باسمه سبحانه وتعالى

الحمد لله الذي فرق بين الحق والباطل ببراعة العلماء الاعلا
ومبز بارائهم بين الغث والسمين من الكلام والصلوة والسلا
على من علا على فصحاء الانام وعلى اله واصحابه الذين اجرو
في مشاعب السنتهم مياه اللسن على الدوام فلما نظرت الى هذه المجل
الجليلة وجدتها حديقة الفضيلة قد احتوت على انواع دوح
من الفوائد العظيمة واشتملت على اصناف شجرة من العوائد الجسيم
نورت اغصان تفاصيلها بنسيم الجهد والاجتهاد واخضرت اوراق
رواكيبها باندية رشحات المداد ترنمت على افانين عباراتها عنادل
الاقلام بالصرير ونمت في ساحة اشاراتها نراجس المزايا بالتسطير
فلله در مؤلفها الاديب ومرتبها اللبيب حيث اصلح ما فيها من ثما
اللغات التي افسدها سموم تفوه الانام بمرور الايام واجاد تربي
ثمام الكلمات التي غبرها هجوم استعمالات العوام بكرور الاعوا
جزاه الله عنه خير الجزاء وجعل سعيه سببا للفوز يوم اللقاء بحرمة نبي
محمد عليه من الصلوات ازكاها واله وصحبه ذوي الفضل والتقوى

كتبه الفقير الى الطاف ربه الاحد
محمد صالح افندي زاده احمد اسعد
عفي عنهما

باسم رب الاصل والفرع مصليا على مشرع الشرع لما عرض على هذه المجلة الرائقه بدقائق الفنون فائقه فامعنت النظر فيها من قواد مهبا الى خوافيها قلت حبذا الانيسة والعلقة النفيسة لاشتمالها على ابحاث اكثر العلوم من القواعد والرسوم تشهد لفضل جامعها الاريب حيث علا بمعارفه كل لبيب وهو الهمام اللوزعى والقمقام الالمعى ابنى المولى ابو الرقيد محمد حفيد صانه الله عز اسمه ووقاه وزين صحائف الايام بطول بقاه

زبره الفقير الى منح مولاه الغافر مصطفى عاشر
المفتى فى الماضى بدار الخلافة السنية
عفى عنه

الحمد لملهم الصواب والصلوة والسلام على من اوتى الحكمة وفصل الخطاب امابعد لما عرض على هذا التأليف الجديد والسمط النضيد اطلقت عنان طرف الامعان فى منازه عباراته وقطفت بانامل تأملى بعض زهور اشاراته الغيث منشئه قد ارعف مخاطم بعملات البراعة فى مهامه المطالعة والاستقراء واسهر عيون تتبعه فى دياجير الاستقصاء كيف لا وهو نجل من رايد المجد لاينجع سوى جنابه ورايد الفضل لايتقعقع سوى حلقة بابه الباهر بالرواية والدراية الرافع لخميس المكارم انفس راية اعنى به شيخ مشايخ الاسلام علامة الانام حسنة الليالى والايام سيدنا ومولانا حضرت مصطفى عاشر اقر الله عينه بطول حياة انجاله النجبا بحرمة محمد صلى الله عليه وسلم واله النبها

كتبه المستمنح من مواهب مولاه العلى
السيد ابراهيم عصمت القاضى بعسكر روم ايلى

بسم الله وبحمده والصلوة على خير خلقه محمد واله وبعد فلما عرض
على هذه النسخة النفيسة اللطيفة والمجموعة المطبوعة الظريفة
وعبرت نبذا منها وطالعتها ثم عثرتها واطلعتها الفيتها جامعة لفوائد
جمه ولمسائل مهمه تنبئ عن كياسة جامعها اللبيب وتشهد على فضل
مؤلفها الاديب شكر الله مسعاه ووفقه لما يرضاه وهو جناب مولانا
محمد حفيد افندى القاضى سابقا بعسكر اناطولى نجل حضرت
مولانا شيخ الاسلام الاسبق الحاج مصطفى عاشر افندى
حفظهما الله المعيد المبدى

وانا العبد المذنب الفقير الى ربه القدير
محمد عارف القاضى بعسكر روم ايلى سابقا
غفر الله ولابويه

الحمد لله الذى اعز جميع العلماء فى الاعصار واعلا حزبهم فى جميع
الامصار والصلوة على النبى المختار وصحابته الابرار رضى الله عنهم
ومن تبعهم من الابتداء الى يوم القرار وبعد فلما من الله على العبد الموفق
الرشيد نسل شيخ مشايخ الاسلام صاحب العقل الاول المجد والفضل
المزيد المسمى بين الملل بالحفيد لما اطلع على رسالة الجواص وغيرها
ورأى غلطات بعض الناس ظن الرائى انه بليغ وذلك فصيح والحال انهما
خالى البضاعة فبالغ واجتهد والف فى كل من ما يعجز عنه مثله احد فلله
دره من تأليف جديد ينتفع به العالم والمتعلم والحادى والبادى والبعيد
شكر الله سعيه وجزاه الله الاجر السديد آمين والحمد لله رب العالمين

نمقه اضعف العباد احمد شمس الدين القاضى
فى الماضى بعساكر روم ايلى المعموره
غفر الله ذنوبه ولوالديه

باسمه تعالى

حمدا لمن يغفر الخطايا ويلهم الصواب الذى ضاعف اجر من اجتهد فاصاب وصلوة وسلاما على الرسول الامى الذى رفع عن امته الخطاء والنسيان وعلى اله واصحابه والذين اتبعوهم باحسان اما بعد فمن عظيم نعمه انه جعل العلماء حراس ساحات العلوم والمعارف عن عادية ايادى المصحفين للصحف والمصاحف بردينيات يراعاتهم الرايعه ومرهفات صوارم اجوبتهم القاطعه فقام من بينهم صاحب هذا الاثر الجليل الالمعى الماجد النبيل النهر بن البحر والهلال بن البدر المقلد فى الفضائل لمذاهب آبائه الغر النبلاء والمجتهد فى الارتقاء الى اعلا مقام من مراتب العلماء سيكفيك من ذاك المسمى اشاوة فدعه مغطى بالجلال محجبا فكشف عن وجوه الحروف حجب التحريف وازال عن امزجة الصحائف سقام التصحيف فهو جوهرى استنبط من قاموس البلاغة ماهو اغلى من درة الغواص وصيرفى نقاد ميز ابريز الذهب عن قراصة الرصاص فلاجرم ان هذا التأليف رفع شان مصنفه وواضعه ووضع قدر قوم يحرفون الكلم عن مواضعه لولمحه ابن السكيت لسكت عن المباهاة بكتابه المسمى باصلاح المنطق او تصفحه ثعلب وابن خروف لبقى كل منهما مثل عنز الاعمش كانه حيوان غير ناطق هذا ثم لايخفى ماحررته من نعوته الباهرة على من رزق نبذا من العرفان ولو كان نزرا فصرف الله عين الزمان عن ان تنظر اليه شزرا

نمقه الفقير السيد محمد عطاء الله
النقيب بدار السلطنة السنيه

من تأمل مافى هذه المجلة علم ماللزمان من المفاخر واثبت بالبرهان ماهية الاواخر فى تبيين معانى اللغات المشكلة وترتيبها ترتيبا يسهل الطالبين الى وصول مقاصدهم العالية الجليلة جعل الله تعالى سعى مؤلفها مشكورة واعطاه فى الدارين اجورات موفورة

وانا الفقير اليه سبحانه احمد مختار منلاجق زاده
القاضى بعسكر روم ايلى سابقا

بسم الله الرحمن الرحيم

نحمدا نم حمدا لمن يستر خطاياء البرايا ونبليغا تحياتى الى من بيثرب فى الغدايا والعشايا الى احفاده اهدى وصحبه من المدح الكرائم والصفايا وبعد فلما اسرحت النظر فى ساحة صفحات هذه النسخة العزيزة والفريدة الغزيره الغيث حبر سواده محاكا بلحمة عبير الفضل وسداه فلله در مؤلفها واقر عيناه ولكل عين قرة فى قربها حتى كان مغيبها الاقذاء لايحوم ناظريها حومة السهو والقصور ويصح جواهر حروفه سقام الصدور فى خطها من كل قلب شهوة حتى كان مدادها الاهواء صحاح اللغات من سنا صفايحها تبوح والاستقامة من زواهر اغصان السطور تفوح تزحزح الاعوجاج من الاذهان ويستجدى بها الكافة مدى الازمان وقد افرغها فى جثمان التحرير الالمعى النحرير لايدانيه فى فضائله احد وينفد فى عد محاسنه عدد لازالت بحور الآثار من براعته جاريه ومابرحت الخيرات فى الدهور من اياديه ساريه زبدة النجباء العظام نجل شيخ الاسلام فى متن عصره فريد مولانا محمد حفيد جزاه الله فى العاجل جزاء موفورا ولقاه فى الاجل نضرة وسرورا

وانا الفقير الى الاء ربه الكريم الولى امين پاشازاده محمد امين القاضى
بدار الخلافة متشرفا برتبة صدارة اناطولى
عاملهما الله بلطفه الخفى والجلى

كتاب على فى فنه كل مجمع — وجاوزه حتى تناء الاين والحدا
وجامعه حاوى العلوم بنثره — فينظمه فى جيدها للورى عقدا
وكاشف ليل الجهل من صبح علمه — بشمس فتكسوه اشعتها بردا
اتانا بفضل عم فى العصر نفعه — وكان به احرى وكان به اجدا

انشدها المتبتل الى الحق المبين السيد محمد نور الدين
المشرف برتبة صدارة اناطولى

الحمد لله المبتدى بحمد نفسه قبل ان يحمده حامد واشهد ان لا اله الا الله وحده لا شريك له الرب الصمد الواحد الحى القيوم الذى لا يموت ذو الجلال والاكرام والمواهب العظام والمتكلم بالقران والخالق للانسان والمنعم علينا بالايمان وارسل رسوله بالبيان محمدا عليه الصلوة والسلام ما اختلف الملوان وتعاقب الجديدان ارسله بكتاب المبين الفارق بين الشك واليقين الذى اعجزت الفصحاء معارضة واعيت الالباء مشاكلة واخرصت البلغاء مشاكلة فلا يأتون بمثله ولو كان بعضهم لبعض ظهيرا اما بعد فلما عرض على هذه النسخة اللطيفة المطبوعة فامعنت النظر فيها وجدتها مشتملة على دقايق اكثر الفنون التى تشهد على كمال مرتبها شكر الله سعيه وجعل عمله موافقا لما يحب ويرضاه

نمقه الفقير الى ربه القدير السيد احمد
المشرف برتبة دار الخلافة

بسم الله الرحمن الرحيم وما توفيقي الا بالله

عليه توكلت واليه انيب

كتاب فيه اسرار المعاني بديع النظم في سلك البيان

عباب زاخر قدماج من درة الغواص اوعقد الجمان

عروس في جمال الحسن تغني رجال الفهم عن وصل الغواني

تنغم كالهزار بكل معنى لاهل الفضل من طيب الاغاني

فسله عن مسائل كل علم يجبك بلا وساطة ترجمان

يفوح الطيب منه فكل سطر كعود ما به كدر الدخان

يلوح الشمس من فحواه تبدى خفايا بالبحث في عين العيان

يبين لك الصحاح من الاغاليط دونكه لتثقيف اللسان

فطوبى المؤلف ثم طوبى وبشرى ثم بشرى مرتان

سمي محمد سامي الاسامي يسامي كل ذي قدر وشان

حفيد قد علا جدا ومجدا ويسبق حافدا اهل الرهان

ابوه ابو المكارم لم تلد مثله في فضله ام الزمان

تكمل فهو عقل عاشر في العلوم وفي التدابير الحسان

حميد فالورى مثنيه طرا وحيد ماله في الفضل ثان

وقطب مشايخ الاسلام غوث الانام وغيث اصحاب الاماني

محيط الجود عين العلم بحر الندى كنز التعطف والحنان

ادام الله ذاك القرم بالمجد والاجلال في حرز الامان

ودام بنوه في عيش هني طريا مثل ازهى غصن بان

ولاسيما مصنف ذا الكتاب الكريم المسنين المسفبان

فحق بذاك تحسين البرايا واحسان الاله المستعان

فهنأه المنيب بنظم مدح ليهن لمثله تلك التهاني

كتبه العبد الضعيف خادم العلم والعلماء السيد محمد منيب

المشرف برتبة قضاء اسلامبول المحمية غفر له

الحمد لمن شرف نوع الانسان بالعقل واحسن البيان واعطى لكل قوم لغة ينتظم بها شوارد احوالهم فى كل زمان والصلوة والسلام على خير من نطق بالضاد واعى كل منطيق بمعجز كلامه النقاد وعلى آله واصحابه الامجاد السالكين لجاج الصدق والرشاد اما بعد لا يخفى على كل بليغ بفضان بان تقويم اود اللسان يلزم للانسان لزوم الماء للعطشان واللباس للمعدم والعريان والناس قد غشاهم البله والجهاله حتى صارت عندهم سيان الزبالة والنخالة وتكلموا على غير الوضع والقياس وشيدوا الخبطان من غير اساس فلا جرم ان مؤلف هذا الكتاب الذى هو من اصلاب اولى الالباب الشهم الذى سابق اقرانه فى حلبة الكمال ورزق غاية الكياسة وحسن الخصال المقترع صهوة العز والفضل والحايز احد عشر درجة من العقل اعنى به حضرة محمد حفيد افندى المتشرف بصدارة اناطولى ابن مولانا ومن له من بالجميل علينا حضرة عاشر مصطفى افندى المفتى بدار السلطنة العلية سابقا * وهو الذى حاز العلوم قديمها وحديثها من كابر عن كابر فاق الانام بفضله وبعقله الناس عين وهو بحر الزاخر * بدا له ان يجمع سقطات العوام ويزيل الغلط والاوهام مع استطرادات وافره وفوايد متكاثره فاتى بكتاب لو نظر فيه صاحب العباب وامعن بما فيه من نفايس الخطاب نكس راسه من شدة الحجاب وسلم له مقاليد اللغة بلا ارتياب ولو تأمل دقايق معانيه الجوهرى اورمقه بعين الانصاف الازهرى امتثلا بين يديه وقالا جدير بان يكتب اثر هذا الحبر بالتبر لا بالحبر ولو عاينه صاحب المجمع البحرين اوجب عليه الثناء كالدين بل كفرض العين ولو طالعه صاحب القاموس حلف الية الغموس بان هذا آلة الدروس بل نزهة النفوس اسئل الله ان يكلأه من الخطاء والنسيان ويتيح ما اضمره فى الجنان الى ان يؤب القارظان ويتكرر الحدثان

امين امين لا ارضى بواحدة الا اضيف اليه الف آمينا

وكتب هذه الاسطر اسير وصمة ذنبه والمعترف بنقصه وعيبه ابو البقا احمد المأمور بتحرير وقايع الدولة العليه المتخلص بين الكتبة بواصف امنه الله من كل المخاوف وذلك فى عام تسع وعشر بعد المأتين والف

دلوك الشمس

ضیفت
عقیقه
متعو

قصه بعد قرائة

صحیفه	سطر	خطا	صواب
٣	١٤	الادان	الاوان
٣	١٩	مصرالقاهره	مصروالقاهره
٣	٢٤	السطسان	السلطان
٧	٠٨	ابرشیم	ابریشم
٩	١٧		مؤلفی
١١	٠١	منـد	منسد
١١	٢١	کوهر	کوهه
١٣	١٧	اولنلره	اولنلر
١٥	٠٨	خصاصا	خصوصا
١٥	٢٢	اولان	اولنان
١٦	١٤	کسریه	کسره یه
٢٤	٢٧		اولوب
٢٦	٣٠	جسمیه	جسمیه
٢٨	٠٧	حیفرمسی	صفیرمسی
٣٠	١٥	الاون	اولان
٣١	٢٤	حسام	حام
٤٥	٠٣		فرق
٤٥	١٦	اولدقده	اولدقلری
٤٥	٢٤	تاریخندن	تاریخنده
٥١	٠٢	مرقومك	مرقومی
٥١	٢١	معرفتی ایله	معرفتلریله
٥١	٢٤	اولوجیدر	واولوجیدر
٥٤	٠٤	رجولیت	رجولیة
٥٤	٠٤	طفولیت	طفولیة
٥٤	١٥	وانجودن	اونجودن
٥٤	٢٠	فقدانده	فقدانلنده
٥٦	٠٣	آینه	آنیه

صحیفه	سطر	خطا	صواب
٥٨	١١	فرهناك	فرحناك
٥٩	٠١		اوبخو
٦٤	٢٠	مصیل	مصیقل
٧٢	٢٥	تشویش	تهویش
٨٠	١١	بیسان	میسان
٨٠	٢٢	آخرن	آخردن
٨١	٠١	مجس	مجلس
٨٣	٢٧	اولغله	اولمغه
٨٤	٠٦	فاسیده	فارسیده
٨٦	٢٢	آلوده	آلود
٨٩	١٣	حیزارندن	حیزراندن
٩١	٢٣	مجـذ	مجـد
٩٢	١٩	وریدن	دریدن
٩٤	٢٤	مفهم	منفهم
٩٩	١٠	بهسا	بهسار
١٠٦	٢٣	بدره	بدده
١٠٨	١٨	زبازند	زبانزد
١١١	٠٧	ومیاه‌لرینه	میاه‌لرینه
١١٧	١٤	موجود	موجوده
١١٨	٠٤	اولدیغندن	اولدیغنده
١٢٢	١٣	قفسانه	قفسانبکی
		بکی سندن	سـندن
١٢٥	٠٦	مسمی جای	مسمی
		اولان	اولان جای
١٣٣	١٩	بیع	ربیع
١٣٣	٢٥	حراة	حرارة
		الصیف	الصیف

صحیفه	سطر	خطا	صواب	صحیفه	سطر	خطا	صواب
١٣٦	٠٥	ویك	دیك	٢٠٢	٢٠	تغتبشندن	تغتبشنده
١٣٨	٢٣	معلقه	ملعقه	٢٠٣	١٧	فروزآبادی	فیروزآبادی
١٤٥	٢١	سا ژه	سا ژ	٢٠٥	٢٢	بلدهٔطیبه	بلدهٔطیبهٔ
١٤٩	٢٧	اولوب	اوزره				٨٥٧
١٥٠	١٦	عجمه ده	عجمده	٢٠٨	٠٩	ایبکی	ایلدیکنی
١٥١	٢٦	امروان	امردان	٢١١	٠٢	ظهور	وظهور
١٥٤	٠٩	افاده	افاده‌یی	٢١٣	٢١	فاق	رفاق
		اراده‌یی	اراده	٢١٤	٠٢	سبب	اسب
١٥٥	١٥	التزما	التزاما	٢١٤	١٨	ادعیه‌نك	اوعیه‌نك
١٦٠	٠١	خفیغده	حفیده	٢١٥	٢٠	نقلدر	نقلده
١٦١	٠٧	سلاسین	سلاطین	٢١٦	١٤		سنی بردخی
١٦٦	٠٨	درفش	درفش	٢٢٤	٠٤	محره‌رینی	محردینی
		کاوبانی	کاوبان			قبضی	قبصی
١٦٩	٢٤	معناسنی	معناسی	٢٢٦	١٥	تیغ داری	تیغ واری
١٧٠	١٠	بدول	بدل	٢٢٦	٢٣	اسم عرب	رسم عرب
١٧١	٢٣	اوله	اولنسه	٢٢٦	٢٥	مطقا	مطلقا
١٧١	٢٤	ابریشیم	ابریشم	٢٢٦	٢٧	بالسکیر	باانکسر
١٧٤	١٩	خردار	خروار	٢٣٠	٠٨	غلدر	غلطدر
١٧٥	٠١	خسروُ	خسرو	٢٣٠	١٢	سلیمان	سلمان
		دهوی	دهلوی	٢٣١	٢٢	اوینبان	اوبغیان
١٨٦	٢٠		غلطارلمغه	٢٣٨	١٤	قرآن	قرآن
١٨٦	٢٢	مشهر	مشهور	٢٣٨	١٦	جمت	جمعیت
١٨٩	١٦	رنکی	رنکلی	٢٤٣	٠٨	طلم	طلسم
١٩٢	١٠	معروفك	معروف	٢٥٥	٠٩	قدروان	قدردان
١٩٦	١٤	تیرنکاهمزده	تیرنکاهمزه	٢٥٥	١٧	مشار ایله	مشار الیه
١٩٦	١٧	وززا	وراز	٢٥٦	١٨	جزه‌ندن	جزءدن
١٩٧	٢٧	محل بلغم	محال بلغم	٢٦٤	٠١	اولمدیغی	اولندیغی

صحيفه	سطر	خطا	صواب	صحيفه	سطر	خطا	صواب
٢٦٥	١٠	اتباع	اتباع	٣٧١	٢٧	كتخدا	كدخدا
٢٧٠	١٨	مجلوبه‌سى	حلوبه‌سى	٣٧٢	٠٧	دليل وعمر	دليل عمر
٢٧٢	١٨	منهم	منفهم	٣٧٩	١٩	بعده	بعد
٢٧٣	١٦	استعمالى	استعمال			التعريب	التعويب
٢٧٣	٢٢	رجعته	رجعة	٣٧٩	٢٢	الاشرام	الاشرم
٢٧٧	٢٤	امداد	امتداد	٣٨٣	٢٧	معرف	معروف
٢٨٢	١٨	مزووج	مزدوج	٣٨٤	١٠	تركبسى	تركيبى‌سى
٢٨٧	١٧		يعنى	٣٨٩	١٠	اداق	اواق
٢٨٧	٢١	اولور	اولنور	٣٩٠	١٣	بوغوت	بوغرت
٢٩٥	١٤	اوائلده	اوائلنده	٣٩٦	٠٦	نه‌كو	نه‌كوز
٢٦٧	١٤	ولدى	اولدى	٣٩٨	١١	اولمغله	اولمغه
٣٠٢	٢٣	جفته	جفنه	٤٠٨	١٨	مجهول	مجهول
٣٠٥	١٣	جعنه	بجفنه			الحلال	الحسال
٣٠٩	٠٧	فاسيده	فارسيده	٤١٢	٢٤	بجنده	تحننده
٣٢٢	٠١	معالرينه	معالرينه	٤١٨	٠٥	وكبر	وكبرو
٣٢٦	١٨	همجنلرى	همجنسلرى	٤٢٤	٢٤	زيرانى	زيرانى
٣٣٢	٢٣	موضع	موضوع	٤٤٥	٠٢	ايدكارى	ايلدكارى
٣٣٥	٠٥	وقيع	وتوقيع	٤٦٢	٠٢	ابولنسه	بولنسه
٣٦٢	٠٤	بچه‌سى	بچه‌سى	٤٦٣	٢٤	قربن	فريق
٣٦٢	٠٦	رسمندر	سمندر	٤٦٦	٢٧	ما اعنق	مااعتق
٣٦٢	١٧	ايدوب	اربدوب	٤٦٩	٠٤	برعجاله	بوعجاله
٣٦٤	٢٣	عطه	عطسه	٤٧١	١٦	و برادى	و برادرى
٣٦٥	٠٥	هوامه	هوامه	٤٧٤	٢١	آونده	آوانده
٣٦٧	٢٥	وهاحطى	وحاحطى	٤٨١	١٦	معرفك	معروفك
٣٦٩	٠٥	انمسانمق	ابنانمق	٤٨١	١٧	نغرى	نفير
٣٦٩	٠٨	كفرى	كفر	٤٨٧	١٨	عباندر	عبارتدر
٣٧١	٠٣	الاخر	الى آخر	٥٠٧	١٦	ورايت	روايت

صحیفه	سطر	خطا	صواب
٥١٤	٠٣	بجاد	بجـادر
٥١٦	٢٢	ایله	کبی
٥١٧	٠٩	ابردان	ابروان
٥٢١	١٥	اولنمشدر	اولنمش
		یدی	ابدی
٥٢١	١٥	بردز	بروز
٥٢٧	٠٤	خوابنده	جوابنده
٥٢٨	٢٥	شاهد	شاید
٥٣١	٠٥	منسوخ	منسوج

Ḥafīd, Mehmed

el-Dürer ül-müntehabāt

ül-menṣūre

❀ الدرر المنتخبات المنثوره ❀ فى اصلاح الغلطات المشهوره ❀

❀ بسم الله الرحمن الرحيم ❀

الحمد لله الذى ميز الانسان بالنطق عن سائر الحيوان وشرف السنة بعضهم بالفصاحة واكثرهم يتفوهون بما يوجب الفضاحة وكرم شرذمة منهم بالبلاغة والبراعة ومنهم زمرة تقطع الاوهام بسيف البراعة لبيان انعامه وجدت مجالا وقلت بديهة وارتجالا نظم بالسنة البرايا شاهدات لقدرة ربنا فى كل نفس اذا ما كلموك سمعت منهم فصاحة بلبل وهراء غرس نثر ونصلى على من قال انا افصح العرب وبين باعذب اللغات ماجاء من طرف الرب بيت عليه صلوة الله مادام طالعا من الشرق شمس والهلال من الغرب نثر وعلى آله واصحابه الذين هم بحار العلوم صاروا فى اهتداء الضالين كالنجوم وبعد فيقول العبد الراجى عفو ربه المجيد امين الله ابو الرفيد محمد حفيد ابن المولى الهمام مصطفى عاشر مفتى الدولة العلية فى الزمن الغابر اطال الله تعالى بقائه بمنه وطوله واسبغ عليه سابغات نعمه وفضله قد صدر من بعض الكملة والنقاد كلمات غلطوا فيها حتى ظهر منهم نبوة الصارم وكبوة الجواد فتصدى لاعلامها بعض الاعلام وانتصبوا التمييز الصحاح منها عن السقام منهم ابو محمد القاسم الحريرى صاحب المقامات والف فيه كتابا بلغ الغايات وسماه درة الغواص فى اوهام الخواص وكتب عليها بعض الكمل حواشى زادوا فيها من ذلك الباب ما اهمل ومنهم ابو محمد عبد الله ابن البرى وابو عبد الله محمد المعروف بحجة الدين الصقلى ومحمد بن محمد بن ظفر المكى وابن

حشاب

حشاب احمد النحوى وشرحها الشيخ احمد شهاب الدين الخفاجى
وابوعبدالله محمد ابن ابى بكر الانصارى وكتب لها ابومنصور موهوب
البغدادى تتمة وسماها التكملة فى ما يلحن العامة وصحح مائة غلط المولى
ابن كمال باشا اسكنه الله تعالى فى غرف الجنان كما يشاء وسماه التنبيه
على غلط الجاهل والنبيه وكتب نبذ منها مفتى الثقلين ابو السعود
العمادى عليه رحمة الهادى وكذا مصطفى بن محمد حفيد منلا
خسرو صاحب الدرر صب الله عليهما سجال غفرانه الاوفر لكن
هذه الفحول بينوا التحريف فى العربيه وما التفتوا الى سائر الالسن
والدريه مع ان ما يتفوه به اهالى القسطنطينية ممزوجة بالعربية
والفارسية واليونانيه واكثر ما يتكلمونه مأخوذ من الجغطائية وهى
اصل فى اللغة التركية بهذا شاع بين ابناء الزمان غلطات كثيرة والحان
لقصور الهمم وعدم الالتفات اولقلة الالف بمطالعة اللغات فاذا قلت
لمن يهذى منهم احفظ لسانك عن العثور ينشد فيقول ع غلط اوليدر
اوليجق مشهور وكيف يليق العبث فى اللسان فى هذا الادان مع ان
صاحب الزمان سلطاننا المؤيد بتأييد الرحمان بليغ يبلغ فى حسن عبارته
الى حسان وفصيح يجبر ذيل الفخار على سحبان اذا تكلم يقتبس
قس الايادى من انوار كلامه واذا تكرم يخجل حاتم الطائى آثار
اكرامه فائق على جميع الملوك فى الكمالات الملكية وسابق على
اصحاب السلوك فى الفضائل الملكية فاتح مصر القاهرة بالشوكة
العلية الباهرة سلطان حليم وارحم وخاقان اعدل واكرم مستخدم
الخواقين بالجود والانعام ومستعبد السلاطين بالقهر والارغام
زكاء الزكاء والزكن وبدر المحاسن والفطن خادم الحرمين الشريفين
وعين جسم السلطنة ومهجته بلا مين الا وهو السلطان
ابن السلطان السلطان الغازى سليم خان ابن السلطان
الغازى مصطفى خان خلد الله دولته وابده وبالفتوحات الجليلة
شيده وايده فاردت ان اجمع الاهجار فى هذه العجالة بلا اكثار
وسميته الدرر المنتخبات المنثوره فى اصلاح الغلطات المشهوره

وقبل ان نشرع فى المرام نقدم لك مقدمة تنفعك فى تثبت الاقدام فى هذا المقام اعلم ان ما كلم الانام من الغلط ثلاثة اقسام الاول ماجوزه مطلقا بعض اهل اللسان او فى حال من الاحوال لاحتياج الانسان كالضفدع بفتح الدال شايع بلاقيل وقال محرر فى الصحاح وناس يقولون بفتح الدال وانكره الخليل وقال فى القاموس كدرهم مردود اوقليل والثانى مالم يجوزه احد من اهل اللغات لكن شاع بين العلماء فى الكتب المصنفات كالتكفير بمعنى الاكفار غلط صريح بلا انكار فان التكفير من الكفارة كما صرح فى اللغة الجوهرية وفى القاموس هو مظهر الصواب التكفير فى المعاصى كالاحباط فى الثواب والثالث مالم يجوزه ولا استعمله احد من العلماء الاعلام الا من ليس له خبرة من الكلام وما يحتاج هذا الى التمثيل والبيان لان فى كل وقت وآن من ابناء الزمان يقرع الاذان مالا يحصى من الغلط والهذيان والكلمة التى كلمها المولد تكون مؤلدة لايرضى بصحتها احد واما التعريب فليس من الغلط بل منقولة من سائر الالسن لهقواعد منها يستنبط كما صرح صاحب الكشاف فى تفسير سورة الدخان بلا ارتياب وقال ان معنى التعريب ان تجعل عربيا بالتصرف فيه والتغير عن منهاجه واجرائه على وجه الاعراب واهل العربية قد اعربوا البحث عن تعريب الكلام وجعلوا التعريب اربعة اقسام احدها مالم يتغير ولم تلحق بالاوزان العربية كخراسان بلدة معروفة معرب من الاعجمية وثانيها كذا مالا يتغير لكن تلحق بالاوزان كخرم فى الوزن كسلم وفى الفارسية له تسعة معان وفى العربية العيش الواسع ذكره ابن السكيت وهو فى العلم جبل راسخ وله صيت وثالثها ماتغير بالزيادة والنقصان اوتبديل حرف اوحركة لكن لاتلحق بالاوزان كآجر الذى يبنى منه البيوت اصله آكور فى العجمية لايحتاج الى الثبوت ورابعها كالثالث الا انها تلحق بالاوزان كدرهم الحق بصيغة فعلل اصله فى الدرية درم ثم الكلمة المعربة تجوز بعد تعريبها ان توضع بمعنى آخر غير معناها الاصلى الذى فى اللسان المنقول عنه معتبر قال شهاب الدين الخفاجى فى شرح

درة الغواص وتبعه بعض من الخواص فعربوا لفظة روزمه بمؤرخ وصرفوه وجعلوا التاريخ له مصدرا وفي هذا اشكال ماحله الامن كان في العلم على غير مصدرا ها انا اشرع المقصود بعناية الله الملك المعبود

❁ حرف الالف ❁

ابابل

ابابل * قرلانغجه شبيه طير معروفك اسمى بين الناس بلا ياء مستعملدر عربيده حزمه يعنى بلوك ودسته معنا سنه اولان فتح همزه ومد با وكسر ومد ياء تحتانيه ايله ابابيل دن غلط اولوب فارسيده طير مرقومه فتح ومد باء عربيه وواو وسكون لام وها وفتح ياء تحتانيه ايله بالوايه ديرلر يمن حاكمى ابرهة بن الصباح الاشرم جنودينه رمى حجاره قصهٔ پرحصه سى تفصيلى سورهٔ شريفهٔ فيل تفسيرنده مفسرين حضراتنك درعهدهٔ التزاملريدر لكن سورهٔ شريفه ده مذكور طير ابابيل مرغ معروف اولميوب برآلاى قوشلر معناسنى افاده ايلديكى قاضى بيضاوى بيض الله وجهه نك جماعات جمع ابالة وهى الحزمة الكبيرة شبهت بها الجماعة من الطير فى تضامها وقيل لاواحدلها كعباديد وشماطيط كلامندن مستبان اولديغندن غيرى حيوة الحيواننده امام دميرينك نقلى رمى حجاره ايدن طيورده اختلاف اولمشدر اصحاب كرام رضوان الله عليهم اجمعين حضراتندن سعيد بن جبير حضرتلرى روايتى اوزره بين السماء والارض تعيش وتولد ايدر برنوع قوشلر اولوب منقارلرى طيره شبيه وپايلرى كلاب دستنه مشابه ايمش وعكرمه حضرتلرى روايتنده يشل قوشلر اولوب باشلرى سباع باشنه شبيه بحردن خروج ايلمشلردر وابن عباس حضرتلرى روايتنده وطواطه يعنى يرسه يه شبيه قوشلردر وعبادة ابن موسى حضرتلرى اطنها الزرازير بيورمشلر زرزور صغرجق قوشيدر وحضرت عائشه هى اشبه شئ بالخطاطيف بيورمشلر يعنى طيور مرقوم زياده قرلانغجه شبيه دييكدر رمى اولنان احجار پارهلركه من سجيل ايله موصوفدر سنك كلك معربى اولديغى اتفاق كردهٔ حضرات مفسرين در امازمانه مزده متعارف طيور ابابيله

علم اولمسی جمعیت ایله طیرانلرندن ویاحضرت عائشه رضی الله تعالی
عنهانك تشبیهندن اوله فائده صیغهٔ ابابیل عبادید وشماطیط کبی
مطلب صیغهٔ منتهی المجموع
علی قول مفردی اولمیان صیغهٔ منتهی الجموع دن اولمغیله حضرت
منلا جامینك کافیه شرحنده تصریح ایلدیکی قاعده یه مبنی صیغه نك
اولی مفتوح وحرف ثالثی الف ومابعدی ایکی حرف اوله مساجد کبی
ویاالفك مابعدی اوچ حرف اولوب وسطی ساکن اوله مصابیح کبی
اکثری ایکی دفعه جمعلندیکندن صیغهٔ منتهی الجموع تسمیه اولنمشدر
ابّاقه * قاچق معناسنه اکثری فرار عبدده زبان زد اولمغیله * اباقه *
افعال بابندن ظن وافاقه یه قیاسا اخرینه تا زیاده سیله مستعملدر
عربیده کسر همزه وفتح ومد باایله اباق دن غلط اولوب فارسیده
کسر کاف وراوزا ومداخیرینی وسکون یائین ایله کریزیدن دیرلر
خفی دکلدرکه ثلاثیده ابق یأبق بابنك مصدری اباق کلور
ابد الآبدین * ودهر الداهرین وعوض العائضین یعنی زمان طویل *ابدالابدین *
معناسنه مد همزهٔ ثانیه ایله مستعملدر عربیده افصح اولان فتح
همزهٔ مرقومه ایله ابد الابدین در فارسیسی فتح ها وسکون نون ایله
هنکام دراز اولور فائده ابد فتحتین ایله دهر درکه زمان طویلدن
عبارت اولوب دائم معناسنه دخی کلور آبدین فتح همزه ایله ابدك جمعی
اولوب تأکید ایچون ذکر اولنور اماامام جزولی علیه الرحمة
دلائل الخیراتك حزب سادس ثلث اخیری اواسطنده وصل علی محمد
ابد الابدین وانزله المنزل المقرب عندك ذکرنده فاسی بمد همزة الابدین
وکسر بائها فی النسخ المعتمد وفی بعضها بفتح الباء وکلاهما صحیح دیو
شرح ایلمشدر والشیخ جمل مصری عبارت فاسیبی نقلدن صکره
ابدین بالمد فهو بوزن الصابرین جمعا وابدین بالفتح بوزن عالمین
وهو جمع عالم دیو بیان ایلمشدر لکن قاموس وراموز مثللی لغات
معتبره لرده مد همزه ایله ابدینه تعرض اولنمامغیله محل بیانده سکوت
انکاری موجب اولدیغنه مبنی فتح همزه ایله ابدین افصح دیو قید
اولندی * ابراهیم * اسم نبی مرسل واسماء رجالدن معروف فارسیده اصلی * ابراهیم *

ابراهام

ابراهام اولوب تعریب اولنمسیله غیرمنصرف اولدیغی مشهوردر صاحب قاموس فیروزابادی ابرهیم وابراهام وابراهوم واعراب ثلاثه ایله ابرهم وبنه فتحها ایله ابرهم اسم اعجمی اولدیغنی تصریحندن قطع النظر مرحوم کمال پاشا زاده معرب رساله سنده مختصردن ابراهیم وامثالنك علم وعجمه اولملری ایله منع صرفلرنده اهل لغتك اجماعی درکار دربیانیله بعضك ابراهیم اصل عربیدر کلاملرینه اعتبار خرق اجماعدر *ابریشیم* معروف بوکلش ایپکك اسمی فارسیده فتح همزه وسکون باوکسر ومد راوضم شین ایله ابرشیم دن غلط اولوب معربی فتح همزه وکسر ومد سین ایله ابرسیم در *ابریك* زراب ونحاسدن مصنوع آبدست وقهوه وسائره اضافت ایله مستعمل وعاء معروفك اسمی عربیده فتح همزه وسکون باوکسر ومدرا وآخرده قاف ایله ابریق دن غلط اولوب فارسیده مد همزه وتا وسکون باوها وفتح یاء ثانیه ایله آبتابه درلر ولفظ ابریق فارسیده آب ری کلمه سندن تعریب اولندیغی قاموسده مسطوردر لکن فرهنکلرده اصلنه ظفریاب اولەمدق * ابلق فتح همزه ولام وسکون با وقاف وحرفین مفتوحین ادای ترکانه ایله کیج ابریسی عَلَمنه اطلاق اولنور عربیده حرفین مرقومینی تلطیف ایله بیاض وسیاهلی معناسنه وضع اولنسان ابلق دن غلط اولوب معجمی فتح همزه ولام وسکون با وکاف ایله ابلك در اسب وسائر جامع اللونین محررین اولانلره اطلاقی بجادر لکن نورسیده کانی توصیفده سیاهیٔ چشم وابروان وپرچم وسفیدیٔ رخ وجبهه وجسم خاطره کلور ایسه ده ترقیق لفظ لازمدر * ابنوس قدی واوراقی عناب اغاجی صورتنده میوه سی اوزمه شبیه صاری وحلاوتلی دیارحبشده نابت برشجرك کورکبی سیاه هیزم پاره سی اولوب فتح همزه وبا ایله مستعملدر فارسیده مد همزه وضم نون وسکون با وواو ایله آبنوس دن غلط اولوب عربیسی یونانیدن معرب مد همزه وبا وضم نون وسکون سین ایله آبانس در عملی سی

ابریشیم
ابریك
ابلق
ابنوس

ابن یامن

مطلب ابن

میشه اغاجنی آب ویا وحلزار اولان محلده برمدت ترك ایله سیاه اولدیغی معروفدر *ابن یامن* حضرت یوسف صلوة الله علی نبینا وعلیه جنابلرینك كوجك برادرلری اولوب علی قول سرقه كیل اسنادی ایله مصرده ابقا اولنسان ذاتك اسمی عربیده كسر ومدبا ایله اسرافیل وزننده معرب اولان بنیامین دن غلطدر بعضی كتب ده وخصوصا سبعهٔ معلقه دن طرفة بن العبدك قصیدهٔ بدیعه سنده ابن یامن تحریر وذكر اولنان حجاز اهالیسندن اولوب بحرین تاجرلرندن برمردك اسمی اولمغله اسماء عربدن یامن ویاسر مشهوردر بوتقدیرده ابن رجل مسمی بیامن دیمك اولور ابن یعقوب علیه السلامه ابن یامن اطلاقی خطا اولدیغی بی ریبدر فائده علمین بیننده واقع اولان ابنك همزه سی خطا وتكلما علی العموم حذف اولنور دیوانهای زمانه مزبیننده مشهور اولان قاعده نامرضیه در بو قاعده مرعی اولمسی آتی البیان سكز موضعك غیریده در اولی مضمره مضاف اولورایسه همزه اثبات اولنور هذا ابنك كبی ثانیسی جدینه نسبت اولور ایسه محمد ابن احمد كبی یعنی محمد بن حسن بن احمددر واسطه اولان اسم پدرحذف اولنمش اوله ثالثی كندو پدرینك غیره مضاف اوله محمد ابن الحنفیه كبی كه حنیفیه مادرلری نسبت اولندیغی قبیله نی بیاندر قبیلهٔ مرقومه رئیس الكذابین مسیلمه نك قبیله سیدر رابعی صفتدن خبره عدول اولنمش اوله اظن محمدا ابن عبدالله كبی خامسی لفظ ابن الف ایله تثنیه قلنورایسه زید وعمروابنا محمد كبی سادسی حرف استفهام ایله ذكراولنورایسه هل هو یتیم ابن امرئ كبی سابعی بغیراسم ابن ذكراولنورایسه جاءنا ابن عبدالله كبی ثامنی مشهوراولدیغی صورتده ابن اول سطرده واقع اولورایسه الفی حذف اولنماز صورثمانیه دن مستثناندر كه بین العلمین واقع اولان ابن علم منونه صفت واقع اولوب عالم آخره مضاف اولسه وسط كلمه محل تنوین اولمدیغندن تكلما وخطا ترك اولنور انفاذ كری سبق ایدن اول سطر بوحاله ناظردر

* ابه *
ابه *صوف غمدن منسوج برنوع ثوب معروفك اسمی عربیده فتح عين
ومد بالیله عبادن غلط اولوب فارسیده عموما شعر بز وصوف غمدن
منسوج اولان اشیایه فتح ومد شین ایله شال دیرلر والفظ مرکب فتح باء
عجمیه ونون وکسر ومد میم وسکون شین وها ایله پشمینه که
فارسیده یولك معناسنه اولان پشمك اخرینه یاء نسبت ونون تأکید
نسبت وهاء اختصاص اضافه سیله پشمینه اولدیغی بدیداردر
هرنه قدر متأخرین پشمینه نی کسوهٔ فقرایه تخصیص ایتمشلر ایسه ده
* شال *
اهل لغت فرق ایتمشلردر اما بعض ارباب لغت شالك قیمته قیاسا
کشمیری ولاهوری وطوسی شاللری پشمینه دن تفریق ایتجادر
انقره شالیسی دخی صوف بزدن منسوج اولدیغی معروفدر قاعدهٔ
مرعیه یه تطبیقا برفرد انسان نوع انسانه نسبت اولندقده انسانی
دیدکلری کبی جزئیی کلیه نسبت قبیلندن شالدن بر نوع اولان انقره
شال جنس شاله نسبت ایله شالی اولوب بعده ترکی نسبت ایله انقره
* ابهر *
شالیسی دیمك صحیح اولدیغی اشکاردر * ابهر * قزوین ایله زنجان بیننده
بر بلدهٔ عظیمه و یا اصفهان نواحیسندن بر بلیده نك اسمی فتح همزه
* اوبهر *
وبا وسکون ها ایله مستعملدر عربیده فتح همزه وها وسکون با وراایله
ابهردن غلطدر ائمهٔ علم منطقدن ایساغوجی الشیخ اثیرالدینك
منسوب اولدیغی بلده تین مرقومه تین دن بریدر شارح حسام کاتی
محی الدین افندی اعلم ابهرا فاقرأ ابهرا قولنده صحیحی بلوب غلط
قرائتنه رخصتی مع علمه امور عجیبه دندر بلدهٔ مرقومهٔ کبیره قزوینه
اون ایکی فرسخ وزنجانه اون بش فرسخ اولوب طول بلدی عدل
وعرض بلدی له یح درجه ودقیقه در اما اصفهان ناحیه سیندن
اولان قریه نك طولی عد وعرضی لج درجه در وعلی قول فیروز
ابادی الابهر بلا لام معرب آب هر ای ماء الرحی بلدة عظیمة بین
* آتش فروز *
قزوين وزنجان وبلیدة بنواحی اصفهان کذا فی القاموس * آتش فروز
ایقادنار ایده جك بر نوع آلت متروکه نك اسمی فارسیده مد همزه وفتح تا
وهمزهٔ ثانیه وسکون شین ایله آتش یا قجی معناسنه آتش افروزدن

مخفف اولوب عربیده الت مرقومه یه فتح جیم وتشدید وفتح را ایله
جرّه منقبه دیردلر مرویدرکه آلات محرره آدم کله سی هیئتنده مجوف
باقردن برظرف اولوب سوزکی کبی کوزلری اوله لکن بغایت تنك
لازمدر ابتدا آتشده زیاده قزدیروب بعده صویه وضعده فی الحال
آبی جذب ایدوب وقت احتیاجده اوجاغك کنارنده ترك ایله کسب
حرارت ایتدکجه سوراخلرندن ابك بخاری چقمغه باشلیوب اول
بخارك هوا سیله آتش مشتعل اولور حکیم جالینوس مخترعاتندن
اولدیغی دخی منقولدر * اتك * اثواب وغیرینك طرف اسفلنه درلر *اتك*
معروفدر ترکستان اهالیسندن ترکی تکلم ایدن جغطای طائفه سنك
اصلی ترکی لغتی اولان کسر ومد همزه وفتح ومدتا ایله ایتاکدن غلط
اولمغیله شهرتنه بناء یا تحریر اولنمیوب لکن اصلنه ایماء کسر همزه ایله
قراءت مناسبدر عربیده معناء مرقومه دال فتح ذال وسکون یا ایله
ذیل وفارسیده فتح ومد دال وفتح میم وسکون نون ایله دامن دیرلر
خفی دکلدرکه ترکی دیو استعمال اولنان عباراتك اصلی جغطائی
اولوب بعض الفاظی تراشیده وپرداخت واکثرینی علی حاله
دیار رومده تفوه ایدرلر *اجدرها* انسان وبقری اکل وبلع ایدر *اجدرها*
مشهور عظیم الجثه مارك اسمی فارسیده فتح همزه ودال وسکون زاء
عجمیه ورا ایله اژدرهادن غلط اولوب عربیده فتح تاء وتشدید
وکسر ومد نون ایله تنین دیرلر اژدرهانك اصلی اژدر اولوب ادات
جمع اولان الف ویا الحاقیله ینه واحد معناسنه لسان فارسیده مستعملدر
ثعبان مرقوم ایکی نوع اولوب بریسی حیه کبی اغزی ایله لذع
وبریسی عقرب کبی قویروغی ایله لسع ایدوب ایکی نوعنك دخی اللری
وایاقلری اولدیغی کتب معتبرانده محرردر اما غزالدن تولدینه
ظفریاب اوله مدق اکاذیب مشهوره دن اولمسی منفهمدر صحیحی
نوع دیکر اولمیوب حیات معروفه لره آفت رسیده اولمدقده عمر
طبیعیلری اولان الف کامله بالغ اولملرینه قریب بهرماربوی وآبی
اژدر اولوب اللری وایاقلری ظهور ایلدیکی صدقه قریب مسطور

* اجفرق * اولدیغی مصادف خاطرهٔ فقیر اولمشدر * اجفرق * مجرای تنفسه منند
اولان ریحک وسائرک ثقلتندن عارض اولان معروف علتک اسمی
فارسیده کسر همزه وکاف ورا وسکون سین وکاف ایله اسکرکدن غلط
* اجلس * اولوب عربیده ضم فاو فتح ودمدواو ایله فواق درلر * اجلس * جلس مجلس
بابندن امر اولوب اوتوردیمک معناسنی افاده ایلدیکنه بناء قائمه اطلاقی
شایعدر عربیده قائمه اطلاق اولنان ضم همزه وعین وسکون قاف
ودال ایله اقعد اولوب نائم وساجده کسر همزه ولام وسکون جیم
وسین ایله اجلس اطلاقنی علمای عظام فرق وتصریح بیورملری
ایله قائمه خطابی غلط اولور فارسیده بلافرق کسر با ونون وشین
* اجمی * وسکون یا ایله بنشین دیرلر * اجمی * بر بلده یه یکی کلوب اول بلده نک خلقی
لساننی واصطلاحلرینی بلمینه وصنعتنده ماهر اولمینه علی العموم
اطلاق اولنور عربیده فصیح اللسان اولمینه فتح همزه وجیم وسکون
عین وکسر ومدمیم ایله اعجمی دیدکلرندن غلط اولوب صنعتنده
کامل اولمینه فتح همزه وراوسکون خاوقاف ایله اخرق دیرلر
وفارسیده فتح نون ومیم ودال وسکون واو وها ومدالف ایله اوله
نوآمده وثانیه مدخاء معجمه وسکون میم وسین وفتح دال ایله خام دست
* اجنه * دیرلر * اجنه * انسک مقابلی جنک جمعی معناسنه استعمالی شایعدر
عربیده کسر جیم وتشدید نون ایله جن اسم جنس اولمغله علی قول
واحدی ینه اعراب مرقوم ایله جنی اولدیغنه مبنی تعبیر مرقوم
غلط اوله جغی اشکاردر فارسیده جن مرادفی ضم کاف
عربیه وواو معروفه وفتح هائین ایله کوهر دیرلر استطراد اجنهٔ
مرقوم عربیده قارنده اولان ولد معناسنه فتح جیم وکسر ومدنون
ایله جنینک جمعی اولوب فارسیده جنین مسقط معناسنه فتح کاف
عربیه ایله کفانه دیرلر منقبه طلبهٔ علومدن اناطولی ممالکنده
تحصیل علوم ایدن برشخص خودپسند ماحصلی سرمایهٔ اندک ایله
جمیع عالمی قصبه سنه قیاسا ثم دیکرنیست ادارک پیدا ومعمورهٔ
اناطولی نظرنده پر مکس رونما اولدیغنه مبنی آستانهٔ امن اشیانه

عماسندن غیری برکمسنه همپا اولمزدیه رك اسکداره نزول وفرداسی
سواحل اسلامبولدن براسکله‌یه بناءً شر الغریب کالاعمی مصداقی
برقهوه دکانی پیشگاهنده آرام ومتفکر سرانجام ایکن قهوه
رجالندن نورسیده برچلبی خواجه افندی تشریفکز اناطولی دنمی
وامن طریق وارمی سؤالنه اجنه‌لر طوب اوینایور جوابنه بنه چلبی
بلاتفکر جانم خواجه افندی چار ایلق دیو ردنده جوابه عدم قدرتندن
ماعدا ثمرهٔ علم شریف اولان میزان انصاف ایله موازنه و بو بلده‌نك
شابی بو یله نکته‌دان اولدقده علما وشیوخی ایله مکالمه‌یه بروجه ایله
حدامکان اولماز دیه رك درآن ساعت بلده‌سنه عود وانصراف
ایلمش العهدة علی الراوی * اجاف * اذهاب یعنی کیدرمك
معناسنه تقدیم حاء مهمله وتأخیر جیم ایله مستعملدر عربیده
معنای مرقومه دلالت ایدن کسر همزه وسکون جیم ومد حاء
مهمله ایله اجحاف دن غلط اولوب فارسیده فتح راوسکون فا ایله رفتیدن
درلر * اخر * دواب ومواشی حبس وربط ایلدکلری محل معروفك
اسمی فارسیده مد همزه وضم خا وسکون واو ایله آخوردن غلط
اولوب عربیده فتح همزه وطا وسکون صاد وبا ایله اصطبل دیرلر
حیوانات وخدمه‌سنه ضابط اولانلره میراخور تعبیری شایعدر
اخوال * وجود انسانده موجود بنك معناسنه اولان مد خاء معجمه ایله
خالك جمعی دیو استعمالی شایعدر عربیده کسر ومد خاء معجمه ایله
خیلان دن غلط اولوب فارسیده لفظ مرقوم بغایت شایع اولمغیله
ادات جمع ایله خالها دیرلر محرر اولان فتح همزه وسکون خا ایله
اخوال انه قرنداشی یعنی طائی معناسنه بنه مد خاء معجمه ایله خالك جمعی
طاییلردیمك اولوب فارسیده کافین عربیه تین وضم ثانی ایله کاکوآن
دیرلر * ادعیه * اوقومق وجاغرمق وحضرت واهب العطایادن
نفسی وغیری ایچون طلب خیر معناسنه اولان دعانك جمعی اوله‌رق
تشدید یا ایله مستعملدر عربیده فتح همزه ولام وسکون فاوها
وکسر عین ایله جمع قلت دن افعله وزننده ادعیه دن غلط اولوب

* اجاف *
* اخر *
* اخوال *
* ادعیه *

فارسیده فتح ومد خا وهاوسکون سین وفتح تا یله خواستهادیرلر

مطلب ثانین

فائده تاء طویل وتاء قصیر ایله کتابت اولنان جوعك قاعده سی مفردینه
نظر اولنه اکر مفردی تا ایله ایسه مسلمة ومؤمنة کبی جمعلری
تاء طویله ایله کتابت اولنور مسلمات ومؤمنات کبی اکر مفردی
بلا تاء ایسه قاضی ودعا کبی جمعلری تاء قصیره ایله تحریر اولنور قضاة
وادعیه کبی *ادویه* علاجلر معناسنه دوانك جمعی اوله رق ادعیه کبی

* ادویه *

مشددا مستعملدر تصرفی ادعیه کبی اولوب فارسیده فتح ومد جیم
فارسیه وها وفتح را ایله چارهادیرلر فائده قواعد فارسیه دندر که

مطلب جموع فارسیه

لسان مرقومده ادات تثنیه اولمیوب مافوق الواحدی ادات جمع ایله
ادا ایدرلر اسماء ذوی الارواح دن اولوب اخری ساکن اولور ایسه
جمعی الف ونون ایله کلور آدمیان وپریان کبی لکن افتابان
وماهان حرکت وسیرلرینه نظرا ذی روحه ملحق دیرلر ومرد
وزن جمعنده مردان وزنان دیرلر اکر اسمك اخرنده هاء علامت
وار ایسه کاف عجمیه تبدیل ایله فرشتکان وخواجکان دیرلر
وجماداتك اخری متحرك ویا ساکن جمعلری الف وها ایله کلور
باغها وسنکها کبی اما اشترها شذوذدندر ونشو ونماسی اولانلر
نباتات واشجار واعضای حیوانات ویا تجدد وتقصی اوزره اولانلره
اوقات وازمان کبی بونلر دخی محرر اولدیغی صورتده ایکی وجه
ایله جمعلنور وبعض کلمه نك آخرنده اولان هاء علامتی جمعنده
حذف ایدوب فتحه ایله اکتفا ایدرلر بادها وجامها کبی شعرای
عجمدن بعضیلرك بو قاعده یه مغایر ابیاتی کورلمشدر *اذخر* دیارمزده

* اذخر *

باغ وبوستانلرده ظهور وتطهیری عسیر ایرق دیو معروف نباتات
انواعندن اطراف مکه مکرمه ده نابت قوغه لق دیدکلری سازه
شبیه لکن کوکی غلیظ وتاللری کثیر وابنجه وقدی اصغر وحمرت
وصفرته مائل وچیچکی کثیر وبیاض وعطریتلی مکه ایریغی دیمکله
مشهور حشیشك اسمی فتح همزه وخاء معجمه وسکون دال معجمه وراء
مهمله ایله مستعملدر عربیده انجق کسر اول ایله اذخردن غلط

اولوب فارسیده فتح نون وکسر ومد جیم عربیه ایله نجیل دیرلر
* اذعان * اذعان * متعدی ظنّی ایله ادراک یعنی بلمك معناسنه لفظا صحیح
اوله رق مستعملدر عربیده کسر همزه وسکون ذال ایله سکونت
وخضوع وانقیاد معناسنه لازم اولان اذعان دن معنی غلط اولوب
فلانك اذعانی واردیمك افاده اولنان خصوصی سکونت وخضوع
وانقیاد ایله نفسنك قبولی واردیمك اولور فارسیده فتح فا وبا ودال
وتا وسکون رائین وشین ونون ومد میم ایله فرمان برداشتن دیرلر
* اذناب * اذناب * ذنبك جمعی کناهلر معناسنه شیوعنه بناءً کتب صرفدن
مقصود دیباجه سنده الزاجر عن الاذناب کورلمشدر عربیده
ضم ذال ونون وسکون واو ایله ذنوب دن غلط اولوب فارسیده
ضم کاف وفتح نون وسکون هاء اولی ایله کنهها دیرلر خفی دکلدر که
اذناب فتح همزه وسکون ذال ومد نون ایله قویروق معناسنه اولان
ذنبك جمعی اولور استطراد کتب صرفده مصرحدر که فعلا وزننده
مصدرینك عین الفعلی ساکن اجوف اولانلرك غیریده افعال وزننده
اربعهٔ مذکوره دن غیری جمعلنمز یعنی بونلاره منحصردر اشکال
واسماع واسجاع وافراخ کبی الزاجر عن الاذناب کسر همزه ایله
* اراضی * افعال بابندن اذنب فعلنك مصدریدر دیمك توجیهه ملایمدر * اراضی
ارضك جمعی اولوب کوکلره مقابلی یرلر معناسنه اولدیغی معلومدر
عربیده فتح همزه وراو وضم ضاد معجمه وسکون واو ایله ارضون دن
غلط اولوب فارسیده زمینها دیرلر مقامات صاحبی حریرینك
تحقیقی اوزره ارض ثلاثیدن اولوب ثلاثی افاعل وزننده جمع لنمدیکنه
بناءً فتح را ایله ارضون جمع اولمسنك سببی اصلی ها ایله ارضه
اولوب هاء مقدره دن عوضا جمعنده واو ونون کلور جمع عضة
عضون وجمع غرة غرون اولدیغی کبی ورانك مفتوح اولمسی
اصل جمعی ارضات اولدیغنه مبنیدر نخلهٔ نك جمعی نخلات
اولدیغی کبی تم ترجمة کلامه ارض همزه نك فتحی ورانك سکونی ایله
مؤنث سماعیدن اسم جنس اولمغله مفردی ها ایله ارضه اولمق

لازم

لازم ایدی حریری بانی اوزره وابوسعید سیرافی نك كتاب
سیبویه دن نقلنه نظرا ارض مفرد اعتبار اولنور ایسه اهلك
جمعی اهالی اولدیغی کبی ویامفردی ارضه اعتبار اولنور ایسه لیلك
جمعی لیالی یه قیاسا علی کلا التقدیرین اراضی اولور وقاموس
ورامـوزده محرر اولدیغی اوزره ارضك جمعی ارضات واروض
وارضون واراض واراضی کلوب اراضینك علی غیر قیاس
اولدیغی بیان ایلمشدر بوتفصیل معلوم اولدقدن صکره حریرینك
قولنه اعتبار نامناسبدر * ارتفاع الملق * آلات کثیره ارتفاعیه خصاصا
مشهور انام ربع دائیره ایله شمسك درجه سنه وقوف تامدر
مأخوذ اتدن اولمدیغی بدیهی اولمغیله توجیهنه قادر اولمیانلرك تکلمی
غلط اولور اخذ بمعنی تعلم اولوب درس آلدم ونصیحت آلدم کبی
ارتفاع آلدم دیمك افقدن ارتفاع شمسی اوکرندم دیمك معناسنه
اولدیغی معلومی اولانلر خلاصه چاره بولور اماساعتکز مرتفعمیدر
سؤالی موجه‌در ارتفاع لنمش دیمك اولور یعنی ارتفاع شمسه
موافق در معناسنی افاده ایدر لکن بومعناده استعمالی دخی مولد
اولور عربیجه تطبیق قصد اولنور ایسه بطریق المجاز العقلی
ساعتکز مرتفعمیدر دیمك آلت ارتفاعیه‌سی جانب شمسه رفع اولنمش
میدر یاخود عقربی بولندیغی محلدن ایلری یاکری لاجل التصحیح
رفع ونقل اولنمش میدر دیمك اولور امامخترعات ابنای زماندن
بنم ساعتم مرفوع کلامی توجیهی ممکن اولمیان غلطات مشهوره‌دن
اولدیغی کالشمس ظاهردر * ارجوان * اصلی فارسی اولوب
ترکیده بلاتغییر استعمال اولان درخت لطیف معروفك اسمی اولان
ارغوانك معربی فتح همزه وسکون را ایله مستعمل اولوب عربیده
ضم همزه وجیم وسکون را ایله ارجواندن غلط در لکن ارباب
لغتك تصریحلری اوزره اعراب محرر ایله ارجوان نشاستج
تعبیر اولنان لطیف قرمزی رنکدر که برمقدار آچغنه بهرمان دیرلر
کل پنبه رنك دیمك اولور * ارحیه * مطلقا ذکر من معناسنه

* ارتفاع الملق *
* ارجوان *
* ارحیه *

اولان رحانك جمعى ذكر منلر معناسنه مستعملدر عربيده جمع
كثرتى ضم همزه وسكون راوكسر حا وتشديد يا ايله ارحى وجمع قلتى
فتح همزه وسكون راوفتح حا ومد الف ايله ارحادر محلنده كوره
بونلاردن غلط اولوب فارسيده بلافرق فتح ومد همزه وها وسكون
سين ايله اسها ديرلر *استطراد* رحاقفا كبى ثلاثيه دن اولوب مطلب جموع
افعله وزننده جمع لنميوب اختلاف صيغه لرى اوزره افعال وزننده
جمعلرى كلور ذكر اولنان ارحاء واقفاء كبى اما فعال وزننده قتاء
وغراب وكساء كبيلرك جمعلرى افعله وزننده كلور افنيه
واغربه واكسيه كبى نداءنك جمعى انديه اولمسى قاعده يه مخالف اولمغله
ايكى صورت ايله توجيه اولنمشدر برى شذوذه الحاق وياضرورة شعر
ايچون اوله ثانيسى ندى نك جمعى اندى اولوب فعل جمعى افعل
اولديغنه قياسا زمن نك جمعى ازمن كبى اندى جمعى دخى اخرينه
جمعه لاحق اولان تاء تأنيث الحاق وضم دال ايله انديه اولدقدن صكره
بناء يا صحيح اولمق ايچون دالك ضمه سى كسريه تبديل اولنوب انديه
اولور بو توجيه ايله قائده كليه يه خلل تطرق ايلماز *اردب* مكاييل * اردب *
مصريه دن طقوز كيل اسلامبوليه حنطه يى متحمل كبير اولچكك
اسمى فتح همزه وسكون را ايله مستعملدر عربيده كسر همزه
وسكون را وفتح دال وتشديد با ايله اردب دن غلط اولوب فارسيده
مطلقا كبير اولچك معناسنه فتح ومد جيم فارسيه وضم را وسكون
واو ايله چارو ديرلر *استطراد* معلوم عاقل كامل العيار دركه اختلاف مطلب اوزان
قصبات وامصار ايله اوزان واكيالك تبدل واختلافى اشكاردر
آستانهٔ عليه صينت عن البليه ده متداول اولان كيل حنطه وشعير
وسائر حبوباتده يكرمى قيه مرعى اولوب پنجده اون قيه موءدى در
و بهر قيه درت يوز درم نام جديدى فرض وتقدير اولنمشدر
بهر درم فتح ومد دال وفتح نون وسكون كاف ايله دانك دن معرب اولان
درت دانق اعتبار اولنمشدر اعراب مرقوم ايله دانق تركيده
قوش اتمكى ديدكارى تودرى نام نباتك مرجمكدن اصغر تخمينك اسمى

اولوب بونك ايله موازنه اولنمشدر اوبولوس وترمسه وحمصه
بونلار دخی وزن مرقومده اوللری ايله دانكه اسم اولمشلردر
وبربچق دانكه غرما وبونك دخی ضعفنه كه اوج دانك اولور ساموتا
وكرميهٔ شامی ديرلر الفنی حذف ايله زمانه مزده دنك ديو مستعملدر
بوندن صكره تضعيف اولنوب هر بری برتخم وبذره موازنه ايله
قياس اولنمشدر ونصف درمه نواة ديرلر خرما چكردكنه
قياس ايله وهر بردانك ايكی حساب ايله بردرم سكز قيراط تقدير اولنوب
خرنوبه دينمشدر كيركجی بوينوزی چكردكی معناسنه
وهر بر خرنوبه تضعيف ايله بردرمده اون التی طسوج دينمشدر
فتح طا وتشديد سين ايله طسوج يونانيده طرسفوج دن معربدر
بين العشابين سيسا ايوس ديو معروف نباتك تخميدر وهر بر
طسوج قاعدهٔ محرره به تطبيقده بردرم اوتوز ايكی حبه اولور كه
حبة الخضرا ديرلر صاقز اغاجنك ثمری اولوب منويش
ديو معروفدر وبنه قاعده اوزره بردرم التمش درت شعيره
اولور كه زمانه مزده بغدای ديرلر وشعيره دخی قاعدهٔ مرعيه يه
قياسا يوز يكرمی سكز پرنج دانه سی بردرم اولوب ارزه ديرلر
وارزه نك هر بری ايكی قياسی ايله بردرم ايكی يوز اللی التی بيانی خردل
تخمی وزن ايدر بو كلفته ابتلا معلومدر كه حبهٔ كبيره ده تفاوت
اوزان هويدادر درم واحدی اول وضعنده سكز دانك اعتبار ايدوب
بعده التی دانكه تنزيل ايلمشلر بعد بعد وزن مرقومه مثقال صيرفی
تسميه اولنوب درم واحد تام جديدی درت دانكه خط وتنزيل ايله
ضعفنك ضعفنه خرنوبه يعنی چكردك وقيراط وكذلك جكردكك
ضعف ضعفنه بغدای استعمال ايلمشلردر مثقال بربچق درمدن عبارت
اولمغيله قيراطی يكرمی درت ايلديكی اشكاردر اما الماس وسائر
جوهرلرده قيراط تعبيری خساب مرقومده طسوج تحرير اولنوب
زمانمزده چكردك وقيراط فرض ايلدكلری وزندر كه درمك
اون التی جزئندن برجزء ايدر مبيع ومشتری ذی قيمت اولديغندن

مطلب قيراط جواهر

معامله‌لری نصف قیراط قدیمه مینیدر که سکز طسوج ایدر تضعیف
ایله حبه اولوب براون التی دیرلر کذلك شعیره اولمغیله براوتوز ایکی
دیرلر ینه بو صورت اوزره اولمغیله برالتمش درت دیرلر بردفعه دخی
تضعیف ایله یوز یکرمی سکز اولمغیله بو یله تعبیر ایدرلر یعنی بو چکردکك
یوز یکرمی سکز جزؤنده برجزؤ دیمك اولور اما درهم شرعی
فقهای عظام کثرهم الله تعالی الی اخر الایام حضراتنك بیانی خصوصا
صاحب درر جناب منلا خسرو مرحومك یکون کل عشرة دراهم
وزن سبعة مثاقیل عباره سندن مستبان در که سیم خالص دن اصغر
قطعهٔ نقود یعنی اقچه‌نك اون دانه‌سی یدی مثقال اولور زیرا اخراج
ابی یوسف علیه الرحمه ده قبل ان یموت عمر رضی الله عنه بعام الدرهم
الواحد درهم ودانقان ونصف دانق محرر اولمسندن درهمدن مراد
اقچه اولدیغی فتی اشکاردر واون اقچه یدی مثقاله رابطه بند اولمسنك
سببی زمان عدالتعنوان حضرت عمر رضی عنه ربه الاکبره رسیده
اولنجه نقش دینار فارسی ونقش درهم رومی اولوب اقچه مقامنده
اصغر قطع سیم اوج نوع اولدیغنه مبنی بین البایع والمشتری قیل وقال
خالی اولمغیله صور ثلاثه‌نك مثاقیلنی مزج وثلثلرینی اخذ ایله تعدیل بیورب
ثلثنی اخراجده یدی عدد حاصل اولوب اون اقچه یدی مثقال شرعی که
هر مثقالی یوز شعیره دن عبارت اولور حکم شریفلری مأخذ فقها اولمشدر
تفصیلی بر صورنده اون اقچه اون مثقال اولوب ثلثی اوج عدد وثلث
عدد ایدر صورت ثانیه ده اون اقچه التی مثقال اولوب التینك ثلثی
ایکی عدد ایدر صورت ثالثه اون اقچه بش مثقال اولوب بش عددك
ثلثی بر وثلثان اولور اثلاث محرره جمع اولدقده یدی عدد صحیح حاصل
اولور طریق اسهلی اقچه ده اوج صورتك موافقتاری اولوب جمع
وتثلیث اولنسه ینه اون عدد حاصل اولور اما متقالده مخالفت
اولمغیله اون والتی وبش عددلر جمع اولدقده یکرمی بر اولوب ثلثی
یدی اولدیغی اشکاردر بو صورنده حکم قاطع خلیفهٔ ثانی ایله اون
درهم یدی مثقاله رابطه بند اولدیغنه اطاعة اکثر ناس مقراص

درجیب

درجیب اولوب بیع وشراده دراهیم ودنانیری قص ایله وزن ایدرلر
ایمش تابزمان ظالم عنوان حجاجه کلنجه یعنی یتمش بش تاریخنده
بیان اولندیغی صورتده درهم که اقچه محلنده رایج اولان مسکوك
سیم قطعه‌لری اوچ نوع اولوب قص ایله معامله اولنور ایکن تاریخ

ابتداء بناء ضربخانه

مرقومده دارالضرب بنا اولنوب وزن مرقومه مطابق لکن مغشوش
وسورهٔ اخلاص شریفه رسم ایله ضرب اولنوب بعده یوسف بن عمر
وهارون الرشید ومأمون وواثق بالله خلیفه‌لر کامل العیار
سیم خالص دن اون اقچه یدی مثقال قطع ایلدکاری بهجة التواریخده
محرر اولمغله کویا بو تفصیل کتب فقهیه‌نك اجمالنی بیان اولور
حتی هارون الرشیدك وزیر کبیری جعفر برمکی سعی وهمتیله دینار
دخی غل وغشدن تصفیه اولندیغنه شاهد بین الاعجام زر خالص
وکامل العیاره زر جعفری اطلاقلری کافیدر الشیء بالشیء یذکر بعضی
کتبده کوریلن وخاطر نشانمز اولان اسماء اوزان بو مقامه قید وثبتی
مناسب کورلدی درهم دیباجهٔ رساله‌ده فارسیدن معرب دیو ثبت
اولنمش ایدی کتب قدمای اسلافده یونانیده درخمی دن اولا تعجیم
وبعده تعریب اولندیغی رسیدهٔ حافظهٔ فقیر اولمغله عقله ملایم
اولدیغنه مبنی تکرار اولندی وزن مرقومه بندقه وجرجرجیم

مطلب اوزان سائره

وبردار صغیر واون التی قیراط که وزن درهم واحد صیرفیدر
اکسونافن دیرلر والتمش درت شعیره وزن مرقومده اولمغله باقلاء
مصریه دیرلر اما بر مثقاله جوزهٔ بنطیه وفلج یارین وبردار کبیر دیرلر
اکر مایعاتدن اولورسه ملعقه دخی دیرلر وبر مثقال وثلث مثقاله دینار
وبربچوق مثقاله خراما وایکی مثقاله حامای صغیر وایکی بچغنه سبعون
واوچ مثقاله حامای کبیر واوچ بچوق مثقال واوچ قیراطه طوله
ودرت مثقاله جوزهٔ ملکیه ودرت بچوق مثقاله استار وایکی استاره
ناطل وبنطل والتی استار وربع استار وزننده اولانه سکرجهٔ مطلقه
وآبی اولورایسه مشربه والتی مثقال وزننده اولانه جوزهٔ مطلقه
وخرمه واکر اعشابدن اولورسه قبضه وکف واون یدی مثقاله

قباساه دیرلر اما اوقیه که اکثر بلاد عربده مستعملدر اون ایکی درهمدن
عبارت اولمغله نصفنه نسطون صغیر واوج ربعنه یمینا دیرلر کذلك
اون ایکی درهمه اوبقوس وارد یه ومایعاتدن ایسه قوانوس دخی دیرلر
واوج اوقیه یه نسطون کبیر وسکرجهٔ صغیر ویدی اوقیه یه عرمی
ونوطولی وطقوز اوقیه یه سکرجهٔ کبیره وصدفه دیرلر ورطل بغدادی
یوز اوتوز درم وزن ایدوب رطل مکی یوز اللی ورطل مدنی یوز
سکسان درم ایله موزون دیرلر ورطل مصری یوز قرق درت درم
ورطل شامی التی یوز درم ورطل انطاکی سکز یوز درم ورطل
اناطولی که بطمان تعبیر ایدرلر التی قیهٔ اسلامبولیدن عبارتدر
من مطلق ایکی یوز التمش درم ومکی ایکی یوز قرق درم وشامی
یدی یوز یکرمی درم وحلبی التی یوز درم ومن قدسی بیك درم
وزن ایدرلر وقسط مطلق بشیوز یکرمی درم وقسط کناس ایکی یوز
اون التی درم وقسط انطالیقی ایکی یوز ایکی بچق درمدر
ومد عراقی یوز التمش اوج درم ومد مطلق ایکی یوز التمش درمدن
عبارت اولوب کیلجه دخی وزن مرقومدر واناب ایکی یوز یکرمی
بش درم ودورق مطلق اوج یوز طقسان درم اولوب جورق
دخی دیرلر وکیلهٔ قدیمه درت یوز سکسان یدی بچق درم ونفهٔ
حریر التی یوز اون درم وابریق التی یوز اللی درم وصاع بیك قرق
درم اولدیغی مشهور لکن صدقهٔ فطر حسابنده دردست سوقیون
اولوب التمش درت بغدادی وزن ایدن درم ایله علی العمیا مقدار
مرقومی وزن وحساب خطا اوله جغی روشندر وجوجین بیك
اوج یوز اللی درم ومکوك بیك دورت یوز التمش ایکی بچق درم
وجرهٔ صغیره ایکی بیك سکسان درم وجرهٔ مطلقه سکز بیك
اوج یوز یکرمی درم وکیل قدیم طقوز بیك اوج یوز التمش درم
ودورق انطالیقی اون بیك سکز یوز درم وقفیز اون بر بیك یدی یوز
درم وقنطار قدیم اون ایکی بیك درم وقنطار اسلامبول قرق
درت قیهٔ رومیدن عبارت اولوب یوز لودره فرض ایله بهری

مطلب صدقهٔ فطر

یوز

یوز یتمش التی درمدن مجموعی اون یدی بیك التی یوز درم ایدر
واردب رشیدی حنطه‌دن یوزسکسان قیه وارزدن یوزاللی قیه
واردب دمیاطی ایکی یوزیکرمی بش قیه‌در اون اردب دمیاطی
اون‌یدی رشیدی قیاسی متعارفدر وجرهٔ انطالیتی یکرمی درت
بیك بش یوز التمش درم ووسق فتح واو وسین وسکون قاف ایله‌در
التمش ایکی بیك درت یوز درم چکی حطب درت قنطاردن عبارت
اولوب یتمش بیك درت یوز درم ایدر طالیقون بر یوك التمش بیك
التی یوز درم کر ضم کاف وتشدید راایله یدی یوك قرق سکز بیك
سکز یوز درم ایدر کتب فقهیه ولغات وسائر بالمناسبه اوزان واکیال
محرر اولان محللرده درم ومثقالی بیان اولنیوب حین مراجعتده
کلفت عظیمه‌یه ابتلا هویدا اولمغله بو محلده اصح اقواله تطبیق
وجمله‌سنك اوزانی درهمه تحویل ایله ثبت وقید اولندی مثلا درروده
محرر اولدیغی اوزره الصاع کیل یسع ثمانیة ارطال در اما
قاموسده الصاع اربعة امداد کل مد رطل وثلث والمد بالضم
مکیال وهو رطلان عند اهل العراق ورطل وثلث عند اهل الحجاز
اوملء کفی الانسان المعتدل والرطل اثنی عشر اوقیة والاوقیة
اربعون درهما والاوقیة بالضم سبعة مثاقیل کالوقیة بالضم وفتح
المثناة التحتیة مشددة اربعون درهما واقع اولمشدر ع حرفی کفتم
وقس علیه الباقی * اردبیل * اقلیم عجمده بعد الهجره سکسان بش
سالنده محمد بن مروان اراده سیله بنا اولنان بلدهٔ مشهوره اولوب
فتح دال ایله مستعملدر عزیده ضم دال ایله اردبیل دن غلط اولدیغی
لبابده بوسیاقده لب اولمشدر که بانیسنه نسبت قاعدهٔ قدیمه اولمغله
بلدهٔ مرقومه ضم دال ایله اردبیل بن ارمین بن لنطی ابن یونان بناسی
اولدیغنه مبنی نسبت اولنمشدر بلدهٔ مرقومه زنجانه بش مرحله وخونجه
یکرمی بش فرسخ وتبریزه ینه یکرمی بش فرسخ اولوب طول بلدی
عد وعرض بلدی لر درجه‌در لکن ظرافت احمدن فتح دال ایله
اردبیل فرهنکلرده کورلمشدر ابو حامد اندلسیدن مرویدر که

* اردبیل *

خارج بلده مرفومده ایکی بطمان مقداری فولاده شبیه برحجر مصیقل
وار ایمش حین احتیاجده اول حجری عربه ایله شهره کتوردکلرنده
مطر نازل اولوب طشره چقمینجه ساکن اولمازایمش وشاهان
عجمدن آل صفویه نك جدلری قدوة المشایخ صفی الدین اسحق
بو بلده یه منسوب اولوب مدفنی دخی انده ایمش * اردج * سروجبلی * اردج *
قسمندن میوه سی نبقه وشجری وورقی ایلغونه شبیه اطراف جبال
استانه ده دخی موجود اولوب تخمی وشجری معروفلردر جغتایده
فتح همزه وسکون را وضم تا وواو اشباعی ایله ارتوج دن غلط اولوب
عربیده فتح همزه وضم ها وسکون با ولام ایله ابهل وفارسیده فتح ومدنون
وضم زاء فارسیه وسکون واو وآخرده نون ایله نازون دیرلر * ارز * یعنی * ارز *
برنج حبوبات مشهوره دن اولمغله اسمی ضم همزه وراوسکون زا ایله
مستعملدر یونانیده اوریزدن معرب فتح همزه ایله عضد وزننده
ارزدن غلط اولوب فارسیده کسر باء فارسیه ورا وسکون نون
واخرده جیم ایله برنج وپرنك دخی دیرلر فیروزابادیه تبعیة عضد
وزننده ارز تحریرمزدنصکره جمال الدین محمد بن احمد بن جامعك
ناظرانسان عین المعانی الادبیة فی ضبط ماحرف من الفاظ اللغة
اللعربیة نام موء لفنده تصحیحمزك عکسی یعنی فتح همزه ایله غلط
وضم همزه ایله ارز صحیح اولدیغنی فارابیدن نقلی مشاهدهمز اولدقده
لسان عربیده وارد اولان اسماء برنجك جمله صوریفی قیدمناسب
کورلدی ضم را وسکون زا ایله رز وکسر ومدرا ایله ریز
وکابل وزننده آرز وعضد وزننده ارز وفتح همزه وضم را وتشدید
زا ایله ارز وکذلك ضم اول ایله ارز وضم همزه وسکون را ایله
ارز وضم اولین وتخفیف ثالث ایله ارز وضم را وتشدید زا ایله
رز وضم راوسکون نون ایله رنز مستعملدر بلاد عجمده شهر
کیلانك اکثر محصولی برنج اولمغله خلقی چندان حبوبات
سائره یه التفات ایتیوب بالجمله طعام ونانلری برنجدن اولوب
واعتقادلری حکمای هندك مداومتی موجب طول عمر وصحت بدن

فوالمرینه

قوللرینه اعتقاد و ثمرۀ تجربه لری بر شخص عمر طبیعی بی تکمیلدن
مقدم فوت اولسه نانننه خوردی جرامردی دیو ماتم و نوحه
ایدرلر ایمش * ارزروم * مشهور بلده جسیمه در ارض روم دخی دیرلر * ارزروم *
عربیده ارزن الروم دن غلطدر زیرا فتح را و زا ایله رزن محل عالی
و چقورلری اولوب ماء مجتمع اولان یره دیرلر بناء علیه بلدۀ مرقومه
ارزن الروم تسمیه اولنمشدر روم اما کننك مرتفع و عالبسی و آبی
دخی موجود دیمکی افاده ایدر و یا اخلاطه اوچ مرحله اولان بلدۀ دیگر
ارزن دن فرق ایچون روم ایله تقیید ایدەلر و قاموسده دخی ارزن
کاحمر بلدة بارمینية تعرف بارزن الروم دیو محرردر و حرف دالده
دواتی تصحیحمز ذیلنده بیان اولنان قواعد نسبته قیاسا جزء اولنه
نسبت ایله محدثیندن عبدالله بن جدید الارزنی دخی بلدۀ مرقومه یه
منسوبدر و طول بلدی نز و عرض بلدی لطل درجه و دقیقه در
ارزنجان * بلدۀ معروفه در سیواس و ارزن الروم ایله بو اوچنك * ارزنجان *
بیلری قرقر فرسخ در فارسیده جیم یرینه کاف فارسیه ایله ارزنکان دن
معربدر طول بلدی سح و عرضی لطن درجه و دقیقه در * ارشته * ارشته *
خمیردن قطایف صورتنده قطع ایله طبخ اولنان طعام معروفك
اسمی فارسیده کسر را و سکون شین و ها و فتح تا ایله رشته دن
غلط اولوب عربیده کسر همزه و را و سکون طا و تشدید یا ایله
اطریه دیرلر * ارغاد * اکثری سفاینده ایپ بوکمك و لنگر اخراج ایتمك * ارغاد *
ایچون استعمال اولنان آلت معروفه نك اسمی عربیده زیاده بورمق
معناسنه اولان کسر عین و سکون را و فتح و مد قاف ایله عرقاد دن
غلط اولوب فارسیده کسر و مد یا و جیم عجمیه لر و فتح دال و سکون
نون ایله پیچیدن دیرلر ملاحین بینلرنده چکمك معناسنه بو جی
استعماللری شایع اولوب آلت مرقومه نك کبیرینی اعمالده بو جی
عرقاد دیه رك بو جرغاد دخی اسم اولمسی اشکاردر * ارغانون * ارغانون *
طائفۀ افرنجك ایام معینه لرنده کنیسه ده چالدقلری ساز کبیرك اسمی
فارسیده فتح همزه و غین و سکون را ایله ارغنون دن غلط اولمغیله

عربيده اسم مخصوصنه ظفر باب اولمه دق سازمر قومك متعدد
صغير وكبير قامش كبي دروني نهى قلايدن اذابه اولنمش مزاميري
اولوب زيروبم اصولي ايله ترتيب اولنمشدر وراسندن كورك
چكلدكجه حاصل اولان هوادن اول مزامير موسيقال كبي صدا وير
سازمر بور حالا غلطه ده كنيسهٔ طائفهٔ مرقومه ده موجوددر
* ارق * باغ وباغچه اطرافنه دفع اعدا وياجريان ما ايچون حفر اولنان
خندق معروفك اسمي عربيده فتح خاء معجمه وسكون را ايله خرقدن
غلط اولوب فارسيده فتح فاء وكاف وسكون را ونون ايله
فركند ديرلر * ارك * انواعي معروف ميوه لرك اسمي چغتائيده ضم
همزه ايله ارولكدن غلط اولوب عربيده كسر همزه وتشديد
ومد جيم ايله اجاص وفارسيده مد همزه ولام ايله آلو ديرلر * ارمنية *
طوائف نصارادن معروف طائفه نك منسوب اولدقلري اقليم
معناسنه فتح همزه وياء واحده ايله مستعملدر عربيده ناحيهٔ
مرقومه نك اسمي كسر همزه وسكون را وكسر مد باء اولي وتشديد
ياء ثانيه ايله ارمينيه دن غلطدر وكورهٔ مرقومه نك مالك اولي
بنه كسر همزه ايله ارمين بن يافث بن حضرت نجي الله عليه السلام
اولمغيله اكا نسبت اولنوب موصوفي مؤنث ملاحظه اولنمغيله تاء تأنيث
اضافه سيله بوصورتده نسبت اولنمشدر يعني كورهٔ ارمينية ديمكدر
اكرچه طائفهٔ مسفوره نك نسبتي قاعده يه تطبيقا صورت اخر لازم ايدي
لكن فيروز ابادي قاموسده والنسبة ارمني بالفتح ديو تصريح ايلمشدر
وارمن فتح همزه وسكون را ايله آذربايجانده بر ولايت اسمي اولمغيله
بالاده تحرر اماكنك غيريدر * ارمود * انواعي كثير ميوهٔ معروفه نك
اسمي چغتائيده فتح همزه واخرده تا ايله ارموتدن غلط اولوب
عربيده ضم كاف وتشديد وفتح ميم وثا وفتح ومد را ايله كمثرى وفارسيده
بنه فتح همزه ايله امرود ديرلر * ارياح * روزكار معناسني افاده ايدن
ريحك جمعي اوله رق مستعملدر عربيده فتح همزه وسكون را وواو ايله
ارواحدن مقلوب فارسيده فتح ومد باوها وسكون دال ايله بادها

دیرلر خفی دکلدر که تصغیر کلمه‌ئی اصلنه ارجاع ایتمك ایله ریحك
مصغری رویحه کلدیکی معلومدر اصلی واوی واشتقاقی روحدن
اولدیغی آشکار اولدیغنه مبنی کسر را ایله روح اولوب واو ساکن
ماقبلی مکسور اولمغیله یایه قلب اولنوب یادخی حالی اوزره حرف مد
قلنوب ریح اولور اما جمعنده علت مرقومه موجوده اولمامغیله
اصلی اوزره ارواح کلور ثوب وحوض افعالدن جمعلنه کلرنده
اثواب واحواض اولدیغی کبی وبو بابده واوی یایه قلب ایله ارباح
دخی دینلور اکر سؤال وارداولورایسه که عیدك جمعی اعیاد
کلور مع هذا اصلی عاد یعود بابندن واویدر جوابی اغاج معناسنه
اولان عودك جمعی اعواد اولمغیله دفع التباس ایچون یا ایله کلشدر
ازب *مصر وبلاد سائره‌ده مرتب ومعروف عسکرینك اسملری
عربیده مجرد یعنی ارکن معناسنه اولان فتح عین وزا وسکون با ایله
عزبدن غلط اولوب فارسیده ضم میم ولام وسکون نون وکاف
فارسیه ایله ملنك دیرلر بو اسم ایله قدیمده آستانهٔ امن اشیانه‌ده دخی
مرتب اولان عساکره الان جبه‌جی اطلاق اولنور *ازف* لفظا
صحیح لکن حاضر وواقع معناسنه مستعملدر عربیده فتح همزه
وکسر زا ایله منتظر وقریب معناسنه اولدیغنه آیت کریمهٔ
استعیذبالله ازفت الازفة شاهدقویدر فارسیده حاضره مدهمزه
وفتح میم ودال ایله آماده وواقعه ضم با وسکون واو وفتح دال
واظهار ها ایله بوده ومنتظره کسر نون وفتح کاف وتا وسکون ها
وشین وفتح ومد دال ایله نکه داشته وقریبه فتح نون وسکون زا
وکسر ومد دال ایله نزدیك دیرلر *اسباب* کیله‌جك انواع ملبوساتك
اسمی عربیده ثوبك جمعی فتح همزه وسکون ثاء مثلثه ایله اثوابدن
غلط اولوب فارسیده فتح ومد جیم وهاء وفتح میم وسکون ها ایله
جامه‌ها دیرلر *اسپناق* ماکول ومشهور سبزه‌نك اسمی فارسیده
کسر همزه ایله اسپناخ دن غلط اولوب معربی باء عجمی‌یی فا یه
تبدیل ایله اسفناخ در *اسطرلاب* الات ارتفاعیه‌دن شئ معروفك

مطلب جموع
باب افعال

* ازب *

* ازف *

* اسباب *

* اسپناق *

اسطرلاب

اسمی یونانیده فتح همزه وطا وسکون سین ورا ایله اسطرلاب دن
غلط در لسان مرقومده اسطر میزانه ولاب شمسه دیدکلری
ایله ترازوی آفتاب معناسنه مؤلف مجسطیٔ کبیر بطلیوس
ایجاد ایدوب تسمیه ایلمشدر علی قول موجدی اولان حکیمك
اسمی اوله وعلی روایة حضرت ادریس علی نبینا وعلیه السلامك
مخدوملری اسمی یعنی شمس معناسنه لاب تسمیه اولنمغله انلره نسبت
اولنمش اوله عربی وفارسیده دخی بو اسم ایله معروفدر صورت
وضعی بووادیده کوش زد فقیردرکه اسکندر یونانی دن صکره
اوجنجی پادشاه حکیم مشارالیه بطلیوس کرویة عالمه ذهابنه مبنی
اراضی وافلاکی شکل کرهده تصویر وترقیم وعالم علوی وسفلی
احوالنه اطلاعی تتمیم حالنده ایکن بادیه رو وخیمه نشین اولملری ایله
اکثر اوقاتده کرهتین مرقومهتین سراعدا کبی میدانده غلطان اولوب
یوما من الایام صحرادو بردوه کرهٔ افلاکه وضع قدم ایله زمینه
منطبق اولدیغنی حکیم دانادل مشاهده ایلدکده درعقب هدفتین
وضعی ایله اسطرلاب تسمیه ایلمشدر اسطرلاب مرقومی دخی تسهیل
ایچون تربیع ایدوب الی الان مستعمل اولان ربع دائره اولمشدر وکرهٔ
عرضی دخی تسطیح ایله علم جغرافیا اشکالنی ترتیب ایلمشدر العهدة علی
الراوی *اسکدار* استانهٔ دولت اشیانهٔ قسطنطینیة المحمیه مقابلنده
اکثر بلاد اناطولی دن روم ایلنه اقرب معبر واسکله اولان معروف
بلدهٔ جسیمه نك اسمی فارسیده سفاین وزوارق باغله نك اسکله
وصوکجیدی ومحل لب دریای کبیر معناسنه ذال معجمه ایله اسکذاردن
غلط اولوب عربیده ضم میم وسکون را ومدفا ایله مرفاء دیرلر
امادال مهمله ایله فارسیده اسکدار ابنای زمانه مزك نو ایجاد
وطور فرنکیدر دیو تحسین واطرا ایله نقل ایلدکلری صورت قدیمه درکه
بری برینه قریب منزل خانهلر ترتیب وهر محلده توانا اسبه راکب آدملر
حاضر مهیا اولوب اوامری بری برینه ایصال واعطا ایله زمان
قلیلده مکان بعیدده حکم شاهی واصل اولور بو صورتده اولان

صورت وضع اسطرلاب

* اسکدار *

اصل اسکدار

اولاغك اسمی اولوب چیرایلجی ویام دخی دیدکاری فرهنك
جهانکیریده محرردر واسکذار حین فتحده خالی وانجق معبرقدیم
واسکله اولوب بعده قریهٔ صغیره اولدیغنه شاهد ککبوزه یه تابع
اسکذار قریه سنده دیو محرر عتیق حجت کورلمشدر اسکذار منزل خانه
معناسنه در دیمك نابحلدر *اسکندر* کسر همزه وسکون سین ایله
ملکین عظیمین اسملری اولمق اوزره مشهوردر یونانیده فتح همزه ومد
لام وسین ورا ایله الاساندر انك معربی فتح همزه وسکون سین ایله
اسکندردن غلط اولوب فارسیده کسر همزه ایله استعمالنه واقف
اولانلر غلطدن خلاصه چاره بولوردر فائدة قاضی بیضاوی علیه
الرحمة سورهٔ شریفهٔ کهفده آیت کریمه استعیذ بالله ویسئلونك
عن ذی القرنین تفسیرنده یعنی اسکندر الرومی بیورمشدر وقاموسده
دخی الاسکندر ابن الفیلسوف وذوالقرنین اسکندر الرومی کلاملرندن
اسکندر بر اولمق مفهومدر اما تاریخ خمیسده تصریح کردهٔ حسین
دیاربکریدر که اسکندر اول ایمان وصلاحنده اتفاق ونبوتنده
اختلاف اولوب قرآن کریمده مذکور الاسم طالب آب حیات
ومالك جمیع ممالك وبانیٔ سد یأجوج ومانع مسالك اسکندر ذی القرنین
مکهٔ مکرمه یه کلوب حضرت خلیل واسمعیل علیهما السلامك بناء
بیت اکرمه اشتغاللرین کوردکده سبیندن سؤال ومأمور جوابنه
برهان طلبنده درحال بش عدد کبش قیام وتبیین مکرمینك
مأموریتلرینه شهادت ایلدکاری وتواریخ سائرده سنهٔ هبوطینك
اوچ بیك درت یوز التمش سالنده بناء سد ایلدیکی واسمی علی قول
مرزبان بن مرزید بن یونان بن یافث بن نوح علیه السلام اولوب وزیری
حضرت خضر علیه السلام اولدیغی مفصلا محرردر وثانیسی ابن
فیلقوس دیو مشهور اولان اصلی نسبی دارا بن بهمنه بوصورتده
اتصالی مرویدر که فیلقوس دختری ناهیدی دارایه تزویج وارسال
ایلدکده حلوت صحیحه وقوعندن صکره دارا مزبوره ناهید بخر
علتنه مبتلادر یعنی اغزی قوقاردیو پدرینه ارجاعنده حامل بولنغیله

* اسکندر *
وفرق اسکندرین

فیلقوس خلوتی انکار ایچون حملی کندویه نسبت ایدوب دختر
مزبوره‌نك علتنه دخی اسکندروس یعنی صرمساق ایله تداوی ایتدکله
ظهور والده دوای مرقوم اسمیله تسمیه اولنمشدر وروی ارضده
اون التی شهر بنا ایدوب کندویه نسبت ایدن دخی بودر که مشهوری
مصر اسکندریه سیدر وجه تسمیهٔ اسکندر اول قومی دعوت
اسلام سببی ایله ایکی دفعه باشندن محل قرنینه ضرب وهلاك ایدوب
حق تعالی ینه احیا ایلدیکی اوله ویاخود ایکی خیفره سی یعنی باشنده
ایکی اورلمش صاچی اوله ویاپذری فن نجومه اشنا اولمغیله ولادتی
ساعت سعده تصادف ایلسون دیو یاینی محل خروجنه سد ایلدکده
باشنه راست کلمك ایله ایکی چتال اولمسی اوله ویاروٴیاسنده شمسك
ایکی طرفنی طوتمسنك تعبیری فارس ایله روم سلطنتی جمع ایلمسی اوله
ویا مشرق ومغربه سیر ایلمسی اوله ویا زماننده ایکی قرن انقراض
بولمسی اوله ویا باشنده بوینوز کبی ایکی کوك پاره اولمسی اوله ویا کمال
شجاعتندن ترکی تعبیر کبی قوچ یکت دیمك اوله ویامحرر اولدیغی اوزره
مأموریت بناء بیت مکرمه بش عدد قوچك شهادتلری اوله ویا التوندن
ایکی بوینوزی اوله که سرغوج اندن قالمشدر ویا باشنك ایکی طرفی
نحاسدن اوله ویاپذر ومادری عریق واصیل اوله ویا علم ظاهر وباطن
کندویه اعطا اولنمسندن اوله ویا نوره وظلمته دخولندن اوله واسکندر ثانی
دخی بعضی اورده مشابهتندن ذوالقرنین نامیله مشهوردر تاریخ
محرره‌نك بش بیك ایکی یوز سکسان سکز سالنده وفات ایلمشدر
الاسانداراك معربی ثانینك اسمی اولدیغی ترجیح کردهٔ مؤرخین در
استطراد امت مرحومهٔ محمدیه‌دن حضرت علی المرتضی رضی الله عنه
جنابلرینه دخی ذوالقرنین تسمیه‌سنه سبب سر عالیلرنده غزادن
وسبب شهادتدن اولان ایکی شق ویاخود سن جنتك ذوالقرنینی سین
دیوو ارد اولان اثردن یعنی جنتك جمیع اطرافنی سیر وسلوکاری
مراددر ویا امتدن ایکی قرن وقت کوردکاری ویا والدماجد حسنین
احسنین اولملری ویا حرمین محترمین ده کمال نفوذ کلاملری ویاجل

وجه تسمیه

ذوالقرنین امت مرحومه

وصفین

وصفین کبی ایکی وقعۀ عظمی وقوعی ویا انا مدینة العلم وعلی بابها قول شریفنه ماصدق بیورلمری ایله علم ظاهر وعلم باطن صاحبی اولدقلری ایچوندردیو بعضی کتبده تعداد وبیان اولنمشدر *اسلامبول* دار الفحول صانه الله تعالی عن الضرر المعلوم والمجهول کثیر الاسلام معناسنه اولدیغی معلوم ذوی العقول در وقول اخری اوزره بول بمعنی المدینه اولوب لفظ اسلام بول عربی ورومی ایکی لفظدن مرکب وکلاب وسیاب کلمه لری کبی مضاف الیهی مضاف اوزره تقدیم ایله مدینة الاسلام معناسنه وصف ترکیبی اولمق دخی محتملدر اما استانبول براصله مبنی اولمیوب مخترعاتدن اولمسی ملایعدر زیرا الفاظ رومیه ده ایکی جزدن مرکب اولوب علی حاله معنی دخی افاده ایلدیکی اشکاردر لسان مرقومده کسر همزه وسکون سین ومدتا ایله استا عربیده الی وضم یا وسکون واو وکسر لام ایله بول بلده معنالرینه در ترکیده قصبه یه دیمک اولور بوتقدیرجه نره یه کیدیورسن سؤالنه جواب اولور روم ایلنده کرارا مسموعمز اولمشدر لسانلرنجه بوته پایزدیو سؤال مرده اکر قصبه یه کیدرلر ایسه استابول واکر قریه یه کیدرلر ایسه استاخور دیو جواب ویررلر ایدی مخترعات الفاظ تحسین کلام ایچون زیادۀ نون وسکون لام ایله استانبول دیمه لری ملایعدر وصکوک شرعیه وسکوک پادشاهیه ده استانبول تحریر وترسیم اولمسی لااصل اولدیغنه برهاندر *اسلان* حیوان مفترس معروفک اسمی فارسیده فتح همزه وسکون را ایله ارسلان دن غلط اولوب عربیده لایعد ولایحصی اسم وکنیتی موجود اما مشهوری فتح همزه وسین وسکون دال ایله اسددر حیوة الحیوانده امام دمیری روایتی اوزره حضرت نوح صلوات الله علی نبینا وعلیه راکب سفینۀ نجات اولدقلرنده مع اصحابه جمیع حیواندن زوجین اخذ بیوروب اصحاب سفینه ارسلاندن خوف ونجی الله حضرتلرینه شکایتلرنده دفع شرینه دعا بیوردقلری آنده حمای دائمی مسلط اولوب الی هذا الان جنسنده باقی در اکر بودعایه مظهر اولمسه پنجه سندن برفرد خلاص اولمیه جغی اشکاردر منقول درکم

* اسلامبول *

* اسلان *

صورت نوالاسد ارسلان سنده بردفعه حركت وحسدن برى برلحم پاره طوغروب
اوج كون مادرى اول حال ايله نظر ايدر بعده اركككى كاوب
نفخ ايدر واول لحم پاره سى دخى حركته باشلر پدرى اوفوردقجه
پسرى حركت ايده رك اعضا واشكالى نمايان اولور بعده مادرى
امزرمكه شروع ايدوب يدى كون مرورنده كشاده چشم اولورايمش
* آسمان * العهدة على الراوى * آسمان * برمقابلى دوران دن خالى اولميان كوك
معناسنه معروفدر لكن اسم موضوعى اولميوب ايكى جزدن مركب
اولوب تشبيها اطلاق اولنمشدر برى اس در كه دكرمان معناسنه در
وديكرى مان دركم بكزيجى معناسنه ماستن كلمه سندن اسم فاعلدر
معناى تركيبنك تحقيقى اعتبارى ايله در غلبهٔ استعمال ايله علم منزله سنه
* اسنه مك * وارمشدر * اسنه مك * رخاوت وجوددن عارض اولان حالت معروفه نك
اسمى جغتايده كسر همزه وسكون يا ومد نون ايله ايسنامك دن غلط
اولوب عربيده ضم ثاء مثلثه وسكون واو ومدباوفتح همزه ايله ثوباء
* اسهام * وفارسيده فتح خاوسكون ميم وها ومدباء ايله خميازه ديرلر * اسهام
حصه ونصيب يعنى پاى معناسنه الاون سهمك جمعى اولوب حصه لرى
افاده ايچون مستعملدر خصوصا اقرب ازمانده طرف دولت عليه
جيت عن البليه دن مقاطعات جسيمه نى تفريق وحصص ايدوب
رجال ونسوانه احسان لرنده قتى شايع اولمشدر عربيده معناى مرقومه
دلالت ايدن سهمك جمعى ضم سين وسكون ها ايله سهمان اولوب
مطلب سهم فارسيده فتح باورا وسكون ها ايله بهرها ديرلر فائده فتح سين
وكسرها وسكون ميم ايله سهم عربيده حصه ونصيب واوق معنالرينه
موضوع اولوب حصه معناسنه اولانك جمعى معلوم واوق معناسنه
اولانك جمعى كسر سين ومد ها ايله سهامدر وفتح سين ايله سهام ريح
سموملك حرارتيدر وضم سين ايله سهام ارقليوب ضعيف اولمقدر
كتب لغاتده مستعمل اولديغى صورتده فتح همزه ايله اسهام
كورلمشدر كسر همزه ايله قرعه آتشمغه ديرلر مخترعات دن اولديغى
* آسيا * اشكاردر * آسيا * كرهٔ ارض دن مسكون اولوب اورپا

وافريقا وآسيا وامريقا تسميه اولنان ارباعك ربع ثالثى نك
اسميدركه ابتداء مالكه سى اولان يافث بن نوح عليه السلام
حضرتلرينك زوجه سى ناميله مشتهر اولمغيله آسيه دن غلط در
خفى دكلدركه عناصر اربعه يعنى خاك وآب وباد وآتش دن عنصر
ماء جوهر بسيط وبارد ورطب وثقيله اضافتى ايله حيز طبيعى سى
تحت الهواء وفوق التراب اولوب مقتضاى طبيعتى جميع كره
ارضى جوفنه آلوب ستر وغرق ايلمسى لازم وبديهى ايكن بعض
محللرك مكشوف وخشك قالمه سنه حكمانك اقوال كثيرۀ عقليه لرى
كورلمشدر اما اصح اقوال ارادت ازليۀ سبحانيه وعنايت بى غايۀ الهيۀ
صمدانيه روى ارض ده حيوانات واشجار ونباتاتك تعيش وتناسل
وعلو ونمو وبقالرينه تعلق ايلمسيدر اما كرۀ ارض جسم بسيط
وباردو يابس وحيز طبيعى سى تحت العناصر اولوب برودت ويبوستى
غلظت وتماسكنه سبب وعلت اولمغيله ظهرى مقر حيوانات وبطنى
منشاء معادن ونباتات در كرويت ارضه عموما حكماى اسلاف
ذاهب اولوب متأخرين علماى اسلام دن بعضيلر خسوفه نظرا تسليم
ايلمشلردر قدماى اهل هيئتدن نصير طوسى وغيريلر ذهابى اوزره
معدل ايله دائرۀ افق تقاطع اولندقده كرۀ ارض ده درت قسم حاصل
اولور ربع معمور لا على التعيين ربعين شماليك برى اولوب ارباع ثلاثۀ
باقيه يا مجهول الحال ومستور ويا ماء بحر ايله مغروق ومغمور در معلوم
اولديكه ربع مسكون تعبيرى قدمانك فرض وتقديرينه قياس ايله در
زيرا متأخرين اوقيانوسه يعنى البحر محيطه يه سفر ايدوب ارباع باقيه نك
حالنى كشف واثبات ايلديلر ايله حالا مسكون اولان اماكنه اطلاقى
صحيح اولماز حضرت نوح صلوات الله تعالى على نبينا وعليه اولادلرى
اراضىۀ مسكونه يى تقسيم ايلدكلرنده آسيايى يافث وافريقايى حسام
واوروپايى سام آلوب آسياى يافث زوجه سنه تمليك ايلمك ايله اول وقتدن
تاريخ هجريه نك سكز يوز التمش ايكى سالنه كلنجه اوج اسم ايله
مذكور اولوب تاريخ مرقومده قولون نام شخصك سعى وغيرتى ايله

مطلب ربع مسكون

تقسيم اقاليم

یکی دنیا جزایری فتح وتخلیص اولندقده اماریقا تسمیه اولنمغین الی هذا الان درت قطعه فرض وتقدیر اولنمشدر سفر مسفور وتسخیر مرقوم امور غریبه‌دن اولمغیله مرحوم کاتب چلبی مفصلا بر رساله تحریر ایلمشدر اقلیم اسیانك برطرفی شرقا بحر محیط چین وطرف شمالی‌سی تاتار وممالك مسقو که اوروپایه متصل درو برطرفی جنوبی هند بحر محیطی وطرف غربی‌سی بحر قلزم که افریقایه متصل اولوب حاوی اولدیغی محللر ممالك هند وجزایری وجاوه اطه‌لری وجزایر ملوکه‌دن نوه کنبسا اطه‌سندن قطعه وممالك چین وخطا وتاتارستان قدیم ودشت کبیر ودشت قپچاق وماوراء النهر واورطشره‌سنده اولان مسقو اراضی‌سی وانپه سواحلندن برخط مفروض کشیده اولنسه ادنه‌یه منتهی اولنجه ممالك اناطولینك شرق جانبی وبحر سویسك جانب شمالیسی وحرمین محترمین وعموما ممالك عجم اولوب اقلیم مرقومك طولی میرقاتور قولی ایله یتمش بردرجه‌دن یوز طقسان درجه‌یه وارنجه‌در وعرضی خط استوادن بدأ ایدوب طرف شمالیده نهایت عمارت اولان التمش یدی درجه‌یه وارنجه‌در ومساحه‌سی میل جرمانیا ایله طولا بیك اوچ یوز وعرضا بیك ایکی یوز میل‌در معلوم اوله که بطلیوس قیاسی ایله منطقهٔ کرهٔ ارض یکرمی درت بیك میل وقطری یدی بیك التی یوز اوتوز التی میل اولمغیله مساحهٔ جمیع سطحی ایکیوز اوچ کره یوز بیك والتمش اوچ بیك التی یوز اوتوز التی فرسخ تقریبی ایدر کتب فقهیه‌ده تفصیل وبیان اولندیغی اوزره درت فرسخ بربرید وبر فرسخ اوچ میل مقداریدر وبر میل بیك باعدر وبر باع درت ذراع در وبر ذراع یکرمی درت پارمق در وبر پارمق بر بنك بطنی آخرك ظهرینه وضع ایله التی اریه مقداریدر وبر شعیره بنه التی قیل غلظنده اولمه‌لیدر لکن قاطرك صاحبی قبلنه تخصیص ایلمشلردر اما عرب مورخلرندن نخبة الدهر مؤلفی محمد بن ابی طالب الانصاری قولی برآدم آدم ادم مشی متوسطه ایله کرهٔ عرضی کشت وگذار فرض اولنسه یوز سنه‌ده دور ایدر مفروض مرقومك

اطراف اقلیم اسیه

مساحهٔ اسیه

تقدیر مساحهٔ جمیع کرهٔ ارض

سكسان سنه لكى درياء محيطلرو معروف اولان دكزلروانهار جاريه‌لر ايله
مشغول اولوب باقى بكرمى سنه‌لك محلك دخى بدى سنه‌لك محلى شمالده
شدت برددن وبنه بومقدارى جنوبده زياده حردن خالى اولملريله
يكى دنيانك ظهورندن مقدم اوچ قطعه‌يه تقسيم اولنان اراضى مسكونه
انجق التى سنه‌ده سيرودور اولنور ديو تاريخ مرقومنده بيان ايدر
بودخى معلومدر كه عرض بلد تعبيرى كره عرضك وسطنه
شرقدن غربه كشيده اولنان خط موهوم كه خط استوا ديرلر
طرفينى جنوب وشماله طقسانر درجه فرض وتقدير اولنور يعنى
خط استوادن بعده عرض بلد تسميه اولنمشدر اما طول بلد نصف نهار
اول دائره سندن يعنى خط استواكبى شمالدن جنوبه ممدود
خط مرهومدن ابتدا وشرقه توجه ودور ايله‌ينه اول مبدائه كلنجه
اوچيوز التمش درجهٔ متساويه‌يه تقسيم اولنان دائرهٔ استوادر كه مبدأ
طول اولان نصف نهاردن بعده طول بلد تعبير اولنمشدر *آسياب
مطلقا دكرمان معناسنه السنه ناسده دورانى شايع اولمغله فارسيده
اسم جنس اولان مد همزه وسكون سين ايله آس‌دن غلط اولوب
عربيده مدطا وضم حاوسكون واو ايله طاحونه ديرلر بو شيده
اولميه كه فارسيده مديرينه اضافت ايله استعمال ايدرلر
صو دكرمانينه آسياب ويل دكرمانينه اسياباد وال دكرمانينه
دستاس ومرداس وخرد دكرمانينه خرآس ديرلر عمينه نقلده
مضاف اليهك تقديمى كلام فرسده شايعدر لكن خرآس تعميم
اولنمغله ادارهٔ حاره مخصوص اولميوب اشتر واستر وباركير
وكاوه على العموم اطلاق اولنديغنه شاهد الشيخ عمر خيامك رباعيسى
كافيدر رباعى يايم درين كنبد ويرانه اساس جويندهٔ رخنه
همچو مورى درطاس آكاه نه ازمنزل اميد وهراس
سركشته وچشم بسته همچو كاو خرآس نثر زمانه مزده دخى خراسى
تحريف ايله خروس دكرمانى ديدكلرى ان شاء الله تعالى ضم خا ايله
خروسى تصحيحمزده بيان اولنور اما آسيابك وآسيابادك اصللرى

مطلب عرض وطول بلد

* آسياب *

تحقيق آسياب

آس اب و آس باد اولوب حرف مكسو رايله ممدودك جمعنده نوع ثقلت
اولديغندن سهولت تلفظ ايچون بيتلربنه يازياده اولنمشدر *اشق * اشق *
صبيانك ملاعبه ايلدكلرى معروف استخوان پاره نك اسمى چغنايده
فتح همزه وضم شين وواو مفخم ايله اشوق دن غلط اولوب عربيده
فتح حا وكسر كاف وسكون ياء ايله جكيك وفارسيده ضمتين
وسكون لام ايله بجل ديرلر * اشكنبه * اكثر حيوانانك بطننده معروف * اشكنبه *
وعاء قازوراتك اسمى فارسيده كسر شين وفتح كاف وبا وسكون ميم
وها ايله شكمبه دن غلط اولوب عربيده فتح كاف وكسررا
وسكون شين ايله كرش ديرلر * اشكنجه * مجرمينه ايتدكلرى انواع * اشكنجه *
ازانك اسمى فارسيده كسر شين وفتح كاف وجيم وسكون نون وها ايله
شكنجه دن غلط اولوب عربيده فتحتين ايله دهق ديرلر * اشنا * * اشنا *
بيكانه نك ضدى معناسنه فتح همزه وسكون شين ايله مستعملدر
فارسيده مدهمزه ونون وكسر شين ايله آشنادن غلط اولوب عربيده
مدصاد وكسر حا وسكون با ايله صاحب ديرلر تمنى الفت ايچون تحريك
دست اولندقده فتح همزه ايله براشنلق ايلمدى ديدكلرى مشهوردر
لكن تركيده مستعمل اولديغى اعرابده اشنا فارسيده كوهر ذى قيمت
معناسى معلومى اولنه تا محل اولمية جنى هويدادر * اصپر * برشبر * اصپر *
ساقلى وعريض وطولانى ورقه لى زعفرانه شبيه چچكلى احر يض
ديدكلرى نباتك قشرى صارى ولبى قرمزى بويه اولان تخمى اولوب
پيغالرك دانهٔ معروفه سنك اسمى عربيده ضم عين وفاوسكون صاد
ورا ايله عصفردن غلط اولوب فارسيده مدكاف عربى ويا
وكسر كاف ثانى ايله كاكيان ديرلر * استر * جامه لرك يوزى مقابلى * استر *
اولان نسنه نك اسمى فارسيده فتح ومدهمزه وفتح تا وسكون سين
ورا ايله استردن غلط اولوب عربيده كسر با ومد طا وفتح نون وسكون
ها ايله بطانه ديرلر * اصفهان * عراق عجمك دار الملكى معروف ومشهور * اصفهان *
شهر كبيرك اسمى كسر همزه وفتح فا ايله مستعملدر لكن صاحب قاموسك
تحقيق اوزره فارسيده كسر همزه ايله اسپاهانك معربى ينه كسر همزه

وسین یرینه صاد ایله اصبهان دن غلطدر اصلی اسباهان
اولمغله بایی فا یه تبدیل ایله اسفاهان دخی دیرلر اسباهان جمع
اسباه اولمغله تجمع عساکر معناسنه اولوب نمرود مردود بو محله
من فی السماء ایله محاربه یه جمع عساکر ایلدیکی وجه تسمیه اولمشدر
بوشهرك طول بلدی عع لط وعرضی لب لك درجه ودقیقه‌در
مرویدرکه دجال لعین وقحط شامل بو بلده دن ظهور ونشئت محل دخول دجال
ایده جکدر وبو بلده ده قرق کون مکث واقامت ایدن کمسنه
بخیل وممسك اولور وموسیقیده معروف اولان نوانك اسمی دخی
بو صورتده اسفاهاندر * اصلوب * حسن وجود وتناسب اعضا * اصلوب *
وفن روش ونظام حال معنالرینه مستعملدر عربیده ضم همزه
ولام وسکون سین وواو ایله اسلوب دن غلط اولوب فارسیده
فتح همزه ایله اندام دیرلر * اطرفیل * معاجین مشهوره دن اولوب * اطرفیل *
اسمی کسر همزه ایله شایعدر عربیده ضم همزه وفا وکسر را
وسکون طا ویا ولام ایله اطریفل دن غلطدر زیرا اطری مبلا طبخ
قارشدرمغله اولان دوایه اطلاق اولندیغی صحاحده مصرح
اولدیغنه مبنی معجون مرقومك مشهور اولان کبیر وصغیرندن غیری
اطریفل مقلی وکشنیزی وماهانی وزمانی وافتیموتیسی
کتب طبیده موجود اولوب صورت طبخنده بادام یاغی ایله مزج
ومعجون اوله دیمه‌لرندن منفهم اولور * اطروش * خفیفجه صاغر * اطروش *
معناسنه فتح همزه ایله مستعملدر عربیده ضم همزه ورا وسکون طا
وواو ایله اطروش دن غلط اولوب فارسیده فتح شین ومد واو ایله
شوا دیرلر * اظی * اکل اولنان نسنه‌لری دق وحل ایچون ورای * اظی *
دهانده نهایت اسنان اولان معروف کبیر تیشلرك اسمی فارسیده
مد همزه وضم ومد زا ایله آزودن غلط اولوب عربیده کسر ضاد
وسکون را ایله ضرس دیرلر معلومدرکه تیشلرك اضراس وانیابدن
غیریسی مؤنث اولمغله مرقوم اضراسه تشدید حا ایله طحان دخی
اطلاق اولندیغی انشاء الله تعالی حرف دال ده دیش تصحیحمزده

* اغا * بیان اولور * اغا * ترکیده مستعمل اولدیغی کبی چغتاییده و
انجق بیوك قرنداش معناسنه اولوب اکثر بیوك قرنداشلر وکیل پدر
وبزرك خانه اولمغله سائر جنسنه نسبت ایله بیوکاره دخی علم اولمشدر
عربیده فتح جیم وتشدید ثاء مثلث ایله جثامه وفارسیده فتح همزه
* اغل * ومد قاف ایله اقا دیرلر * اغل * اغنام وامثالی حیوان حبس ایلدکاری
محل معروفك اسمی چغتاییده مد همزه وضم غین وسکون
لام ایله آغل دن غلط اولوب عربیده فتح حا ورا وکسر ظا
وسکون یا وها ایله حظیره وفارسیده مد وقصر همزه ایله اغیل
* آفتاب * وآغیل وواو ایله آغول دیرلر * آفتاب * ضیاور عالم کونش معناسنه
معروف نیر اعظمك اسمی فارسیده اصلی مراد فی خورشید
کبی ایکی جزدن مرکب آبتاب اولوب عربیده فتح شین
وکسر میم وسکون سین ایله شمس دیرلر آبتاب ده آب
معروف وتاب تابیدندن اسم فاعلی اولوب صوقزدیریجی معناسنی افاده
ایتمکله البحر والنهری تسخینی بدیهیدر بعده آبك باسنی فایه تبدیل
ایلدکلرنده فتح ومد همزه وثاء وکسر فا ایله افتاب اولمشدر هوا حار
بالطبع اولدیغی کبی ماد دخی بارد بالطبع اولوب سخونتی عارضی اولمغله
طبیعت اصلیه سندن تحویله سبب اولمسیله آفت آب توجیه بعیدی
دخی ممکن اولور زیرا آفت عبارات عربیه دن اولوب لسانین دن
مرکب اولمش اولور علی کلا الوجهین آفتاب اعلام منقوله دن
اولدیغی کالشمس اشکاردر آفتابه خشت زر تسمیه اولندیغی
چند سال مقدم کوش زد فقیر اولدقده دو بیت فارسی سلك نظمه
کشیده اولمش ایدی بیت کلك زرخشت زر چون رسد ار دبهشت
در ورق نخلها حکمت حق را نوشت دیکر شاخ درختان خشك
با اثر خشت زر سبزه دهد رنك رنك حکمت حق را نکر معلوم محاسبان
صاحب امعان در که افتاب عالمتاب برج حملك نقطهٔ درجهٔ اولیسنه
تحویلدن بروج اثنی عشری سیر ایله ینه نقطهٔ مرقومه ورودی
اوچ یوز التمش بش کون وجزء یومده تمام اولمغله سنهٔ شمسیه دیرلر

اما سنهٔ قمریه اختلاف سیر ومطالع ماهه قیاس ایله اکثری برماه یکرمی طقوز و برماه تمام اولمسی ایله سنه‌سی اوچ یوز اللی بش کون اولوب سنهٔ شمسیه وقمریه نك ایکی سنه‌ده اون برکون تفاوتندن اوتوز اوچ سالده مارتك برسالی مقدمه دخولیله کبیسه تعبیری مشهوردر وسبعهٔ سیاره مشهور اما افتاب وماهه نیرین و باقیلرینه خمسهٔ متحیره دیرلر ترتیب افلاکاریله نظم اولنمشدر بیت قمراست وعطارد وزهره شمس ومریخ ومشتری وزحل ونیر اعظم افتابك برسنهٔ شمسیه‌ده سیر ودور ایلدیکی بروجی قمر یکرمی سکز کونده وعطارد وزهره اون برماهده ومریخ ایکی سنه ودرت ماهده ومشتری اون ایکی بچق سنه‌ده وزحل اوتوز سنه‌ده تقریبا بردورن وسیر ایدرلر فلك ثامن که فلك الثوابت دیرلر محرر اولان افلاك سبعه‌یی محیط وسبعهٔ سیاره‌نك غیری جمیع کواکب ثابته بوفلکده مرکوزدر وبونك دخی محیطی فلك تاسع اولوب فلك الافلاك وفلك اعظم ونجوم وثوابتدن خالی اولمغله فلك اطلس وفلك اثیر دخی دیرلر فلك تاسع مرقومك سیر وحرکتی کمال سرعتده اولوب برکون بر کیجه‌ده یعنی یکرمی درت ساعتده شرقدن غربه دوره‌سین تمام ایدوب محیط اولدیغی افلاك ثمانیه‌یی قسری بعضیسنی رحاوی وبعضیسنی حمائلی بالعکس غربدن شرقه اداره ایدر فلك الافلاکك دوری سریع وثمانیهٔ باقیه‌نك بطیٔ اولمغله سیر وحرکتلری مشاهد دکلدر مثلا برآدم ال دکرمانی کمال سرعت ایله صاغ جانبندن صوله اداره ایدر ایکن اوزرنده بطیٔ الحرکه برقرنجه عکسنه یعنی صول جانبنه مشی ایدر اولسه نمل مرقومك مشیی مشاهد اولمدیغی کبیدر مشهور ومتواتردر که حضرت سلطان الانبیا علیه افضل التحایا برکون حضرت پیك خدا علیه من الصلوات ازکاهادن یااخی جبریل هل دخل وقت الظهر سؤال شریفلری جوابی لا ونعم واقع اولمغله اولمدی واولدی دیدکلرنده آن اولمدیغنك اصلی دخی استفسار بیورلدقده حضرت جبریل امین لاونعم دینده شمس بیك سکزیوز

ترتیب افلاك نیرین وخمسهٔ متحیره

سؤال النبی علیه السلام

* افريقا *

فرسخ قطع ايلدى بيورديلر الله اعلم بحقيقة الامور * افريقا * اسيه ده بيان اولنان اراضئ مسكونه نك ربع ثانيسنك اسمى يونانيده فتح همزه وفا ايله افريقى دن غلطدر لسان مرقومده الف نافيه اولوب فريقى شدت بردمعناسنه اولمغله بو اقليمده شدت برديوقدرديمك اولور اقليم مرقوم بنين سوله يعنى قريه متصل بيوك اطه معناسنه اولان اراضى مصريه دن عبارت اولوب مصر طرفندن قلعهٔ سويس وقدس اقدس جانبندن قلعهٔ عريش بينلرنده يكرمى بش ميل طولى برطريق ايله مرور وعبور ايديلوب طريق مرقومك بحرسويس ايله بحرسفيده موضع اقربى اوتوز ساعت مقدارى اولديغى جريطه لر مقياسندن مستباندر وجزيرهٔ كبيرهٔ مرقومه نك برطرفى شمالا سبته بوغازندن ايچ دكزه يعنى بحرشامه كه بحر افريقوم در عوام تحريف ايدوب په شام ديرلر وطرف شرقيسى جزيرة العرب وبحر قلزم كه بحر احمر دخى ديرلر وجانب جنوبيسى اتيوپيا دكزى كه بحر حبش در وطرف رابعى اتلانتقوس دكزيكه بحر محيط غربيدر حاوى اولديغى محللر جميع ممالك مصريه وسودان وحبش ومبارك لبان اطه سى وماورا وقناريا ويشل بورن وسلطان اطه لرى وسائر اطراف مصرده اولان جزاير اولوب اقليم مرقومك طولى اون درجه دن يتمش بردرجه يه رسيده اما عرضى خط استوا بو اقليمى تنصيفه قريب اولمغله طرفينى جنوب وشماله اوتوزر درجه دن زياده اولور وبالكز جزيرهٔ مصرك مساحه سى طولا يدى يوز وعرضا بشيوز اللى وتقريبا محيطى اوچ بيك اوتوز ميل جرمانيدر

* افسوس *

افسوس * طرسوس قربنده اكثر مفسرينك ذهابى اصحاب كهفك غارى اولان قريهٔ معروفه اولوب فتح همزه وسكون فا ايله مستعملدر عربيده ضم همزه وسكون فا ايله افسوس دن غلط اولديغى مراصد الاطلاع على اسماء الامكنة والبقاع نام مؤلفده محرر اولوب فارسيده حذف همزه وضم فا ايله فسوس ديرلر لكن كشاف وسعدى افندى حاشيه لرنده افسوس نفس طرسوسك

زمان

تحقيق آية كريمه

زمان جاهليتده اسمی اولدیغنی بیان بیورمشلردر اصحاب کهفك قصهٔ پرحصه‌لری جمیع تفاسیرده محرر ومخصوص منقبه نامه‌لری وخواص وفائده‌لرینی محتوی رساله‌لر موجود اما آیت کریمه استعیذ بالله ولبثوا فی کهفهم ثلاث مائة سنین وازدادوا تسعا کلام معجز بیانی وجوه کثیره ایله تفسیر بیورلمشدر جمله‌دن اوضح واحلاسی حضرت شهابك قاضی حاشیه‌سنده ثلاث مائة بحساب اهل الکتاب بالایام واعتبار السنة الشمسیة وثلاث مائة وتسع بحساب العرب واعتبار السنة القمریة ایله تفسیر و بیان بیوریلاندر محاسبان ذوی الامعانه خفی دکلدر که سنهٔ شمسیه آفتابك نقطهٔ برج حملدن ینه نقطهٔ مرقومه ورودندن عبارت اولوب برسنهٔ شمسیه اعتبار اولنان مدت مرقومه اوچ یوز التمش بش یوم وجزء یومدر که تقریبا نصف وربع یوم اولور اماسنهٔ قمریه رؤیت اهله‌یه موقوف اولمغله بعضی شهوری یکرمی طقوز اولدیغنه مبنی سنهٔ کامله‌سی اوچ یوز اللی بش کون ایدر بوحسابك لزومندن اوتوز اوچ سنه وجزء سنه‌ده مارتك سنهٔ آتیه‌یه دخولی ایله برسنه ضایع اولوب کبیسه دیرلر اظهار کبیسه واثبات مدعا ایچون شبدیز قلمه ارخای عنان اولندی مثلا اوتوز اوچ سنهٔ قمریه‌نك هرسنه‌سی اوچ یوز اللی بش کون حسابی ایله اون بربیك یدی یوز اون بش کون ایدر اما سنهٔ شمسیه عدد سنین مرقومه‌ده هرسنه‌سی اوچ یوز التمش بش کون ونصف وربع کون حسابی ایله اون ایکی بیك التمش طقوز بچق کون وربع کون ایدر شهور قمریه‌نك ایامی فرونهاده وتنزیل اولندقده ضایع اولان سنهٔ قمریه‌نك ایامی اوچیوز اللی درت بچق کون وربع کون باقی قالمغله سنهٔ کبیسه اشکار اولور تقاویم سنویه ذیلنده محرر خمسهٔ مسترقه‌نك تفاوتندن یعنی سیر شمسه قیاسا اکثر سنین‌ده خمسهٔ مسترقه التی کون تحریرندن مستغباندر بوقیاس ایله اوچ دفعه کسوری ایله اوتوز اوچ سنه جمع اولوب برسنه دخی مع کسره ضم اولندقده تمام یوزسنهٔ کامله شمسیه یوز اوچ سنهٔ قمریه اولمغله

بودخی تثلیث اولنورقده حضرت شهاب علیه الرحمه نك قولی اوزره
اوجیوز سنهٔ شمسیه اوجیوز طقوز سنهٔ قمریه اوله جغی بی ریبدر
* افعی * لغتلرده حیهٔ خبیثه دیو بیان ایلدکلری انکرك یلانینك اسمی
کسر ومد عین ایله مستعملدر عربیده عبرانی دن معرب
اولان فتح همزه وسکون فا وفتح ومد عین ایله افعی دن غلط
اولوب فارسیده فتح شین وسکون یا ومد با ایله شیبا دیرلر
پوشیده دکلدر که اهل فرس بومقوله الفاظی بین الفتح والکسر
اماله ایله قرائت وتکلم ایدرلر اسماء انبیاء عظامی دخی عیسی وموسی
قرائتلری شایعدر استطراد حیه ایلان معناسنه معروف وتذکیر
وتأنیثی مساوی اولدیغی مشهوردر لکن بعض عربدن رأیت
ذکرا علی انثی معناسنه رأیت حیا علی حیة مسموعدر اما اصحی
حیه نك هاسی دجاجه وبطه هالری کبی هاء وحدت اولمسیدر
فائده حضرت مشفی العلل جل اسمه مبتلا اولانلری خلاص
وقارئین وسامعینی محفوظ وامین ایلیه حکما بعضی امراض مزمنه یه
انکرك مطبوخی ایله تداویه مجبور درلر بشابرین حل وحرمتی کتب
فقه شریفده تتبع اولندقده تنویر الابصار شارحی الشیخ محمد علاء الدین
الدمشقی در المختارده باب المیاه اواسطنده بیورر که فروع اختلف
فی التداوی بالمحرم وظاهر المذهب المنع کما فی رضاع البحر لکن
نقل المصنف ثمه وهنا عن الحاوی وقیل یرخص اذا علم فیه شفاء ولم یعلم
دواء آخر کما رخص الخمر للعطشان وعلیه الفتوی انتهی کلامه
فلیتأمل * افقان * قلبك اختلاج واضطرابندن حلقومه عارض
اولان ثقلت معناسنه همزه ایله مستعملدر عربیده علت مرقومه نك
اسمی اولان فتحتین ومد قاف ایله خفقان دن غلط اولوب فارسیده
ضم کاف وسکون فا ونون ولام وفتح تا وکسر دال ایله کوفتن دل
دیرلر خفق فتح خاء معجمه وسکون فا ایله سنجاق وبیراقلرك حرکتنك
اسمی اولمغله تشبیها اختلاج قلبه دخی اطلاق اولنمشدر * افمام * اغز
معناسنه اولان فك جمعی اوله رق استعمالی شایعدر عربیده فتح همزه

* افعی *

تحقیق هاء حیه

مطلب تداوی بالمحرم

* افقان *

* افمام *

وسکون

وسکون فا ومد واو ایله افواه‌دن غلط اولوب فارسیده کسر
دال ومد ها ثین وسکون نون ایله دهانها دیرلر انفا بیان اولندیغی
اوزره کلمه‌نی اصلنه ارجاع ایدن تصغیری اولمغله فمك تصغیری
فویه کلمه‌سندن اصلی فوه اولدیغی اشکار اولور آخرنده اولان
ها حرف لینه مشابهتندن تخفیفا حذف اولنوب بنه آخری حرف این
قالوب ایقاع اعراب ثقلنه متحمل اولمدیغندن هم جنسی حروف
شفویه‌دن میمه تبدیل ایله فم اولمشدر جمعی افواه اولدیغنه آیت کریمه
استعیذ بالله یقولون بافواههم مالیس فی قلوبهم شاهد قویدر
اما قاموس‌ده افمام دخی افواه کبی جمع اولوب لکن افمامك واحدی
اولمدیغی محرردر وجهی اولدرکه واحدی تشدید میم ایله فم اولمق
اقتضا ایدر آنده ایسه تشدید میم غیر صحیحدر بو توجیه ایله افمام دخی
بلا واحد جمع اولمغله غلطدن سالم اولور وفمك فاسی اعرابه تابع
اولمسی مسماسنك حسن وقبحی کندودن صادر اولان کلماتك
حسن وقبحنه تابع اولمسنه دلالت ایدر یعنی هذا فم دیرلر
ضم فا ایله ورأیت فما دیرلر فتح فا ایله و بست من فم دیرلر کسر فا ایله
افیون * خشخاش دیدکاری نبات مشهورك تخمی غلافندن تحلیب
وطبخ ایله تحصیل اولنان دواء معروفك اسمی فتح همزه ایله مستعملدر
عربیده کسر همزه ایله أفیون‌دن غلط اولوب فارسیده کسر تا
وسکون را ایله تریاك دیرلر اکرچه تریاك معجم تریاق اولوب
دافع زهر ومعجون مشهور معنالرینه مستعملدر اما افیونك اسم
خاصی اولمسنه مألوف اکلی اولانلره تریاکی اطلاقی شاهد وافیدر
خفی اولمیه که کتب لغات معتبرانده افیونك کسر همزه‌دن ماعدا
تصرف وتعریبنه تعرض اولنمامش لکن کتب مفردات طبده منوم
معناسنه فتح اولین وکسر اخیر ایله افیون‌دن معرب اولدیغی وناظر
انسان عین المعانی الادبیه فی ضبط ماحرف من الفاظ اللغة العربیة
مؤلفی الشیخ جمال الدین محمد قولی اوزره حیوانات تحلیب اولندقده
ممه‌سنده سود براقمامق معناسنه کسر همزه ایله افن‌دن مأخوذ

* افیون *

اولوب صحیحی کسر همزه وفتح با وسکون واو ایله افیون اولدیغی
رسیدهٔ نظردر فائده اهالیٔ قسطنطنیه حبت مع سکانها
عن البلیة سن اربعینی تجاوز لرنده مبتلا اولدقلری ضعف حرارت
ترکیب حب نافع غریزیه‌یی دفع ایچون ترتیب اولنان ترکیب حب قیداولندی
خالص افیون بردرم جندبی دستار نصف درم جوزبوا نصف درم
وسوزلمش قصنی بردانك بوقیاس ایله بهردرمی قرق حب اولوب
* اقچه * یومیه یك دانه تناول اولنه * اقچه * اسم جنس اوله‌رق معروف
وجیم عربیه ایله موصوف اکثر ناسك مرغوب ومطلوبی وعندلرنده
نافذ القول محبوبی وهزار آشنا اولان دلبربی وفانك اسمی فارسیده
جیم عجمیه ایله اقچه‌دن غلط اولوب عربیده کسر دال وسکون را ایله
* اقفیه * درهم دیرلر * اقفیه * بویونك آردی اکسه معناسنه اولوب تذکیر
وتأنیثی جائز اولان قفانك جمعی اوله‌رق مستعملدر عربیده جمع
من قوم فتح همزه وسکون قاف ومد فا ایله اقفاءدن غلط اولوب
* اقلیدس * فارسیده کسر ومدها وفتح را ایله هیره دیرلر * اقلیدس * علوم
ریاضیه‌دن علم هندسه‌ده مشهور کتابك اسمی کسر همزه ودال ایله
مستعملدر فارسیده ضم همزه وسکون قاف وسین وکسر ومد لام
وکسر دال ایله اقلیدس‌دن غلط اولوب عربیده ضم همزه ودال وزیادهٔ
واو ایله اوقلیدس دیرلر لکن اسم مؤلف کتاب اولدیغنه اتفاق اهل
لغت درکار اما حاشیهٔ تجریدده اقلیدس بضم الهمزة مصنف هذا الکتاب
وبالکسر اسم الکتاب ترقیم اولنمشدر ولغات فارسیده کسر همزه وضم
دال ایله دخی محرر اولدیغی رسیدهٔ نظردر بوصورتده دخی غلطدن
* اقنوم * عاری اولمیه‌جغی اشکاردر * اقنوم * اصل معناسنه ضم همزه وسکون
قاف ایله مستعملدر یونانیده فتح همزه ایله اقنومدن معرب وفارسیده
اصلی اوزره فتح همزه ایله مستعمل اولوب بعد التعریب جمعی اقانیم
تحقیق اقانیم ثلثه ونبذ من علم الکلام اولدیغی اشکاردر فائده کتب کلامیه‌ده محرر اولدیغی اوزره
اصطلاح متکلمینده اقانیم ثلاثه صفات قدیمه یعنی وجود وعلم
وحیاتدن عبارتدر اما عند النصاری اقنوم ظهورات حق جل

وعلادن عبارتدر دیرلر خلاصه سی فرقهٔ ملکائیه قولیدرکه باری تعالی جوهر واحد واوچ اقنوم ذاتیٔ جوهر بئی جامعدر دیرلر اقنوم اول اب که ذاتدر اوقنوم ثانی ابن که کلمه‌در واقنوم ثالث روح القدس که حیاتدر وبواوچی جوهر بنده متحددر لکن نه عین ذات ونه غیر ذاتدر دیرلر وزعم باطللرنجه بنه موحدلردر تعالی شانه عما یقولون وتعدد قدما عندالاشاعره یعنی شافعیه سکز صفات قدیمه که بونلاردر علم وقدرت وحیات وارادت وسمع وبصر وکلام وبقا اما عندالماتریدیه یعنی حنفیه تکوینی دخی ضم ایله طقوز صفات قدیمه‌دن عبارت اولور ذکر اولنان صفات قدیمه‌نك هر برینك اثبات ونفیده اختلاف ارا ایله متفرع اولان اقوال کثیره کتب کلامیه ده مفصلا محرر اولوب انجق علم الله تعالی بحثنده بوقول علی وتیرة الایجاز تحریر اولنمق مناسب کورلدی اشاعره وماتریدیه یعنی شافعیه وحنفیه علماسی حق سبحانه وتعالی ذاتی ایله قائم وعلمی ایله عالم وعلم سبحانیسی صفات قدیمه‌دن اولدیغنه ذاهبلر اولوب مدعالرك بینهایه ادلهٔ قطعیهٔ عقلیه ونقلیه ایله اثبات ایلدکاری کتب کلامیه مطالعه ایدن ذواتك معلوملریدر اما جمهور معتزله ذات تعالی ایله صفاتدن برصفتك قیامنه جواز ویرمیوب نفی صفات قدیمه ده اولان اقوای ادله‌لری ذات تعالی ایله قیامی جائز اولان صفات ایکیدن خالی اولماز یاقدیم یاحادث اوله اکر قدیم اولور ایسه ایکی محالی مستلزم اولور بری کثرت قدمادر کثرة قدمانك لزومنه قائل اولمق بالاجماع کفردر زیرا قرآن کریمده نصاری حقنده بیورلمشدر استعیذ بالله لقد کفر الذین قالوا ان الله ثالث ثلاثة والله بریٔ عما یفترون قدمای ثلاثه اثبات ایدنلر حقنده نص قاطع اولمغله قدمای ثمانیه ویا تسعه اثبات ایدنلر حقنده نه ظن اولنور دیرلر سئوال ثانی معتزله محالی ذات تعالی ده ترکیب لازم کلور زیرا ذات تعالی قدم نفسی سنده کندوایله قیامی جائز اولان صفت ایله مشارك اولوب وخصوصیتی ایله اول صفتدن متمیز اولمامغله ذات تعالی

مابه المشارکه ایله مابه الممایزه دن مرکب اولمق لازم کلور بو ایسه محالدر
اما اکر اولذات تعالی ایله قیامی جائز اولان صفت حادث اولور ایسه ذات
تعالی ایله حوادثک قیامی لازم کلور بو دخی محالدر محرر اولان محالاتک لزومی
ایله ثابت اولدیکه ذات تعالی ایله صفاتدن برصفتک قیامی جائز اولماز
عند المعتزله قدرت وحیوة وماعدا صفات دخی بویله در جواب
اهل سنت ذات تعالی ایله قائم اولان صفت قدیمدر دیمک ایله اولکی
محالک لزومنه بووجه ایله جواب ویریلور که صفات قدیمه قولی ایله
بو محال یعنی کثرة قدما لازم کلمز زیرا صفات قدیمه یه قائل اولمق ذات
قدیمه یه قائل اولمنک غیری اولدیغی آشکاردر بالاجماع کفر اولان
ذوات قدیمه یه قائل اولمقدر اما اقانیمه تشبیهسا اولان سؤالک
جوابی نصارانک اثبات ایتدکاری اقانیم ثلاثه یه صفات تسمیه ایتمشلردر
لکن حقیقتده ذوات اولمسنه قائللردر زیرا عامهٔ نصاری اقنوم
کلمه یعنی علمی بدن عیسی علیه السلامه انتقال ایتدی اعتقاد ایدرلر
خصوصا یعقوبیه اقنوم کلمه سمادن نازل اولدی وروح القدس ایله
اتحاد ایدوب برانسان اولدیکه حضرت مسیح علیه السلام در
وحضرت مسیح براقنومدرکه ایکی اقنومدن مرکب بری اقنوم
لاهوتدر سمایه صعود ایتدی ودیکری اقنوم ناسوتدر قامه ده مدفوندر
دیرلر بوصورتده اقانیمک انتقال ونزولنه قائللردر انتقال ونزول
ایسه ذواتده اولوب اعراضده وجودی ممتنع اولدیغی بدیهیدر
بوتفصیلدن معلوم اولدیکه نصاری ذوات قدیمه یه قائللر اولملری
ایله طرف حضرت سبحانیدن کفره نسبت اولندیلر جواب لزوم
محال ثانی قدم امر عدمیدر وصف ثبوتی دکلدر زیرا قدم نفی
اولیدن عبارتدر بونده اشتراکدن ترکیب لازم کلور زیراکه
اعدامده اشتراک ترکیبی مقتضی دکلدر ولئن سلمنا قدم وصف ثبوتی
اولسون ینه ترکیبک لزومی مسلم دکلدر زیرا اشتراک ذاتیده اولمیوب
بلکه اشتراک امر عرضیده در عوارضده اشتراک ترکیبی موجب
دکلدر والله اعلم بالصواب بودخی پوشیده اولمیه که فرق ثلاثهٔ

مشهورهٔ

مشهوره نصاری یعنی ملکائیه ونسطوریه ویعقوبیه اعتقادده محرر اولدیغی اوزره احدهما آخردن فرقلری غیر بعید اولمغله انجق ملکائیه اقوالی بیانی ایله اکتفا اولندی ثلاثه‌دن اوچیوز اون یدی شخص تاریخ هبوطک بش بیک سکز یوز یتمش طقوز سالنده که رفع سیدنا عیسی علیه السلامدن ایکیوز التمش ایکی سنه مرور ایتمش اولور بانی سور اسلامبول قسطنطین نزدنده جمع اولوب رابطهٔ ملت واعتقادلری ایچون نیجه زمان قیل وقالدن صکره دردست تعظیم نصاری اولان اناجیل اربعه که حواریون حضرت عیسی علیه السلامدن متی ولوقا که ومارقوس ویوحنا نام ذاتلرک سیر جناب مسیح اللهی کتب وتحریر ایلدکاری مجلدلر کتب سماویه‌دن اولمدیغی جنت مکان جدم دارالکتبنده موجود ترجمه‌لرندن دخی مستباندر مسفورون سیرنامهٔ اربعه‌یه تبعیت ایله عبادات ومعاملات شتی قید واملا واصول وفروع دینلرینه کتب معتبر تصنیف ایلمشلردر الی الان حال نصاری بو صورتده اولمغله معاملات ناسده نادرالوقوع برمسئله ظهورنده کبرای دین نصاری تراجم کتب فقهیهٔ اسلامیه‌یه مراجعت ایله جواب اداولدقدیقینا رسیده صماخ راقم الحروف‌در * اکثم * عظیم البطن معناسنه تاء مثنات ایله مستعملدر عربیده معنای مرقومه دلالت ایدن فتح همزه وثاء مثلثه وسکون کاف ومیم ایله اکثم دن غلط اولوب السنهٔ ناسده یحیی بن اکثم تا ایله شایعدر والشیخ اکثم مأمون ومعتصم خلیفه‌لر زمانلرنده یوزطقسان التی سنه‌سندن ایکیوز یکرمی یدی تاریخنه کلنجه انیس وجلیس خلیفتین اولوب آوان مرقومده بغداده قاضی اولان الشیخ یحیی‌نک پدری ویا اجدادندن اولمغله الشیخ یحیی بن اکثم دیمکله مشهور اولوب ایکیوز قرق اوچ تاریخندن ارتحال دار البقا ایلمشدر علیه الرحمة * اکسر * معروف دمور چوینک اسمی فتح یا وسین وسکون کاف ورا ایله یکسردن غلط اولوب عربیده کسر میم وسکون سین ومدمیم ثانی ایله مسمار وفارسیده کسر

* اکثم *

* اکسر *

ومد میم وخاء معجم ایله میخ دیرلر معلوم اوله که اسلامبولك فتحندن صکره جلب وورود ایدن عجم بنالری ایجاد ایلدکلری اوچ نوع مسمار که یکسی ودوسر وطبله سر تسمیه لرندن باقیدر آل * نیم رنك شفاف سرخ معروف که قان رنکی ایله تعبیر اولنور فتح همزه وسکون لام ایله مستعملدر فارسیده مدهمزه ایله آل دن غلط اولوب عربیده فتح همزه وسکون حا ایله احمر قانی دیرلر مدهمزه ایله بین الاعجام مستعمل اولدیغنه مولانا جامی نك تجنیس ملفوظیده نظم ایلدیکی ابیات شاهد اولور اداى مرقومه صنعت نسبت وترکیده مناسبت دخی دیرلر مسامرات جعبت پیشیارده اودونجی نك بالنه سی حلواجنك بالتمسی وامثالی مذکور اولدیغی مسموعدر نظم سپید وسرخ هردو پر آلند عدد وخواجه هردو پرمالند نثر سپیدك آلی اولاد وسرخك آلی رنك اولدیغی معلوم وعدد خالی تحریر اولنموب برنیچه مالی ضبط ایچون قید اولنمغله طولو اولور وخواجه بین الاعجام بازرکانه دیرلر اولطائفه نك دخی حرص وطمع ایله حفظ وادخارلرندن کیسه وخزانه لری مملو اولور بیت مرقومه ده مذکور نسبتلرك اوللری معنوی ثانیلری حقیقی اولدیغی اشکاردر نظم جرب ودشت هردو پر خارند دزد وحمال هردو بردارند نثر جرب علت معروف که ترکیده اویوز دیرلر دشت صحرا معناسنه وخار دیکن معناسنه وخاریدندن قاشیمق معناسنه در یعنی صحرا دیکن ایله واویوز قاشیمق ایله طولودر دیمك اولور ودزد سارق معناسنه وحمال معروف بردار آصلمش ویا ایکی جزدن مرکب بریوك معناسنه اولدقده سارق صلب اولنمش وحمال یوك قالدیرر دیمك اولور نظم کافر وقند هردو بی دینند نسك وعطار هردو مرد آرند نثر کفرك دینی اولمدیغنه شبهه یوقدر وقند نبات * ریدر مصر وشام نباتنه انجماد ایچون ساز وضع اولندیغی کبی دیار عجمده درون شیشه یه سکود چبوغی قورلار ایمش بید سکود اغاجی ویا نسبیه ونون تأکید

آل * — تجنیس ملفوظی ونظم مولانا جامی

نسبت

نسبت ایچون کلور قواعد فارسیه دندر یعنی کافر بی دیندر ونبات سکودشاخنه منسوبدر دیمك اولور سك کلب معناسنه اولوب مردار اولدیغی اشکاردر وعطاره نظرا مردار ایکی جزدن مرکب اولوب مر عموما آجی عقاقیر وبالخصوص صامرصافی اوله دار داریدندن طوطمجی دیمك اولمغله سك مردار وعطار آجی نسنه‌لر وبامرصافی حفظ ایدیجی دیمکی افاده ایدر اما احمرقانی عبارات عربیه‌دن اولمغله بعضی عربص القفا اهل تعصبك قان رنکنده وباقان ایله صبغ اولنور توجیهلری احمرارجانه بادی اولور زیرا قانیء مدقاف وکسر نون وآخرنده همزه ایله لطیف وشفاف وزیاده قرمزی رنك معناسنه احمرقانیء شدید الحمرة دیمك اولور وکاهیجه آخرنده اولان همزه ماقبلنك حرکه‌سی جنسندن یایه قلب اولنور والاصل ماده‌سی قنادن مهموز اللام در لبس احمرده قیل وقال درکار اولمغله تنویر الابصار شارحی الشیخ محمد الدمشقی در المختارده وکره لبس المعصفر والمزعفر والاحمر والاصفر للرجال شرحنده کتاب المجتبی وقهستانی وابی مکارمك نقایه شرحنده لبس احمر لابأس اولدیغی روایت وتحفه مؤلفنك کراهت مطلق ذکر اولنمغله تحریمی اولوب قرمزی کیمك رجاله حرامدر قولنی دخی ایراد بیوررلر لکن شمائل شریف مؤلفی امام محمد ترمذی لباس حضرت خیرالناس بابنده سند صحیح ایله براءبن عازب حضرتلریندن روایت بیوررلر که مشارالیه جنابلری مارأیت احدا من الناس احسن فی حلة حمراء من رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم بیورمشلر وحضرت امام شرنبلالی جنابلرینك لبس احمره مخصوص مؤلف رساله‌لرنده سکز قول محرر اولوب قرمزی کیمك مستحب اولدیغنی بیان بیوررلر تفصیلنی اراده ایدنلر رساله محرره‌یه مراجعت بیورسونلر اساتذه کرام ومشایخ عظامز علیهم الرحمه حضراتندن متن تنویرده وسائر کتب فقهیه‌ده محرر الوان اربعه‌نك کراهتی لابسنه کبر وعجب ایراثنده اولدیغی مأخوذمزدر * الا * کوزده والاجه نسنه‌لرده استعمال ایدرلر چغتاییده

مسئله فی رخصة لبس الاحمر

* الا *

فتح همزه ولام وسكون هـا ايله الهدن غلط اولوب عربيـده سواد
وبيـاض دن مركب معنـاسنه فتح همزه ورا وسـكون باوقاف ايله
ابرق وفارسيده كسر ومدپاى فارسيه وفتح سـين وسكون هـا ايله
* الاثنين * بيسه ديرلر * الاثنين * يعنى كل سرجاوز الاثنين شـاع كلامنده لام
تعريفى اسكان والف وصلى قطع ايدوب الاثنين قرائتى فتى شـايعدر
صواب اولان اثنين وامثـالى اولى الف وصل اولان اسمايه لام تعريف
الحاق اولندقده همزهٔ وصل حشو اولوب التقاء ساكنان واقع اولور
يعنى لام تعريفدن وهمزهٔ وصـلدن صـكره وارد اولان حرفدن
التقاء ساكنانى دفع ايچون همزهٔ وصلى اسقاط ولام تعريفى كسر ايله
قرائت واجب اولور بوقاعدهٔ مرعيه افعالده انجق مصادر تسعيه
منحصردر كه اوچى خماسيه دندر افتعل بابندن اقتدار وانفعل دن
انطلاق وافعل دن احمرار كبى والتى سى سداسيه در استفعل دن
استخراج وافعنلل دن اقعنساس وافعوعل دن اخشيشان وافعول دن
اجلواز وافعال دن احميرار وافعلل دن اقشعرار كبى پوشيده اوليه كه
كاتم اسرار متقدمين كلام مرقومده وارد اولان اثنينى شفتين ايله تفسير
ايتمشلردر يعنى اسراردن برسرى كتم واخفا ايدن ذات بار صديقمدر
ديو براحده افشا ايليه اكر اول كلام دهاتى نجاوز ايدر ايسه فرد آفريده يه
قصد خطاب ايتمزسه دخى ولحيطان آذان لازمه سنجه البته بين الناس
* الاف * شايع اولور صكره محبت صديقه دخل ايجاب ايتمز * الاف * آتش
يالكى معنـاسنه مستعملدر فارسـيده ذات آتش معنـاسنه اولان
فتح همزه ومدلام وآخرده واوايله الاودن غلط اولوب عربيـده
مدنون ايله ناردير لر امايالك معناسـنه عربيـده فتح لام وها ايله لهب
وفارسيده فتح زا ايله زبانهٔ آتش ديرلر لكن يالكى مركزينه طالب اولوب
ارتفاعى ملاحظه سيله فتح عين وسكون لام وكسر واو ايله علوديمك
* آلايش * موجهدر * آلايش * عنوان واحتشام ايله كورنش معناسنه مستعملدر
فارسـيده لفظ مرقوم آلودن وآلايدن كلمه لرندن اسم مصدر اولوب
بولاشيش يعنى بولاشمق معنا سـنه دلالت ايدر عربيـده فتحتين

وضم

وضم تشديد را ايله تقرح ديرلر اماتركيده مستعمل اولان معنايه
دال عربيده كسر همزه ومد الف ايله ارانه وفارسيده ضم نون ايله
نمايش لفظلريدر * الب * پهلوان معناسنه فتح همزه ولام
وسكون با ايله الب ارسلان وقيا الب ديو مستعمللدر وفارسيده
مدهمزه وسكون لام ايله الب دن غلط اولوب عربيده فتح با وكسر
مدهمزه ايله بئيس ديرلر * البستان * مرعش قربنده مشهور
بلده در على الهروى كتاب الاشارات فى معرفة الزيارات
نام مؤلفنده بيان ايلديكى اوزره فتح همزه وتا وضم با ولام
وسكون سين ويا ايله ابلستين دن غلط اولوب اصحاب كهفك
غارى بو بلدهنك جانب غربيسنده اولديغنى دخى روايت ايلمشدر
العهدة عليه * الهكم صاغمه * بين السماء والارض اجزاء رقيقة
رشيه دن حادث ومرعى معروف حالتك اسمى علايم سمادن غلط
اولوب عربيده فتح قاف وزا وسكون واو وحا وكسر سين وضم قاف
ثانى ايله قوس قزح وفارسيده فتح ومدهمزه وسكون دال اول ونون وها
وفتح يا ودال ثانيه ايله آدينده ديرلر * خفى اولميه كه قوس قزحك
ظهورى اجزاء رشيهٔ رقيقه يعنى غايت اينجه ورطوبتلى سحاب
ويا سحابى فوقانى اولوب غبار كبى مطر رش ايله بو حالتلرك
وقوعنده ناظره نسبت ايله شمس ياشرق وياغربده بولندقده اجزاء
مرقومه وراسنه ياجبل شاحق ويا سحاب غليظ تصادفنده الوان
لطيفه نمايان اولديغى اشكاردر اهل حكمتدن الشيخ على طوسى
فرمنبردن دخى نمايان اولديغنى مشاهده ايلدم ديو ذكر ايلمشدر
الماس * معروف ذى قيمت احجار نفيسه دن اولوب يونانيده مد ميم ايله
ماس دن ديباجهٔ رساله ده بيان اولنان خراسان كبى بلا تغيير لفظ
ومعنى تعريب اولنمشدر فارسيده فتح همزه وسكون لام ايله الماس
ومخففا اصلى اوزره ماس ديدكلرندن غيرى مدهمزه ايله ابكينه
تعبيرى دخى يوسف انجوينك فرهنك جهانكيرى نام مؤلفنده
مسطوردر لكن ارباب لغت عربيه لفظ الماس ده اختلاف

* الب *
* البستان *
الهكم صاغمه
سبب ظهور قوس قزح
* الماس *

تحقیق لفظ الماس

ایلمشلردر صاحب قاموس فیروز آبادینك والماس حجر متقوم تفصیلی ذیلنده ولا تقل الماس فانه لحن قولنه حضرت محشی سعدی افندی مرحوم یعنی بقطع الهمزة علی ما هو المشهور فی الالسن دیو تعلیقه تحریر بیورمشلر وشهاب خفاجی حضرتلری الشیخ الرئیس ابن سینانك لوح الماهیة نام مؤلفنده حواشی عراقیه‌دن الماسك الف ولامی الیه‌ده کبی اصلیه اولوب معرف اولدقلرنده الالیة والالماس اولملری نقلنی تمامنده مشارالیه رحمة الله علیه حضرت شهاب یجوز ان یکون ماس معرب الماس بیورمشلر ولسان العرب نام لغت مفصل وکبیرده اولا ابن اثیرك ظن ایدرمکه الیاس کبی الماسك دخی الف ولامی اصلیه‌در قولنی ایراد وثانیا عربیده معربا ماس استعمالنی التزام ایله تحریر مراد ایدر والحاصل عربی صحیحی ماس اولدیغنده شبهه یوقدر اما کتب مفردات طبده ظفریاب اولدیغمز یونانیدن معرب اولمسی دخی ملایم عقل سلیمدر

صورت ظهور الماس

معلوم اوله که الماس قدیمده ورای هنده سرندیب دامنلرنده بولنوب اطرافه نشر اولورایمش الان جملهٔ انواعنك ردیسی وچابه دیو مشهوردر بعد زمان قلمنك حدودنده برجبل کبیرده الماس معدنی ظهور ایتمکله اطرافنی سورایله احاطه ایدوب مشتری اولانلره اول ارضك خاکنی دولتلری طرفندن کیل ایله بیع ایدرلر ایمش بشرط آنکه اون التی قیراط ومافوقی دولتلرینك اولوب وزن مرقومك مادونی مشتری‌نك اولورایمش لکن نوظهورلرك اعلاسی یورطه کبیرده اولانیدر والماسك قرمزی ویشلی دخی موجوددر وهرنه قدر دق وسحق اولنسه کمال صلابتندن غبار اولمیوب مثلث الشکل نیشترپاره‌لرقالمغله اکل وشربی ممنوعدر زمانه‌مزده معتبر اولان پرلنطه نوعیدر که صغیر وکبیر بهر قطعه‌سنك فوقنده وسطنده اولان خالی محلدن غیری اوتوز ایکی قورطه اوله وتحتنده کذلك وسطندن غیری یکرمی درت قورطه اوله جوهرذی قیمت مرقومدن غالی وعالی شیئ آخرك عدم وجودنه مبنی جنس الماسه حاصل اولان کبری کسرا ایچون

قشقجی الماسی

اعظم موجود اولان قشقجی الماسنك مزبلهده بولنمسی حکم
سبحانیهدندر الماس مرقومك بك طقسان تاریخنده اکری قپو
خارجنده مزبلهده برشو بان بولوب بردسته قاشقه بیعی وطرف
دولت علیهیه وصولنده سکسان درت قیراط وزن اولدیغی مشهوردر
زیرا بوندن اقدم خزائن ملوکانهده موجود الماس پارهلرك اکبری

سبب چراغ تعلیقهٔ کوکب دری

شب چراغ عنوانی ایله معنون فص کبیری اکری فاتحی جنتمکان
سلطان محمد بن سلطان مراد خان حضرتلرینك نعیما تاریخنده
اللی بك وتاریخ ابن کهتاریخ خبس دیو مشهوردر آنك تحریری اوزره
سکسان بك سکهٔ حسنهٔ دیناریهیه اشترا بیوروب بعض اوقاتده انکشتریٔ
حضرت سعادتلری اولان فص بی مثالك قیراطی تاریخین مرقومینده
بیان اولنمغله یوزقرق یدی قیراط وزننده اولدیغی دوش لحاظهٔ
نقیر اولمشدر بعده وارث تاج وتخت عثمانی ولد ارجمندلری
جامع صاحبی سلطان احمد علیه رحمة الاحد حضرتلرینه بالارث
فص مرقوم منتقل اولدقده زاد آخرت وذخیرهٔ عاقبت ملاحظهسیله
برالتون صفحهنك حاق وسطنه رکز واطرافنده اولان ایکی یوز
یکرمی یدی قطعه کبیر الماس پارهلردن ماعدا انواع مجوهرات ایله
ترصیع بیوریلوب سنهٔ ماضیهده عالزمهٔ تعمیرات حرمین محترمینه
مأمور سابقا حلب دفترداری اولوب حیش ایالتی احسان بیوریلان
حسن پاشلیه ارداف بیك یکرمی ایکی سالنده مدینهٔ منوره قاضیسی
بوسنوی شعبان افندی ودرکاه عالی قپوجی باشیلرندن بشیر اغا
معرفتی ایله قبر منیر پورنور حضرت رسول علیه السلامك رأس
مبارکلرینه علامت ایچون التون ایله مموه مسمار بیم که کوکب
دری دیو مشهوردر اوزرینه آویخته اولنمغله الی الان موجوددر

المقدر کائن

المقدر کائن * خیر وشر قدر سبحانی اولوجیدر معناسنه استعمالی
شایع ولغة صحیح اما اصطلاحا المقدور کائن دن غلطدر زیرا
قدر سبحانی مراد در تقدیر مراد دکلدر بناء علیه قدر بابنده
اسم مفعول مقدور کلدیکی اشکار اولمغله المقدور کائن دیمك لازمهدر

* ام القیاس *

جنت مکان شیخ الاسلام ابو السعود افندی تصرفاتندندر * ام القیاس
ام دنیا تعبیر اولنان بلدهٔ عظیمهٔ مصرده نهر نیلك زیاده و نقصانی
فرق ایچون بنا اولنان اوجه چك محلك اسمی عربیده کسر میم
وسکون قاف ومد یا ایله مقیاس دن غلطدر که اسم آلت اولوب
تقدیر اولنه جق آلت دیمك اولور فارسیده مطلقا اولچك معناسنه
فتح کاف فارسیه وکسر ومد را ایله کری دیرلر مخفی دکلدر که

تعریف اسم آلت

حضرت ابو البقانك کلیات نام مؤلفنده الالة هی مایعالج بها الفاعل
والمفعول کالمفتاح ونحوه قولنه نظرا مقیاس دخی غلطدن سالم اولماز
محل القیاس دیمسی اوفقدر مکر که نهر نیلك بوکوندکه مقدارن
دونکی کونده که مقدارینه قیاس ایدوجك آلت دیمك معناسی ملاحظه

* امامه *

اولنه * امامه * سبحه ودخان چبوغنك اوکنده اولوب کسر همزه ایله
مستعمل اولان معروف اوکلکك اسمی عربیده فتح همزه ایله امامه دن
غلط اولوب فارسیده کسر ومد یای فارسیه وشین ایله پیشی دیرلر

* ام دم *

ام دم * بو وقت معناسنه اولوب آدم این دم وساعت امساعتك
ترجمه سی اوله رق دم بودم ساعت بوساعت استعمالی شایعدر
فارسیده کسر ومد همزه وسکون نون ومیم وفتح دال ایله این دم دن

فرق این وام اسم اشارت فارسیه

غلط اولوب عربیسی مد ها وفتح ذال ایله هذا الوقت اولور قاعده
زبان فارسیده این وام قریبه مخصوص اسم اشارت اولدقلری معروف
لکن من جهة المعنی الاختصاص یوق ایکن واضع لغتك تحکما کسر همزه
وسکون میم ایله ام اشارتنی برقاچ ماده یه تخصیص قاعده سی
لغات عربیده دخی مرعیدر یعنی امساعت وامسال وامروز وامشبه
منحصر اولوب غیریلره این ایله اشارت اولنمیغنی او باب لغات

* امریقا * ابتداء ظهور یکی دنیا

فرق وتمییز ایتمشلردر * امریقا * بالاده تحریر اولان قطع عالمك
ربع رابعی اولوب یونانیده یکی دنیا معناسنه اولان مد همزه ومیم ایله
آماریقادن غلطدر جانب غربده اراضی مجهوله وجودینی فرزکی
الاصل قولون نام برشخص علم جغرافیا ودلائل نجومیه ایله تیقن ایدوب
کندوده قدرت مالیه اولمغله اولا فلمنك دولتندن استدعای اعانت

ایلدکده

ایلدکده ردایله جواب ویریلوب بعده اسپانیا دولتنه التجا وانلارك
اعانه‌لری ایله جزایر مجهوله‌یه سنهٔ هجریه‌نك سکزیوز التمش بر سالنده
ابتدا سفر ایدوب جزایری بولوب هدایا ایله ورودندن صکره اوج
دفعه دخی سفر واهالیسنی ایله الفت واسپانیا دولتی طرفندن برمدت
ضبط اولندقدن صکره انکلیز اطه‌لرینه همجوار اولمغله انکلیز طرفندن
ضبط اولنمشدر بواقلیمك اطرافی شرقا ماردل نورت بحر محیطی
وجنوبا مساجلان بوغازی وغربا پاسفیکوس بحر محیطی وشمالا احالا
کشف اولنمامش اراضی مجهوله که بحر منجمده متصلدر اقلیم مذکور
ایکی اطه شکلنده اولوب اورطه‌سندن برانجه طریق ایله متصلدرلر
برینه بونایس جنوبیه وآخره بونایس شمالیه دیرلر وجزیرتینك طولی
ایکی بیك درت یوز وعرضی بیك اوچیوز میل اولوب تقریبا
محیطلری اوتوز ایکی بیك میلدر حاوی اولدیغی محللری تحریر
معلوم اولمغله لاطائل اولور ارضیٔ مرقومه‌نك وسعتده مبالغه
ایدوب سائر اماکن مسکونه‌دن زیاده دکل ایسه مساویدر دیو اتفاق
ایتشلر واقلیم مذکوره‌نك خط استوا انصفنه قریب اولمغله
عرض شمالیسی التمش یدی وجنوبیسی اللی یدی درجه‌یه قریب
وطولی یوزطقسان بش درجه‌دن اوجیوز قرق بش درجه‌یه رسیده
اولمشدر *املك* زحمت ومشقت معناسنه معروف چغتاییده فتح همزه
وسکون میم ایله امکاك‌دن غلط اولوب عربیده فتح کاف وتشدید
دال ایله کد وفارسیده فتح را وسکون نون ایله رنج دیرلر *امیر * امک *
آل حضرت رسول صلی الله علیه وسلم معناسنه مستعملدر عربیده * امیر *
برقومك رئیسی وآمری معناسنه اولان امیردن بطریق التشبیه
بومعنایه موضوع اولوب فارسیده معنای مرقومه وهر زمره‌نك
رئیسی معناسنه اولان کسر ومد میم ایله میر عربیدن حذف همزه ایله
منقول اما فرهنك شعوریده اصلی اوزره الف ایله استعمالی دخی
تجویز اولنمشدر *اناث* ارکك مقابلی دیشی معناسنه اولان انثی‌نك * اناث *
جمعی اوله‌رق ضم همزه ایله مستعملدر عربیده کسر همزه ومد نون ایله

اناث دن غلط اولوب فارسیده مد میم وفتح دال مهمله وعلامت
جمع ایله مادها دیرلر * انانیت * کما عجب وکبرایله منم دیکر نیست دیمك * انانيت *
یعنی بنلك معناسنه مستعمل غلط صریحدر زیرا ارکك لك معناسنه
ضم را ایله رجولیت وچوچوقلق معناسنه کذلك ضم طا ایله طفولیت
وامثالنه قیاسا بن معناسنی افاده ایدن انانك آخرینه تاء مصدریه
الحاق اولنسه انویت اولور بودخی کلام عربده وارد اولمامشدر
والحاصل انانیة مخترعات عوامدن اولوب لااصل اولدیغی اشکاردر
انبیق * شیشه ونحاسدن مصنوع ومعروف آلتدرکه دهن وماء * انبيق *
استخراج اولنور ایکی شیدن عبارتدر یعنی باشی وخزینه سی اولور
جمله سنه اسم اوله رق ترکیده کسر همزه وسکون نون ایله مستعملدر
عربیده بالکز راسنك اسمی فتح همزه ایله انبیق اولوب فارسیده
سرپوش قرعه وکسر همزه ایله انبیق دخی دیرلر اما خزینه سنه
عربیده فتح قاف وعین وسکون را ایله قرعه وفارسیده فتح قاف وبا
ومد را ایله قرابه دیرلر * انجو * صدف ایچنده تکون ایدن جوهر * انجو *
معروفك اسمی جغتاییده ضمه اشباعی ایچون واو ایله وانجودن غلط
اولوب عربیده ضم لامین ایله لؤلؤ وفارسیده ضم میم وسکون راء تحقيق در يتيم
مهملهٔ اولی وکسر ومد ثانی ایله مروارید دیرلر اما دریتیمی ایکی
وجه ایله بیان ایلمشلردر بری صدف کبیر ایچنده یکتا اولمسی ودیکری
صغیر وکبیر تام الاستداره اولمغله دائم الحرکه اولمسی یعنی یتیمك
ابوینی فقدانده برمحلده قراری اولمیوب کمی کورایسه اکا میل وحرکتنه
تشبیه اولنمشدر لکن حرمین محترمین اهالیلرینك عتیق وصفرته مائل
اولان انجولره اعتبارلری رخصنه مبنی اولدیغی اشکار ایکن ایتاملك
حقارت ایله امرار اوقات ایلمه لرندن حاصل اولان صفرت وجهلرینه
تشبیه اولنمشدر توجیهلری نابجادر کتب اسلافده انجونك نهایت نهايت كبر لؤلؤ
وزنی اوج مثقال در دیمه لری امر عجیبدر زیرا درهم ومثقاله قیاس
اولنماز کوکرجین یومرطه سنه مشابه برچفت منکوش مشاهدمز
اولدقده اون سکز بیك غروش ویریلوب صاحبه سی راضیه اولمدی

* انجير * انجير * ميوه مشهوره در اسمى كسر همزه ايله مستعمل اولمغله فارسيده
فتح همزه ايله انجيردن غلط اولوب عربيده كسر ومدتا ايله تين ديرلر
* انسون * انسون * قدى برذراع وساقى مربع وورقى خرده وچچكى بياضه مائل
طيب الرائحه بربنا تك طولانى غلاف ايچنده حاصل معروف تخمنك
اسمى عربيده فتح همزه وكسر ومد نون ايله انيسون دن غلط اولوب
* انموزج * فارسيده فتح زا وسكون نون ومد با ايله زنبسان ديرلر * انموزج
برشيئك مثالى يعنى ارنك معناسنه زيادهٔ همزه ايله مستعملدر فارسيده
ضم نون وميم وسكون واو ايله نمونه نك معربى فتح نون وزا وضم ميم
* اواق * وسكون واو وجيم ايله نموزج دن غلطدر * اواق * زمانه مزده
اون ايكى درمك اسمى اولان اوقيه نك جمعى اوله رق افعال وزننده
مستعملدر عربيده فتح همزه ومد واو وتشديد يا ايله اواقى دن غلط اولمغله
فتح همزه وتشديد ومد واو ايله اواق اغرلق وثقيل معناسنه موضوع
اوقك جمعيدر اما محرر اولان اواقى امنيه نك جمعى امانى يه قياس ايله
مشدد اوبعضيلر صحارى جمعى صحارا اولديغنه قياسا حذف ياء مشدده
ايله اواق ديمشلردر اخيرك فصاحتنه دليل تعيين زكاتده وارد اولان
حديث شريفدر قال رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم لا صدقة
فى اقل من خمس اواق معلوم اوله كه ضم همزه وسكون واو وتشديد
ياء تحتانيه ايله اوقيه تعبير اولنان وزن مرقوم اكرچه زمانه مزده
اصطلاح اطبا وجميع بلاد عربستانده اون ايكى درهمدن عبارت
[illegible] اولوب لكن قديمده قرق درهم موزون اولديغى حديث شريفدن
نصاب الزكات مستفاددر بناء عليه فقهاى كرام باب زكاتده نصاب الذهب
عشرون مثقالا والفضة مائتا درهم وزن سبعه بيورمشلردر وزن
سبعه قيدى درهم شرعى يى بيان اولديغى اردب تصحيحمز ذيلنده
تفصيلدن اشكار اولور فليراجع فيه وزن مرقومك فارسيده اسم مخصوصى
* آوان * اولمغله ترك اولنمشدر * آوان * وقت زمان معناسنه مد همزه ايله مستعملدر
عربيده فتح همزه ومد واو ايله آواندن غلط اولوب فارسيده فتح ها
* آوانى * وسكون نون ومد كاف فارسيه ايله هنكام ديرلر * آوانى * قاب وقجاق

معناسنه خصوصا الوانى نحاس استعمالى بغايت شايعدر عربيده
اكل وشربده استعمال اولنان كاسه وامثالى نسنه لرك اسمى كسر همزه
ومد نون ايله انائك جمعى مد همزه وكسر نون ايله آينه اولوب آنك دخى
جمعى كه انائك جمع الجمعى فتح همزه ومد واو ايله آوان دن غلط اولوب
فارسيده مدسكاف عربيه وادات جمع ايله كاسهادير لر خفى دكلدر كه
سائر كاسه وشوربه طاسى وانلاره مشابه نسنه لره تغليبا اطلاق اولنمه
لكن وان قولى نام لغتده محرر آوانى يه التفات بيورلميه * اوريا * اوريا *
منتهاى آخرينك فرض وتقديرلرينه نظرا معمور عالمك ربع اولبدر
شهر صورك بانيسى اجنور نام ملك اقليم مرقومى دخترينه تمليك
واسمى ايله تسميه ايلمكله اسم مرسومه اوروپانيريا دن مخففدر بو اقليمك
اطرافى جنوبا سبته بوغازندن موره جزيره سنك مانيه بورننه
منتهى اولور شمالا آخر عمارت اولان واردبوس بورنى وغربا بحر محيط
وشرقا ازق دكزينه جارى تن صويى در اقليم مرقومك شرقدن
غربه طولى تقريبا طقوز يوز ميل وعرضا مانيا بورنندن طرف جنوبه
بشيوز اللى ميلدر وحاوى اولديغى محللر ادنه دن آنه يه بر خط
كشيده اولنسه جانب شمالنده اولان ممالك اناطولى وجميع ممالك اسلاميه
روم ايلى وممالك له ومسقو والامان وفرانچه واسپانيا واسوج
وسائرلريدر واقليم مزبورك عرض بلدى اوتوز التى درجه دن
اللى درت درجه وطول بلدى اون بدى درجه دن يتمش ايكى درجه
اولور * اوردك * حيوانات مائيه دن طير معروفك اسمى چغتاييده * اوردك *
كسر همزه وياء اشباعى وسكون را ايله ايردك دن غلط اولوب عربيده
كسر همزه وفتح وتشديد واو ايله اوز وفارسيده ضم ميم وسكون را ايله
مرغاب ديرلر اكرچه ايكى جزدن مركب اولوب صوقوشى ديمك
معناسنى افاده ايدر لكن فسخ اضافت ايله علميته نقل وحيوان مرقومه
اسم مخصوص اولمشدر * اوردو * جمعيت لشكر معناسنه معروفدر * اوردو *
فارسيده ضم همزه ودال وسكون را وواو ايله اردودن غلط اولوب
عربيده ضم ميم وفتح عين وكاف وسكون سين ورا ايله معسكر ديرلر

اردو سفرلرده عسکر ایله بیع وشرا ایچون جمع اولان اهل سوقه
اطلاق اولنوب کثرت استعمال ایله جمعیت خیمه وخرگاه وجمعیت
لشکر کاهه نقل اولندیغی رسیدهٔ نظردر * اوروب * مسکوك * اوروب *
اقچهٔ اسدی وذراع وهندازه دن درت حصه دن بر حصه معناسنه
استعمالی شایعدر عربیده ضم را ایله ربع دن غلط اولوب فارسیده
مد جیم فارسی وسکون را ایله چاریك دیرلر ساعتلرده اولان چیرك
دخی بوندن غلطدر واقچه ده ربع غروش اسدینك وذراع وهندازه نك
ربعلری اولدیغی اشکاردر * اوروسپی * زنان فواحشك معروف * اوروسبی *
علی فارسیده ضم را وسکون سین وکسر ومد باء فارسیه ایله روسپی دن
غلط اولوب عربیده فتح قاف وباو سکون حا ایله قحبه دیرلر * اوستیج * اوستیج *
قلای صحیفه لری چکردکی ایله دق اولمش ارزمه ممزوجا سرکایه
وضع واغزی بند اولمش ظرف ایچنده ترك اولندقده حل وحاصل
اولان شیٔ معروفك اسمی فارسیده فتح همزه وسکون سین وبای
فارسیه ایله اسپیداج دن غلط اولوب معربی اعراب مرقوم وبای
فایه تبدیل ایله اسفیداج در * اوسپی * معمول ومعروف کتانك اسمی * اوسپی *
عربیده ضم همزه وسکون سین وتشدید با ایله اوسطبه دن غلط
اولوب فارسیده فتح کاف ثانی وکسر با وسکون زا ایله کتان کبز دیرلر
اوستره * حدیدن مصنوع آلت حکك اسمی فارسیده ضم سین * اوستره *
وتا وتشدید را ایله ستره دن غلط اولوب عربیده ضم میم وسکون
واو وفتح ومد سین ایله موسی دیرلر * اوسته * صنعت ومعرفت تعلیم * اوسته *
ایده نك معروف علمی فارسیده اصلی ضم همزه ایله اوستاد وحضرت
مولانامن کل الوجوه اولانا مثنوی معنوی سنده تخفیف ایله اوستاد کر
بیورملری ایله ایکی سندن دخی غلط اولمسی ملایم اولوب معربی
اعراب اوستاده قیاس ومهملهٔ معجمه تبدیل ایله اوستاذ در * اوشاق * اوشاق *
اتباع وخدمتکار وغلام بچه یعنی کوچك اوغلان معناسنه مشهوردر
فارسیده ضم واو ایله مطلقا خدمتکار وکسر واو ایله تازه معناسنه
اولان وشاق وغلام بچه معناسنه فتح همزه ومد شین ایله اشاق

اولمغله محلنه كوره بونلاردن غلط اولور عربيده مطلقا
خذ منكار معناسنه مدخا وكسردال وسكون ميم ايله خادم وتازه
معناسنه فتح همزه ورا وسكون ميم ودال ايله امرد وغلام بچه
لطيفهٔ حاقانى معناسنه فتح صاد ايله صبى ديرلر لطيفه مشاهير شعرادن حاقانى
برجوان نورسيده ويا بروشق كورك طلبى ايچون بو بيتى ترتيب
وپادشاه عصرينه ارسال ايلمش بيت وشقى ده كه در برم كيرد
ياوشاقى كه در برش كيرم پادشاهك منظورى اولدقده بز بورتبه
دون همت واندك ده ميوز ايكيسنى ويرمكه قدرتميز يوقيدر ديديكى
رسيدهٔ صماخ حاقانى اولدقده جزلان طبعندن برمكسك دو بالك
بروروقپارهيه صاروب حضور پادشاهه ارسالنده بوتداركندن دخى
* اوطاق * زياده شاه فرهنكك اولوب عظيم اكرام ايلمشدر * اوطاق * ملوك
ووزرايه مخصوص كبير ومعروف جادرك اسمى چغتايده آخرده
غين ايله اوطاغ دن غلط اولوب عربيده مد فا وفتح زا وسكون
ها ايله فازه وفارسيده مدبا وكاف فارسيه ورا ايله باركاه ديرلر
* اوفكه * اوفكه * غضب وعنف وتهور معناسنه اولان حالتك اسمى عربيده
فتح همزه وكاف وسكون واوايله اوكه دن غلط اولوب فارسيده
* اوكى آنه * كسرخا وسكون شين ايله خشم ديرلر * اوكى آنه * زوج مادرك
معروف اسمى چغتايده ضم همزه ايله اوى انه دن غلط اولوب
عربيده فتح ومدرا ايله راب وفارسيده فتح با وسكون دال ايله بدپدر
* اولاق * ديرلر * اولاق * واولاغ برمحلدن مكان ديكره سوارى وعجاله
رونده اولانلرك علمى چغتايده ايكى سى بلا فرق انجق چابك رواسبك
اسمى اولمغله عربيده راكبه فتح با ايله بريد ومركوبنه
كسرميم وفتح صاد وسكون حا وفا ايله محصف وفارسيده اوله
مديا وسكون ميم وكسر ومد جيم ايله يامجيك وثانيه مدبا وسكون
* اولام اولام * دال ايله بادرنك ديرلر * اولام اولام * برى برى ورواسنده كروه
كروه رونده اولانلره اطلاق اولنور الفاظ مكررهدن معروف
فارسيده ضم همزه وفتح لام وسكون ميم ايله الم الم دن غلط اولوب

عربيده فتح فا وسكون واو ايله فوج فوج ديرلر * اويقو * بخار رقيقك
دماغه صعودندن حاصل اولان حالت معروفه نك اسمى چغتاييده
قاف برينه غين معجمه ايله اويغودن غلط اولوب عربيده فتح نون
وسكون واو ايله نوم وفارسيده مد خا ايله خواب ديرلر * آهر * ترقيم * آهر *
اولنسان نقوشى رفع ايچون روى ورقه سوردكلرى معروف ايكى
نوع شئ معمولك اسمى فارسيده مد همزه وها ايله آهاردن غلط
اولوب عربيده فتح ثاء مثلثه وسكون را ايله ثرط ديرلر معلوم اولەكه
قديمده اهار ورق معروف اولميوب محرر اولان ثرط واهار
جلا هانك نسج ايتدككلرى اقمشه يه پرداخت ايچون سريش
ونشادن معمول طلا ايلدكلرى شيئك اسمى اولمغله بعده نشا
ويمورطه دن معمول وروى ورقه يه طلا اولانلره مشابهت اسم اولمشدر
اياق * اكثر حيوانده موجود اعضاء رئيسهٔ ظاهريه دن معروف * اياق *
عضوك اسمى جغتاييده اياغ دن غلط اولوب عربيده كسر را
وجيم وسكون لام ايله رجل وفارسيده مد باى عجميه ايله پاى ديرلر
اياك الاسد * نفسنى ارسلاندن صاقن ديمك معناسنه واوسز اياك الاسد
استعمالى شايع اولمغله عربيده واو ايله اياك والاسددن غلطدر
يكه سوار سپريس امثال ابو الفضل احمد ميدانينك تصريح وبيان
بيوردقلرى اوزره حديث شريفده وارد اولان اياكم وخضراء
الدمن دليل كافيدر زيرا اياكلمهٔ تخصيص وخضراء الدمن كلامنده
اولان واو عاطفه در تقدير حديث شريف اياكم يعنى اخصكم
بنصحى واحذركم خضراء الدمن اولوب برفعل مقدر ديكر فعل
مقدر اوزرينه عطف قلنمغله واوك حذفى جائز اولماز وابن حاجبك
كافيه سنده تحريرندن دخى مستبان اندركه مفعول بهك عاملى وجوبا
حذف اولنان محال اربعه نك اخيرى تحذير ايچون اولوب واو
عاطفه ايله اسدى مع عامله عامل اول اوزرينه عطف ايدر تقدير كلام
اتق نفسك وباعد الاسد ديمك اولور وياواو مع معناسنه اولمغله تفصيل حديث
اتق نفسك مع مقارنت الاسد اولور اما تفصيل حديث شريف شريف

اياكم وخضراء الدمن بيورلدقده اصحاب كرامدن ماذاك يارسول الله ديو سؤال ايلمشلر المرأة الحسناء في منبت السوء ديو جواب بيورمشلر يعني اخسا واداني يا ننده متولده ومتربيه اولمش مرأة حسنادن تحذيردر خضراء اخضرك مؤنثي اولمغله يشل معناسنه ودمن دمنه نك جمعي اولوب فارسيده سركينك معربي سرجين معناسنه يعني مزبله لك بو يله محللرده نابت و ثابت اولان سبزه صورت وطراوتده اكرچه بساتين وسائر چمن زارده رونما اولان نباتاتدن حسن منظر ايله نمايشلي اولديغي اشكار امامنبته نسبت ايله بزدراو فائده منداولمديغي دخي دركاردر بنابرين هر نسنه كه صورت ظاهرده جميل وطينت اصليه سنده خسيس وفاسد اوله بين العرب او يله اولانلر حقنده خضراء الدمن ديو مثل ضرب اولنور استطراد محرر اولديغي اوزره حرف واو عاطفه ومع معناسنه اولديغندن غيري لغت عربيه ده واو ثمانيه دخي موجود اولديغنه شاهد استعيذ بالله التائبون العابدون الحامدون السائحون الراكعون الساجدون الامرون بالمعروف والناهون عن المنكر واقع اولديغي كبي سوره شريفهٔ كهفده دخي استعيذ بالله سيقولون ثلاثة رابعهم كلبهم ويقولون خمسة سادسهم كلبهم رجما بالغيب ويقولون سبعة وثامنهم كلبهم وارد اولديغي صورتده ابواب جنت افاده بيورلدقده استعيذ بالله حتى اذا جاؤها وفتحت ابوابها وابواب جهنم افاده بيورلدقده استعيذ بالله حتى اذا جاؤها فتحت ابوابها بيان بيورلمه سندن بهشتك ابوابي سكز و دوزخك يدي اولديغي استدلال اولنمشدر زياده ونقصانده اولان توجيهات اهلينك معلوميدر منقبه * براسدود غفر وضارم سال خورده امتداد عمر ايله كرك باران ديده اولوب طول عمر ثمره سي كثرت اشبل وجراو يله متنعم لكن هرم پيري وقوة ضعف وضعف قوتدن متألم اولمغله اجريه لرندن رجامند اولور كه كندواجم وپيشه سنده ارام وپسران واولاد جاب اقوات يوميه يه قيام ايده لر بو حال وصفاي بال ايله امرار اوقات وازمان

مطلب واو ثمانيه

* منقبه *

ومأمور خدمتی اولانلر بهر کون فتی وافر صید تازه ارمغان ایدرلرایمش
شیخ مرقوم ضرغام ایکن بی اضراس اولمغله اکلده اهمال وامهال
ایده رك اطرافنده باقی قلان لحوم منتنه ومتعفنه ومنفخه دن نکون
ایدن فار مالا مال اکل مالزمه دن ماعدا مرکوز جبلیتلری اذا وحیله
وفساده ابتدار وشیر مرقومده عدم قدرت حس ایتدکلرندن کوش
ودهاننه لطمه زن استحقار واحتقار واولادی اسود صاحب
سوددن بری ظهور رنده هر برموش برسوراخه فرار ایلمه‌لریله بعدالشورا
تخلیص پذره بو صورتده قرارویرمشلر که ایچلرندن برشبل ذواقتدار
همجوارلری قصبات وقرادن برسنورشکار ایلیوب نزد پذری یه ماده
ویا ز بر کربه‌یا فر تقدیم ایلیه دران ساعت بروفق دلخواه بر هر صیاد اخذ
وجلب ایدرلر بی درمان عبوس مار البیاندن فکر واندیشهٔ موشان
سلب اولور لکن قط مجلوبك لسان حال ایله یالکزلغك حظی یوق
وادیلرندن دلکیر وذکر ویا انثی رفیقنی دخی جلب وتحصیله برهزبر
دلیر ارسال ایدر کتورد کده کربهٔ اول جفتنی کورب خوش آمدی
وادیلرنده معانقه وملاعبه ایده رك ایقاع فتیلهٔ تناسل ایله حامل اولدقده
اکرچه معاینه اولنورلر اماظهور رسنانیر صغارایله کبار اسوده
صفای دیکر حاصل اولدیغندن ابو یی ارالقده کربه بچه‌لری ترك ایله
اطرافده صیده واصل اولورلر وقتا من الاوقات پذر ومادر
کربه بچکان صیددن عود وانصرافلرنده میدانده برقاج موش مرده
کورد کده یاوررلرینی ضرب بی انصاف ایله بویله سرزنش ایدرلر که
بهی بیچاره‌لر بزم ولی نعمتمز وسبب آرام واسایشمز انجق بوفأردر
قیاس ایتمیه سز که بوعمل مانده بی درمان غضنفراوله اکر سبب
دفع اولسه مسببك طرد وتبعیدی مقرردر سزلرده مایه وارایسه
بوذاته فائده سی سزه عائد کونا کون ایجاد ضرره ابتدار ایده سز
دیرلر کبهتران دخی جوابلرنده بزم عروق وعظامز بوذاتك نعمتیله
پرورده وبزلر تربیت کرده‌ٔ جلکاهی بنده زاده بنده یز بروجهله
ضرر دکل جزئی اغبرارینه رضا داده اولمغه غیرغرمانع وخلاف

اسايش وراحت ولى النعميده هر بر پارهٔ وجودهٔ موبمز مقدار اولسه ينه حالمزه قانعز ديو ختم كلام ايدرلر العهدة على الراوى

* ايام باخور * ايام باخور * شهور روميه دن تموز آينده معروف ايام الحرك اسمى عربيده اوزان مخصوصه دن عاشورا ورننده باخورادن غلط اولوب فارسيده اسم مخصوصى اولمغله روزان كرمى ديمك اولور

بصورت تجربهٔ اوقات آتيه

فائده ايام مزبوره ماه تموزك اون طقوزندن يكرمى بشنه وارنجه يدى كون اولديغى معروفدر ايام مرقومه يه بش كوندخى فرض ايله اون ايكى كون تمام اولدقده يوم اول ايام باخورا رأس سنهٔ نصارى اولان ماه آتى كانون ثانينك فهرسى اولور بوصورت ايله ايام احدى عشر شهور باقيه يه قياس ايله سنهٔ آتيه نك حر وبردى نمايان اوله جنى مجربات ندر يعنى يوم اولده سحاب وانجلا وشدت هوا وساير اختلافه كال دقت اولنوب طلوع آفتابدن طلوع ديكره دكين ساعت بساعت اوتوز تقسيم ايله ماه كانون آتينك ايامنك احوالى نمايان اولور وينه ايام مزبوره ليالى سنده اولندن بدأ ايله برمقدار پنبهٔ موزونى برحجر كبير تحتنه وضع ايدوب سحرى وزن اولندقده خفت وثقلتى شهور محررهٔ نك احوالنى بيان ايلديكى كذلك مجربات ندر

* ايبا * ايبا * امتناع ايتمك وبوز چورمك معناسنه افعالدن ظن ويا ايله مستعملدر عربيده ثلاثيدن ابى يأبى نك مصدرى كسر همزه ايله اباء دن غلط اولوب فارسيده ضم را وسكون واو وفتح كاف فارسيه ايله روكردانى ديرلر

* ايتام * ايتام * نظيرى چوق بولنميان نسنه معناسنه عموما واو كسز ولد معناسنه خصوصا دلالت ايدن يتيمك جمعى اوله رق كسر ومد همزه ايله استعمالى شايعدر عربيده فتح همزه وسكون يا ايله ايتام دن غلط اولوب بعضى ارباب لغت يتيمى بلا اب يعنى باباسز قيد ايلدكلرينه مبنى فارسيسى كسر ومد باء عربيه ايله بى پدران اولور

* ايرى * ايرى * طوغرينك مقابلى اوله رق چغتاييده اكرى دن غلط اولوب عربيده ضم ميم ايله معوج وفارسيده فتح كاف ايله كج ديرلر

* ايز * ايز * اسماء رجالدن معروف وفردوسى طوسى يه امر ايله شاهنامه نك جمعنه سبب اولان سلطان محمود غزنوينك وزيرى

خاص اياز بغايت مشهوردر عربيده كسر همزه ومد يا ايله
منقبه فردوسى اياسك معجمى اولان فتح همزه ايله ايازدن غلطدر منقبه حكيم
ابو القاسم حسن فردوسى طوسدن هجرت وغزنه شهرى فناسنده
احسن بساتين دن بر باغچه يه نزول ودرون غزده نه ارامكاه تداركينك
خبر وصولنه مترقب واداى صلواته قيامده ايكن سلطان وقتك
اخص ندماسى وافصح شعراسى عنصرى وفرخى وعسجدى
عيش ونوشى اتمام ايچون برزسافئ كل اندام ايله عالم اغياردن
خالى ملاحظه سيله الطف نزهتگاه اولان روضهٔ مرقومه يه توجهلرنده
شخص غريب هيئت عجيب ايله نمازده مشاهدلرى اولدقده بى راحت
اولوب استشاره ايدرلركه بو بيگانه ذاتى دعوت واتمام خوش
آمدى والتفاتدن صكره رباعى وزننده تنك قافيه بديهى بر مصراعه
اغاز ايده لم اكر تكميله قدرتى اولورايسه روش شاعرى معلومى
وقابل انسدر واكر ناشناس ايسه طور شاعرى معلومى اولميان
ايله هم مجلس اولمق دأبمز دكلدر دفع لينى ايله پنجهٔ زهد وورعندن
خلاص ممكندر رأى واتفاقلرى ختامنده فردوسىء مرقوم داخل
بزملرى اولور بعداداى مهمان نوازى اولا عنصرى ع
چون عارض تو ماه نباشد روشن بعده عسجدى ع مانند رخت
كل نبود در كلشن وبعده فرخى ع مژكانت همى كذر كند از
جوشن ديوب قافيه قالمدى ملاحظه سيله فردوسيدن تمامى
نيازلرنده ع مانند سنانه كيو در جنك پشن مصرعى ايله تكميلندن
انكشت بردهان حيرت قالوب كيو و پشن معناسنى بيان رجا
ايدرلر فردوسى دخى فصاحت وبلاغت ومحله مناسب ابيات
مستوجب حيرت ايله پشن فتح باء فارسيه وشين ايله طوس قربنده
برمحل وسيعك اسمى وكيو كسر كاف عجميه ايله ايرانيلردن
بر مشهور پهلوانك نامى اولمغله افراسياب ايله اول محلده جنك
عظيملرنده تورانيلر مغلوب اولوب جنك پشن ديو شهرت ياب در
كلامندن سامعين بغايت ممنون واول كون تا باخشام بزم انسا انس

روغنون اولور فرداسی فردوسی قصه‌سنی شعرای ثلاثه بیت
خاص اپاری ایدینوب همسایه اولدی مهتاب ملازم آیه بیتی
آشکار اولدقده اولا وزیره وثانیا شاهه عرض ایلدکلرنده درآن
ساعت فردوسیٔ احضار والتفات پادشاهی ایله شیرین کار اولدیغندن
چند روز مرورنده شاهنامه‌یی نظم وتدوینه مأمور اولور فی الحقیقه
مجلد مرقومك حاوی اولدیغی اکاذیب وخرافیاتی اول درجه رنکین
ادا ایله املا واول مقدار تطویل واطرا خارج ازطوق بشر اولوب
زردشت حکیمك پازندی کبی دربغل وادعای نبوت ایتمکه روا اولدیغنه
ایما ایچون ظرفای عجم دیمشلردر قطعه درشعرسه کس پیامبرانند
هرچند که لانبی بعدی اوصاف وقصائد وغزل را فردوسی
وانوری وسعدی * اپس * طعاملرده اولان رایحهٔ مخصوصه‌نك * اپس *
اسمی جغتاییده مطلقا فوقو معناسنه موضوع اولمغله عربیده
رایحهٔ مشهوره مراد فی فتح عین وسکون را ایله عرف وفارسیده
ضم ومد با ایله بوی دیرلر * اینه * شیشه‌نك وراسنه سر تعبیر اولنان * اینه *
شیٔ الصاق ایله روغنا اولان مرایاء معروفه‌لر معناسنه فتح همزه
وسکون یا ایله مستعملدر فارسیده مد همزه وکسر ومد یا ایله
آیینه‌نك مخفف یاء واحده‌ده وینه مد همزه ایله آینه‌دن غلط اولوب
عربیده فتح سین وجیم وسکون نون ولام ایله سجنجل دیرلر
معلوم عالم علم هیئتدرکه قاضیر ومنلالارینك تحقیق وبیانلری
هر جسم لطیف ومصیل وشفافك وراسی مستور ومنسد اوله
مقابلنده اولان اشکال سطح مرقومه عکس ایله مرتسم وتمثال اولمغله
مرئی اولور کلام مرقومه نظرا جمیع سطح شفافك منعکس
اولمسی مشاهده‌در وسر تعبیری اسراردن اولمیوب مقدار کفایه طریق عمل سر
قلای دق ویاغیری صورت ایله مستوی ولطیف قسدق کاغدی
غلظنده بلاشقوق صحیفه ایدوب آینه اوله‌جق ابکینه‌نك رویسنه
فرش اولندقدنصکره اوزرینه قلیل ویاکثیر زیبق اضافه اولنوب
اطرافنه تحریك ایله قلای اوجه‌سنه حل وروی شیشه‌یه ملاصق

ومماس

ومماس اولمغله برظرفدن بلا نقصان القا اولنان زيبق اخذ بعده تقريب نار خفيف اولندقده بقيهٔ سيماب دخی دفع اولمغله رونما آيينه اولور * آينه لی قواق * قسطنطينيهٔ المحميه نك خليج معروفی پيشكاهنده املاك پادشاهيه حميت عن الآفات والبليه دن كندويه نسبت ايله مشهور مربع همايون وترسا خانهٔ عامره بينلرنده مقابر مسلمينه ومبدان تيراندازانه وصوله اسكله اولان محل معروفك اسمی تحريفات اهل زمانه ايله عينی علی دده قواقندن غلطدر عزيز مرقوم محل مزبورده مقيم ايكن فوت اولدقده سنت سنيهٔ قديمه اوزره جالس اولديغی محله دفن اولنوب هدف تيردعا ملاحظه سيله نشان سرو پاسی شجر قواق غرس اولنمه سندن بونام قالمش بعد زمان قاعدهٔ دهر بوقلمرندن قبر وقراقی مندرس اولمش ايكن زمانه مزده مرقدنی اظهار وآز وقتده ينه دروس ايلديلر * ايوان * يعنی بيوك صفه معناسنه فتح همزه وسكون يا ايله مستعملدر عربيده كسر همزه وسكون يا ايله ايوان دن غلط اولوب فارسيده فتح با ومد سين ايله بساره ديرلر اما فتح همزه ايله فارسيده مستعمل اولان ايوان دواق وطاق عالی وطره خانه وكربالا وسايبان معنالرينه اولديغی اشكاردر

❋ حرف البا ❋

بابا * سبب حيات ولد اولان زوج مادرك اسمی فارسيده مد باء اول وفتح باء ثانی ايله باب دن غلط اولوب عربيده فتح همزه وسكون باء ايله اب ديرلر * پابوج * پای انسانه لبس اولنان شیء معروفك اسمی فارسيده جزئين دن مركب مد باء عجميه وضم ثانی ايله پاپوش دن غلط اولوب عربيده كسر حاء مهمله ومد ذال ايله حذاء ديرلر پا مخفف پای اولوب پوش پوشيدندن اورتوجی معناسنه اسم فاعل اولمغله معنای تركيبيسی اياق اورتسی ديمك اولور * پادشاه مالك ممالك ومستأمن بلدان ومسالك معناسنه مد يا وكسر دال ايله مستعملدر فارسيده ايكی جزءدن مركب سكون دال ايله پادشاه دن غلط اولوب عربيده فتح ميم وكسر لام وسكون كاف ايله ملك ديرلر

آينه لی قواق

* ايوان *

* بابا *

* پابوج *

* پادشاه *

قاعدهٔ اسقاط واثبات الف

پوشیده اولمیه که لفظ پادشاهك برجزئی دافع ضرر ومصلح فساد معناسنه پاد وجزء ثانیسی کبیر یعنی اولو معناسنه شاه اولمغله معنای ترکیبیسی ضرر رفع ایدیجیلرك بیوکی دیمك اولور قواعد لغات فرسدن اولان وسط کلمه ده واقع الفك اثبات واسقاطنه مبنی راه وره وماه ومه وکاه وکه وسیاه وسپه کبی پادشاهك الفنی حذف ایله پادشه دخی دیرلر علی کلا الوجهین فرهنك جهانکیری توجیهی اوزره پاد اوج معنایه دلالت ایدوب اول پاسبان وثانی پاینده وثالث تخت وشاه وشهك دخی اوج معناسی اولوب اولی امثالندن کبیر واعلا معناسنه که غزل وقصیده نك بیت اعلاسنه شاه بیت وایو آتلویه شاهسوار وایشلك وواسع طریقه شاه راه وطیورك اکبری اولان قوشه شاهمرغ اطلاقی کبی وثانیسی داماد معناسنه وثالثی اصیل وصاحب نسب عالی معناسنه اولمغله اسمك جهات اربعه ایله پادشاهانده اجتماعی اشکاردر اولا پاسبان رعایای خالق البرایا وثانیا عروس ملکه شوهر وثالثا جملهٔ ناسدن اکبر ورابعا حسب ونسبده بهتر اولمه لری توجیه وجیه ملاحظه اولنور ایسه ده فصحای فرسك معنای اصلیسنه نظرا القاب خانان ووزراده پادشاه وپادشه تحریرلری فنی شایعدر بوصورتده ملوك وسلاطینه اطلاق اولنان پادشاه لفظنك اصلی ینه ایکی جزءدن مرکب اولان پادشای دریمك ملایم اولورکه برجزئی مذکور اولان دافع ضرر ومصلح فساد معناسنه پاد وجزء اخیری عوام ناس معناسنه شای اولمغله معنای ترکیبیسی مصلح عامه دیمك اولدیغنه مبنی اطلاقی صحیح اولوب ابیات فارسیه ده ده مخففا مذکور اولان پادشانك اصلی پادشای اولسی دخی منفهمدر وشای عوام ورعایا معناسنه اولدیغی کنج شایکانی وامثالندن فنی اشکار اولور کنج خزینه معناسنه معروف وشایکانی رعایایه نسبتدرکه خسرو پرویز زماننده عام رعایادن برذراع فلاحت ارض ایدرایکن ظهور ایلدیکی کتب لغات وتواریخده مفصلا محرردر اما کاف ونونك نسبت ده زیاده اولمه لری قواعدی بعنایة الله تعالی دوانی

* بادم *
* بادیه *
* باذق *
* پارچه *
* باروت *
اول ظهور باروت

تصحیحمز ذیلنده بیان اولنور فلیراجع الیه * بادم * معروف
شجرك مشهور ثمرینك اسمی فارسیده مدبا ودال ایله بادامدن
غلط اولوب عربیده فتح لام وسكون واو ایله لوز دیرلر * بادیه
زابدن اعمال اولنان معروف وكبیرچوملكك اسمی عربیده مدبا ودال یرینه
طا ایله باطیه دن غلط اولوب فارسیده فتح غینین وسكون را ونون ایله
غرغند دیرلر * باذق * ماء عنب معصوردن آز طبخ ایله حاصل اولان
شی یعنی می معناسنه فتح ذال ایله مستعملدر عربیده كسر ذال ایله باذق
افصح اولوب فتح ذال دخی غلط اولماز فارسیده مدبا ایله باده دیرلر
محرر اولان باذق باده نك معربی اولدیغی كتب معربانده مصرح در
خیرالناس حضرت ابن عباس رضی الله عنه دن حل وحرمتی سؤال
اولندقده سبق محمد الباذق بیورمشلر یعنی سبق جواب محمد علیه
السلام تحریم الباذق وهو قوله ما اسكر فهو حرام ایله شرح واتمام
اولندی * پارچه * اكثر اشیانك قطعه سنك اسمی فارسیده مدبای
عجمیه ایله پاره دن غلط اولوب عربیده ضم شین ایله شقه دیرلر
باروت * كهرچله وكوكرد وكوردن اوزان معلومه ئی مزج وخلط ایله
اشیاء ثقیله ئی دفع وتحریك ومعادنی تغییر ایچون حكیم قدیم سالیوس
صقلیلك ایجاد واختراع ایلدیكی شیء معروفك اسمی فارسیده
مدبا ودال ایله بارود دن غلط اولوب عربیده فتح همزه وقاف وسكون با
ورا ایله ابقر دیرلر اما بارودی ایجاد ایدن فیلسوف سالیوس
مصر اسكندریه سنده ساكن وكیمیاكر اولمغله تراكیب علم كافدن
اوله رق جزئینی دق وبوته یه وضع وآتش رسیده اولدقده اطرافنی
پریشان ایلدیكنی مشاهده ایلدكده جزئینی حفظ وتكثیر واحراق
ایچون كوكورد اضافه سیله بارود متعارفی ایجاد وخمبره ئی دخی اختراع
ایدوب تاریخ هجریه علیه افضل التحیه نك قرق سالنده اسلامبوله
كلوب اهالیسنه بارود تركیبنی وخمبره انداختنی تعلیم ایدوب
بو تاریخدن صكره كفار طوپ وتوفنك ایله جنك وكارزار ایدر اولدیلر
دیو مرحوم كاتب چلبی تقویم التواریخده بیان ایدر لكن فتح قسطنطنیه

سکز یوز اللی یدیده وقوع بولوب ومابعدنده اولان اسفار همایونده
ابهت مقرونلرده دخی طوپ وتوفنك اولمدیغی مطالعهٔ تواریخ ایدنلره
معلومدر بینهما بی توفیق اصحاب فکر دقیقه محولدر باروتك
اعلاسی سکزدرم کهرچله وبردرم کوکرد وبربچق درم کموردن
ترکیب اولنوب اوسط وردیسی کمورك زیاده سیله در وسائر برداخت
وتربیه سی اربابنك معلومیدر * برهوت * اقلیم یمنده حضرموت * برهوت *
نام موضعده ارواح کفارك مسجون اولدیغی چاه عمیق مشهورك
اسمی عربیده فتح اولین وضمها ایله برهوت دن غلط اولوب فارسیده
اسم مخصوصنه ظفریاب اولمدق بئر مرقوم حقنده خیر بئر فی الارض حدیث شریف
زمزم وشر بئر فی الارض برهوت ان فیها ارواح الکفار مسجونة دیو
حدیث شریف روایت ایدرلر * باز * فارسیده اون درت معنایه * باز *
دلالت ایدوب بری قولاج معناسنه اولمغله عربیده مدبا ایله
باع لفظنك معجمی اولوب معنای مرقومی افاده ایدر معلوم اوله که
دیباجهٔ رساله ده معرب بیان اولندیغی وجه اوزره السنهٔ سائره دن
خصوصا عربیدن اخذ واستعمال اولنان الفاظه دخی معجم دیرلر
پازی * شوندری یعنی معروف یبانی پانجارك اسمی فارسیده مدبای * پازی *
عجمیه وآخرده واو ایله پازودن غلط اولوب عربیده کسر سین
وسکون لام ایله سلق دیرلر * پاسبان * مطلقا کوزه دیجی * پاسبان *
یعنی بکجی معناسنه مدباء عربیهٔ اول ایله استعمالی شایعدر فارسیده
ایکی جزءدن مرکب مدباء اول عجمی وثانی عربی وسکون سین ونون
ایله کیجه بکجیسنه اسم اولان پاسبان دن غلط اولوب عربیده
مدطا وکسر یا وسکون فا ایله طائف دیرلر خفی اولمیه که شی
علی قول درت حصه ویا سکز حصه اعتباریله برحصه سنه مدبای
فارسیه وسکون سین ایله پاس اطلاقی غایت شایعدر وبان مد
بای عربیه وسکون نون ایله کوزه دیجی اولمغله معنای ترکیبیسی
کیجه نك برحصه سنك بکجیسی دیمك اولور لکن تعمیم اولنوب
جمیع کیجه بکجیلرینه اطلاق اولنمشدر * پاشا * وزرای عظام دولت * پاشا *

عالیه

عليه ابدي القيامه اسم اوله رق استعمالى شايعدر فارسيده پاشا
آتمه جه قوشينك اسمى اولوب معربى مدبا وفتح شين وسكون قاف
ايله باشق در لكن بين الاتراك پاشا بيوك قرنداشه اطلاقى مشهور
اولديغى مرحوم عثمان زاده حديقة الوزرا نام مؤلفنده بيلن
ايلديكه نظرا اول الوزراء علاء الدين على پاشا جنت مكان
سلطان ارخان حضرتلرينك بيوك برادرلرى اولمسيله شهرت بولوب
سائر وزرايه دخى اسم اوله واكثر اولادك بازك صبا وتلرنده
كاغد خانه پاشاسى اوله قلرى دخى بيلملدر بيوك قرنداش معناسنه
عربيده فتح شين ايله شقيق كبير وفارسيده كسر ميم وسكون ها ايله
برادر مهتر ديرلر بو صورت دخى وجه تسميه اولمسى دور دكلدر كه
آتمه جه قوشينك كمال غيرت وجسارتندن صيدينى يوزه
يتيشدرديكى ويريجى قوشلرده بوندن غيرى بر دفعه ده بو مقدار
شكار ايده رى موجود اولمديغى بين الصيادين مشهور اولمغله
وزرايه اطلاق اولنه بنه فارسيده مرغ مرقومه لحذف الف
ثانيه ايله پاشه ديه لرندن غيرت وجسارت طير مرقومه تشبيها
عسكرى وينكيچرى پانه دخى بشه تعبيرى مرقومدن غلط اولمسى
ملايمدر * باغه * خلال وطرق وسائر نسنلر اعمال اولنان شى
معروفك اسمى فارسيده مد با وفتح خاء معجمه ايله باخه دن غلط
اولوب عربيده كسر سين وفتح لام ايله سلحفات ديولر متعارف
اولان باخه هندوستان قابلو باغه سنك ظهرى اولديغى
مشهوردر لسان تركيده ضفدع اسم بوله مدقلرندن سلحفات
قسمندن عد ايله قورى باغه ديوب باخه يه قابلو باغه ديمشلر اوله
برى ونهرى سنك وجودى مشاهد حتى بحر يمنك غايت كبيرى
موجود اولور ديو قصص ومناقب روايتلرى كه وشرذ عالمدر
لكن بر بحق ذراع نجارى طول وبر ذراع عرضنده تكنه جامه شو يه
شبيه غلاف يشتى منظورمز اولمشدر * پاك * خوف يعنى قورقو
معناسنه بنم آندن نه پاكم وار كلامى شايعدر فارسيده مد باء عربيه ايله

* باغه *

* پاك *

قارمق وصاقيمق معناسنه اولان بالكدن غلط اولوب عربيده ضم ميم ومد باايله مبالات ديرلر پاك باى فارسيه ايله طاهر معناسنه اولديغى

لطيفه — طاهردر لطيفه ظرفاى اعجامدن برى طريق عامدن كزارنده ايكن برزن بدفرجام شاشنده و پاشنده سر شخص مرقوم اولمغله شهنشبنه نظرنده زن مزبورنك پاك نيست مولانا سرچشمه پاكست خطابنه مومى اليه تركيده طاهر وفارسيده اوت معناسنه اولان آرى ايله برنوع اطساقت قصدايدوب آرى عشرا فى عشر هست ديمش استطراد قورقو كه توقع شر معناسنه اولور ايسه فارسيده بيم

توقع خير وشر — وعربيده خوف ديرلر اما توقع خير كه تركيده ضم همزه وميم ايله امو

رجا — وعربيده فتح را ايله رجا وفارسيده ضم همزه ايله اميد ديرلر لسان

خوف — فارسيده مطلقا خوف معناسنه فتح تا وسكون را ايله ترس موضوعدر وهراس دخى شول حالتدن عبارتدر كه تركيده فتح باو كسر لام وسكون كاف فارسى ايله بلكلمك وعربيده فتح ها و كسر واو وسكون لام ايله

* باكره * هول — هول ديرلر * باكره * اركورمه دك قزك اسم مشهورى عربيده كسر باو كاف وسكون را ايله بكردن غلط اولوب فارسيده ضم دال

مطلب صفة ثابته وحادثه — وواو معروفه ايله دوشيزه ديرلر فائده اكر توصيف اولنان صفت صفة ثابتهٔ نسادن اولور ايسه طالق وحائض وطامث كبى تاءتأنيث لازم اولماز اكر صفت حادثه نسادن اولور ايسه علامت تأنيث لازمدر صفت ثابته وحادثه تفصيل وبيانى مراد ايدنلر قاضى بيضاوى حاشيه سى حضرت شهابك سورهٔ شريفه حجده استعيذبالله يوم ترونها تذهل كل مرضعة عما ارضعت آية كريمه سى تفسير شريفنى مطالعه بيورسونلر بو عجاله ده مراد اظهار معرفت اولمغله بومقدار

* بال * — بيان كافيدر * بال * زنبورك جمع وادخار ايلديكى فوائد كثيره يى جامع حلوياتدن شئ معروفك اسمى چغتايده فتح با وسكون لام ايله بلدن غلط اولوب عربيده اسم اشهرى فتح عين وسين وسكون لام ايله عسل وفارسيده فتح همزه وسكون نون وضم كاف عجميه ايله انكبين ديرلر لطيفه بلغاى عربدن برى عسل الله جمالك تركيده اسملرى

مبادله اولنسه صمار ينه مطابق اولور زيرا عـل دواء وجل ذى بالذر ديمش * بالا * مطلقا اوج يعنى يوجه معناسنه مستعملدر فارسيده ابعاد ثلاثه كه طول وعرض وعمق اولمغله ثانى معناسنه موضوعدر طوله فارسيده كسردال ايله دراز وعرضه فتح باى عجميه وسكون ها ايله پهن ديرلر مذكور بعد عمق كه انساندن غيرى حيواناتده وكليا جماداتده جانب مركزدن جهت اوجه اعتبار اولنور اكثريا رفعت لازم اولديغندن بعدك طرف اعلاسنه ويوجه معناسنه وپست مقابله سنده لازمى اعتباريله بالا استعمال ايدرلر مع هذا پستك مقابل حقيقيسى بلنددر الحق ويوكسك معناسنه بواعتباره بناء زير دخى استعمال اولنور اشاغى ويوقارى معناسنه حقيقتده زبرك مقابلى زيردر وآلت واوست معناسنه اطلاقى دخى صحيحدر وزبر مرقومك راسنى حذف ايله يوقارى معناسنه بردخى استعمال اولنمه سندن لسان فارسيده على معناسنه مستعمل برك اصلى زبر اولمسى بعيد دكلدر معلوم اوله كه لسان فارسيده مطلقا يوجه يعنى يوكسك معناسنه فتح باء عربيه وسكون راء مهمله ايله بر زدلالت ايدر وافراختن دن مأخوذ افرازك مخفف اولان فراز يوقارى معناسنه اولور ايسه مقابلى ضم فا ورا وسكون واو ايله فرود اولور اكر فراز يوقوش معناسنه اولور ايسه مقابلى كسر نون ايله نشيب اولور تخفيفا نونى حذفيله شيب دخى مستعملدر اتفاذ كرى مرورايدن ثالث ثلاثهٔ ابعاد كه تركيده دريك ديرلر فارسيده فتح زاء عجميه وسكون را ايله ژرف در * بالطه دمردن معمول آلت قديمهٔ معروفه نك اسمى چغتاييده فتح با وتا وسكون لام ايله بلته دن غلط اولوب عربيده فتح كاف وراو سكون را وميم ايله كرزم وفارسيده فتح تا وبا وسكون را ايله تبر ديرلر * بالغم صدر انسانه بعضى عوارض سببله منصب اولان معروف رطوبتك اسمى عربيده فتح با وغين وسكون لام وميم ايله بلغم دن غلط اولوب فارسيده ضم كاف وسكون شين ايله كش سفيد ديرلر * بالقچن طورنايه شبيه طير معروفك اسمى تركى وفارسى ايكى جزءدن مركب

* بالا *
مطلب ابعاد ثلاثه
طول عرض وعمق
پست وبالا
پست وبلند
زير وزبر
فراز نشيب
عميق
* بالطه *
* بالغم *
* بالقچن *

بالقچیندن غلط اولوب عربیده ضم طا وتشدید لو فتح واو ایله طوول وفارسیده ضم ومد باء عربیه ایله بوتیمار دیرلر بالق تركجه معروف ورچین فارسیده چیدن مصدرندن وصف تركیبی اولوب بالقلر جمع ایدیجی معناسنی افاده ایدر تحقیق ماده اكثر ارباب لغت طیر لمرقومه حمق وبلاهت نسبت ایدوب دائما البحر والنهر كنارنده بولنوب آب تمام اولوب ماهیلر هلاك اولور ملاحظه سیله بر قطره نوش ایلمز دیو حكایت ایدوب سرخ منقار برطیر اولمق اوزره تحریر وبیان ایدرلر هر نه قدر خرق اجاع ایسه ده شاهدین ایرادی ایله اثبات مدعایه خامه جنبان اولور اولاحیم كتب طبیه وبعضی ارباب لغتك تحریر وبیانی اوزره بوتیمارلك لحمندن اكل زیادهٔ عقل وقوت حافظه یه بادی اولمسی ما كوللك حمق وبلاهتنه مانعدر زیرا هر حیوانك لحمندن اكل وجلد وعظم وسائرینی استعمال اول حیوانده موجود اوصاف ایله متصف اولمق بین الناس مشهور وكتب اطباده مسطوردر ثانیا خیال خانهٔ خاطرده مرتسم اولان منقبه كه حضرت سلیمان صلوات الله علی نبینا وعلیه حضرتلرینه طرف رب العالمین دن پیك امین واسطه سیله وحی نازل اولوب نوش آب حیات ایله عالم فانیده برقرار اولمری تخییر بیورلدقده سنن انبیای عظام اولان استشارهیه رخصت طلب بیوروب اولاد وعیال وخویشاوندو یار وجمیع بنی نوعی انسان وسباع وطیور وچرنده وپرنده والحاصل عامهٔ ذی روح ایله استشاره لرنده جمله سی یك زبان ووفاق واتفاق ایله آب حیاتك نوشیله حیات جاودانیده انواع فوائد بیانلرندن قلب عرش سای حضرت سلیمان زمان متسلی اولموب سرهنك طیور هدهده خطاب ایله عالم فانیده برحیات اولانلردن مجلسمزده حاضر اولمیان وارمیدر بیوردقلرنده فلان مجلده سال خورده وایام دیده بر بوتیمار بیمار قالدی انك دخی هرم پیری وتشویش عقلنه ذاهب اولوب احضار اولنمدی اندن غیری براحد قالمدی جوابنده انك دخی رخسودهٔ خاكپای اولمسی فرمان بیورلدقده دران ساعت جلب اولنوب مرام نبی علیه السلام افاده اولندقده

تحقیق ماده

منقبهٔ سیدنا سلیمان علیه السلام

اولاجوابی جناب عالی منزلتلری نبوت وسلطنت جمیله ممتاز بر ذات
دانادل ایکن نوع بنی آدمدن غیری بی عقل وشعور سباع وطیوره
سؤال امردورا دوردر معلوم جناب نبوتلریدرکه بو حال
وجدانیاتدندر اکرقلب شریفکرزده صلابت وقوت موجود ایسه
نوش بیوریلور واکرقلب عالیلرنده رقت وملایمت دزکار ایسه
ترك بیوریلور زیرا بقای ابدیه نسلا بعد نسل وقرنا بعدقرن اولاد
واحفاد وسائرعلاقهٔ درون حاصل اولان ذوات واشیانك
فنا وفقدانیله آنا فانا متألم ومتکدراولمه‌دن غیری فائده خاطر فقیره
عائده اولماز ایله ختم کلامی موافق رای نبی اکرم اولمغله طرف
رب ارحمدن وقت مقدرده اجل موعودایله واصل رحمت رب ودود
اولمرین نیازبیوررلر العهدة علی الراوی بوتفصیلدن طورنا شکلنده
بوزرنك وسیاه منقار بو بیماره بلاهت نسبتی بعید اولدیغندن قطع
النظر طیرمرقومك نوش آب ایلدیکی رأی العین مشاهدیمز اولمشدر
لکن ارباب لغتك حمق وبلاهت اثبات ایلدیکی مرغ آبی سرخ منقار
مقید اولمغله اول شکلده بالقچن دیاریمزده ناموجود اولوب
طیرمرقومك اسم عربیسی مدمیم وکسرلام ایله مالك الحزین وفارسیده
فتح عین وراوسکون میم وواو وکاف عجمی وضم خاایله غمخورك در
بودخی معلوم اوله که مالك الحزین تسمیه سنه سبب طیرمرقوم
میاه وانهاردن انظارنده قرار ایلدیکی آبی کمال حمایت ومحافظه سنه
قیاسا مالك اطلاق اولنوب ایام صیفده بعضی بحیره ونهیره تلف
وانقطاعنده حزن کثیره مبتلا اولدیغندن حزین دیمك ایله اصلی
المالك والحزین اولمغله علم اولنوب کثرت استعمال ایله واو حذف
اولنمشدر والشیخ ابی حیان علی التوحیدی الامتاع والموانسه نام
مؤلفنده ملك الحزین ضبط ایلمشدر * پالوده * نشادن مطبوخ
طعام معروفك اسمی فارسیده ذال معجمه یرینه دال مهمله ایله پالوده‌دن
غلط اولوب معربی مدفا وآخرده جیم ایله فالوذج در * پاموغ
بذراع قدلی معروف نباتك غلاف لچنده تخمندن حاصل اولان

* پالوده *
* پاموغ *

متاع لطیفك اسمی چغتاییده میم ایله ماموغ‌دن غلط اولوب عربیده
ضمتین وسکون نون ایله قطن وفارسیده فتح بای عجمیه و با وسکون
نون وها ایله پنبه دیرلر * پانزهر * حجری وحیوانی اولور دافع سموم * پانزهر *
دواء معروفك اسمی فارسیده ایکی جزءدن مرکب مدبای عجمیه ایله
پادزهردن غلط اولوب معربی بنه مد یا ایله بازهردر باد لسان
فارسیده دافع ضرر ومصلح فساد معناسنه اولدیغی پادشای تحقیقمزده
بیان اولنمشیدی بو محلده معنای ترکیبی سی دافع ضرر زهر ویا مصلح
فساد زهر دیمك اولور خفی اولمیه که محرر اولان حجری وحیوانی تحقیق بازهر
نوعلری ورای هند وجاوه اطه‌لرنده مارخوار اسمیله مشهور وموجود
کبیر بقر وخشیلره علت مستولی اولدقده اکل مار ایله بامر الله تعالی
صحت بولورلر ایمش اکر طشره ده بولمازلر ایسه بر مار سوراخنه
بورنتی صوقوب دم چکدیکی آنده مقناطیس آهنی جذب ایتدیکی
صورتده حیه منجذب اولدقده ابتدا قویروغندن اکله مباشرت
ایتدکده حیه مضطرب اولدیجه زهری اغزندن دوکیلرك حیات
اکلندن وجودلرنده حرارت وحدت سمیت جمع اولوب لحم وجلدلری
بیننده تجمد وتحجر ایدر ایمش اکثری کوز قباقلرنده وجودی
مسموعمز اولوب کتب اطباده محرر اولدیغی اوزره شردانده
تکون ایلدیکی کوش زدیمز اولمدی بو نوعنه کاوی دیرلر وحیوان
مرقوم اکل سمدن ویا ایام اربعینده حیوانانه عارض اولان جنون
نوقاندن دیوانه اولوب اغزی کوپکی احجار اوزرینه دوکولمك ایله
تحجر ایدوب بو نوعنه حجری دیرلر بلاد حاره‌ده زهرلی شیلرك اکلندن
اکثر حیوانده تکون ایدر بعنایة الله الملك العلام برسنهٔ کامله حرم
بیت الله الحرام شرفها الله تعالی الی آخر الایام ده مجاور تمز هنکامنده
مستصحبمز ایکی راس اسب شترك کوز قباقلرنده پیدا اولوب وقت
کالده اخراجنه اول حوالیده چار پاره مستولی ابومشفر نام علتدن
ذونلری مانع اولوب بی روح ایکن اخراجزده کاوی پاد زهردن
بلافرق رأی العین مشاهدیمز اولدیغندن قطع النظر پاد زهری

جلب وبيع ايدن جاويلردن سؤالمزده وجه محرر اوزره تقرير
وماری دیو مشهوری میمونی اولدیغنی تحقیق وبیان واصل ماربسی
عنقا کبی معدوم اولدیغنی اظهار واعلان ایلدیلر * بایبورد
ارزن الرومه قريب بلدهٔ كبيرهٔ معروفه‌نك اسمی كسر باء ثانيه وسكون
را ايله بايبرت‌دن غلط اولديغنی سپاهی زاده محمد چلبی اوضح المسالك
الی معرفة البلدان و الممالك نام رساله سنده قید ایلمشدر * پایوند
انسان وحیواناتك اياغنه بند اولنان شیء معروفك اسمی فارسیده
مدباى عجميه وسكون یا ایله ایکی جزءدن مرکب پای بند دن غلط
اولوب عربیده فتح همزه وها وسكون دال وميم ايله ادهم ديرلر پای
اياق وبند باغ معنالرينه اولمغله مآل تركيب اياق باغی دیمك اولوب
تخفیفا حذف یا ایله پابند دخی مستعملدر * ببر * عجب وكبر صاحبی
برجانورك اسمی اولمغله برشخص تشجع ايلسه تشبيها ضمتين وسكون را
ايله ببرلنيور ديرلر فارسيده حيوان مرقومك اسمی فتح اول
وسكون باء ثانی ايله ببردن غلط اولوب عربيده فتح نون وسكون
ميم ايله نمر وفارسيده اسم اشهری فتح بای عجميه ايله پلنك‌در
خرافيات الجامدن حيوان مرقومی انواع اشكال ايله تعريف ايدوب
قاپلاندن تفريق ايده مذكارندن غيری دوش پوش رستم زال اولديغنی
تحقيق ايدرلر وتحرير اولنان خواص وشاهنامه رسملرنده مشاهد تمثال
رستمه نظرا ببر قاپلان اولديغی اشكار اولور * ببغان * بشل
ورمادی وملون طوطی انواعندن تعليم ايله بعضی كلامه تقليد ايدر
طير معروفك اسمی عربيده فتح بائين ايله ببغادن غلط اولوب فارسيده
ضم تاء اول وفتح ثانی ايله توتك ديرلر معلومدر كه مدار صوت حنجره
يعنی كوچك دل ومدبر كلام لساندر بنابرين طير مرقومك لسانی
عريض وبسيط اولمغله كلام انسانی تعلم وتقليده قدرت ياب اولور
بچه * ياورو معناسنه بای عجميه وبعضا تشديد جيم ايله استعمالی
شايعدر فارسيده فتح بای عربيه وجيم فارسيه ايله بچه‌دن غلط
اولوب عربيده زبرج وزننده حسكل ديرلر شاعر بوبيتده صنعت

تجنیس قصد ایلیه یکندن بای عربیه اولدیغی قتی ظاهردر بیت
آهو بچرا اشد بچه را بردبچرا هم خود بچر بدومی چراینده بچه را
* بچه * معناسی آشکاردر * بچه * بعضی حیوانات ایاقلرندن طبخ اولنان
طعام مشهورك اسمی فارسیده مدپاوفتح جیم عجمیتبن ایله پاچه‌دن
* بحور * غلط اولوب عربیده ضم کاف ایله کراغ دیرلر * بحور * اجزاء
طبیه‌دن اعمال ایلدکاری شیٔ معروفه غلط اندرغلط هاء هوز ایله
بهور دخی دیرلر عربیده فتح با وضم ومد خاء معجمه ایله بخوردن غلط
اولوب فارسیده ضم یا وخاء معجمه وسکون یاوشین ایله بوی خوش
* بخت * دیرلر * بخت * فتح با وسکون خاء معجمه ومعربا فتح جیم ایله جد
یعنی طالع واقبال وغنا معناسنه اولوب اصلی فارسیده طالع سعد
* بخت النصر * معناسنه اولدیغی معروفدر * بخت النصر * بامستقلا پادشاه
و یاملك لهراسبه تابع شخص مشهورك اسمی بای فارسیه وادات
تعریف ایله مستعملدر عربیده ضم با وتا وسکون خاء معجمه وضم نون
وتشدید وفتح صاد ایله بخت نصردن غلط اولوب فارسیده ضم باء عربیه
ایله بخت نصر دیرلر زیرا بخت کند واسمی ونصر پدری اسمی اولمغله
ابراهیم ادهم کبی بخت ابن نصردن تخفیف اولنمشدر کتب تواریخده
محرر اولدیغی اوزره بخت نصرك ظهوری هبوط حضرت آدم
علیه سلام الله الاتم دن درت بیك سکز یوز قرق بدی سال مرورنده که
هجرت نبوی علیه سلام الله الخفی والجلی دن بیك اوچیوز التمش
طقوز سنه مقدم اولوب سنهٔ هبوطیه‌نك درت بیك سکز یوز
طقسان ایکی سالنده فوت اولمشدر خراب ایلدیکی بلاد وسفك
ایلدیکی دماء مشهور انامدر بنی اسرائیله مجازاة ایلدیکی حقارات
وجزاء وعقوبت وجفادن قطع النظر تاریخ مرقومه دك بنی
اسرائیلدن اوتوز پادشاه کلوب آخرملوکاری صدقیا نام پادشاهی
قتل صدقیا آخر ملوك طائفهٔ یهودیان — قتل ایله اوچ بیك سکز یوز یکرمی سکز سالنده بنی اسرائیلدن دولت
رفع اولنوب ملوك فرس تحت حکمنده اولدیلر تااسکندر ظهور
ویونانیلر فرسه غلبه ایتدیلر بنی اسرائیلك انلرك محکومی اولدی

الی الان بنی اسرائیلدن اولان یهود طائفه سنك تحت حکومتنده
بولندقلری پادشاهه رعیت اولدقلری معلومدر علی روایة ملوك
اطراف تحت نصیرك معیتنده اولوب دست رس اولدقلری تبرکاتی
انلاره تقسیم ایلمشدر یعنی مائدهٔ حضرت سلیمانی اسپانیه قرالنه
وحلهٔ حضرت آدم وعصای حضرت موسایی روم پادشاهنه
وعرش جناب بلقیسی انطاکیه ملکنه ویاقوتهٔ ذوالقرنینی ارمنیه
ملکنه ویروب بعد زمان خلفای بنی امیه دن یزید ابن حضرت
معاویه زمان ولایتی یعنی یتمش سکز تاریخنده موسی بن نصیر اندلس
فتحنه عزیمت ایدوب مائدهٔ کثیر الفائده که تبراجردن سفرهٔ حضرت
سلیمان صلوات الله علی نبینا وعلیه السلامه دست رس وواصل
اولدقده اعزاز واکرام ایله سکسان درت تاریخنده شامه ارسال
ایدوب ولید بن عبدالملك خلافتنه تصادف ایتمکله مشار الیه دخی
خالد بن عبدالله القشیریه اوتوز بیك مثقال التون دخی اعطا ایدوب
تعمیر بیت الله المعموره ارسال ایتمکله مومی الیه باب بیت مکرمی سفرهٔ
محرره معدنیله تذهیب ایلدکلری تواریخ معتبراتده محرردر * بخیل * بخیل
کمسنه نك رفاه وخلاصنی ایستمیوب محسودك زوال نعمتنه طالب
حسود معناسنه زبان زد اولدیغندن غیری بای عجمیه ایله مستعملدر
عربیده مالنی مصارف شرعیه به صرف ایلماز معناسنه فتح باء
موحده ایله بخیلدن غلط اولوب فارسیده فتح زای عجمیه وضم کاف
فارسیه ایله ژکوردیرلر لسان ترکیده معنای مرقومه دلالت ایچون
خسیس استعمالی شایعدر مع هذا خسیس دنی والحق معناسنه
عامدر مگر که هر بخیلده خساست واردر دینله ترکیده مستعمل
حسد معناسنه فارسیده فتح را وسکون شین وآخرده کاف عجمیه
ایله رشك اطلاقی مشهوردر * بدایة * ابتدا اولنان شیٔ معناسنه * بداية *
بدایة امرده استعمالی شایعدر عربیده فتح با وهمزه ومد دال ایله
بداءة دن غلط اولوب فارسیده مد همزه وغین ایله آغاز دیرلر
پدر * اب وباب واتا معناسنه دال مهمله ایله استعمالی شایعدر فارسیده * پدر *

فتح بای عجمیه وذال معجمه ایله پذردن غلط اولوب عربیده مد ولو ایله والد دیرلر قاعده با فائده لسان فارسیده دال وذالك فرقی ومحلی بدر الدین محمود بن بمینك بو نظمندن معلوم اولور قطعه درزبان فارسی فرق میان دال وذال یاد کیر ازمن که این نزد افاضل مبهمست پیش ازو در لفظ مفرد کر صحیح وساکنست دال خوان انرا وباقی جمله ذال معجمست

مطلب فرق دال وذال

* بدریا * یعنی الشیخ سعدی مرحومك کلستاننده بیت مشهوره ده واقع بدر بادر بیت بدریا در منافع بی شمارست وکرخواهی سلامت درکنارست مصراع اولده واقع دری ضم ایله قرائت وانجو معنا سنی ویروب واو عاطفه و بالاضافت ایله ملاحظه ایدرلر علی کلا التقدیرین وزنه خلل تطرقی درکار وغلط اولدیغی اشکار اولور صحیحی لسان فارسیده مرعی قاعده که برمحلده با ایله در جمع اولسه باتحسین لفظ ایچون زائد فرض اولنوب درفی معناسنه اولور ودر لفظی مدخولنك آخرینه تأخیر اولنور مصراع مرقوم دردریا منافع بی شمارست تقدیرنده اولور لکن لسان فرسده باظرفیت ودر فی معناسنه وبعض محلرده تحسین لفظ ایچون زائد اولدقلری معلوم بنابرین دردنجی زائد فرض اولنسه معنا درست اولور

* برادر * قرنداش معناسنه کسر با ایله استعمالی شایعدر فارسیده ضم با ایله برادردن غلط اولوب عربیده فتح همزه وسکون خاء معجمه ایله اخ دیرلر

* پرازونه * قلج وبچاق وقلمتراش قبضه لرینك دمرلری ایله بینه زروسیم وسائر معادندن استوار ایلدکلری شیء معروفك اسمی فارسیده فتح بای عجمیه ومد واو ایله پرازوانه دن غلط اولوب عربیده فتح قاف ایله قبیعه دیرلر

* بربط * ساز قدیم ومشهور اولوب زمانه مزده لغوطه دیمکله معروف وضم بائین ایله مستعملدر فارسیده ایکی جزدن مرکب بربط دن غلط اولوب عربیده ضم عین ایله عود دیرلر بربطك برجزئی سینه معناسنه فتح با وسکون را ایله بر وجزء دیکری قاز معناسنه اعراب

محررايله بط اولمغله معناى تركيبيسى قاز كوكسنه مشابه ديمك اولور
فرهنك شعوريده ضم باء ثانيه ايله محرر اولمسى سهو قلم ناسخه
عزو اولنور * پرتاو * صيچرمق وجوله ايله مك معناسنه مستعملدر * پرتاو *
فارسيده منزل اوقى ونشان بعيده درست وارن اوق معناسنه فتح
باى عجميه وسكون را ايله پرتاو ومرادفى پرتاب در تركيده
تير مرقومك حين كشادنده اولان سرعت سير وحركته تشبيه
اولنمش اوله سهم مزبوره زمانه مزده بيشرو وعربيده كسر ميم
وسكون طا وراو وفتح حاء مهمله ايله مطحر ديرلر اما صيچرمق معناسنه
عربيده فتح واو وسكون ثاء مثلثه ايله وثب وفارسيده فتح ميم وجيم
وسكون نون وكاف ايله منجك ديرلر تحديث نعمت باب علوم تحديث نعمت
ربانى سرلوحهٔ دفتر شجعانى حضرت امام على المرتضى رضى الله
عنه باحسن الرضى بيورمشلودر من خط وعام ورمى بالسهام فنعم
الغلام بحمد الله الملك العلام بو حقير كثير الاثام جمع ثلاثه ايله مستغرق
انعام اولمغله بيك يوز سكسان طقوز سالى ربيننده والد ماجد كثير
المحامدم طال الله بقاه حضرتلرندن اخذ دست وقبضه ايدوب
طقسان اوج تاريخنده ميدان تيراندازانده اثبات وجوده دامن درميان
ايدرك طقوز يوز اللى بركز محله ركزسنك نشان اولنديغى معلوم
پهلواناندر * پرتوسز * قاو وساثر نسنه لرى احراق ايچون استعمال * پرتوسز *
اولنان شئ معروفك اسمى فارسيده ايكى جزءدن مركب فتح باوتا
وسكون را وواو ايله پرتوسوزدن غلط اولوب مخترعات افرنجيه دن
اولمغله عربيده اسم مخصوصنه ظفرياب اوله مدق پرتو اعراب
محرره ايله ضيا وشعاع وسوز ضم سين وواو معروفه ايله سوختن
وسوزيدن لفظلرندن اسم فاعل وياقجى معنالرينه اولمرى ايله اصلى
سوز پرتو اولوب معناى عام تركيبيدن معناى خاص علميته نقلده
مضاف اليهك تقديمى ايله پرتوسوز اولمشدر * پرداخ * هرنسنه يى * پرداخ *
وسخدن تطهير ايدوب يوزنى اچاق معناسنه مستعمل در فارسيده
فتح باى عجميه وسكون راو آخرده تا ايله پرداخت دن غلط اولوب

عربيده كسر جيم ايله جلادلر معلوم اوله كه پرداخت كلمه سنك
فارسيده اون التى معناسى اولوب بو محلده مستعمل اولان جلا وصيقل
معنالرى اولمغله تخفيفا حذف الف ايله پردخت دخى مستعمل
اما القشه ده استعمالى تشبيها اولمق ملايم اولور * پرز * روى قماش * پرز *
وايپلك وساٸر اشياده جاوصو رتنده اولان شيء معروفك اسمى ضمتين
وسكون را ايله مستعملدر فارسيده ضم باى عجميه وسكون را ايله
پرزدن غلط اولوب عربيده فتح زا وبا وسكون همزه ورا ايله زأبر
ديرلر * پرزده‌رو * يعنى مصراع انى البيانده واقع پرزده‌رودر * پرزده‌رو *
جمع بجاله‌دن چند سال مقدم فارسى شناسلاردن اوستادكل بچنور
برقاج ذات ايله همجلس اولديغمزده اداره كوس اطلاع فارسيه اولنور
ايكن ع از پرزده‌رو مباش غافل مصراعى در بيان ومعناى حقيقى
وذوقيسنى عيان ايلمكه مبادرت ايلديلر نتيجه كلاملرى بوكا منجر
اولديكه اكر مصراع مرقوم محبوب حقنده ملاحظه اولنورايسه
توجيه لازم غير مراد ايسه معناى ظاهريسى كافيدر زيرا پر معروف
قنادمعناسنه مراد دستدر وزده اورلمش اولمغله لطمه زده‌رود
احمرار دركار بودن مراد حضرت محبوبك كل رنكى روى دلاراسيدر
ديو اتفاق آرالرى پذيراى ختام اولدين فقيراندك حافظه ديدم كه خيال
خانۀ خاطره خطور ايدركه مجمع الامثال موٴلفى ميرك محمد طاشكندى
شهرى وكاى نام رساله سنده بيت قرص خورشيد رخش برزده شد
خوان خويش بهم برزده شد بيتى بيانده قرص معروف خورشيده
مضافدر رخش ده ضمير محبوبه راجعدر وپرزده رونك معناى
لغويسى يوزى چچك ديدكلرى مرضدن وياسبب آخردن متغير ديمكدر
بيت مرقومك معناسى خوبلغى سفره سى برى برينه قاتلوب وجمالنك
كونش چوركى زوال پذير اولدى ديمك اولور يوزى متغير اولانه
پرزده‌رو اطلاقنه سبب زنان عجم بردسته پرى بر يره جمع وبند ايدوب
طبخ نانده اول دسته پرايله روى نانه نقش ايدرلر ايمش اولحاله چدرى
چقوزلرينى تشبيها پرزده‌رود يرلر ايمش ديديكمده يك ديكر ه رديف ياران

وجه تلقيب

متشاعران ترك مجلس عرفانت ايلديلر استطراد متقدمون تعبير اولنان

* فرزدق *

طبقۀ ثالثه شعراسندن بوز اون سال هجر بسنده بصره ده ارتحال
دار بقا ايدن ابو فراس همام ويا همیم بن غالب بن صعصعۀ ناجيه ابن عقيل
ابن محمد بن سفيان بن مجاشع ابن دارم التميمي نام شاعر نادره كو ومشهور
آفاقه فرزدق تلقيبي بو وجه محرر پرزده كلمه سي بعد التعريب
چچك بوزيغي معناسنه اطلاق اولنديغي دوش لحاظۀ فقير اولمشدر

* پرشنبه *

پرشنبه * ايام اسبوعدن يوم معروفك اسمي فارسيده ايكي جزءدن
مركب واضافت ايله پنجشنبه دن غلط اولوب عربيده معناي مرقومه
دال اولەرق فتح يا وخاء معجمه ايله يوم الخميس ديرلر معلومدر كه فتح باي
عجميه وسكون نون ايله پنج بش وفتح شين وسكون نون ايله شنبه
جمعه ايرتەسي معنالرينه اولمغين معناي تركيبي جمعه ايرته سنك

* برغوث *

بشنجي كوني ديمك اولور * برغوث * پره ديو معروف دويبەنك اسمي فتح
با ايله مستعملدر عربيده ضم با وسكون را ايله برغوثدن غلط اولوب
فارسيده كافين عربيتنك فتح اول وكسر آخري وسكون ياء تحتانيه ايله
كيك ديرلر هر بر مخلوقنده حضرت خالق بي زوالك نيجه فوائدي دركار
اولديغي اشكاردر برغوث مرقوم اصغر مخلوقات واشر موذيات
ظن اولنمسون بو يله كوچك پره ايكي فائده يه لازم اولدقده سائري

قطعۀ برغوثيه

قياس اولنه فائدتين بو سياقده كشيدۀ نظم اولمشدر قطعه
لا تسب البرغوث ان اسمه بر وغوث لك لوتدري فبر مص دم فاسد
وغوثه الايقاظ في الفجر ظهوري اول بهاره مخصوص اولمغله

* پركل *

خدمتي ذوي العقوله روشنادر * پركل * معروف آلت تدويرك
اسمي فارسيده فتح باي فارسيه وسكون را ايله پركاردن غلط اولوب

* بركه *

معرب بي اعراب مرقوم ايله فرجال در * بركه * حوض معناسنه
اولمغله طريق حج شريفده هر مرحلەده مشهود ومشهور اولوب
ضم با وسكون را ايله مستعملدر عربيده كسر با وسكون را ايله بركه
صحيح اولوب مجمي تركيده مستعمل اولديغي كبي ضم با ايله بركه در
اكر عربي عبارە ميانندە ضم با ايله قرائت اولنور ايسه غلط اولوب

* برمك * — تحقیق نسبت برمکی

ترکی استعمالده فارسیدن مأخوذ مدردیمك ایله خلاصه چاره ممکن اولور لکن لسان عوامده جاری بلکه آب تصحیح ایله شسته اولماز برمك * اکرچه غلطدن سالم لکن وجه تسمیه ده اختلاف اولمغله قیده مبادرت اولندی سخا وجود وعطا ایله حاتم ثانی برامکه و برمکیلرك انعام واحسان وتطییب خواطر بی کسانده کونا کون قصه ومنقبه لری وخلفای عباسیه زماننده ظهورلری وهارون خلیفه ایله بی نهایة لطیفه لری زبانزد پیرو برنا اولمغله اطنابدن اجتنابا ترك اولنوب انجق سبب نسبت تفصیلنه خامه جنبان اولدی برمك نام شخص هارون الرشید خلیفه نك وزیر کبیری آب روی برامکه جعفرك پدری دیار بلخده برامکه دیو مشهور طائفه یه منسوب اوله ومیرزا ابراهیم قولی اوزره اول دیارده بربلده اسمی اولمغله اکا منسوب اوله و یا اول شخص اوائل حالنده مجوسدن اولمغله شهر بلخده نوبهار نام آتش کده اوقافندن مداینه نام وقفه هر کیم متولی اولور ایسه برمك اطلاق اولنمسندن شخص مرقوم دخی وقف مزبوره متولی اولدیغندن لقب قاله اما اتفاق مورخین ایله اصح نسبت بویله مرویدرکه پدر جعفر شعر وانشا وجود وکرم وسخاده ضرب المثل عالم وفاضل وکریم وعالم اولدیغندن غیری سلسلهٔ نسبی پادشاهان ایرانه منتهی واواخر عمرنده جمال حالی پرتو اسلام ایله منور اولدقده بالاهل والعیال جانب شامه انتقال ایلمکله اول عصرده حطهٔ شام دار الامارهٔ بنی امیه اولمغله طقسان الثی سنه سنده برادری ولید فوتنده خلافتنه بیعت اولنان سلیمان ابن عبد الملك زمانته تصادف ایدوب ملاقات ایچون بعد الاجازة والرخصة بارکاه خلیفه یه داخل اولدیغی آنده رنك روی خلیفه متغیر اولوب دران ساعت امر ایدوب حضورندن اخراج ایدرلر خواص وندما سلیمان بن عبد الملکدن سببنی استفسارلری جوابنده خلیفه بو شخصك یاننده زهر واردر زیرا نم بازولرمده ایکی مطلسم مهره بند اولمشدر برکسنك یاننده ویا طعام ویا شرابده زهر اولسه انلار حرکت ایدر بو شخصك دخولنده واقع اولدی بو شخص

کبرای عجمدن ایکن ترك دیار وشدرحال ایتمسی برفساده مبنی در دیو جواب ویرر بعده پدر جعفردن استکشاف حال اولندقده واقعا یار معهده اولان خاتمك تحتنده برمقدار زهر موضوعدر برشدت مضایقه یه مبتلا اولور ایسم اوزهری یلازم دیمش لکن شخص مرقوم عجمی اولمغله فصاحت وبلاغت عربیه ایله افادهٔ مرام ایدر ایکن سبق لسان ایله هو السم الذی برمکم دیمکله عند العرب لفظ ناشنیده اولمغله هو الذی قال برمکم دیه رك کثرت استعمال ایله میم ثانیی حذف ونسبت ایله برمکی دیمشلردر * برنوس * اوائل اسلامده صلحا وعباده مخصوص اولان اوزون طاقیه ویاقلنسوه نك اسمی اوله رق واو ایله مستعمل اولمغله عربیده ضم با ونون وسکون را وسین ایله برنس دن غلط اولوب فارسیده ضم کاف عربیه ولام وفتح تا ایله کلوته دیرلر زمانه مزده ملبوس مغاربه اولان کسوه یه اطلاقی تبرکا ویاتشبیها اوله لکن فرهنك شعوریده اعراب مرقوم ایله برنس رهابین وبطارقه یه مخصوص برنس مرقوم شکلنده سیاه جامه اولدیغی محرز اولمسندن بعد التعجیم لباس کفره یه تخصیصی منفهمدر * بروج * هندی وبیاض ولطیف معروف دلبندك اسمی فارسیده فتح با وواو وسکون را و یاء نسبیه ایله بروجی دن غلط اولوب عربیده مطلقا دلبند معناسنه کسر سین وتشدید با ایله سب دیرلر متعارف اولان لطیف وبیاض دلبند اعظم بلدان هندستان شهر بروجده نسیج اولنمغله نسبت اولنمشدر * پیروزه * نیشابور وشیراز وکرمان اطرافندن ظهور واکثری فص خاتم اولان حجر معروفك اسمی فارسیده کسر ومد خا وضم را ایله فیروزه دن غلط اولوب معربی اعراب مرقوم ایله فیروزج در فیروز ظفر بولمق وخصم وعدویه غالب اولمق معناسنه اولمغله هاء تخصیص ایله حجر مرقومه علم اولمشدر تختم واستصحابی دعوی ومخاصمه ده غالب وقوت قلب ایله برنسنه دن خوف ایتمیوب قتل وغرق ونزول صاعقه دن امین اولمغله سبب اولور وتکلبس اولنوب نفوس هاربه اوزرینه

* برنوس *

* بروج *

* پیروزه *

تختم وخواص وتجربهٔ فیروزه

سرپسه لر ثابت ایدر وحل اولنوب عقدی مراد اولان نسنه لره
الحاق اولنسه عقد ایدر واجساد لینه اوزره تقطیر اولنسه صلب ایدر
کوهرمز قومك اعلا ونیشابوریسی تجربه صفوت هوا ایله صاف
وکدورتیله ملون ومکدر اولمسیدر * بریان * غنم واحدی * بریان *
قبو ایچنده بلا قطع تماما طبخ ایلدکلری معروف کبابك اسمی بای
عجمیه ایله مستعملدر فارسیده کسر بای موحده وسکون را ومد یا ایله
بریان دن غلط اولوب عربیده کسر شین وفتح واو وسکون همزه ایله
شوا دیرلر * برید * قاصد یعنی اولاق معناسنه معروف لکن اصلنده * برید *
اختلاف اولنمشدر علامهٔ زمخشری علیه رحمة الباری فائق نام
مؤلفنده بیان ایلدیکی اوزره برید بریده دم دن معرب اولمغله
اصلی فارسیده قاطر معناسنه اولوب اولاغه مخصوص
اولانلرقویروغی باغلو مهیا اولدیغنه مبنی بریده دم اولاق مرکوبنك
اسمی ایکن بعد التعریب راکبنه تسمیه وتخفیف ایله یالکز برید علم
اولمشدر زیرا زمان سابقده فیوج ساکن اولمق ایچون ترتیب ورباط تعمیر
اولنان منزل خانه لرك بینی درت فرسخ اولوب منزل ایچون بریده دم
بغال حاضر ومهیا طورر ایمش انتهی کلامه یاخود ایکی مرحله بینی
اون ایکی میل اولوب اون ایکی میله برید تسمیه اولنمغله جملهٔ واحده ده
منزل مرقومی قطع ایدن حیوانه تسمیه ومحرر اولدیغی اوزره
بنه مرکوبنك اسمی راکبه علم اولمشدر محرر اولان ضم فا ایله فیوج فتح فا
وسکون یا ایله فیجك جمعی اولوب فیج اولاق معناسنه اولان فارسیده
پیكك معربی اولدیغی قاموسده مصرحدر * بریه * بیابان وصحرا * بریه *
وهامون یعنی اووه معناسنه فتح با وکسر را وتشدید یا ایله مستعملدر
عربیده فتح با وتشدید را ایله بریه دن غلط اولوب فارسیده فتح دال وسکون
شین ایله دشت دیرلر اما تشدید یا ایله بریه خلق معناسنه اولوب
والصلوة علی خیر البریة علی خیر جنس الخلیقة وجمعها ایله شرح
اولنمشدر * بزازستان * انواع ملبوسات ولوازمهٔ سائره بیع واشترا * بزازستان *
اولنان محل معروفك اسمی تشدید زا ایله مستعملدر فارسیده ایکی جزودن

مركب وتخفيف زا ايله بزازستان دن غلط اولوب عربيده
اسم مخصوصنه ظفر ياب اولەمدق اما اسم فارسيلك تركيبی بو صورتده
توجيه اكردهٔ فقيردركه فتح با وتخفيف ومد زا ايله اول وسكون ثانی ايله
بزاز جامهٔ كوبا كون وبز ودابه وبونلار امثالی نسنه لر بايعنه يعنی
صاطنه اطلاق اولنور وكسر سين ومد تا ايله ستان ايكی معنی
ملاحظه سيله ارتباط ممكندر بری جای ابوه يعنی بر يرده برنسنه نك
كثرتن بيان معناسنی افاده ايدن كل ستان كبی كه مجرد اولان انواع
اشيايی فروشان چوقدر ديمك اولور ديكری اسم فاعل اولان ايلجی
معناسنه دل ستان كبی كه بو سوق وبازارده امتعهٔ مختلفه‌نی بايع
ومشتری موجوددر ديمك معناسنی التزاما افاده ايدر * بزاق * بزاق *
اغزده اولان رطوبت كه تركيده يارديل مشددا مستعملدر عربيده
ضم با وتخفيف ومد زا ايله بزاق دن غلط اولوب فارسيده فتح يا
وسكون فا ايله يفج ديرلر اغزدن خارج اولدقده تركيده توكرك
وعربيده كسر ومد را ايله ريق وفارسيده ضم فاوتا ايله تفو ديرلر حقه سنه
تفدان ديەلری بوندن مأخوذدر * بزرجمهر * ملوك ساسانياندن * بزرجمهر
مشهور عالم نوشروانك مدبر اموری ووزير صغير السنی اولوب
عاقلانه حركت وحكاياتی معلوم پير برنا اولان جوان معروفك
اسمی فارسيده ايكی جزءدن مركب بزركمهردن معربدر برجزئی كبير
يعنی اولو معناسنه ضم باوزا ايله بزرك وجزء ثانيسی آفتاب يعنی
كونش معناسنه كسر ميم وها ايله مهر اولمغله معنای تركيبيسی
بيوك كونش ديمك اولور حداثت سننه نظرا جيادت رأی وتدبير
اموردولتی كما هو حقه اداره سی كالشمس فی وسط النهار ظاهر ديمك
اولور ويا كمال حسن وجمالندن اوله نوشروانه تعريض ايدنلر ايله عقلی
باشده ميدر ياشده ميدر مباحثه لری عقلی ونقلی حكيمانه مدعاسنی
اثبات منقبه لرينی بيان مالايعنی اولور قصهٔ بر حصه مناسب محل قصهٔ اسكندر
اولايات جامعی علی دده الرومی اولی بن وضع لسان الحال الاسكندر
تحريری ذيلنده روايت ايدركه شرقا وغربا وطولا وعرضا عالمی كشت

وكذار ايدن اسكندر ذو القرنين هندوستان جانبنه توجهنده اقصاى اقليم مزبوره مالك عمرى دو صد ساله قريب كيد نام بر شاه پير و ناتوان اولمغله اطاعت وانقياد ايله رخسودهٔ خاكپاى حضرت اسكندر اولمه سنه نامه تحرير وارسال اولنور شاه هند حكيم ودانادل دخى ملك الملوك العادل عنوانى ايله جواب نامه رقيم وهرم پيريدن حركتنه بى مجال اولديغنى عذر وبهانه وعفولرينى رجايه ارداف ناديده وناشنيده تحف وهداياى هنديه ايله وزير كبيرى صغير العمر خوب رو وكل اندام پسرى ارسال ايدر از جمله هداياسندن بر جاريهٔ مهر طلعت على قول دختر شاه كيد وزير مرقومى ايله حسن وكمال وتناسب وجمالده جامه لرندن غيرى ايله فرق ممكن دكل وبر كاسهٔ كبيره كه حضور حضرت اسكندرده املاء ما ايله مجموع عسكرى نوش ايلدكدن صكره بلكه دواب ومواشى دخى دفع عطش ايله دل سير اولدقلرنده كاسه دن بر قطره نقصان اولمش والحاصل وزير زيرك هداياى اندك ايله معسكر اسكندره واصل ولاحق اولدقده قاعدهٔ قديمهٔ دول اوزره وزير اسكندر بارگاهنه نزول واتمام مهمان نوازيدن صكره طرف حضرت اسكندريدن براى امتحان وزير شاه هنده بر ظرف روغن ساده ايله اول درجه مملو كه بر قطره وضعنه دخى متحمل اولميه ارسال اولنور وزير فيلسوف مرقوم فكر دقيق وانديشهٔ عميق دن صكره قتى وافرابرهٔ حديد تدارك وروى روغنه ركز ايله وعاء مرقومى كرييه دونديرب ينه حضور اسكندره ارسال ايدر مشاهدهسى اولدقده امر اسكندر ايله ابرجمع اولنوب بر كرهٔ وسخ آلوده اعمال ودرونى آب برطبستنه القا ايله وزيره ارسال اولنور مرقوم دخى كرهٔ ى تصيقل وجلا وطستك كنارنه وضع ايله اسكندره ارسالنده بر طرفنى ثقب ايله درونه تراب طولدورب ينه وزيره ارسالنده انكشت بر دهان حيرت اشك افشان تحيرت اولور فرداسى حضور مستوجب السرور جناب اسكندره دعوت وديوان عالى حضرته دخولده مبتلاى رعاف كبى بينى دردست آداب ملوكانه ئى

بعد الاداء بالاذن والاجازة بين يدئ الاسكندر جلوسنده پادشاه
ذوفنون ومالك ربع مسكون بيوررلر اى شاب نارسيده بيمزده
جارى معاملاتنه جوابك طور طفولانه ايسه بلاامان سنى قتل ايدوب
مجموعه حوزهٔ تصرف شاهك اولان اولكايى خراب ايده رم اكر جوابه
قادر ايسه ك مخدومك عقيم اولمغله سنى ولى عهد تعيين ايله اقليم هندى
سكا تمليك ايده رم اولا بلاسبب انفى طوتمقدن مرادنه در سؤاللرنده
وزير مرقوم جوابه اغاز ايدوب مجلس همايونكزه دخولمده حسن وجمال
خداداده نظر شاهيكز دوش اولدقده بيهوش اولنور ايسه
ارباب ديوان وسائرنده كان آمر ونكهبانمز ضبط عالم قيدنده ايكن
برساده رو پسر كوردكده عقلنى محافظه يه قادر اوله مدى قيل وقال ايله
ناموس وشان عاليلرينه خلل تطرق ايدر ملاحظه سيله اس حسن
اولان بيمى ستر ايله كسوف مهر حسنمه چاره بولدم لكن شاهم بنده لرى
بو فكره مبنى جامه خواب همايونلرينه ناروا عبد درم خريده لر ايله
هم حسن ومن جهة الاحسن برجاريهٔ بيهمتا تقديم بيورديلر ديدكده
حضرت اسكندر صدقت قد حظر ذلك ببالى بيوروب باقى معامله نك
بيانن امر ايدرلر اولا روغن ساده مملو ظرفى ارسالدن مرادشريفلرى
بنم قلب وقالبم حكم سبحانيه وحقايق الهيه وتجارب كونيه ايله مملودر
اى شاب سنده هنر ومعارف دركار ايسه ده بنم حوصلهٔ استعدادم
وعاء مرقوم كبى بر قطره يه تحمل اولمديغنى بيان اولمغله بنده لرى
دخى اول مقدار ابره ركز ايله بوندنصكره ابرعددى مفكرهٔ همايونلرينه
لطائف وهنر التماسنه قدرتمى بيان ايدى بعده ابر مرقومدن شكل كرهٔ
موسخ تصوير وارسالندن مراد عاليلرى قلب صنوبريلرى قتل اعدا
وسفك دما ايله وسخدار اولمسنى بيان اولمغله تصيقل وجلاداده كئ
بنده كيدن مراد لطائف الحيل ايله آيينهٔ اسكندر نما اتمكه قدرتيابم ديمك
ايدى بعده طستك درونه وضع بيورمهلرى بونلار كوزل لكن عمر آخر
اولدى وقت قالمدينى بيان ايدى كارطستده الصاقدن مراد بنده لرى
مرأت وار اطراف اربعه يه كره ناظر اولديغى صورتده جناب عدالت

نصيحتلری خدمت بنده‌لریله وقت قلیلده اشیای کثیره مالك اولمرله ناظر ومنظور اولورلر دیمك ایدی بعده کرمك برجانبنی دلوب تراب القا ایدرملری چاره‌سز موتدن کنایه اولمغله منبه داعی علاج اولدیغنه بنی یکادن غیری شیئه قادر اولمدم جوابندن اسکندر دانادل بغایت ممنون اولوب ایفای عهددن غیری انعام واحسان فراوان ایله ارجاع بیورمشلر العهدة علی الراوی *پس پایه* عندالناس رتبه ومنزلتی اولمیانلره اطلاق اولنور معروفدر فارسیده ایکی جزءدن مرکب فتح بای عجمیه وسکون سین ایله پست پایه دن غلط اولمغله عربیسی کذلك مرکبا سافل الرتبه اولور پس الحق وپایه قدر منزلت معنالرینه معروفدر *پسس* مومیلری محافظه ایچون استعمال اولنان شیء معروفك اسمی فارسیده کسر بای عجمیه وسکون باوهاء موقوفه وضم سین ایله پیهسوزك معربی فتح با ایله بسوسدن غلطدر بسطام* فارس ملکلرندن برینك اسمی اولوب بنا ایلدیکی شهر کندی اسمیله تسمیه اولنان بلدهٔ عظیمهٔ مشهوره‌نك اسمی فتح با ایله مستعملدر عربیده کسر با وسکون سین ایله بسطامدن غلط اولمغله مشاهیر اولیاء الله‌دن ابایزید بسطامی قدس سره بلدهٔ مرقومه منسوبدر بسط مقدمه* مبحوث عنه معانیدن ویا الفاظ وعباراتدن عبارت اولوب قبل شروع المرام ذکر اولنان مقالهٔ معروفه اضافت ایله مستعملدر عربیده فتح با وسکون سین ایله بسط نشر یعنی اچوب طاغتمق معناسنه وضم میم وفتح قاف وتشدید وفتح دال ایله مقدمه عسکرك ایلری بلوکنه اطلاق اولنوب بو محلده استعاره طریقی ایله مقاصده ارتباطی اولوب قبل الشروع ذکر وبیان اولنان کلامه دیتمشدر بو تقدیرجه بسط المقدمه‌دن غلط اولور اکر بسط اولنان مقدمه الفاظ وعباراتدن عبارت اولور ایسه مقدمه‌دن مراد کلامدن برطائفه‌در که مقصودك ارتباطی اولدیغی جهتدن مقدم ذکر اولنه واکر معانیدن عبارت اولور ایسه مقدمه‌دن مراد طائفهٔ معانیدر که کندویه اطلاع شروعده بصیرت ایجاب ایلیه *بشارت* بشارت

بشری دن اسم اوله رق مژده معناسنه فتح بالایله مستعملدر عربیده
کسر باویا ضم ایله بشارت دن غلط اولوب فارسیده مژده نك
مرادفی فتح نون ایله نویددر اما فتح باایله بشارت عربیده حسن وجمال
معناسنه موضوع اولمغله فارسیسی ضم تاومدرایله ترازاولور * پیشرو
* پشرو * ایکی معنایه زبانزد اولوب بری میدان تیر اندازانده مسابقه ایچون
رمی اولنان سهم ودیکری سازلرده مقدم ادا اولنان ترنمك اسملری
فارسیده وکلاهما ایکی جزءدن مرکب کسر ومدبای فارسیه ایله ایلری
کیدیجی معناسنه اولان پیشرودن غلط اولوب عربیده سهم مرقومه
کسر میم ایله مطحر اطلاقی پرتاو تصحیحمزده مرور ایلدی سازنده
اصطلاحی اولانك عربیسنه ظفریاب اولمه‌دق لکن فارسیده اطلاقی
چغنایده ایلری کتمکه باشلمق تعبیرندن شایع اولدیغی فرهنك شعوریده
محرردر زیرا سازنده کان پیشرو ایله بدأری مسموعدر اما اوق معناسنه
اولان پیشرو سلفده برقاچ پاره جبرازندن ترتیب وپای زاج اولاندر
زمانه مزده استعمالی اولنان چام پاره سندن معمول سهمه بك سوار
* پشنك * دیرلر * پشنك * دائما ایلری اشوب کیدن حیوانه اطلاقی شایعدر
فارسیده ایکی جزءدن مرکب کسر ومد بای عجمیه وسکون شین ومد
همزه ایله پیش آهنك دن غلط اولمغله عربیسی ضم میم ایله مقدمة الخیول
اولور خفی دکلدر که اونك اصلی جمعیت یعنی صف وتابور
انسان وحیوان معناسنه اولان آهنك اولمغله لسان فارسیده تبادل
حروف مرعی اولدیغنه مبنی هاواوه تبدیل اولنمشدر معنای ترکیبیسی
* بطالت * جمعیت حیوانك ایلریسنده دیمك اولور * بطالت * مهم اولان اموری
رؤیتده اهماله مؤدی اولان کسالت معناسنه فتح باایله مستعملدر عربیده
کسر باایله بطالت دن غلط اولوب فارسیده ضم کاف ایله کیاریدن
دیرلر وجه محرر شرح موافقك عبارهسنه نظراً کسر باایله معنای
مرقومه دلالتی تحریر اولنمشدر اما کتب لغاتده کسر بایه ظفریاب
اولنموب فتح باایله بطل الاجیر بطالة معناسی ایشجی اولان کسنه
اواره قالمقدر بو معنایه فارسیده کسر ومد باایله بیکاریدن دیرلر

* بطريك * بطريك * كفره نك دينلرى اولوسى اولان باطلاك اسمى عربيده كسر با
ايله بطريق دن غلط اولوب فارسيده كسرها و با وسكون را ودال
ايله هربد ديرلر * بطلجان * سبزهٔ معروفهٔ لطيفه نك اسمى عربيده * بطلجان *
مدبا وكسر دال معجمه وسكون نون ايله بارنجان دن غلط اولوب مجى
بته اعراب مرقوم ايله باتنكان در * بعد اللتيا والتى * العياذ بالله تعالى بعد اللتيا والتى
داهيهٔ دهيايه ابتلا ومحن عظيمه ومشاق خفيفه ويا مشاق عظيمه ومحن
خفيفه ايله طول زمان امرارا واندن صكره واصل اولان امنيه ده
مستعمل اولوب عربيده بعد اللتيا والتى دن غلطدر خفى دكلدر كه
التى اسماء اشاراتدن اولوب اللتيا دخى تصغيريدر لفظين مرقومين
كثرت استعمال ايله داهيهٔ عظيمه وصغيره يه اسم اولمشلردر محرر
اولديغى اوزره التينك مشار اليهى عظيم ومصغرى اللتيانك مشار
اليهى خفيف وصغير اوله ويا تصغيرده تعظيم قاعده سنه مبنى معنى
مقلوب ملاحظه اولنه تصغير تعظيم افاده ايلديكنه كلام النوابغده نبذ من شرح
رب مستفت اعلم من المفتى واللتيا اكبر من التى كلامى شاهددر كلام النوابغ
عم اكرمم جنت مكان عبد الرزاق پاشا عليه الرحمة والغفران رسالهٔ
مرقومه يه شموس البوازغ فى اضائة مشكلات النوابغ نام شرحنده
موجود تحقيق وبيانى وسيلهٔ ذكر بالخير ملاحظه سيله بعبارته
نقل اولندى رب مستفت اعلم من مفتى فى بعض المسائل ويجوز
ان يكون فى اكثرها واللتيا اكبر من التى التى تأنيث الذى على غير
صيغته واللتيا مصغره وهما من اسماء الداهية واستعمالهما
بالعكس التى تستعمل فى الداهية الصغيرة واللتيا تستعمل فى الداهية
الكبيرة يقال اصابتنى اللتيا اى العظيمة من الداهية واصابتنى التى
اى الصغيرة والمراد ان اللتيا مع كونها مصغر التى تدل على العظيمة
بخلاف التى كما ان المستفتى شانه ان يكون جاهلا لاستفتائه وسؤاله
وقد يكون اعلم من المفتى الذى شانه ان يكون عالما ويلايم بهذا المقام
قول الشاعر حيث قال لا تحقرن صغيرا فى مخاصمة ان البعوضة تدمى
مقلة الاسد * بغداد * سواد اعظم وبلدهٔ مشهورهٔ معظمه در * بغداد *

اكرچه

اكرچه اسمی غلط وخطادن سالم اولدیغندن قطع النظر بورساله ده
محررالفاظك اضداددن اولدیغنه مبنی قید اولندی وجه تسمیه سنده
براعهٔ حضرت شهاب خفاجی بویله نفخ روح صماح مرده اولورکه
بغ اسم صنم وداد عطیه معناسنه اولمغله محل مرقومه مالك حصی
نام ملك بغ نامنده برصنم ذی قیمتی کسرایه اهدی اول دخی کسر
ایلدککده حصی مرقوم صنمی بزه ویر معناسنه بغداد دیمه سیله
اسم اولمشدر لکن رقم زدهٔ قلم مورخین اولدیغی اوزره قدیمده
شهر شطنك قارشو جانبنده قوشلار قلعه سی نام محلده اولوب خلفای
عباسیه دن ابوجعفر منصور دوانقی حالا موجود ومعروف اولان
سوادی بنا ایدوب دجله نك اسمی وادی السلام اولمغله شهر جدید
مرقومه دخی دارالسلام ومدینة السلام تسمیه اولنمشدر قول مورخینك
صحتنه قاضیخانك کتاب الایمان فصل دخولنده بیان ایلدیکی مسئله
دلالت ایدر مسئله ولوحلف ان لایدخل بغداد فمن ای الجانبین
دخل حنث ولوحلف لایدخل مدینة السلام لایحنث مالم یدخل
من ناحیة الکوفة لان اسم بغداد یتناول الجانبین ومدینة السلام لا
امابغدادده اون ایکی لغت واردر بغداد بغذاد بغداذ بغذاذ
بغدان بغذان مغدان مغذان بغدین بغذین بغدام بهداد
هر برینك وجه تسمیه سی دور ودراز اولمغله طی اولندی فائده

مطلب الفاظ المستعملة بالدال والذال

الشیٔ بالشیٔ یذکر عند العرب دال مهمله وذال معجمه ایله مستعمل
اولان الفاظك بعضنی ثبت وتحریره خامه جنبان اولندی اولاذکری
مرور ایدن بغداد وقلیل اللحم وصغیر الجسم اولان کمسنه یه
کسر میم وسکون ثانی ایله مدل ومذل واموراتی تجربه ایتمکله
پخته اولمش کمسنه یه ضم میم وفتح تشدید جیم ایله مجذ ومجذ وکلام قبیح
وفحشه ودواهیه فتح قاف ومد نون وکسر مشترك ایله قنادع وقناذع
وکرپینك کنیه سی وله رق بعدالابن فتح همزه وسکون نون ایله
ابن انقد وابن انقذ وحمانك کنیه سی ایله رق بعدالام کسر میم
وسکون لام وفتح دال ایله ام ملدم وام ملذم وبکی کورکنه کسر میم

وسكون جيم ايله مجداف ومجذاف وعنكبوت يعنى اورمجك معناسنه كسر حا وفتح ثانى وسكون ثالث ايله خدرنق وخذرنق وحيوانك برجنس روشنه فتح ها وسكون با وفتح ثالث وتشديد اخير ايله هيدبى وهيذبى وزياده حرارتلو موقدات سهيل دنمكله معروف ايامه ضم ميم وكسر مشترك ايله معتدلات ومعتذلات وزعفرانك مرادفى اوله‌رق مد جيم ايله جادى وجاذى ومجروح كمسنه‌نك قتلنى اتمام ايتمه‌ده دففت الجريح وذففت الجريح ديرلر وسم قاتله دخى ذفاف ديدكلرى بوندن مأخوذدر ولحمى قطعه ايدوب تفريق ايلمكه فتح حا وسكون را ايله خردلت اللحم وخرذلت اللحم وبركمسنه غضبنانك اولوب شره خاطر اولدقده فتح همزه وكسر قاف ايله اقدحر الرجل واقذحر الرجل وبرقوم متفرق اولوب طاغلدقلرنده فتح همزه وميم ايله امذقر القوم وامذقر القوم ودوه فرار ايتدكده ادرعفت الابل واذرعفت الابل وبرمرغ حين طيرانده جناحينى سرعت ايله تحريك ايتدكده فتح ين ايله جدف الطائر وجذف الطائر وبرشيئى طاتوب اكل ايتمك معناسنه فتح عين ومد حرف ثانى ايله عدافا وعذافا وبرى برينه تابع ومطرد اولان نسنه‌يه كسر همزه وسكون سين ايله استدف الشئ واستذف الشئ وقرطاس معناسنه مد كاف وفتح حرف ثانى وسكون ثالث ايله كاغد وكاغذ ديدكلرندن غيرى ابو القاسم الامدى كتاب الموازنة بين الطائيين نام مؤلفنده ابابكر بن وريددن منقولنده طاء معجمه ايله كاغظ دخى مروى اولوب ثعلبك دخى مطابقتنى نقل ايدر وبرنسنه‌يى كسمك وقطع ايتمك معناسنه فتح جيم وتشديد ذال ايله جد الحبل وجذ الحبل وتراب وخرمن مثللى نسنه‌لرى صاورمغه درته الريح وذرته الريح ديرلر * بغرداق * مبتلاى كهواره اولان صبيانى محافظه ايچون ربط اولنان شئ معروفك اسمى فارسيده فتح با وكسر غين وسكون لام ايله بغلطاق دن غلط اولوب عربيده كسر قاف ايله قاط ديرلر * بغشبش * بلاعوض اعطا واحسان اولنان شئ معروفك اسمى فارسيده فتح با وسكون خاء معجمه ايله

• بغرداق •

• بغشبش •

بخشيش دن غلط اولوب عربيده فتح عين وكسر طا وتشديد يا ايله
عطيه ديرلر * بقر * معدن معروفدر كه اوانئ كثيره اعمال ايدرلر * بقر *
فتح با وكسر قاف وسكون را ايله مستعملدر چغتاييده فتحتين وسكون
را ايله بقردن غلط اولوب عربيده ضم نون ايله نحاس وفارسيده
ضم ميم ايله مس ديرلر تركيده فتح قافدن عدول اسم حيواندن
دفع التباس ايچون اولوب اصلنه مراعاتا الف ايله باقر تحرير يندن
اجتناب ملا بعدر * بقراط * هبوط آدم عليه سلام الله الاتمدن بش بيك * بقراط *
يكرمي يدي سنه مرورنده ظهور واسكندر ذوالقرنين حضرتلرينه
وزير اولان حكيم دانادلك اسمي فارسيده ضم باوسكون قاف واخرده
تا ايله بقرات دن غلط اولوب معربي فتح همزه وضم باوقاف ايله ابقراط در
لكن بهمن شاه ابن اسفنديار زماننده اولان اقليدس اوغلو حكيم
مشهورك اسمي طا ايله بقراط اولديغي رسيدهٔ نظردر بوصورتده
غلطدن سالم اولورمرقومدن وقت جماع سؤال اولندقده روحك
في يدك ان شئت اصرف جوابي مشهوردر * بقله * تازه سي سبزهٔ * بقله *
مأكوله ويابسي حبوباتدن عد اولنان غلهٔ مشهورهنك اسمي فارسيده
مدبا وكسر قاف ايله باقله دن غلط اولوب عربيده تازه سنه
لامي مشدد اولورايسه مدبا وكسر قاف وقصر ايله ويالام مخفف
اولور ايسه مد الف ايله باقلاء ويابسنه ضم فا ايله فول ديرلر اما عربيده
فتح باوسكون قاف ايله بقله تازه اوت معناسنه در جمعي اسم جنس
اوله رق فتح با وسكون قاف ايله بقل در كه اوتلار معناسني افاده ايدر
بقم * ورقي بادامه شبيه وچچكي كبير وصاري وثمري سياه ومأكول * بقم *
ولذيذ ديار هند وزنكبارده نابت شجر بالا وعظيمك هيمه پاره سي
اولوب تغليظ با وتخفيف قاف ايله قرمزي بويه معناسنه مستعملدر
فارسيده فتحتين وسكون ميم ايله بقم دن غلط اولوب معربي فتح با
وفتح وتشديد قاف ايله بقم ديرلر فائده حضرت منلا جامي كافيه
شرحنده غير منصرف بحثنده بقم اسماء اعجميه دن اولديغي
تصريحندن قطع النظر صحاح صاحبي جوهري ابو علي فارسدن

مطلب الفاظ
خمسه في وزن
فعل

نقل ایدر که کلام عربده فعل وزنی بش لفظدن غیری موجود دکلدر بری حضم درکه عمرو بن تمیمك اوغلو اسمدر وثانیسی مجرد اولان بقم درکه بویه جیلر اشیا صبغ ایدرلر وثالثی شلم درکه شام شریفده بر موضعك اسمیدر ثلاثهٔ مجرده اسماء اعجمیه دندر ورابعی بذر درکه انهار عربدن برنهرك اسمیدر وخامسی عثر درکه برموضعك اسمیدر استطراد شجر بقمك علو وکبرینه قیاسا اصلی یعنی کوکی غایت قلیل وضعیف اولوب ادنی تحریك ریح ایله برعکس اولدیغی بین الاعجام مشهور اولدیغنه مبنی انوری ممدوحنك دشمنی وصفنده کشیدهٔ نظم ایلدیکی مشکلاتدن عد اولنان بیتی شاهد در بیت سیابهٔ بقرات قضا بك حرکت یافت شریان عدوی تو وشریان بقم را یافتك فاعلی سیابهٔ بقرات قضادر وشریان عدو مفعولیدر محصول بیت سنك عدوك طماری ایله بقم طمارینی بقرات قضا برحرکتده بولدی دیمکدر * بکار * لسان ترکیده کنایة ارکن اولانه اطلاق ایدرلر اصل معناسی ایش سز وآیلاق اولوب فارسیده کسر ومد با ومد کاف ایله بی کاردن غلط اولوب عربیده فتح با وتشدید ومد طا ایله بطال دیرلر ارکن معناسنه مجرد دخی کنایة مستعملدر زیرا مجرد صویلمش معناسنی افاده ایدر عربیده ارکن معناسنه وضع اولنان مقید ما مذکور اولان غرب ومرادفی فتح همزه وکسر تشدید یا ایله ایم در اما بینلرنده فرق ایلمغله غرب الحق رجالدن اولان ارکنه وایم رجال ونسادن بی زوج وزوجه دیرلر طرف دولت علیهٔ شفقت نموندن حسب الاقتضا اخراج اولنان اردوی همایونلرده فقرا وضعفا وبیکاران وآیلاقانه ارامکاه اولمق ایچون اردو بازارینه نصب اولنان خیمهٔ دراز ستونه ایلك چادری دیدکلری آیلاقدن غلطدر قد عمودی پای لقلقه تشبیهدن مفهوم اولمیه اماکن بعیده دن مشاهد اولمسی ایچوندر زیرا فوافل حاجده دخی اشارهٔ نامیله دراز پا علایم نصبلری قاعدهٔ مرعیهٔ معسکرلریدر * پکسماط * ابنای سبیل یعنی بر وبحره کیدن یولجیلرك ذخیره سی اولان معروف قوری

(margin: * بکار *)

(margin: تحقیق خیمهٔ لقلاق)

(margin: * پکسماط *)

اتمکك

انمكك اسمی فارسیده فتح باء موحده وسین وسكون كاف وآخرده
تا ایله بكسمات دن غلط اولوب عربیده فارسیدن معرب كاك اولان
فتح كاف وسكون عین ایله كعك در دیار عجمده دقیق وروغندن
عجن وجه ثلی الشكل قطع وفرونده طبخ ایله صیفا شربت وشتاء
بكمز شوربا ایله استعمال اولنور فرهنگ محمودیده محرردر * بكمز * ماء عنبی
بعد العصر طبخ ایله اعمال اولنان شیء معروفك اسمی فارسیده
اوزم صویی مناسبتی ایله شراب معناسنه اولان فتح باء موحده
وسكون كاف ایله بكمازدن غلط اولوب آب انكور مطبوخك
عربیسی فتح اولین وسكون ثالث ایله دبس وفارسیسی ضم ومد دال ایله
بل دوشاب در * بل * بستان وباغچه قازدقلری آلت معروفه نك اسمی
فارسیده كسر ومد باء ایله بیل دن غلط اولوب عربیده كسر میم
پلاو وسكون نون ورا وفتح قاف ایله منقر دیرلر * پلاو * طعام معروفك
اسمی اولوب كسر باء ایله مستعملدر فارسیده فتح بای عجمیه ایله پلاودن
غلط اولمغله عربیده فتح را وعین وكسر ومد صاد ایله رصیعه دیرلر
پلدم پلدم * معروف سمر قوسقونك اسمی فارسیده ایكی جزءدن مركب
مد بای عجمیه ایله پالدم دن غلط اولوب عربیده كسر ثاء مثلثه ایله
ثبات دیرلر خفی اولمیه كه پالدم اول وضعنده مطلقا قوسقون معناسنه
اولوب بعده سمره تخصیص اولنمشدر ایكی جزءدن مركب
اولدیغی اشكار لكن جمیع كتب لغاتده بای فارسیه ایله محرر اولمغله
توجیهنه ظفر یاب اوله مدق بای موحده ایله دمبالك اصلی اولان
قوبرق صوقی معناسنه بالدم اولمسی ملایمدر ذكر محل ارادهٔ محل اوله
بلغار بلغار * نهایة عمارة شمالیه ده مسقو اراضی سنك وراسنده دشت
قبچاق ودشت كبیر مادوننده اواونغای آردنده ساكن اهالینك اسمی
عربیده ضم با وسكون لام وفتح غین ایله بلغردن غلطدر زیرا قاموسده
كفرطق دنو محرردر روض المعطار نام مؤلفده قبیلهٔ مرقومه منازلی
شهراتل كنارنده بش یوز مقداری خانه لری ومسجدلری اولدیغی
محرردر اما كبیر واورنسو تحریری اوزره قبیلهٔ مرقومه شمالده سیبریا

اولكه سي اولور كه اكثرا مكنى اوردو نلقدر وهرخا نام برشهر كبير
ومعمورلرى واردر مسقوط طائفه سى وخطاى تاتارلرى انده بيع وشرا
ايدرلر متاعلرى سيبريا سنجابى وبعضى جواهردر واراضيلرى
شمالده قاسپيوم بحرينه چوق بعيد دكلدر وبرجنس ميوه لرى اولور
ميوه حيات ديرلر قلبه قوت وبرر اكثر اطعمه لرينه قورلر ايمش
وكاتب چلبينك جهان نماده بيانى طائفه مرقومه شبان بن جوجى
وكشلو خان اتباعندن اولوب خلفاى عباسيه عصرلرنده اسلامى
قبول ايله حنفى المذهب اولمشلر وكتب فلكيه ده مصرحدر كه قرق
سكز بحق عرضنده اولان بلادده شفق غروب غائب اولمدين شفق
صبح ظاهر اولور قاعده سنه مبنى اما كن محرره نك طول بلدى ع
وعرض بلدى مط ل درجه ودقيقه اولمغله اول فصل صيفده اطول
نهارلرى اون كون مقدارى وقت عشا نابيدا اولديغچون خوارزمه
آدم ارساليله سيف السنة امام بقاليدن ولايتمزده شفق مغرب
غائب اولمه دن فجر طلوع ايلمك ايله صلوة عشايى قضا لازم كلورمى
ديو استفتالرنده امام مشاراليه مقطوع الرجلين اولان كمسنه دن فروض
اربعهٔ وضوئدن فرض واحدك سقوطنه قياسا قضا لازم اولماز
ديو جواب بيوردقلرى شمس الائمه حلوانينك مسموعى اولدقده ايام
دجالك طولنه ليالى مرقومه نك قصرينى قياس ايله قضا لازم كلور
ديو افتى بيوردقلرنده مسئله ده اختلاف واقع اولوب امامين مرقومين
بالواسطه مذاكره وشمس الائمه نك عدم قضاى تسليمى محرر
كتب معتبره اولديغندن قطع النظر جميع علماى متأخرين عدم
قضايه رضاداده ايكن خرق اجماع ايله الشيخ كمال الدين ابن همام
بنه وقت دجاله قياسا قضايه افتى ايتمشدر مسئلهٔ محرره نك تفصيلنى
كورمك اراده ايدنلر مرحوم ابراهيم حلبينك منية المصلى يه تحرير
ايلديكى شرح كبيرك شروط صلوة بحثنده شرط خامس اولان وقت
اوائلنده مراجعت ايلسونلر * بلغر * بغدادى ذكرماده قيروب
قبوغندن اخراج ايله اعمال اولنان ذخيرهٔ معروفه نك اسمى فارسيده

اختلاف امام بقالى امام حلوانى

* بلغر *

ضم با وغين وسكون لام وواو ايله بلغوردن غلط اولوب عربيده ضم بائين
وسكون زا وواو ايله بربورديرلر * بلقيس * اسماء نسادن خصوصا زوجهٔ * بلقيس *
مكرمهٔ حضرت سليمان صلوات الله على نبينا وعليهك اسمى فتح با
وسكون لام ايله مستعملدر عربيده كسر با ايله بلقيس دن غلط اولوب
فارسيده دخى بو يله مستعملدر * بلاور * امتعهٔ افرنجيه دن انواع * بلور *
اشيا اعمال ايلدكلرى شیء معروفك اسمى فارسيده ضم با ولام
مشدده ويا مخففهٔ مضمومه ايله بلوردن غلط اولوب عربيده مشهور
ورنده بلور ديرلر معلوم اوله كه بلورى اكثر كتبده معدنى بياض
وصاف حجردر ديو بيان ايدرلر اما تحقيقكردهٔ فقيره مطابق افرنج
طائفه سينك ارباب معارفنك اتفاق وقوللرى بلور وشيشه وجام طريق عمل بلور
وسرچه جمله سى بك معدن اولوب يعنى طاطلوصوقومنى مرداسنك ايله وانواعی
نار شديده عقد ايدوب معدنينك صفوت ولطافتنه كوره براق واعلا
بلور اولور ايمش حتى ريك مرقومه بين الاعجام خارچينى اطلاق
اولنديغى رسيدهٔ نظردر غالبا قدمانك حجر صاف ديدكلرى بلور
زمانه مزده درنجف ديدكله مشهور اولان صاف ومعدنى حجر اوله
بله زك * بلكه بند اولنان حلی نسادن شیء معروفك اسمى چغتايده * بله‌زك *
بلارك دن غلط اولوب عربيده كسر سين ايله سوار وجمعى اساوره
كلور وفارسيده فتح همزه ورا وسكون باونون ايله ابرنجن ديرلر
بله سنك * سذاب ورقنه شبيه وخوشبو اوراق يله بزين ساقز اغاجى * بله‌سنك *
قدر حوالىٔ مصرده عين الشمس نام موضعده نابت برشجردن
سيلان ايدن رطوبتك اسمى عربى وفارسى مشترك اولان فتح باى عربيه
ولام ايله بلسان دن غلطدر زمانه مزده صحيح بلسانك وجودى
كيميا وعنقا كبيدر زيرا صحيح الحق عين شمس تعبير اولنان
محله مخصوص اولوب واول درخت غيرى اما كند غيرى نابت
ووقتى دخى شهراى يمانى طلوعنه منحصر اولغله اولوقت شجرك
ساقى جزيلوب صمغ كبى رطوبتى سيلان ايدر ايمش الآن موجود اولوب
اطراف مكهٔ مكرمه دن جلب اولنان بشلم وبلسان وبلسان يغى وبو امثالى

اشجاردن مأخوذ اولديغى بى ريبدر وكتب طبيه‌ده معمولنك
انواع كثيره‌سى محرر اولوب موجدينه وباظهورايلديكى بلده‌يه
نسبت ايدرلر غرائبدن قوبيرنا نونام حكيمك تركيب وايجاد ايلديكى
قوبيرنانو بلسانى صدرده اولان بلغمك تحليلنه بغايت نافع اولمغله
اوج كون برمقدار تناول اولنسه حين تبولده بنفشه رايحه‌سى ظهورايدر
مع هذا كندوده اول رايحه معدومدر * بليد * مبشه اغاجنك
بلوط ديومشهور ومالزمهٔ دباغاتدن اولان ميوه سنك اسمى عربيده
فتح با وتشديد وضم لام ايله بلوطدن غلط اولوب فارسيده كسرسين
ودال وسكون نون ايله سنديان ديرلر انواعى بغايت زياده اولور
حتى كستانه دخى احسن انواعندن اولمغله شاه بلوط ديومسعادر
اماباء موحده ايله بليد عربيده رجل احمق وبدخو معناسنه اولوب
فارسيده فتح غين وفا وراوسكون تا وها ايله غتفره ديرلر مشهوراولان
قبادت معناسنه استعمالى ميوهٔ مبشه‌نك صورتا نمايشى وزوقده
مرارتى وبالفظ عربيه‌نك دال اولديغى معنالردن مستعار اوله
بليه * شدت ومشقت معناسنه فتح با وكسر لام وتشديد يا ايله مستعملدر
عربيده كسر با وسكون لام ايله بليه‌دن غلط اولوب فارسيده فتح با
وسكون تا ايله بنياره ديرلر پوشيده دكلدركه فتح باو كسر لام وتشديد يا ايله
بليه زمان جاهليتده فوت اولانلرك قبرى قربنده برحفره درونده
بلا اكل وشرب ربط وبند اولنسان دوه‌يه ديرلر وزعملرى يوم قيامتده
بليه‌سى اولميان كسنه محشره پياده كلور ايمش باب مدينة العلم افصح
الفصحا سيدنا امام على رضى الله تعالى عنه حضرتلرينه نسبت اولنان
نظمده واقع بليه تقطيع وسلاسته نظرا مشدد لازم اولمغله مخترعاتدن
اولديغى اشكاردر لكن وقت وحاله بغايت انسب اولمغله قيده ابتدار
اولندى نظم لبس البلية فى ايامنا عجب بل السلامة فيها اعجب العجب
لبس اليتيم الذى قدمات والده ان اليتيم يتيم العقل والادب لبس الجمال
باثواب تزينه ان الجمال جمال العلم والحسب شعر مرقومده بليه‌دن غيرى
مغاير بلاغت اولانلر اربابنك معلوميدر * بنكه * ابو قلمق كه اهل كفلر

شكا

غريبه
* بليد *
* بليه *
تحقيق لفظ بليه
* بنكه *

شکرخواب دیرلر بر درجه زیاده سی امر غمق ایله مشهور اولان حالتك
اسمی فارسیده کسر بای عجمیه وسکون یا ایله پینکی دن غلط اولوب
* بنی * عربیده ضم نون ومد عین ایله نعاس دیرلر * بنی * دلاب وقپولرك
شکافنی سد ایچون وضع اولنان معروف تخته پاره نك اسمی فارسیده
کسر ومد با ونون ایله بینی دن غلط اولوب عربیده فتح ومد سین وفتح جیم ایله
* بوبر * ساجه دیرلر * بوبر * شجری وثمری ساقز اغاجنه شبیه دیارهندده
نابت درختك صالقملو میوه سی اولوب تازه سی بیاض وپخته سی
سیاه اولمغله آق بوبر وقره بوبر دیرلر فارسیده ضم کاف عجمیه
وفتح بای فارسیه ایله کوپردن غلط اولوب عربیده ضم فائین وسکون
لامین ایله فلفل دیرلر زمانه مزده یکی بهادیو موجود اولوب یکی دنیادن
* پوت * کلان کوبردر هندك حرارتندن اولحوالیده اولانلر شدید اولور *پوت
وثن وصنمکه کفره پرستش ایتدکلری شیء معروفك اسمی فارسیده ضم بای
موحده وسکون تا ایله بت دن غلط اولوب معربی اعراب مرقوم ایله
* بود * بددر * بود * حیوانانك پس پایی که انسانده اویلق دیرلر
چغتاییده تا ایله بوت دن غلط اولوب عربیده فتح فا وسکون خاء معجمه
* بوداق * ایله فخذ وفارسیده مد را ایله ران دیرلر * بوداق * اشجار وسائرده
اطرافه متفرق اصله ملاصق شیلر معناسنه اولان نسنه لرك اسمی
چغتاییده دال یرینه تا ایله بوتاق دن غلط اولوب عربیده ضم شین
* بورك * ایله شعبه وفارسیده مد فا ایله فاج دیرلر * بورك * درونه لحم وسائر
شیلر وضع واوج کوشه قطع ایله تابه ده روغن ایله طبخ اولنان
طعام معروفك اسمی ضم با وواو مجهوله ایله مستعملدر فارسیده
ضم ومد با وسکون واو ایله بورك دن غلط اولمغله عربیء فصیحنه
ظفریاب اوله مدق لکن فارسیده مرادفی فتح سین وسکون نون ایله
سنبوسه نك معربی اوله رق حجازده سنبوسك اسمی کوش زد فقیر
* بوز * اولمشدر * بوز * شدت شتاده صولردن منجمد اولان شیء معروفك
اسمی چغتاییده با یرینه میم ایله موزدن غلط اولمسی منفهمدر اما
سردیء هوادن ایام شتاده ریزه ریزه دوکلان منجمد قاره

فارسیده ضم با وسکون زای عجمتین ایله یوزیمه لرندن تشبیها شایع
اولمغی دخی ملایمدر عربیده فتح جیم ومیم ایله جمد وفارسیده اسم
* بوزا * اشهری فتح با وسکون خاء معجمه ایله یخ در * بوزا * طاری ویا پرنج
اونوندن طبخ ایله حلو وخامض اعمال اولنان شیء معروفك اسمی ضم با
وواو مفخم ایله مستعملدر فارسیده ضم ومد با ایله بوزه دن غلط اولوب
عربیده ضم سین وراوسکون کاف اول وفتح ثانی ایله سکرکه دیرلر
خفی اولمیه که خامض نوعنك وقت اسکاره دك بلالهو وطرب
شربنده بأس یوقدر زیرا درالمختار وسائر کتب فقهیه ده نبیذ الذرة
* پوس * محل سوا طبخ اولا ایله بیان بیورمشلردر * پوس * اوپمك معناسنه بای
عجمیه ایله دیده لری پوس اولنور مستعملدر عربیده ضم باء موحده
ایله بوس دن غلط اولوب فارسیده مصدر اوله رق بوسیدن
* بوستان * دیرلر * بوستان * میوه وسبزه باغچه سنك اسمی فارسیده ضم ومد با
وکسر سین ایله بوستان دن غلطدر وبوستان کلمهٔ فارسیه درکه
رایحه معناسنه اولان بو ایله ادات کثرت اولان ستان دن مرکبدر
معربی ضم با وسکون سین ایله بستان در اکر شکوفه وازهاری
حاوی اولور ایسه عربیده فتح را وسکون واو ایله روضه وفارسیده
ضم کاف وسکون لام وکسر سین ایله کلستان دیرلر محله مناسب
اولمغله فکر بکر اولان قریحه مزقید اولنمشدی بیت نابهنکام
کلستانه کلسون محبوبلر منعه هر نخل الدی دستینه هزاران
* پوطه * چوبلر * پوطه * زرکرلر وکیمیاکرلر ایچنده شیء اذابه ایلدکلری
ظرف معروفك اسمی بای عجمیه ایله مستعملدر فارسیده ضم بای
عجمیه وفتح تا وسکون واو وها ایله پوته نك معربی بته اعراب محرر ایله
* بولی * بوطه دن غلطدر * بولی * اناطولی ممالکی صول قولنده آستانهٔ
امن آشیانه یه بش مرحله مدرنی جوارنده واقع قصبهٔ معروفه نك اسمی
سمر یانیده بیوك کوی یعنی قصبه معناسنه اولان ضم با واشباع
واو وکسر لام ایله بول دن غلط اولوب عربیده معنای مرقومه فتح کاف
وسکون فا ایله کفر وفارسیده فتح دال وکاف عجمیه وراوسکون سین ایله

بومبار
بونجق
پهريز
بهشت
پهلوان
بهلول

دسكره درلر * بومبار * بكى وقيون بغرسغندن طولدروب طبخ
ايتدكلرى طعام معروفك اسمى فارسيده ضم ميم ايله مباردن غلط
اولوب عربيده فتح عين ايله عصيب ديرلر * بونجق * معدنى وعملى
اولوب اكثرى صبيان ملاعبه ايلدكلرى شئ معروفك اسمى چغتاييده
ضم ميم وسكون نون ايله منجق دن غلط اولوب عربيده فتح خا
وضاد معجتين ايله خضض وفارسيده ضم ميم وسكون ها ايله مهره
ديرلر * پهريز * يارلغـه مق يعنى صاقنمق معناسنه اهل شرع
وجودى نامشروع شئدن واطبا معده يى ناموافق اكل وشربدن
صاقنمغه ديرلر فارسيده فتح باى عجميه وسكون را ايله پرهيزدن غلط
اولوب عربيده كسر همزه وتا ايله احتما ديرلر * بهشت * جنتك
اسمى اوله رق كسر با ايله مستعملدر فارسيده فتح با وكسر هـا ايله
بهشتدن غلط اولوب عربيده جنتك مرادفى ضم خا وسكون لام ايله
خلددر اما كسر با ايله بنهاد يعنى قودى وبراقدى معناسنه دلالت
خواجه حافظك ع آدم بهشت روضهٔ دار السلام را مصرعندن
مستفاددر * پهلوان * كورشجى وشجيع ودلير معنالرينه استعمالى
شايعدر فارسيده اصلى ايكى جزءدن مركب نكهبان لشكر معناسنه
اولان پهلوان اولوب عربيسى ينه مركبا حافظ حشم اولور
جزء اول پهل فتح باى فارسيه وسكون ها ايله عسكر معناسنه ووان
حافظ معناسنه كه اصلى باندر بانك واوه تبديلى لسان مرقومده شايع
اولمغله معناى تركيبيسى عسكر كوزه دبجى ديمك اولور زمانه مزده
سر عسكر تعبيرى ايله طرف پادشاهيدن تعيين اولنانلره ديار عجمده
قديمى پهلوان تعبيرى شاهنامه مطالعه ايدنلرك معلوميدر اما مصارعه
ايدوب كورش طوتانلره عربيده فتح ضاد وضم زا ايله صروع وفارسيده
ضم كاف اول عربى وكسر ومد كاف ثانى فارسى ايله كشتكير ديرلر * بهلول
حسن الوجه يعنى كوزل يوزلو بشوش معناسنه اولوب فتح با ايله
مستعملدر عربيده ضم با ولام وسكون ها وواو ايله بهلولدن غلط
اولوب فارسيده ضم تا ايله تراز رو ديرلر بهلول دانا هارون الرشيد

خليفه ايله هم عصر ومشاهير اولياءالله دن اولوب قصص ومناقبى اكثر من ان يحصى در لكن مشهور اولديغى اوزره خليفه‌نك برادرى اولمديغنـدن غيرى ميانلرنده نوع قرابت دخى يوقدر وبهلول ضم اول ايله فعلول وزننده اولوب كلام عربده يمامه ده برقبيله اسمى اولان صعفوق دن غيرى وزن مرقومده فتح اول ايله كلمه واقع اولمشدر * بيات * ايرته‌دن قالمش طعامه اطلاق شايعدر عربيده مدبا وكسر يا ايله بايت دن غلط اولوب فارسيده فتح يا وسكون خاء معجمه يله يخنى طعام مخصوصك اسمى اولديغى كبى جمع كيجه‌دن فاضل طعامه اطلاق اولنور * پياس * طريق شامده انطاكيه يه قريب بلدهٔ معروفه نك اسمى عربيده اياس دن غلط اولمغله قاموسده اعرابى كسحاب ديو ضبط اولنمشدر بلدهٔ مرقومه قربنده ساحل بحر شامده افرنج برقلعه وبرجلر بنا ايدوب آنده ساكن اولورلر ديو سپاهى زاده محمد چلبينك اوضح المسالك الى معرفة البلدان والممالك نام رساله سنده محرر اولمغله مسمّى اولان حالا اسكندرون ديو معروف قريه اوله اياسك طول بلدى ع وعرض بلدى لوه درجه ودقيقه‌در * بيتوتت * كيجه برمحلده مسافر اولمق معناسنه استعمالى معروف عربيده مطلقا كيجه لمك معناسنه اولان بيتوتت دن معنا غلط اولوب فارسيده فتح شين وسكون با ايله شب ماندن ديرلر خنى دكلدر كه مسافر اولمده استراحت ونوم دركار اما بيتوتتده استراحت ملحوظ اولميوب انجق ليلهٔ واحده‌ده نائم ويابيدار برمحلده آرامدر * پيرو * بركسنه‌نك اردنجه كيتمك وطرز وروشنه تابع اولمق معناسنه كسر ومدباى فارسيه ايله استعمالى معروف فارسيده ايكى جزءدن مركب فتح باى مرقومه ورا وسكون با وواو ايله پيرودن غلط اولوب عربيده فتح راوسكون دال ايله ردف ديرلر پى فتح با وسكون يا ايله ارد ورواعراب مرقومه ايله يورييجى ديمك عالرينه مشهوردر * پيران * طرف دولت عليه‌دن ايسر واسترقاق ايله استخدام ايلدكلرى طائفهٔ معروفه نك اسمى

مطلب وزن فعلول

* بيات *

* پياس *

* بيتوتت *

* پيرو *

* پيران *

فارسیده ایکی جزءدن مرکب مدبای عجمیه وسکون با ایله پابزن دن غلط اولوب عربیده فتح همزه ایله اسبرد برلر پای معروف اباق معناسنه وزن زدن لفظندن صیغهٔ امر اولمغله قراردن وقایه ایچون ایاغین باغلهدیکی افاده ایدر *بیکیر* یوك کتور یجی حیوان معروفك اسمی بارکیردن غلط اولمسی منفهمدر عربیده فرس خنذید یعنی خصی معناسنه کسر با وسکون را وفتح زا وسکون واو ایله برزون وفارسیده فتح تا ومد کاف وضم واو وسکون را ایله تکاور دیرلر اماهدیه وباغاریت وبریلان اسب شتره بارکیر علم اولمشدر دیو فرهنك محمودیده محرردر *پینر* اسم جنس انواع کثیره سی معروف اطعمه نك اسمی فارسیده فتح بای عجمیه وکسر ومد نون ایله پنیردن غلط اولوب عربیده ضمتین وسکون نون ایله جبن دیرلر *بیهوده* ناحق وباطل وبی معنی کلام معناسنه فتح با وسکون با ایله مستعملدر فارسیده کسر ومد با ایله بیهوده دن غلط اولوب عربیده ضم ها وسکون جیم ایله هجر دیرلر

❋ حرف التاء ❋

تاریخ * برنسنه نك وقتنی بلدرمك معناسنه مشهوردر دیباچهٔ رساله ده اجمالا مشکلاتدن دیو ذکر اولنمشدی تفصیلی حضرت شهاب الخفاجی درة الغواص شرحنده وسائر علمانك کتب معتبرانده بیانلری فارسیده ضبط وقت ایچون استعمال اولنان ضم را وسکون زاء معجمه وفتح میم واظهارها ایله روزمه تعریب اولندقده مورخ اولمغله بعد التصریف مصدری تاریخ اولمشدر وتاریخ ارخ دن مأخوذ اولوب ارخ بقر وحشی یاوروسنه وحادث اولان شی معنالرینی افاده ایلدیکی محرردر اما وضع تاریخده اصح روایات حضرت امام بخاری وحاکم نیسابوری میمون ابن مهراندن وابن عساکر شعبی دن نقل بیوردرلر هجرت خیر البشردن سال سادس عشرماه ربیع الاولینك نصفی زمان عدالت نشان خلیفهٔ ثانی ذیشان حضرت عمر رضی الله عنه ربه الاکبرده بصره والیسی ابوموسی الاشعری رضی الله عنه عتبهٔ علیای فاروق اکرمه عرضحال ایله افادهٔ مافی البال بیوردیلر که جانب خلیفة الله دن

* بیکیر *

* پینر *

* تاریخ *

بالكز شهر شعبان ايله مورخ برقطعه صك ممنوع الحك وارد اولوب عددا سال بسان بيور لمغله شهر مرقوم ماضی و يا ماقبلنده مرور ايدن شهر شعبانميدر اشتباه واقع اوله جغی معلوم عاليلری بيورلدقده اراده عليه رأی كرامت مقرونلرينه جرهوندر زجانامه سی و اصيل اولدقده وجوه اصحاب كرام رضوان الله عليهم اجمعين حضراتی مشورەته دعوت بيوريلوب مشار اليه ابو موسی حضرتلرينك استدعانامه سی حضار مجلسه ارائه و اداره كوس قيل وقال نصكره سابقا اهواز حاكمی اولوب بلاد فارس فتوحاتنده لسيد وعلى يدسيدنا عمر شرف اسلام ايله دلشيز اولان هرمزان كلامه اغاز ايدوب بين الاعجام برحساب وقت واردركه ماه روز مه ديرلر استعمال اولنمسی رأی واستصوابه محول اراده عاليلريدر بيوردقده استحسان وتعريب اولندقده مورخ اولوب بعد التصريف تاريخ اولديغی انفايان اولنمشدر اشكال قواعد تعريبه مغايرت اولديغی اشكار ولمغله هر نقدر مخالف قاعده ايسه ده معنا تعريب دينه دن غيری توجيهه مجال يوقدر * تارزنه * طنبور وامثالی ضرب ايله كلری شیء معرزفك اسمی فارسيده ايكی جزؤدن مركب مدتا وسكون را وفتح را ونون ايله تارزنه دن غلط اولوب عربيده كسر ميم وسكون ضاد ايله مضراب ديرلر تار ساز قلی وزن اوريجی معنالرينه اولمغله معنای عام تركيبيدن معنای خاص عليه نقلده اخرينه هاء تخصيص الحاقی ايله تارزنه اولمشدر * تأكيد * كلام وسائر شيلری بكتدرمك معناسنه مستعملدر عربيده فصيحی فتح تاو سكون واو ايله توكيد اولوب فارسيده كسر نون ايله نشاختن ديرلر * تبری * برنسه يه عدم تعرض ايمك توجه وقصد ايتمك معناسنه مستعملدر عربيده فتح تا و با و تشديد را ايله تبره دن غلط اولوب فارسيده ناء نافيه ومد همزه وفتح ها وسكون نون وكسر ومد كاف عجميه ايله ناآهنكيدن ديرلر * فائده * تفعل وتفاعل وزننده آخری مهموز اولان الفاظك مصادری آخری همزه ايله تفعل تفاعل كلور تبوء وتباطء وتطاطء مصدرلری تبوء

* تارزنه *

* تأكيد *

* تبری *

مصادر وزن تفعل وتفاعل

مورد مثل برئت

* تبسی *

* تبشیر *

وتباطوء وتطاطوء اولدیغی کبی وقس علیه الباقی برئت قائبة من قوب
مثلی محله مناسب اولمغله کشیدهٔ سلك تحریر اولمشدر مورد مثل
بو سیاقده رقم زد براعهٔ ادبادر که قبیلهٔ بنی اسوددن بر اعرابی بر تاجره
رفیق اولوب استحقار ایتدکده اعرابی بن سنك فلان مکانه دك
حقارتنه تحمل ایدرم ان شاء الله تعالی اول محله وصولده فبرئت
قائبة من قوب یعنی اول مکانه سلامت ایله ورود ایتمزده مرغ بچه بیضه‌نی
نیجه دلوب چیقوب قشر بیضه‌دن تخلص برله بری الذمه اولور
ایسه بن دخی سنك حقارتندن اولکونه بری الذمه اولورم دیمك ایله
مثل اولمشدر برکسنه بر تهمتدن ویا ملزوم ذمتی اولان نسنه‌دن ابراء
ذمت ایله خلاص و بری اولسه اول آدم حقنده ضرب اولنور * تبسی
سیم ونحاسدن اعمال ایله اوزرنده اکل طعام اولنان شیء
معروفك اسمی فارسیده معدنین مرقومیندن مصنوع کبیرجه
لنکر معناسنه شین معجمه ایله تبشی دن غلط اولوب عربیده بلا تمییز
صغیر وکبیر وفغفوری وچینی یه فتح طا ایله طباق دیرلر اما زمانمزده
کل طعامه مخصوص اولان شیء مستعمله یه عربیده فتح دال وسین
وسکون یا وقاف ایله دیسق وفارسیده فتح تا وسکون شین ایله
تشتخوان اطلاق اولنور * تبشیر * روی ورقدن ادهانی ازاله وبعضی
نسنه‌لری جلا وصیقل ودرزیلرك نشان ایچون استعمال ایلدکاری
شیء معروف معدنی اکثر ترکی لغتلرده عربیده طباشیر وفارسیده
تباشیر دیو غیر واقع تحریر اولنمشدر مع هذا اصللرنده فرق فاحش
آشکاردر منشا بهتا ایله اسمنده غلط اولمسی ملایمدر متداول اولان
شیء معدنی اکثری جبالده موجود اولوب اجودی اطراف جبال
خراساندن ظهور ایتمکله عربیده کسر ومد طا ایله طین خراسانی وفارسیده
کسر فا وها وسکون را ایله فهر دیرلر اما عربیده فتح طا ومد با ایله
طباشیر وفارسیده اعراب مرقوم ایله تباشیر موجود ومتعارف اولان
طباشیر هندی دیدکاری مشهور دوادر که دیار هند انهاری اطرافنده
اولان نیستانده شدت ارواحدن قامشلرك بری برینه بطغ وبدغ ایله

تصادمی سببیله آتش ظهور ایدوب ویا احراق ایله جمله سی زماد اولدقده درونده بولنورایمش صورت تکوننده اختلاف اولنمشدر بعضیلر قامشلرك ذاتنده اولان رطوبت حرارتدن جوفنده مجتمع اولوب متحجر ایدر دیمشلر وبعضیلر محترق اولان انبوبه یعنی بوغملر بدر دیمشلردر اماعربیده فتح تا ومد یا ایله تباشیر هرنسنه نك اولینه وروشنائی صبحه دیرلر * تتابعت النوائب * بعدالتائین باءموحده ایله تتابع بری بری اردی معناسنه ونوائب حفظنا الله تعالی والقارئین والسامعین مصیبت وبلامعناسنه اولان نائبه نك جمعی اولوب فلانك اوزرینه بری بری اردنجه بلا ومصیبت نازل اولدی دیمك معناسنه مستعملدر عربیده باءموحده یرینه یاء تحتانیه ایله تتابعت النوائب دن غلطدر معلوم اوله که فتح تاء اول ومدثانی وضم باء موحده وسکون عین ایله تتابع توالی یعنی بری بری اردنجه اولمق معناسنه صلاح وخیرده مصطلح اولوب اعراب ومعنایه خلل تطرق ایتمیه رك باءموحده یرینه یاء تحتانیه ایله تتایع انجق منکر وشره مخصوص اولدیغنه حدیث شریف مایحملکم علی ان تتایعوا فی الکذب کمایتتایع الفراش فی النار شاهد قوی ودلیل وافیدر بالمناسبه لغات عربدن منکر وشر استعماله مخصوص اولان الفاظ فیدینه مبادرت اولندی تهافت فتح تاوضم فاایله برنسنه پاره پاره اولوب دوشمك وحدیث شریفده مذکور فتح فاوتخفیف را ایله فراش دیدکاری پروانه آتشه دوشمکه دخی دیرلر واشق کسر همزه ومد فا ایله مریض هلاکه مشرف اولمغه دیرلر وارق فتح همزه وکسر را ایله اویانق اولان کسنه معناسنه سهرك مرادفی اولوب لکن سهر بیدارلغی بلك وبدره مستعملدر وهاج مد ها ایله ضرر ایچون صحرامغه ویاالکلنوب متزاید اولان هر برشیئه دیرلر وخلف قائم مقامه وخلیفه نصب اولنان کسنه یه دیرلر ابن اعرابی روایتی اوزره خلف فتح خاء ولام ایله صالحه یعنی اولاد وغیریده وفتح خا وسکون لام ایله خلف صالحه اطلاق اولنور وابن شمیل روایتنده فتح وسکون لام ایله

تتابعة النوائب

مطلب الفاظ مخصوصة بالمنکر والشر

سوء وطالحه وفتح لام ايله يالكز صالحه اطلاق اولنور ومحمد بن جرير
طبري قول اعرابيي تأييدا فتح لام مدحه وسكوني ذمه خصوصيت
اكثريه ايله مخصوص صدرديو نقل ايلمشدر اولاد حقنده زبان زد ومشهور
اولان خلف الله عليك دعاسى كه ان الله خليفة ايلك عليك ديمك
معناسنى افاده ايدر وسواس وسواسيه تساوي واستوادن مأخوذ
اولوب شرده برابرلك معناسنه دير لرعند الاخفش سواسيه مفاعله
وزننده على غير قياس سوانك جمعى درواز نان كسر همزه وسكون
زا ومد نون ايله تهمتلوظن واتهام ايتمكه ديرلر مثلا ازننية كلامى
اتهمته في المفاضح دون المحاسن ديمك اولور وهنات وهنوات اصلرى
فتح ها وتخفيف نون ايله هن اولوب قبيح اولان نسنه دن كنايه
استعمال اولنور بركلمه در مذكور بن فتح ها ونون ايله جمعلردر وندبه
ضم نون وسكون دال ايله اسم مصدردر ميت اوزرينه اغلمغه ديرلر
وقيض فتح قاف وسكون يا ايله طولايارمغه اطلاق اولنور مثلا قيض
له القا رورة ديرلر وباؤا اصلي فتح با وسكون واو ايله بوء اولوب
رجوع ايتمك معناسنه اولمغله آيت كريمه استعيذ بالله وباؤا بغضب
من الله رجعوا به اى صار عليهم ايله تفسير اولنمشدر مفسرين
هدايتقرين عليهم الرحمة رحمة المقربين حضراتى بيورورلركه لا يمسه
الا المطهرون اولان فرقان كريم كرامتمقرونده ريح شرده رياح خيرده
كلمشدر قال سبحانه تعالى وفى عاد اذ ارسلنا عليهم الريح العقيم وقال جل
جلاله ومن اياته ان يرسل الرياح مبشرات بناء على هذا سنت سنيهٔ
حضرت نبويه هرنه وقت هبوب ريح واقع اولسه قبله يه توجه
وبد مباركلرين سمايه مد اللهم اجعلها رياحا ولا تجعلها ريحا اللهم
اجعلها رحمة ولا تجعلها عذابا ديو دعا بيورورلرايمش ابن عمر رضى الله
عنهما الرب الاكبردن منقولدركه قران مجيدده روزكار معناسنه
سكز موضعده ذكر بيوريلوب دردى رحمت ودردي عذابه
دلالت ايدر رحمت ايچون مذكور اولانلر مبشرات ومرسلات
وذاريات وناشرات درلر وعذاب ايچون اولانلر صرصر

* ابناء *
* رياح *
* نفخة *
* الشكل *
* مطلب الفاظ ثمانيه بمعنى الريح فى قرآن كريم

وعقیم اولوب برده واقع درلر وعاصف وقاصف بحرده واقع درلر
* نترا *
نترا * آنفاذکری مرورایدن تتابع معناسنه بلا انفصال
بری بری اردنجه کلانه اطلاق اولنیوب بینلرنده فاصله ایله واردینه
تعبیر اولندیغنه آیت کریمه استعیذبالله ثم ارسلنا رسلنا تترا
دلیل وافیدر زیرا مبعوث اولان ایکی پیغامبر ذیشان مابینلرنده اولان
* تجلی *
تراخی مدت معلومدر * تجلی * قلوب صلحایه غیوب سبحانیه نك
منکشف اولمسی معناسنه تشدید وکسر لام ایله مستعملدر عربیده
لغة برنسنه منکشف اولمق یعنی اشکار وروشن معناسنه واصطلاحا
بالاده محرر معنایه دال فتحات ثلاثه وتشدید ومد لام ایله تجلی دن غلط
اولمسنی مرحوم کمال پاشا زاده تحقیق ایلمشدر فارسیده محرر اولان
معنالری مد همزه ایله اشکار وضم را ایله روشن ایله افاده ایدرلر
* تحف *
تحف * نادیده وطرفه ونادر المثل شی اعلا معناسنه مستعملدر
عربیده هدیه نك مرادفی اولان تحفه نك ضم تا وفتح حا وسکون فا ایله
جمعی تحف دن غلط اولوب فارسیده فتح همزه ومیم وسکون را ایله
ارمغان دیرلر پوشیده دکلدر که اکثری نادیده وبی مثل اولان هدایا
وصفنده عطف بیان قصدیله تحف وهدایا مذکور اولمغله مخترعان
الفاظ معنای مرقومی اکسا ایلمشلر اوله ویا اهدا وتقدیم اولنان
شی جنسنك اعلاسی اولمسی منشأ غلط اوله ترکیده زبانزد اولان
شی طرفه جنسنك اعلاسی معناسنه عربیده فتح غین وکسر
ومد را ایله غریب وکسر عین وسکون لام ایله علق وفارسیده فتح تا
وسکون نون وخاء معجمه وضم سین ایله تنسخ دیرلر متعارف اولان
* تحمیص *
منسوخ دخی بوندن غلط اولمسی استشمام اولنور * تحمیص * حمصه دن
یعنی لبلبوکبی حبوباتی خصوصا قهوه یی قاورمق ویا تحمیس خاء
معجمه وسین ایله حمسی زائل اولنجه قاورمق معنالری ملاحظه سیله
ایکی درلو توجیه اولنور عربیده ادویه وغیریدن نار خفیفده سیاه
اولنجه قاورمنك اسمی اولان فتح تا وسکون حاء مهمله وآخرده سین ایله
تحمیس دن غلط اولدیغنه قاموسك التحمیس ان یؤخذ شی

* تخمه *

مطلب نقل بعض الاسما في افتعال

* تذكار *

* تراج *

* ترازى *

* تربد *

من دواء وغيره فيوضع على النار قليلا تركيبي دلالت ايدر فارسيده
مدها وكسر ومد جيم فارسيه ايله هاجيدن ديرلر * تخمه * زياده
اكلدن معده يه عارض اولان علت كه امتلا ديرلر ضم تا وسكون
خا ايله مستعملدر عربيده ضم اول وفتح خاء معجمه ايله اصلى وخمه اولان
تخمه دن غلطدر اهل لغت ضرورة شعر ايچون سكون خايي
تجويز ايلمشلردر وفارسيده علت مرقومه مدنون وضم كاف
عجميه ايله ناكوار ديرلر فائده تخمه نك اصلى وخمه وتهمه نك
اصلى وهمه وتكله نك اصلى وكله وبونلر امثالى اسمايى
افتعاله نقل ايله‌در يعني وكله نقل اولندقده اوتكله اولوب واو حرف
علت ماقبلى ساكن واو يايه قلب اولنمغله يا دخى تايه قلب وادغام اولنوب
تكله اولدى تالرى اصليه توهمنه مبنى هيچ برحالده ادغامك
اظهارى جائز اولماز لطيفه مكۀ مكرمه على فاتحها ازكى التحيه‌ده
مواجهۀ بيت الله الاكرمه برميت كتورمشلر باديه نشين اعرابيدن
برى نه علتدن فوت اولديغنى سؤال ايلمش تخمه دن جوابلرنده
نه صورتده علت اولديغى معلوم دكلدر ديدكده چوق اكل ايله
امتلاء بطندن حاصل اولور تعريفلرى آننده صيحه وفرياد ايله اللهم
امتني من التخمه ديه رك طواف بيت مكرمه شروع ايلمش * تذكار
اكماق معناسنه ذكرنك مصدرى اوله‌رق كسر تا ايله مستعملدر
عربيده فتح تا وسكون ذال ايله تذكاردن غلط اولوب فارسيده مد يا ايله
ياديدن ديرلر * تراج * خوش صوت ومنظر كلكه شبيه طير معروفك
اسمى عربيده ضم دال وتشديد ومد را ايله دراجدن غلط اولوب
فارسيده فتح اولين وسكون راء مهمله وواو موقوفه ايله تذرو ديرلر
ترازى * اشياء وزن اولنان آلت معروفه نك اسمى فارسيده فتح تا ايله
ترازودن غلط اولوب عربيده كسر ومد ميم ايله ميزان ديرلر * تربد
بين العشابين ادويۀ معروفه‌دن اولوب ضم تا وسكون را ايله مستعملدر
فارسيده كسر تا وسكون را ودال وفتح با ايله تربددن غلطدر دوا عز قوم
خراسان وهند حواليسنده نابت ورقى بوكرجه يه وثمرى قوش دلنه

شبیه نبـاتك بیرونی سیاه ود رونی سفید ومجوف کوکیدر * تربه * زیارت اولنان مقابر بکاره اطلاقی مشهور درفارسیده ضم تاو سکون را وتاء آخـیر وفتح باایله تربت دن غلط اولوب عربیده ضم میم ایله مزار دیرلر تربت عربی قیاسیله تاء قصیر قیداولنوب تخفیفا تربه دیمه‌لری ملایمدر * ترجمان * برلسـاندن زبان آخره معنـای الفاظی نقل ومقصـود اولان معنای منقول الیه ایله بیان ایدن رجلك علمی اوله‌رق ضم جیم ایله مستعملدر عربیده فتح تاوجیم ایله ترجمان دن غلط اولوب معجمی فتح تا وزاو سکون را ایله ترزفان درلکن اعراب محرر ایله لسان فارسیده عربی اوله‌رق ترجمان استعمال لی شایعدر کتب نحویه دن مصباح دیباجه سنده واقع ترجمه کلمه‌سی فتح تاوجیم وسکون را ومیم وضم تاء ثانی ایله‌در تشدید جیم ایله ترجمه قرائتی غلط اولور * ترخنه * بغدای ویوغورددن اعمال ایله طعام طبخ اولنان شیٔ معروفك اسمی فارسیده فتح تا ومدخا ایله ترخانه دن غلط اولوب عربیده مدکاف وفتح میم ایله کامخ دیرلر * ترزی * معروف قطع اولنمش ویا پاره لنمش اشیـایی بری برینه الصاق ودیکمه ایله دیکنلرك اسمی فارسیده فتح دال وسکون را ویای نسبیه ایله درزی دن غلط اولوب عربیـده فتح خاوتشدید یا ایله خیاط دیرلر فائده فارسیده درز شکنمدر که ترکیده کسبر یا ایله بودیرلر رأس ودست ویا واثوابده اولور جامه‌لرده اولانه دیکیش دخی تعبیر اولنور بنابرین قدیمده هندی خرقه‌سی شکلنده اثواب خیاطه ایدنلره باء نسبیه ایله درزی تسمیه اولنوب بعده تعمیم اولنمشـدر ترسانه * کفره اسراسنی حبس وسفاینی ربط ایلدکاری محل معروفك اسمی ترساخانه دن غلط اولدیغی بوصورتده کوش زد فقیردر که حین فتح قسطنطینیة المحمیه‌ده نصاری اسراسنی لیالیده اهل اسلام ایله مخـالطه ودرون قلعه‌ده کونا کون ایقاع فساددن وقایه حبس وحفظ ایچون الان باقی اولان ترسـاخانه زندانی بنا وبو اسم ایله تسمیه اولنوب دردست اولان اسرایی انده ابقا ایلمشلر واول زمان غدرغه نامیله انشـا اولنان زوارقك لیمانی حالا مشهوردر بعدبعد

* تربه *

* ترجمان *

تحقیق لفظ ترجمه

* ترخنه *

* ترزی *

* ترسانه *

سفاین کبیره تدارکنه ابتدار واولایالی کوشکی جوارنده الان محطب
اولان محلده برقلیون انشا اولنوب برصورتله روی دریایه القا ممکن
اولمدیغنه مبنی ترساخانه جواری اولان لیمان معروفك مثلی غیر موجود
اولدیغندن اختیار اولنمش امازبانزد اولان ترسانه معناسنه عربیده
ضم میم ایله مرسا وفارسیده دریا ایله بنددن مرکب فتح دال ایله
* ترکش * درباند دیرلر * ترکش * مجاهدین وابنای سبیل درونه تیر وضعیله
ومیانلرینه بند ایلدکلری شئ معروفك اسمی فارسیده کسر ومد تاء
وسکون را ایله تیرکشدن غلط اولوب عربیده فتح کاف وتخفیف نون
* ترکمان * اول ایله کنانه دیرلر * ترکمان * اکثر مملکت اناطولیده صیفا وشتاء
نقل محله مبتلا کوچبه طائفه سندن معروف طائفه نك تصحیح
اسملرنده مشهور اولان ماتقدمده اصللری اسلامی ترك ایله ملت آخره
التجا ایتملریله ترك الایمان دیه رك تخفیفا ترکمان اولمشدر توجیهی
نامناسبدر وجه وجبه قبائل مرقومه نك ترك تعبیر اولنان چغتای
طائفه سنه مشابهتلری درکار اولمغله ترکماندن غلط اولمسی اشکاردر
زیرا مان بکزه یجی معناسنه ماستندن اسم فاعل اولمغله معنای ترکیبیسی
ترکه بکزه یجی طائفه دیمك اولور بودخی قاموسده محرردرکه اتراکدن
برطائفه اسلامه میل ایدوب ایچلرندن ایکی یوزبیك کمسنه یوم واحدده
ایمانه کلملریله همجنسلرندن ایشدنلر ادای فارسیه ایله ترك ایمان دیمشلر
* ترکو * بعده تخفیف اولنوب اول طائفه یه ترکمان تسمیه اولنمشدر * ترکو * مرکوب
اولان حیوانانه برابر تحمیل وبند ایلدکلری شئ معروفك اسمی
الاعجام ترك کثیرا قاعده سنه مبنی چغتاییده را برینه زاء معجمه ایله
ترکودن غلط اولوب عربیده کسر سین وسکون میم ایله سمط
وفارسیده کسر فا وسکون تا ایله فتراك دیرلر اسمین مرقومین بند
* ترکه * اولنان باغه دخی اطلاق اولنور * ترکه * میتك ترك ایلدیکی انواع
اشیاء معناسنه فتح را ایله مستعملدر عربیده فتح تا وکسر را ایله ترکه دن
غلط اولوب فارسیده ضم میم وآخرده کاف عجمیه ایله مرده ریك
وحذف کاف ایله مرده ری دخی دیرلر خفی دکلدرکه ترکه فتحتین ایله

مطلقا ترك اولنمش نسنهٔ متروکه معناسنه و کسر را ایله مخلفات میته
* تره * اطلاق اولنور * تره * سبزهٔ مأکوله معروفه نك اسمی فارسیده فتح تا
وتشدید را ایله تره دن غلط اولوب عربیده کسر جیمین وسکون
را ایله جرجیر دیرلر ترکیده مستعمل اولدیغی صورتده مخففا فتح
* تره تور * را ایله تره لسان فارسیده دخی مستعملدر * تره تور * زمانه مزده
خیار ومدقوق فندقدن اعمال اولنان طعام مختصرك اسمی فارسیده
تره ودوغ دن غلط اولمسی ملایمدر عربیسی جرجیر ودوغ اولور
معلومدر که ضم ومد دال ایله دوغ ایران معناسنه اسماء مشترکه دن
وتره معروف وزمانه مزده بو صورتده تره ودوغه جاجق دیدکلری
* ترهون * مشهوردر * ترهون * خوش رایحه سبزهٔ مأکوله نك اسمی فارسیده
فتح تا وضم خاء معجمه ایله ترخون دن غلط اولوب معربی اعراب
* تره باغی * مرقوم ایله طرخون در * تره باغی * طوزسز وتازه ولطیف سمن
معروفك اسمی فارسیده مسکه نك مرادفی فتح کاف ورا ایله کره دن
غلط اولوب عربیده فتح اولین وسکون ثالث ایله زبد دیرلر کرهٔ
تره ایتلریله باغه اضافتی آنفا ذکری سبق ایدن سبزهٔ تره دن تمییز ایچون
* ترید * اوله * ترید * ات صوینه اتمك اضافه سیله اعمال اولنان مأکولك
اسمی عربیده فتح ثاء مثلثه ایله ثرید وفارسیده ضم تاء اول و ینه آخرده
تا ایله تریت وفرهنك مجموعه ده فتح تاء مثناة وآخرده دال ایله ترید دخی
* تریز * مذکور اولمغله قنغیسندن غلطدر دینسه ملایم اولور * تریز *
جامه لرك چاپك دیدکلری پیشی یانه خیاطه اولنان قطعهٔ معروفه نك
اسمی فارسیده کسر ومد تا ورا ایله تیریزدن غلط اولوب معربی
* تز * کسر تا وسکون خاء معجمه ایله تخریص در * تز * چاپك معناسنه بلا یاء
فتح تا ایله مستعملدر فارسیده کسر ومد تا ایله تیزدن غلط اولوب
* تزگاه * عربیده فتح سین ایله سریع دیرلر * تزگاه * قماش وسائر نسنه لر نسج اولنور
آلت معروفه نك اسمی فارسیده فتح دال وکاف عجمیه وسکون سین واظهار
ها ایله دستگاه دن غلط اولوب عربیده کسر میم وسکون نون ایله
منسج دیرلر * تسبیح * انواع اشیادن تدویر ایله تسبیح جوردکلری اکثری

سددانهٔ

سددانه معروفه‌نك اسمی عربیده ضم سین وسكون باایله سبحه‌دن
غلط اولوب فارسیده فتح سین وكاف وراء ثانی وسكون راء اول ایله
سركزه دیرلر خفی دكلدركه تسبیح تكریم وزننده حضرت خالق
بی زوالی عیب ونقص ویرر نسنه‌لردن بریدر دیو ذكر ایتمكدر * تیستره * تیستره
اخشاب قطع ایلدكلری آلت معروفه‌نك اسمی فارسیده ایكی جزءدن
مركب دستره‌دن غلط اولوب عربیده كسر میم وسكون نون ایله
منشار دیرلر دستره‌نك اصلی اره‌ٔ دست اولمغله معنای عام تركیبیدن
معنای خاص علمیته نقلده مضاف الیه تقدیم وهمزه حذف اولمشدر
تسلی * دفع الم وكدرایده‌جك كلمات ایله خاطری مشغول ایدوب * تسلی *
غصه‌یی زائل ایلمك معناسنه فتح ومدوتشدید لام ایله مستعملدر عربیده
فتحتین وكسر تشدید لام ایله تسلی دن غلط اولوب فارسیده ضم كاف
ایله كشادن خاطر دیرلر * تشریفاتی * طرف دولت علیهٔ عثمانیه * تشریفاتی *
ایده الله تعالی بالتأییدات الرحمانیه دن قانون وقواعد ورسومك
اجراسنه تعیین اولنان شخصك اسمی فارسیده فتح تا وسكون شین
ویاء نسبیه ایله خفتانی نك مرادفی اولان تشریفاتی دن معنا غلط
اولوب عربیده كسر خا وسكون لام ایله خلعتی دیرلر معلوم اوله كه
تشریف فارسیده پادشاهانك اهل مناصبه اكسا بیوردقلری خلعته
اطلاق اولنمغله تشریفاتجی دیمك خفتانجی معناسنه اولدیغی اشكار
اولور * تشنج * جراحت صغیره‌یی سوء تدبیر ایله افساد ایتمده * تشنج *
صراحة وامر جزئیی كسب بیله داهیهٔ دهیا ایلمده كنایة غلط اندر
غلط تشنش استعمالی شایعدر عربیده تقبض فی الجلد یعنی دری
بورشمق معناسنه فتحتین وضم تشدید نون ایله تشنج اولوب فارسیده
جراحت سببیله برعضو باطل ودست ویا عاطل اولمق معناسنه كذلك
فتحتین وضم وتخفیف نون وسكون جیم ایله تشنج دیرلر اما اصطلاح
اطباده پیوستدن وپارطوبتدن سكرله عارض اولان علت معروفه‌در كه
مریض مرادی اوزره اعضاسنی تحریكه قادر اوله‌مز حفظنا الله تعالی
والقارئین والسامعین تصبب الفرس عرقا تركیبی معناسنده تصبب الفرس عرقا

آت دردوكدي ديمك غلطدر تمييز معناسني بيان ايچون فرس دوكلدي
عرق بونلدن ديمك لازمدر زيرا لغة ومعنى تمييزه مخالف اولور بونه
مجاز عقلي ديرلر اصلي تصبب عرق الفرس دن معبردر مبالغه ايچون
تقديم اولنمشدر * تعفن * قوقماق معناسنه استعمالي شايعدر * تعفن *
عربيده چوريمك معناسنه اولان فتحتين ايله تعفن دن غلط اولوب
فارسيده ضم باي عجميه وواو معروفه ايله بوسيدن ديرلر قوقاغه
عربيده رايحه طيبه اولور ايسه فتح تا ونون ايله تنفخ ورايحه كريهه ايسه
ضم ميم وسكون نونين وكسر تا ايله منتن وفارسيده طيب وردي
بلا فرق فتح كاف فارسيه ودال وسكون نونين ايله كندن ديرلر منشاء
غلط اكثري چورك نسنه لرده قوقاق دركار اولمسي اوله * تفتر * تفتر *
حساب وارقام تحرير اولنان اوراقك اسمي عربيده فتح دال وتا
وسكون فا ورا ايله جزء كتاب معناسنه اولان دفتردن غلط اولوب
فارسيده مد ميم ايله ماره ديرلر * تفخر * تكبر وتعظم يعني اولونمق * تفخر *
معناسنه استعمالي شايعدر عربيده فتح ومد فا وضم خا وسكون را ايله
تفاخردن غلط اولوب فارسيده ضم شين وكاف عربيه ايله
شكوهيدن ديرلر * تفك * آلات حربيه دن معروف دمور تفك * تفك *
قديم اولمغله لفظ مرقوم اغز تفنكدن شايع اولمشدر فارسيده ضم تا
وسكون فا ايله تف اوفورمك معناسنه اولمغله اغز تفكينه تفك
وعربيده فتح سين وسكون با ايله سبطانه ديرلر بعده مناسبتيله متداول
اولان دمور تفكه نقل اسم اولمشدر مرقومه عربيده لغت مولد اولەرق
ضم با وسكون نون ايله بندقه وفارسيده واو ايله توفك ديرلر * تفل * تفل *
برشيء عصر اولندقده حاصل اولان دردده اسم اولەرق ضم تاء مثناة
ايله مستعملدر عربيده ضم ثاء مثلثه ايله ثفل دن غلط اولوب فارسيده
ضم دال ايله درد ديرلر * تقاضي * تقلقت واضطراب ويرمك معناسنه * تقاضي *
فتح ومد ضاد ايله مستعملدر عربيده حكم وامر معناسنه كسر
ومد ضاد ايله تقاضي دن غلط اولوب فارسيده فتح واو وسكون نون ايله
وند هندن ديرلر * تقشرم * برشيء شدت وغلظت ايله اخذده * تقشرم *

مستعملدر

مستعملدر عربيده فتح اولين وسكون شين وراو ضم ميم ايله تفشمردن غلط اولوب فارسيده مطلقا اخذ يعنى الق معناسنه كسر همزه وسكون سين ايله استاندن ديرلر * تقصيرات * رؤيت اولنان اموردە قصور واهمال وتكاسل وتكاهل معناسنه مستعملدر عربيده فتح تا ومد قاف ايله تفاصيردن غلط اولوب فارسيده كسر نون وسكون كاف ايله نكشيد نهاد ديرلر معلومدركه تقصير مصدرينك جمعى تقاصير اولور * تقكه * بر پاره سندن خياط ايله باشه كييلان شئ معروفك اسمى فارسيده مدطا وسكون قاف وبا كسرى ايله طاقيه دن غلط اولوب عربيده قديمده غير مخيط طاقيه صورتنده مستعمل اولان نسنه يه كسر غين معجمه ايله غفار ديتوب لغت مولده اوله رق الان مستعمل اولانه ضم ومد كاف وتشديد يا ايله كوفيه ديرلر * تكفير كفره عزو ايتمك معناسنه مستعملدر عربيده اكفاردن غلط اولوب فارسيده معنى مرقومه فتح تا وسكون را ايله ترسا كفتن ديرلر اهل قبله تكفير اولنماز كلامى بغايت شايعدر مأخذى لاتكفر احدا من اهل قبلتك اولمغله اهل قبله يه كفر عزو اولنماز ديمك لازم اولور اما لفظ تكفير كفارت يميندن حنث واجب اولان فعل اولديغى محتاج شاهد وقسم دكلدر * تكه * جاى درويشان ومحل مشايخ درويشانك اسمى فارسيده فتح تا ويا وسكون كاف وها ايله تكيه دن غلط اولوب عربيده مد زا وكسر واو ايله زاويه ديرلر اكرچه زاويه لغة كوشه وبوجاق معناسنه اولوب مشايخ ودرويشان اكثرى وحدت نشين اولدقلرندن محللرينه علم اولمشدر * تلخيص حضور حضرت پادشاهيه تقديم اولنان اوراقه علم اولمشدر عربيده فتح تا وسكون لام وكسر ومد خاء معجمه ايله كشف وبيان معناسنه اولان تلخيص دن معنا غلط اولوب فارسيده مد دال ونون ايله داناييدن ديرلر بو خدمته مأمورلره تلخيصچى ديدكلرى مشهوردر * تلف * ضايع وغائب يعنى الدن چقمق معناسنه مستعملدر عربيده فتحتين ايله هلاك يعنى اولمك معناسنه اولان

* تقصيرات *

* تقكه *

* تكفير *

* تكه *

* تلخيص *

* تلف *

تلفدن غلط اولوب فارسیده ضم میم وسکون را ونون وفتح دال ایله مردن دیرلر هلاکده فقدان وضیاع درکار اولمغله تعمیم ایلمشلردر * تلك * خدمهٔ حمامدن معروف طائفه‌نك اسمی عربیده مطلقا اوغوشدرجی معناسنه فتح دال وتشدید لام ایله دلاكدن غلط اولوب فارسیده مد میم وکسر لام وسکون شین ایله مالشکر دیرلر وجه تسمیه دلاك جامده خلقی اوغوشدروب بدن انساندن ازالهٔ وسخ ایلملریدر ودلوك ضم دال ایله دخل بابندن مصدر اولوب عند دلوك الشمس دیمك زوالدن کچمك ودخی غروبه قریب اولمق معنالرینه دلالتی کبی شمسه ناظر اولنلرك کوزلری خیره سنی ازاله ایچون دلك ایتمدن ناشی اسناد مجازی اوزره کویا شمس دلاك اولمش اولور دیو بو معنایه دخی توجیه اولنمشدر * تلمه پینری * تازه ومایه شی معروف پینرك اسمی فارسیده فتحات ثلاثه وتاء بینه دال ایله دلمه دن غلط اولوب عربیده اسم مخصوصی اولمغله پینر معناسنه اسم جنس اولان ضم جیم وسکون با ایله جبن دیو مستعملدر پینر مرقومك فارسیده اسم مخصوصی دلمه اولمغله باب همایون قپوسی کبی استعمالی غلط دیگره مؤدی اوله جغی اشکاردر * تلمیذ * علم شریف وسائر هنر ومعارف تعلم ایدن کسنه‌لر یعنی شاکرد معناسنه فتح تا وسکون لام ایله مستعملدر عربیده معنای مرقومه دلالت ایدن کسر تا وسکون لام ایله تلمیذدن غلط اولوب فارسیده شاکردك مرادفی کسر ومد میم ایله میلاد دیر تلمیذ امثالی اصلی مکسور الاول اولوب غلطا مفتوح قرائت اولنلرك بری دخی طنجیردر که معروف اولان تجره‌نك فارسیسی تنکبره‌نك معربیدر وبری دخی برطیل درکه حجر طویل معناسنه‌در فارسیده سنك دراز دیرلر وبری دخی جرجیردرکه مأکول سبزه تره‌در فارسیده بنه تره دیرلر وبری دخی ضدیددر که سید شجاع معناسنه‌در فارسیده بهادر دیرلر وبری دخی غطریف درکه سید وشریف یعنی اولو معناسنه‌در فارسیده بزرك دیرلر وبری دخی مندیل درکه استعمال اولنان درت کوشه‌لی بز معناسنه‌در

* تلك *

تحقیق دلوك الشمس

* تلمه پینری *

* تلمیذ *

مطلب الفاظ مکسور الاوائل المستعمل بالفتح غلطا

* تمبل * فارسیده دستمال دیرلر * تمبل * کاهل وایش سز معناسنه معروف فارسیده فتح تا وسکون نون وضم ایله تنبل دن غلط اولوب

* تمغر * عربیده فتح عین وقا وسکون شین ولام ایله عشقل دیرلر * تمغر غضبدن تغیر وجه حاصل اولدقده عین معجمه ایله تمغر وجهه دیرلر عربیده فتحات وتشدید عین مهمله ایله تمعر وجهه دن غلط در زیرا خیرالناس حضرت ابن عباس رضی الله تعالی عنهمادن منقولدر که حضرت جبریل علیه السلامه الان مداین صالح دیو مشهور اولان اماکنده بعض مداینک عالیها سافلها صورتنده قلب اولنمه سنه فرمان جناب سبحانی ارزانی بیورلدقده حضرت جبریل علیه السلام یارب ان فیها عبدك الصالح رجاسنه مبادرتده یاجبریل ابدأبه فانه لم یتمعر وجهه لی قط خطاب مستطابی صادر اولمشدر طریق

تحقیق مداین صالح

حجده مداین حضرت صالح دیو مشهور ومعروف اماکن وبیوت محرر اولان مداین مقلوبه اولیوب ممسوخات کبی انلر مندرس اولمشدر الی الان موجود اولان بیوت بر ر حجر کبیردن ثقب ونحت اولنمش باب وروزنلری علی حاله باقی حجره لر اولدیغی رأی العین مشاهدهمز اولمشدر

مطلب فرق اطلاق اسامی

فائده مرضدن لونی صاری اولانه اصفر وجهه من المرض وجسالتدن عارضی کلکون اولانه احمر خده من الخجل دیدکلری شایعدر احمر واصفر وامثاللری لون خالص وثابت ومتمکن ومستقره اطلاق اولنوب محرر اولدیغی اوزره عارضی وسببیله زائل اولانلره احمار واصفرار اطلاقنی محققین فرق وتمییز ایلمشدر * تنجره * تراب ونحاسدن مصنوع طعام طبخ اوله جق اوعیه معروفه لرك اسمی فارسیده فتح تا وسکون نون ایله تنکیره دن غلط اولوب عربی مشهوری کسر اول وسکون ثانی ایله قدر در اما آنفا ذکری مرور ایدن طنجیر معربه ها زیاده سیله لسان

* تندر * عربیده ینه معربا طنجیره دخی دیرلر * تندر * ایام شتاده برددن وقایه ایچون استعمال اولنان شئ معروفك اسمی عربیده اتمك طبخ ایلمك ایچون استعمال ایلدکلری فتح تا وضم وتشدید نون ایله تنوردن غلط

اولوب فارسیده فتح تا وتخفیف نون ایله تنور خانه دیرلر فرقان کریمده
قصهٔ پرحصه طوفان بیانندهٔ استعیذ بالله وفار التنور لفظ معجز بیانندهٔ — تفسیر آیهٔ کریمه
مفسرین حضراتی طوفانک بدئی روی ارضدن میاهک فورانی
اولدیغندن متفق‌لر اولوب تنوری فتی چوق توجیه بیورمشلردر
اما اصح اقوال قوم حضرت نوح صلوات الله علی نبینا وعلیه دن بر عجوز
شربره جمله‌دن ازید جناب نجی اللهی فنی کلامک ظهور ایدوب تنور
فوران ایلمدی تعجبرندن خالی اولمدیغنه مبنی اول ظهور طوفان اول
عجوزک تنورندن اولدیغی تصریح وبیان بیورمشلردر اما استانهٔ امن
اشیانه‌نک بیوتی عالی اولدیغیچون تنورلرینک اسفلی دخی خشبدن
اولمغله فائدهٔ واحده‌یه منحصره اولوب اناطولی قصبات وقراسنده
هم طبخ نان وهم استحمام ایچون استعمال اولنان تنور قدیمک نوعی
باقیدر فائده ابوحاتم روایتی اوزره تنور معرب اولوب لکن — مطلب لفظ تنور
بین العرب محلل مرقومک بوندن اشهر اسمی اولمدیغنه مبنی فرقان
کریمده بو اسم ایله مخاطب اولمشلر اما ابو الفتح همدانی تولج کلمه‌سنک اصلی
وولج اولدیغنه نظرا عربیٔ صحیحدر واصلی نوور اولوب واوین وضم
وتشدیدن لازم گلان نوع ثقالتی دفع ایچون عین الفعلی فاء الفعلنه نقل
اولندقده ونور اولوب تولجه قیاس واو اول دخی تایه قلب ایله تنور
اولمسنی نقل ایلمشلردر *تنف* معروف چادر ایپلرینک اسمی عربیده — *تنف*
ضم اولین وسکون نون ایله طنب که معجمی فتح طا ایله طناب درلغظ
مرقوم هر برندن غلط اولمق محتملدر فاحمل علی ایهما شئت *توءمان — *توءمان*
زعفران وزننده بطن واحددن ایکز تولد ایدن قرنداشلرک برینه
اطلاقی شایعدر عربیده فتح اول ایله فوعل وزننده توءم دن غلط
اولوب فارسیده ضم جیم عربیه ایله جنابه دیرلر خفی اولمیه که ایکز
اولنلرک برینه توءم وایکی سنه توءمان اطلاق اولنور یعنی مفرد
مذکری توءم ومفرد موءنثی توءمه وتثنیه‌لری توءمان اولوب والده‌لر
ینه متیم ومتیمه ومتیام دیرلر وجمعی اولان ضم اول ایله فعال
وزننده توآم اصلنده ووام اولوب واو اول تایه تبدیل اولنمشدر

مطلب جموع ثمانیه

واسم جمع ویا جمع اصلی واولی مکسور اولوب ضمه یه تبدیل اولنان بوورنده جموع کلام عربده سکزه منحصر اولمغله علامهٔ زمخشری نظم ایلمشدر نظم ماسمعنا کلاغیر ثمانٍ هی جمع وهی فی الوزن فعال ربابٍ ۱ وفرارٍ ۲ وتوآم ۳ وعرام ۴ وعراق ۵ ورخال ۶ وظوار ۷ جمع ظئر وبساط ۸ جمع بسط هکذا فیما یقال نظم مرقومده محرر لغات ضم اول ایله اولدیغی بیان اولنمشدر اما معناسلری بیانی لازم اولمغله اولا ذکر اولنان رباب یکی طوغورمش قیونلر معناسنه در وفرار فا ایله یانی صغر یاوروری معناسنه در وتوام معناسی بالاده محرردر وعرام و عراق الدن ایرلمش کمکلر معناسنه لفظاً ومعناً مساویدر ورخال دیشی قوزیلر معناسنه در وارکك قوزیلر معناسنه حملان جمعی ضم حاء مهمله ایله حملان دیرلر وظوار سودلی دابه لر معناسنه در وبساط برمحلده یاورولریله ترك اولنان ناقه لر یعنی دیشی دوه لر معناسنه در * توتون * حرق واحراق ایله اکثر اشیادن حاصل

توتون

وهوایه منقلب جسم لطیفك اسمی جسم کثیف ورق معروفه اطلاقی شایعدر هوایه منقلب اولان توتونك اسمی عربیده ضم دال ایله دخان دن غلط اولوب فارسیده بینه ضم دال ایله دود دیرلر اما تبخر واستنشام ایله استعمال اولنان ورق دخان سکز یوز التمش برتاریخنده یکی دنیاده ظهور ویك اون ایکی سنه سنده آستانهٔ علیه ده شیوع بولوب نوظهور اولدیغنه مبنی بدعة الخلق واسرافدن عد واول

اول ظهور ورق دخان

آوانده مثمر اولان مخالف تعرف قاعده سنه یعنی ذوات ملوك ایله حقنده اولان قیل وقال بی مآل مشهوردر زمانه مزده دخان دیونابجا مشهور اولان شبئك ورقی لاحنه یه شبیه و برمقدار رطوبتلو ویاپشیجی وساقی برذراع مقداری وتوکلو وتخمی سیاهه مائل وغلاف ایچنده اولان نبات معروفه عربیده اسم موضوع یونانیسی ضم قاف ولام ومیم ایله قلومیس معناسنه مد همزه ودال ایله آذان الدب وفارسیده فتح تا وسکون نون ایله تنباکو دیرلر بوتفصیلدن ورق مرقومه یالکز دخان اطلاقی غلط اولدیغی مستغنی عن البیاندر غرائب

اتفاقيه دندر كه عربيده دخان ورقينك موضوع لهنه يعني لوله سنه
فتحات ثلاثه ايله طبقه ١١٦ ديرلر يوز ايكي سنه مقدم يعني طقوز يوز اون
سالنده ظهور ايدن قهوه ١١٦ ايله مرافقت وامتزاجلري سر عدددن
اولوب حسابلري مساوي اولمغله بري برلرندن عدم انفكاكلري
آشكار اولديغندن قطع النظر اسماء حسنى دن قوى ١١٦ اسم شريفنك
موافقت اعداد
عددي يوزاون التي به موافقتلرندن ذكري سبق ايلديكي اوزره قهوه
وورق دخانك حين ظهورلرنده بدعتدر منع اولنملري بو ايلدكاري
سعي بليغ هبا اولمشدر بونلره مماثل موافقت اعداددن لازم وملزوم
اولانلر نوح ٦٤ ناجي ٦٤ عبادت ٤٧٧ عزت ٤٧٧ سعي ١٤٠ علم ١٤٠
سراج ٢٦٤ پروانه ٢٦٤ صباح ١٠١ مساء ١٠١ حساب ٧١ سهو ٧١ كل ٥٠
مي ٥٠ طب ١١ دوا ١١ توبه ٤١٣ پشيمان ٤١٣ جور ٢٠٩ آزار ٢٠٩
عالم ١٤١ فاني ١٤١ صلح ١٢٨ نزاع ١٢٨ كاكل ٧١ سودا ٧١ محبوب ٥٨
* تورب *
نار ٥٨ ديوانه ٧٦ كوكل ٧٦ در * تورب * سبزه مأكوله معروفه نك
اسمي فارسيده ضم تا وسكون را ايله ترب دن غلط اولوب عربيده ضم
* توربه *
اولين وسكون لام ايله فجل ديرلر * توربه * ايچنه اشيا وضع ايچون خياطه
اولنان شيء معروفك اسمي فارسيده ضم تا وقلب بعض ايله توبره دن
* تورشي *
غلط اولوب عربيده كسر ميم وسكون خاء معجمه ايله مخلاه ديرلر * تورشي
بعض مأكولاتي اكشيلر ايله اعمال ايلدكلري شيء معروفك اسمي فارسيده
اكشيلك معناسنه اولان ضم تا وسكون را ايله ترشي دن غلط اولوب
* تورطي *
عربيده ضم حاء مهمله ايله حموضه ديرلر معروف اولان ترشيه فارسيده
خامه وزننده كامه ديرلر معربي خاء معجمه ايله كامخ در * تورطي
سمن وعسل وسائر مايعاتك اسفلنه رسوب ايدن شيء معروفك اسمي
* توضى *
فارسيده ضم دال وسكون را ايله دردي دن غلط اولوب عربيده
ضم ثاء مثلثه وسكون فا ايله ثفل ديرلر * توضى * لغتا كلك واصطلاحا
ابدست المغلق معناسنه استعمالي شايعدر عربيده فتح تا وواو ايله
توضؤ دن غلط اولوب فارسيده فتح نون ايله نمازي ساختن ديرلر
خفي دكلدر كه بلا اعلال وتصريف كتابت وقرائت اولنور زيرا

محل اعلال همزه اولمغله محتمل دکلدر که تفصیلی تبری تصحیحمزده
بیان اولنمشدر* توقیع * لفظا صحیح اماروات واوامر حضرت پادشاهیه * توقیع *
اطلاقی شایعدر فارسیده اصلی اوامر شاهنشاهینك بالاسنه کشیده
اولنان علامت مخصوصه نك اسمی اولمغله معنا غلط اولور نشان
مرقومه زمانه مزده طغرای غرای جهان مطاع دیرلر عربیده
فتح عین ایله علامت وترکیده کسر نون ایله نشان تعبیری دخی زبانزد
اولمغله طرف دولت علیه دن اول خدمته مأموره نشانجی وتوقیعی
اطلاقی معروفدر * تیامن وتشأم * خیر وشر صانعه ده استعماللری تیامن وتشأم
شایعدر عربیده یامن وشاءم صاغ طرف وصول طرف معنالرینه
اولمغله بونلردن مأخوذلردر زیرا قواعد عربدن جمیع صاغ جانبدن وقوع
بولانی خیره وعکسی شمال طرفندن وقوع بولانلری شره نسبت
ایلدکلرینه مبنی لفظین مرقومین شایع اولمشدر ومبارکلك طلب
ایتمك معناسنه تیمن وشوم عد ایتمك معناسنه تشأم دخی محرر اولان
معانیدن مستعاردر استطراد حضرت عبد الله ابن عباس
رضی الله تعالی عنهمادن مرویدرکه مکهٔ مکرمه شرفها الله تعالی
الی یوم القیامه وسط دنیا اولمغله اولاد آدم علیه السلام اطراف عالمه
منتشر اولدقلرنده صاغ جانبنده قصبات وقرا تدارك ایدنلر طرفنه یمن
وکذلك صول جانبنه شام تسمیه اولنمشدر فائده زعافه مبتلا
اولانلرك ایکی قاشی ما فوقنه بورنی قانندن حصیر چوپی ایله مکه
وسط الدنیا والله رؤف بالعباد تحریری آننده انقطاعی کرارا تجربه
کرده مزدر * ثبتل * بیان کچیسنك سال دیده ومسن ارککی معناسنه * ثبتل *
تائین ایله مستعملدر عربیده فتح ثاء مثلثه وتاء مثنات وسکون با ولام ایله
ثبتل دن غلط اولوب فارسیده مطلقا ارکك کچی معناسنه فتح تا وکاف
عربیه واخفاء ها ایله تکه دیرلر * تبلق * لبد وچل پاره لرندن اعمال ایله * تبلق *
اکر وپالان الینه وضع ایلدکلری شیء معروفك اسمی فارسیده فتح تا
وکاف عربیه ایله تکلتودن غلط اولوب عربیده ضم قاف وسکون را ایله
قرطاط دیرلر

❁ حرف الثاء ❁

* ثدايا * ثدايا * اكثر حيوانده موجود ومعروف ممه معناسنه اولان ثدينك جمعی اولمق اوزره استعمالی شایعدر عربیده ضم ثا وکسر دال وتشدید یا ایله ثدی دن غلط اولوب فارسیده کسر باء عجمیه وسکون سین ایله پستان نهاد یرلر خفی اولمیه که ثدیك اصلی فعول وزنی اوزره ثدوی اولمغله کلمه ده واو ویا جمع اولوب اولی دخی ساکن اولمغله واو یایه قلب اولنوب بعد الادغام بناء یا صحیح اولمغیچون ماقبلنك مطلب ثدی الحیوات ضمه سی کسره یه تبدیل ایله ثدی اولمشدر حکم سجانی حیواناتدن اذن ظاهری یعنی کوز ینورقولاغی اولانلرك ممه لری اولوب اولادلرك ارضاع ایدرلر طیوردن وطواط یعنی یارسه نك دخی اذن ظاهر یسنه مبنی سودی اولدیغنه امام همام حضرتلرینك تبرئهٔ ذمت جاریه ده واقع لبن الوطواط کعنی الادمی حکملری شاهددر قصهٔ مرقومه امرئ القیسك قفانبکی سندن مشهور اولمغله طی اولندی * ثفل * ثفل * رطوبت ایله اوفوریلوب شیشن کوز اغریسنه علم اوله رق ثاء مثلثه ایله ثفل فی عینیه دیرلر عربیده کسر تاء مثناة وفا ایله تفل دن غلطدر وجع محرره نك مقابلی یعنی رطوبت سز شیشن عینه فتح نون وسکون فا ایله نفث دیرلر اما لغة ایکیسی دخی اوفورمکه دلالت ایدوب نفث چوق افورمکه وتفل اقلنه اطلاق تفسیر آیهٔ کریمه اولنور آیت کریمه ده استعیذ بالله من شر النفاثات تفسیرنده قاضی بیضاوی بیض الله تعالی وجهه النفث النفخ بلا ریق بیورمشدر یعنی زمان نبوت علیه السلامده سحرهٔ قریش برحبل درازه اوقیوب هر برعقدنده اوفوروب ودکوم ایدرلر ایمش وپیغمبر ذیشان ونبی انس وجان محمد المصطفی علیه اکمل التحایا افندیمز حضرتلرینك ان روح القدس نفث فی روعی ان نفسا لن تموت حتی یستکمل رزقها فاتقوا الله واجملوا فی الطلب حدیث شریفنده واقع اولان نفث دخی * ثقلت * معنای محرره دلالت ایدر * ثقلت * اغرلق معناسنه فلان شی ثقلت ویردی دیرلر مشهوردر عربیده خفتك ضد ومقابلی ثقلك اسمی

ثلاثا
ثیبه
چابق
چاداق
چارشف
چارشنبه
چارشی

کسر ثاء وفتح قاف وسکون لام ایله ثقل دن غلط اولوب فارسیده
کسر کاف عجمیه ایله کرانی دیرلر * ثلاثا * ایام هفته یوم بازاردن
عد ایله صالی دیومشهور اوچنجی کونك اسمی قصر ثاء ثانیه ایله مستعملدر
عربیده فتح اول ومد ثانیین ایله ثلاثاء دن غلط اولوب فارسیده
فتح سین واخفاء ها ایله سه شنبه دیرلر * ثیبه * زوجدن خالی اولان
عورتك اسمی عربیده ثیب دن غلط اولوب فارسیده کسر
مد باء عربیه وفتح واو واخفاء ها ایله بیوه زن دیرلر ثیب صفة
ثابتهٔ نسادن اولمغله تفصیلی باکره بحثنده مرور ایلدی

❊ حرف الجیم ❊

چابق * تیز وجست معناسنه فتح ومد جیم وضم باء عربیه وسکون
قاف ایله استعمالی شایعدر فارسیده مد جیم عجمیه وضم بای فارسیه ایله
چابك دن غلط اولوب عربیده فتح سین ایله سریع دیرلر * چارداق
تحت السماء قصور اوزرینه قریه دیوا عمال اولنان لرك اسمی فارسیده
فتح سین وسکون را ایله سرطاق دن غلط اولوب عربیده فتح عین ایله
عریش دیرلر اما چارطاق فارسیده درت کر اوزرینه یاپلمش خانهٔ
بالا اولدیغی معروفدر * چارشف * یورغانلره خیاطه وجامه خوابلره
فرش اولنان شیء معروفك اسمی فارسیده چادرشب دن غلط اولوب
عربیده کسر میم وسکون لام وفتح حا ایله ملحفه دیرلر * چارشنبه
اول هفته یوم بازاردن عد ایله دردنجی کونك اسمی فارسیده ایکی
جزءدن مرکب وفتح جیم عجمیه ایله چهارشنبه دن غلط اولوب
عربیده فتح همزه وسکون را وکسر با ایله اربعا دیرلر خفی دکلدر که
اربعا وربوع یوم مرقومك علمی اولوب فارسیده اسم مخصوصی
اولمغله درت معناسنه چهار وکون معناسنه شنبه دن ترکیب ایله
چهارشنبه دیمشلردر * چارشی * دکاکیندن عبارت معروف
بازار یرینك اسمی فارسیده ایکی جزءدن مرکب ودرت طرفلو بازار یری
معناسنه مد جیم عجمیه ایله چارسو دن غلط اولوب عربیده ضم ومد
سین بله تذکیر وتأنیثی جائز اولان سوق دیرلر قدیمده اکثری محل

سوق و بازار درت جانب طرح اولندیغی ولسان فارسیده اصلی
چارشوب اولوب ترکیب نقلده حذف با ایله مستعمل اولدیغی کتب
لغاتده مسطوردر فاخترماشئت * چاروب * انواع نسنه لردن
ربط وبند ایله استعمال اولنان معروف سپورکه لرك اسمی جیم
عجمیه ایله شایعدر فارسیده مدجیم عربیه ایله ایکی جزءدن مرکب
جاروب دن غلط اولوب عربیده کسر میم وسکون کاف وفتح نون ایله
مکنسه دیرلر پوشیده اولمیه که جاروبك اصلی روب جای اولمغله
روب ضم را وسکون واو ایله سپورمك معناسنه رفتن مصدرندن
اسم فاعل وجای برمعناسنه معروف حروف علت که الف وواو ویادر
وسط ویاآخر کلمه ده قنغیسی موجود ایسه حذفی قواعد لسان فرسدن
اولدیغنه مبنی حذف ایله روب جا اولوب وصفیتدن علمیته نقلده
مضاف الیه تقدیمیله جاروب اولور بودخی معلومدرکه اکثر السنه ده
اسم فاعلی الت فاعله اطلاقی شایع اولان مجازلردندر * چالق * خفیف
العقل اولان انسانه وتیز رفتار اولان اسبه اطلاق اولنور فارسیده
اشکنی اولمیان اسبده مستعمل مدجیم عجمیه ایله چالغ دن غلط اولوب
عربیده مدواو وکسر کاف وسکون لام ایله واکل دیرلر غالبا اسبانه
اطلاقی تسمیهٔ بالضد اولوب بعده انسانه استعاره اولنمشدر
جامکان * جاملرك طشره سنده صو یونوب اثواب ترك اولنان
محل معروفك اسمی فارسیده مدجیم وکاف عجمیه وفتح میم ایله
ایکی جزءدن مرکب جامکاه دن غلطدر حمام ابنیهٔ قدیمه دن اولدیغنه
مبنی جامکاهك عربی فصیحنه ظفریاب اولهمدق جامکاه مرقومك
دخی اصلی مدکاف فارسیه ایله محل ومکان معناسنه دلالت ایدن کاه
واثواب معناسنه مدجیم عربیه ایله جامه دن مرکب کاه جامه اولمغله
معنای عام ترکیبیدن معنای خاص علمیته نقلده مرعی قاعده یه قیاسا
مضاف الیه تقدیم وها علامت حذفیله جامکاه اولور * جایکاه *
وتوراجق محل معناسنه اصلی اوزره علامت اضافت اولان کسر یایی
اظهار ایله مستعملدر فارسیده مدجیم وسکون یا ایله جایکاهدن

چاروب

مطلب حذف حروف علت فارسیه *

* چالق *

* جامکان *

* جایکاه *

غلط

غلط اولوب عربیده فتح میم وسکون قاف ایله مقعد یرلو جایکاه ایکی
جزءدن مرکب اولدیغی اشکار وجای محل معناسنه وکاهك معناسی
انغامر ورایلدی بوتقدیر اوزره مضاف ومضاف الیه لفظین مترادفین
اولوب اضافة الشیء الی نفسه دخی جائز اولمامغله لفظ مزبوری
نحاتك سعید جزء ترکیبده دیدکاری وجه ایله کاه دیمکله مسمی
جای اولان معناسنه در دیو تأویل ایلمك کرکدر یاخود کاه کلمه سی
بو ترکیبده حضرت وجناب کلمه لری کبی لاجل التعظیم مقحم اولوب
جایکاه فلان دیمك فلانك مکاننك مکانی معناسنه ایکن فلانك کندو
مکانندن کنایتدر دیو توجیه ایلمك لازمدر واصلی اضافت
اظهاری ایچون کسر با ایله اولوب علمیته نقلنده بانك حرکه سی
سکونه تبدیل وتخصیصا قاعدهٔ ترکیب تغییر اولنمشدر

* جبرائیل *

جبرائیل * کبار ملائکه مقربیندن بیك خدا علیه السلام حضرتلرینك
نامی سریانیده جبر عبد وایل لفظهٔ جلال یعنی ایزد معناسنه
اولوب جبرایل عبدالله معناسنی افاده ایلدیکی مشهوردر نام شریف

مطلب وجوهات قرائت لفظ جبرئل

جبرائیل علیه السلام قرآن کریمده وارد اولدقده مشاهیر حفاظدن
حضرت ابن کثیر بلاهمزه فتح جیم وکسر را ایله جبریل وحضرت
ابو بکر بلایاء فتح جیم ورا وکسر همزه ایله جبرءل وحضرت
حمزه وکسائی وخلف عاشر فتح جیم ورا وکسر همزه مع الیاء جبرئیل
وسائر قرا حضراتی بلاهمزه کسر جیم ورا ایله جبریل وشاذ اوله رق
فتح جیم ورا وسکون با وکسر همزه وتشدید لام ایله جبرءل قرائت
بیوردقلری کتب قرأتده مفصلا محرر اما کتب لغاتده فتح جیم ورا
وکسر ومد همزه ایله جبرئیل وفتح جیم وکسر ومد را ایله جبریل
وفتح جیم وبا وسکون را ولام وکسر همزه ایله جبرءل وفتح جیم ورا
وکسر یا وسکون لام ایله جبریل وفتح جیم ومد را ایله جبرائیل وفتح
جیم وبا وسکون را وکسر همزه وکسره تین لام ایله جبرءل وفتح جیم
ومد را ایله جبرال وینه وزن مرقومده کسر جیم ایله جبرال وفتح
جیم وسکون با ایله جبریل وینه وزن مزبورده فتح با ایله جبریل ویائین

ایله جبریل وآخری نون ایله جبرین لغتلری موجود ومسطوردر
* جبنلك * جبنلك * سوری سكك نام موزیدن محافظه ایچون انواع اقمشه‌دن خصوصا برنجكدن خیاطه اولنان پشه‌خانه‌نك اسمی كسر جیم وباء عربیه ایله استعمالی معروفدر فارسیده اعراب محرر وجیم وبای عجمیه‌لر ایله چبنلك دن غلط اولوب عربیده كسر كاف وفتح لام ایله كلة اطلاق اولنوب حیوان مشهورك عند العرب كنیه‌سی ابو دثار اولمغله شیء معروفه بیت ابو دثار دخی اسم اولدیغنه بو بیت لطیف شاهددر بیت لنعم البیت بیت ابو دثار اذا ما خاف بعض الناس بعضا بعض ثانی عض بعوضه معناسنه اولدیغی ثمار القلوب نام مؤلفده مبیندر خفی اولمیه كه لسان چغتاییده چبن سوری سكك اسمی اولمغله تركی ادات ایله سككلك كبی چبنلك دیمشلر بعده فارسیه بعینه نقل ایله استعمال اولنمش اما عروسی محل آخره نقلده استعمال وقرار كاهنه او یختمه اولان الوان اقمشه‌دن معمول نسنه‌یه لسان تركیده تشبیها چبنلك اطلاق اولنمشدر عربیده اسم موضوعی فتحات ثلاثه ایله
* جتره بطره * حجله اولوب فارسیده كسر سین ایله ستاره دیرلر * جتره بطره * لسان بلمیوب پاره پاره تكلم ایده‌نه جتره بطره سویلیور اطلاق شایعدر فارسیده فتح كاف وباء عجمیه وسكون ثانیین ایله كتره پتره‌دن غلط اولوب
* جتو * عربیده قطعه قطعه دیرلر * جتو * اسمانهٔ خانه یعنی اواورتوسینك اسمی فارسیده فتح جیم عجمیه وضم ومد تا ایله ستاره یعنی پرده معناسنه اولان جتودن مستعاردر اما متعارف اولان اواورتسی چتو یه عربیده فتح سین وسكون قاف ایله سقف وفارسیده مد بای عجمیه ایله
* چج * پالار دیرلر * چج * بغدای وامثالی حبوباتی بعد الدوس وقبل التكییل والوزن جمع وقبه كبی ترك ایلمه‌نك اسمی بلاد اناطولیده بلا مد بغایت شایعدر فارسیده مد جیم عجمیه اولی ایله چاج دن غلط اولوب عربیده
* چچك * ضم صاد وسكون با وفتح را ایله صبره دیرلر * چچك * انواع نباتات واشجارك الوان شكوفه‌لری وجدری علتنك اسمی كسر جیم اول ایله استعمال اولندیغی معروفدر فارسیده یكاق ویوز وعمومی كل معناسنه فتح

جيمين عجميه تبن وسكون كاف عربيه ايله چچك دن غلط اولوب عربيده
كله فتح واو ايله ورد وشكوفه يه فتح زا ايله زهر وچچك علتنه ضم جيم
ايله جدرى ديرلر * فائده * شكوفه معناسنه چچك فتحتين ايله مستعمل

تحقيق اطلاق لفظ چچك

اولديغى كبى ضمتين ايله دخى مرويدر لسان فرسده چچك كلك اولا
عمومى اولوب جميع شكوفه يه اطلاق اولنور ايكن ورد معروفك
شهرتنه مبنى علم درجه سنه وارووب سائرلرى نباتى وشجرى مذكور
اولدقده كل نسرين وكل بادام قيدينه محتاج اولور لكن علت مرقومه
چچك تعبيرنده معنى مقلوب ملاحظه اولنسه توجيه ممكن اولور زيرا
رخسار محبوبان وروى دلبرانك اسمى چچك اولديغنه نظرا چچك
متغير اولدى يعنى بوزلدى ديه رك چچك بوزدى دينوب بعده علت
معهوده اسم اولمسى ملايمدر * جده * مكهٔ مكرمه شرفها الله تعالى

* جده *

الى يوم القيامه نك اسكلهٔ مشهوره سى اولوب كسر جيم وتشديد دال
ايله مستعملدر عربيده ضم جيم وتشديد دال ايله جده دن غلطدر
بلدهٔ مرقومه نك طول بلدى س وعرضى كامه درجه
ودقيقه در لطيفه متفضلان زماندن برذات فتح جيم ايله جده تكلم
ايدوب فتح جيمك اصلى سؤال اولندقده جده مز حضرت حوانك
اولمحله هبوط بيوردقلرى دليل كافى دكلميدر ديو جواب ويرمشدر
فائده * استعيذ بالله قلنا اهبطوا منها جميعا فرمان اطاعتمقرونى صدور
بولدقده روى زمينه هبوط ايدنلرك قصهٔ پرحصه لرى معلوم

مطلب اماكن هبوط

ادميان اولوب محل نزوللرنده اختلاف واقع اولمغله ابينا ادم عليه
صلوات الله الاتم سرنديب ديو مشهور اولان جبله وامنا حوا عليها
سلام الله الاوفى محررا اولان جده يه وابليس پرتلبيس رستم زالك وطنى
اولان سبستانه ومار بيمار اصفهانه وطاوس منحوس كابله هبوطلرى
صحته قريبدر بعد الهبوط مدت مديده كشت وكذار دنصكره
حضرتان آدم وحوا عليهما السلامك دامن جبل عرفاتده ملاقات
ومعارفه لرى ايله جبل مرقومه جبل عرفه تسميه اولنوب عيد اضحى دن

مطلب يوم عرفه

بر كون مقدم تكميل فريضهٔ حج ايچون حجاج سعادتمنهاج يوم مرقومده

ففۀ عرفه ده قیاملریله یوم مز یوره عرفه کونی دیرلر عیدن بر کون
مقدمک اسمی قیاسیله یوم سلخ رمضان پر قبضانه عرفه دیمک غلط اولور * چراق *
چراق * تنور بر محل ایچون ایقاد اولنان قندیلك اسمی فارسیده کسر
جیم عجمیه ایله چراغ دن غلط اولوب عربیده کسر سین ایله سراج دیرلر
پوشیده اولمیه که چراغ اصلنده فیتلده یانن شعله نك اسمی اولوب ذکر
حال ارادۀ محل قبیلندن مجازا الت مخصوصه یه اطلاق اولنمشدر
چرچوه * باب وروزنلره وضع ایلدکلری درت پاره خشبدن مصنوع * چرچوه *
شئ معروفك اسمی فارسیده ایکی جزءدن مرکب مدجیم عجمیه ایله
چارچوبه دن غلط اولوب عربیء فصیحنده ظفر باب اولنیوب لغت
مولده اوله رق فتح میم ایله مدیع دیرلر پوشیده دکلدر که چار مدجیم
فارسیه ایله درت وچوب بنه جیم مرقوم ایله اغاج پاره لری معنالرینه
اولمغله معنای ترکیبیسی درت اغاج پاره دیمك اولور معنای عام ترکیبیدن
معنای خاص علمیته نقلده لسان فرسده مرعی اخرینه هاء اختصاص
الحاقیله قپو وپنجره اطرافنده اولانلره اسم خاص اولمشدر * چرش * چرش *
قدی بر ذراع وچیچکی حمرته مائل وورقی تدویره قریب وثمری
مستدیر وطعمی حدتلی بر نباتك کوکیدر دق ایله حاصل اولان غباریني
بعض اشیایی الصاق ایچون استعمال ایلدکلری شئ معروفك اسمی
کسر اول ایله مستعملدر فارسیده فتح جیم عجمیه ویا ایله چریش دن
غلط اولوب عربیده فتح ثا وسکون را ایله ثرط دیرلر چریش مرقوم
ترابدن اخراج اولندقده استعمال اولنان کوکی اوچ قیل کبی شئ
اوزرنده قائم اولدیغی مشاهد اولمغله اصلنه اعتبارا سه ریش ترکیبلری
رسیدۀ نظردر بوند نخی غلط اولسه بعید اولمز * چرق * ساعت * چرق *
ود کرمان وسائرده موجود ومعروف مدور تکرلکك اسمی فارسیده
فتح جیم عجمیه وسکون را ایله چرخ دن غلط اولوب عربیده حال
سکونیده فتح وحال حرکتده ضم دال وتشدید واو ایله دواره دیرلر * چرکاف *
چرکاف * معروف غیر طاهر صویك اسمی فارسیده ایکی جزءدن
مرکب کسر جیم عجمیه ایله چرك آب دن غلط اولوب عربیده مزبلا

ضم میم ثانی ایله ماه موصخ دیرلر ترکیده کبر تعبیر اولنان طاهر ومرداره
عموما عربیده فتح واو وسین وسکون خاء معجمه ایله وسخ وفارسیده
کسر جیم عجمیه ایله چرك دیرلر آب وماء نك معنالری ومعنای ترکیلری
معلوم آب چرکده مضاف الیهك تقدیمی تخصیص ایچون اولدیغی
کرارا ذکر اولندی * چرکه * ایکی در کلی چادرك اسم معروفی * چرکه *
فارسیده فتح نون وسکون را ایله نرکه دن غلط اولوب عربیده مدها
ایله فازه دیرلر * چرموق * ضمتین ایله ادك که نوعی باقی اولوب * چرموق *
درویشانك آسمانی چدك صورتنده لبس ایلدکلری پشمقك اسمی
فارسیده فتح سین وسکون را ایله سرموزه نك معربی چرموق مذکوردر
ایچنه لبس اولنان ادکه فارسیده ضم میم ایله موزه دیرلر معربی ینه
ضم اول ایله موق در زمانه مزده ترلك تعبیر اولنان ادك اوزرینه
لبس ایلدکلری خفکه غیبت دیو مستعملدر فائده حضرت صدر مسئله
الشریعه وقایه شرحنده اوجرموقیه ای علی خفین یلبسان فوق
الخفین لیکونا وقایة لهما من الوحل والنجاسة فان کانا من ادیم اونحوه
جاز المسح علیهما سواء یلبسهما منفردین اوفوق الخفین وان کانا
من کرباس اونحوه فان لبسهما منفردین لایجوز وکذا ان لبسهما
علی الخفین الا ان یکونا بحیث یصل بالمسح الی الداخل بیورمشلردر
لکن فتاوای مشهوره مؤلفی امام قاضیخان برمحلده وان لبس الخفین
فوق الخفین ومحل آخرده وان لبس الجرموقین فوق الخفین
بیورملرندن بالاده محرر اولان اقوال مشار الیهك قولنی رد اولدیغی
ظاهردر * چرویش * اکثر حیواناتك معروف ایچ یاغنك اسمی * چرویش *
فارسیده فتح جیم عجمیه وسکون را وشین وکسر باء موحده ایله
چربش دن غلط اولوب عربیده فتح شین ایله شحم دیرلر * چره * عریض * چره *
وطویل ونسیج وقماشی بغایت لطیف معروف دستار هندینك اسمی
لسان هندوستانیانده کسر ومد جیم فارسیه ایله چیره دن غلط اولوب
عربیده منبر وزننده مشوذ وفارسیده خاره وزننده شاره دیرلر * جرید
اکثر نورسیده کانك تعلیم حرب دیه رك ملاعبه ایلدکلری برطرفی * جرید *

تقلیم اولنمش دکنکك اسمی عربیده خرماد النه مخصوص بو صورتده
ملاعبه اولنان فتح جیم ایله جریده دن غلط اولوب فارسیده مد با وجده
وضم سین ایله باسو دیرلر جریده کثرت استعمال ایله تعمیم اولنوب جمیع
ملاعبه اولنان خشب پاره لره اطلاق اولنمشدر لکن مشهور اولدیغی
اوزره اسم خاصی اولان قلمه اطلاقی غلطدن سالم اولور * چغانه * چغانه *
رقاصلره مخصوص لعبه صنع اولونمش پارلاق الاجه وچلاپغل دیدکلری
مرتب ساز بچه یی بك دستنه الوب نغمات واصول مخصوصه ایله
رقص وملاعبه ایلدکلری آلت معروفه نك اسمی فارسیده فتح جیم عجمیه
ومد غین ایله چغانه دن غلط اولوب معربی اعرابه مرقوم وجیم عربیه
صاد ایله صغانه در * چفت * اش معناسنه کسر جیم ایله جفتا یمدن * چفت *
مأخوذ اولوب فارسیده ضم جیم ایله جفت وعربیده فتح زا ایله
زوج دیرلر * چفته * اسب وسائر حیوانك پای پسیله دپمه سی معناسنه * چفته *
جیم عجمیه نك کسریله مستعملدر فارسیده ضم جیم عربیه ایله
جفته دن غلط اولوب عربیده فتح را وکسر فا وسکون سینله
رفس دیرلر * جفد * بنی اسرائیل اسباطندن یهودا وبنیامین * جفد *
قبیله لرندن منشعب اولان طائفهٔ معروفه نك اسمی عربیده برنسنه یی
بلورایکن انکار ایتمك معناسنه ضمتین ایله جحوددن غلط اولوب
معجمی اعرابه مرقوم وحاء حطی یی هاء هوزه تبدیل ایله جهوددر
تغلیبا جمله سنی یهودایه نسبت ایله یهودی دیمك صحیح اولور
جفن * کوز قپاغی معناسنه ضم اولین وسکون ثالث ایله مستعملدر * جفن *
عربیده فتح جیم وسکون فا ایله جفن دن غلط اولمغله فارسیسی ضم بای
عجمیه ایله پوشیدهٔ چشم اولور اولو الابصاره مستور اولمیه که
نوربخشندهٔ چشم جهان جلت قدرته عن النقصان حضرتلری خلق
دیدهٔ انسانده ترتیب وابداع بیوردقلری یدی پرده واوچ رطوبتکه اولی
پردهٔ صلبیه بعده مشیمیه بعده شبکیه بعده رطوبت زجاجیه بعده
جلیدیه بعده پردهٔ عنکبوتیه بعده رطوبت بیضیه بعده پردهٔ عنبیه
بعده قرنیه بعده کسر حا ایله ملتحمه اولمغله بو قطعه ده جمع اولنمشدر

قطعه کرد افرید کا و تعالی بلطف خویش چشمت بهفت پرده و سه
آب منقسم اصلب و مشیمه شبکه زجاجی و پس جلید پس عنکبوت
و بیض و عنب قرن م الحلم عبرنا للناظرین قید اولندی * چقال * کلب * چقال *
جبلی انواعندن حیوان معروفک اسمی فارسیده کسر شین و مد غین
معجمتین ایله شغال دن غلط اولوب عربیده اسمی کسر عین و تشدید لام
ایله علوض و کنیتی ابن اوی در * چقشیر * بعضی نسخه لردن قطع و خیاطه * چقشیر *
ایله ایاغه کیلان ثوب معروفک اسمی فارسیده فتح جیم عجمیه و سکون
خاء معجمه و کسر و مد جیم عربیه ایله چخچیردن غلط اولوب مجلاتدن
اولمغله عربیده اسم مخصوصنه ظفریاب اوله مدق تنویر مدعی
مکه مکرمه شرفها الله تعالی الی یوم القیامه وعلی فاتحها ازکی التحیه ده
مجاور ایکن هنگامنده گوش زد فقیر اولمشدر که شرفای کرامدن عقل
سداد ایله موصوف و نصفت و غریب نوازی ایله معروف شریف
مساعد مرحومک بعضا چخچیر و سمور نافه سی فروه لبس بیوردقلری
شرفای سائره نک مسموعلری اولدقده دیوان طلب ایدوب جمله سی
محل دیوانه مجتمع اولدقلرنده یک زبان شریف مکه یه خطاب ایدوب
سن بابان اوچقور باغلیوب و دوشکه مدبوغ جلد حیوان الورمش سن
بونلر ترک رسمی و عادتیدر بزم رسمز عرب قانونیدر اگر ترک اتمز ایسک
بزسنی ترک ایده رز دیدکلری انده چخچیر و کورکی اخراج و حضورلرنده
اتباعنه اعطا ایلمش * چقماق * طاشه ضرب ایله شراره پیدا اولان * چقماق *
اهن پاره نک اسمی فارسیده فتح جیم عجمیه و سکون فا ایله چخماخ دن
غلط اولوب عربیده فتح را و سکون نون ایله زند دیرلر * چکچ * دموردن * چکچ *
مصنوع آلت معروفه نک اسمی فارسیده مد جیم عجمیه و ضم کاف
و و نو ایله چالکوج دن غلط اولوب عربیده کسر میم و سکون طا ایله
مطرقه دیرلر چکوج اگرچه دخی اقربدر لکن لسان فارسیده دکرمان
طاشنی کسدکلری آلته تخصیص ایلمشلردر * جلابیه * شکر * جلابیه *
وار یه صو ایله مقدار معلومه طبخ اولنمش شربتک اسمی فارسیده
ضم جیم عربیه و فتح و مد لام ایله جلاب دن غلطدر شربت مرقوم اکثر

انواع حمايه علاج برءالساعه اولمغله جنتمكان فردوس اشيان سلاطين يشبين حضرتلرينك والده كاندن برذات عليةالشان وقفى اولمغله سراى عتيق عامرهده تبرداران طبخ ايدوب حفظنا الله تعالى واياكم محموم اولانلره الى الان اعطا ايدرلر اما كتب طبيه ده جلاب دبو محرر سكر ابيض برجزء ويغمور صوبى اوچ جزء وبيدمشك صوبى وكلاب اكيشر جزء جمله سنى طبخ وقوامه كتوريلان دواى معروفكه حميات عطشنه وحرارات معده وكبد وچچك وقزامق وحماى دق وسعال ايله اولان حميات حاره نافع وآلات نفسى مقوى وملين ومنضج واعضاى مقوى وبول وعرقى مدرر واورام باطنه يه مفيد ومفرح ولطيف دوادر * جلاى وطن * وطنى ترك ايتمك معناسنه كسر جيم ايله مستعملدر عربيده فتح جيم ايله جلاى وطندن غلط اولوب فارسيسى كسر ها وسكون شين ونون وفتح تا ايله هشتن جا اولور خفى دكلدر كه كسر جيم ايله جلاء برنسنه يى اشكار ايلمك وچشمى روشن قلمق معنالرينى افاده ايدر اما فتح جيم ايله جلا وطنندن دور وبعيد اولمغه دير لر منشاء غلط وطنندن طرد وتبعيد اولنانلره كسر همزه وسكون جيم ايله اجلا اطلاق اولنديغندن اوله ووطن انسانك مسقط رأسى اولان محل اولميوب ساكن اولديغى محل معناسنه موضوعيتى كبى مدينهٔ منوره على ساكنها انمى التحايانك اسمى اولمغله حب الوطن من الايمان حديث شريفنى محدثين حضراتى حب يثرب ايله تفسير بيورمشلر يعنى معناى شريفى مدينهٔ منوره يه محبت كمال ايماندندر ديمكى افاده بيورر * چلنك * قبوغى چقمامش برنجك اسمى فارسيده فتح شين وسكون لام واخرده كاف عربيه ايله شلتوكدن غلط اولوب عربيده كسر عين وسكون زاء معجمه ايله عزوه دير لر * چلنكر * دمور كليد وامثالى آهن اعمال ايدنلرك اسمى فارسيده كسر جيم عربيه وسكون نون وفتح كاف فارسيه ايله جلانكردن غلط اولوب عربيده لغت مولده اوله رق ضم قاف ايله قفيلاتى دير لر * چله * درويشانك وحدت نشين اولملرى معناسنه تخفيف لام ايله مستعملدر فارسيده

* جلاى وطن *

حديث شريف

* چلنك *

* چلنكر *

* چله *

قرق كون درويشانك خلوتده طورملرى معناسنه كسر جيم فارسيه
وتشديد لام ايله چلهدن غلط اولوب عربيده اصطلاح صوفيان
تحقيق لفظ چله
اوله رق اربعين ديرلر فائده لسان فارسيده چله لام مشدد ايله اوج
معنايه كلور اولى محرر اولان ثانيسى فصل شتاده واقع ايام زمهريركه
قرق كون اعتباريله عربيده اربعين ديرلر ثالثى نسوانك وضع
حملندنصكره ايام نفاسلريدر اما تخفيف لام ايله چله انجق ابريشمدن
* چلهسا *
اعمال اولنان باى كرشنه اطلاق اولنور * چلها * رجال ونسادن
معروف برطوقيوجيلرك اسمى فارسيده ضم جيم عربيه وتشديد لام ايله
جلاهدن غلط اولوب عربيده مدحاء مهمله ايله حائك ديرلر وجه تسميه
فارسى وتركى جولاه وجولهه فارسيده عنكبوتك اسمى اولوب نسج
جمادى الاول
ايلدكارى شبكهيه تشبيها اطلاق اولنمسى بعيد دكلدر * جمادى الاول
شهور عربيهنك اولى محرمدن عد ايله ماه پنجم اولوب فتح جيم وكسر
ذال معجمه وصفت تذكير ايله مستعملدر عربيده ضم جيم وفتح ومد دال
مهمله وصفت تأنيث ايله جمادى الاولىدن غلط اولوب فارسيده
ابتداء ماهها فروردينماه جلاليدن عد ايله بشنجى ماه مرداد ماه اولور
فائده جمادى جارى وزننده مؤنث اولمغله صفت موصوفه مطابقت
شروطنه مبنى جمادى الاولى وجمادى الاخرى ويا الاخره اولور
تفصيل ربيعين
اما ربيعين مذكر اولمغله اول وآخر توصيف اولنورلر معلوم اوله كه
ربيع عند العرب ايكى نوع اولوب برينه ربيع شهور ديرلر كه بعد الصفر
عد اولنان شهرين معروفين درلر حين تعبيرده شهر ربيع الاول وشهر
ربيع الاخر اطلاق ايدرلر ديكرى ربيع ازمنهدر كه اولى چمن وشكوفهلرك
وقت كمالى اولوب ثانيسى ميوه واثمارك وقت كماليدر بونلره وقت
استعمالده الربيع الاول والربيع الثانى تعبير ايدرلر وشهور اثنى عشرى
التى فصل اعتباريله ايكى سنه ربيع الاول وايكى سنه صيف وايكى سنه
حراة الصيف يعنى ياز كونك حرارتى معناسنه فتح قاف وسكون يا
ايله قيظ وايكى سنه ربيع ثانى وايكى سنه خريف وايكى سنه شتا ديرلر
ايام شهور عربيهنك سعود ونحوسى بيت آتى البيانك ساده ومجوهر

حروفندن مستبا ندر بيت محبك ۳ برعلى ٥ هوالك ۱۳ فهل ١٦ تعود ايسال ۲۱ بضد الامل ۲٤ ۲٥ لفظ محبك ده اولان ايكى حرف ساده واوچنجى منقوط وبدرنجيسى ساده واقع اولمغله هر شهر عربيه نك اولندن ايكنجى كونى سعد واوچنجى كونى نحس ديمكدر يعنى هر شهر عربيه نك اوچنجى وبشنجى واون اوچنجى واون التنجى ويكرمى برنجى ويكرمى دردنجى ويكرمى بشنجى كونلرى نحس اولديغى

اسماء ليالئ شهور

اشكار اولور وشهر كامل كيجه لرى تثليث اولنوب عند العرب اون اسم ايله مسمادر اول شهر قريه دن اوچ كيجه يه غرر واوچنه نفل واوچنه تسع واوچنه عشر واوچنه بيض واوچنه درع واوچنه ظلم واوچنه حنادس واوچنه دآدي واوچنه محاق ديرلر وحكم وامثالدن يكره السفر فى المحاق دخى معلوم اولديكه محاق هر شهرك آخرنده اولان اوچ كيجه يه اطلاق اولنور السامى فى الاسامى نام مؤلفده محاقك دخى هر كيجه سنك اسم مخصوصى اولوب اول كيجه سيكه شهرك يكرمى سكزنجى كيجه سيدر دعجا ويكرمى طقوزنجى كيجه يه سرار واوتوزنجى كيجه يه فلته اطلاق محرردر وجه تسميه شهور عربيه

وجه تسميهٔ شهور

بوصورتده تصحيح كرده فقيردركه محرم عند العرب شهرمرقومده حرب وقتال حرام اولمسيدر صفر بو شهرده محاربه ايچون جمله خانه لرندن خروج ايله محل ولعاوارى خالى قالمسيدر ربيعين شهرسابقده منع اولمدقلرى غنائمدن شهر وديارلرى نعم فراوان وجوديله وقت ربيعه مشابه اولمسيدر جمادين شهرين سابقين ده مالك يسار اولملريله خانه لرنده جادات صورتنده قرارالملرى ويا شهرين مرقومين ده شروع اولنان امور ختامندير اوليوب جامد اولمسيدر رجب وسط سنه اولمغله اوراطنجه تارمقلر معناسنه اولان رواجبدن ويا تعظيم معناسنه اولان ترجيبدن مأخوذ اولمسيدر شعبان بو شهرده درنكلرين جمع ايتملريله تشعبدن مأخوذ اولمسيدر رمضان غايت حرارت معناسنه اولان رمضادن مأخوذ اولمسيدر شوال شالت الابل ازنابها دن مأخوذدر يعنى دوه لر قويروقلرين قالدردىلر وطوغوردىلر ديمكدر ذى القعده صاحب

قعود معناسنه بوشهرده سفر ومحاربه دن مجانبتلر ایدرلردی ذی الحجه
من القدیم اشهر حرمدن قومده حج وطواف اولدیغی معلومدر * جمبستره * جمبستره *
قبل قویاردقلری آلت معروفه نك اسمی مخترعات متجسان رومدندر
بعضنك وضع ایلدکلری جمشلر ایمش یعنی حبوبی سیره در مخفف
اکون الف مرقومه نك اسم خاصی عربیده کسر میم وسکون نون ایله نقاش
وفارسیده ضم میم وواو مجهوله وکسر ومد جیم عجمیه ایله موچینه در
ومنقاش مرقومی اقشه نسخ ایدنلر دخی استعمال ایلمك ایله تحریف
ایدوب فتح ایدکلری مشهوردر * جمجمه * دماغی لمشتمل وقفا کمکی * خمجمه *
معناسنه کسر جیمین ایله مستعمل در عربیده ضم جیمین وسکون میم اول
وفتح ثانی ایله جمجمه دن غلط اولوب فارسیده کاسه سر معناسنه
یعنیه جمجمه دیرلر * جمدان * ابناء سبیل درونه اشیا وضع ایلدکلری * جمدان *
ایلکلی معروف خورجك اسمی فارسیده مد جیم ایله جامه داندن
غلط اولوب عربیده فتح میم وسکون کاف ایله مکمه وعیه دیرلر * جمس * جمس *
اکدرن یعنی چقمه او زرن قاطرنا اطلاقی شایعدر فارسیده فتح جیم عجمیه
وضم ومد میم ایله چموش دن غلط اولوب عربیده دیمك معناسنه
فتح را وسکون فا ایله رفس موضوع اولمغله بغل رافس دیرلر
السنانه فارسیده اصلی چموش اولدیغنه کمال اسمعیل نعلیم میرانده
نظم ایلدیکی غزلك بو بیتی شاهددر * بیت * آن استر چموش
ولکدزن از آن من وان کربه مصاحب بابا از آن تو استطراد دیلر تقسیم میراث اخوین
فرسنده برغول بازرکان فوت ونم نایب درجه ده زیرك وابله ایکی
ولد ترك ایلدکده پسر عاقل برادری بیشعوری اغفال ایله میراث پدری
تقسیملری کوش زد ظرفای اعجام اولدقده کویا کون قطعه ایدوغزللر ایله
تقسیم میراثلرك بیانلری کورلمشدر نادره کو یان زمانده خواهرزاده
راقم الحروف محمد نبیل افندی ابقاه الله تعالی بالعمر السرمدی جا بلربك
روش مرقومده کشیده سلك انتظاملری غزلی بدل قیدی بجا کورلدی

نظم

این خانهٔ خراب که یکسر از آن من * جنبش فرا نطارت دنیا از آن تو

این باغها که داخل سور ست از آن من * صحرا و کوه و دشت سراپا از آن تو
آن کشتی بزرك بد اندام از آن من * زورق جـه مصنع یابا از آن تو
این پست پایه بندهٔ مهر و از آن من * ان مهر و ماه عالم بالا از آن تو
این کوهر صغیر که سنکست از آن من * آو یزهٔ بلور معلا از آن تو
ان کینه دار اشتر سرکش از آن من * این ویك خوش صـدای فرخزا
از آن تو * راضی شود نبیل ازین دولت پذر * ملك جهان و شوکت دارا
از آن تو * جمشید * حضرت نوح نبی الله زماننده ایکی بیك یدی یوز

* جمشید *

تاریخلرنده پادشاه اولوب السنهٔ شعرای روم وعجمده جام وتاج ایله
مذکور اشهر ملوك پیش دادیان واولاد هوشنك وکیومرثدن شاه
معروفك اسمی کسر جیم فارسیه وسکون میم ایله مستعملدر فارسیده
فتح جیم عربیه وسکون میم ایله جمشیددن غلط اولوب ایکی لفظدن
مرکبدر که اولو پادشاه معناسنه اولان جم وکونش معناسنه اولان
شیددن ویا ساغر افتاب معناسنه اولان جام شیددن مخفف اولوب
حسن الوجه وعظیم الشـان اولان پادشاهانه تسمیه اولنمشـدر

فرق اطلاق
اسم جمشید

بری حضرت سلیمـان علی نبینا وعلیه السلامدر دیکری محرر اولان
شاهدر وآخری اسـکندر در میانلرنده فرق بودر که خاتم وباد
وتخت وملك جهـان یاد اولنور ایسه حضرت سلیمان مراددر
وجام وشراب وصنایع مختلفه ذکر اولنور ایسه جمشید مرقوم مراددر
وآینه وامثالی نقل اولنور ایسه اسکندر مراددر وجن وشیاطین
شاه مرقومه مسخر اولوب اوچیوز سنه بلاعلة وقلة وذلة پادشاه
اولدیغی رقم زدهٔ مورخیندر استطراد شاه جمشید مسفور

تفصیل حال
جمشید

اواخر سلطنتنده آیین مجوسی ترك ودعوای الوهیت ایله کندو تمثالنده
بی حد اصنام پیدا اوزره دستانی اطراف بلاده ارسال وابعاث ایدوب
بنی کورمکه اعذار وعوائق اولنلر بونلره پرستش ایلسونلر دیو رعیت
وعسکر یسنه جبر ایلدیکی ایامده ال ارم ویا عاددن دزهوخت حاکمی
یعنی قدس اقدس ویا عرض فلسطین مالکی مرداس عربی بی
ولدی ضحـاك ماری تعلیم ابلیس پر تلبیس ایله پدری مرداسی

اوائل حـال
ضحـاك ماری

حفر بژرده راست والقای جاه هلاك ایدوب محلنه پادشاه اولدقده
جمشیددن روکردان اولان سپاه ورعیت ضحاك ماری یه التجا
ومتابعت ایتملریله ضحاك ارض بابله وزمین ایرانه مستولی اولور
جمشید فر وحشمت وکثرت وقوت ضحاکه تاب آور اولمیوب
فرار وغیبوبت ایدر یوز سنه غائب اولدقدنصکره دریای چین
سواحلندن ظهوری مسموع اولدقده برطریق ایله اخذ وذپه سندن
منشار ایله دو پاره اولنمق مرویدر بوندنصکره ضحاك بلامزاحم بطولا
وعرضا وشرقا وغربا جمیع ممالکه مالك وطرب ونوش وصفا ایله
سالك ایکن برگیجه رؤیاسنده برتازه جوان الندہ گرز گاوسر گاوب
یك ضرب ایله کندوی تختدن سرنکون وکجوب یرینه جلوس
ایدر علی الصباح کاهنلری جمع وتأویل رؤیاسك سؤال ایلدکده
بالجمله کهنه بك زبان اتفاق آل جمشیددن برجوان سنی هلاك ایله
یرینه پادشاه اوله جقدر کلاملرینه مبنی ضحاك ماری آل جمشیددن
رجال ونساء واطفال وحامل اولان عورتلری قتل عام ایله اعدام
ایدر العبد یدبر والقضاء یضحك مفادی نبیرۀ جمشیددن آتبین نام
برشخصك زوجه سی فریدونه حامل ایکن برتقریب حملنی اخفا
ودامن کوه البرزده وباکوه ماونده فرار ایدر اول کوهسارده ساکن
سلامون نام حکیم علی قول فیثاغورث هرقنغیسی ایسه عورت
حکیمك اولدیغی غاره وصولنده وضع حمل ایدوب فریدونی حکیمه
تسلیم وکند وعود ورجعت ایدر حکیم مزبور برگاو اتخاذ و برمایون
دیو تلقیب وفریدونه مرضعه تعیین ایدرتا اول وقتکه فریدون حد بلوغه
رسیده اولوب بشر القاتل بالقتل ولو بعد حین نشیده سی نمایان
وضحاك مارینك قهرودماری وقتی قریب اولدقده ان شاء الله المتعال
حرف الدالده درفش کاویانی تصحیحمزده تفصیل اولنه جق کاوه
آهنکر نام شخص درفش کاویانی ایله مشهور سنجاغی کشاد وخروج
ایدوب فریدونی بولدقده تعلیم حکیم مرقوم ایله آهنکر مرقوم
فریدونه مرضعه سی اولان کاوك باشی تمثالنده برگرز گاوپیکر اعمال

ايدوب ضحاكي اول كرز ايله ضرب و بنده چكمشدر اليوم بلاد هندده مجوس طائفه سى اوكوز بولى ايله اغتسال و نجاستنى مسك وزعفران ايله حل ايدوب پيشانيلرينه كله برخط چكرلر ايمش التهاب نار مجوس آب وتاب اصنام منحوس ضحاك ايله منطفى اولمش ايكن تكرار فروزان ايدن فريدون اولديغى رقم زدهٔ قلم فردوسى طوسيدر مخترعات شاه جمشيدر پردستانى اولان جميع ناسى اقسام اربعه يه تقسيم ايدوب قسم اولنه كاتورى تسميه وقدر كفايه معاش تعيينى ايله علوم ظاهره وباطنه تعليم وتعلمنه قياملرك رجا ايدوب قسم ثانيه نيسارى تسميه سيله كذلك معاش تعيينله سوارى وپياده جنك وپيكار تعلمنده دقيقه فوت ايتمملرين وقسم ثالثه نسودى تسميه سيله زراعت وحراثت وباغ وباغچه زبيدا ايلملرين وقسم رابعنه اهنوخشى تسميه سيله از باب حرفدن اولوب انواع صنايع تعليم وتعلم ايلملرين امر وفرمانه مبنى زمانده جادرديكمك وحمام ياپمق وطبل وسورنا وانواع سازلر دوزمك وعصر عنب ايله شراب وپكمز پيدا ايلمك ودود القز ايله ايپك وابريشم حاصل ايلمك وايپلك وپوك ايله فتيله ايتمك وطقويوب اثواب قطع وخياطه ايلمك وترتيب وتعيين لشكر وآيين ديوان وتربيهٔ اولاد وانواع عطرياب وادهان پيدا ايلمك وشهردن شهره وقريه طريق پيدا ايلمك ومنارلده مسافرخانه وعمارت ياپمق وحفرابار وخرق خندق ايله اجراى مياه وسائر بونلر امثالى شيلر ظهور ايلمشدر * چشير * برى وبستانى اولوب ايكيسيده دائم الخضر وبستانيسى مشهور وبريسنه اغاج چشيرى ديرلر اوراقى بستانيه شبيه لكن موزون وعالى وبغايت سخت درختى اولمغله هيزم پاره لرندن مشط ومعلقه وسائر اشيا اعمال ايدرلر وايكى نوعنك اسم مشهورى فارسيده فتح شين وسكون ميم ايله شمشاددن غلط اولوب عربيده سربانيدن معرب فتح وكسر قاف وسكون سين ايله بقس اولديغى بعض كتب لغاتده مذكور لمشدر * جمعه * ايام اسبوعدن يوم معروفك اسمى ضم جيم وسكون ميم ايله مستعملدر

مخترعات

* چشير *

* جمعه *

عربيده افصحى ضم جيم وميم ايله جمعه اولوب فارسيده مدهمزه
ايله آدينه ديرلر فائده جمعه ضم ميم ايله اجتماعدن اسم اولديغنده تحقيق لفظ جمعه
قيل وقال اولميوب سكون ميمده اختلاف واقعدر بو قولده بنه
اجتماعدن اسم اولوب قول آخرده جمعه بمعنى المفعول ملاحظه
اولنورايسه فوج المجموع وبمعنى الفاعل ملاحظه اولنور ايسه
وقت الجامع معناسنه اولوب فحركوا الفاعل لقوته وسكنوا
المفعول لضعفه بوقاعده كليه فعله وزننده ضحكه وهمزه ولمزه
امثالنده جاريدر على كلا التقديرين اصلى يوم الجمعه اولوب كثرت
استعمالدن مضاف حذف اولنمشدر لكن ضم ميمك فصاحت وقوتنه
استعيذ بالله اذا نودى للصلوة من يوم الجمعة آيه كريمه سى
شاهد قوى وبرهان وافيدر * جمل * برنوع حسابدر كه اهل اوفاق * جمل *
وجفر وحسابيون اصطلاحلرنده اوچ نوع اولوب ضم جيم وفتح ميم
وسكون لام ايله جمل صغير وجمل كبير وجمل اكبر ديرلر عربيده
ضم جيم وفتح وتشديد ميم ايله جمل افصحدر جمل صغير معروف تحقيق جمل
ومستعمل اولان حساب ابجددركه مثلا اسم محمد طقسان ايكى
حساب اولنور جمل كبير ابجد حروفنك اسمنك حروفنك عدديدر
بنه اسم محمد حساب اولندقده م ى م قرائنيله طقسان عدد
اولوب حا طقوز وميم ثانى بنه طقسان ودال اوتوز بش عدد
حساب اولنمغله جمل كبير حسابيله اسم محمد ايكيوز يكرمى درت
حساب اولنور جمل اكبر مثلا بنه اسم محمدك ميم اولى عدد
اربعينه دال اولمغله ارب ع ى ن حروفلرى ازجيوز اوتوز اوچ ايدر
حا ثمانية اولمغله ثم ا ن ى التى يوز عدد ايدر وميم ثانيه كذلك و
دال درت عدد اولمغله ارب ع حروفلرى عددى ايكيوز يمش سكز
اولمغله جمل اكبر حسابيله اسم محمد بيك بشيوز اللى حساب اولنور
چنار * عالى ومشهور درختك اسمى كسر جيم ايله مستعملدر * چنار *
فارسيده فتح جيم ايله چناردن غلط اولوب معربى كسر صاد ايله
صناردير * جنازه * فتح جيم ايله ميت معناسنه استعمالى شايعدر * جنازه *

* جندره *   *چنبرنبك *   * جنكار *

عربيده كسر جيم افصح اولوب فتح جيم ايله تنشوى ديدكلرى
سر برك اسمى اولديغنه ائمهٔ لغاتدن اصمعى وابن اعرابى اتفاق ايلمشلردر
اما ابو عمر الزاهد ثعلبدن عكسنى روايت ايلديكنى مبين الاعلى للاعلى
والاسفل للاسفل ديمشلردر فارسيده اسم جنازه ضم ميم وسكون
را ايله مرده در * جندره * اكثر مجلدلر استعمال ايدر منكنه دخى ديرلر
اورم صوبى ودهن اخراجى ايچون وسائر نسنه لرى دخى عصر
ايچون استعمال اولنان الت معروفه نك اسمى فتح جيم ايله مستعملدر
فارسيده ضم جيم وسكون نون ايله جندره دن غلط اولوب عربيده
كسر ميم وسكون لام ايله ملزمه ديرلر *چنبرنبك * ره راست اناطوليده
دل نام معبردن عبور اولندقده كنديه منسوب بحيره نك صدرنده
واقع ومعروف قريه نك اسمى مراصد الاطلاع على اسماء الامكنة
والبقاع نام مؤلفده فتح همزه وسكون زا ايله ازنيك دن غلط
اولديغى محرردر منشاء غلط بو اوله كه سلاطين آل عثمان ايده الله
دولتهم الى آخر الزمان حضراتى بلدهٔ بروسه نى بعد الفتح مفطور جبلى
اولان طبيعت حسنه لرى ثمره سى بنا واحيا بيورلان معابد ومساجد
وعمارات سائره لرينى تزيين ايچون بلاد عجمدن استجلاب بيوردقلرى
كاشيكرلرى قريهٔ مرقومه نك آب وهواسى موافق عمللرى
اولديغنه مبنى اول قريه ده اسكان وهنر دستلرى اولان غايت اعلا
ومنقش ولطيف كاشيلر بروسه ده كورلديكندن قطع النظر آستانهٔ
عليه جوامع قديمه لرنده دخى مشاهده در قول محررى مؤيد خواجه
نار بخندو محل مرقوم قرية الكاشى وقرية الكاجى ديو مقيددر
وكاشى يه تركيده چينى ديمه لرى ايله قريهٔ مز بوره چينى ازنيكى ديه رك
كثرت استعمال ايله چنبرنبك اولمشدر * جنكار * معروف يشيل
بويه در كه معدنى وعملى اولور معدنيسى معادن نحاسده بولنور عمليسنك
صور عديده سى اولمغله اسهلى اينجه باقر لوحه لرينى بر ظرفه وضع
واوزرينه كسكين سركا قونوب سرپوش ايله بخارى سد اولمق ايچون
بند اولندقدنصكره هر اون كونده آچلوب موجودى جمع

اولنان نسخنه‌در عملی ومعدنی اسمی فارسیده فتح راء عجمیه
وسکون نون ایله زنکاردن غلط اولوب معربی اعراب مرقوم ایله
زنجاردر * چنکل * آهن وخشبدن اعمال واشیا اویزه * چنکل *
اولنان شیٔ معروفك اسمی فارسیده فتح جیم عجمیه وسکون
نون ومد کاف فارسیه ایله چنکال پنجهٔ سباعه وحذف الف ایله چنکل
پنجهٔ مرغ شکاریه دیدکلری ایله ترکیده استعمالی تشبیها بونلردن مستعاردر
اما متعارف ومستعمل چنکل معناسنه عربیده فتح عین وسکون قاف
ایله عقفاء وفارسیده فتح کاف وزای عجمیه ایله کژه موضوعدر * چنه * چنه *
زنخدان یعنی اکك که ایکی چانه‌نك ملاقی اولدیغی محل معروفك اسمی
فارسیده مد جیم عجمیه ایله چانه‌دن غلط اولوب عربیده فتحتین ایله
ذقن دیرلر * چوال * درونه اشیا وضع اولنان ظرف معروفك اسمی * چوال *
فارسیده ضم جیم عربیه ایله جوالدن غلط اولوب عربیده کسر
غین معجمه ایله غراره دیرلر * چوالدز * معروف کبیر ایره‌نك اسمی * چوالدز *
فارسیده ایکی جزءدن مرکب بنه ضم جیم عربیه ایله جوالدوزدن
غلط اولوب عربیده کسر میم وفتح سین وتشدید لام ایله مسله دیرلر
معلومدرکه دوز دوزیدن لفظندن اسم فاعل اولوب جوال دیکیجی
معناسنی افاده ایدر ویا دوز دوختن لفظندن صیغهٔ امر ووصف
ترکیبی اوله * چوبان * غنم وبقر وسائر حیواناتی کودنلرك * چوبان *
معروف علمی فارسیده مد بای عجمیه ایله چوپاندن غلط اولوب
عربیده مد را ایله راعی دیرلر * چورب * تار صوف غنم ویا پنبه‌دن * چورب *
نسج دست ایله اعمال ورجله لبس اولنان شیٔ معروفك اسمی ضم جیم
فارسیه ایله مستعملدر فارسیده فتح کاف وسکون واو ایله کوربدن
تعریب اولنان بنه اعراب محرر ایله جوربدن غلطدر * چوربه * چوربه *
ارز وسائر حبوباتدن طبخ اولنان طعام معروفك اسمی فارسیده
طوزلی معناسنه اولان شور وجنس طعام معناسنه اولان مد همزه ایله
آبادن مرکب شوربانك مخففی ضم شین وسکون را ایله شوربادن
غلط اولوب عربیده فتحتین وسکون قاف ایله مرق دیرلر * چوقه * چوقه *

بوكدن نسيج اولنسان متاع افرنجئ معروفدنك اسمى فارسيده ضم ومد جيم عجميه ومد خاء معجمه ايله چوخادن غلطدر محدثاتدن اولمغله عربيده اسم فصيحنه ظفرياب اوله مدق لغت مولده اوله رق چوخ وچوخه ديرلر * چول * حيواناتك ظهرينه پوشيده اولان شئ معروفك اسمى عربيده ضم جيم وتشديد لام ايله جلدن غلط اولوب معجمى بنه ضم جيم عربيه وسكون لام ايله جلدر * جومرد مالنى بلا اسراف لايق اوزره صرف ايده نك اسمى فارسيده ضم جيم عربيه ايله جوان مرددن غلط اولوب عربيده فتح سين ايله سخى ديرلر * جوه * معادن سبعه دن معدوداتبه اولنمش سيمه شبيه شئ معروفك اسمى فارسيده كسر ومد جيم ايله جيوه دن غلط اولوب عربيده كسر ومد زا ايله زيبق ديرلر ايكى نوع اولور عملبسى زنجفره يه مشابه برنوع حجرى اذابه ايله حاصل اولور ومعدنيسى اكثر سيم معادنى سقفندن تقاطر ايدر ايمش وبعضى امكنه ده مخصوص معدنى دخى موجود ايمش بوديا اولوب حيله ايله سرقه ايدرلر منقبه لرى اكاذيب مشهوره دندر وكيما كرلر اصطلاحنده فارسيده مد همزه وضم با وسكون كاف ايله ابك ومعربى اعراب مرفوم ايله ابق اولمغله عبدابق ديمك دخى غلط اولور استطراد فلز كسر فا ولام مشدده نك بنه كسرى ايله معدن معناسنه اولمغله الشيخ الرئيس ابن سينانك معادن تسعه اوزانى فرق ايچون كشيده سلك نظم ايلديكى قطعه تحريرى مناسب محل اولديغنه مبنى خامه جنبان اولدى قطعه نه فلز مستوى الحجم راچون بركشى اختلاف وزن دارد هر يكى بى اشتباه زر لكن زيبق الم اسرب دهن ارزيرحل فضه ند آهن يكى مس وشبه مه صفر ماه يعنى بوزدرم التون اصاغه اولنور برظرفده جيوه وضع اولنسه تمش بردرمه تحمل ايدر وقس عليه الباقى * جير * اعضاء رئيسه وباطنيه حيواناندن شئ معروفك اسمى فارسيده كسر جيم ايله جكردن غلط اولوب عربيده فتح كاف وكسر با وسكون دال ايله كبد ديرلر * جيز * اثواب عروسه اطلاقى

Margin: * چول * / * جومرد * / * جوه * / غلط عبدابق / مطلب اوزان معادن تسعه / * جير * / * جيز *

شايعدر

شايعدر عربيده كسر جيم ايله جهازدن غلط اولوب فتح جيم دخى
اغلدر فارسيده بعينه كسر جيم ايله جهاز ديرلر * چيلك * ميوه انواعندن	* چيلك *
شجرى و نباتى اولور توته شبيه شئ لطيف ومعروفك اسمى عربيده
چيكلك دن غلط اولوب يكورتلن انواعندن اولمغله عربيده ضم عين
وتشديد وفتح لام ايله علّيق وفارسيده كسر ومد كاف عجميه ايله كبهه ديرلر

※ حرف الحاء المهمله ※

حاتم طائى * زمان جاهليتده بنى طى قبيله سندن ظهور وجود وسخاده	* حاتم طائى *
مشهور اولان شخصك اسمى فتح تا وسكون ميم ايله مستعملدر عربيده
مد حاء مهمله وكسر تا وسكون ميم ايله قبيلهٔ مرقومه نك رئيسى
حاتم ابن عبدالله بن سعد بن الحشرجك اسميدر كنيتى ابوعدى اولوب
بنى طى قبيله سنه منسوب اولمغله طائى ديلمشدر فارسيده محرر اولديغى
اوزره زبان زددر چوانمردمرقومك وجودى بعثت نبويه يه قريب
اولوب والدا رجندى عهد رسول الله صلى الله عليه وسلمده شرف
اسلام ايله مشرف اولمشدر وحاتم طائى منصرف اولمغله بعضى
اشعارده لاينصرف شكلنده بلاتنوين ذكرى ضرورت شعره مبنى
اولديغى اشكاردر * حاجى * مسقط فريضهٔ حج يعنى بيت مكرمى	* حاجى *
طواف وسائر نسك حجى اتمام ايدن حقنده استعمالى شايعدر
عربيده حاجدن مدغم ولان الحاج دن غلط اولوب فارسيده
حاج ديرلر لكن جزئى كليه نسبت قاعدهٔ مرعيه سنه تطبيقا يعنى	قاعدهٔ نسبت
برفرد انسانى نوع انسانه نسبت اولندقده انسانى اطلاق قبيلندن
برشخص حاج نوع حاجه نسبت ايله حاجى تعبيرينه واقف اولانلرك
نفوه وتحريرنده غلط اولماز * حارن * سركشلك ايدوب قهقرى	* حارون *
كيدن اسبه اطلاقى شايعدر فارسيده انجق سركشلك ايدن اسبك
اسمى مد خاء معجمه ايله خارون دن غلط اولوب اما قهقرى كيرو
كيدن اسبه عربيده فتح خاء معجمه وضم را ايله خروط وفارسيده فتح تا
وسين وسكون واو ونون ايله توسن ديرلر * استطراد * بيطرنامه لرده	نبذ من البيطره
محرر اولديغى اوزره اتك اعلاسنده اون ايكى تشبيه بولنور اوچى

زنان خوبه بكزه يه يعنى حسن منظر و رفتار اوله وصاجى اينجه
وملايم ودراز اوله و پانجه‌لرى نسوان كبى اصمه قبچلى اوله واوج
محلى دخى دوه يه مشابه اوله بوينى وكرپكلرى وقيچ سكرلرى واوج
محلى دخى اوكوزه مشابه اوله بلكلرى وقرنى وقوبرق يتاغى واوج
محلى دخى قاطره مشابه اوله قولاقلرى وقوبروغى وطرناغى قول
ديكرده يكرمى يدى اولى بالى اداى تركيبى شامل اوله يعنى يوركن
ويوكرك ويكن ويصى ويوكسك ويوغن بلكلو ويومشاق تويلو
ويصداغج قرنلو ويومرى طرنقلو ويجقلو وبلغز يعنى خرمايى
طورى ويوقته دريلو وياى بوينلو ويوركلو ويتغى ككش ويبى
يعنى تيز رفتار ويله سى اينجه ويدكه كلان ويوش ويتغن ويوزكج
ويدى ياشنده ويوزى كوزل ويولو يعنى متناسب الاعضا ويرتجلو
يعنى اغزى تمجى يوكسك اوله ويجانجى يعنى نفسينى وراكبنى محافظه
ايدجى وبرتلمش يعنى اهل اولانك دكو بله تعليم اولنمش اوله
بوتفصيلده وقوعيافته غلطات اصطلاحات بياطره يه تبعيت
اولمغله عفو بيورلمق در خاستدر * حالا * ازمنه ثلاثه دن * حالا *
اخر ماضى واول مستقبل يعنى الان وشمدى معناسنه حالت وقفك
غيرى دائما تكلمده مد لام ايله استعمالى شايعدر عربيده وقف
وسكونك ماعدا يعنى حالت وصلده تنوين لام ايله حالادن غلط اولوب
فارسيده مدحا و يا ايله حاليا دير لكن لسان فرسده اوائل كلمده حاء
مهمله نك فقدانى مشهور اولمغله چند كلمه تعجيم ايله استعمال اولنمشدر
وحرف خانك لسان عربده خصوصيتنى امام سيوطى عليه الرحمه بيان   مطلب خصوصيت حرف خاء
ايلمشدر شمدى معناسنه فارسيده موضوع فتح همزه وسكون كاف ايله
اكنون در * خانى بالغى * لطيف المنظر سرخ رنك معروف بالغك اسمى   * خانى بالغى *
فارسيده ايكى لفظدن غلط اولمسى منفهمدر اولى مدخاء معجمه ايله
خانى حوض معناسنه اولمغله كمال حسن ولطافتندن حوض
بالغى ديمك اولور ثانيسى قرمزى رنك اولمغله خوبندن محرف اوله
عربيده اسم مخصوصنه ظفر ياب اوله مدق * جمسات * آلت   * جمسات *

معروفه ایله صورت معلومه ده اخراج دم ایتمك فعلنك اسمی عربیده
كسر حا ایله حجامه دن غلط اولوب فارسیده فتح را وسكون
كاف عجمیه وفتح زا ایله رگزدن دیرلر یعنی رك طمر وزدن
اورمق معنالرینی افاده ایدر * حدیبیه * مكهٔ مشرفه حرسها الله تعالی
الی یوم الاخرة قربنده بر معروفك اسمی تشدید یای ثانیه ایله
مستعملدر عربیده ضم حا وفتح دال وسكون یای اول وكسر با وتخفیف
یای ثانیه ایله حدیبیه افصح اولوب قاموسده ادات تبعیض ایله
قد تشدد واقع اولمشدر عهد نبویه علیه اكمل التحیه ده صلح حدیبیه
وبیعت رضوان وفتح مكهٔ مكرمه علی فاتحها ازكی التحیه وقعه لری
كتب سیرده مفصلا محرردر من اراده فلیراجع الیها استطراد
اولا مكهٔ مكرمه یه قاضی نصب وتعیین اولنان مفتش فاضل سلیمان
افندی اولدیغی ذیل شقایقده بو صورتده رقمزده یراعهٔ عشاقی زاده
دركه بیك یتمش التی سالی جمادی الاخره سنده مصر قضاسی تفویض
اولنوب شیخ الاسلام وقت منقاری زاده یحیی افندی مرحومك تلخیصی
ایله بلاد ثلاثه دن عد كره مكهٔ مكرمه قاضیسی اولمدیغه اسلامبول قضاسی
توجیه اولنماق بابنده خط شریف وارد اولمغله بر مقتضای خط
همایون سنهٔ مزبوره ذی الحجه سی غره سندن ضبط ایتمك اوزره مشار
الیه سلیمان افندی یه توجیه اولنوب حالا مرعی ترتیب معلوم اوزره اولا
مكهٔ مكرمه قاضیسی اولان مشار الیه رحمة الله علیه جنابلری ایمش
حدیجه * ام المؤمنین خدیجة الكبری رضی الله تعالی عنها حضرتلرینك
نام عالیه لری وسائره اسماء نساده معروف وغلط ایدر غلط حتی حدیجه دخی
مستعملدر عربیده فتح خاء معجمه وكسر ومد دال مهمله ایله خدیجه دن
غلطدر زیرا بین العرب فتح خاء معجمه ایله خدیج اسماء رجالدن وعلامت
تأنیث ایله خدیجه اسماء نسادن شایع اولدیغنه شاهد مشاهیر ائمهٔ
شافعیه دن كتاب الروض مؤلفی امام رافعی صحابهٔ كرام رضوان الله
تعالی علیهم اجمعین حضراتندن خدیج بن رافع جنابلرینك نسلندن
اولدیغی رسیدهٔ لحاظهٔ فقیر اولمشدر لكن لغتا فتح خا وكسر دال ایله

*حدیبیه *

اول قاضی صار فی المكه

* حدیجه *

تحقیق اسم خدیج وحدیجه

خدیج جنین مسقط معناسنه اولدیغنه نظرا خدیج وخدیجه اولاد
صغیرة الجثه یه تسمیه اولنمسی ملایمدر * جرار * قبلدن نسج اولنمش
معروف چوالک اسمی عربیدر کسر غین معجمه ایله غراردن
غلط اولوب فارسیده فتح کاف وجیم وسکون نون وها ایله گنجه دیرلر

* جرار *

خردل * سیره سی تره یه شبیه چچکی صاری بر نباتک غایت خرده تخمنک
اسمی حاء مهمله ایله مستعملدر عربیدر فتح خاء معجمه ایله خردلدن غلط
اولوب فارسیده کسر جیمین عجمیتین وسکون رائین ایله چرچر دیرلر

* خردل *

حری * مکۀ مکرمه قربنده غاری مشهور جبل معروفک اسمی
قصر الف ایله مستعملدر عربیدر کسر حا وفتح را ومد الف ایله
حراءدن غلطدر مکۀ مشرفه علی مانحیها اوفی التحیه اطرافنده
مشرف جبالک غالبسی اولدیغی کبی اطراف قسطنطینیۀ حمیۀ
عن البلیۀ تلالندن بالنسبه عالی جبادت آب وهوا ایله مشهور چاملجۀ
کبیر جبلی ذروه سی قورغونجق قربنده نقاش اسکله سی ساحل
بحرندن ذراع معماری ایله ارتفاعی میزان اولندقده ساحل بحردن
ذروۀ جبل اوچ یوز قرق ذراع مرتفع اولدیغی واسکلۀ مرقومه دن
طاش اوجاقلری وراسندن یهود گورستانندن وطوبخانه لی زاده
چشمه سی پیشگاهندن وصاری قبادن وقسقلی چشمه سندن طریق
مستقیم ایله چاملیجه جبلینک ذروه سی طولا بش بیک یدی یوز قرق سکز
ذراع مساحه اولنغله محل مرقومده اشبانه مز اولمق ملابسه سیله
جوانب ثلاثه اسکله لردن معلوم عالم اولان قسقلی چشمه سی پیشگاهی
راکبا مشی متوسط ایله اوچ چاریک وعجله ایله تمام بر ساعت وذروۀ جبل
محاذی چشمۀ مرقومه دن برچاریک اولنغله تقریبا جمیع عالمک مساحه سنه
مقیاس اولمق ایچون قید اولندی مثلا بر ساعت بشبیک یدی یوز اللی
ذراع فرض اولنغله ساعات بعد بلدان بو قیاس ایله نمایان اولور معلوم
عالیاندر که روی ارضده حصن کیفا قربنده جبل نصیبیندن مرتفع
وعالی محل یوقدر زیرا سفینۀ حضرت نجی الله صلوات الله علی نبینا
وعلیه السلام التی ماه وسکز گون روی ماده غلطان اولدقدنصکره

* حری *

مقدار ارتفاع جبل چاملیجه

جبل

جبل مرقومده مستقر اولمشدر اسم آخری جبل جودی اولمغله فرقان
کریمده استعیذ بالله واستوت علی الجودی ایله منصوصدر * حزله * حزله
انسانك کمی والجغی معناسنه استعمالی شایعدر عربیده ضم حاء مهمله
وفتح ثاء مثلثه ایله هر نسنه نك اذناسی معناسنه اولان حثاله دن من جهة
المعنی وهر نسنه یاخود ترك نصرت معناسنه خذلاندن مأخوذ اولان
خاذلك جمعی خذله دن من جهة اللفظ غلط اولوب فارسیده فتح
دال وکاف وسکون نون ولام ایله دنکل دیرلر * حسبةلله * حسبةلله * الله
تعالینك رضاء شریفیچون دیمك معناسنه فتح حا ایله استعمالی شایعدر
عربیده کسرحا ایله حسبة لله دن غلطدر زیرا حسبة احتسابدن اسم
مصدردر وطلب الثواب معناسنه اولوب فعله حسبة لله دیمك فعلته
طلبا للاجر الذی هو الله دیمکدر فارسیسی فتح با ایله برضای خدا اولور
حسس * حسس * معروف عسکری طائفه سنك اسمیکه رئیسلرینه حسس
باشی دیرلر عربیده کیجه بکجیسی معناسنه فتح اولین وسکون ثالث ایله
عسس دن غلط اولوب فارسیده ایکی جزءدن مرکب مدنای عجمیه
ایله پاسبان دیرلر معلوم اوله که پاس کیجه نك درت حصه دن برحصه سنه
تحقیق لفظ پاس
اطلاق اولنوب وبان بکجی معناسنه اولمغله کیجه بکجیسی دیمك
اولور لکن شبك حصهٔ اولنده جمله ناس بیدار اولوب اول وقت
بکجیه محتاج اولمغله حصص ثلاثهٔ باقیه ده اولان بکجیلره تخصیص
اولنمشدر * حشحش * حشحش * تخمی غلافندن افیون استخراج اولنان
معروف نمایشلو شکوفه نك اسمی عربیده خائین معجمتین ومد ایله
خشخاش دن غلط اولوب فارسیده ضم کاف عربیه وسکون
کاف ثانیه ایله کوکنار دیرلر * حشمت * حشمت * نمایش وسکینت ووقار
معناسنه فتح حا ایله استعمالی شایعدر عربیده اوتانمق وغضبه کلمك
معنالرینه کسر حاء مهمله وسکون شین وتا وفتح میم ایله حشمت دن
غلط اولوب فارسیده اوتانمق معناسنه فتح شین وسکون را ایله
شرمیدن وغضبه کلمك معناسنه کسر غین معجمه ایله غراشیدن دیرلر
فائده دبدبه وعنوان ونظام حال معناسنه فلان آدم احتشاملودر

تعبیری بغایت شایعدر بکسر همزه وتا وسکون حا ایله احتشام
بر کیمسنه دن حیا ایدوب غضبندن خوف ایتمك معناسنه اولدیغنی
ارباب لغت بیانلرینه اردافا حشمته بن آنی خجل ایلدم واحشمته
غضبه کتوردم فرقلرینی دخی تصریح ایلمشدر * حشه * اکراوزینه — * حشه *
پوشیده اولنسان کونه دامن ایشلنمش شیء معروفك اسمی عربیده
مطلقا اکراورتوسی معناسنه اولان مدغین وکسر شین ایله غاشیه دن
غلط اولوب فارسیده ضم با وکاف عجمیتین وسین وسکون زا
ایله برکستون دیرلر ومراد فی مدباء عربیه وضم ومدباء فارسیه ایله
یاپوق اولوب بونی دخی تحریف ایله مابوق دیرلر حالیا نوعی باقی
اوجاقلو طائفه سنك اغواتی استعمال ایدرلر * حصر * قامش وسازدن — * حصر *
نسج ایلدکاری شیء معروفك اسمی عربیده فتح حاء مهمله ویاء ایله
حصیردن غلط اولوب فارسیده ضم ومد باء موحده ایله بوریا دیرلر
حصر اولمق * اکثر ارباب امتحانك اعذار واهیه لری اولوب حصر — حصر اولمق
اولدم دیرلر عربیده ضم میم وسکون نون ورا وفتح حا وکسر صاد
ایله منحصر اولدم دیمه دن غلطدر زیرا حصر متعدی اولمغله لازم
معناسنی افاده ایلمز اکر اسم مفعول معناسنه اخذ اولنور ایسه موجه
اولور * حضم * طعام معده ده طبخ اولمق معناسنه حاء حطی ایله — * حضم *
مستعملدر عربیده فتح هاء هوز وسکون ضاد ایله لغتا اوفاتمق
وقرمق معناسنه اولان هضمدن غلط اولوب فارسیده فتح باء
ومد زاء عجمیتین ایله پزاختن توش دیرلر معلوم اوله که عند الاطباء — محل اربعهٔ حضم
هضم درت محلده اولور اولی عند المضغ یعنی چکنور ایکن
ثانیسی اکل طعامدن ایکی ساعت صکره که کیلوس دیرلر ثالثی
کبدده یعنی آق جکرده که اکلدن درت ساعت صکره اولوب کیموس
دیرلر رابعی اعضاده اولور که تفصیلی کتب طبیده مصرحدر * حظ — * حظ *
طبعه موافقت ایله برنسنه یی سومك وپاسونمك معناسنه یعنی فلان
شیدن ویا فلان محلدن حظ ایلدك ومحظوظ اولدق کلاملری
بغایت شایعدر عربیده نصیب وبخت معناسنه اولان فتح حا وتشدید

ظاء ايله حظ دن غلط اولوب فارسيده نصيب معناسنه فتح باورا وسكون ها ايله بهره وبخت فارسى اولمغله طالع سعد معناسنى افاده ايدر ومحظوظ اولدق كلامى دخى بخت ونصيب صاحبى اولدق معناسنى افاده ايلديكى محتاج تفصيل دكلدر تركيده مراد اولان معنايه عربيده بجت وسرور وفارسيده ضم ها ايله همال وشادى ديرلر حظ معنيين مرقومين افاده سنه نظرا بو صورتده توجيهى خاطره لايح اولوركه ياورى طالع سعد ايله موافق طبع اولان نسنه يه واصل اولدق ديمك اوله * حلاج * پنبه يى آتن كسنه يه علم اولهرق تخفيف لام ايله مستعملدر عربيده پنبه نك تخمن اخراج ايدوب تطهير ايدن كسنه نك علمى اولان فتح حا وتشديد لام ايله حلاج دن غلطدر پنبه يى آتن كسنه يه عربيده فتح نون وتشديد ومد دال ايله نداف وفارسيده كسر همزه وسكون لام ايله الباد ديرلر * حلف * قسم بالله يعنى اند ايچمك معناسنه فتح حا ولام وسكون فا ايله استعمالى شايعدر عربيده فتح حا وكسر لام وسكون فا ايله حلف دن غلط اولوب فارسيده فتح سين وكاف وسكون واو ونون ايله سوكند خوردن ديرلر سوكند يمين اسمى اولمغله خوردن الحاقى انك فعلى معناسنه اولور * حلوان عراق عربده بغداده بش مرحله مدينهٔ معروفه نك اسمى فتح حا وسكون لام ايله مستعملدر عربيده ضم حا وسكون لام ايله حلوان دن غلطدر بلدهٔ مرقومه يى اصحابدن ابن عمران رضى الله عنه حضرتلرى بنا ايلديكى مرويدر بلدهٔ محررنك طول بلدى عاب وعرضى له درجه در وائمهٔ حنفيه دن شمس الائمه عبد العزيز ابن احمد الحلوانى بلدهٔ مرقومه يه منسوب اولميوب حلاوه يه منسوب اولمغله فتح حا ايله صحيح اولديغى قاموسده محرردر * حله * اوچ طلاق باينه دن صكره استحلال ايچون نسايى آخره تزويج معناسنه ضم حا ايله مستعملدر عربيده كسر حا وتشديد وفتح لام ايله حله دن غلط اوروه فارسيده اصطلاحات فقهادن اولمغله محرر اولديغى اولوب مستعملدر معلوم مدركه باب ثانيدن بعد الادغام حل

* حلاج *

* حلف *

* حلوان *

نسبت احمد حلوانى

* حله *

* حلى شفتالو * بحل دن كسر حا ايله مصدری حله كلور * حلى شفتالو * كبير ولطيف وابدار شفتالويه اطلاقى شايعدر حتى طاتلواق معناسنه حلوه نسبت ايله چكردكى شيرين اولان نوعنك اسميدر ديو ادعا ايلدكلرى اسم مرقوم حلى فارسيده بقول شعورى طاغى وردى شفتالونك اسم خاصى ضم اولان ايله هلودن غلطدر بو صورتده تسميه بالضد اولور صاحب برهان قولى اوزره هلودراقى تعبير اولنان نوعنك اسم خاصيدر عربيده تويسز نوعنه ضم را وفتح وتشديد لام وسكون يا ايله زايق ديرلر

* حما * حما * شام جنتمشامه قريب كبير ومعروف بلده نك اسمى عربيده آخرده ها ايله حاه دن غلطدر بلده مرقوم تعريف وتوصيفدن مستغنيدر طول بلدى سانه وعرض بلدى لومه درجه ودقيقه‌در

* حمام * حمام * مبنى ومعروف محل طهارت معناسنه تخفيف ميم ايله مصطلحدر عربيده لغة اسيجاق صو واصطلاحا محل معروف معناسنه فتح حا وتشديد ميم ايله حمام دن غلط اولوب فارسيده فتح كاف عجميه وسكون را ايله كرمابه ديرلر اصلى كرم آبدر كه آب كرم تقديرنده ايليجه يه اسم ايدى بعده اسيجاق صو مناسبتيله حمامه تسميه اولنمشدر اوائلده لسان عجمده حمامه كدوخ ديرلر ايمش

* حمايلى * حمايلى * حرز ايچون بيونه آويزه اولان تبركات معناسنه مستعملدر عربيده كردنه آويزه اولان شيلر معناسنه اولان فتح حا ومد ميم ايله حمايل دن غلط اولوب فارسيده كسر كاف عجميه وسكون را ايله كردنا ديرلر خفى اولميه كه حمائل قلج باغى وسائر كردنه آويزه اولان نسنه معناسنى افاده ايدن حماله نك جمعيدر

* خناق * خناق عافانا الله تعالى واياكم بوغازده اولان معروف ورم معناسنه حاء مهمله وتشديد نون ايله مستعملدر عربيده ضم خاء معجمه وتخفيف ومد نون ايله خناق دن غلط اولوب فارسيده مدباو سكون دال وها وفتح زا ايله بادزهره ديرلر

* حواميم * حواميم * قرآن كريم وفرقان عظيم اوائل سورنده واقع متشابهاتدن حاميملر وطاسينلر جمع اولندقده حواميم وطواسين استعمالى شايعدر عربيده مد همزه ايله آل حم

وآل طس دن غلطدر اجلهٔ صحابهٔ کرامدن حضرت ابن مسعود
رضی الله تعالی عنه بیورمشلردر که اذا وقعت فی آل حم فقد وقعت
فی روضات دمثات اتأنق فیهن معنای کلام شریف اذا وقعت
فی آل حم یعنی سن قرائت سور شرائف حامیلرده واقع اولدیغنده
فقد وقعت فی روضات تحقیق باغچه و بستانلرده واقع اولمش
اولورسن دمثات دمثه نك جمعی اولوب یومشاق وقوملو یرلر دیمکدر
وتأنق انیقدن اولمغله شکوفه واثماری خوب وغریب دیمکدر
اویله چمنان وروضاتکه خاکی عطرناك وانواری خوشبو ومیوه سی
دلجودر انلره نظر ایله متنزه اولمزمیسن دیمك اولور فائده بوترکیب
عجیبده واقع اولان آل مشهور اولدیغی اوزره اهل وعیال واتباع
معناسنه اولمیوب ذوکبی صاحب معناسنه اولمغله صحبهٔ معنویه دن مجازا
مستعمل اولوب اسماء مرکبه وامثالنده تثنیه وجمعی صحیح اولمیالرك
تثنیه وجمعلری مراد اولندقده ماقبلرنده ذکر اولنوب جاءنی آل تأبط
شرا ویاجاءنی ذوتأبط شرا دیرلر یعنی قلعجی قولتوغنده ایکی آدم
ویا اوچ آدم ودخی زیاده کلدیلر دیمك اولور * حوایج * حاجتك جمعی
قیاسیله لزوملی اشیا معناسنه مستعملدر عربیده حاجتك جمع کثرتی
مد حا ایله حاج وجمع قلتی مد حا وجیم ایله حاجات در محلنه کوره
بونلردن غلط اولور فارسیده مد با وکسر یا وسکون سین ایله بایستها
دیرلر قاموسده حوایج جمع غیر قیاسیدر ویا لغهٔ مولده در
ویا حایجه دن جمع اولمشدر دیو محرر اولسی دخی ضعفنه دلالت ایدر
حود * دوه لرك ارقه سنه وضع ایلدکلری شیء معروفك اسمی فارسیده
فتح ها وکسر ومد واو ایله هوبدن غلط اولوب عربیده فتحتین ایله
قتب دیرلر * حورحور * جریان ما اوصافندن مشهور وفلان صو
حورحور اقا یور دیرلر فارسیده فتح ها وسکون را ایله هرهوردن غلط
اولوب عربیده فتح تا وسین اول وسکون لامین وضم سین ثانی ایله
تسلسل دیرلر * حبر * امروان کنداده کانه علم اولهرق حاء حطی
ایله مستعملدر فارسیده کسر ومد هاء هوز ایله هبردن غلط اولوب

مطلب آل بمعنی صاحب

* حوایج *

* حود *

* حورحور *

* حبر *

عربيده ضم ميم وفتح خاء معجمه وتشديد نون ايله مخنث ديرلر معلوم اوله كه هير حمام طاسنك علمى اولوب غلا نه استعارةً اطلاق اولنه رق
علم اولمشدر وجه تسميه طاس مرقومك المدن الهداوشمه سيدر * حيوان * حيوان *
ذوى الارواح يعنى ديرلر معناسنه فتح حاو سكون يا ايله استعمالى شايعدر
عربيده فتح حاو يا ايله حيوان دن غلط اولوب فارسيده كسر زا تحقيق لفظ
وسكون نون ايله زندكان ديرلر خفى اولميه كه حيوان جنس حى اولوب حيوان
اصلى فتح حاو يا ايله حييان در كلام عربده مثلين اجتماعى كريه اولديغندن
ياى ثانى واوه قلب اولنده قده حيوان اوله جغى آشكاردر بوصورتده
باب رابعدن حى يحيى حييان اولور لكن عزى شارحى احمد
جيلى قولى اوزره ماضى اولان حيبلك اصلى بنه باب مرقومده حيو
اولوب واوطرفده واقع ماقبلى مكسور واو يايه قلب اولمغله حيى
اولور كلام عربده عين الفعلى يا ولام الفعلى واو لفظ موجود
اولمديغنه مبنى قول مرقوم ضعيف اولديغى محتاج برهان دكلدر
حيوان اطلاق اولنان چرنده و پرنده يعنى وحوش وطيور ايكيوز
سكسان ايكى سرده يعنى نوع اولوب يوز تمش ايكى نوعى چرنده
و يوز اون نوعى پرنده اولديغى رسيده لحافظهٔ فقيردر

ﷺ حرف الخاء المعجمة ﷺ

خالى الذهن * فهم وفطنت وحافظه صاحبى اولميان ابله واحمق *خالى الذهن *
معناسنه كسر و ياضم يا ايله استعمالى شايعدر عربيده كسر لام ايله خالى
الذهن دن غلط اولوب فارسيده مد كاف عربيه ونون ايله كاناديرلر
معلومدر كه هرحالده يا تحرير اولنوب حالت نصبك غيريده قرائت
اولنمز يعنى تركيب اضافى اولمغله حالت رفعده جاءنى خالى الذهن
كسر لام ايله وحالت نصبده رايت خالى الذهن نصب ايله وحالت
جرده مررت بخالى الذهن ينه كسر لام ايله اولور * خجل * حيادن * خجل *
متحير ومدهوش اولان يعنى اوتانن كسنه معناسنه مستعملدر عربيده
فتح خا ولام وكسر جيم ايله صفت مشبهه اولان خجل دن غلط اولوب
فارسيده فتح شين وسكون را ايله شرمنده ديرلر ومستعمل اولان

نجابت

مطلب مصادر

نجالة دخی باب رابعدن نجل نك مصدری فتحتین ایله نجل دن غلطدر
فائده پوشیده دکلدر که ثلاثینك مصدرلری سماعی اولوب
سیبویه عندنده اوتوز ایکی بابه مرتقی اولمشدر که قتل وفسق وشغل
ورحمة ونشدة وکدرة ودعوی وبشری ولیان وحرمان وغفران
ونزوان وطلب وخنق وصغر وهدی وغلبة وسرقة وذهاب
وطرق وسؤال وذهادة ودرایة ودخول وقبول ووجیف ومهویة
ومدخل ومرجع ومسعاة ومحمدة اوزان محررهدر واسم فاعل
واسم مفعول اوزانی اوزرهده ثلاثی مصدرلری کلور مثالی قام بابندن
قائما وفتن بابندن قرآن کریمده وارد اولدیغی کبی استعیذ بالله
بأیکم المفتون ومبالغه ایچون دخی کلور مثالی هذر بابندن فتح تا ایله
تهذار ولعبهدن ینه فتح اول ایله تلعاب وحثدن کسر اول ایله حثیثی
ودلدن ینه کسر اول ایله دلیلی کبی اما ثلاثی اوزرینه مزید
مصدرلرینك بش وزنی سماعیدر که اولی تفعیل بابندن کسر اول ایله
کلام وثانی وثالثی فاعل بابندن کسر قاف ایله قتال وقیتال ورابعی
تفعل بابندن کسر تا ایله تحمال وخامسی فعلال بابندن زلزال کلورلر محرر
اولان مصادر خمسهٔ غیر قیاسیهدن ماعدا مزید علی الثلاثی اولان
ابوابك مصدرلری قیاسی اولدقلری محتاج بیان دکلدر * خدا * اسماء

* خدا *

حضرت سبحانیهدن مشهوردر فارسیده اصلی خود آی اولوب ذکر
وتسبیحده خفت ایچون واوو یایی حذف ایله خایه ضمهٔ اشباعی ویرلمشدر
عربیسی موجود بذاته اولور فائده امام فخر الدین الرازی علیه

مطلب اصل لفظ خدا

الرحمهنك مطالب العالیه نام مؤلفنده تحقیق وبیانی بعینه نقل مناسب
کورلدی وقریب من هذا اللفظ یعنی من لفظ واجب الوجود قولنا
بالفارسیة خدا واصل هذا اللفظ قولهم خود آی وهو مرکب من لفظین
احدهما خود معناه ذات الشیٔ ونفسه والثانی آی ومعناه جائی
ای بنفسه وذاته لابغیره جائی والمراد من هذا المجیٔ الوجود فصار قولنا
خود آی ای بنفسه وجد وذلك هو اللفظ المطابق لقولنا واجب
الوجود فصار قولنا لذاته انتهی محرر اولان وجهدن غیری

صاحب ومالك معناسنه فارسيده مفردا خدا دخی مستعملدر عربيده
فتح را ايله رب كبی ايكبنسيده بالكز ذكر اولندقده حضرت الله تعالی
جله اسمه دن غيره اطلاق جائز دكلدر لكن اوصاحبنه عربيده
اضافت ايله رب الدار تعبيری كبی فارسيده تركيب ايله خانه خدا ديرلر
شیء آخره اضافت وتركيب ايله ذات تعالی جل جلاله دن ماعدايه
اطلاقی اگرچه عربيده برقاچ ماده يه منحصر اما فارسيده اكثريدر
خذ ما صفا دع ما كدر* موجب انبساط يعنی انشراح قلب اولان
نسنه يی آل وضدی يعنی موجب انقباض اولان نسنه يی ترك ايله معناسنی
افاده ارادهبی وفتح دال ايله كدر استعمالی شايعدر عربيده سوزلمش صافی
اولانی اخذ ايله ودردی ايله مهوش اولوب بولانق اولانی ترك ايله
معناسنه كسر دال ايله خذ ما صفا دع ما كدردن غلط اولور وصفا
وكدر كلمه لرندن هربری فعل ماضی وفاعلی ايله ما موصوله نك صله سيدر
فارسيده صافی يعنی سوزلمش معناسنه فتح ومدنون ايله ناب وكدر
يعنی بولانق معناسنه كسرتا وسكون يا ايله تيره ديرلر خفی اولميه كه
فتح صاد ومد الف ايله صفاء برنسنه نك صافی وهوانك كمال كشايش
وانجلاسنه اطلاق اولنمغله بين العرب بلوددن خالی اولان
كونه يوم صاف تعبيری زبانزددر وكدر قاموسده مثلثة الدال
محرر اولديغنه مبنی لفظا غلطدن سالم اولور ايسه ده بولانق اولان
نسنه وسحاب رقيق ايله مغموم اولان كونه دخی اطلاقنه نظرا معنا
سالم اولميه جغی محتاج بيان دكلدر السنهٔ ناسده جاری مكدر
وتكدرك معنالری ظاهر اولمغله بيانه محتاج دكلدر اما شايع اولان
معنايه صفا وكدر توجيهی بوصورتله خاطره لايح اولور كه سلطان
الانبيا عليه ازكی التحايا حضرتلری ايام مطرده وجود شريف عديم
الوجود عنايت رديفلرنده اثار غم مشاهده سيله خوابه واروب
استراحت بيوررلر ايمش اصحاب كرام رضوان الله عليهم الملك العلام
حضراتندن بعضيلر سبب نومك وجهنی سئواللرنده حضرت ابو البشر
عليه السلامك قالبی اوزرينه اوتوز طقوز كون امطار غم وهم وبركون

خذ ما صفا دع ما كدر

مطلب امطار غم وسرور

باران سرور وشادى نازل اولديغندن مبنى الى آخر الايام اولادى
نوع بشره اوقات مغمومه ده انقباض درون مسئولى اولور
ديو جواب بيورمشلر ازمان محرره يه تشبيها موجب انبساط اولان
نسنه لره صفا وموجب انقباض اولان شيلره عموما كدر
اطلاقى بعيد دكلدر * خدمت * اجرت ايله وبلا اجرة قوللق ايتمك
معناسنه ذال معجمه ايله مستعملدر عربيده كسر خاء معجمه وسكون دال
مهمله ايله خدمت دن غلط اولوب فارسيده فتح با وسكون نون ايله
بنده كى كردن ديرلر لكن فارسيده خدمت ايديجى معناسنه خدمتكار
مستعمل وصحيحدر * خراسان * عراق عجم وفارسك جانب شرقيسنده
واقع بحدوبى عدد قصبات وقراىى حاوى اولكاى عظيمهٔ مشهورهنك
اسمى فارسيده ايكى جزءدن مركب خوراسادن غلطدر پوشيده
اولميه كه بلدهٔ مرقومه جانب شرقك نهايتنه قريب واقليم رابعدن
اولمغله ايكى جهتله شمسه منسوب اولور بنابرين ضم خاء معجمه وسكون
واو ايله خور كونش ومد همزه وسين ايله آسا بكزيجى معنالرينه
اولمغله التزاما طرف مشرقده اقليم رابعدن اولديغنى افاده ايدر
اما خراسانى دستار شهرتنه بناء نون ايله نسبت اولنديغى آشكاردر
عمامهٔ مرقومه علماى كرامه مخصوص كوچك دپه لى نام كسوهنك
اسمى اولمغله رجال دولت عليه لباس ديوانيه اولمه سى ملابسه سيله
مناسبتا ايله تشبيها عمامهٔ معروفه لرينه اطلاق ايتمشلردر مرقومك
اسم خاصى قفسى دستار اولديغى مشهوردر * خرنوب * جوز اغاجنه
شبيه شجرك بكى بوينوزى ديو مشهور ثمرى فتح خا ايله مستعملدر
عربيده ضم خا ايله خرنوب افصح اولوب تنور وزننده خروب
دخى لغتدر فارسيده ضم تا وميم وسكون را وسين ايله ترمس ديرلر * خروز
زوج الدجاجه اولان حيوان معروفك اسمى فارسيده ضم خا ايله
خروس دن غلط اولوب عربيده كسر ومد دال ايله ديك ديرلر منقبه
بعد الطوفان ابتداء ملوك اولان كيومرث يوما من الايام تنزه ايچون
كوهستانه وصولنده نظرينه راست كلور كه مرقوم خروس برداله

* خدمت *
* خراسان *
تحقيق خراسانى دستار
* خرنوب *
* خروز *
منقبه

بولدقده كندو اكل ايتميوب عيال واولادينى دعوت ايدر وسائر خصائل حميده سى دخى مشاهدى اولدقده در آن ساعت قوم وقبيله سيله اخذ واهلى اولمسيچون شهره كتور ملرينه امر ايدر كه بنى آدم بو حيواندن كرم وعطا وجسارت ومحافظهٔ اولاد وعيال وايقاظ وقت سحر وبونلردن ماعدا اخلاق پسنديده سن تعلم ايده لر * خروس دكرمان اصطلاحندن اولوب بر حيوانك اداره ايلديكى چرخك اسمى فارسيده فتح خا ايله خراس دن غلط اولوب عربيده مطقادك زمان معناسنه مدطا ايله طاحون ديرلر ديار عجمده خراس ديدكلرى چرخ صغير كه ديا رمزده بر باركير اداره ايدر خمار ضعيف اولمغله بش خر ربط وبند اولنور ايمش حضرت مولانا قدس سره مثنويسنده ايراد بيورديغى بيتندن معلوم اولور بيت پيش شهر عقل كل اين پنج حواس چون خران چشم بسته در خراس بوندن دخى خراسى كسر خا ايله ضبط ايدن ارباب لغتك غلطى ظاهر اولور تفصيلى اسباب تصحيحمز ذيلنده مرور ايلمشدر * خريدار * صاتون اليجى معناسنه مستعملدر فارسيده ايكى جزءدن مركب خريداردن مرخم اولوب عربيده ضم ميم ايله مشترى ديرلر جزء اولى خريد اشترا ودار داريدن دن طوتوجى معناسنه اسم فاعل اولمغله معناى تركيبيسى صاتون اليجى ديمك اولور ايكى دالى بردن تلفظى ثقيل اولمغله ترخيم اولنمشدر * خزنه * درونده اموال واشيا وضع اولنان محل معروفك اسمى عربيده فتح خا ايله خزينه دن غلط اولوب فارسيده فتح كاف عجميه ايله كنجينه ديرلر * خشين * غليظ يعنى بوغون معناسنه مستعملدر عربيده فتح خا وكسر شين وسكون نون ايله خشن دن غلط اولوب فارسيده كسر سين ايله ستبر ديرلر * خضراوات * يشيل رنك ايله قائم اولنلر يعنى يشلكك اسمى اوله رق غلطا سبزوات دخى ديرلر عربيده ضم خا وسكون ضاد ايله خضر دن غلط اولوب فارسيده فتح شين ايله سبزها ديرلر فائده لسان عربيده افعلنك مؤنثى اولان فعلا وزننده الفاظ الف وتا ايله جمعلنميوب محرر

Margin: * خروس * | * خريدار * | * خزنه * | * خشين * | * خضراوات * | * طلب جوع فى وزن فعل

اولدیغی اوزره فعـل وزنی اوزره جمعلنورلر مثلا آق معناسنه
بیضانك جمعی کسر ومدبا ایله بیض در فارسیده سفیدها دیرلر
وقره معناسنه سودانك جمعی ضم ومدسین وواوایله سوددر فارسیده
کسرسین ایله سیاهها دیرلر وصاری معناسنه صفرانك جمعی
ضم صاد وسکون فا ایله صفردر فارسیده فتح را ایله زردهـا دیرلر
وقرمزی معناسـنه حمرانك جمعی ضم حا وسـکون میم ایله حمردر
فارسیده ضم سین وسکون را ایله سرخهـا دیرلر محرر اولان جمعلر
فعل وزنی اوزره اولدقلرینه شاهد آیة کریمه استعیذ بالله ومن الجبال
جدد بیض وحمر مختلف الوانها وغرابیب سوددر اما حدیث شریف
لبس فی الخضراوات صدقة کلام معجز بیاننده واقع خضراوات
صفت اولمیوب اسم جنس اولمغـله جنس نباتدن صـدقه لازم
اولمز دیمـك اولور بودخی معلوم اوله کـه حدیث نبویده واقع
اولدیغی کبی اسم جنس دن ویاصفة خارجة نیادن فعلا ورننده
اولنلر الف وتا ایله جمعلنورلر مثلا اوه معناسنه اولان صحرانك جمعی
صحراوات در فارسیده فتح دال وسکون شین ایله دشتها دیرلر وخالی
اولان صحرا معناسنه بیدانك جمعی بیداوات در فارسیده مدها ایله
هامونها دیرلر وصفت خارجه یه مثال بعد وضع الحمل قرق کونده
نسوانك خالی یعنی لخوسه معنـاسنه ضم نون وفتح فا ومد الف ایله
نفسانك جمعی کـذلك ضم نون ایله نفساوات در فارسیده مدرا
وجیم عربیه وادات جمع ایله زاجها دیرلر * خطر * فتح خا وطا وسکون
را ایله عربیده هـلاکه مشرف اولمق یعنی اولجل اولمق معنـاسنه
وفارسیده زبانزد اولدیغی اوزره آفت ومخوف ومهلکه معنالرینه در
امامخـاطره فارسیده مستعمل اولمیوب عربیده انجق هلاکه قریب
اولمق معناسنه موضوع اولمغله معنای محررده استعمالی غلط اولوب
فارسی اولهرق مهلکه لو معناسنه خطرناك دیمك صحیح اولور * خطمی
خبـازی یعنی ابه کومجی انواعندن شجری ونباتی شی معروفك اسمی
عربیده کسر خاء معجمه وسکون طا وتشدید یا ایله خطمی افصح اولوب

مطلب جموع
فی وزن فعـلا

* خطر *

* خطمی *

فتح خا دخی جائزدر لکن مدبا ایله بنه غلطدن سالم اولمز فارسیده
کسر ومد خاء معجمه ایله خیری اطــلاق اولندیغی فرهنك محمودیده
مصرحدر * خلطه * ایکی کسـنه بر بریله قارشوب صحبت ایتمك * خلطه *
معناسنه ضم خا ایله استعمالی شایعدر عربیده کسر خاء معجمه وسکون
لام ایله خلطه دن غلط اولوب فارسیده ضم شین ایله شوریدن کسهیا
دیرلر اما ضم خا ایله خلطه اموالده قارشوب شریك اولمق معناسنه
اولدیغی کتب لغات مطالعه ایدنلرك معلومیدر * خمخم * بورنی * خمخم *
قاتمغ یعنی انفه بعضی علل عروضیله کمکلر بنــك ریزه ریزه اولوب
ایچرو باتمه سندن کــکردن سویلمه نك اسمی فارسیده فتح خائین
معجمتین ومیم ثانیــه وسکون میم اولی ایله خمخمه دن غلط اولوب
عربیده فتح میم وسکون دال وضم غین معجمه وسکون واو ایله مدغوم
دیرلر * خمور * دقیق وسائر نسـنه لردن بوغربلان شیء معروفك * خمور *
اسمی فارســیده فتح خا وکسر ومد میم ایله خـمیردن غلط اولوب
عربیده اعراب محرره ایله عجین دیرلر * خمیازه * زحمت ومشقت * خمیازه *
معناسنه استعمالی شایعدر فارسیده اسنه مك معناسنه اولان فتح خا
وسکون میم ایله خمیازه دن غلط اولوب عربیده فتح ثاء مثلثه وسکون
واو ایله ثوباء دیرلر زبانزد اولان معنیده شیوعی اسـنه مده وجوده
عارض ثقلته تشبیها اولمسی ملایمدر * خناس * ابلیس پرتلبیسك اسمی * خناس *
اوله رق مستعملدر عربیده اسمی فتح شین وسکون یا ایله شیطـان
اولوب فتح خاء معجمه وتشدید ومد نون ایله خناس لقبیدر وفارسیده
مد لام وکـسر ومد فا ایله لافیس دیرلر مرویدر که بهر کون
سحری رئیس المفسدین شیطان لعین کرسی نشین خباثت اولوب
اطراف عالمه مع الاعوان والخدمه اون بش سر عسکر ارسال
ایدرایمش وکندو دخی توابعی ایله هر صباح بازاریرینه حاظر اولدیغی
یغدا الشیطان بقیر وانه الی السوق حدیث شریفندن مستنباندر اولی
مذهب علما وصلحا ومشایخه ثانیسی اعوروزرا وبکلربکی وسائر عساکره
ثالثی زلنبور تاجرلر وبیع وشرا اربابنه رابعی بتر حفظنا الله تعـالی

مصائبه دوچار اولانلره خامسی هفاف شارب خمر اولانلره سادسی
مره خواننده وسازنده لره سابعی لغوس محبان واقربا میاننه مخاصمه یه
ثامنی داسم زوجین بیننی افساده تاسعی مسبوط عوام ناسه عاشری
ولهسان ابدست آلوب وغسل ایدنلره حادی عشری خنزیریب نمازه
مشغول اولانلره ثانی عشری مرنش نماز وقتنی تأخیر ایله ترك ایدنلره
ثالث عشری متقاصی صباح نمازینك ترکنه رابع عشری مزعج
حجاج وغاریلره خامس عشری خبیث جمیع ناسه ارتکاب کناهده أمورلر
اولوب ایرته سی صباحه دك بو خدمتلره مبادرت ایدرلر ایمش * خوان
حافظ شیرازینك دیوانده بیت بیا که ترك فلك خوان روزه غارت کرد
هلال عید بدور قدح اشارت کرد بیتنده واقع خانی کتاب
واو معدوله ایله تحریرلرینه مبنی استادان نوظهوران دخی خوان
قرائتیله سفره معناسنی ویروب کلمته دوچار اولورلر بیت مرقومك
معناسی اربابنك معلومیدر محرر اولان مدخاء معجمه ایله خان مرادفی
عربیده برکسنه نك مسکنی وجمیع اثاث بیتی معناسنه فتح راوسکون لام ایله
رحل وترکیده اوبرق دیرلر وخانك موضوع لهی عربان واکراد
ویورك طائفه لرینك سیاه اوازی اولوب کثرت استعمال ایله خانمانه
اسم اولمشدر معلوم اوله که حرف خاء معجمه ده قاعده فرس مابعدینه
واو تحریر اولنوب معدوله تعبیر اولنور کتابنده ترك اولنموب
بو صورتده تلفظ اولنماز مثلا واو معدوله نك مابعدی حرف مفتوح
واقع اولور ایسه اویقو معناسنه اولان خواب وامثالی کبی خامفتوحا
قرائت اولنور واکر حرف مکسور واقع اولور ایسه اقارب
یعنی خصم معناسنه خویش وامثالی کبی خامکسورا تلفظ اولنور
اکر حرف مضموم واقع اولور ایسه محرر اولان سفره معناسنه خوان
وامثالی کبی خا مضموما قرائت اولنور بودخی معلوم اوله که زبان
مرقومده واو معروفه واو مجهوله تعبیری شایعدر یعنی واوك ماقبلی
حرف مضموم اولوب ضمه یه زیاده اشباعده واو معروفه واشباع
خفیفده واو مجهوله دیدکلری کبی یای تحتانیه نك دخی ماقبلی

* خوان *

مطلب واو معدوله

مطلب واو معروفه ومجهوله

مكسور اولدقده اشباع جليده باى معروفه واشباع خفيفده
* خوجه * ياى مجهوله ديرلر * خوجه * معلم علم معناسنه استعمالى شايعدر
فارسيده خداوندخانه ووزير وصاحب مال وشيخ وحاكم معنالرينه
اولان فتح خا وواو معدوله ايله خواجه‌دن غلط اولوب عربيده
هر برينك مستقل لفظلرى اولديغى آشكاردر خفى اولميه كه اصل
فارسيده خواجه تاج الديك معناسنه يعنى خروس ايبكيدر براى تعظيم
* خوخ * مذكوراته تسميه اولنمشدر استاذ علماء دخى اطلاق نابجادكلدر * خوخ
شفتالو ديو مشهور ميوه معروفه‌نك اسمى ضم خا ايله مستعملدر
عربيده فتح خاء معجمه وسكون واو ايله خوخدن غلط اولوب
* خورنق * فارسيده شفتالونك مرادفى فتح شين ايله شفترك دخى ديرلر * خورنق
ملوك عربدن نعمان بن امرئ القيس امرى ايله بنا اولنان مشهور عالم
قصرك اسمى فارسيده ايكى جزودن مركب جاى طعام يعنى محل اكل
معناسنه فتح خاء معجمه وراء وواو معدوله وسكون نون ايله خوارنكاه‌دن
معرب‌در خوردن زياده يمك وكاه مجلس معنالرينه اولمغله زياده اكله
اختلاف بانئ باى محل ديمك اولور استطراد قصر مشهورك بانيسنده
قصر خورنق اختلاف واردر بعضيلر نعمان اكبر شاه وبعضيلر بهرام كور ديو
روايت ايدرلر صحته قريبى ظهر كوفه‌ده نعمان بن امرئ القيس همتيله
سنمار نام معمارك بناسى غرائب دهردن قصر عجيبدر بو مرقوم
اوچ كنبد متداخل بنا اولنمش ايديكه سه‌دير ديرلر ايدى بعد التعريب
تحقيق خراى سدير اولنمشدر بعد الاتمام نعمان بنام كلوب جوسق مرقومى تماشا
سنمار * وتحسين وپسند ايتدكدنصكره سنماره بونادره دهره باعث انهزام
برشى ملاحظه اولنورمى سؤالنده سنمار بلى برمحلنه برحجر وضع
اولنمشدر اول سنك اخراج اولنسه فى الحال جملەسى منهدم اولور
جوابنده نعمان شاه متألم اولوب اول محل سندن غيرينك معلوميدر
ديدكده سنمار قسم بالله ايدوب كيمسنه بلمز ديمه سندن خلاف جنس
اولمسى ملابسه سيله دخى زياده وسوسه يه ذاهب وقصر عاليدن
معمار مرقومى رمى واهلاكه امر ايلمك ايله اعدام ايدر ماجرى

بوصورتده

بو صورتده جاری اولمشیکن قصر مرقومک مثلی آخره بنا ایمسون دیو سمّاره اکرام مقابلی اهانتی مشهور اولدیغنه مبنی بین العرب شایع اولان جزائی جزاء سمار مثلی دخی موردا غلط اولور سمار مرقومک اسمی دخی فارسیده کسر سین وسکون میم وفتح ومد نون ایله سمناردن معرب اولوب استاذ مرقوم سام نسلندن رومی الاصل اولدیغی کتب معتبراتده محرردر

* خونکار *

* خونکار * پادشاهان آل عثمان وسلطانان سلاسین جهان وخاقانان خواقین دوران اید الله دولتهم الی آخر الزمان حضراتنه اسم اوله رق کزارندهٔ زباندر فارسیده ضم خا ومد دال وعربیت وفارسیتی جائز اولان کاف ایله صاحب امور معناسنه اولان خداوندکاردن مختصر وعربیسی ضم سین ایله سلطاندر ایدهم الله تعالی

* خیارشنبه *

* خیارشنبه * اطراف مصر وبصره وهند ودیار حبشه ده نابت کل ابریشم درختنه شبیه برشجرک معروف ثمرینک اسمی فارسیده جیم عجمیه ایله خیار چنبرک معربی اولان جیم یرینه شین ایله خیارشنبردن غلطدر

* خیمه *

* خیمه * بزدن چادر معناسنه مستعملدر عربیده درت دیرک اوزرینه چاتوب بنه پوشیده سی اخشابدن اولان خانه نک اسمی اولدیغی مصباح منیرده ابن اعرابیدن منقول اولدیغندن قطع النظر قاموسده دخی کل بیت مستدیر او ثلاثة اعواد او اربعة یلقی علیها الثمام محرر اولمه سندن مستباندر ثمام جرماورقنه شبیه براوتدر زمانه مزده صلاش دیدکلری باغ کلبه سی اولور الی الآن بادیه نشین عربان ساکن اولدقلری بیوت بو صورتده اولوب نوعی باقیدر لکن قاموسده مستدیر محرر اولدیغنه مبنی خیمهٔ مستعمله یه تشبیها علم اولمسی ملایمدر امابزدن اولان چادرک عربیده ایکی درکلوسنه مدفا ایله فازه وفارسیده مد با ایله بارکاه وبردرکلوسنه عربیده فتح را وسکون واو ایله روق وفارسیده مدتا وزای عجمیه ایله تاژ دیرلر

❀ حرف الدال المهملة ❀

* دادی *

دادی * صبیانه خدمت ایچون تخصیص اولنان جاریه نک اسمی فارسیده هر جاریه یه عموما واطفال خدمتن ایدن جاریه یه خصوصا اسم اولان مد دالین ایله دادادن غلط اولوب عربیده اسم

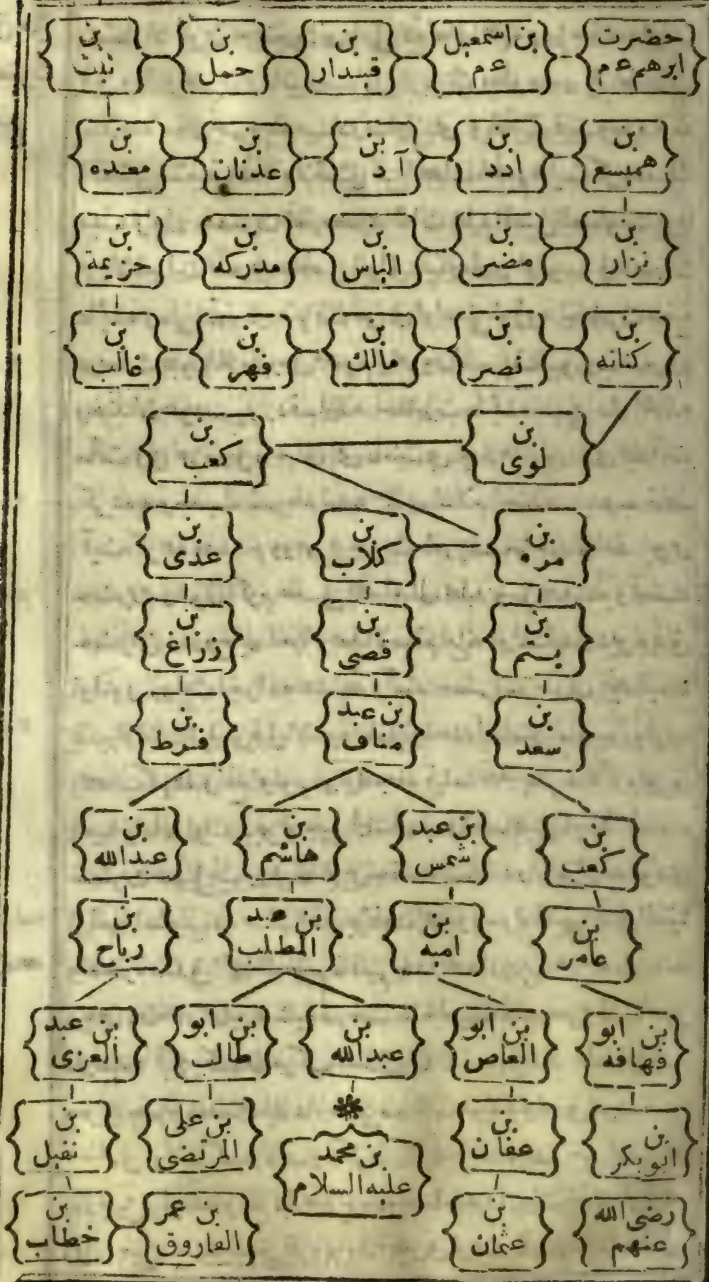
مخصوصی اولمغله حره نك مقابلی مطلقا خادمه معناسنه فتحتين ايله امه دیرلر اطفالك اغانی كالی ايله تعلمندن مقدم اصلی اوزره تكلملری انطاق حق اولديغی اشكاردر * دار * بول يعنی وسيعك مقابلنك اسمی چغتايده مدتا ايله تاردن غلط اولوب عربيده فتح ضاد وسكون يا ايله ضيق وكذلك فتح ضاد وكسر وتشديد يا ايله ضيق وفارسيده فتح تا وسكون نون وآخرده كاف فارسيه ايله تنك ديرلر * دارابجرد بلاد فارسدن شهر معروفك اسمی اولوب حالا دياربكر ديو مشهوردر ياقوت حموی معجم البلدان نام مؤلفنده تصريح وبيانی اوزره فارسيده مد دال وراو سكون با وفتح جيم وسكون راء ثانيه وآخرده دال ايله داراب كردن معربدر وسعد الدين التفتازانی وسيد شريف جرجانی عليهما الرحمة السبحانی حضراتنك مفتاحه اولان شرحلرنده بيان بيوردقلری اوزره داراب كرد ايكی كلمه دن مركب اولوب داراب اسم ملك وكرد فعل يعنی ايشلدی معناسنه اولمغله بانئ شهر ملك دارابدر ديمك اولور وتواريخده بو صورتده محرردركه مرقوم داراب ملوك كيانيانك طقوزنجيسی ملك داراب بن دار اولوب تاريخ هبوطينك بش بيك ايكيوز سكسان برسالنده اسكندر بن فيلقوس قتل ايتمكله آخر ملوك كيانيان اولان ملكدر وحين ولايتنده دياربكری بنا ايلديكی مرقوم صحايف تواريخ اولمغله دياربكر دخی اتراكك تحريفلری ايله دارابكردن غلط اولمسی منفهمدر وملك محرر داراب وپايذری دارا زمانلرنده ابتدا ذهب وسيمه ضرب سكه اولنديغی دخی تواريخده محرردر وبلده مرقومه ده زيبق ومومیا معدنلرندن غيری جبالنده بياض وسياه وقرمزی وصاری ويشيل طوز معدنلری اولديغی مرويدر طول بلدی عط وعرضی لب درجه در * دار النابغة * رسول اكرم ونبی محترم صلی الله تعالی عليه وسلم افندمز حضرتلرينك والدلری عبد الله جنابلرينك مدفنی اولان محلك اسمی عين مهمله ايله مستعملدر عربيده غين معجمه ايله دار النابغه دن غلطدر زيرا نابغه بنی نجار قبيله سندن عظيم الشان برشخص اولوب حضرت عبد الله وفاتلرنده مدينۀ منوره ده واقع شخص مرقومك بيتی درونده دفن اولنمغله دار النابغة ديو مشهور اولمشدر

* دار *

* دارابجرد *

مطلب فی اسم دياربكر

* دار النابغة *

حضرت ابرہیم ع م
بن اسمعیل ع م
بن قیدار
بن حمل
بن نبت
بن ہمیسع
بن ادد
بن آد
بن عدنان
بن معدہ
بن نزار
بن مضر
بن الیاس
بن مدرکہ
بن حزیمة
بن کنانہ
بن نصر
بن مالک
بن فہر
بن غالب
بن لوی
بن کعب
بن مرہ
بن کلاب
بن عدی
بن یتم
بن قصی
بن زراغ
بن سعد
بن عبد مناف
بن قرط
بن کعب
بن عبد شمس
بن ہاشم
بن عبداللہ
بن عامر
بن امیہ
بن عبد المطلب
بن رباح
بن ابو قہافہ
بن ابو العاص
بن عبداللہ
بن ابو طالب
بن عبد العزی
بن ابوبکر
بن عفان
بن محمد علیہ السلام
بن علی المرتضی
بن نفیل
رضی اللہ عنہم
بن عثمان
بن عمر الفاروق
بن خطاب

مطلب فی حق ابوین حضرت صلعم

استطراد ابوین حضرت نبی صلی الله تعالی علیه وسلم حقنده اولان قیل وقال وتحریر اولنان رسائل اربابنك معلومیدر بلا اطناب خلاصهٔ مقال تحریرینه مبادرت اولندی وبالله التوفیق وبیده ازمة التحقیق استعیذ بالله * ولا تسئل عن اصحاب الجحیم * آیت کریمه سنك سبب نزولی حضرت فخر کائنات علیه افضل الصلوات یوما من الایام لیت شعری مافعل ابوانی بیورملری اولوب وحضرت عائشه رضی الله تعالی عنهادن مروی اولدیغی اوزره حضرت شفیع عرصات حجون نام مقبره یی مغموم ومحزون تشریف بیوروب مسرور وخندان عودت بیوردقلرنده حضرت عائشه سببنی سؤال ایلرنده سألت ربی عزوجل فاحیالی امی فامنت بی ثم ردها بیورملری ایله آیت کریمه یه وحدیث شریفه تبعیة علمای اعلام اختلاف ایدوب نزول آیت کریمه مقدم ووقوع حدیث شریف مؤخر اولمغله ابوین حضرت رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم عبدالله وآمنه حضراتنی ردزوح ایله احیا وبعدالاسلام اماته اولنمشلردر دیو توفیق اولنور روایت اخراده عبدالله وآمنه حضراتنه طرف سبحانیدن تقدیر اولنان عمرلرینی قبل الاستیفا لحظهٔ واحده ابقاسیله اماته بیوریلوب اصحاب کهفه واقع اولوب واوله جغه قیاسا تعظیما لنبیه الاکرم ابوینی احیا واماته اولنه دیو توجیه ایلمشلردر والحاصل اجلهٔ ائمه دن حضرت سهیلی بیوررلر که ابوین حقنده لسان درازلق اذایه مؤدی اولمغله استعیذ بالله * ان الذین یؤذون الله ورسوله لعنهم الله فی الدنیا والاخرة صدق الله العظیم فافهم جدا * دارچین * اشجار هند وچین دن انار اغاجنه شبیه درخت شاخلرینك قشر معروفنك اسمی فارسیده ایکی کلمه دن مرکب مدلول ایله دارچینی دن غلط اولوب معربی جیم برینه صاد ایله دارصینی در لغت مولده اوله رق عربستانده مستعمل اولان کسر قاف وسکون را ایله قرفه در خفی اولمیه که دارچینی ترکیبنده واقع دار علاج ودوا معناسنه دارونك مخففی اولمغله دوای چینی دیمك اولدیغی قره بوبرك شجری نوعنه فارسیده دارفلفل

* دارچین *

وسم الفار تعبير اولنان شیٔ معدنیه دارموش اطلاقی اثبات مدعایه
شاهدین کافیدر امثالی وجودنی اراده ایدنلر کتب لغاته
مراجعت ایلسونلر لکن یگانهٔ دهر وفاضل روم کمال
پاشا زاده مرحوم حقایق الدقایق نام مؤلفنده اکثر کتب لغته
تبعیة داردیکلی طوران اغاجه دیدکلرندن دارچینیده که دار
اول اغاجدر که چین ولایتنده اولور وبودیاره کتوروب دارچینی
دیدکلری انك قبوغیدر بو براول اغاجك یمشیدر بیورمشلر علیه الرحمة
فرق وتمییزی محول رأی صائبدر * دال * بوداق دخی دیرلر
اشجارك اطرافنه منشعب اولان نسنه‌لرینك اسمی چقنایده فتح ومد
تا ایله تالدن غلط اولوب عربیده ضم غین وسکون صاد ایله غصن
وفارسیده مدشین ایله شاخ دیرلر * داول * معروف آلت لهولك اسمی
عربیده فتح طاوسکون با ایله طبل وفارسیده ضم دال وها ایله دهل
اولمغله ایکسندن دخی غلط اولمیه ملایمدر فاختر ماشأت * دبه * خایه‌ده
ظهور ایدن شیشك اسمی تشدید با ایله مستعملدر فارسیده تخفیف
ایله کبه ورننده دبه‌دن غلط اولوب عربیده مدهمزه وفتح دال وسکون
را ایله آدر دیرلر * دحات * جودت رأی وحسن تدبیر ایله ایشلدیکی
ایشك فاتحه سندن خاتمه سینه منجر اوله جغینی ادراك ایدن شخص
حقنده حا حطی ایله فلان دحاتدندر دیو مستعملدر عربیده ضم دال
ومدهاء هوز ایله دهاة‌دن غلط اولوب فارسیده فتح فا وها وسکون
را ونون ایله فرهنج دیرلر فائده قضاة قاضینك جمعی اولدیغی کبی
دهاة دخی داهی‌نك جمعیدر ابوالفضل میدانی مجمع الامثالنده
دهاة عرب اصحاب کرامدن اربعهٔ متناسبه ذوات عظام یعنی
حضرت معاویه وحضرت عمرو بن العاص وحضرت مغیرة بن شعبه
وحضرت زیاد بن ابیه رضوان الله تعالی علیهم اجمعین اولدقلرینی عامر
شعبیدن بومناسبتیله نقل ایدرکه شیٔ جزئی‌یی تحریك وافساد ایله
امر کلی وداهیهٔ دهیا ظهورنده ضرب اولنان انی اذا حککت قرحة
ادمیتها مثلنی ابتداء حضرت عمرو بن العاص تکلم بیورمشلردر * دربند

تحقیق ترکیب دارچین

* دال *

* داول *

* دبه *

* دحات *

مطلب دهاة

* عرب *

* دربند *

قطاع طريق خوفندن تأمين ابناى سبيل ايچون بعضى محللره وضع
اولنان بكجيلر سكنالرينك اسمى اوله رق مستعملدر فارسيده زحمت
ايله عبور اولنان بوغاز وطريق ضيق ومحل مهلكه معنالرينه موضوع
دربنددن معنى غلط اولوب عربيده مد خاء معجمه وسكون قاف وكسر
نون ايله خانق ديرلر ذكر لازم ارادهٔ ملزوم قبيلندن اسم اولمسى بعيد
دكلدر * درفش كاويانى * ضحاك مارينك قاتلى شاه فريدونك علم
مشهورى اسميدر اكرچه غلط دن سالم لكن اصطلاح اعجامه مغايردر
زيرا كتب لغاتده درفش كاويانى وكاويانى درفش ديو محرردر درفش
ديو دمورجيلرك اوكونه قودقلرى درينك اسمى وكاوه اصفهانده
برآهنكر يعنى دمورجينك اسمى اولوب آخرنده كه هاء معناى عام
جنسيدن معناى خاص علميته نقل ايچون اولان هاء اختصاصدر
شخص مزبور اديم پارهٔ مرقومى قناهٔ منجخه سنه تعليق ايله علم افراز
عصيان اولمغله مرقومه نسبت ايدوب كاويانى درفش ديو علم
مزبوره علم اولمشدر بودخى معلوم اوله كه ضحاك مارينك اسمى اولان
لفظ ضحاك كولبچى معناسنه اولميوب فارسيده عشره معناسنه اولان
ده ايله عيب معناسنه اولان كاف عربيه ايله آك دن مركبدر شاه مرقوم
اون عيب ايله معيوب اولمغله ده آك تلقيب اولنمغين تعريب ايدوب
ضحاك ديمشدر تفصيل مقال بوصورتده رقزدهٔ يراعهٔ مورخيندر كه
اسمى اژدهاك اولان ضحاك مرقوم زمان سلطنتنده ابليس پرتلبيس
زمرهٔ خدمه سندن بريرى اولمغله يوما من الايام ضحاكك جامده
سرينى تراش دنصكره خدمتندن اظهار ممنونيت والتفات ايدوب
مرادك نه ايسه سويله ويره يم ديدكده ابليس مراسم شاهيئ
بعد الاداء اقرانمدن امتياز ايچون رخصت بيوريلور ايسه منكبين
شاهيدن بوس ايده يم ديورجا ايدر اجازت ويريلوب ايكى اموزندن
بوس ايلديكى آنده غائب اولور اول محلردن ايكى لحم پاره ظهور
وكيده رك مار صورتنك پيدا ايدوب قولاقلرينه كرمكيله بغايت

* درفش كاويانى

تحقيق اسم ضحاك

زحمت

زحمت ویروب حکمای زمانه سی علاجندن عاجز اولورلر ینه مرقوم
علیه اللعنه طبیب صورتنده کلوب هر برینه یومیه بر نارسیده
صبی مغزینی ویرمک تعلیم ایدر بو حال ایله بی حد و بی حساب اطفال
بی کناه قتلی ایله ابوینلرینی دلخراب ایده رك مرقوم کاوهٔ آهنکره
نوبت کلور که بوندن اقدم ایکی جان پاره سندن جدا ایتمشلر ایدی
قضیهٔ اتفاقیه ذکری مرور ایدن جمشید تصحیحمزده بیان اولندیغی
اوزره کرز کاوسر اعمالی ایله کاوهٔ مرقوم حکیم مرسومه مناسبت
پیدا ایتمش ایدی بنا برین واروب حکیمدن علاج خواه اولور آهنکرلك
ایدر ایکن استعمال ایلدیکی ادیم پاره بوبور دریسندن اولمغله حکیم
مزبور پرداخت و پاك ایدوب صد اندر صد بروفق وضع ایدر بر روایتده
ادیم پاره اوزرنده مرسوم اولان وفق مثبتی ضرب حدید ایدر ایکن
شرارهٔ آتشدن پیدا اولمشدر دیو محرر در لکن قتی بعیددر والحاصل
کاوه یه نوبت کلدکده جلد مرقومی کورك چکدوکی کونده ربط
وضحاك ظلم وستمندن داد وفریاد دیو صیحه ایلدکده ملذوغ مارستم
ضحاك ماری ایله جکرپاره لرندن دور اولان بحد و بی قیاس لشکر جمع
اولوب علی روایة قتل اولادو تربیهٔ دماغه موکل اولان ایکی شاهزاده
مرحمة بهر کون صبی واحدك مغزینه دماغ غنم الحاقی ایله برینی
ازاد ایدوب بیابانه ارسال ایله حیلی شخص جمع اولمش لشکر مرقوم
بونلاره دخی ملتحق اولدقده کثرت ووفرت پیدا ایدوب ضحاك ایله
جنك وحربه آغاز ایدرلر عسکر ضحاکدن هر کمك نظری اول
درفشه دوش اولسه بالطوع والرضاء کاویانیلره تابع وملحق اوله رق
کثرت عسکر ایله واروب فریدونی مختفی اولدیغی محلدن آلوب
لشکر فراوان ایله اصفهانه دخول ورؤیاده مشاهدی اولدیغی
صورتده ضحاك ماری جالس تخت شاهی ایکن بالذات فریدون
واروب دردست اولان کرز کاوسرایله یك ضربده سرنکون ایدوب
برینه جلوس ایدر برکت وفق شریف ایله ضحاکده نطقه مجال محال
اولوب هلاك اولور بوندن صکره کلن ملوك ایران علم مرقومی

استقبال کاویانیء درفش

انواع جواهر ایله ترصیع وتزیین ایدوب هر بار ملاقات خصمده پیشرو
ایدرلر ایمش وفق شریف برکاتی ایله بوندنصکره رایات عجم منکس
اولمیوب منصور ومظفر اولورلر ایمش تا اول وقته دکین که آخر
ملوك فرس کسرای عجم اولان یزدجرد بن شهریارك اسیتصالنه
غزوهٔ قادسیه ده حضرت امیرالمؤمنین عمرالفاروق رضی الله عنه
حضرتلرینك زمان خلافتلرنده شیخ الرماة حضرت سعد بن ابی وقاص
رضی الله عنه غزات موحدین ایله تعیین وارسال بیورلدقده علی روایة
هرنه قدر اقدام اولندی ایسه ینه صورت غلبه طرف یزدجرد یانده
نمایان اوله جغی اشکار اولدیغنه مبنی لشکر مسفوردن برشخص دل آکاه
اخذ وسبب قوتلرندن سؤال اولندقده درفش مرقومده مرسوم
وفق صداندر صدك برکتی اولدیغی اخبار ایلدیکی آنده ماجری
علی ماجری حضور فائض النور حضرت خلیفة اللهه عرض وانها
اولندقده امر وارادهٔ حضرت خلیفهٔ ثانی ایله باب مدینة العلم حضرت
علی رضی الله عنه بر وفق دلخواه بر وفق مثبنی بسط وتحریر وعساکر
اسلامه تسییر بیوروب مقدمة الجیش اولان رایهٔ اسلامیه یه
تعلیق اولندیغی آنده شاه یزدجردك مشیر وسپهدار وپهلوان
برزوری رستمك واسطة العقد کریبان حیاتی اولان عقدهٔ سرنکبت
مغفری ناخن شبابهٔ سیف صارم حضرت سعد بن ابی وقاص ایله منحل
اولدیغی ساعتده یزدجرد فرار وعقب کیرلری تفتیش ایله رحای
وجودی برآسیاب خرابده وفق سیلاب اجل اولدقدنصکره خزائن
یزدجرد بن شهریاردن نصیب غزات موحدین اولان غنایم فراوان
ایله مع کاویانی درفش اوزرنده اولان انواع جواهر ولالی بخش
وتقسیم مجاهدین اسلام اولمق اوزره منقولدر وفق مبارك مثبنینك بسط
وتنزیلی امام علی کرم الله وجهه حضرتلرندن ایکی سند صحیح ایله فقیره
واصل اولمشدر بری قدوة المشایخ الشیخ علی باغتر طائفیدر که
احدهما آخره متصل درت یوز مخمس خالی الوسط وفق تحریر اولنه
بو صورتده هر برضلعی یکرمی وفقدن یوز خانه ایدر که صداندر صد

اسیتصال کاویانی درفش

صورت بسط وتنزیل وفق شریف

اولور مخمس خالى الوسطك مشى طبيعيسى اوزره سورۂ شريفۂ
اخلاص بعد البسط تنزيل اولنوب وسطنه مراد نه ايسه تحرير اولنور
مثبنيك مشبنده دخى طبيعئ مخمسه مراعات لازمدر ديكرى الشيخ محمد
بهزاد تركى روايتيدركه همان صداندر صد تحرير اولنوب وفق مربع
مشى طبيعيسنه قياسا برعدد مفتاحدن بدا ايله اون بيك عدد قفلده
تمام اولور حصول مرامه موافق درت ايات شريفه اضلاع اربعه يه
وملائكۂ مقربين اسم شريفلرى زواياى اربعه يه تحرير اولنور
الله تعالى اعلم بحقيقة الحال * دزدار * قلعه محافظى معناسنه كسر دال
ايله استعمالى شايعدر فارسيده كلمتين دن مركب ضم دال وسكون
زا ايله دزداردن غلط اولوب عربيده حافظا قلعه ديرلر معلوم مدركه
دز قلعه ودار داشتن دن اسم فاعل اولوب حافظ معناسنه اولمغله
معناى تركيب حافظ قلعه ديمك اولور لابى سعيد هروى بيت
زدزدارى درى دزديد دزدى زهى دزدى كه دزدز دوز دزدار
دستمل * ال سله جك بز يعنى ياغلق تعبير اولنان شئ معروفك اسمى
فارسيده ايكى جزءدن مركب فتح دال وتا وسكون سين ايله دستمالدن
غلط اولوب عربيده فتح ميم وضم ومدشين ايله مشوش ديرلر دست ال
ومال سورمك معناسنه اولان ماليدن لفظندن صيغۂ امر ووصف
تركيبى اولمغله معناى تركيبيسى ال سوره جك شى ديمك اولور * دستور
فتح دال وسكون سين ايله وزير كبير واذن واجازت معنالرينه مستعملدر
اكر فارسى ملاحظه اولنور ايسه بجادر زيرا فارسيده فتح دال ايله
صاحب دست ومسند يعنى وزير وصدر ومقام صاحبى وتمشيت
امور دولت كنديه تفويض اولنمش اعتماد الدوله معناسنه
ورخصت واذن واجازت معنالرينه موضوعدر اما عربيده ضم دال ايله
مستعمل اولمغله دستوردن غلط اولوب معناسى اسامئ عساكر
ومرتزقۂ اوقاف تحرير اولنان دفاترك اسمى اولور بو معنايه نظرا
دخى ضم دال ايله وكيل مطلق اولان وزير كبيره اطلاقى دفاتر مرقومه يه
اطلاعى سبيله اولديغى توجيه اولنمشدر اما عربيده فعلول وزننده

* دزدار *

* دستمل *

* دستور *

مطلب وزن فعلول *

اولی مفتوح کلام یمامه ده برقبیله نك اسمی اولان صعقوقدن غیری
واقع اولمیوب بهلول ودستور مرقوم وخرطوم وجمهور وامثالی
جمله ضم اول ایله وارد اولدیغی کتب لغاته آشنا اولانلرك معلومیدر
* دستی * دستی *برداقدن کبیرظرف معروفك اسمی فارسیده سبوی دستی دن
غلط اولوب عربیده فتح جیم وتشدید را ایله جره دیرلر فارسیده دستی
یاء نسبیه ایله جمیع ال ایله اخذ واستعمال اولنمسی ممکن اولان ظرفلره
اطلاق اولنوب وفتح سین ایله سبو ترابدن مصنوع صغیر وکبیر قولپلی
اوعیه یه اطلاق اولنمق متعارف اولان دستینك اصلی سبوی دستی
* دشمان * اولوب کثرت استعمالدن جزء اولی ترك اولنمشدر *دشمان *دوستك
مقابلی بدول معناسنه مد میم ایله استعمالی شایعدر فارسیده
ایکی جزءدن مرکب ضم دال وسکون شین ونون وکسرتا وفتح میم ایله
دشتمن دن غلط اولوب عربیده فتح عین وضم دال وتشدید واو ایله
عدو دیرلر دشتمن مرقومك جزء اولی بد وزشت وثانیسی تن معنالرینه
اولمغله معنای ترکیبیسی بدمن یعنی بکا ایلك صانماز دیمك اولدیغنه مبنی
بنم دشتمم دیمك دخی غلط اولور کثرت استعمال ایله تا حذف اولنوب
* دشنام * دشمن زبانزد اولمشدر * دشنام * شتم یعنی سوکمك وبرآدمك اسمنی
برامازلق ایله ذکر ایتمك معنالرینه مستعملدر فارسیده ایکی جزءدن
مرکب ضم دال وسکون شین وتا ایله دشتنام دن مخفف اولوب عربیده
شتمك مرادفی فتح سین ایله سب وذکر سوء معناسنه فتح قاف وسکون
دال معجمه ایله قذف دیرلر دشت ذکری مرور ایلدی نام دخی اسم
معناسنه معروف بدنام دیمك اولدیغی آشکار وبونك دخی سابق کبی
* دشوار * تاسی محذوفدر * دشوار * زحمتلو یعنی کوج معناسنه مستعملدر
فارسیده دشخوار دن محرف اولوب عربیده فتح عین ایله
عسیر دیرلر خفی اولمیه که دشت مذکور بد یعنی فنا وخوار یعنی
معنالرینه اولمغله دشخوار زحمت چکمه دن کنایه اولور اولا تائی
حذف ایله دشخوار بعده خائی دخی حذف ایله دشوار دیمشلردر
* دعاوی * دعاوی * دعوالر معناسنه جمع اولهرق کسر ومد واو ایله مستعملدر

عربيده فتح دال وفتح ومد واو ايله فتاوى ورننده دعاوادن غلط
اولوب فارسيده اسم مخصوصنه ظفر ياب اولمديغمزدن قاعدهٔ اعجام
اوزره كسر ومد واو ايله مستعمل اولان دعوى مفردنك جمعى
دعويها اولور خفى دكلدركه كتب فقهيه ده دعوى نك تعريفى لغة — تعريف دعوى
قول يقصد به الانسان ايجاب حق على غيره وشرعا مطالبة حق
عند من له الخلاص قولنى هو القاضى ايله تفسيرلرى دخى معلومدر
دغار * ترابدن مصنوع ومطبوخ ودرونده اشجار غرس اولان شئ — * دغار *
معروفك اسمى فارسيده فتح تا ايله تغاردن غلط اولوب عربيده
مطلقا ترابدن مجعول ومطبوخ نسنه لره فتح خا وزاء معجمتين ايله
خذف ديرلر * دف * مشهور آلت لهوكه دائره دخى ديرلر فتح دال — * دف *
وسكون فا ايله مستعملدر عربيده ضم دال وتشديد فا ايله دفدن
غلط اولوب فارسيده فتح كاف وفا ايله كفه ديرلر لكن ظرافت
اعجامدن تركيده مستعمل اولديغى صورتده فتح ايله دف زبانزددر
اما تا ايله تف دائرهٔ سازصحته آهنك اولماز * دقة * برنسنه يه — * دقة *
ابو باقق معناسنه مستعملدر عربيده لفظا ومعنى رقة كبى اينجه لك
معناسنى افاده ايدن دقتدن غلط اولوب فارسيده اينجه لك معناسنه
مد با وكاف عربيه ايله باريكى ديرلر منشأ غلط فلان نسنه يه دقت ايله
ديمك دقيق النظر اول وخرده بين اول يعنى نظريكى غيره حواله
ايله ديمه دن اوله * دكان * اسواق وبازارده ايجاد ايدوب اشيا — * دكان *
بيع ايلدكلرى محل معروفك اسمى فارسيده ضم دال وتخفيف
ومد كاف عربيه ايله دكان دن غلط اولوب عربيده مد حاء مهمله ايله
حانوت ديرلر اما دكان زمان ورننده معربا استعمال اولنه غلطدن
سالم اولور بالاده محرر غلط اطلاقى اصلنه اعتبار ادر * دكل * اكثرى — * دكل *
تيراندازان استعمال ايلدكلرى خام ابريشيم قوزه سنك اسمى
فارسيده ضم دال وكسر ومد واو ايله دويل دن غلط اولوب
عربيده فتح فا ولام وسكون يا وقاف ايله فيلق ديرلر * دلبر — * دلبر *
هر نسنه نك لطيف ومرغوب ومحبوبى خصوصا ولقد كرهنا

ایله ممتاز نوع بنی آدمك كوزلی معناسنه مستعملدر فارسیده اصلی
ضم با ایله دل بر و یا فتح باواضافت ایله بردل اولوب عربیده فتح میم
وسكون حا ایله محبوب دیرلر اصلی دل براولدیغنه نظرا دل كوكل تحقیق لفظ دلبر
وضم باوسكون را ایله بر بردن لفظندن الجی معناسنه اسم فاعل اولمغله
معنای تركیبیسی كوكل الجی دیمك اولور ضم ایله تلفظده نوع
ثقلت اولمغله اسمنده دخی لطافت قصدی ایله فتحه یه تبدیل اولنمشدر
اضافت ایله بردل ملاحظه اولنمز قده فتح با وسكون را ایله برمیوه
ودل معروف كوكل میوه سی دیمك اولور علمیته نقلده مضاف الیهك
تقدیمی قاعده سی كرارا مرور ایلدی لكن خوبان شیرین ادایانده
موجب میل وتعشق اولان حالت زائده یه لسان تركیده تعبیر بوله میوب
آن لفظی فارسیدن نقللری خواجه حافظ شیرازینك بو بیتندن
معلوم اولور بیت لطیفهٔ ایست نهانی كه عشق ازو خیزد كه نام آن
نلب لعل وخط زنكاریست مشكلاتدن عد اولنان بیت لطیف مناسب
محلی اولمغله قید اولندی بیت بكفتمش كه دلم بردهٔ بمكر وفسون
جواب داد تبازی كه داغ وكندم وخون *دلكر* حرفت معروفه دن * دلكر *
شخص واحدك اسمی فارسیده ضم دال وسكون رائین وفتح كاف
فارسیه ایله دركردن غلط اولوب عربیده فتح نون وتشدید جیم ایله
نجار دیرلر *دلنجی* خواهنده یعنی ایستیجی معناسنه استعمالی * دلنجی *
شایعدر فارسیده ضم تا ولام وسكون نون ایله تلنكی دن غلط اولوب
عربیده زیادهٔ طلب ایله كثیر السؤال ضم ها وفتح میم وزا وسكون ها ایله
همزه وزننده سؤله دیرلر خفی اولمیه كه اركك تلنكیه سائل ونسادن
اولور ایسه سائله اطلاق اولنور دیو مقامات صاحبی حریری رد صاحب مقامات
درة الغواص نام مؤلفنده دخل ایدوب كثیر السؤال اولنلره مبالغه ایله
اسم فاعل اولان فعال وفعاله وزنلرنده سئال وسئاله صحیح اولوب
مستعمل اولدیغی اوزره سائل وسائله غلط اولدقلرینی بیانی ذیلنده
محشیٔ قاضی بیضاوی حضرت شهاب خفاجی ابن بریدن نقل ایدر كه
اكثری فعال موقعنده فاعل واقع اولدیغنی بیان وقلیل ویا كثیر

دوكوجی

دوكوبجى واولدوريجى به ضـارب وقاتل اطلاقنى اثبات ايچون
استعيذ بالله والذين فى اموالهم حق معلوم للسـائل والمحروم
اية كريمه سبق ايراد ايلمشدر * دلى * پيشرو عساكر مرتبه اولان
راهنما وبدرقه يعنى قوله غز مقامنده مرتب عساكر معروفه نك
اسمى عربيده فتح دال ايله دليل دن غلط اولوب فارسيده فتح را
وسكون ها ايله رهبر ديرلر * دمر * فيه بأس شديد ايله موصوف
وناسه منافع كثيره سى اولان معدن معروفك اسمى چغتاييده
ضمتين وسكون را ايله تمر دن غلط اولوب عربيده فتح حا ايله حديد
وفارسيده مستعمل وخامنه مدهمزه ايله آهن ديرلر امافرهنك محموديده
تيمور فتح تا ايله پولاد وپادشاه مشهور تيمورلنك اسملرى اولوب حذف ايله
اسم شخص مرقوم تمر دخى استعمال اولنديغى ودمور فتح دال
وضم ميم ايله افراسياب اقرباسندن سياوشك قتلنه چوق سعى ايدن
پهلوانك نامى اولديغى محرر دربوندن منفهم اولان اسماء رجال دمور
اولمق لازم كلور اما پولاد اغا ترجمه سى فتح تا وسكون يا ايله تيمور اغا
ومخفى تمر اغا اطلاقلرى بجا اولور لكن كسر تا وسكون يا ايله تيمور
حيوانات بطننددن اخراج اولنان خرزه كه بادزهره قريب منافعى
واردر اول سنك پاره نك اسمى اولمغله مستعمل اولديغى صورتده
تيمورلنك وامثالى ينه غلطدن سالم اولماز * دمشق * ذات بلدهٔ
شام شريف معناسنه كسر دال وميم ايله دمشق الشام مستعملدر
عربيده فتح دال وميم ايله دمشق افصح اولوب كسر دال دخى لغت
اولمغله كسرتين ايله استعمالى ينه غلطدن سالم اولماز مرويدر كه
دمشق مذكورى حضرت ابراهيم صلوات الله على نبينا وعليه السلام
غلاملرندن دمشاق بن كنعان شام قديم جوارنده بنا ايدوب بانى سى
اسمى ايله مسمى وقريب شامده اولمغله دمشق الشام ديمك ايله مكنى
اولمشدر زيرا شام جنت مشام سام بن حضرت نوح عليه السلام
بناسى اولوب اسم مرقوم سريانيده شين معجمه ايله زبانزد اولديغى اصح
روايتدندر بعدزمان قصبهٔ مرقومه خرابه مشرف اولدقده شهره

* دلى *

* دمر *

تحقيق تيمور
وتمر ودمور

* دمشق *

* دمغا * اطلاق اولنمشدر * دمغا * علامت معروفه درکه اشیا
وحیواناته صانع وصاحبنی تمییز ایچون ضرب ایلدکاری نشانك
اسمی فارسیده فتح تا وسکون میم ایله تمغادن غلط اولوب
* دندار * عربیده کسر سین وفتح میم وهاء وقف ایله سمه دیرلر * دندار
محافظهٔ لشکر وکیر وقالانلری منع ایچون عسکرك ورانسنه مأمور
اولنلرك اسمی فارسیده ایکی جزءدن مرکب ضم دال
وسکون میم ایله دمداردن غلط اولوب عربیده مد سین ایله
ساقة الجیش دیرلر دم قویرق ومستعار اخر یعنی آرد ودار دارنده
مخففی طوتیجی معنالرینه اولمغله معنای ترکیبیسی عسکرك وراسنی
* دنقله * محافظه ایدیجی دیمك اولور * دنقله * حبشه ونکرور وبربر وعموما
اهالیٔ سودانك لعب معروفلرینك اسمی عربیده کسر دال وکاف
وسکون را وها وفتح لام ایله درکله دن غلط اولوب فارسیده مطلقا
رقص ایتمك معناسنه فتح فا وسکون را وکسر ومد خاء معجمه ایله
فرخیدن دیرلر اکرچه منشأ غلط بعید لکن الشیخ جمال الدین
محمدك ناظر انسان عین المعانی الادبیة فی ضبط ماحرف من الالفاظ
اللغة العربیة نام مؤلفنده درکلهٔ محررهنك غلطی بین العرب درقله
شایع اولوب وحبشه وسودان خلقنك رقصلری اسمی اولدیغنی
ابن دریددن روایتنه مبنی درقلهٔ مرقومی دخی اتراك دنقله ایلمری
* دنك * ملایم اولدیغندن قیده خامه جنبان اولدی * دنك * نیمهٔ خردار
یعنی یوکك برتابی معناسنه اولان جل معروفك اسمی فارسیده
فتح تا وسکون نون ایله تنك دن غلط اولوب عربیده کسر عین ایله
* دوبده * عدل دیرلر * دوبده * زمانهمزده صاری کناری احدیه دیو
ایکی باشی ابریشم وساٸری کتان ایپلکی ایله منسوج ومعروف قوشاغه
دوبده اطلاق مکهٔ مکرمهده بغایت شایعدر فارسیده فتح بای عجمیه
وفتح وتشدید تاء مثناة ایله دوپته دن غلط اولوب عربیده مطلقا
قوشاق معناسنه کسر حا ایله حزام دیرلر محرر اولان دوپته وپته اکثر
لغات فرسده موجوده اولمغله لاجل الاستشهاد شیخ هندوستان

نظم خسرو دهوی

خسرو دهوینك ابیات ناشنیده سی ایراد اولندی نظم در وصف محبوب سروی چو تو در اچه و در تته نباشد کل مثل رخ آل توالبنه نباشد از پشت رقیب تو کشم تاسمهٔ جند تا قنجوقهٔ اسب توازپته نباشد دوزند قبا بهر قدت از کل سوری تا خلعت زیبای توارلته نباشد چون موی شدا ز فکر میانت تن خسرو تا همچو رقیب خنك کته نباشد ابیات مرقومه ده موجوده لغات لسان هندویان اولمغله معنالری بیانه محتاجدر اچه و تته بلاد هندوستاندن ایکی شهر مشهور اسملریدر تاسمه قایش معناسنه ارقه سندن قایش چقاره یم اداسی ترکیده دخی زبانزددر قنجوقه مرکوب اولان حیوانه تحمیل اولنان ترکی معناسنه پته محرر اولان کتان ایپلکندن منسوج بر باشی ابریشم ایله مزین ترکی باغی یعنی سنك رقیبك ارقه سندن بر قاج قایش چقاره یم پته اولان ترکی باغی نه لازم دیمك اولور لته مطلقا بوغامی معناسنه مراد انواع دلبنددر خنك ضم اولین وسکون کاف فارسیه ایله بارد وثقیل وبخلو معنالرینه اولمغله جنس تدریه دن خالی دکلدر کته ناهموار یعنی ناصلق ویوسمه یعنی بی ادب معنالرینه‌در * دوت * قلم وحبر وضعی ایله استعمال اولنان شیٔ

* دوت *

معروفك اسمی کسر دال ایله مستعملدر عربیده فتح دال ایله

قاعدهٔ نسبت عربیه

دوات دن غلط اولور فارسیده مد همزه ایله آمده یرلر فائده اعمال ایدن دواتجی یه عربیده یای نسبیه ایله دواتی اطلاقی شایعدر بو دخی دووی دن غلط اولور زیرا تاء تأنیث بر قاج وجه ایله یاء نسبته مشابهتدن حین نسبتده حذف اولنمسی قواعد عربیه‌دندر مثلا فاطمه یه ومکه یه نسبت اولندقده تشدیدیا ایله فاطمی ومکی دیرلر وجوه مشابهة محررهنك اولی تا ویا ایکیسی طرفده واقع اولملری ایله حرف اعرابدن اولوب احدهما معرب اولدقده آخر کلمه ده حشو اولور وجه ثانی تا ویادن هر بری برشیئهٔ علامت وضع اولنمشدر یعنی تمره وغیر امثالنده تا علامت واحد اولوب حذفی علامت جمع اولدیغی کبی زنجی وزنج امثالنده دخی یای نسبت علامت واحد اولوب حذفی

علامت جمع اولور وجه ثالث محرر اولان ایکی حرفك بری بر جمع
غیر منصرفه ملحق اولسه منصرف ایدر مثلا صیارف جمع غیر
منصرف ایکن تاء تأنیث ایله صیارفه اولدقده منصرف اولور
ویامدائن غیر منصرف یای نسبیه ایله مدائنی اولور محرر اولان
وجوه ثلاثه ایله تا و یا بونلرده مشابهت تامه ثابت اولمغله کلمهٔ واحده ده
بر معنایه دلالت ایدر ایکی حرف واقع اولدقده احدهمانك حذفی
قاعدهٔ مرعیه سنه مبنی تاء تأنیث حذف اولندقده مانحن فیه اولان
دواتی دوای قالوب ثلاثیٔ مقصوره یه موازن اولمغله ثلاثیٔ
مقصوره ده مرعی اولدیغی اوزره بونك دخی الفی واوه قلب اولندقده
دووی اولور قناته نسبت اولندقده قنوی اولدیغی کبی
فائدهٔ زائده محرر اولدیغی اوزره منسوب اولان کلماتك اخرلرنده
اصلیه اولان الف مقصوره لر اصلی یا ویا واو اولان الف مقصوره لردن
بره رلی فرق اولنیوب حین نسبتده جمله سی واوه قلب اولنورلر
مثلا علم اولان متاده الف اصلیه عند النسبت واوه قلب ایله متوی
دینلدیکی کبی حمیتدن مشتق اولان حمی وقفودن مشتق اولان
قفاده دخی حموی وقفوی دینلوب الفلری واوه قلب
اولنور خفی دکلدر که واوی ویائی اولان کلملر تثنیه اولندقده
الفلری ینه اصللری اولان واوه ویایه رد اولنورلر قفل قفوان
وحمی حمیان اولدیغی کبی بو دخی معلوم اوله که علامت تثنیه
خفیفه اولمغله دائما ماقبلی مفتوح اولدیغنه بناء کلمهٔ مثناده ثقیل
اولان شی جمع اولماز وعلامت نسبت ایکی یا مقامنه قائم اولمغله
مشدد اولوب البته ماقبلی مکسور اولور قواعد نسبتدن
بری دخی جمعه نسبت اولنیوب واحدینه نسبت اولنمقدر اکرچه
مباحث کثیره ایراد اولنمشدر لکن اصح اقوال واحدینه نسبتدر
مثلا مقاریض جمعنی نسبت ایلدکلرنده مفردی ایله مقراضی دیرلر
اکر جمع منسوب الیه علم اولدیغی حالده اسم اولور ایسه ویا مفردینه
نسبتدن التباس وتشبیه واقع اولور ایسه جمعنه نسبت اولنورلر

نسبت للواحد

مثلا

مثلا هوازن قبیله سنه نسبتده هوازنی و بادیه نشینان اعرابیلرك
نسبتی عربیدن فرق ایچون ینه جمع ایله اعرابی اولد قلری کبی
وعربی ایله اعرابینك فرقی دخی معلوم اوله که عربی الاصل اولانه
عربی دیرلر هرنه قدر لغات سائره‌یی تکلم ایدر ایسه‌ده واعرابی بادیه
نشین اولانه دیرلر هرنه قدر نسبی ملل سائره‌یه منتهی اولور ایسه‌ده
اما انصارینك مفردی نصیر ویا ناصر اولمغله جمعی ایله انصاری
نسبت اولنمسی یا شذوذدن عد ویا اهالیٔ مدینهٔ منوره‌دن
انصار النبی صلی الله تعالی علیه وسلم اولنلره علم اولمسی ایله
جواب ویرلمشدر قاعدهٔ آخر ایکی کلمه‌دن مرکب اولان الفاظك
جزء اولنه نسبت اولنمق دخی اصح اقوالدندر زیرا جزء ثانیسی
تاء تأنیث منزلنه تنزیل ایله حذف اولنور مثلا دیار عجمدن مشهور
اذربایجانك معربی اذربیجانی امتعه‌یه اذری دینلدیکی اقوی
اولدیغنه اقدم خلفاء راشدین عبدالله العتیق ابو بکر الصدیق
رضی الله عنه حضرتلرینك لتألمن النوم علی الصوف الاذری
کما یألم احدکم النوم علی حسك السعدان کلام مالاکلاملری ایله
استشهاد کافیدر صوف اذری قاش نفیس اذربایجانی وحسك
سعدان زیاده دیکنلی براوت اولدیغی اشکاردر بوقاعده جزء اولنه
نسبتده آخره التباس اولمدیغی صورتنده‌در اکر التباس واقع
اولور ایسه جزء ثانیه نسبت اولنور ابو بکره نسبتده بکری
دینلدیکی کبی لکن احد عشر مثللی مرکب اولان کلمه‌لرك قنقی
جزءنه نسبت اولنسه یالکز اول جزءك نسبتنه ملتبس اولوب
مجموعنه نسبت دخی طول کلمه جهتیله ثقیل اولمغله انده نسبت
ممکن اولماز مکرکه احد عشر مثللولر برشخصه علم اولوب
کلمهٔ واحده حکمنده اوله انده ینه جزء اولنه نسبت اولنور
احدعشر بین العرب متعارف اولان اون برذراع طونلق برمعناسنه‌در
اسلوب دیکر کلمتین‌دن مرکب اولان اسماء رجالدن اولی عبد ایله
مصدر اولان اسمانك حروفی مزج وترکیب ایله جعفر وزننده

فرق عربی * واعرابی *

اسم ایدوب اکا نسبت ایدرلر مثلا عبدشمسه عبشمی وعبدالداره
عبدری وعبدالقیسه عبقسی دیرلر دیوابومحمد الحریری درة الغواصده
اسماء رجاله حصر ایتمشدر اسماء بلدانده دخی جاری اولدیغی
حصن کیفایه نسبت ایله حصکفی وکفراعمه نسبت ایله کفعمی اولمه لرندن
مستبان اولور لکن بوقاعده قیاسی اولمیوب عرب عربادن سماعه
موقوفدر نوع آخر الف ونون نسبتده ملحق اولمسی انجق مبالغه
ایچوندر اما قیاسی اولمیوب اسماء مخصوصه یه ملحق اولور که
عظیم الرقبة یعنی بوینی غلیظ اولانه رقبانی وکثیف اللحیة یعنی ریشی
چوق اولانه لحیانی ووافر الجمه یعنی صاچی اوزون اولانه ضم جیم ایله
جانی وروحه منسوب اولانه وملك وجنه روحانی وعارف بالله اولنلره
ربانی وصیدل وصیدنکه اسماء عقاقیردندر بایعنه ترکیده عطار
وچرچی دیدکلری کبی صیدلانی وصیدنانی دیرلر اما سبزه معناسنه
اولان باقلاً که بایعنه ترکیده سبزه جی دیرلر بومعنایه دلالت ایچون
نسبت اولنمده ایکی صورت مرعیدر اولی الفی مقصوره فرض
اولنور ایسه رباعی بی متجاوز کلماته ملحق اولمغله انلرده مرعی قاعده یه
قیاسا الف مقصوره حذف اولنوب حباری نك نسبتی حباری کبی
باقلی اولور ثانیسی الفی ممدوده فرض اولنور ایسه باحالی اوزره
ترك ایله نسبت اولنور ویاهمزه سی تأنیث اولدیغنه مبنی همزه واوه
قلب اولنمغله حزباً وامثالی حزبائی وحرباری اولدیغی کبی باقلائی
وباقلاوی اولور بوقاعده یه ملایم جمع الهوامعده محرر اولدیغی
اوزره کلمه ده الف حرف خامس واقع اولدقده حذف ایله نسبت
اولنور مصطفی کبی لکن یونسك تجویز کرده سی واوه قلب اولنمق
اصحدر مصطفوی کبی اما اسماء بلداندن صنعا وبهرا ودستوا
نسبتلری صنعانی وبهرانی ودستوانی اولملری شذوذدر شاذه التفات
اولنمیوب نظائری قیاس اولنمدیغی کبی کوزفصلنده ظهور ایدن
بعضی اشیا خصوصا کوزا کبی خریفی نسبت اولنمق لازم ایکن علی غیر
قیاس فتح حا وسکون را ایله حرفی اولمسی شذوذه ملحقدر

نسبت فارسیه

اما نسبت فارسیه ایکی نوعدر برینه نسبت لازمه دیرلر متغیر ومتبدل اولمـاز فارسی کبی بلاد فارسه منسوب دیمکدر ودیکری نسبت غیرلازمه درکه اولك عکسیدر کتابی کبی کتب سمـاویه یه وغیری یه انتقال جائز اولور وتأکیـد نسبت ایچون بعضا نون زیاده ایدرلر مثلا مشکین وسنکین دیرلر بومقوله نسبتك ایکی حالی واردر بری منسوب الیهك مادهٔ وجودینی بیان ایچوندر طاشدن اعمال اولونه سنکین تعبیری کبی ودیکری منسوب الیهك بعضی اوصـافنی بیان ایچوندر برنسنه نك لونی بیان مراد اولنوب مشك رنکنده اولسه مشکین تعبیری کـبی وکاه نون تأکید دنصکره الف زیاده اولنور مثلا دیار پهلولسانه نسبتده پهلوانی دیرلر وکاه محرز اولان الف ونوندنصـکره ویا اولا حرف یادن بدل هـاء نسبت وضع ایدرلر ملوکانه ودسـته کبی وکاه نسبته مخصوص اولان کاف فارسیئ الحاق ایدرلر جدایه نسبتده جدا کانه دیرلر وکاه کاف محرری یا ایله جمع ایدرلر بنده کانی کبی وکاه کاف مرقومی یادنصکره ذکر ایدوب نزدیك دیرلر وکاه یالکز کافی ذکر ایدوب کرده نسبتده کردکان دیرلر وکاه مند وبان لفظلری ایله نسبت اولنور خردمند وشتربان کبی اما اسکندرانی اسکندره منسوب اولمغله برنوع نسبتدر که کیـانی وخسروانی کـبی بونلرك الف ونونلری جمع ایچون اولمـیوب قواعد عربیه یه تطبیقا حرف یا ایله تعبیرات نسبت اولوب مبالغه قصداولنور آنفا ذکری مرور ایدن رقبانی وامثالی کبی لکن ادات جمعدن فرقی اعلامدن غیری جمعه داخل اولمیوب مفرده داخل اولمزیدر اما زبان فارسیده حرف یا نسـبت مطلقـه یه دال اولدیغی کبی حرف واو نسبت لازمه یه یعنی نسبت خلقیه دالدر کرزلك معناسنه نیکو وهند اهالیسی معناسنه هندوکبی پوشـیده اولمیه که واو نسبیه ده هم لزوم وهم منسوب اولان آدمی اولق لازمدر هندو اولطائفه درکه هنده نسبت جبلیه لری اوله سائر دیاره هجرت وطوطن ایدنلره وامتعهٔ کوناکونه هندی واصل ولایتلوسنه هندو

* دوت * وجمع مما لكنه هندوستان ديرلر * دوت * انواعى اولور ميوه‌ٔ
معروفه نك اسمى دال وواو مجهوله ايله مستعملدر عربيده ضم تا
وسكون واو ايله توت دن غلط اولوب فارسيده توت مستعمل اولديغندن
* دودو * غيرى آخرده دال ايله تود دخى ديرلر * دودو * انسانه تقليد ايدر
پبغا انواعندن سبز رنك طير معروفك اسمى فارسيده ضم ومد طا ايله
طوطى دن غلط اولوب عربيده ضم دال وفتح وتشديد را ايله دره
ديرلر بونوعى اكثر وراء مصر اولان حبشه وسودان ديارلرنده اولور
* دوشك * دوشك * جامه خواب معروفك اسمى چغتاييده وزن مرقوم ايله
توشك دن غلط اولوب عربيده كسر فا ايله فراش وفارسيده كسر باى
* دوكه * عجميه ايله پستر ديرلر * دوكه * اثوابى رابط وبند ايچون استعمال اولنان
شئ معروفك اسمى فارسيده ضم تا وسكون كاف ايله تكمه دن
* دون * غلط اولوب عربيده فتح زاء معجمه وراء مشدده ايله زر ديرلر * دون
اياغه كيلان جامه‌ٔ معروفك اسمى چغتاييده دال يرينه تا ايله تون دن
غلط اولوب عربيده فتح سين وكسر ومد واو ايله سراويل وفارسيده
ضم تا ومد ميم ايله تومان ديرلر لكن وضعى كورجيلرك كيديكى درى
تحقيق سراويل تون اولوب صكره تعميم اولنمشدر فائده سراويلك تذكير وتأنيثى
جائز اولوب جمعى سراويلات كلور روايت سيبويه اوزره سراويل
اسم مفرد واعجمى اولمغله تعريب اولنمشدر صورتا حالت تعريف
وتنكيرده لاينصرف اولنلره شبيه لكن منصرفدر اكر بونك ايله
برشخص تسميه اولنسه وياعلم اولديغى حالده تصغير اولنسه ينه غير
منصرفدر زيرا عناق كبى مؤنث زائد على الثلاثى اولور اما
نحويوندن بعضى كمسنه‌لر سراويل حالت تنكيرده دخى غير منصرفدر
قوللرى سروالك وسروالتك جمعى اعتباريله‌در اكرچه غير منصرف
اولمسى قياسه اوفقدر لكن استعمال اهل لسانه نظرا منصرف اولمق
* دهقان * لازمدر * دهقان * رئيس قريه معناسنه اولوب كثرت استعمال ايله
كويلى وزراع معناسنه شايع اولديغندن قطع النظر فتح دال وسكون
ها ايله دخى مستعملدر مرحوم كمال پاشا زاده حضرتلرينك تصرف

خاصی فارسیده کسر دال وسکون ها ایله دهخان دن ویا کتب لغاتده محرر اولدیغی اوزره بنه اعراب مرقوم ایله دهکان دن معرب اولان کسر دال ایله دهقان دن غلطدر کمال پاشازاده مرحوم قولی اوزره ده قریه وخان رئیس معناسنه اولمغله قبل العلمیه خانه رئیس قریه دیمك اولوب قاعدهٔ اعجام اوزره کلاب وسیاب کبی بعد العلمیه مضاف الیهی تقدیم ایله دهخان اولوب تعریب اولندقده دهقان اولمشدر اما اهل لغت قولی اوزره فلاح وزراع ورئیس فلاحان ومورخ ووقعه نویس معنالرینه اولان کاف فارسیه ایله دهکان دن معربدر استطراد عمدة المحققین حضرت سعد الدین تفتازانی نور الله مضجعه تفسیر شریف کشافه تحریر بیوردقلری شرحلرنده سورهٔ شریفهٔ آل عمران آخرنده بو عبارت ایله بیان بیورمشلردر الدهقان رئیس القریة ومقدم اصحاب الزراعة وهو معرب انتهی کلامه اما شمس الائمة حضرت علامهٔ سرخسی کتاب مبسوطه تحریر بیوردقلری شرحلرده من ان الدهقان اسم لمن له متاع واملاك دیو وارد اولمغله کمال پاشازاده مرحوم بو تعبیر مشعر مدح وتعظیمدر دیو دخل وتعریض ایدوب اثبات مدعی سندنه کتب فقهیه ده دهقان تفوهی موجب قذف اولدیغنی شاهد ایراد بیورمشلردر تفصیل مسئله برکسنه برعربی اولان شخصه یا دهقان دیسه امامین همامین حضراتی عندنده حد قذف ضرب اولنور امام محمد حضرتلری ذهابی عفو اولنور انلر عندنده موجب قذف دکلدر توفیق قلم حقید بویله دفع ورد بدایدرکه ائمهٔ دین رضوان الله علیهم اجمعین حضراتنك اجتهادلری وعلامتین مشار الیهمانك ذهابلری دهقان لفظنك قبل التعریف محتوی اولدیغی معانی کثیره یه نظرا احدهما آخره معارض اولماز بوملاحظه ایله مرحوم ابن کمال پاشا حضرتلرینك اعتراضی مندفع اولور * دهلیز * اوطه وصفه لرك مفروش اولان محللری ایله قپو آراسنك اسمی فتح دال ایله مستعملدر عربی وفارسی مشترك اولوب قپو ایله خانه بیننده مسقف وغیر مسقف محلك اسمی اولان کسر دال ایله

تحقیق لفظ دهقان

دهلیزدن غلط ومستعاردر فارسیده محل مرقومك اسم دیکری
پالان اولمغله بعضی ترکی لغت تحریر ایدنلر اکثر حیوانانه تحمیل ایله راکب
اولدقلری پلانك اصلی پالان در دیمه‌لری سخت سستیء دماغلرینه دالدر

* دیری *

دیری * ذی روح یعنی ضد میت معناسنه مستعملدر چغتاییده
دال برینه تا ایله تیری دن غلط اولوب عربیده فتح حا وتشدید یا ایله حی
دیرلر جمعی فتح همزه وسکون حا ایله احیا کلور وفارسیده کسر زا وسکون

* دیش *

نون ایله زنده دیرلر * دیش * درج دهانده درج اولان لالیء معروفه‌نك
اسمی چغتاییده ینه تبدیل دال ایله تیش دن غلط اولوب عربیده کسر
سین وتشدید نون ایله سن وفارسیده فتح دال وسکون نون ایله دندان

تربیع اسنان

دیرلر اکثر اسنان انسان اوتوز ایکی اولمغله تربیع اولنوب بین العرب درت
اسم ایله مشهوردر زیر وبالاحین تبسمده ناشکار اولان سکز دانه سنه
مباسم وطرفینده ایکیشردن ینه عدد مرقومه ثنایا وبونلرك مابعدی
عدد مزبورکه اکثر نسنه انلر ایله قیریلور تشدید سین ایله کسار وانلرك
وراسنده سکز تیش که آز و تعبیر اولنور طعامی یومشاتدیغندن ینه
تشدید حا ایله طحان دیرلر دفع التباس ایچون عمر شریفکز نه مقداردر
دیمك اولی در زیرا مجالس بلغاده سن شریفکز سؤالنه اوتوز ایکی

قصهٔ جرد ومرد

جوابی مسموعمز اولمشدر استطراد برنورسیده جرد ومرد جوان
منکوحه سیله حین ملاعبه ده زن نازنینی سن کوسج اوله جق سین دیدکده
زوج مرقوم اکر بن تنك ریش ایسم طلاق ثلاثه واقع اولسون دیمه سیله
وجه شرعی سنده اختلاف اولنوب حضرت امام ابی یوسف روایتی
اوزره امام همام ابوحنیفة النعمان حضرتلرندن استفتا اولندقده
اسنان رجل تعداد اولنسون اکر دردندانی اوتوز ایکی ایسه تام اللحیه
اولور اکر یکرمی سکز ایسه کوسج اولمسی ایله طلاق واقع اولور

فائده اوجع الضرس

بیورمشلر فائده والد ماجد کثیر المحامدم اطال الله بقاه
حضرتلری واسطه سیله جد امجدم رئیس الکتاب اسبق الحاج
مصطفی افندی علیه رحمة الله العلی دن دفع وجع ضرس ایچون
مأذون اولوب وکرارا مجربمز اولان خاصهٔ شریفه لاجل التبرك قید

ولندی

اولندی ا ب ج د ه و ز ح ط ی حروف عشرهٔ محرره‌یی مسمار نعل
اسب ایله بغیر مداد دیوار قبلی‌یه رسم ایدوب صاحب وجع بارماغنی
سن موء فلك اوزرینه وضع ایده مباشر دخی اید ست ایله ابتدا مسماری
حرف الف اوزرینه وضع ایله اوچ دفعه بسم الله الرحمن الرحیم وله
ماسکن فی اللیل والنهار وهو السمیع العلیم آیهٔ کریمه‌سین قرائت ایده
اگر دفع اولمازایسه بایه نقل ایدوب بنه اوچ دفعه قرائت ایده الی الیاء
هرقنغی حرفده تأثیری مشاهد اولور ایسه مسماری اول حرف
اوزرنده مدقوقا ابقا ایلیه روایت اخراده ل م ق ف ن ج ل لمقفنجل
بوصورتده ورق پاره‌یه کتب وتحریر اولنوب برتخته قطعه‌سی
اوزرینه وضع وبنه محرر اولدیغی اوزره عمل اولنه دعاء بالخیره وسیله
امیدی ایله قرائت ومطالعه ایدنلره اجازت عامه ایله اذن ویرلمشدر
والله الموفق دیگر غیری یعنی باشقه معناسنه استعمالی شایعدر *دیگر*
فارسیده تکرار یعنی بردخی دیمك معناسنه اولان دیگردن معنی غلط
اولوب عربیده باشقه معناسنه مدهمزه ایله آخر وبردخی معناسنه
فتح تا وسکون را ایله تکرار دیرلر خفی اولمیه که ترکیده دیگر
ذکری ایله مراد اولان معنایه فارسیده ضم جیم عربیه وسکون زا ایله
جز دلالت ایدر مثلا بندن باشقه وبنم غیرم معنالرینه فارسیده جزمن دیرلر
اما دیگر ومخففی بلایاء دگر لسان ترکیده بردخی ایله تعبیر اولنور
وزبان فارسیده عدم اتساع لغت جهتندن اویله نمازی ظهر
معناسنه نماز پیشین وایکندو عصر معناسنه نماز دیگر دیرلر تکرار
وایکنجی اولدیغی ایچون *دیوان* وزرا وحکام ووالیء ولایت *دیوان*
حکومت واستماع دعاوی ونظر اوراق ایلدکاری محل معروفك
اسمی فارسیده ایرادات ومصارفات وسائر جمیع ظهورات ووقوعات
ملکیه‌یی ضبط وتحریر ایچون مع خدام وتعلقات تخصیص اولنان
محلك اسمیدر وعربیده اسامیء عسکری تحریرلری ایچون جمع
اولنان اوراق دفتر معناسنه اولوب اصلی واوی ویائی اولدیغنده
اختلاف اولغله جمعی دواوین اولمسی قول اوله شاهددر

زيرا كلمه‌نك اصلنه ارجاع ايدنلرك بری جمع اولديغی مشهوردر بناء
عليه اصلی دووان اولوب احدی الواوين يايه قلب ايله ديوان
اولمشدر عربی وفارسی معنای متداوللری مستعمل اولان معناسنه
وجه تسميهٔ ديوان
اكرچه غير بعيددر لكن وجه تسميه‌سنده نوع لطافت دركار اولمسی
وسيلهٔ تحرير وتفصيل اولدی مرويدركه نوش روان لقب كسری
نام شاه عجم يوما من الايام محاسبان وكتاب وسائر خدمهٔ دولتی
جمع اولوب عمال وامنا وما عدا ملازمهٔ ملكنی ضبط وتحرير
ايلدكلری محلده واردقده حضار مجلسك امور دنيويه‌ده حذاقت
واحوال خفی وجليده فراست وصداقتلری تحسينی سياقنده
اينها ديوانند ديمه‌سيله كلام الملوك ملوك الكلام مصداقی
نام قالوب وجه تسميه اولمشدر بوادا لسان تركيده‌دخی جاريدر
عاقل وزيرك اولان شخصه فلان آدم شيطاندر ديرلر

❊ حرف الذال المعجمة ❊

* ذباب *
ذباب * معروف قره سكه‌كك واحدی معناسنه استعمالی شايعدر
عربيده اسم جنس اولان ضم ذال ايله ذبابدن معنی غلط اولوب
فارسيده فتح ميم وكاف عجميه وسكون سين ايله مكس ديرلر
خفی اولميه كه ذباب ومكس قره سكدكك جنسنه اطلاقی كبی لسانين
مرقومين‌ده بال اروسنه‌دخی اسم درلر وذباب تعبير اولنوب بسكه‌جك
مراد اولنور يعنی واحدی قياسيله حيوانات مرقومنك اسم واحدلری
ينه ضم ذال وآخرده ها ايله ذبابه اولوب جمع قلتی فتح همزه وكسر ذال
وفتح تشديد باء موحده ايله اذبه وجمع كثرتی ضم ذال وتشديد با ايله
ذب وكسر ذال وتشديد با ايله ذبان كلور وبعضی ارباب لغتك
كسر ذال ايله ذبابه ونون ايله ذبانه تحريرلرينه التفات بيورلميه
حكم سبحانی احرص حيوانات اولان ذبابه اقنع حيوانات اولان
عنكبوتك شبكه‌سنه دوچار اولوب رزقی اولمسی محل ارشاددر
* ذوالفقار *
ذوالفقار * سرلوحهٔ صحيفهٔ شجعان جهان حضرت علی رضی عنه
ربه المنان حضرتلرينك مشهور ادميان سيف بنا ملری اسمی

تحقیق لفظ ذوالفقار

کمسرفا ایله زبانزد ابنای زماندر عربیده فتح فا ایله ذوالفقاردن غلط
اولوب فارسیده ذال معجمه چند لغته منحصر اولمغله اعراب محرره ایله
ذوالفقار بعینه بین الاعجام مصطلحدر خفی اولمیه که قاموسده محرر
سیف مفقر کمعظم فیه حزوز مطمئنة عن متنه کلامی فقر ظهره تشبیها
اطلاقندن صارم مزبورك وجهنده اولان خطوط وشقوقه نظرا
وباذو صاحب وفتح فا ایله فقار ارقه کوکلری معنالرینه دلالتلرندن
شمشیر مرقومك حدت قطعندن تسمیه اولنمش اوله خصوصا
دست مبارك سیدنا ولی الله حضرتلری ایله مشرف اوله زیرا وصف
شجاعت حضرت مشار الیهده اذا اعتلا قد واذا اعترض قط
وارد اولمشدر یعنی حضرت علی کرم الله تعالی وجهه سیف
مسلولرینی شخصه حواله بیورسه‌لر اکر آشدن اصابت ایدر ایسه
دونیم ایدوب قد ایتمش اولورلر ایدی اکر جانب کرندن راست
کلور ایسه قلم وار ایکی قطعه ایدوب قط ایتمش اولورلر ایدی قضیب
مرقوم غزوهٔ بدرده قتل اولنان عاص ابن منبهك متروکاتی غنایم
سائره ایله حضور فائض النور حضرت رسالت پناهیه تقدیم اولندقده
حضرت علی رضی الله تعالی عنه جنابلرینه اعطا بیورمشلردر
اما رسملرده مشاهد وانواع قصص ایله کوشرد اولدیغی صورتده
ذو الجناحین اولدیغنك صحتی واصل اوله مدقق غالبا سیف مرقوم
یدجناب کرارده کمال سرعت ایله طرفینه جولانندن شایع اولمش اوله

* ذوق *

ذوق * انشراح قلب وسویمك وفرحناك اولمق معنالرینه فلان محلده
ذوق ایلدك تعبیری بغایت شایعدر عربیده فتح ذال وسکون واو ایله
ذوق برنسنه‌نك لذتنی بلمك ایچون لسان ایله طاتمغك اسمی اولوب
فارسیده فتح میم وزا وآخرده ها ایله مزه دیرلر خفی دکلدر که
ترکیده مستعمل معنی ذوق ولذتده اولان حلاوت ولطافته
تشبیها مستعار اوله لکن معنای مقصوده عربیده کسر همزه وتا
وسکون با ایله ابتهاج وفارسیده مد شین ومیم وسکون
دال ایله شادمانی اطلاق اولنور ذوقك معنای مستعارینه وفوقی

اولمیانلرك تفوهی غلطدن سالم اولمیم جغی آشكاردر

❊ حرف الراء المهملة ❊

* راز * راز * یعنی مفسرین كرامدن حضرت امام فخر رازینك نسبتی رازنام بلده یه اولمسی منفهمدر تفصیل اتی البیان اكرچه غلطدن تشبث امام فخر سالم لكن نسبت مقلوبه اولمسیله مانحن فیهدن غیر بعید ملاحظه سیله قیده مبادرت اولندی صاحب فرهنك شعوری مرحوم بركتاب حاشیه سنده امام مشارالیه فخررازی علیه الرحمه نك خط یدلریله بوصورت كشیده سلك سطور اولدیغنی روایت ایدركه ابنای ملوك پیشبنددن ازوری نامنده ایكی شهزاده نامدار اتفاق ایله برشهرعالی بناسنه ابتدار وبعدالاكمال اخوان بیننده جاری محاسده یه دوچار اولوب هربری شهرمرقومی كندی نامی ایله شهرت شعار اولمه سنده عظیم قیل وقال نصكره عقلای وقت ومدبران مملكتلری رای واستصوابی ایله شهربرینك وسكان شهردیكرك نامنه یعنی برادرینه نسبت اولنه بوصورتده قرار ورضالرینه مبنی الی الان نسبت مرقومه مرعی اولدیغی محرر ایمش یعنی امام همام مشارالیه حضرتلری شهرریده متولد ومتوطن ایكن قاعدهٔ محرره یه مبنی رازی نسبت اولنمشلر وقس علیه الباقی * راف * ابنیهٔ قدیمه لرده بعضی نسنه لروضعی ایچون * راف * اعمال اولنان پروازهٔ خانه نك اسمی عربیده فتح را وتشدید فا ایله رف وفارسیده تخفیف ایله رف اولمغله ایكیسندن دخی غلط بلاعمدر * راوند * ورقی اریك اغاجی و رقنه شبیه وخوشنلی * راوند * ومأكول وچكی صاری وخوشبو وبزری اشربه ده اعمال اولنان امبرباریس دیو غلطا شهور ریباس نام شجرك كوكیدر عربیده كسررا وفتح واو وسكون نون ایله رونددن غلط اولوب اطبا الف زیاده ایدرلر دیو قاموسده محرردر وفارسیده كسر ومدرا وفتح واو وسكون نون ایله ریوند دیرلر اما اكثر لغات فرسده شهرتنه مبنی الف ایله راوند محرر اولدیغی كورلمشدر وراوند اصفهان نواحیسندن تحقیق نسبت برموضعك اسمیدر لكن هجرت نبویه علیه افضل التحیه نك اوچ یوز ابن راوندی

تاریخنده متوفی کبار زنادقه دن مشهور احمد بن یحیی الراوندی محل
مرقومه منسوب اولمیوب مروالرود اهالیسیدن اولمغله صورت
محرره ده نسبت اولنمشدر متداول اولان راوند بلاد چینه مخصوص
اولمیوب اطراف ترکستان یعنی ممالك ازبکان و خراسان وزنجباننده
اولور اما چینی شهرتی انواعنك اجودی اولدیغنه مبنیدر لکن
اقرب ازمانده پروسیه اوطرفندن ورود ومسقوی دیو مشهوردی
نمایش وخواصده چینی قسمنه غالبدر * رایکان * شایع ومتواتر   * رایکان *
معناسنه اول حوادثلر رایکان اولدی تعبیری شایعدر فارسیده
اوجوز معناسنه فتح ومدرا وسکون یای تحتانیه ایله رایکاندن معنی
غلط اولوب عربیده فتح را ایله رخیص دیرلر منشاء غلط تعبیرات
ترکیه دن کثرت شیوعنه مبنی فلان ماده اوجوز اولدی دیملرندن
اولمسی بعید دکلدر رایکان کسر یا ایله دخی لغت اولوب اصلی هاء
هوز ایله راهکان اولمغله حرف هائی یایه تبدیل ایتمشلردر * رباط   * رباط *
حرمین محترمینده رجال ونسادن بی زوج وزوجه غربا ساکن اوله جق
مدرسه رسمنده مبنی اماکنك اسامیلری ضم را ایله مستعملدر
عربیده فی سبیل الله تعالی محاربه یه رکوب ایچون ربط وبند اولنان
خیولك محلنك اسمی کسر را ایله رباط دن غلط اولوب فارسیده
مطلقا اخور معناسنه مد همزه وفتح کاف عربیه ودال وسکون نون
وها ایله آکنده دیرلر وجه تشبیه بو یله خاطره لایح اولور که   وجه تشبیه
محل مرقوم اکثری جنك وجدال دشمن دین مقابله سنده وسفرلر
وقوعنده اولدیغنه مبنی برموجب فرموده ٔ حضرت نبی محترم
صلی الله تعالی علیه وسلم رجعنا من الجهاد الاصغر الی الجهاد الاکبر
کلام معجز بیانی اوله یعنی اول اماکن مبارکه لرده بیزن وشوهر ساکن
رباط معهود اولنلرك مجاهده ٔ نفسه قیاملری اوله لکن سوره ٔ شریفه ٔ
انفال اواخرنده آیه ٔ کریمه استعیذ بالله واعدوا لهم ما استطعتم
من قوة ومن رباط الخیل ترهبون به تفسیرنده اجله ٔ مفسرین
کرامدن قاضی بیضاوی بیض الله تعالی وجهه ما استطعتم من قوة

كلام شعر يعنى من كل ما يتقوى به فى الحرب ايله بيان وحضرت
عقبة بن عامردن نقل حديث ايله قوتدن مراد اوق اتماق اولديغنه
بينه اتيان ايدر محشىٔ تفسير مشار اليه شهاب الخفاجى رحمة الله عليه
دخى صحيح مسلمدن نقل ايله بيوررلر كه حضرت عقبة رضى الله عنه
بيورمشلر سمعته عليه السلام يقول على المنبر الا ان القوة الرمى
قالها ثلاثا ومسلم حضرتلرى رمى اى الرمى بالنشاب والقسى ديو
شرح بيورمشلر نشاب ضم نون وتشديد ومد شين ايله براوق معناسنه
نشابه نك جمعى اوقلار وقسى كسر قاف وشين وتشديد يا ايله كذلك بر ياى
معناسنه قوسك جمعى يايلار ديمك اولور ومن رباط الخيل تفسيرنده
مشار اليه اسم للخيل التى تربط فى سبيل الله تعالى فعال بمعنى مفعول
اومصدر او جمع ربيط بيورمشلردر معناى آيت كريمه يى وتفصيلنى
اراده ايدنلر شروح وحواشى قاضى وسائر كتب تفاسيره مراجعت بيورسونلر * رجعت قهقرى * برجنس اردينه دونمك	رجعت قهقرى
معناسنه تا ايله استعمالى شايعدر عربيده فتح را وجيم وعين والف لام
وفتح قافين وسكون ها ايله رجع القهقرى دن غلط اولوب فارسيده
مطلقا كرودونمك معناسنه مد با وسكون زا وشين ونون وفتح كاف
فارسيه وتا ايله بازكشتن ديرلر خفى اولميه كه قهقرى انواع
رجوعدن برصورتده دونمه نك اسم مخصوصيدر اما رجعت قهقرى
تعبيرينى تكلف ايله توجيه ممكن اولور يعنى رجعت مصدر اولمغله
رجع الرجوع الذى يعرف باسم القهقرى ديمك بيانى ايله بو كلمه
ابتلادن اصل وضعى اوزره تكلم اولى اولديغى اشكاردر * رچال	* رچال *
انواع ميوه لردن شكر ويا عسل ويا بكمز ايله طبخ وحفظ ايدلكرى
مأكولات متنوعه نك اسمى فارسيده كسر را وسكون ياى تحتانى وفتح
ومد جيم فارسيه ايله ريچال دن غلط اولوب عربيده ضم ميم وفتح را
وتشديد وفتح ومد با ايله مربا ديرلر * رخسار * فارسيده يكاك معناسنه	* رخسار *
خاء معجمه ايله اولوب مهملانك مهمله ايله قرائتلرى غلط اولديغى
ادنى همتى اولنلرك معلوملرى اولمغله عربيده مرادف اشهرينه يعنى

خاء

خاء معجمه وتشدید دال ایله خد دیرلر پوشیده اولیه که بعضی ارباب
لغت رخساری رخ کبی اسم مفرد در دیو التزام وکثرت حروفک
فائدهٔ سندن ذهول ایلمشلردر رخ ضم را وسکون خاء معجمه ایله
مطلقا یکاق معناسنه اولوب رخسار لطافتلو ومدور وکبیر
یکاقه اطلاق اولنور اما کثرت استعمال ایله جمیع چهره یه دخی رخسار
دیرلر واستعاره طریقی ایله آدمدن غیره دخی اطلاق اولنور میرزا
فصیحینک بو بیتنده اشکاردر بیت گریه ام کز جکر سوخته
دردیدهٔ ابر بهار ایش رخسار بهار آمده ام لکن علامهٔ روم کمال
پاشازاده مرحوم دقایق الحقایق نام مؤلفنده رخسار عارض
معناسنه رخ ایله باش معناسنه ساردن مرکب اولدیغنی بیان
ویکاغک یوقاری جانبنک اسمی اولمسنی التزام بیورمشلر اما قواعد
مضبوطهٔ فارسیه یه قیاسا کثرت ولطافته دلالت ایدن زار لفظی
آخری خا اسمایه لاحق اولدقده حرف زا حرف سینه قلب اولنور
یعنی رخسارک اصلی رخ زار اولمغله کلزار وچمنزار وامثاللرنده
درکار معانیٔ لطافت اشکار اولور * رزقی اوزمی * طویل جه
دانه لی وکوک رنکی وزیاده حلاوتلی یاسی متعارف اولان اوزومک
اسمی عربیده مد راء مهمله ایله رازقی دن غلط اولوب فارسیده
فتح سین وتخفیف ویاتشدیدیا ایله سنه دیرلر بعضی فرهنکلرده
عربیدن بعینه نقل ایله رازقی محرر اولدیغی کورلمشدر * رزنه
فوائد کثیره یی مشتمل ومعروف سبزه نک اسمی فارسیده مد را وکسر زا
ایله رازیانه دن غلط اولوب معربی ینه مد را وها یرینه جیم ایله رازیانج
دیو مشهور لکن عربیٔ فصیحی فتح شین ایله شمار اولدیغی رسیدهٔ
نظردر فائده ابو البشر حضرت آدم صفی الله علی نبینا وعلیه
صلوات الاله جنابلرندن مرویدر که آفتاب حمل برجنک نقطه سندن
تحویلندن نقطهٔ برج سرطانه تحویلنه قدر یعنی وقت نوروزدن
اوچ ماه بهارده هر کون بر درم رازیانه یی برابری سکر ایله سفوفا
تناول ایدن سنه سی تمامنه دک جمیع علل وامراضدن امین وسالم

تحقیق معنای رخسار

* رزقی اوزمی *

* رزنه *

فائدهٔ جلیله

* رزه * اواو را یمش * رزه * قپو کلیدلرنده بند باب ایچون سورکی تعبیر اولنیان اهن پارەنك اسمی تخفیف زاایله مستعملدر عربیده فتح راوتشدید وفتح زاایله رزەدن غلط اولوب فارسیده فتح جیم عجمیه وکاف اول عربی وثانی فارسیه ایله چکاکه دیرلر

* رفاهیت * رفاهیت وجه معاش وسعت اوزره اولمق یعنی ایوحال ایله یچمك معناسنه تشدید یاایله استعمالی شایعدر عربیده رفه یرفه بابنك مصدری فتح اوکسرها وفتح وتخفیف یاایله رفاهیتدن غلط اولوب فارسیده فتح فاایله فراخ کام دیرلر

* رق * رق * اوزرینه یازی یازیلان جلد رقیق معناسنه کسرراایله مستعملدر عربیده فتح راایله رقدن غلط اولوب فارسیده فتح جیم عربیه وسکون فاایله جفر دیرلر

* رقیه * رقیه * بعضی نسانك اسم معروفی کسرقاف ایله مستعملدر عربیده فتحات ثلاثه وتشدید یاایله سمیه وزننده رقیەدن غلطدر

* رمه * رمه * سوری معناسنه تشدید میم ایله رمهٔ عظیمه تعبیری شایعدر فارسیده فتح اولین وسکون ثالث وتخفیف میم ایله رمەدن غلط اولوب عربیده کسر سین وسکون را ایله سرب دیرلر

* رواق * رواق * کومج بالندن عصر ایله اخراج اولنان عسل مصفانك اسمی فارسیده مدراو فتح واو وسکون قاف ایله راوقدن غلط اولوب عربیده فتح میم وسکون حا ایله محلب الشهد دیرلر

* روخ * روخ * لعب مشهور صدرنجك زوایای اربعه سنه وضع اولنان شکل معروفك اسمی عربیده رخدن غلط اولدیغنه فیروز ابادینك قاموسنده الرخ بالضم من ادوات الشطرنج جمعه رخخة طائر کبیر یحمل الکرکدن کلامی دلالت ایدر اما لغت مشترکەدن اولمغله فارسیده کرکدن معناسنه رخ دیرلر لفظی ایکیسندن دخی غلط اولمق بعید دکلدر معلوم اکثر ناس درکه لعب مرقوم حربه تشبیها ترتیب اولنوب صف اولی بیاده وقلب صفوفده شاه وفرزان وطرفینلرنده هربری برحیوانه تشبیه ایله فیل واسب ورخ وضع اولنملری ایله غیریلرك چارپایه تشبیهلرینه مبنی رخ دخی کرکدن اولمق ملایمدر سائرلرك مشدلری معروف لکن رخ نام حیوان عنقا کبی

مناقب رخ ربا وختو

اسمی موجود وجسمی ناموجود اولدیغنه مبنی حقنده محرر اولدیغی اوزره اختلاف واقع اولمشدر یعنی عربیده رخ تسمیه اولنان طیره فارسیده رخ ربا وفتح خاء معجمه وضم ومدتا ویاضمتین ایله ختو دیرلر کرکدنك اوصاف وحکایاتی معلوم صغیر وکبیر در اما رخ ورخ ربا وختونام طیر حیوة الحیوانده امام دمیری جاحظك اعاجیب الدنیا نام کتابندن نقلی اوزره طیر مرقوم زنج ایله چین بیننده واقع بحر محیط جزایرندن مسکون اولمیان اطه لرده موجود عظیم الهیکل وکبیر الجثه برقوش اولوب اکثرما کولی فیل وکرکدن ایمش هوای ناموافق ایله برسفینه اول جزیره یه واردقده اهل سفینه طشره خروج ایلرانده بینلرندن برشخص بو ریشنك اخر بنی یعنی قلمی محافظه ایچون ریش بطدن استعمال اولنان محلنی دیار هنده کتورد کده برقریه ما ایله املا اولندیغنی رأی العین مشاهده ایلدم دیو روایتندن غیری اصحاب سفینه جزیره مرقومه ئی کشت وکذار ایدرایکن برقبهٔ عالی وسفید وشفافه تصادفلرنده باب وروزنی تفتیش ودرونه وصولدن مأیوس اولدقلرنده برطرفنی کسر ایله ایچنده برمرغ بچه بولورلر درآن ساعت بینلرنده تقسیم وطبخ واکل ایدرلر اول بچه بیتونت وفرداسی بیدار اولدقلرنده جمیع اهل سفینه نك شیوخنی شباب اولمش کوررلر یعنی ایچلرنده سفیدریش اولنلر فرهصقللو اولمش بوخاصه یعنی سبب سوادلحیه اکل لحم طیردن اولمیوب جزیرهٔ مرقومه ده شجرة الشباب وجودی ایله طبخ لحم ایچون شجر مرقوم ایله خلط قدوردن موجب یعنی شجر مزبورك خاصه سی اولدیغنی امام دمیری التزام ایلمشدر کتاب دیکرده رسیدهٔ حافظهٔ احقردر که سفینه نك حرکتندن صکره مرغ مزبور اشیانه سنه کلوب بیضه نك مکسور وبچه نك تلف اولدیغنی کورد کده سفینه دن اکبر برحجر پنچه سنه الوب سفینه نك اوزرینه حواله ایدر عون سبحانی ووقایهٔ صمدانی ایله سنك مرقوم بحره مصادف اولمغله اکرچه سفینه خلاص بولور لکن حجرك کبرندن واقع اولان امواج بحردن

مرتبهٔ غرقه رسیده اولور العهده علی الراوی خصوصده دخی
اقوال درکار اولمغله تذییله ابتدار اولندی خزائن ملوك وسلاطینده
موجود ومرغوب وقلیل الوجود کوك انواعندن درونی جزکبی
ونقوش غریبه واشکال عجیبهٔ حاوی برنسنه اولوب زهرلو اشیایه
تقریب اولندقده درلر وحاملنده سم تأثیر ایلر ایمش نه نسنه اولدیغی
تعیینده بش قول نقل ایلمشلردر اولی محرز اولان مرغك جبهه سی
کوکی اوله ثانیسی چین اقلیمنده برنوع بقرك قرنی اوله ثالثی کرکدن
بو نوزی اوله رابعی بیك سنه تعیش ایدن اژدر دیدکاری مارك شاخی
اوله خامسی بحر محیط چیده زال اسمی ایله مسمی بالغك دیشی اوله
دردست ناس اولوب کرکدن بو نوزی دیو معروفك استخوان
پاره لرده اوصاف محرره نك عدم وجودی درکار وخواصی دخی
کرارا تجربه مزده لا اصل اولدیغی اشکار اولمغله خزائن ملوکده
وجودنه اعتمادا کلیا انکار اولنماز * روزن * اوله وصفه لرده

* روزن *

طشره باقق ایچون کشاد اولان محلك اسمی دیو استعمالی شایعدر
اشهر علامکان روم حضرت کمال پاشا زاده مرحوم فتح با وجیم
عجمیه لرایله پنجره نظرکاهده کشاده محلك اسمی خاصی وفتح را ورا
وسکون واو ونون ایله روزن فوقانی باجه تعبیر اولنان محلك اسمی
اولدیغی فرق وبیان بیورملری اکثر فرهنکاره مطابقدر بنابرین
پنجره یه روزن اطلاقی غلط اولور بیت برکوزم درده بری روزنده
خاطرم کوکلم افندم سنده بو کلامده نابمحل اولدیغی اشکاردر
پنجره یه عربیده فتح را ورا ونون وسکون واو ایله روزنه وروزن
یعنی باجه یه فتح کاف وتشدید واو ایله کوه دیرلر اکرچه روزنه روزن
مرقومك معربیدر لکن بعد التعریب منظره یه تخصیص ایلمشلردر

❊ حرف الزاء المعجمة ❊

* زاج *

زاج * دیار هندوستانده نابت چنار اغاجنه شبیه وعالی ورایحه سی
خوشبو شجرك بغایت سخت وسیاهه مائل قرمزی هیزم پاره لرینك
اسمی عربی وفارسی مشترك اولان مدسین مهمله ایله ساجدن غلطدر

ژاله * كيجه لرده اوراق اشجار اوزرينه نازل چه معناسنه استعمالى * ژاله *
شـايع وشاهدى مرحومك ع ژاله چه كوك اسمـان مصرعى
مشهوردر فارسيده رطوبت مرقومه يه دلالت ايدن فتح نون وسكون
ميم ايله نمدن معنى غلط اولوب عربيده فتح سين وقصر الف ايله
سدى ديرلر استطراد محرر اولان نم كيجه لرده هوادن حاصل مطلب
اولديغنه مبنى اكثر شبنم استعمال اولنور اصلى نم شب اولغله
مضاف اليهك تقديمى ذكرى كرارا مرور ايلدى نمناك رطوبتلو نمناك
يعنى اصلانمش معناسنه ايكى جزءدن مركب اولديغى آشكار
وجزء اولى محرر اولان نم وثانيسى بعضى اسامى آخرلرينه لاحق
اولان ادات نسبت ويااختلاطدن عبارت مخلوط ومغشوش معنالرينه
مدنون وكاف عربيه ايله ناكدن تركيب اولنمغله نمه منسوب ونم ايله
مخلوط ديمكى افاده ايدر نمكين دخى اصلانمش معناسنى افاده ايلديكى نمكين
معروفدر آكين مد همزه وكسر ومد كاف فارسيه ايله ياصدق
وامثالى نسنه لرك حشوى يعنى ايچى معناسنه اولوب زبان فارسيده
بعضى تراكيبه صفت ايدوب همزه سنى حذف ايدرلر غمكين
ومشكين كبى فتح نون وسكون ميم ايله نمكين ياش طولمش معناسنه
اولور عربيده نمناك اولان نسنه معناسنه فتح باوتشديد لام ايله
بله ديرلر اما فتح نون وميم ايله نمكين حقيقة طوزلى واستعاره طريقى ايله
ملاحت خوبان وخصوصا لبان شكرفشان معنالرينه مستعملدر
عربيده طوزلى اولمق معناسنه ضم ميم ولام ايله ملوحة ديرلر *ژاله * ژاله *
كيجه يه مخصوص اولميوب نهار وليلده ياغار ايكن مشاهد اولان
تقاطرك اسم فارسيسى اولوب عربيده سدى وزننده ندى ديرلر
باران بارىدن لفظندن اسم فاعلدر ياغيجى معناسنه اسم جنس باران
اولوب هر نه كه كوكدن نازل اوله اطلاق اولنور اما كثرت
استعمالدن ياغموره علم اولمشدر عربيده اتساع لغته مبنى هر نوع
ياغمورك براسمى اولوب اسم عامنه فتحتين وسكون را ايله مطر ديرلر
زبقين *صيد ماهى ايچون استعمال ولنان اوجى چتال اهن پاره نك * زبقين *

اسمی فارسیده اولا اوجی چتـال قصیر حربه‌نك اسمی بعده تشبیها
مرقومه تسمیه اولنان ضم زاو واو معروفه و کسر و مد بای فارسیه ایله
زوپین‌دن غلط اولوب محدثاتدن اولمغـله عربیٔ فصیحی ناموجود
* زج * لکن مولدین ضم میم وسکون طا و کسر را ایله مطریان دیرلر * زج
کثیر الاصناف شب معادننده‌ن معاظهور ایدن شبك غیری مداد
یاپدقلری معروف قره بویه‌نك اسمی فارسیده مد زاو کاف عربیه ایله
زاکدن معرب اعراب مرقوم ایله زاج دن غلط اولوب بعد التعریب
زاج دخی لسان فارسیده مستعملدر معدن مرقومك اکثر بلادده
وجودنه مبنی قبرس جزیره سندن ظهور و اطراف بلاد رومه نشر اولان
زاج قبرسی‌نی تحریف ایدوب ساج قبریس دیدکلری مشهوردر
* زربطانه * زربطانه * قصب و یاخشبدن درونی مجوف و بیرونی کرش و ابریشم ایله
محکم ربط اولنان معروف اغز تفنکنك اسمی عربیده فتح سین و با ایله
سبطانه‌دن غلط اولوب فارسیده ضم تا و آخرده کاف عربیه ایله تفك
دیرلر لغت مرقوم امام صغانینك تکمله نام مؤلفنده السبطانة قناة
جوفاء مضروبة بالعقب یرمی فیها بسهام صغار و بالبنادق نفخا
محرراولوب لکن زمانه مزده مستعمل اغز توفکی ایله بندقه‌دن غیری
نسنه رمی اولندیغی کورلمشدر متعارف دمور توفکه اطـلاقی
* زرخ * حرف التاده توفك تحریرمزده مرور ایلدی * زرخ * وقت حربده
لبس ایلدکاری خلقهٔ آهندن ایشلنمش معروف خفتانجه‌نك اسمی
عربیده مؤنث سماعیدن کسر دال وسکون را ایله درع و فارسیده
کسر را و زا و اظهـار ها ایله زره دیرلر قنغی سندن غلط دینسه
* زردالو * نابجا اولمـاز ایکیسی دخی اصل اولمغه ملایمدر * زردالو * قیصی‌یه
شبیه معروف میوه‌نك اسمی مد دال ایله مستعملدر فارسیده ایکی جزءدن
مرکب فتح زا و مد همزه ایله زردالودن غلط اولوب عربیده کسر
میمین ایله روایات جمهورده وفتح میمین ایله روایت ابوعبیده‌ده کلاهما
بسکون الشینین مشمش دیرلر زرد فتح زا و سکون را و دال ایله صاری
معناسنه اولدیغی معروف و آلو مد همزه ایله جنس ارك معناسنه

مطلب في جعل الماهية من مسائل علم الكلام

اولمغله صارو ارك ديمكي افاده ايدر استطراد يوما من الايام ابو على سينا زردالو اكل ايدر ايكن ماهيات ممكنه نك بسائط ومركباتده مجعوله وغير مجعوله اولمسندن سؤاللرنده اثر فاعل ماهيتك وجودى ايله اتصافنده در نفس ماهيتندن دكلدر مرامنى افاده ايچون جاعل مشمش مشمش قيلدى بلكه مشمشى موجود قيلدى جوابنى مرحوم على قوشى بحث اتخاذ ايدوب خواجه نصير طوسى تجريدنده وتأثير المؤثر في الماهية محرر اولان محلده مؤثرك ماهيتندن وتأثيرندن مراد ماهيتى موجود قيلمقدر يوخسه ماهيتى ماهيت قيلمق دكلدر زيرا ماهيت ايله نفسى مابيننده مغايرت يوقدركه توسط جعل متصور اولوب برى مجعول وبرى مجعول اليه اوله ديمش بو مقامده السيد الشريفك قولى تأثير فاعل نه ماهيتدن ونه وجوددندر بلكه ماهيتك وجود ايله اتصافندندر مثلا بو ياجى نه ثوبى ثوب ونه سياهى سياه ايدر بلكه اولنسنه‌ئى سياه رنك ايله متصف ايدر واقع اولمشدر بو تقديرجه ماهياته مجعوله اطلاقى جائز اولماز نفسى اعتبارى ايله ووجوددن قطع النظر مجعوله اطلاقى دخى جائز اولماز وجود ايله اتصافى حسبيله بو مسئله‌نك تفصيلنى اراده ايدنلر اكمل علماى روم كمال پاشازاده مرحومك ماهيت رساله‌سنه مراجعت بيورسونلر * زركله * قرمزى وغايتده حدتلى وابنجه ورقى تربه شبيه اول شتاده اعلاسنده اولان اوراقى ذبول ايدوب اصلنه قريب اولنلرى باقى وصيغده داللرنده خرده اوراق وبياض زهرى پيدا وخرابه زارده نابت نباتك مستعمل اولان كوكينك اسمى سريانيده فتح سين وكاف وسكون را ايله سركله‌دن غلط اولوب لسان هنديه‌ده اصل مرقومه كسر جيم وسكون يا وكاف وفتح تاورا ايله جيترك تسميه اولنمغله معربى اعراب مرقوم ايله شيطرج اولديغى قاموسده محرردر * زرنا * معروف ومشهور الت لهو وطربك اسمى فارسيده ايكى جزءدن مركب سورنايك مخففى ضم سين وسكون را ومد نون ايله سرنادن غلط اولوب عربيده فتح صاد وتشديد ومد فا ايله صفاره ديرلر لكن صفاره اول

* زركله *

* زرنا *

اول وضعنده کوکرجین اوچورمق ایچون نحاسدن مصنوع نفیرك
اسمی اولوب بعده تشبیها سرنای معروفه علم اولمشدر سورنانك اصلی
نای سور اولوب علمیته نقلده مضاف الیهك تقدیمی وحذف واو ایله
سرنای اولمشدر سور ضم ومد سین وواو معروفه یله مطلقا دکون
ونای معناسی دخی معروف اولمغله معنای ترکیبیسی دکون نایی دیمکی
افاده ایدر * زرنپا * پای پیشی قدم پسیندن زیاده دراز حیوان * زرنپا *
غریب الشکلك اسمی عربیده فتح وباضم زا وتخفیف ومد را ایله
زرافه دن غلط اولوب عجمی فتح زا وتشدید ومد را وحذف ها ایله
زراف در لکن حیوانات مختلفه یه مشابهتندن فارسیده شترکاوپلنك
دخی دیرلر الحمد لله للملك المستعان سایهٔ عدالت وایهٔ سلاطین آل عثمان توصیف زرافه
ابدالله دولتهم الی آخر الدوران ده نعم فراوان ایله فرح الجنان کزارندهٔ
اوقات وازمان ایلدیکمزدن قطع النظر قدیداولهرق مذکور حیوان
بعضی سورهمایون مسرت فشانلرنده سرای عامرهٔ عالیه نك باب
وسطاسی پیشکاهنده تیرنکاهمزده نشان اولدی جانه ورمرقوم دیار
حبشه ده موجود اولوب باشی وبوینی دوه یه وسینه واپاغی وبوینوزلری
اوکوزه ودریسی قپلانه وقویروغی کیکه وتیشلری حماره مشابه لکن
بوینی مدور واوزون واوك ایاغلری اسب وکاو پایه‌دن وزنا وقبح
ایاغلری برقارش مقداری وایاغلرینك مفصللری اولمیوب یکپاره
کموکدن عجیب الهیکل برعمله یارامز حیواندر مرویدر که کاو کوهی
ناقهٔ حبشی ایله مجامعتلرندن حاصل اولمش * زرنیق * صاری بویا * زرنیق *
بایدقلری جر معروفك اسمی عربیده کسر زا وسکون را ومد نون
وآخرده خاء معجمه ایله زرنیخ دن غلط اولوب فارسیده فتح زا ونون
وسکون را وها ایله زرنه دیرلر زرنیخ بش قسمدر نقش ایچون استعمال
اولنانه ورقی دیرلر صاری وذهبی اولور وبرنوعی دخی زنجفره یه شبیه
قرمزیدر و برقسمی دخی بیاضه مائلدر زرنیخ النوره دیرلر سیاه
ویشیل نوعلری غیر مستعملدر * زرین * بصلدن نابت الوان کثیره‌ئی * زرین *
حاوی زهر مشهورك اسمی لغت مولدهٔ اهالیٔ قسطنطینیه دن زرین

قدحك

قدحك مرجحي اولديغنه اكثر بلاد اسلاميه‌ده حالا غلطا زر مقساده
ديدكاري شاهددر شكوفه مشهوره‌نك اسم فارسيسي فتح نون وسكون
را وسين وكسر كاف فارسيه ايله نركس ومعربي اعراب مرقوم وكاف
يرينه جيم ايله نرجس در بعضي ارباب لغت اكثري چشم خوبانه تشبيه
اولديغندن زرين قدحك قمر ينه اطلاق اولنور قيدلري قمر و ساده‌سني
كورمدكلرندندر قديمده الان موجود اعلالري ناموجود اولمغله
خوشمنا اوقيه زاده وعلكسا ندري تخملرندن قبه وطاغي نرجسلره
تشبيها سبب اولمشدر اما زمانه مزده موجود بغايت اعلاسي بركاري
دراز وغايت رقيق لكن طوشا نليلو قدحي طويل وصغير وتام الاستداره
اولوب ناظر ينه متوجه اولانيدر نهايت بلاغت عربيه‌ده تشبيه
رباعيه‌ني جامع واواء دمشقينك بيت مشهورندن دخي نرجس مشبه به
چشم اولديغي ظاهر در فاستمطرت لؤلؤا من نرجس فسقت وردا
وعضت على العناب بالبرد بيت مرقومك معناي ذوقيسي اربابنك
معلوميدر والدماجد كثير المجامد م اطال الله تعالى بقاه حضرتلرندن
قلائد العقيانده تشبيه خماسي مشاهدلري اولديغي مسموع فقير
اولمشدر ماتحن فيه‌دن اولمغله ترك اولندي انابري وبستاني ديار مزده
نركس ديو مشهور شكوفه‌يه عربيده عين الاعلا وفارسيده كل افتاب
پرست ديرلر اسلان تركيده اتساع لغت اولديغندن زرين قدحك اسم
فارسيسي تشبيها نقل ايلمشلردر زهر مرقومه نركس ونرجس اطلاقي غير
صحيح اولديغنه حديث شريف شاهددر قال عليه السلام عليكم
بشم النرجس فان في القلب حبة من الجنون والجذام والبرص
لايقطعها الاهو كلام معجز بياني زرين قدح اولديغي مبندر
زيرا نركس مثلهء يرده رايحه اولديغي تسليم كرده درست دماغاندر
زعتر * ككليك اوتي كه تحريف ايدوب ككيك ديدكاري نبات
معروفك اسمي عربيده فتح سين وباصاد وتا وسكون عين ورا ايله
سعتر وباصعتردن غلط اولوب فارسيده فتح ميم وزا وسكون را وها
ايله مرزه ديرلر ترياقيتلو ومحلل بلغم ورياح ومحرك اشتها وملطف

تشبيه رباعي

اسم اصلي نركس

حديث شريف

* زعتر *

اغذيهٔ غليظه اولديغنه مبنى اهالئ جرمين محترمين بعد التجفيف ملح اضافه سيله بهر كون استعمال ايدرلر * زعيم * بنده كان دولت عليه‌دن بعضى قصبات وقرايه طرف پادشاهان عدالت نشاندن بابرات عاليشان مالك ومتصرف اولنلره اطلاقى شايعدر عربيده فتح زا وكسر ومد عين ايله زعيم كفيل وسيد قوم معنالرينه اولمغله تحت يدنده اولان قصبات وقرانك اولوسى وكافهٔ رعيتك حسن حالنه كفيل مفاديني التزاما تسميه‌اكرچه غلطدن دور اولور اما زعامت كسر زا ايله محرر اولان اما كنه اطلاقى ايله فلان زعامت فلانه احسان اولندى تعبيرى شايعدر عربيده كذلك كفالت وسلاح معنالرينده فتح زا ايله زعامتدن غلطدر بين العرب تقسيم ميرانده الزعامة للغلام ديوب جميع اسلحه يذرى اوغلونه اعطالرى رسم باديه نشيناندر بومعنايه دخى نظرا بهاء اسلحه ديه‌رك اعطاسى ملايمدن فارسيده اسم مخصوصنه ظفرياب اوله مدق * زغره * انواع جلود حيواناتدن اتخاذ اولنان كونكارك طشره‌سنه وضع ايلدكلرى قطعهٔ معروفه‌نك اسمى فارسيده فتح زا وسكون غين ايله زغراش دن غلط اولوب عربيده كسر ظا ايله ظهاره ديرلر اكرچه ظهاره بطانه مقابلى يعنى يوز واستر معنالرينه موضوعدر لكن متأخرين ظهاره‌ئى زغراش معناسنه استعمال وتخصيص ايلمشلر * زفاف * اولنمك يعنى عرس ايله جمع اولمق معناسنه قنغى كون زفاف ايلديكز سؤالى شايعدر عربيده كلنى كوكى خانه‌سنه ارساله دلالت ايدن كسر زا ومد فا ايله زفافدن معنا غلط اولوب معناى مطلوبه عربيده فتح تا ورا وتشديد وضم واو ايله تزوج وفارسيده فتح شين وها وسكون واو ورا ايله شوهر شدن موضوعدر * زكام * دماغدن رطوبت زائدهٔ غليظه‌نك نزولى ايله انفدن سيلان ايدن علت معروفه‌نك اسمى تشديد كاف ايله مستعملدر عربيده ضم زا وتخفيف كاف ايله زكامدن غلط اولوب فارسيده اعراب محرر ايله خشام ديرلر * زمبره كويا قومدن مجتمع اولمش جرم معروفدركه اكثرى سيوفه جلا

Margin notes (right margin): * زعيم * | تحقيق زعامت | * زغره * | * زفاف * | * زكام * | * زمبره *

ومهره نام ایچون سیاف وحکاکلر استعمال ایدرلر کمال صلابتندن
الماسك غیری جمیع معادنه تأثیری مشهوردر اسمی فارسیده ضم سین
وسکون میم ومدبای عربیه ایله سمپاره دن غلط اولوب معربی
ضم سین وسکون نون وجیم ومدبا وفتح ذال ایله سنباذج در* زمخشر
* زمخشر *
قاضی بیضاوینك تفسیرشریفی مأخذی کشاف مؤلفی علامه
زمخشرینك منسوب اولدیغی قریه نك اسمی کسر زا ایله مستعملدر
عربیده سفرجل وزننده خاء معجمه ایله زمخشردن غلطدر قریهٔ
مرقومه نك طول بلدی فه وعرض بلدی مامه درجه ودقیقه در
صاحب کشاف کشفه الله علیه ابواب الجنان علامهٔ جار الله
ابو القاسم محمود بن عمر الزمخشری درتیوز التمش بدی سال هجریسنده
قریهٔ مرقومه ده متولد وبش یوز اوتوز سکز سنه سی عودت
مجاورهٔ بیت الله اکرمده جرجانیهٔ خوارزمده پسترخاکه متوسد
اولدیغی کتب تواریخده محرردر استطراد علامه فتح عین
مطلب علامه
وتشدید لام وهاء مبالغه ایله زیاده عالم اولان کمسنه معناسنه
اولدیغی معلوم وحضرت زمخشری یه توصیفده اکرچه معنای
مرقوم لازم وملزومدر لکن لغت عربیده فتح همزه ولام ایله
اعلم اوست طوداغی یارلمش واعراب مرقوم ایله افلح اشاغی
طوداغی یارلمش معنالرینه دلالتلرینی ایماء الفاء للفاء والعین للعین
دیمشدر علامهٔ مشار الیه صب الله سجال غفرانه علیه جنابلرینك
لب بالالری شکافدار اولدیغنه ایهاما اشتهار بولدیغی اساتذهٔ کرام
حضراتندن کوش زد راقم الحروف کثیر الاثامدر حضرت
زمخشرینك لغز کبی جناس مستوفی قطعهٔ بی بهالرنده معنای مرقومی
استعاره لری حال پرملال فقیره بغایت انسب اولمغله قیده مبادرت
اولندی شعر واخرنی دهری وقدم معشرا انهم لا یعلمون واعلم
لئن افلح الجهال یوما فانتی انا المیم والایام افلح اعلم نثر ایام افلح واعلم
وبن میم کبی اولمز ایله مشقوق الشفتینك میمی تکلم وایتانی محال
اولدیغندن ایام دخی اسمی ذکر ایده میوب رئیس المعتزله واصلك

حرف رایی ترك ایلدیکی کبی بنی ترك ایلدی مراد شریفلری اسم
سامیلری محمود اولدیغنی بیاندر نام حقیر دخی جامع المبین اولمسی
* زمرد * معنای نظمه ملایمدر * زمرد * درت لونی حاوی حجر معروفك
اسمی ضم زا ورا وسکون میم ودال ایله مستعملدر عربیده ضمات
ثلاثه وتشدید را وسکون دال ایله زمرددن غلط اولوب فارسیده
کسر میم وسکون یا وضم نون ایله مینو دیرلر لکن ضم اول وفتح ثانی
وضم وتشدید ثالث ایله زمرد ویا فتحتین اولین وضم وتخفیف ثالث ایله
زمرد ویا فتح زا ومیم وضم وتشدید را ایله زمرد معجما استعمال
اولندیغی فرهنك محمودیده رسیدهٔ نظردر وعربیده ذال معجمه
واعراب مرقومه ایله زمرذ دخی استعمال اولندیغی حرف باده بغداد
تحریرینده ذیلنده مهمله ومعجمه ایله استعمال اولنان الفاظه ملحقدر
حجر مرقوم التون ظهور ایدن معادندن وبالذات معدن مخصوصه دن
بروز ودرت قسمه منقسم والوان اربعه ایله ملوندر اعلاسی
ذبابیدر که یشل سکگه شبیه بغایت حدتلو ومواج اولور ثانیسی
فستقیدر که سیاهه مائل وزیاده لطیف رنك اولوب اسکی معدن
دیو مشهوردر ثالثی ریحانیدر که فسلکن یشیلنه شبیه اولور
معدندن نو دیو مشهور قسمیدر که اقلیم مصرده صعیدی دیو
موجودی بو قسمندندر رابعی صابونیدر که بیاضه مائل وبرجد
* زمین * دیو مشهوردر * زمین * آسمان مقابلی یر معناسنه اولدیغی آشکاردر
فارسیده ترکیب خفی ایله ایکی جزءدن مرکب اولمغله لاجل
الایضاح قیدنه خامه جنبان اولدی عربیده فتح همزه وسکون
را ایله ارض دیرلر خفی اولمیه که فتح زا وسکون میم ایله زم
لسان فارسیده سرما یعنی صوق معناسنه اولمغله قشه زمستان
دیرلر صوقلق دیمك اولور حتی روم ایلنده قشلق تهیئه اولنان
زیر زمین بیوته زملك تعبیری دخی مشهوردر زم صوق اولدیغی
مثبت اولمغله ترابك طبیعتی بارد اولدیغنی بیان ایچون نسبت
اولنمشدر که اولی زمی اولوب یاء نسبیه دنصکره تأکید ایچون نون

* زنبرك *

الخاقيله زمين اولمشدر * زنبرك * جوانه تحميل ايله انداخته اولان
معروف صغير طوپك اسمى فارسيده فتح زا ورا وسكون نون
وكاف عربى وضم باء موحده ايله زنبورك دن غلط اولوب محدثاتدن
اولديغنه مبنى عربى فصيحى اولميوب لغت مولده ده ككسر ميم
وسكون دال وعين وفتح فا ايله مدفعك مصغرى اولمق اوزره

* زنبل *

مدیفع ديرلر * زنبل * خرما ورقندن نسج اولنمش شئ معروفك اسمى
عربيده كسر زا وسكون نون وكسر ومد با ايله زنبيل دن غلط اولوب
معجمى فتح زا ايله زنبيل در امافارسيده اسم مخصوصى اعراب محرر
اوزره زنبر اولديغى دوش لحاظه فقير اولمشدر قاموسده فيروز
آبادى كقنديل وقد يفتح ديوقيد ايلمشدر لكن الشيخ جمال الدين محمد
ناظر انسان عين المعانى الادبيه فى ضبط ماحرف من الفاظ اللغة العربيه
نام مؤلفنده فتح فا ايله فعليل اوزانى ابنيهٔ عربده واقع اولمشدر
ديو انكار ايلمشدر الشيخين المزبورين بينى توفيق رأى اصحاب

* زنبور *

تدقيقه محولدر * زنبور * صوجى بال اريسنك اسمى فتح زا ايله
مستعملدر عربيده ضم زا وبا وسكون نون ايله زنبوردن غلط اولوب
فارسيده كسر كاف عربيه وسكون باء موحده ايله كبت ديرلر اگرچه
فتح زا ايله زنبور لسان فارسيده مستعملدر لكن فرهنكلرده نيشترلو
صارى آرى اولديغى تصحيح وتصريح ايلمشلردر استطراد سبب

سبب موت سيبويه

موت سيبويه روايت اولنوركه ابوبشر عمرو بن عثمان سيبويه بصره دن
بغداده عزيمتلرنده جناب كسائى خليفهٔ وقت هارون الرشيدك والد
ارجمندى محمد امينك معلمى اولمغله مجلس حضرت هارون ذوفنونده
يومامن الايام سيبويه ايله كسائى ادارهٔ كؤس كلام ايدرايكن اهل
مجلسدن برى بالمناسبه كنت اظن لسعة العقرب اشد من لسعة الزنبور
ديدكده سيبويه فاذا هو هى ديمش هم مجلسى كسائى معارضه يه
اغاز فاذا هو هى فاذا هو اياها ايكيسى ده جائزدر ديوب سيبويه
جواز ثانى يى انكار ايتمكله طرفين ادله وبراهين ايراد ايدوب هرنه قدر
سيبويهك مدعاسى قوى ايسه ده خليفهٔ مشار اليه رحمة الله عليه

کسائی طرفنه میل واول جانبی التزامندن جناب سیبویه حق وناحق
فرق وتمیز اولنمدیغی ایچون کمال غیرتندن حضور خلیفه‌دن قیام
وبلاد فارسه توجه ایلدکده ابن خلکان روایتی اوزره یوز التمش بر
تاریخنده وابن جوزی تحریری سنی ثلاثینه رسیده اولدقده
یوز طقسان درت سالنده وکاتب چلبی بیانی یوز سکسان سنهٔ هجریه‌سنده
شیراز قریه‌لرندن بیضا نام قریه‌ده رحمت رحمانه خرام ایلمشدر العلم
عندالله قولنِ مذکورنده هو ضمیرینک مرجعی ذات زنبور ومؤنث
سماعیدن اولدیغنه مبنی هی وایاهانک مرجعلری ذات عقرب اولوب
زنبورلسعو اذاده عقربه مشابهدر دیمکی افاده ایدر یاخود بحث لسعه‌ده
اولدیغنه نظرا ارجاع ایلمش اوله‌لر یعنی آیت کریمه استعیذ بالله
ان رحمت الله قریب من المحسنین‌ده وقوعی کبی مذکره اضافت ایله
تذکیر کسب ایلیوب لسعه زنبوره اضافت ایله لسعه دخی مذکر عد
اولنمش اوله وقول اولده رجل عدل کبی تشبیه بلیغ قصدی ایله
بلا مطابقة المبتدء والخبر هو هی صحیح اولور وقول ثانیده هو مبتداء
وخبری محذوف مشابه اولوب ایاها محذوف معمول منصوبی ایله
معا خبر اولمسنده مطابقت آشکاردر والله تعالی اعلم بحقیقة الحال

* زنجفره *

زنجفره * معدنی وعملی اولور عملیسی کوکرد ایله زیبق احراق ایله
صورت معروفه‌یی پیدا ایدوب رسام ونقاشلرک سحق ایله استعمالی
و بعض ادویه‌یه الحاق اولان بوقسمیدر معدنیسی ارباب کیمیانک
کبریت احمر دیو تفتیشندن تلف مال ایلدکاری شئ‌یی وجوددر
ان وجد التون ونحاس وزیبق معدنلرندن ظهور ایدر ایمش اسمینک
کسر زا وجیم وسکون نون وفا وها وفتح را ایله استعمالی شایعدر عربیده
ضم زا وجیم وسکون نون وفا ایله بلا هاء زنجفردن غلط اولوب
فارسیده فتح شین وکاف عجمیه وسکون نون وراء مهمله ایله

* زنجفیل *

شنکرف دیرلر * زنجفیل * شقاقل نباتنه شبیه زهر وثمرسز
خشبشک اصلی اولوب اعلاسی مازندرانده ظهور ایدن
معروف کوکک اسمی عربیده فتح زا وجیم وسکون نون وکسر

* زنديق *

ومد با ايله زنجبيل دن غلط اولوب فارسيده فتح شين وكاف عربيه وسكون نون وكسر وومد واو ايله شنكوير ديرلر * زنديق * تفوهى اكرچه غلطدن سالم اما تعريب ومذهب غريبلرنده اختلاف اولمغله تحريره مبادرت اولندى امام مطرزى معرب اللغه ده ابو الليث دن زنديقك اصلى فارسيده كسر زا وسكون نون ايله زنده جى يعنى درى معناسنه دهرى وملحده ووحدانيت خالقه وآخرته ايمانى اولميانلره اطلاقى نقلنى ختامده ابن دريددن اصلى فارسيده فتح زا وسكون نون ايله زنده اولديغنى وتفسير كبيرده زنادقه مأنويه اولوب مزدك نام شخصه منسوب اولمغله مزدكيه دخى اطلاق اولنديغنى وسيد شريفدن زنديق معرب زندى اولمسنى دخى اقوال محرره يه رديفا نقل وبيان بيورمشلر فتح زا ايله زنده وزندى هاء اختصاص ويا ياء نسبت ايله زردشت نام شخصك تأليفى زند نام كتابه اختصاصى ونسبتى اولان فرقه يه اسم اولملرى هرنه قدر ظاهر ايسه ده لغات فرسده زنده وزندى موجود اولمديغندن اسم كتاب اولان زنده قبل التعريب هاء اختصاص ويا ياء نسبت الحاق بعده تعريب اولملرى لازم كلور بو صورتك قواعد معربانه مغايرتى آشكاردر وصاحب قاموس فيروز آباديك زنديق دين المرأة معناسنى افاده ايدن زن دين دن معرب قولى ناقصات العقل والدين اولان نسوانه نسبت ايله دين زندقه ضعف وبطلان اوزره در ديمكدن كنايت ايچون زن دين دينلوب بعده تعريب اولنمشدر توجيهى هرنه قدر مناسب ايسه ده مذهب زنادقه مثللو بى اصل

تفصيل حال زردشت

اولديغى روشنادر استطراد زردشت فتح دال ايله غلطا مستعمل اولمغله صحيحى فتح زا وسكون را وشين وضم دال ايله زردشت درحسين وفائى روايتى اوزره زردشت لسان سريانيده حضرت ابراهيم على نبينا وعليه السلامك نام ناميلريدر سائر اسماء انبياء كرام مثللو شخص مرقومه تسميه اولنه وشمس فخرينك معيار جماليده تحريرى اوزره علماء ملت ابراهيميه دن مذهب آتش پرستانى احداث ايدن

كسنه نك اسميدر ومحمد كشميرى ذكر ايلديكى روايت اشهردركه
شخص مسغور منوجهر نسلندن اولوب اسم اصليسى ابسنتمان
اولان حكيم فيثاغورثك تلميذى حكيم افلادوسك شاكردخاصى
زردشت در استاذى حكيم مرقومدن اكتساب فنوندن صكره
حدود سيلانده بركوه عالى غارنده برمدت انزوا وورياضته مشغول
اولوب كتاب ابستاغى اول مجلده تحرير وتأليف وكتب سماويه دندر
بوكا مخاطب اولدم ديو دين باطل واين عاطلنى درج ايدوب
سلطنت كشتاسبدن اوتوز سنه مرورنده زردشت مسغور جبلدن
نزول ودراعهٔ سفيد ايله رداى آتش پرستانى اموزينه وضع وخضور
كشتاسبه وصول وادعاى نبوته آغاز ايدر معجزه طلب اولندقده
بكا آتش تأثير ايلمز جوابنه بناء اوزرينه اريمش باقردوكرلر اصلا متأثر
اولمديغنى كشتاسب كوربجك درآن ساعت دين مجوسى قبول ونبوت
زردشتى تصديق ايدر مكر مسغور مقدمجه وجودينى دافع المنار اولور
نسنه لر ايله ادهان ايلمش زردشتك اول تأليفى ابستاغ نام كتاب لغت
فارسيده محرر اولمغله براحد معناسنى فهمه قدرتياب اوله مامش حتى
اول زمانده اكثر لغاته واقف جاماسب حكيم دخى استخراجدن
عاجز اولدقده كتاب مرقومى بنه كندو شرح وانغامار الذكر زند ديو
تسميه ايلمشدر بنه بعض محلارى مبهم اولمغله بردخى شرح ايدوب
پازند تسميه ايلمشدر جمع ايلديكى اكاذيب وتأليف اراجيف اوچ قطعه
كتاب يشتيل صنع اولنمش اون ايكى بيك جلد بقره التون ايله نقش
اولنوب قلعهٔ اسطخرده دفن اولنمش وبا عهد ملك نوشروانده كتب
مسغور نسخ اولنمشدر دين باطل زردشت ايكى اصل قديمه مبنيدر
يعنى يزدان فاعل خير واهرمن فاعل شردر واتباعندن بعضيلر ايكى
الهه قائللردر يعنى نور وظلمت خذلهم الله تعالى *زور *مطلقا كوچ * زور *
وقوت معنالرينه اخفاء واو ايله مستعملدر فارسيده ادمان ايله كسبى
اولان كوج معناسنه ضم زا واظهار واو ايله زوردن غلط اولمغله
عربيسى القوت بالادمان اولور فارسيده خلقى اولان مطلقا كوچ

معناسنه

مطلب توان وتاب

معناسنه ضم تا ایله توان وعربیده ضم قاف وتشدید واو ایله قوت دیرلر
وتاب دخی فارسیده کوج معناسنه اولمیوب اول حالتدن عبارتدر که
برعمله مباشرت ایله یورلدقده اول حالت قالماز عربیده اول حالته مدطا ایله

نوش ونوشه

طاقت تعبیر اولنور وزبان فارسیده ضم تا وواو مجهوله ایله نوش قوت
وطاقت معنالرینه اولمغله آخرینه هاء اختصاص الحاقیله غدایه نوشه
اطلاق ایلدکلری قوت سبب قوت اولمسی بدیهی اولمه سندن

* زیرا *

مجازا تسمیه اولنمشدر * زیرا * اوندن ایچون معناسنه استعمالی معروفدر
فارسیده فتح همزه وکسر زا وسکون یا وفتح ومد را ایله ازیرادن
مخفف اولوب عربیده لام تعلیل ایله افاده اولنور لان وامثالی کبی
وازبرای مرقوم دخی ازبرای آندن مخفف اولمغله لسان فارسیده
فتح همزه وسکون زا ایله از عربیده حروف جاره دن من وعن
معنالرینه که ترکیده دن ایله وفتح با ومد را وسکون یا ایله برای عربیده
لاجل ده واقع لام تعلیل معناسنه درکه ترکیده ایچون ایله ومد همزه
وسکون نون ایله آن بعید ایچون موضوع اسم اشارت اولوب
عربیده ذاك معناسنه درکه ترکیده او ایله افاده اولنملری ایله معنای

* زیرك *

ترکیبیسی اوندن ایچون اولدیغی آشکار اولور * زیرك * مدرك وتیز فهم
یعنی قلبك کسکنلکی معناسنه فتح زا وسکون یا ایله مستعملدر فارسیده
کسر زا وسکون یا وکاف عربیه وفتح را ایله زیرك دن غلط اولوب

وجه تسمیه محل زیرك

عربیده فتح ذال معجمه وکسر ومد کاف ایله ذکی دیرلر استطراد
آستانهٔ امن آشیانه ده زیرك نام محلك وجه تسمیه سی بو صورتده رقم زد
براعهٔ طاش کبری زاده درکه ابو الفتح والمغازی مرحوم سلطان
محمد خان غازی بلدهٔ طیبه سالی منتصف ربیع الاولنده پنجاه ویك روز
محاصره وقتال وانواع مخاطره دن صکره قسطنطینیه یی فتح واول اثناده
سکز باب کنیسهٔ صغیره یی مساجد ومدارسه تحویل ایله تنویر واحیا
بیورملری ایله حالیا زیرك جامعی دیو مشهور مسجدك اطرافنده واقع
جراتی یومی اللی اقچه ایله زیرك لقب محمد افندی یه مدرسه
اوله رق توجیه واحسان بیورملرندن نام قالمشدر مولانای مشار الیه

رحمة الله علیه عنفوان شبابنده قدوة المشایخ الکرام الشیخ الحاج بایرام حضرتلرندن تعلم علم ایدر ایکن حدت ذکالرینه نظراً زیرك تلقیب بیورملرندن مشتهر اولمشدر بعده پادشاه علما حضرشاه جنابلرندن تحصیل علوم وفضائل ایدوب اولارسنه ده سلطان مراد مدرسی وثانیاً مدرسهٔ مرقومه یه مدرس اولوب تعیین بیوربلان یومیه اللی اقچه‌دن یکرمی اقچه ایله مصارف لازمه‌سین اداره بیوروب باقی اوتوز اقچه‌سین انقره‌یه الشیخ الحاج بایرام علیه رحمة الله الملك العلام فقراسنی انفاق ایچون ارسال بیوررلر ایمش علم شریفه کمال اشتغاللرندن کندولره عارض اولان غروره مبنی یوما من الایام حضور حضرت خلیفه ده ادارهٔ کؤس کلام ایدر ایکن السید الشریف الجرجانی حضرتلرینه رجهان فضیلت ادعاسنی التزاملری خاطر سلطان زمان محمد خان حضرتلرینه گران گلمك ایله صاحب درر منلا خسرو حضرتلرینی حاکم نصب بیوروب بروسه‌وی خواجه‌زاده مصطفی افندی ایله سبعهٔ ایام حضور پادشاهانه‌ده برهان توحیددن مباحثه‌یه قیاملرنده منلا زیرك علومده رأس مال اندك صاحبی اولدیغی هویدا اولدیغنه عدم تحمل ومدرسه‌ئی ترك ایله بروسه‌یه هجرت وانده آخرته رحلت ایلمشلر علیه رحمة الله واسعة * زیکیر * باش پارمغه پای چکمك ایچون طاقدقلری شیٔ معروفك اسمی فارسیده ایکی جزءدن مرکب کسر زا وسکون ها ومد کاف فارسیه ایله زهکیردن غلط اولوب عربی فصیحنه ظفریاب اوله مدق لغت مولده‌ده کسر کاف وسکون شین وتا ایله کشتوان دیرلرخنی دگلدر که نسوانك زینت ایچون استعمال ایلدکلری زهکیره دخی تشبیهاً اطلاق اولنمشدر فارسیده زه کریش وکیر طوتجی معنالرینه اولمغله معنای ترکیبیسی یای کریشنی طوتجی دیمك اولور تیرانداز یه معارفه‌مز مناسبتی ایله عن‌عنه ایله مسموعمزدر که قدیمده سپر وزهکیر ناموجود ایمش بنا برین عربی فصیحی معدوم مدر

* زیکیر *

❊ حرف السين المهملة ❊

* سائر *

سائر ❊ جميع باقی يعنی بتون قالمش معناسنه استعمالی شايعدرحتی
فلان ماده بويله اولدی سائری دخی اويله اولسون ديوب جميع
باقيسنی مراد ايدرلر هر بيده ❊ اكثر باقی معناسنه مدسين وكسر همزه ايله
سائردن معنا غلط اولوب فارسيده مطلقا قالمش معناسنه مد ميم
وسكون نون ايله مانده ديرلر فائده سائر كلمه سی جميع باقی واكثر باقی
واقل باقی معنالرينه دلالتنده واشتقاقنده علمای اعلام كثرهم الله تعالی
الی يوم القيام حضراتی اختلاف بيورمشلر حتی صاحب قاموس
فيروز ابادی السائر الباقی لا الجميع كما توهم جماعات ديوقيد ايلمشدر
اصح اقوال كلام دوربار حضرت سيد الابرار عليه صلوات الله تعالی
مادامت الليل والنهار ❊ متمسك اولوب تحريرمز اوزره لفظ سائر اكثر
باقی معناسنی افاده ايدر ديمك لازمدر زيرا اصحاب كرام رضوان الله
تعالی عليهم اجمعين حضراتندن غيلان ابن سلمة الثقفی حضرتلری
شرف اسلام ايله مشرف اولدقلرنده حبالهٔ ازدواجلرنده ❊ اون رأس
نسوه وارايمش حاللرندن صاحب شريعت عليه افضل التحية
حضرتلرينه سؤالنده افصح الفصحاء وابلغ البلغا حضرتلری اختر
اربعا منهن وفارق سائرهن يعنی دردنی اختيار وابقا وسائرندن
مفارقت ايله بيورملری سائرك باقی اكثر معناسنه دلالتنه برهان
وافيدر وحديث شريف فاذا شربتم فأسيروا كلامی كرامت
انجامی كه سؤر المؤمن شفاء ايله مفسر اولمغله بونلر دخی مدعامزی
تأييد ايدر وسؤر اطلاق اولنان بقيهٔ ماء درون وعاءده موجود آبك
نصف مشروبندن اكثر اولمسی بيان بيورمشلردر زيرا باقی اقل اولسه
شارب ثانيدن دفع عطش ايلمز وفم حضرت نبويدن جريان ايدن
البته جوامع الكلم اولمغله سائر باقی اكثر معناسنه دلالتی بی شبهه اولور
استطراد امر شريف حضرت نبويده اختر اربعا واقع اولمه سندن
فقهاء دين اختلاف ايلمشلر علماء حجاز مخيردر اون نسوه دن قنغی سنی
اختيار ايدرايسه ديوفتوی ويرمشلر وعلماء عراق اول الدقلری درت

نسوه ئی علی الترتیب ابقا بیوروب سائرلرینی تغریبی ترك بیورررلر دیو فتوی
ویرمشلر اما فقهاء جار اهل اصولك ترك الاستفصال فی حکایات وقایع
الاحوال مع الاحتمال ینزل منزلة العموم فی المقال قوللرینه متمسك
اولوب کلام مجز بیان نبویده ایهن ایله استفصال اولنمدی اخبارده
* سائل *
مخیردر دیو اثبات مدعی ایلمشلر * سائل * کثیر السؤال یعنی چوق طلب
ایله تعجیز ایدن تلنکی معناسنه مستعملدر عربیده معنای مرقومه
دلالت ایدن ضم سین وفتح همزه ولام ایله سئله دن غلط اولدیغی
دلنجی تصحیحمزذیلنده مفصلا تحقیق اولنمشدر لکن سائل طالب و متعلم
معناسنه دلالت ایکنی الشیخ احمد المتنبی الشامی سبعة الابحر نام
لغتنده غرایب الحدیث دن نقل ایلمشدر فارسیده صورت محررهده
طالب تلنکیه فتح راوبعده واو اول ومعدوله ثانی ایله روانخواه دیرلر
بو لفظ مرکب ایکی وجه ایله معنایه دلالت ایدر وجه اول روان جان
وخواه خواستندن مشتق اسنه یجی معناسنه اولمغله غلظت وثقلت
وتقاضا ایتمك ایله کویا جان استه یجی دیمکدن کنایه در وجه ثانی
روان رایج اقچه ویاروندهدن مشتق اولمغله اقچه استه یجی ویا کزوب
استه یجی معنالرینی اشکار اولدیغنه مبنی جمله معنالری ملاحظه سیله
* ساباط *
روانخواه سئله نك ترجمه سی اولور * ساباط * بغداد جوارنده رجله
نهری اوزرنده واقع طاق کسرینك وجودی ایله مشهور انام اولان
مداین نام بلدهٔ کبیره قربنده قریهٔ معروفهنك اسمی عربیده اکرچه
غلطدن سالم لکن ساباط مرقومك تعریبنده قواعده مغایرت درکار
اولمغله تحقیقنه مبادرت اولندی صاحب قاموس وامثالی علماء کرام
سین مهمله ومعجمه ایله بلاش آباد وبلاس آباددن معرب اولوب اباد
معمور معناسنه اولمغله بلاش ویا بلاس نوشروانك عمی سنك اسمی
اولدیغنی ادعا ایله اول قریه ئی بلاش ویا بلاس معمور ایلدی معناسنی
التزام ایلمشلر لکن لغات فارسیه ده شین معجمه ایله بلاش والد فیروز
تحقیق تعریب
شاهك لقبی اولدیغندن قطع النظر قاعدهٔ تعریبه مغایرتی آشکاردر
اما سراوحه فضلای روم کمال پاشازاده مرحومك معرب

رسـاله سنده ساباطك اصلى كلتيندن مركب شاه آباددر تحريرى
ملايم عقل سليمدر زيرا شاهدن مرادى نوشروان و يا غير اولمسنه
مانع اولميوب قواعد تعربيه دخى مطابق اولور بوصورتده شاه
معروف وآباد معمور معناسـنه اولمغله اصلى آبادشاه اولوب علميته
نقلده مضاف اليهك تقديمى ايله شاه آباد اولديغنه مبنى معناى تركيبيسى
بومحلى پادشاه معمور ايلدى ديمك اولور قريهٔ مرقومه نك طول
بلدى فطنه وعرض بلدى م لك درجه ودقيقه در استطراد
مشهور انام مداينده واقع طاق كسرينك ارتفاعى سكسان ذراع
وبر ركنندن ركن آخره وارنجه طقسان بش ذراع وسعتى اولديغى
رقم زدهٔ يراعهٔ مورخيندر وامثال عربدن ابشر ومعطل آدم
حقنـده ضرب اولنان مثل مشهور كه افرغ من حجام ساباط ديرلر
مورد مثل برقاج صورت ايله روايت اولنمشدر برى نوشروان لقب
شاه كسرى بردفعه قريهٔ ساباطه نزولنده الحاجـه حجام مرقوم
حجامت ايتدكده اغناسى وديكرى سفر مرقومده موجود معسكرى
اولنلردن محتـاج علاجنـه حجامت ايتمك ايله غنا حاصـل ايدوب
الى آخر العمر ترك صنعت ايتمه سيدر اما كتب امثالده وجه
* سار * آخرى دخى محرردر * سار * پيوندن بوقارو جملهٔ عضو يعنى
باش معناسنه بين الاعجام استعمالى شايعدر فارسيده اعضاء معلومه
يعنى ديه وقاش وكوز وسائر عضولرى حاوى باش معناسنه فتح سين
وسكون را ايله سردن غلط اولوب عربيده فتح را وسكون سين ايله
فرق ساروسر رأس ديرلر پوشيده اولميه كه محرر اولان كلمهٔ سار لسـان فارسيده
اعضاء محرره دن بعض اولان باش ديه سى معنـاسنه دركه عربيده
فتح فا وسكون را ايله فرق ديرلر وسائر ديه معناسنه باشه دلالتى چشمه
باشنه چشمه سار وقبو باشنه چاهسار وباشى اشاغى اولانه نكونسار
وامثاللرى كبى الفاظ مركبه لرده معلوم اولديغندن قطع النظر
سار كلمه سى عموما محل وجاى ونسبت واضافت معنالرينه دركوهسار
ونمكسار كبى وشبه ومانند معناسنه دركه مشكسار وعنبرسار كبى

ودوه معناسنه درکه شتربانه ساربان دیرلر * سامره * بغداد قربنده — * سامره *
معتصم بالله خلیفه نك بناسی قریهٔ معروفه نك اسمی عربیده هرکیم
کوردی ایسه مسرور اولدی معناسنه دلالت ایدن ضم سین وتشدید
را ایله سرمن رأی دن غلطدر قریهٔ محرره نك وجه تسمیه سی بو صورتده — وجه تسمیه
تصحیح اولنمشدرکه خلفاء عباسیه دن ایکیوز اون سکز تاریخ هجریسنده
خلافته بیعت اولنان معتصم خلیفه قریهٔ مرقومه یی احداث وبناسی
تکمیلنده عسکر فراوان ایله تماشاسنه وارد قده لطافت طرح ابنیه وجیادن
آب وهواسندن معیت معسکرنده موجودلردن هرکیم کوردی ایسه
مسرور اولمه سندن سرمن رای دیو نام قالمشدر قریهٔ مرقومه نك
طول بلدی سطمه وعرض بلدی لدن درجه ودقیقه در * ساعی — * ساعی *
پیاده تحریرات کتوریجی پیك وقاصد معناسنه مستعملدر عربیده مد سین
وکسر ومد عین ایله ساعی دن غلط اولوب فارسیده مدتون وفتح میم وبا
وسکون را ایله نامه بر دیرلر معلومدرکه فتح سین وسکون عین ایله سعی — جابی معروف
سکرتمك دیرلر ساعی مرقومك اول وضعی ذکات ارض جمعنه مأمورلرك
اسملریدر که زمانه مزده جابی ایله تعبیر اولنور اول طائفه نك کثرت
مشی وسائر افعاللرینه تشبیهاً ویاسعی ایله زمان قلیلده محل
بعیده تحریرات ایصال ایتملرندن نقل اسم اولمشدر * سپا — * سپا *
اکثری مساجدده ایقاد قنادیل وخیمه نشین ابنای سبیلك
اثواب اوبزه سی ایچون استعمال ایلدکلری وسائر جمیع اوچ ایاقلو
نسنه لرك اسمی غلط اندر غلط صپه دیو مستعملدر فارسیده
کسر سین وفتح ومد بای عجمیه ایله سپادن غلط اولوب عربیده
کسر شین ایله شجاب دیرلر معلوم اولوالنهادرکه سپا آلت معروفه نك
اسم خاصی اولمغله بعضی ارباب لغتك فتح سین ایله سپا وسه پای
وسه پا قیدلری نابجا اولور * سبا * اقلیم یمنده مأرب ناحیه سنده — * سبا *
بلقیسك تختگاه مشهوری وفرقان کریمده مذکور بلدهٔ معروفه نك
اسمی مد ایله مستعملدر عربیده افصح اولان جبل وزننده قصر ایله
سبأ اولوب فارسیده مد ایله سبا شایعدر بلدهٔ مرقومه نك

قصهٔ خرابیهٔ سبا

طول بلدی سح وعرض بلدی مد درجه در استطراد قصهٔ وحصهٔ خرابیت بلدهٔ سبأ ظهور سیل العرم هرنه قدر مشهور ومعلوم ایسه ده قد ندب الی الاذکار وجعل صیقلا للافکار مصداقی قلم شبدیز ترقیمه جنبان اولدی بلدهٔ محرره نك احسن واخصب واطیب بلاد اولدیغی استعیذ بالله لقد کان لسبأ فی مسکنهم آیة جنتان عن یمین وشمال کلوا من رزق ربکم واشکروا له بلدة طیبة ورب غفور آیهٔ کریمه سی توصیفنه مبنی ناحیهٔ مأربده میاه جاریهٔ بی عد وپایان وجودی ایله هرسنه اوج دفعه زرع وحصاد واقع اولور ایمش وسرلوحهٔ بلدانی سبأ محرره ده اثنی عشر اماکن سائره ده عدیم الوجود طیبهٔ مستفرح البشر موجود ایمش اول حیه وعقرب ونمله وبعوضه فقدانی ثانی مسافرانك بلدهٔ مرقومه ساعت دخوللرنده مالزمهٔ ابنای سبیل قمله وبرغوثك اندفاعی ثالث مریضك عدم وجودی رابع خارجدن واصل وداخل مریضك صحتی خامس اعما ومجنون ومفلوجك انعدامی سادس بلاد سائره دن ورود ایدن مجانینك آنبدن اغتسال آننده افاقتی سابع تمام خرمنده بر ریح لطیف ظهوری ایله محصوللندن کیاهی تفریقی ثامن کمال اعتدال هواسی تاسع سبب ثامنه مبنی سکاننك صیفا وشتاء لباس واحد ایله امرار اوقاتلری عاشر نسوانه بهران تفربده رجعت بکارت حادی عشر وضع حملده نسوانك الم واضطراب کورمه لری ثانی عشر بلدهٔ مرقومه ده استعمال اولنسان اثوابك کهنه اولمه سیدر امانص قاطع استعیذ بالله وارسلنا علیهم سیل العرم ایله مثبت داهیهٔ دهیا بووادیده اسالهٔ براعهٔ مفسرین ومورخیندر که اطراف جبالدن سیلان ونزول ایدن میاه وسیولی حبس وبند ایچون احجار وحدیددن مابین الجبلین ایکی فرسخه قریب بر سد سدید ترصیف وتشیید اولنوب وقت حاجتده زروعاتلرك استاروایه بعضها فوق بعض لایعد مخارق پیدا ولزومندن ازید سیل وقوعندن اطرافنه وخصوصا جانب بحره صرف واسکاب ایچون برنیچه مساریب دخی ترتیب ایلشلر لکن بانئ سد مرقومده اختلاف

واقعدر بعضيلر بلقيس وبعضيلر لقمان بن عاد ديمشلردر اما حريرينك
مقامات نام مؤلفي شارحي ابو العباس شريشي اعشي نك ابياتني تمسك
ايله ملك حميرك بناسي اولديغني ادعا ايلمشدر نظم رخام بنية لهم
حمير اذا جاء مأرم لم يرم واروى الزروع واعنابهم على سعة أوهم
اذ قسم فعاسوا بذلك في غبطة فجاءت بهم جارف منهدم اهل سبأ
محرر اولان نعم كونا كون سبحانيه به عدم تشكرلرندن من طرف الرب
اوج نبي محترم مبعوث اولدقده انلري دخي تكذيب وعبدهٔ شمس اولملرينه
مجازاة حضرت قادر قيوم موش دشتي ديدكلري جرذ نام دو بيهٔ
حقير الجثه‌ئي سد سديدك هدمنه تسليط بيورمشلر اما اول اوانده
اكبر كبراء سبأ عمرو بن عامر ايمشكه كمال ثروت وكبر ونخوتندن
بركيديكي لباسي بردخي اكتسا ايلميوب مزق ايله پاره پاره ايلديكندن
مزيقيا تلقيب ايلمشلر يوما من الايام مزيقياي مرقوم بلدهٔ سبأ
كاهنه‌لرندن طريفه نام فاجره‌يه سدك انهدامي ومدينهٔ سبانك خرابي
قريب‌مدر سؤالنده زن مسفوره بل اقرب ديو جواب ويرمه سنك
علامتني استفسارنده كاهنه بو كون سدك تحتنده برجرذ كوردم اللري ايله
حفر واياقلري ايله تقليب ايدر علايم سائره‌نك دخي دلالتي ايله البته
اقريدر حكمنه اعتمادا مزيقيا دخي اطراف سد تماشاسنه روان
اولدقده بقدرة الله الملك القادر برجرذ صغير بناي سددن اللي نفر
رجالك تقليبنه قادر اولمدقلري برحجر كبيري چوكان ساقي ايله
كوي كبي غلطان ايلديكني مشاهده ايلدكده مزيقيا متحيرا بيت
ابصرت امرا هاج بي برح السقم من جرذ كفحل خنزير اجم ديه‌رك
خانه‌سنه عود وانصراف وجلاي وطنه شد نطاق عزيمت ايدر
اما املاك واشياسني بيعه بهانه ولدينه تعليم ايدر كه يوم آتيده اهالئ
بلده‌ئي دعوت ووجوه قبائل ايله هم صحبت ايكن مواجههٔ ناسده سكا
هرنه امر ايدرايسم سن اقبح رد ايله مخالفت ايله دبر فرداسي ترتيب طعام
ودعوت خاص وعام اولندقده پسري طبق فرمودهٔ پدر حركتندن
كويا مزيقيا بغايت رنجيده اولوب بويله ولد نارسيده سي باباسنه عاق

بلده‌ده

بلدەدە بوندنصكرە بنم بسكونم محبالدر ديەرك خصونماسدە ايمان
غلاظ ايلە قسم ايدوب بعدە املاك واشياسنى بيعە بدأ ايدر جمقاء بلدە
مر قومە اغتنموا من غضب عمرو واشتروا منه قبل ان يرضى ديەرك بهاء
رخيص ايلە اشياء عالى وغالى اشترا سنە سعى ايدرلر عقلاى قبائلدن
بعضيلر البتە بوندە بر سر خفى دركاردر ديو تفتيشنە دامن درميان ايدەرك
كاهنەنك خبرينه ومزيقيانك مشاهدە سنە وقوفلرندە رؤساى
قبائل عرب جمع اولوب ياكاهنة طريفەدن ويامزيقيادن نفس
وقبائللرينك احوالنى استفسار دە مسئول قنغيسى ايسە جواب ايدركە
بن اطراف بلدان وبقاعى تعداد وتوصيف ايدەيم سزلر قبيلەكز خلقنە
انسبنى اختيار ايدلك ديوب ذكرە اغاز ايدر هر كيم امل بعيد وجمل
شريد صاحبى اولمق استر ايسە قصر عمان مشيدە توجه ايلسون
جمل شريد سورلمش دوە ديمكدر يعنى صاحب جمال اولمقدن كنايەدر
عندە قصر عمانە اولاد ازددن قبيلهٔ فهر ان توجه ايلمشلر وهر كيم
ازمات دهرە صبر ايلە جلد وقسر صاحبى ايسە بطن مرەدە اراكە
توجه ايتسونلر خزاعە قبيلەسى اراكى اختيار ايلمشلر وهر كيم لركە
وحلدە راسيات ومحلدە مطعمات قصد ايدر يثرب ذات النخلە توجه
ايلسون وحل چامورلو ديمكدر ابى فراوان ديمەدن كنايەدر يثرب يعنى
مدينهٔ منورەيە اوس وخزرج قبيلەلرى توجه وارتحال ايلمشلر وهر كيم
خمر وخمير وامر وتعمير وملبس ديبا وحرير مراد ايدر ايسە ارض
شامدە بصرى وعويرە توجه ايلسونلر ديمە سيله بنى غساندن جفنه
قبيلەسى بصرى وعويرە توجه ايتمشلر وهر كيم ثياب رق وخيل وعتاق
وكنوز ارزاق استر ايسە عرض عراقە كتسون ديمەسندن جذيمة
الابرشكە مالك بن فهم الازديدر مع عشائرە عراقە ارتحال ايلمش وسائر
انساب عربك تفصيلنى ارادە بيورانلر تاريخ ابن خلدون امثالى
* سبا * مفصلات تواريخ عربيە مراجعت بيورسونلر * سپاه * اتلو عسكر
معناسنه اولمغلە ارباب لغت اصلنە تعرض ايلمشلردر فارسيدە اصلى
ايكى جزءدن مركب كسر همزە ايلە اسپه اولوب هر يدە مطلقا لشكر

معناسنه جعفر وزننده عسکر دیرلر پوشیده دکلدرکه سپاهك اصلی اسپه اولمسی سبب ایله هاء اختصاص نسبتدن مرکب اولمغله اتلو عسکر معناسنه دلالت ایدر کثرت استعمالدن تخفیفا همزهٔ اولی حذف اولمشدر بعده تأکید نسبت ایچون الف زیاده سیله سپاه اولور لکن تورکی نسبت ایله سپاهی دخی بوصورت ایله توجیه ممکن اولورکه فرد انسان نوع انسانه نسبتده انسانی اولدیغی کبی صنف معروف عسکری اصناف سائره یه نسبت ایله سپاهی اوله

سبقة اللسان * سبقة اللسان لسان ایلرویه کچمك یعنی متکلمك من غیر رویة تفوهی که سرج لسان دخی دیرلر عربیده سبق اللسان دن غلط اولوب فارسیسی کذشتن زبان اولور خفی دکلدرکه سبق ضرب بابندن اولمغله مصدری سبق کلور سائر مصادره قیاسا تاالحاقی خطا اولدیغنه مبنی فلانی سبقت ایلدم دیمك دخی غلط اولور اکر سؤال وارد اولورایسه که سبقتك اخرنده واقع تا بناء مره تاسی اولمغله سبق سبقا واحدا قصدی ایله تعبیر صحیح اولور ایکی وجه ایله جواب ممکن اولور اولا قائلك مرادی معنای مره اولمیوب معنای مصدر اولدیغی اشکاردر ثانیا کتب لغاتده استعمالات عربی تتبع ومجالس کبرای فحولده کوش جان ایله استماع کلام ایدنلرك سبقت برکره سبق ایلمدیکی معلوملریدر

ستل * ستل * باقردن مصنوع قولپلی باقراج وانواعی ادعیه نك اسمی کسر سین ایله مستعملدر فارسیده فتح سین وسکون تا ایله ستل دن غلط اولوب عربیده فتح سین وتا یرینه طاء مکسوره ایله سطل استعمالندن معرب اولمسی هرنه قدر ظاهر ایسه ده تعریبنه ظفریاب اوله مدق

سجده * سجده * سجوددن اسم یعنی فلان سجده ایلدی دیو فتح سین ایله استعمالی شایعدر عربیده کسر سین ایله سجده دن غلط اولوب فارسیده اسم مخصوصنه ظفریاب اوله مدق معلومدرکه ضم سین وجیم ایله سجود لغة مسکنت کوسترمك واصطلاحا النی یره قومادر باب اولدن سجودا مصدر اولور صورت معلومه نك اسمی کسر سین ایله سجده اولدیغی ائمهٔ لغت بیان

ایلمشلردر اما فتح ایله شیوعنه سبب سورهٔ شریفهٔ سجده نك اسمی مفتوح اولمسی غیر بعید در * سحور * فعل متسحر معناسنه یعنی طعام فعلنی اجرا محلنده فتح سین ایله سحور ایلدیکزمی سئوالی شایعدر عربیده ضم سین ایله سحوردن غلطدر زیرا فتح سین ایله سحور سحر وقتنده اکل اولنان طعامك اسمی اولمغله فارسیسی ضم تا ایله توش وارنکاه اولور * سخن * سوز معناسنه اولوب فتح سین وضم خاء معجمه ایله سخن وضم سین وفتح خا ایله سخن اکرچه ایکیسیده غلطدن سالم اولدقلری ارباب همتك معلوملریدر اما مدلولنی بیانده نوع فائده ملاحظه سیله تفصیله مبادرت اولندی عربیده کلام وفارسیده سخن وترکیده سوز بلافرق اوچی لفظی ونفسی یه دلالت ایدرلر کلام لفظی معلوم وکلام نفسی منبعی فؤاد یعنی کوکل اولان کلامدرکه بو بیتدن ظاهردر بیت ان الکلام لفی الفؤاد وانما جعل اللسان علی الفؤاد دلیلا اما ضم کاف فارسیه وسکون فا ایله کفتار سخن معناسنه اولدیغی اشکاردر ایکی جزءدن مرکب اولوب سوزدیزمك معناسنه دلالت ایدرکه عربیده نظم کلام دیرلر کفتار ورفتار ودیدار کبی ترکیبی خفی مرکباتدندر جزء اخیرلری آوردن دن کتوریجی معناسنه اسم فاعل اولان ارنده دن مرخم اردر ترخیم اخر کلمه دن بعضی حرفك حذفنه اطلاق اولنور کلام فرسده کثیر الوقوعدر بعد الترخیم ار کفت اولمغله معنای عام ترکیبیدن معنای خاص علمیته نقلدر مضاف الیه تقدیم ایله کفتار اولمشدر وقس علیه الباقی ونظم کلام سوزی کتورمکه باعث اولدیغندن کفتار دیغشدر باعث فعله فاعل اسمنی استعاره اکثر السنه ده شایعدر سداد * یعنی بین العرب مشهور اولان فیه سداد من عوز کلامنده واقع سداد فتح سین ایله شایعدر عربیده کسر سین ایله سداددن غلط اولدیغی منقبهٔ اتی البیاندن مستبان اولور سداد کسر سین ایله سرحدلرده کدك سدایده جك نسنه وفتحتین ایله عوز احتیاج معنالرینه اولمغله معنای ترکیب بو امرده احتیاج

* سحور *

* سخن *

مطلب فرق سخن وکفتار

تعریف وترخیم

* سداد *

منقبه نضر بن شميل

كدكلك شدايده جك نسنه موجوددر ديمك اولور مقامات صاحبى
حريرى درة الغواص نام مؤلفنده شويله رقم كشيدهٔ تحرير اولور كه
خلفاء آل عباسدن يوز طقسانى التى سالى رجبنده خلافته بيعت
اولنان مأمون خليفه ع قدر زر زركر شناسد قدر كوهر كوهرى
مصداقى ليلا ونهارا علما وادبا ايله هم مجلس اولمه سندن ليلا من الليالى
نزد خليفهٔ مأمونه ادباء عصرنده نضر بن شميل المازنى ثياب
مشقوق و پريشان ايله دخولنده حضرت خليفه لطيفه كويا اولوب
اى نضر بو حال ايله حضور خليفه يه دخول محالدر اهلك تجوز اولمغله
عدم خياطه دن غيرى ضرب ايله دخى زياده اثوابنده شكاف پيدا ايلمش
خطابنه نضر داعئ دولت عليه لرى شيخ ضعيف اولديغمه مبنى كرك
هوادن وكرك مجلس عاليلرنده جابدن عارض حرارتى تبريده
سبب ملاحظه سيله درون وجوده بيت اثوابدن پنجره لر كشاد ايلدم
جوابنى دخى خليفه قبول ايليوب راويسى اولديغم برحديث صحيح
واردر جهاتايله سبب فلاحك اولور بناء عليه سنى دخى تزويج
ايدهلم بيوروب حديث شريفى حدثنا هشيم عن مجاهد عن الشعبى عن
ابن عباس رضى الله تعالى عنهما قال رسول الله صلى الله تعالى عليه
وسلم اذا تزوج الرجل امرأة لدينها وجمالها كان فيها سداد من عوز
كلام حكمت نمونده واقع سدادى خليفه فتح سينك ايله قرائت بيورملرى
ايله نضر فتح سين لحندر صحيحى كسر ايله سداددر ديدكده مأمون
خليفه متكيا متوسد وساده استراحت ايكن غضبناك ايكى ديزى
اوزرينه كلوب يا نضر سنك حدكيدر بنى لحنه نسبت ايدرسين خطابنه
نضر ولى النعمتم حضرتلرى افصح الفصحا وابلغ البلغادر راوى يه
تبعيت لازم اولمغله لحن وغلطى هشيم ايلمشدر اداسندن ممنون ومستريح
اولوب اى نضر فتح وكسرك فرقى نه در بيان ايله بيوردقلرنده نضر
فتح ايله سداد صواب واستقامت وتوجه وقصد ودين وطريق
معنالرينه اولوب كسر ايله سداد مالدن معيشته كفايت ايده نه
وكندو ايله هر شى سد اولان نسنه يه ديرلر ديدكده خليفه بو معنايه

فصحاى

فصحای عرب وافقلره بدر دیو سؤال بیوردقده عثمان بن عفان رضی الله تعالی عنه حضرتلرینك ابن عمی عمرك ولدی بلغای عربدن عبدالله العرجینك بیت اضاعونی وای فتی اضاعوا لیوم کریهة وسداد ثغر بیتنی ایرادندن خلیفه بغایت فرحناك اولوب قبح الله من لا ادب له دیو بیورمشلر بونده بی ادبدن مراد غلط کو یان اولدیغی اشکاردر بونك امثالی ارباب معارف ایله مسامرهٔ شاهانه دنصکره صلوة عشائی معیت ایله بعـد الاداء خلیفهٔ مأمون حضرتلری برورق پاره کتب واملا وبندکان خاصندن برینه اعطا ونضر بن شمیل ایله معاوزیری فضل بن سهله ایصالنی امر بیوررلر رقعهٔ خلیفه فضله وصولنده قرائت ایدوب یا نضر حضرت خلیفه ایده الله جنابکزه اللی بیك درهم احسان بیورمشلر ع عواطف کرمایه بهانه لازمدر معلوم لکن سببی بزم مجهولمز اولمسی روا دکلدر دیدکده نضر ماجرایی عـلی ماجرا فضله افاده سنده مومی الیه علی طریق اللطیفه نامناسب حرکت ایله نیچون خلیفه حضرتلرینه غلط سویلدك دیو رد ایله جوابه جسارت ایلدك خطابنده بنده عذر اولینی اعاده ایدوب ابقاه الله تعالی خلیفه حضرتلری حاشا ثم حاشا خطایه نسبت اولنه مشارالیه جنابلرینك حفظ وتکلمی اصوب صوابدر لحن انجق اعرابه عدم مراعـات ایله مشهور غلط کو راوی هشیمکدر زیرا الفاظ فقهای کرام وروات احادیث فخـامه تبعیت صواب کولك اولدیغی امر بدیهیدر حسن تعبیرندن فضـل بن سهل دخی ممنون اولوب عطیهٔ شاهیه اوتوز بیك درهم دخی ضم ایله سکسان بیك درهم احسان ایلمشلر علیهم الرحمة * سـدف * درونـنده انجو بولنان حیوان بحرئ معروفك اسمی عربی وفارسی مشترك اولان فتح صاد ودال وسکون فا ایله صدفدن غلط اولوب لسان دریده مراد فی کوش ماهی اولدیغی فرهنکارده مسطوردر * سدف * کثیر المنافع وکریهة الرایحة معروف نباتك اسمی عربیـده فتح سین ایله سذابدن غلط اولوب فارسیده ایکی کلمه دن مرکب ناخن پریان دیرلر معلومدرکه

* سدف *

* سدف *

مدنون وضم خاء معجمه وسكون نون ايله ناخن طرناق وفتح باى
فارسيه ايله پريان جمع پرى معنالرينه اولمغله معناى تركيبيسى پريلر
طرناغى ديمك اولور لكن بو اسم سذاب معروفه دلالت ايتميوب
سذاب انواعندن برنباتك اسمى اولمغله فارسيده سذاب مشهورك
اسم مخصوصنه ظفرياب اوله مدق * سراج * سوقيوندن متخذ
سروج وملازمهٔ سائره سنه وخانه كبى اتباعدن تسريج دوابه
مأمورلره تخفيف رايله اطلاقى شايعدر عربيده متخذى يعنى اكر
الوب صاطن معناسنه فتح سين وتشديد را ايله سراج دن غلط اولوب
فارسيده اكرجى معناسنه كسر زا وسكون يا ونون وراء اخير وفتح
كاف فارسيه ايله زينكر ديرلركه عربيده اكرجى معناسنه كسر سين ايله
سراجى تعبير اولنور اتباعدن اولخدمته مأموره ينه تشديد را ايله
اطلاقى غير بعيددر * سراسر * فروهٔ سموره قابله نوب وزراى
كرامه الباس اولنان قماش معروفك اسمى فارسيده سرا سريسم
لفظندن مرخم وعامى خاص اوزره اطلاق قبيلندن لفظ سراسردن
مأخوذدر مخترعاتدن اولديغنه مبنى عربيده اسم مخصوصنه
ظفرياب اوله مدق خفى اولميه كه لسان فارسيده ايكى كلمه جنس واحد
اولوب ميانلرنده الف واقع اولسه مقابله ومساوات معنالرين افاده ايدر
سرباش معناسنه اولديغى معروف ومحرر اولان سراسرك معناى
حقيقيسى باشدن باشه ديمك اولور وقماش معروفك مجموع نقشى صرمه
وقلابداندن نسج اولنمغله وجه مشروح اوزره سراسرد تمشدر
ميان مجانسانده واقع الف طوطاق طوطاغه معناسنه لبالب معروف
لكن صوكاريله مساواتده استعمالى مجاز اولور ودنكادنك معناى
اصليسى حوله نك ايكى طرفى برابرلكى اولمغله كثرت استعمالدن
مطلقا وزنده استعمال اولنمشدر وپنجه طوطشمه ده پنجا پنج
وچكشمه ده كشاكش وايكى درلو نسنه وجودنده كوناكون وامثاللرى
مقابله ومساوات زبان مرقومده كثير الوقوعدر اما نزد يعنى يان
معناسنه فتح با وسكون را ايله ايكى بردن مركب برابر برى يانده

* سراج *

* سراسر *

مطلب
الالف الواقع
بين المجانسان

دیمك معناسنه موضوع اولمغله غلبهٔ استعمالدن مطلقا تساویه علم
اولمشدر * سرچه * کثیرالوجود طیر معروفك اسمی همجنسی * سرچه *
صوکارلرنده تعیش ایدر قوبروق صالان دیدکاری مرغك اسم
فارسیسی فتح سین وجیم عجمیه وکسر را وسکون یا وها ایله سربچه دن
غلط اولمسی ملایمدر مشهور سرچه یه عربیده ضم عین ایله عصفور
وفارسیده اولی مضموم وآخری ساکن کاف عربیه لر وسکون نون
وشین وکسر جیم ایله کنجشك دیرلر * سرخوش * عموما شرب خمر * سرخوش *
ایدنلره اطلاقی شایعدر فارسیده حد سکره وارمش نیم مست
یعنی چاقرکیف معناسنه ایکی جزءدن مرکب سرخوش دن
معنی غلط اولوب عربیده فتح نون وسکون شین ایله نشوات
دیرلر اماحد سکره بلوغه عربیده نشوان وزننده سکران وفارسیده
فتح میم وسکون تا ایله مست دیرلر سرخوشك جزء اولی باش معناسنه
فتح سین وسکون را ایله سر موصوف وجزء ثانیسی کوزل معناسنه
ضم خا ایله خوش صفتدر زبان فارسیده واقع وصف ترکیبیلرده
سبکبار ولاغرمیان کبی صفتی تقدیم ایدرلر * سرداب * زیرزمین * سرداب *
یعنی یرالتنده کرمیٔ کرماده آرام وصوصوغتمق ایچون اتخاذ
اولنان محل معروفك اسمی اکرچه غلطدن سالم لکن فارسیده
ترکیب خفی ایله ایکی جزءدن مرکب فتح سین وسکون را ایله سرداب
تعبیر اولنوب معربی کسر سین ایله سرداب درمعلوم اوله که سرداب
مرقومك اصلی فارسیده سردابه اولمغله فتح سین وسکون را ایله سرد بارد
یعنی صووق ومد همزا ایله آب صو واخرینه هاء اختصاص لحوقی ایله
صووق صویه مخصوص محل دیمکی افاده ایدر استطراد مقامات رد حریری
صاحبی حریری مرحوم درة الغواص نام مؤلفنده سردابك معرب صاحب المقامات
اولدیغندن ذهول وکلام عربده فتح اول ایله فعلال وزننده
کلماتك عدم وجودینی ادعای نامعقول ایلمشدر اولا اصلی فارسیده
فتح ایله اولمغله معربی مکسور لازم کلور ثانیا فتح اول ایله فعلال وزنی
فرقان کریمده صلصال ووسواس دیو ثابت ایکن انسان اولانه

* سرسم * وسوسه دخی ایراث ایلمز * سرسم * کندعقل وابله واحمق وکارنده متحیر معناسنه استعمالی شایعدر فارسیده باشه عارض علت معناسنه مدسین ثانیه ایله سرسام دن غلط اولوب عربیده علت مرقومه نك اسمی ینه محرر اولدیغی اوزره مستعملدر حفظنا الله تعالی علت مزبوره مبتلا اولنلره تشبیها اندك فهم اولنلره اطلاقی نابجا دکلدر اما ترکیده سرسم دیوب اراده ایلدکلری معنایه عربیده ضم دال ایله دعبوس وفارسیده فتح سین ایله سراسیمه دلالت ایدر فائده علت محرره شرح قانونده بیان اولندیغی عباره ایله ترقیم اولندی السرسام هولفظ فارسی مرکب من کلمتین السر هوالرأس والسام هوالورم واقع اولمشدر وسراسیمه نك دخی ایکی کلمه دن ترکیبی ظاهردر جزء اولی معلوم ثانیسی آسیمه که آسیبه دن مبدلدر زیرا لسان فارسیده بانك میمه تبدیلی شایعدر مد همزه ایله اسیب عربیده صدمه ایله تعبیر اولنان حالتدر که وجود انسانه و یا بر هیئت مشخصه یه برقوی ومتین نسنه نك طوقنمسیدر آخرینه لاحق اولان ها علمیته نقلده اختصاص ایچون الحاق اولندیغی کرارا ذکر اولندی بونك دخی اصلی باشنه برنسنه طوقنمق ایله مختل الدماغ اولنلره موضوع اولوب بعده تعمیم اولنمشدر * سرکنجبین * شیء مطلق ذکر

* سرکنجبین * اولندقده کما له صرف اولنمق قاعده سنه مبنی مراد سکنجبین ساذجدر یعنی ایام حاره ده استعمال ایچون بقراطك ایجاد ایلدیکی شرابك اسمی فارسیده کسر سین وفتح کاف عجمیه تبن ایله سکنکبین دن معرب ینه اعراب مرقوم ایله سکنجبین دن غلطدر سکنکبین مرقوم دخی ایکی کلمه دن مرکب سرکنکبین دن مخففدر کسر سین وسکون را ومد کاف فارسیه ایله سرکا سرکه وفتح همزه وکاف عجمیه وسکون نون ایله انکبین بال معنالرینه اولوب الفین متتابعین قرائننده نوع ثقلت اولمغله حذف ایله سرکنکبین دینمشدر کتب طبیه مطالعه بیورنلرك معلوملریدر سکنجبینك انواعی اولوب هربری علت مخصوصه یه ترتیب اولنمشدر سکنجبین دوشابی وسفرجلی واصولی

وافتيمونی وبزوری وانجدابی كبی اما مطلقا ذكرنده مراد سادجيدر لكن متأخرين عسل بدلی سكر اضافه سنی مناسب كورمشلر وطريق طبخی سكر وياعسل سركا ايله متساويا قوامه كتورمه دن عبارتدر

* سركه * سركه * ماء عنبدن طبخ ايله اعمال اولنان ذخيرۀ معروفه نك اسمی فارسيده كسر سين وسكون را ومد كاف عجميه ايله سركادن غلط اولوب عربيده فتح خاء معجمه وسكون لام ايله خل ديرلر

* سروی * سروی اكثری قد محبوبه تشبيه اولنان دائم الخضره شجر معروفك اسمی سلوی دخی مستعملدر عربی وفارسی مشترك اولان فتح سين وسكون را ايله سرودن غلطدر ايكی نوع اولور برقسمی شاخلری پريشان وهر طرفه متمايل كه تركيده ايركك سرو وفارسيده سروناز ديرلر وقسم ديكری شاخلری طوغری وبری برينه ملاصق وسراپا هموار وموزونكه تركيده مطلق سرو وفارسيده سروآزاد ديرلر قسم اخيردن براصل اوزرنده ايكی شاخ كبير متفارقدن عبارت اولنه فارسيده سروسهی ديرلر وشجر مرقوم بحره اون ايكی ساعتدن ابعد محلده غير نابت اولديغی مجربدر

* سطبر * سطبر * غليظ يعنی بوغون وقالن نسنه معناسنه اشعاره قافيه ونثرزه سجع اوله رق آثار متفرسان رومده واقع اولمشدر فارسيده كسر سين وفتح تاء مثناة وسكون باء موحده ايله ستبردن غلط اولوب عربيده كسر جيم وسكون را ايله جرفاس ديرلر

مطلب حروف فارسيه

فائده زبان فارسيده حرف طائك عدم وقوعنه اطلاعی اولنلره اثبات مدعايه حاجت قالمز لسان مرقومده وارد اولميان سكز حرف بو قطعه ده جمع اولنمشدر نظم هشت حرفست آنكه اندر فارسی نايد همی تا نياموزی نباشی اندرين معنی معاف بشنواز من اين حروف وباد كيرای اهل دل ثاوحاوصاد وضاد وطاوظا وعين وقاف محرر اولان حاوعين مهمله تيندر وحرف ذال معجمه دخی اوائل كلماتده عديم الوجود اولوب اماسائر محللرده وقوعی ومهمله ايله فرقی خواجه محمود ابن يمينك قطعۀ مشهوره سنه تبعيت ايله پذر تحقيقمز ذيلنده بيان اولنمش ايدی لكن اصح بودركه استادان مدققين

وكاملان محققين شعرلرنده دال وذال فرقنه رعايت ايلملرينه مبنی زبان
مرقومده طقوز حرف ساقط عن الاستعمال اولور اما حرف صاد بعضی
محللرده سينه وحرف طا تايه تبديل اولنورلر بالسان عربيدن نقلده
ويامعرب قياسی ايله محرر اولان سطبركبی غلطات عوامده ودخی
فائی بايه وزائی سينه وواوينه بايه تبديل اولنور ودرت حرف كه
اوئل كلماتده وقوعلری بعيددر ثاء مثلثه وذال وضاد وظاء معجمات بونلره
بدل ياوجيم وژاء وكاف فارسيه لر ترقيم واستعمال ايدوب اوچر نقطه ايله
اشارت ومخارجه مراعت اولنور وفرس قديمده فا وقاف اعجمی
دخی موجود اولوب ڤ وڨ بوصورتده تحرير اولنورلر ايمش لكن
* سعد آباد * ترك اولنمشدر * سعد آباد * كاغد خانهٔ ارم نشانه نك اسم مشهوری
واطراف آستانهٔ امن آشيانه ده واقع اكثر حدايق همايون پادشاهی
آباد ايله ارداف اولنمشدر آباددن مراد بانیٔ عمارت ملاحظه اولنور ايسه
سعدبنا ايلدی ديمك غلط اولديغی آشكاردر اكر عربيده فتح صاد
وسكون حا ايله صحرا معناسنه فارسيده مد همزه وبا ايله آباد
ملاحظه اولنور ايسه كاغد خانه ده اولان ميدانه اوه اطلاقی دخی
نابجا اوله جغی دفتردار بورننده واقع سرای عامره يه نشاط آباد
تحقيق لفظ آباد وبوباش باغچه سنده موجود قصر بی عديله همايون آباد تسميه سندن
قتی ظاهر اولور زيرا بونلرك اطرافی جبال وتلال اولديغی مشاهددر
املاك همايون حضرت پادشاه ربع مسكوندن اولان قصوربی قصوره
اطلاق اولنان آباد هميشه معناسنه دلالت بديدار يعنی سعد آباد
دائما سعد ديمك اولور وقس عليه الباقی وصاحب عماره اراده سيله
بومحلی فلان معمور ايلدی معناسنه شيراز قربنده جعفر آباد امثالی
تعبيرات بين الاعجام شايع اولوب روم وعجمده اوه معناسنه آبادك
استعمالی اسد آباد ويلاق آباد وطاش آباد وچبوق آباد وقاز آباد
وارتق آباد امثالندن ظاهردركه تركيده ارسلان اوه ويلاق اوه
* سعيد * وطاش اوه ديرلر * سعيد * اقليم مصريه دن قاهره يه يدی مرحله
طقوز يوز طقسان بش قطعه قصبات وقرايی محتوی اراضينك اسمی

عربيده فتح صاد ايله صعيددن غلط در كوره مرقومه اراضيسى فوائد
جمه يى شامل اولديغى مشهوردر * سفر توره * طائفهٔ يهودانك قسمى
ظنى ايله برماده ايچون سفر توره يه يمين ايدرمسين ابرامى مشهوردر
عربيده كسر سين وسكون فا ايله سفر توراة دن غلطدر مفسرين
كرام آيهٔ كريمهٔ استعيذ بالله كمثل الحمار يحمل اسفارا كلام معجزنده
وارد اسفار سفرك جمعى اولمغله كتب كبيره يه دلالت ايدر ديو بيان
بيورمشلر اما صاحب قاموس فيروزابادى السفر الكتاب الكبير او جزء
من اجزاء التوراة تحرير ايلمسى ايله سفر توراة ايكى معنايه دخى متحمل
اولديغى آشكاردر يعنى كتاب كبير توراة و يا جزء توراة ديمك اولور لكن
احتمال ثانيه كوره سفرى معناسندن جزء اولان توارتدن تجريد
لازمدر تا كه توراته اضافتى موجب تكرار اولميه اما طائفهٔ مسفوره دن
عدم مبالاتى اولنلرك قسم مشار اليهى محل خلافده التزاملرى كثير
الوقوع در بينلرنده اثم عظيم وقسم جسيم قبض ايلمدكلرى سى سيددر
يعنى طائفه يهودادن يربنه يمين تكليف اولندقده قنيان طوترمسين
ديو سؤال ده اكر صادق القول اولوب طوترم د رايسه جسدينه ملاصق
مرقوم سى سيدك اوجنى قبض ايتديريله معلوم اوله كه كسر ومد سينين
وسكون دال ايله سى سيد شول نسنه دركه بوكدن بوكلمش درت اوجى
اولور براوجينه اون وايكنجى يه بش واوچنجى يه التى ودردنجى يه ينه
بش عقده ايدرلر بوذكولمردن مرادلرى اسماء حسنادن مع حرف النداء
اسم شريف هو يه اشارتدر لسانلرى مقتضاسى ى ١٠ ه ٥ و ٦ ه ٥
ديمك اولور شئ مزبورى صغير وكبير عامهٔ طائفهٔ مسفوره نك
رجالى دائما قلبلرى اوزرينه ربط وبند ايدوب اوجلرينى اشاغى
ارسال ايدرلر وكسر قاف وسكون نون ومد ياء تحتانى ايله قنيان
على قولهم حضرت موسى صلوات الله على نبينا وعليه السلامه طور
سيناده اعطا بيوريلان ايكى قطعه كوك ياقوت لوحه لر اوزرنده مرسوم
عشرهٔ كامله نهى وامردن عبارتدركه اولى نهى تشريك ثانيسى نهى
پرستش اصنام ثالثى نهى قسم على الكذب رابعى امر رعايت يوم سبت

* سفر توره *

صورت تحليف طائفهٔ يهودا

خامسی نهی اف والدین سادسی نهی قتل نفس سابعی نهی زنا ثامنی نهی سرقه تاسعی نهی شهادت زور عاشری غیرك نفس ومالنی کند و مال ونفسی کبی صیانت ووقایه امر یدر حضرت مشار الیه صلوات الله علی نبینا وعلیهك طوردهلوحین محرره رینی قبضی صورتنده کذب ایله برنسنه طوتمدن بغایت اجتناب ایدرلر * سفوف * انواع ادویه‌دن دق ایله غبار وکف دست ایله استعمال اولنان اشیاء معروفه‌لرك اسمی ضم سین ایله زبانزددر عربیده فتح سین ایله سفوف دن غلط اولوب فارسیده ترکیده استعمالی کبی اصطلاح اطبادن اوله‌رق ضم اول ایله محرردر لکن اصلنه نظرا بنه غلطدن سالم اولماز زیرا سفوف الفاظ عربیه دن اولمغله لسان مرقومده علاج ودوادن فعول وزننده واقع جمیع اشیا وزن مرقوم اوزره فتح اول ایله بنا اولنمشدر چشمك برودتنی ازاله ایچون اکتحاله برود وانفه مایعاتدن دوکلن نسنه یه سعوط وغبار اچکلن نسنه یه نشوق وامثاللری کبی امازمانه مزده مبتلا اولدقلری انفیه‌یه سعوط اطلاقی دخی غلط اوله‌جغی نشوق ایله فرقندن اشکاردر * سقا * صو اولشدیرن وکتورنلرك اسم معروفی عربیده فتح سین وتشدید ومد قاف ایله سقادن غلط اولوب فارسیده ایکی جزءدن مرکب مد همزه وسکون یا وشین وفتح کاف عربیه ایله آب کش دیرلر آب معروف وکش چکمك معناسنه کشیدن مصدرندن اسم فاعل اولمغله معنای ترکیبیسی صوچکیجی دیمك اولور بعده مطلقا سقا معناسنه استعمال اولنمشدر * سقمونیا * ورقی صارمشغه شبیه وچچکی بیاض و داللری برذراع مقداری زمینه منبسط بغایت رطوبتلو وکریه الرایحه نباتك عصاره سنك اسمی ضم سین ایله مستعملدر فارسیده فتح سین ایله سقمونیادن غلط اولوب عربیده فتح میم وسکون حاء مهمله ایله محموده دیرلر ودواء مرقوم مسهلاتدن اولمغله بعض شعراء علی وجه الهزل اشبو بیتی انشا وانشاد ایلمشدر بیت عواقب الصبر فیما قال قائلهم محمودة قلت اخشی ان تخربنا * سکسار * زردوا انواعندن سموره شبیه حیوان

* سفوف *

بناء اسماء علاج ودوا

* سقا *

* سقمونیا *

* سکسار *

معروفك اسمی کاف عجمیه ایله مستعملدر فارسیده فتح سین وسکون
کاف عربیه ایله سکساردن غلطدر زبان مرقومده حیوان مرقومك
اسم خاصی فتحتین وآخرده ها ایله دله و معربی بنه فتحتین وسکون
قاف ایله دلق در لکن سکسار اسماء مرکبه دن عد ایله سك معروف
وسار شبه ومانند معناسنه ملاحظه اولندقده کلبه مشابه دیمك اولور
اکر مفرد فرض اولنور ایسه ماوضع لهی وجودی انسانه وسری کلبه
وقولاغی فیله مشابه وخنزیر کبی ازولری اولوب وجودی سراپا
کچی کبی قیللو قالون جزیره سنده موجود حیواندر مشهور سکساره
اطلاقی نابجا اولور * سل * جریانی زیاده اولان آبه فتح سین وسکون
لام ایله اطلاقی شایعدر عربیده فتح سین وسکون یا ایله سیل دن غلط
اولوب فارسیده اکرچه مشترکدر اما کسر ایله سیل دخی دیرلر * سل
حفظنا الله تعالی وایاکم آق جکرده یاره لر ظهوری ایله اون سکز
یاشندن خمس وثلاثینه بلوغه دك ظهور و بین الناس ورم دیو
مشهور علتك اسمی عربیده ضم سین ایله سلال دن غلط اولوب فارسیده
مد کاف عربیه وکسر ها وسکون شین ایله کاهش دیرلر مستور اولمیه که
رقم زد براعهٔ فقیر اولدیغی اوزره مرض مرقومك اسم صحیحی سلال
اولدیغی ابو محمد قاسم الحریری درة الغواص نام مؤلفنده التزام
وامراض معظمه لر ضم اول ایله فعال وزننده اولدقلرینی اثباته
صداع وفواق وسعال وزکام شاهد اولمق ایچون ایراد ایلمشدر
لکن شارح دره حضرت شهاب خفاجی روایة ودرایة سل دق کبی
اسماء صحیحه دن اولدیغی بیان بیورد یغندن قطع النظر لغات
معتبر ائده سل اسم مرض مرقوم اولدیغی کورلمشدر * سلحشور
خدمهٔ دولت علیهٔ ابدی القیامدن میراخور اغایه تابع وتعلیم
خیوله مأمور اولنلرك اسمی کسر سین وفتح لام ایله مستعملدر
فارسیده ایکی جزءدن مرکب فتح سین وکسر لام وسکون حا ایله
سلحشور دن غلط اولوب عربیده معنای مطلوبه فتح فا ایله
فراسته دیرلر سلحشور مرقومك جزء اولی سلاحدن معجم سلح وجزء

* سل *

* سل *

رد حریری
صاحب المقامات

* سلحشور *

ثانیسی قارشمق معناسنه شوریدن مصدرندن اسم فاعل اولان ضم شین ایله شور اولمغله معنای ترکیبیسی الات حرب ایله اوغره شیجی دیمك اولور لکن زبان فارسیده مدلولی سپاهی وعسکری ومتهیٔ جدال ومرد مسلح و پیاده صاحب سلاحدر الفاظ محرره یه نظرا معنی دخی غلط اولدیغی آشکاردر * سلف * برکسنه نك زوجه سی همشیره سنك زوجی باجنق معناسنه کتب فقهیه ده بالمناسبه ورودنده بعضی کسانك فتحتین ایله سلف الرجل قرائتلری مسموعدر عربیده معنای مطلوبه دلالت ایدن فتح سین وکسر لام ویا کسر سین وسکون لام ایله سلفدن غلط اولوب فارسیده فتح حا وسکون میم ایله همداماد دیرلر * سلمن * بر رطل زیبق وبر اوقیه سم الفاری سحق بلیغدنصکره تصعید ایله حاصل اولان دواء معروفك اسمی عربیده ضم سین ایله سلیمانیدن غلط اولوب فارسیده مد دال ایله دار اشکنه تسمیه سی کتب مفردات طبده محرردر * سله * خطا ایدن کسنه نك یوینه کف دست ایله ضرب اولان طبنجه معناسنه کسر سین وتشدید وفتح لام ایله مستعملدر فارسیده درت بارمغك راست ایدوب زمه کف ایله تیغ داری ضرب معناسنه کسر سین وسکون یا ایله سیلیدن غلط اولوب عربیسی سل سیف معناسنه موضوع فتحتین وسکون ها ایله سله دن مستعار اولور امال ایاسیله ضرب طبنجه معناسنه عربیده فتح لام وسکون طا ایله لطم وفارسیده ینه فتح لام وسکون را ایله لرس دیرلر * سلبس * آسان یعنی قولای معناسنه بعد اللام یا ایله استعمالی شایعدر عربیده فتح سین اول وکسر لام وسکون سین ثانی ایله سلسدن غلط اولوب فارسیده اسانك مرادفنه فتح هائین ومد لامین ایله هلاهلا دیرلر سلس البول دخی کسر لام ایله اولدیغی آشکاردر * سماط * اسم عرب اوزره فرش اولنان سفره طعامك اسمی ضم سین ایله مستعملدر عربیده کسر سین ایله سماطدن غلط اولوب فارسیده مطلقا سفره معناسنه فتح خاء معجمه وواو معدوله ایله خوان دیرلر سماطی سفره یه تخصیص مز قاموسك وسماط القوم بالکسر صفهم وجمعه سماط ومن الطعام

* سلف *

* سلمن *

* سله *

* سلبس *

* سماط *

مايمد

ماعد عليه وهم على سماط واحد على نظم كلامندن مستبان اولور

سمت * دقيق خاصدن شكل معروفده طبخ ايلدكلرى *سمت*

نانمشهورك اسمى فارسيده مطلقا خاص اتمك معناسنه فتح سين

وكسر ميم وسكون يا واخرده دال ايله سميددن غلط اولوب عربيده

اسم مخصوصنه ظفرياب اوله مدق مولدين خبز الخاص ديرلر

سمرقند * ماوراء النهر بلدانندن كاغدى ايله شهرتشعار شهر معظمك *سمرقند*

اسمى فارسيده ايكى جزءدن مركب شمركندك معربيدر اكرچه غلطدن

سالم اما وجه تسميه‌ده واقع اختلاف وسيله تحرير اولدى ابن خلكان *وجه تسميه سمرقند*

تاريخ مشهورنده بيان ايلديكنه نظرا اسكندرك علاقه كرده‌لرندن

شمرنام برجاريه حسناعلل مزمنه يه ابتلاده حكماسى علاج ودوانك

عدم تأثيرندن تبديل هوايه اتفاق ايتلرينه مبنى جيادت آب وهوا ايله

مشهور افاق احد جنان اربعه سغدنام موضعه ارسال وارقتده

اولنان تدابيردن چوق فوائد مشاهده سيله علتدن خلاص اولمغله

اول محله بر بلده بنا وسبب انشاسى شمره اضافت ايله كندشمر اولمشدر

يعنى فتح كاف عربيه وسكون نون ايله كندلسان چغتايده بلده

معناسنه اولديغى طاش كندامثالندن مستباندر بعده كثرت استعمال الذكر

عليه نقلده سمركند ديمشدر وجه ديكر ابن قتيبه نك كتاب المعارف

نام مؤلفنده ملوك يمندن شمرابن افريقش ترجمه‌سى ديلنده وناظر

انسان عين المعانى نام كتاب مؤلفى الشيخ جمال الدين محمد تحريرى اوزره

شمرترعش ابن ابرهه نام ملك يمن وحسين ابن خلف تبريزى برهان

قاطع نام فرهنكنده ملوك تورانيدن شمر نام پادشاه بيانى اوزره

هرقنغيسى ايسه عسكرفراوان ايله بلده سغده وصول وبعد المحاربه

اخذ ايلدكده بيوت وقصورك قلع وقمع ايلمسيله شمركند ديمشدر

يعنى شمر ملوك ثلاثه‌دن مباشر مرقوملك اسمى وفتح كاف عربيه

وسكون نون ايله كندهدم معناسنه كندندن مشتق اولمغله معناى تركيبيسى

شمرك تملنه وارنجه قازوب هدم ايلديكى بلده ديمك اولور بعدزمان

لطافت آب وهوا سببيله اعمار اولنه رق الان سمرقند اعظم بلاد ماوراء

جنان اربعهٔ دنیا

النهر اولدیغی مشهور در سواد مرقومك طول بلدی فح ک وعرضی
ل ل درجه ودقیقه در کرك اسم جاریه وکرك اسم ملك اسماء
قدیمه دن اولمغله اهمال کتبه ایله سمرك مهمل ومعجم اولدیغی فرقدن
عاجز اولدق استطراد مشهور آفاق جنان اربعهٔ بهشت
نهادی بیانده بویله بوی افشان براعهٔ فیروز آبادی اولنور که
شعب بکنع شعب بوان کشداد بهمدان والسغد بالضم بسمرقند
والابلة موضع بالبصره والغوطة بالضم مدینة دمشق اوکورتها
یعنی اماکن اربعه جبادت آب وهواسی عرب وعجم شعراسنك بی حد
وعد ابیاتلری ایله ممدوح وموصوف اولمشلردر لکن دار السلطنة
العلیهٔ قسطنطینیة المحمیة اطرافی بحمده وکرمه سبحانه وتعالی
مشاهدیمز اولان انواع تکلفاتی کسیندن مقدم اولدیغی تسلیم کردهٔ
صاحب عقل سلیمدر حتی ملهمی مرحومك جنان اربعه یی جمع ایله
بوغاز ایچی وکاغدخانه بوغازینی جمله یه ترجیح ایلدیکی قطعه یی
بیك التمش اوچ سالنده ورود ایدن هند ایلچیسی السید الحاج محمدك
بهائی افندی مرحوم ساحلخانه سنده ترتیب اولنان بوم ضیافتده
قرائتی وطویل الذیل قصهٔ پرحصه سی نعیما تاریخنك جلد
ثانیسنده محرردر فلیراجع الیه قطعه شعب وغوطه وابله وسغد
درجهان شهرت جنان دارد هردو بوغاز شهر اسلامبول درجنان
شهرت چنان دارد واطراف آستانهٔ امن آشیانه ده خاصتین
مرقومتینی محتوی اولدیغندن ازید الشیء لاینثنی الاوقد یثلث مصداقی
سبب انشراح قلب اولان اشراف ومدای بصر ایله وجانی رونما
بیوك چاملیجه ده ع چون آشیانه لقلق درکله مناره مآلی چفتلك
نامنده مأوای فقیرانه مزی والد ماجد کثیر المحامد متعنا الله تعالی
بطول بقاه حضرتلری اول تشریفلرنده ربع مرقومه جهان بین تسمیه
بیوروب اول حوالینك بهاری موسمی اولان حریفه مرجع اولدیغنی
افاده قصد یله لسان فقیردن کویا وبدیههٔ انشاد بیوردقلری نظم
ایها الاخوان هلموا ضیعتی فانظروا کیف یکون المرتبع

كل من شاهدها قال لها خامس المنتزهات الاربع نظم عاليلرینی راقم
الحروف شرح وبیان ومنتزهاتدن مراد شو یقلرین ایضاحه اردافا
تسمیه کرده لرك عیان ایلمش ایدی قطعه چار جنت دیو مشهور جهان
یعنی ابله وشعب همدان غوطهٔ وسغد سمرقند اما خامس اولماغه
جهانبین شایان *سمندر* آتش ایچنده تعیش ایدر واتشدن حاصل
اولور دیو مشهور مرغ بی وجودك اسمی فارسیده ایکی جزءدن
مرکب سام اندردن مخفف اولوب خرافیات اعجامدن اولمغله عربیده
اسم مخصوصنه ظفریاب اولهمدق مدسین ایله سام آتش وفتح همزه
وسکون نون ایله اندر درون وعربیده کی فی معنالرینه اولمغله سام اندر
درون آتشده دیمکی افاده ایدر تلفظنده واقع ثقلتی دفع ایچون
اولا اندرك همزهسنی حذف ایله سامندر اولوب بعده الف سام دخی
حذف اولندقده سمندر اولمشدر حیوان مرقومی جمیع فرهنکلرده
واکثر کتب مفردات طبده کمال اضطرابلرندن ایکی صورت ایله
توصیف ایدرلر اولا مشهوری عصفور جثه سنده آتشی رنك برطیر
اولوب بیك سنهٔ کامله آتش ایله تعیشندنصکره خار وخاشاك جمع
ومافوقنه صعود ومنقاری ایله نفخ ایتدکجه نفسندن آتش پیدا
اولوب پر وبالی ایله شعلهلندرهرك کندویی احراق وافنا ایدوب
مرور ایام ایله رمادندن بچهسی پیدا اولور ایمش ثانیسی کلر انواعندن
تعریف وتوصیفلرینه کوره هوهو که ترکیده یلانه زهرورن دیو
مشهور یشل کرتنکرهدر ادعالری آتشه وضع اولنسه محترق اولماز
ایمش وریشندن فتیله ایله دستمال نسج ویا جلدندن دباغت ایله
ینه مقرمه وسرپوش اعمال اولنوب وسخدار اولدقده آتشه القا ایله
تطهیر اولور ایمش اما کتب مفردات طبده سمندرك اصلی سریانیده
سالامندرا اولدیغنه نظرا فارسیده اولان توجیهات دخی لاطائل
اولور *سمیدع* کریم وشریف وشجاع وشیخ یعنی اورطه
یاشلو وموطؤالاکناف یعنی آینده وروندهسی چوق اولوکسنه
معناسنه ضم سین ایله استعمالی شایعدر عربیده فتح سین ومیم ودال

سمندر

انکار وجود سمندر

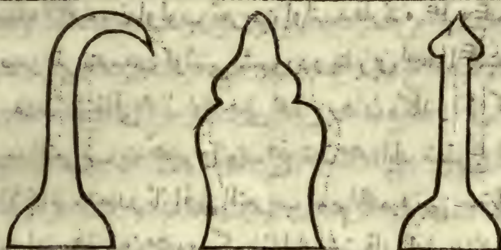
سمیدع

وسکون یا وعین ایله سعید عدن غلط اولوب فارسیده ایکی جزءدن
مرکب بختاوردیرلر فتح با وسکون خا ایله بخت دولت وعزت ومد
همزه وفتح واو وسکون را ایله آورکتورمك معناسنه اوردن لفظندن
وصف ترکیبی اولمغله دولت وعزت صاحبی کسنه دیمکی افاده ایدر
* سنامکی * سنامکی * ورقی حناچیچکی ورقنه شبیه وساقی اینجه وتخمی غلاف ایچنده
اول بهارده ظهور وبروز ایدن نباتك اسمی کسر سین ایله اسم واحد
کبی ممزوجا مستعملدر عربی وفارسی مشترك اولان فتح سین ومد نون ایله
سنادن غلطدر مکهٔ مکرمه علی فاتحها ازکی التحیه بمجاورتی ایله شرفیاب
اولدیغمز هنکامده کرارا مشهودمز اولمغله نبات مرقوم اکثر بلادده
نابت اولدیغی مشاهدمز اولدی لکن اجودی اول بقعهٔ مبارکه ده
* سنجار * ظهورینه مبنی نسبت ایله سناء مکی دینلور * سنجار * موصلك جانب
غربیسنده اوچ مرحله محلده واقع خواجه سلمان ساوجینك ممدوحی
بشیوز اللی ایکی تاریخنده متوفی سلطان سنجرك مسقط رأسی
بلدهٔ معروفه نك اسمی کسر سین وسکون نون ومد جیم ایله غلط اولوب
صحیحی فارسیده فتح سین ایله در دیو جمیع فرهنکلرده محرر اولمسی
صاحب لغتلرك تعریبنه عدم وقوفلرندندر زیرا قاموسده سنجار
بالکسر مشهور علی ثلاثة ایام من الموصل مضبوط اولدیغی
معلوم اولندقدنصکره فرهنکلره تبعیت نامناسبدر بلدهٔ مرقومه نك
* سنطراج * طولی سو وعرض بلدی لوك درجه ودقیقه در * سنطراج
نعلبندلرك تراشیده سم حیوانات ایلدکلری کفهٔ دست صورتنده
آلت معروفه نك اسمی فارسیده ایکی جزءدن مرکب ضم سین ایله
سمتراش دن غلط اولوب محدثاتدن اولمغله عربیده اسم مخصوصنه
ظفریاب اولهمدق مولدین فتح کاف وتشدید وفتح فا ایله کفه دیرلر
ضم سین وسکون میم ایله سم چارپا حیوانات طرناقلری وکسر تا
ومد را ایله تراش یونمق معناسنه تراشیدن مصدرندن اسم فاعل
اولمغله معنای ترکیبیسی درت اپاقلو حیوانلرك طرناقلرینی یونه جق
* سنطرنج * نسنه دیمك اولور * سنطرنج * زمانه خلقنك تمثیل حرب وجدالدر

اشتقاق تصرف شطرنج وامثاله

اباحنیفة وهو الشافعی دیه‌رك مبتلاء اولدقلری لعب مشهورك اسمی
فارسیده ایکی جزءدن مرکب شترنك ویاشترنج ویاصد رنك ویاصدرنج دن
معرب کسر سین مهمله وسکون طا ونون وفتح را ایله سطرنج دن غلط
اولوب اکرچه لسان عربیده مشهور وافصحی اعراب محرره
ومعجمه ایله جرجل ورنند شطرنج درامازبان ترکیده مستعملنه
مناسبت ایله مهمله تقدیم اولندی اولا بعض نیمچه منلالرك شطرنج
معجمه ایله مناصفه معناسنه مشاطره ویاالات موجوده یی ایکی بولك
ایتمك معناسنه تشطیردن ومهمله ایله سطرنج ابتداء ملاعبه‌ده تعبیه
آلاتده صره‌له مق معناسنه تسطیردن مشتقدر قوللری اسم
ابینا آدم علیه صلوات الله الاتم ترابدن مخلوق اولدقلرینه نظرا
ادیم ارضدن مشتق وابلیس پرتلبیسك اسمی رحمة رحماندن
نومید ویئس معناسنه ابلاسدن مشتقدر کلاملرینه مشابهدر
جمله‌سی غلط اولدیغی آشکار اولور زیرا اسماء ثلاثهٔ محرره
اسماء اعجمیه‌دن اولوب تعریب اولندقلرنده علم وعجمه جهتی
منع صرفلرینه سبب اولمسی مشهوردر بنابرین اسماء اعجمیه‌نك اسماء
عربیه‌دن اشتقاقی محال اوله جغی محتاج برهان دکلدر لکن کسر شین
ایله بعد التعریب بنه تعجیم اولنوب فتح شین معجمه ایله شطرنج استعمالی
بین الاعجام شایعدر ثانیا قبل التعریب اسم اعجمیه‌سی شترنك فرض
اولنور ایسه فتح شین معجمه وسکون تا ایله شت قاربازلر بیننده حاضر
اولان کسنه‌یه بلا ملاعبة ویریلان حصه معناسنه موضوع شتل
لفظندن مرخمدر وفتح را وسکون نون واخرده کاف فارسیه ایله رنك
شبه ومانند معناسنه اولمغله معنای ترکیبیسی قمار اوینایان قاربازه
ویریلان حصه‌یه بکزردیمك اولور وجه تسمیه بویله خاطره لایح اولور که
ناظر ومباشرلری فکر واندیشه واضطرابده مساوات ایله حصه‌مند
اولملری اوله ویا اصلی شدرنج اعتبار اولنور ایسه ضم شین معجمه
وسکون دال ایله شد اولدی وفتح را وسکون نون ایله رنج زحمت
ومشقت معنالرینه اولمغله مبتلاسنه لاطائل موجب الم واضطراب

اولديغى بديدار در لكن بعضى كتب عربيه ده شدرنج مرقومى اى زال الغنى ايله تفسيرلرى مفسر ديكره محتاجدر ويا اسم دريسى صدرنك وصدرنج ملاحظه اولنور ايسه فتح صاد وسكون دال ايله صد يوز عدد معناسنه ورنك مشهورى اوزره اون ويا مكر وحيله معنالرينه ورنج ذكرى مرور ايدن زحمت ومشقت معنالرينه اولمغله صدرنكك معناى تركيبسى مبالغه دن كنايه او بنيان يا يوز رنك ايله متلون ويا يوز حيله ارتكابنه محتاج ديمك اولور وصدرنجك يوز درد معناسنه اولديغى ظاهر يعنى اوينيانلر يوز درده مبتلا اولور ديمكدر سبب ايجادى بو صورتده مرويدر كه شاهان هنددن طلحند فوت اولدقده مادرى فراق پسردن جنون درجه سنه رسيده اولدقده حكماى هنددن جلاج شطرنجى پيدا وحضورنده بعضى كسان ايله ملاعبه سى آرامنه سبب اولور ايمش * استطراد * شطرنج ملعوب ومشهور طرفينده سفيد وسياه اون التيشر دن مجموعى اوتوز ايكى قطعه اولديغى معروفدر

رسم كركدن — رسم فرز كبير — رسم آهو

صورت ملاعبهٔ شطرنج كبير

اما شطرنج كبيرده رسم اولنديغى صورتده شاهك جانب يميننده فرز كبير ويسارنده فرز قديم صغير وفرزلرك مادوننه آهولر وانلردن صكره كركدنلر ومابعدلرينه قديمى اوزره اسب وفيل ورخلر وضع اولنور بو وضعده بش آلت زياده سيله بش پياده دخى زياده اولوب برطرفى يكرمى التى ومجموعى اللى ايكى قطعه اولور قديمى شطرنجك رفتارى معلوم فرز كبير معروف اولان حركتندن زياده اسب كبى اوينار وآهولر اسب رفتارنده برخانه زياده اوينار وكركدنلر فيل رفتارندن غيرى

بری شعری العبوردر اول جوزاده اولور دیکر شعری العمیصا در
اول ذراعده اولور سهیل قرینلرندن بونلره دخی شعری الیمانی دیرلر
وطلوعلری بهرسال ماه تموزك یکرمی اوچنجی کوننه تصادفندن
تقاویم سالیه ده محرردر وشعرا فتح شین وسکون عین ومد الف ایله
بلایه اطلاق اولنور وقت طلوع شعری زمان حصاد واواخر صیف
اولمغله مالزمهٔ محصول اولان بیع وشرا ووسعت معاش ایله ذهاب عنا
واندفاع باد سموم واهویهٔ وبائیه تقربی ایله لطافت هوایه بادی اولدیغنه
مبنی اذا طلعت الشعری فانذ فعت الشعرا کلامی مشهوردر
* سیاست * سیاست * ترتیب جزا معناسنه سیاست میدانی قتی مشهوردر عربیده
کسر سین ومد یا وفتح سین ثانیه ایله سیاست اشهر علامهٔ کان روم
کمال پاشازاده مرحومك تصرف خاصنه نظرا معنی غلط اولور
مولانای مشار الیه رحمة الله تعالی علیه معرب رساله لرنده بیوررلرکه
سیاست اولی عجمی وثانیسی ترکی یعنی مغلی ایکی کلمه دن مرکبدر فتح
سین ایله سه اوچ عدد معناسنه معلوم وفتح یا ومد سین ایله یسا ترتیب
معناسنه اولمغله معنای ترکیبیسی اوچ ترتیب دیمك اولور بوکلمه نك
سبب وقوعی دخی نجوم الزاهره نام کتابدن نقل بیوررلرکه مغل شاهی
جنکیزخان حوزهٔ تصرفنده موجود ممالکنی اولاد ثلاثه سنه تقسیم
وهر برینه وصایا وقوانین تفهیم ایدوب مدی الدهور ییللرنده جاری
تراتیب ثلاثهٔ جنکیزیه که سه یسا دیرلر ایمش ترتیبنی تغییر وتعریب ایله سیاست
دیمشلردر انتهی ترجمهٔ کلامه لکن فیروزابادینك قاموسنده وسست
الرعیة سیاسة امرتها ونهیتها وفلان مجرب قد ساس وسیس علیه ادب
وادب کلامندن عربیٔ اصلی اولدیغی ظهورندن غیری امر ونهی
* سیل * وادب وتأدب معنالریله غلطدن سالم اولور * سیل * وجود انسانده
بلا وجع ظاهر وغائب اولان معروف دانه لرك اسمی فارسیده لغت
تبریزی اوله رق کسر سین وکاف فارسی وسکون یا ولام ایله سکیل دن
غلط اولوب عربیده ضم ثاء مثلثه ولام وسکون همزه ایله ثؤلول دیرلر
* سیمرغ عنقا * سیمرغ عنقا * اسمی موجود وجسمی ناموجود طیر مشهورك اسمی

عربیده فتح عین وسکون نون ومد الف ایله عنقاء طیر مشهوره تسمیه
اولندیغی کبی بویننو اوزون معناسنه اعنقك مؤنثی طویلة العنق
معناسنه دخی عنقا دیرلر وفارسیده کسر ومد سین وضم میم وسکون
را ایله سیمرغ مرغ معهودك اسم موضوعی اولمغله لسانین واسمین دن
مرکب ومکرر باب همایون قپوسی کبی غلط اولدیغی آشکاردر
مگرکه عنقادن معنای جنسی قصد اولنیوب بلکه طویلة العنق
معناسنه معنای وصفی اراده اولنوب تأنیثی دخی جثه اعتبارینه
بنا اولنه استطراد عنقا مؤنث اولدیغی بیان اولنمش ایدی بویننو اوزون
طیره معهوده معناسنه مذکر ومؤنثه حیه ودابه کبی اسم جنس اولمشدر
لکن اکثر کتب عربیه ده مغرب ایله توصیف ایلملری امرأة عاشق
قبیلندن اولور ومغرب ضم میم وسکون غین معجمه وکسر را ایله زیاده
روازندن اطراف بلادده کورنمین معناسنه دراما عنقا مغربك وجودینی
ادعا ایدنلر سند متصل ایله خیر الناس حضرت عبد الله ابن حضرت
عباس رضی الله تعالی عنهمادن نقل وروایتلری حضرت موسی علی نبینا
وعلیه السلام زماننده نوادر بنی اسرائیلدن معدود هر حیواندن
کندوده بر علامت اولمق اوزره مخلوق احسن الطیور نر وماده
بر جفت موجود اولوب حوالی بیت المقدسده وحوش وطیوری
صید واکل وبنی اسرائیل ایله انس والفت ایدر ایمش بعد وفات
نبی مشار الیه صلوات الله تعالی علیه ارض نجددن قیس بن غیلانه
نقل ایلمش وابن کلبی روایتنده موطن اصحاب الرس ارضنده
وجح نام برکوهده ساکن انواع الوان ایله ملون یوزی انسانه شبیه
ویوینو بغایت اوزون بر طیر ایمش علی کلا الروایتین وحوش
وطیوری اقتناص ایده رك صبیانی دخی اختلاسه باشلدقده قومین
مرقومیندن قنقیسی ایسه اول قومه مرسل نبی مکرمه شکایتلرنده
نبیلری دخی اللهم خذها واقطع نسلها وسلط علیها آفة دیو دعاسنده
بر صاعقه اصابت ایدوب نسلی ایله بالجمله هلاك اولدقلری بر وبدر
وصاحب فرهنك شعوری روایتی علی ما هو المشهور نبی الله حضرت

تحقیق عنقا ومغرب

سليمان عليه السلام زماننده موجود وسائر حيوانات ايله ديوان عالیلرنده اثبات وجود ايدر ايمش بعده وراى قافه نقل اولنمش حتى اسكندر ذوالقرنين حضرتلرى كوه قافه واردقده سيمرغ مرقوم انسان كبى تكلم ايلمش اكاذيب عجمدن نقل اولنوركه مرغ مرقوم ديار چيندن عبورنده برتلنى براغوب اول ريشى نكارستان چينه وضع و اوستادان اوزرنده اولان نقوش غريبه ورسوم عجيبه يه نظر وتعلملرى ايله عالمده اشتهارلرينه سبب اولوب حاليا اول ريش نكار خانهٔ چينده موجود ايمش وسائر حديث خرافه واخبار طم وجديس مثللو قصص پسنديده وافسانهٔ ناشنيده السنهٔ ناسده اكثر من ان يحصى در والحاصل عنقاء مغرب وبيض الانوق وكبريت احمر وصديق صدوق اسماء بلا اجسام كالحارث بن همام اولدقلرى نتيجهٔ كلامدر * سبوان * ملوك عظام اوتاغلرينك اوكونه برقاچ ستون ايله وضع ايلدكلرى معروف كولكه لكك اسمى فارسيده مدسين وفتح با ايله سايبان دن غلط اولوب عربيده فتح ميم وكسر ظا وفتح وتشديد لام ايله مظله ديرلر وسايبان مرقومك اصلى ايكى جزءدن مركب سايه بان اولمغله كثرت استعمالندن هاسى حذف اولمشدر ومعناى تركيبيسى كولكه صاقله يجى اولديغى محتاج بيان دكلدر وعربى وفارسى محرر اولان اسمين يمكك محللرنده نصب اولنان ايكى دركاو شمسيه يه ونوظهور اولان دردست يكيا شمسيه لره دخى اطلاق اولنور

* حرف الشين المعجمة *

شاب * بعض اماكنده تقاطر وسيلان ايله منجمد شئ معروفك اسمى عربيده فتح با ايله شب دن غلط اولوب فارسيده مدرا ايله زاج بلور ديرلر اما بحر سويسده قعر دريادن بلاورق چنار اغاجنه شبيه كوفكى تعبير اولنان بحر صورتندن نابت شئ معروفه دخى شاب اطلاقى شايعدر فارسيده سنك مرقومه مدشين ايله شاب وفتح شين وسكون با ايله شب وعربيده فصيحنه ظفرياب اوله مدق لغت مولدده اغصان يعنى بوداقلره تشبيها صيغهٔ جمعده ضم شين

وفتح عين ايله شعب ديرلر * شاخ * كوكلو اشجارك اصلندن ظهور وبروز ايدن خرده فدان معناسنه استعمالی شايعدر فارسيده مدشين وآخرده كاف عربيه ايله شاكدن غلط اولوب عربيده فتح شين وكسر ومد كاف ايله شكير ديرلر لسان فارسيده شاخ نهال هر درخت يعنی عموما اغاج تالنه اطلاق اولنور كه عربيده ضم غين وسكون صاد ايله غصن ديرلر * شادروان * اكثر مساجد ومعابد اطرافنده جوانبی نايره لو بر بكه نك اسمی كسر دال وسكون زا ايله مستعملدر فارسيده ايكی جزءدن مركب فسقيه يعنی زور ايله صچرايوب خروج ايدن آب معناسنه مد شين وكسر دال وفتح راء مهملتين ايله شادروان دن غلط اولوب عربيده فتح فا وتشديد ومد واو ايله فواره ديرلر تركيب مرقومك جزء اولی مدشين وسكون دال ايله شاد آب بسيار يعنی چوق صو وثانيسی رفتن لغظندن مشتق فتح راو مد واو ايله روان صالنه رق كيدیجی معنالرينه اولمغله مفاد تركيب صالنه رق كيدیجی چوق صو ديمك اولور خوضچهٔ مرقومه اطلاقی ذكر جزء ارادهٔ كل قبيلندن اكثر شادروانلرك وسطلرندن فوران ايدن آبه نظرا مجازا استعمالی نابمحل اولماز استطراد فسقيه ياء نسبيه ايله فسق وفساده منسوب محل ديمك منفهمدر حقيقتده فاسق ماء اولديغی ايكی وجه ايله موجهدر اولی طبيعت آب سفلی ومركزنی طلب ايله اشاغی سيلانی دركار ايكن خلاف ماخلق لهی حركت ايله فسقه نسبت اولنمشدر ثانيسی فسق لغة خروج عن المقصد اولديغنه نظرا آب مرقومه فاسق اطلاقی لازم ايكن تعبيرات شرعيه يه دفع التباسدن صيغهٔ فاعلدن عدول ونسبت ايله فسقيه ديمشلردر صفتك موصوفه مطابقتی قاعده سنه مبنی محل فسقه منسوب اولنه محل فسق لازم ايدی فواره نك صفتی اولديغی اشكاردر كه فوارهٔ فسقيه ديمكدر * شالغم سبزه های شتابه دن شیء معروفك اسمی عربيده فتح سين مهمله وجيم وسكون لام ايله سلجم دن غلط اولوب فارسيده فتح شين ولام وسكون ميم وخاء معجمتين ايله شملخ ديرلر خفی اولميه كه تركيده

مستعمل

مستعمل شالغم عربيده غلطا شايع شين معجمه ايله شلجم دن تحريف اولنمشدر مهمله ايله سلجم دن غلط اولمسى اگرچه بعيد گورينور لكن تحرير يعرا صلنه اعتبار ادر وان قولى وامثالى لغات سسته نظرا ايله مهمله التزامنزه دخل يورلمه معتبراتدن تكمله امام صغانى وقاموس فيروزآبادى وراموز السيد محمد بن السيد حسن ودرة الغواص ابو محمد حريرى وامثاللرى كتبده ثاء مثلثه وشين معجمه ايله ثلجم وشلجم مردود وبالغت ضعيفه اولدقلرينى تصريح وبيان ايلمشلردر * شاپرد * علم شريف وسائر هنر ومعارف تعلم ايدنلرك اسم معروفى فارسيده مدشين وكسر كاف وسكون را ايله شاكرددن غلط اولوب عربيده كسر تا وفتح لام ايله تلم ديرلر خنى اولميه كه تلم مرقومك جمعى بنه كسر اول وياقتحى ايله تلام اولوب مزبورك جمعى دخى تلاميذ اولمغله جزؤ اخيرى يا وذال اسقاط اولنمشدر وتلاميذ محرر دخى حرف التادة تصحيح كرده مز كسر تا ايله شاكرد معناسنه تلميذك جمعيدر * شباط * آخر شهور سنهٔ روميه ماه معروف كه ايامى يكرمى سكز اولمغله تركيده كوچك آى ديرلر اولى شين معجمه واخرده طاء مهمله ايله استعمالى شايعدر عربيده ضم سين مهمله وآخرده طا ايله سباطدن غلط اولوب فارسيده بنه ضم اول معجمه واخرده تا ايله شبات ديرلر لطيفه جنت مكان سلطان محمود خان دولتنده اغاى دار السعادة الشريفه الحاج بشير اغا عليه الرحمة والغفران مجلسنده نو دولتاندن سروت ويسارده بى اقران براغاى ذيشان جالس ايكن اسكداره نو ايجاد قشلاقلر اختراع ايدن يمشجى باشى مرحوم الحاج احمد اغا برسبت قثا تقديم ايلمش وقت مزبور ماه مرقومه تصادفندن صاحب مجلس اغاى مشار اليه ماشاء الله احمد اغا شباتده خيار تداركنى انجق سيزه مخصوص صدر شباتده خيار يتشدرمك فنى هنردر ديو تحسين واطرا وبرقاج دفعه تكرارندن مسافر اغاى تأمل اولوب خانه سنه وصولنده اخص اتباعنى جمع وبزم باغ وباغچه وخدام وخواشيز يمشجى باشيدن اوفروازيد ايكن وشباط يابمغه قدر نيكز يوق ديو بعد العتاب شمدى بزم باغچه يه دخى

وشباط پیدا ایدك دیو امر ایدر طرفای اتباعی اسكدار قربنده بستان
مرقومه واروب مشاهدلری مثللو اغای مرقوم باغچه سنه برقشلاق
انشاد واحداث ایدرلر والحاصل سنه آتیه ماه مارتی درونده برقاج
كاوجكه دست رس اولورلر در آن ساعت قطع وكمال اعزاز ایله حضور
بشیر اغایه تقدیمنده بشاشت اظهار ایلدیكندن اغا مضطرب اولوب
افندم الحمد لله بزدخی شباطده خیار یتشدردك كلامنه اغ زده اغای
مشار الیه حسابده غلت حلیاسیله كوزل مارتده دخی تدارك ینه
همزدن عداولنور جوابنده مسافر اغا ایمان غلاظ وبلكه طلاق ثلاثه
ایله افندم بومقدار مصارف ایلدم شباط یاپدردم وشباطده خیار
یتشدردم دیه رك مجلس تمام اولدیغی اول وقتی درك ایدنلردن طوبی
چلبی نام تبردار اغای بنامدن كرارا ومرارا رسیده سماخ كثیر الاثام
اولمش ایدی العهده علیه * شباهت * مشابهت یعنی بكزه مك * شباهت *
معناسنه مستعملدر عربیده فتحتین ایله شبه دن غلط اولوب فارسیده
مد میم ایله مانیدن دیرلر استطراد بینهماده شبه وارد یردینور مطلب جمع شبه
شبه مرقومك جمعی علی خلاف القیاس حسنك جمعی محاسن وذكرك
جمعی مذاكیر اولدقلری كبی فتح اول ایله مشابه كاوراكر فعلی استعمال
مراد اولنور اینسه اشبه یشبه شبها دینور وثلاثیدن شبه مستعمل
اولمدیغی كبی اشتبه نك مصدری دخی غیرمستعملدر * شبكی كیسه * شبكی كیسه *
بالق اغی كبی اورلمسی مخصوص كیس معروفك اسمی عربیده
اورلمه ده مشترك بالق اغینك اسم مخصوصی فتحتین ایله شبكه دن
غلط اولوب فارسیده آغ مرقومه فتح نون وسكون سین ایله نسبیل
دیرلر خی دكلدر كه كیس مرقومه اطلاقی اورلمه سی آغه مشابهتندن در
شبوی * الوان مختلفه یی حاوی قمر وساده زهر معروفك اسمی * شبوی *
قد معناسنی افاده ایدن تركیبده بوی اداسی ایله استعمالی شایعدر
فارسیده ایكی جزء دن مركب رایحه یعنی قوقو معناسنه بوی اداسیله
شبوی دن نقوها غلط اولوب عربیده كسر خاء معجمه وسكون یا ایله
خیری دیرلر شب كیجه وبوی قوقو معنالرینه اولمغله كیجه زیاده قوقار

معناسنی

معناسنی افاده ایلدیکی استشمام اولنور واکثری فارسیده حذف یا ایله
شبو استعمالی واقعدر * شحاث * سئله یعنی تلنکی معناسنه ثاء مثلثه * شحاث *
ایله غلطا مستعمل اولدیغی قاموسده ودرة الغواصده محرردر
عربیده صحیحی فتح شین وتشدید ومد حا واخرده ذال معجمه ایله
ایله شحاذ اولوب فارسیده تلنکی مراد فی مدسین مهمله ایله ساسی
دیرلر حالیا دیار مصریه ده آخرده ثاء مثات ایله وشامیه ده دال
مهمله ایله شحات وشحاد استعمالی بغایت شایعدر * شرآب * شرآب *
فارسیده اسم مفرد اوله رق جمیع فرهنکلرده محرر ولسان ترکیده
هرنه قدر اسمی سوبجی ایسه ده یته بو اسم ایله مشهور مسکر ماء عنبك
عربیده اسم اشهری فتح خا وسکون میم ایله خمر اولدیغی دخی مشهور
وغلطدن سالم لکن قرآن عظیم وفرقان کریم الشانده وارد استعیذ
بالله شرابا طهورا لفظ شریفندن تفوهده عدم فرقی ظاهر اولمغله
هرنه قدر خرق اجماع ایسه ده لفظین بینی فرقده نائل اجر جزیل
اولمق امیدی ایله علی قدر الطاقه بیانه مبادرت اولندی لسان دریده
استعمالی شایع کلمیندن مرکب بی حد وعد اسمایه قیاسا بونك دخی
اسمی آب شر اوله ولسان مرقومده مرعی قاعده یه تطبیقا علمیه
نقلده مضاف الیهی تقدیم ایله شرآب اولوب معنای ترکیبیسی
رامز صودیمك اولدیغی اشکاردر لکن قارئین وسامعیندن رجاء فقیر
اولدرکه دفع التباس ایچون اسم مکروهی مد را ایله قرائت بیوروب
لفظینی فصل واشباع کسر ایله تکلمده مثاب ومأجور اوله لر ابتداء ابتداء ظهور شرآب
ظهور شرآب بو یله نقل اولنور که حرف الجیمده تصحیح کرده مز شاه
جمشید عمران عالم ایچون کونا کون صنایع وهنر پیدا وآب انکوردن
انواع ذخایر ایجاد ندنصکره برمقدار ماء عنب عصیر وبلا طبخ
برمحلده برزمان ابقا ایدر غلیان وصافیسی تحته رسوبنده برمقدار
نوش ایلدکده کمال مرارتندن زهر اولمش ظنی ایله زهره سی چاك
اولوب برمحل خالیده حفظ اولنمسنی امر ایدر اخص جواریسندن
شقیقه علتنه مبتلا بر کنیزك درد سردن بی درمان اولوب نفسنی

تسمیم ایچون شراب مرقوم سم هلاهلدر خولیاسی ایله بك مرده‌ئی بك مرده اولسون دیو نوش ایلدکده حسن تعبیر اولان غلبهٔ نوم ایله بی هوش اولوب بعد زمان بیدار اولدقده علتنك مفارقتدن مسرور اولوب ماجرای علی ماجری حضور جمشید شاهده نقل و بیان ایلدکده بو صورتده دخی برفائدهٔ زائده وجودندن فرحناك اولوب اطباسنی جمع وماء مرقومه شاهدآرو تسمیه وعلل مناسبه‌یه سائر ادویه مثللو استعمالرین فرمان ایلمش العهدة علی الراوی * شرطین * شرطین

* شرطین * منازل قمر فرض اولنان یکرمی سکز منزلك اولی وبهر سال ابتداء ماه مایسده طلوع ایدن نجمینك اسملری عربیده فتحتین ایله شرطان‌دن غلط اولوب فارسیده اسم مخصوصنی کوره مدك نجمین مرقومین برج حمل فرض اولنان قوزی شکلنك بوینوزی مثابه‌سنده‌در وبونلرك جانب شمالیسنده برنجم صغیردخی موجود اولمغله عربدن بعضیلر اول ستاره‌ئی دخی الحاقا عد ومجموعنه اشراط اطلاق ایدرلر * شرفه * مناره‌لرك کناری معناسنه فتحات ثلاثه ایله

* شرفه * استعمالی شایعدر عربیده قلعه دیواری اوزرنده اولان بدن وطاق ایوان کنارنده اولان چقنته اطلاق اولنان ضم شین وسکون را ایله شرفه‌دن مستعار اولوب فارسیده ضم کاف عربیهٔ اول وعجمیهٔ ثانی وسکون نون وفتح را ایله کنکره دیرلر * شرمسار * اوتانیجی کمسنه

* شرمسار * معناسنه معروفدر ترکیبنده اختلاف اولمغله قیده مبادرت اولندی عربیده معنای مرقومه فتح خاء معجمه وکسر جیم ایله خجل دیرلر شرمسار مرقومك اصلی شرمه سار درکه شرم اوددروشرمه اختصاص نسبت ایچون اولان ها ایله اوداو دیمك اولور وسار ذکری مرور ایدن باشی اشاغی معناسنه اولمغله آدم حیا ایلدکده باشین اشاغی صالر صفت ایله موصوفدن ترکیبنده هاء مجرور حذف اولنمشدر وبعضا شرمنساری سره دخی صفت ایدرلر حکیم فردوسینك بوبیتندن فتی ظاهردر بیت که باشی نوای ناکس خیره کار که سرشرمسارت کلاکوهسار * شره * تازه اوزمدن اخذ اولنان آب معروفك

* شرة *

اسمی فارسیده کسر ومد شین ایله شیره دن غلط اولوب عربیده
بلاعصر سیلان ایدن ماء عنبه ضم سین ایله سلاف دیرلر فرهنك
جهانکیرینك قولی اوزره شیره درونه بنك اضافه اولنان بوزه نك
اسمیدر * شریت * اثواب کاربنه خیاطه وسائر نسنه لرده استعمال * شریت *
اولنان ابریشم وغیری شیلردن طوقنمش واورلمش شیء معروفك
اسمی عربیده فتح شین وکسر ومد راایله شریطدن غلطدر فارسیده
اسم مخصوصنه ظفریاب اوله مدق خفی اولمیه که شریط مرقوم
خرما یاپراغندن اورلمش حبلك اسم خاصی اولوب بعده انواع
اشیادن غریضجه اوریلن ونسج اولنان نسنه لره تعمیم اولنمشدر * ششه * ششه *
بلور تحریر یمز ذیلنده تفصیل وبیان اولنان شیء معروفك اسمی فارسیده
صرچه دن اعمال اولنمش لبد بروتهی ظرف معناسنه مخصوص کسر ومد
شین اولی ایله شیشه دن غلط اولوب عربیده مطلقا صرچه معناسنه
مدقاف ایله قاروره دیرلر خفی اولمیه که اوعیه نك غیره شیشه اطلاقی دخی
غلط اولور * شصت * تیراندازان میانده معروف صاغ الك * شصت *
باش بارمغینك یای چکن محلنك اسمی فارسیده فتح شین وسکون سین
اول معجمه وثانی مهمله ایله شستدن غلطدر عربیده اسم مخصوصی
کوزیمزه کیرمدی معلوم اوله که بعضی فرهنکلرده شست مرقومی
زهکیر ایله تفسیر ایلمشلردر لکن بین الرمات شستنه قوت پهلوان
تعبیرندن ابهسامه خصوصیتی عیاندر * شفتالو * میوهٔ معروفه نك * شفتالو *
اسمی مدتا ایله مستعملدر فارسیده ایکی جزءدن مرکب مد همزه ایله
شفتالودن غلط اولوب عربیده نوع دیسنه فتح شین وسکون عین
ومد الف ایله شعراء دیرلر شفتالونك اصلی الوی شفت اولوب مد الف ایله
آلو اروك تعبیر اولنان معروف میوه وفتح شین وسکون فا ایله
شفت کم بها معنالرینه اولمغله معنای ترکیبیسی رخیص بها الو اروك دیمك
اولور علیه، نقلده تقدیم مضاف الیه ایله شفتالو اولمشدر بوندن
منفهم اولان فارسیده خدایی نابت قسمنك اسمی اولوب لسان ترکیه
نقلده عدم اتساع لغته مبنی تعمیم اولنمش اوله * شکوره * یعنی * شکوره *

امرأة شكورة ده مؤنثه صفت واقع اولان مع تاء تأنيث شكورة
عربيده بلا تاء تأنيث امرأة شكوردن غلط اولوب فارسيده
كسر سين ايله زن سپاسنده ديرلر مستور اولميه كه بو تركيب عجيب
امثالى فعول بمعنى فاعل واقع اولان تراكيبده الحاق تا ممتنعدر
وصفت مؤنث لفظ مذكر ايله امرأة صبور وجريح ولجوج
وامثاللرى وقوعنده كتب مفصلات نحوده ائمهٔ علم مرقوم
بو مقوله صفتلرده امتناع تاء تأنيثده علل عديده ايراد ايلمشلردر
اعلى واحلى سى مبالغه ايچون موضوع صفته باب اصلبسندن
موصوفه مخصوص معناية دلالتى ايچون نقل اولندقده تاء تأنيث
اسقاط اولنور امثلهٔ مذكوره كبى و محرر اولان فعول بمعنى فاعل
واقع اولان صفتلرده تانك اسقاطى قاعدهٔ كليه سنه عدوة الله كلامى
ايله نقض وارد اولور ايسه شاذ جوابندن غيرى اصول عربيه ده
ضد ونقيضه حمل قاعده سنه مبنى عدو وعدوة وصديق وصديقة
لفظلرينه مماثلة ومشاكلة مستعملدر بودخى معلوم اوله كه فعول بمعنى
مفعول اولور ايسه تا داخل اولور مثلا ناقة ركوبة وشاة حلوبة كبى
* شمال * بونلار مركوبه ومحلوبه معنالرينه اولديغى آشكاردر * شمال
بو يرازتعبير اولنان ريح لطيف معناسنه كسر شين ايله استعمالى شايعدر
عربيده فتح شين ايله شمالدن غلط اولوب فارسيده فتح باء ثانيه ايله
* شمدان * بادبرين ديرلر * شمدان * موم وضعى ايله استعمال اولنان شئ معروفك
اسمى فارسيده ايكى جزءدن مركب فتح شين وميم ايله شمعداندن غلط
اولوب عربيده اسم مخصوصنه ظفر ياب اوله مدق اما قنديل
معناسنه مسرجه يه قياسا اسم آلتى فتح ميمين وعين وسكون شين ايله
مشمعه اولور شمع فتحتين ايله قاموسده يستصبح به او موم العسل ايله
مفسردر ودان ظرف معناسنه اولمغله معناى تركيبيسى موم ظرفى ديمك
اولور استطراد شمعدان مرقومك جزء اولى عربى اولمسندن تركيب
مزبور مؤادهٔ فارسيه دن اولديغى آشكاردر ظرف مرقومه فتح دريه ده
فتح لام وكاف عربيه ايله لكن اطلاق اولنور لكن لسان تركيده وعاء

معروفه

معروفه تسميه سى لكن مرقومك متداول ديكرى كه كارى بوكسك
بيوك طباقدر اكا تشبيها اولمسى ملايمدر * شمشير * قلج معناسنه
* شمشير * كسر شين ايله استعمالى شايعدر فارسيده ايكى جزءدن مركب
فتح شين ايله شمشيردن غلط اولوب عربيده اسم اشهرى فتح سين
وسكون يا ايله سيفدر فتح شين وسكون ميم ايله شم ناخن يعنى طرناق
وكسر خى ايله شير ارسلان معنالرينه اولمغله تشبيها ارسلان طرناغى كبى
فائده زائده شمشير نسنه ديمك اولور فائده شمشير الات حربيهٔ سائره يه مقيس اولميوب
مبارك اولديغى مشهوردر حتى عيار اولنمش صحيح ابره دن راست
قبله نما اولديغى كرارا تجربه اولنمشدر صورتى اهل اسلام كارى
بر سيفى قبله حس اولنان جانبه باجغندن بر پارمق ايله تعليق اولندقده
قطع ايدن طرفى تمام سمت قبله متوجه اولور وحسامك اعلاسنى
امتحان سيم خالصدن ميدانه براچه وضع اولنوب برفارش مقدارى
تقريب اولندقده مقناطيس لحديدى جذبى كبى اخذ ايدر ايسه بغايت
* شمع * اعلا اصارمدر * شمع * كيجه ضيا الديله جك موم معناسنه فتح شين
وسكون ميم ايله استعمالى شايعدر عربيده فتحتين ايله شمعدن غلط
اولوب فارسيده چراغ مرادفى عربى ايله مشترك ضم ومد ميم ايله
* شمه * موم دخى ديرلر * شمه * صغير قاونه شبيه والاجه وخوشبو معروف
نسنه نك اسمى فارسيده فتح شين ايله شمامه دن غلط اولوب عربيده
* شنبه * بنه فتح شين وتشديد ومد ميم ايله شمام ديرلر * شنبه * جمعه ارتسى كوننك
اسم معروفى فتح با ايله مستعملدر فارسيده فتح شين وسكون نون وكسر با
واظهار ها ايله شنبه دن غلط اولوب عربيده فتح سين وكسر با ايله سبت
* شيردن * ديرلر * شيردن * حيوانات بطننده شكنبه يه متصل وغاء معروفك
اسمى فارسيده ايكى جزءدن مركب شيردان دن غلط اولوب عربيده كسر
قاف وسكون طا ايله قطنه ديرلر شير سوده ودان ظرفه دلالتلرينه مبنى
معناى تركيبيسى سود ظرفى ديمك اولور حيوانات ماده بطننده اغذيه
بعد التفريق سود اوله جق غذاء خالصك ظرفى محل مرقوم اولمغله
* شيراغن * نقليا جمله سنه تسميه اولنمشدر * شيراغن * سمسمدن اخراج اولنان

روغن معروفك اسمی فارسیده شیر روغن دن غلط اولوب عربیده
کسر ومد سین ایله سیرج دیرلر شیر روغن مرقوم ایکی جزءدن مرکب
اصلی روغن شیر اولدیغی آشکار وروغن یاغ معناسنه معروف
لکن شیرك سمسم معناسنه دلالتنه ظفریاب اولنمیوب شهرتنه بناء
* شیرین * عربی وفارسی مهوشنا تحریر اولندی * شیرین * جمیع فرهنکلرده
طاتلو معناسنه محرر وشعر وانشای فارسیده تلخ مقابلی شیرین
ایرادی مقرردر لکن طاتلونك اسم موضوعی اولمیوب سوده نسبت
اولنوب کثرت استعمال ایله علم منزله سنه واومشدر عربیده
طاتلویه ضم اول وسکون ثانی ایله حلو دیرلر شیر سود معناسنه
دلالتی بیان اولنمش ایدی یاء نسبت ونون تأکید نسبت الحاقی ایله
شیرین اولدیغی آشکاردر اولا اطفالك لذائذ دنیویه دن
شیرین کام اولدقلری سود اولمغله سائر ذوق ایله مشاهد حلویات
شیره نسبتی آشکار ایکن صاحب فرهنك شعورینك سود معناسنه
شیر شیرین لفظندن ترخیم اولنمشدر التزامی عدم شعورینه دالدر
* شیش * شیش * حدید وشجردن اعمال وتدویر ایله کباب طبخ ایلدکلری
شیء معروفك اسمی فارسیده کسر ومد سین مهمله وآخرده خاء معجمه ایله
سیخ دن غلط اولوب عربیده حدیددن اولانه فتح سین وتشدید وضم
فا ایله سفود دیرلر آلات حربدن عد اولنان سیخلره اطلاقی تشبیه اولدیغی
* شبشه * آشکاردر * شبشه * سقف خانه لره مسمار ایله نقش ایلدکلری خرده تخته
ریزه لرینك اسمی فارسیده ضم شین اول وواو معروفه وفتح شین ثانی ایله
شوشه شکالدن غلطدر محدثاتدن اولمغله عربیسنه ظفریاب اولهمدق
کثرت استعمالدن اولا جزء ثانیسی ترك بعده واو یایه قلب اولنمسی ملایمدر

❋ حرف الصاد المهملة ❋

* صابون * صابون * تطهیر وسخ ایچون استعمال اولنان شیء معمولك اسمی
سه زباننده بك تعبیر ایله مشتهر وغلطدن طاهر اولدیغی ظاهر اما وجه
تسمیه سنده نوع لطافت درکار اولمغله تفصیلنه خامه جنبان اولندی
اکرچه وجوه عدیده سرد وبیان ایلمشلر لکن اصحی شمس المعارف

مؤلفی

مؤلفی الشیخ عبد الرحمن البونی جنابلری ترتیب وایجادینه مبنی اصاب
البونی دینوب کثرت استعمالدن بعضی حروفنی حذف وترخیم
ایله صابون اولمشدر اما کتب مفرداتِ اطباده هر منس مخترعاتندن
اولدیغی التزام کرده لر بدر صورت عملی هربنه قدرما نحن فیه دن دکل
ایسه ده تطهیر لکه شبهه ایچون قید اولنمدی اولا قلیه تاشی
تعبیر اولنیان حجر معمولدن مقدار کفایه خذ ونصفی قدر کرج ایله
زیاده دق وسحق اولنوب برظرف وبا بر حوضه وضع وجزئلک بش
مثلی قدر آب صافی اضافه سیله ایکی ساعت مقداری تحریک وخلط
وبرلحظه آرامدنصکره اوزریندن آب صافی اخذ ودرونه بنه مقدار
اول ماء آخر اضافه ایده رک دردلک یعنی بوصه نک حدت وقوتی زائل
اولنجه تکرار ایدوب اخذ اولنان صولری علی الترتیب حفظ ایده لر
بعدالخلاص اول النسان آبک اون مثلی قدر زیتون یاغنه نار شدیدده
جمله دنصکره اخذ اولنان آبی اسقا ایله محو اولدقده ترتیب بالعکس ایله
جمله سنی حل ایده لر یعنی ابتدا الثانی آبی جمله دنصکره اسقا ایده رک خمیر
قوامنه رسیده اولدقده قوریدوب مراد اولنان شکلده قطع اولنه *صاج
باشدن اکسه یه ارسال اولنان موی معروفک اسمی چغتاییده فتح سین
وسکون یا ایله سیج دن غلط اولوب عربیده فتحتین ایله شعفه وفارسیده
کسر کاف عجمیه وسکون با وضم سین ایله کبسو دیرلر *صاری کرز
قسطنطینیة المحمیة حمیت عن الافات السماویة والارضیة محلاتندن
ابو الفتح سلطان محمد خان جامع شریفی قربنده معروف اهالی محله نک اسمی
فتح کاف وسکون را وزا ایله مستعملدر اصلی بانی مسجد محله سلطان
بایزید خان ولی علماسندن نور الدین افندینک لقبی ضم کاف فارسیه
وسکون را ایله صاری کرز دن غلطدر کرز بیولک طوبوس معناسنه
مشهور قصیر القامه وشحیم ذاتلره تشبیها القاب قدیمه دن اولدیغی
کرزسیدی وکرز شجاع امثالندن مستفاددر مولانای مشار الیه
اسبغ الله تعالی نعمه علیه صاری کرز لقب نور الدین القراسی جنابلری
اولا علمای عصرندن خطیب زاده وخواجه زاده افندیلردن

صورت عمل صابون

صاج

صاری کرز

تلمذ ایدوب خواجه‌زاده مرحومك دار الحدیث سنان پاشاده معیدی
ایکن استاد اکرمی اسلامبول قضاسندن صکره صدر اعظم
قره مانی محمد پاشا ضدری ایله لاجل التبعید ازنیق قضاسیله اجلا
اولندقده ترك خدمت ایدوب بعد زمان آستانه یه عود وانصرافلرنده
صاحب ترجمه صاری کرز مرحوم بعد طی المدارس بروسه‌ده
یلدرم خان مدرسه سنه بعده اسکوبه صکره دار الحدیثه وبونلاردن
صکره صحنه مدرس اولوب بعده سکسان اقچه یومیه ایله تقاعد اختیار
ایلیوب زمان سلطنت حضرت سلیم خانیده اسلامبول قضاسی ایله
تلطیف بعده اناطولی وروم ایلی یه قاضیعسکر اولوب بعد الانفصال
یومیه یوزیکرمی اقچه ایله ینه صحن مدرسی بعده مکررا اسلامبول
قضاسی توجیه بیوریلوب بعد العزل یومیهٔ مرقومه ایله متقاعد ایکن
طقوزیوز یکرمی یدیده ارتحال بدار بقا ایدوب محلهٔ مزبوره‌ده بناسی
اولان مسجد شریف حظیره سنده دفین ورحمت رحمانه قرین در
استطراد محب علما وصلحا حضرت سلطان بایزید خان ولی طاب ثراه قصهٔ پرحصه
مار الترجمه وامثاللری علمای کرامه التفات واکراملری اکثر
من ان یحصی در قصص ناشنیدهٔ سلطان مشار الیه دندر که
آستانهٔ امن اشیانه‌ده مشهور خاص وعام معبد عالی و بنالری تمامنده
ادای اول جمعه عقیبنده طریقت علیهٔ بایرامیه‌دن الشیخ بابا یوسف
حضرتلرینی کرسی یه اصعاد بیوروب اول ذات کرامت معتاد دخی
وعظ ونصایحه آغاز وحقایق سبحانیه ابوابنی باز وصغیر وکبیر حضار
مجلس صیحه وبکاسی ایله قبهٔ عالبسنی پرآواز ایدر شاه با انتباه
حضرتلری دخی اشك ریزان پند سودمند جناب شیخدن بهره‌مند
اولمشلر وتماشای جامع جدیدده موجود کفرهٔ عتیقدن اوچ نفر
کلمات طیبهٔ حضرت شیخدن متأثرا جامع شریفه دخول وعلی
ید الشیخ شرف اسلام ایله هدایته وصوللرندن سلطان مشار الیه
رحمة الله علیه اولدرجه ممنون ومسرور اولوب نو مسلمره انعام
فرواندن صکره وزرا ووکلایه اکراملرین امر بیوررلر بنابرین

محبت حضرت پیرضمیر منیر سلطان معدلتمصیرده جایکیر اولمغله
سرای عالیه دعوت وکمال تعظیم وتبجیل ایله انس والفت وعقد
سررشتهٔ ابوت وبنوت تما منده شیخ وطننه انصرافنه رخصت
طلبنده جنت مکان حضرتلری وقت مقدرده حج شریفه عزیمتلرنده
آستانه یی تشریف ایله ملاقاتلرین رجا بیوردرلر والحاصل جناب
شیخ وطن اصلیسی سوری حصاره عودت وچند سال ارشاد طالبینه
مبادرت اوزره ایکن بجبر الاسعد مواجهه سنده برمؤلف نظمنه
مأمور اولمغله انجاز وعده مبنی آستانهٔ علیه یی تشریف وحضرت
سلطان بایزید ایله ملاقات میسر اولدقده سلطان قدروان عطایای
بی کران وتعظیمات فراوان ایله محسود الاقران ایلدکدنصکره
طلای خالصدن امانة مال کثیرا عطا بیوروب بومبلغ کسب یدمدر
وجه حلالدن جمع اولمشدر تربهٔ معطرهٔ حضرت نبویده ایقاد اولان
قنادیل ادهانه صرفه حفظ ایتمش ایدم مرادم بودرکه بوعبد
کثیر الاثام جانبندن عرض صلوة وسلام وتقدیم تحیت واکرام عقیبنده
بوهدیهٔ مختصره عرض بیوریله بن شفاعت علیه کر ایله خبر قبوللرینه
وصول مأمولدر بیورمشلر شیخ سالک دخی ادای مناسکدنصکره
اماتی محلنه ایصال بیورمشلر منقبه شیخ مشار ایله قدس سره
تبرکات حرم محترم حضرت نبویه دن روضهٔ مطهره ده زیارت
اولنان عصای شریفی اخذ وسه پاره ایله سنه طرف حضرت نبوی
علیه السلامدن مأمور اولملری ایله عصایه دست دراز اولدقلرنده
خدام حرم شریف اغوات منع ودفع سوداسنده ایکن شیخ الحرم
النبوی اغادخی مأمور اولملری ایله دران ساعت عصایی حضرت
شیخه تسلیم ایدرلر بعده بلادرومی تشریفلرنده برپاره سین بروسه ده
قدوة السادات حضرت امیر قدس سره الملك القدیر وبرقطعه سین
انقره ده رکن الصلحاء ومرشد الانام الحاج بایرام قدس سره الملك
العلام وبرقطعه سین دخی مأمور اولدقلری مقامه ایصال ایله خدمت
مأموره لرین تمام ایلمشلر شیخ مشار الیه صب الله سجال غفرانه علیه

منقبهٔ الشیخ
کم بابا یسف

اوائل سلطنت حضرت سليم خان ثانی سنه ثمان عشر وتسعمائه
حدودنده رحمت عالمنه رحلت بيوروب حضرت ابی ايوب الانصاری
رضی الله عنه ربه البارى تربهٔ شريفه سنك باب كبيرندن خروجده
جانب يميننده واقع مقبره ده متواری خاك غفران اولمشدر بوماده ده وقوعيافته
اطنابدن عفو بيوريله عند ذكر الصالحين تنزل الرحمة بشارتنه مظهر
اولمق اميدی ايله در * صاطر * اكثر قصابلرك استعمال ايلدكلری آلت * صاطر *
معروفه نك اسمی فارسيده مدسين ايله ساطوردن غلط اولوب عربيده
ضم ميم وسكون دال ايله مدبه در لر * صد * يوز عدده دلالتی مشهوردر * صد *
فارسيده حرف صاد موجود اولمغله اصلی فتح سين وسكون دال ايله
سد اولوب عربيده كسر ميم وفتح همزه ايله مائه در لر مائه مرقومك دخی
اصلی معی وزننده مائی اولمغله آخرنده كی هـا يادن عوض اولمشدر
ولسان تركيده مستعمل يوز دخی جغتاييده اوزدن غلط اولمسی غير
بعيددر * صراف * مثلی مثلنه يعنی اقچه يی اقچه يه تبديل ايدیجی والتون * صراف *
واقچه وجوهر تمييز ايديجی معنالرينه استعمالی شايعدر عربيده فتح صاد
ورا وسكون يا ايله صيرفی دن غلط اولوب فارسيده اگرچه اشياء
محرره نك تمييزينه فتح صاد وتشديد ومد را ايله صراف اطلاق اولنور
لكن صراف معجم اولديغی انفا ما الذكر حرف صادك عدم موجودندن
مستبانددر وفی دربه ده صرافه ايكی جزءدن مركب كسر دال وضم
كاف عجميه ايله درم گزين درلر كسر دال وفتح را وسكون ميم ايله درم اقچه
اولديغی معروف وضم كاف فارسيه وكسر زاء معجمه وسكون يا ايله
گزين بكمك وسچمك معنالرينه گزيدن لفظندن صيغهٔ امر اولمغله
معنای تركيبيسی اقچه بكنيجی وسچيجی ديمك اولور * صرب * عسير * صرب *
ومشكل وگوج معنالرينه مستعملدر عربيده فتح صاد وسكون عين
ايله صعب دن غلط اولوب فارسيده دشخوارك مخففی ضم دال
وسكون شين ايله دشوار ديرلر * صرمساق * سبزهٔ معروفهٔ * صرمساق *
مشهوره نك اسمی فارسيده سين مهمله وآخرده قاف ايله مستعمل
اولديغی فرهنگ محموديده مصادف حافظهٔ فقير اولمشدر بنا برين

سرمساق دن غلط اولوب عربيده ضم ومدثاء مثلثه ايله ثوم ديرلر
* صرنيج * صرنيج * صوخرينه سی صورتنده اعمال وصيفا استعمال ايچون
شتاده ماء مطردن وغيريدن آب ادخار اولنان محلك اسمی عربيده
كسر صاد وسكون ها ايله صهريج دن غلط اولوب فارسيده فتح
شين ايله شهاروديرلر فتح صاد ايله صهريج دخی غلط اولمغله غفلت
* صغری * اولنميه *صغری *حيواناتدن اكثرچار پارك اردی معناسنه مستعملدر
فارسيده فتح سين وسكون عين ايله سغری دن غلط اولوب عربيده
* صفدر * كسر كاف وسكون فا ايله كفل ديرلر * صفدر *بهادر معناسنه فتح دال
ايله استعمالی شايعدر فارسيده ايكی جزءدن مركب فتح صادوسكون
فا ورا وكسردال ايله صفدردن غلط اولوب عربيده ضم شين ايله
شجاع ديرلر فتح صاد وسكون فا ايله صف دن مراد صفوف رجال
اولديغی معروف وكسردال وسكون را ايله درينه كسردال ايله
دريدن مصدرندن يرتجی ديمكله دلالتی ايله معنای تركيبيسی صفوف
* صفرا * خصمی يرتجی ديمك اولمغله بهادرلقدن كنايه اولديغی اشكاردر* صفرا
بطن انسانده موجود مره يعنی اخلاط اربعه دن عداولنان شیء
معروفك اسمی عربيده فتحتين ايله صفردن غلط اولديغی الشيخ
محمد جمال الدين تحريفات نام مؤلفنده التزام ايلمشدر لكن قاموسده
الصفراء المرة محرر اولمدينه نظرا برأسه خلط مرقومك اسمی اولمغله
غلطدن سالم اولوب فارسيده فتح لام وسكون واو ايله لوديرلر لكن
فتح صاد وسكون فا ومد را ايله صفرا بعضی فرهنكلرده محرر اولمغله
حرف صادك لسان فارسيده عدم وجودينه مبنی مولدا ولمسی اشكاردر
مطلب تكون اخلاط پوشيده اولميه كه عند الاطباء صفرا اخلاط اربعه تعبير ايلدكلری
دم وسوداو صفراو بلغمك بويدر اربعهٔ محررهنك صورت تكونی بووجه
ايله تحقيق كردهٔ حكمادر كه اكل وشرب اولنان انواع اطعمه واشربه
معدهده بعد الحضم صافيسی اطراف معدهده منشعب ماساريقا تعبير
اولنان خرده طمرلر اعانه سی ايله آق جكره واصل واندهٔ تكرار طبخ
وانهضامه نصكره صافيسی قان اولوب جميع اعضايه غدا وقوت

الی اق ایچون تقسیم اولور ایمش وکبدده حین طبخده اسفله رسوب
ایدن دردی سودا اولوب اوزرنده حاصل وپخته کوپك صفرا وبونك
مافوقنده پشممش خام کوپك بلغم اولور ایمش امادم باده منسوب
اولمغله طبیعتی کرم وتر ودل بیقرار کبی حرکت کستر اولوب غلیانی
موسمی فصل بهاردر وسودا خاکه منسوب اولمغله طبیعتی خشك
وسرد ونفس کبی سفلی وخودپسند اولوب وقتی فصل حریفدر
وصفرا آتشه منسوب اولمغله طبیعتی خار ویابس وجان کبی مقام
عالیده جالس اولوب وقتی صیفدر وبلغم آبه منسوب اولمغله طبیعتی
بارد ورطب وعقل کبی تواضع ومسکنت ایله جمله یه غالب اولوب
غلیانی وقتی شتادر بودخی مستور اولمیه که زمان جاهلیتده
مطلب لاصفر — عرب طائفه سنك زعملری بطن انسانده صفر نامنده برحیه اولوب
اجقدقجه اصرمه سندن وقت حلو بطنده انسانه عارض اولان حالت
اول افعینك لدغندن ظهور ایدر ایمش وهملرینی دفع ایچون حدیث
شریفده واقع لاصفر کلام شریفی اکثر محدثین معنای مرقومه توجیه
* صفران * — بیورمشلردر * صفران * صوغان چکندن جمع ایله استعمال اولنان
شیٔ معروفك اسمی عربیده فتح زا وفا وسکون عین ایله زعفراندن
غلط اولوب فارسیده فتح کاف عربیه وسین وسکون را ومیم ایله کرسم
* صفره * — دیرلر * صفره * اوزرینه طعام وضع اولنان شیٔ معروفك اسمی
عربیده ضم سین وسکون فا ایله سفره دن غلط اولوب فارسیده
کسر تا وسکون با ایله تبریز دیرلر سفرهٔ مرقومه نك اول وضعی مسافر
ایچون اتخاذ اولنان طعامه مخصوص اولوب بعده ملازمهٔ طعامدن
سفره یه اطلاق اولنمشدر لفظ مرقوم معنیین مرقومینه دلالت
ایده رك فرهنکلرده محرر اولمسندن بلا تغییر معجم اولمسی منفهمدر
* صفه * — صفه * بونك دیوان خانه تعبیر اولنان اماکننده مفروش اولان
محلنك اسمی تخفیف فا ایله مستعملدر عربیده خانه لرك عالی محلی
معناسنه ضم صاد وتشدید فا ایله صفه دن غلط اولوب فارسیده فتح
* صقلیه * — با ایله بساره دیرلر * صقلیه * جزایر بحر سفیددن مشهور اطه نك

اسمی

اسمی سر یانیده کسر سین وجیم وسکون لام ایله سجلیه نك عربی فتحتین ایله مستعملدر عربیده اصح کسرات ثلاثه وتشدید لام ایله صقلیه اولدیغی قاموسده محرر اولوب جزیرهٔ مرقومه قربنده براطه دخی اولمغله زمانه مزده سجلیه تین نامی ایله مرقوم وجزیرتین مرقومتینه اسپانیا قرالنك قرناشی مالك اولدیغنه مبنی السمهٔ ناسده کوچك اسپانیول دیو مشهور در اول اطه لرده حرکت ارض کثیر الوقوع اولمغله جوارنده مسنا اطه سی درك ایلدیکمز وقتده زلازل دائمه دن منغمس ومندرس اولدیغی مشهور اولمش ایدی جزیرهٔ مرقومه نك طول بلدی له وعرضی لوك درجه ودقیقه در

* صلاحیت * صلاحیت * ایولك واستقامت معنا سنه فلانك بوخدمته صلاحیتی وار تعبیری شایعدر عربیده صلح بابنك مصدری فتح صاد ایله صلاح دن غلط اولوب فارسیده کسر ومد نون وکاف ایله نیکی دیرلر

* صلخانه * * صلخانه حیوانات ذبح ایدوب صویدقلری محل معروفك اسمی مخترعات ابنای اسلامبول دن سلخانه دن غلطدر زیرا فتح سین وسکون لام ایله سلخ صویمق معناسنه عربی وخانه بیت وظرف معناسنه فارسی اولمغله لسانیندن ترکیب اولنوب ثقلت اجتماع مثلینی دفع ایچون خانك برینی حذف ایلمشلر اوله محل مرقومه عربیده فتح اول وثالث وسکون ثانی ایله مذبح ومسلخ وفارسیده بسملکاه وفتحتین ایله تله دیرلر

* صلواتك * مطلب غلط خطی

صلواتك * سنك نمازك معناسنی افاده ایلدیکی معروفدر کتابتده صلاتك دن خطا غلط اولوب حیاتك وزکاتك دخی بویله تحریر اولنور صلوة وحیوة وزکوة تثنیه ایله برابر تحریرده یته واو ترك اولنوب صلاتان وحیاتان وزکاتان ترقیمی لازمدر اما سورهٔ شریفهٔ توبه ده استعیذ بالله ان صلوتك سکن لهم تزبیری ایله سؤال وارد اولور ایسه رسم مصحف شریف قیاسه کلمز جوابی کافیدر

* صنجق * صنجق * متعارف کبیر بایراغك اسمی فارسیده بایراق ونشان معناسنه فتح سین وجیم عربیه وسکون نون وقاف ایله سنجق دن غلط اولوب عربیده کسر لام ومد واو ایله لواء دیرلر وصاحب نشان ولوا

معناسنه دخی استعمالندن بیکلربکی ووزرایه سنجق بکی ومیرلواء بونلردن مأخوذدر * صندق * سبت واخشابدن اعمال ایله درونه متاع وضع اولنان شیء معروفك اسمی عربیده ضم صاد ودال وسکون نون ایله صندوق دن غلط اولوب فارسیده فتح تا وبا وسکون نون وضم کاف عجمیه ایله تبنکو دیرلر خفی اولمیه که صاحب قاموس فیروز ابادی فتح صاد ایله بعضا استعمال اولندیغی بیاننه اردافا اولی زا وسین ایله زندوق وسندوق دخی لغت اولدقلرین تصریح ایلمشدر * صندل * سفاین کباره ردیف اولوب اردندن متفك اولمیان معروف کشتیجه نك اسمی فارسیده فتح سین ودال وسکون لام ایله سندل دن غلط اولوب محدثاتدن اولمغله عربیده اسم مخصوصنه ظفریاب اوله مدق * صوباشی * قصبات وقراده ضابطه واستانه علیه ده زندان ضابطنه اطلاقی معروف لکن براصله مبنی اولیوب مولدهٔ قسطنطنیه دن سوء باشی دن غلط اولمسی ملابمدر عربیده ضم سین ایله سوء غصه معناسنه اولمغله فارسیده سوء باشی معناسنه ایکی جزءدن مرکب سرباکدن ترجمه اولمسی غیر بعیددر فتح سین وسکون را ایله سرباش ومد باء موحده واخرده کاف عربیه ایله باك خوف واحتراز معنالرینه معروف بنابرین سبب غصه وخوف واحتراز اولمسی ایله ترکی وفارسیده الزاما اطلاقی اشکار اولور اما منهل ناس اولان صو باشی مرجع انام اولمغله ملازار باب مصالح اولان کسنه یه صو باشی لفظی علی سبیل الکنایة اطلاق اولنمق غیر بعیددر وناسك وقت نزاعده ضابطه کیده لم دیه جك موقعده صویك باشنه وارهلم تعبیرلری بووجهی مؤید اولدیغنه نظرا غلطدن سالم اولور عربیده اول خدمته مأمورلره ضم شین وفتح طا ایله صاحب الشرطه دیرلر منقبه * حجاج سقفی عراق عربده ایام امارتنده صاحب الشرطه یعنی سوء باشی سنه بعد العشاء خانه سندن طشره هر کیمه راست کلور ایسك بلاامان قتل ایله دیوامر وتنبیه ایلمه سنه مبنی برکیجه سوء باشی بش نفر سکران جوانه تصادف واخذ ایدوب طبق فرموده حجاج

* صندق *
* صندل *
* صوباشی *
منقبهٔ لطیفه

يرر بر وضرب رقابلرى ايچون بريني تقديم وسن كسبن ديو سؤالنده جوان ناتوان ارتجالا بو شعر ايله جواب ويرر نظم انا ابن من دانت الرقاب له مابين محزومها وهاشمها تأتيه بالرغم وهى صاغرة يأخذ من مالها من دمها نثر صاحب الشرطه بو جوابدن جاجك اقرب اقرباسندن برذاتك ولدارجندى اولديغنه انتقال وسرد اعذار ايله افادهٔ حال ايدوب ثانيه توجيه خطاب ايلدككده اولدخى مثل الاول بوشعر ايله جواب ويرر نظم انا ابن الذى لاينزل الدهر قدره وان انزلت يوما فسوف تعود ترى الناس افواجا الى ضوء ناره فنهم قيام حولها وقعود نثر جوابندن دخى والدپسر اكابر دولتدن صاحب قدر برذات كريم ومضياف ذوقدر اولديغنى بيلوب ثالثه سؤالنده بو صوده اجراى جواب ايدركه نظم انا ابن من تأتى السحاب لارضه موسوقة بحمولها لم تأرس تهدى اليه من نفايس حملها وانا الذى يبدى حياة الانفس نثر صاحب الشرطه بونك پدرى دخى خواص اتباع خليفه دن ساقى مقبول اولديغنى سمع اذعان ايله قبول ودزدنجى يه سن كيمك اوغلوسن ديدكده اولدخى اقرانى كبى بويله جواب ويرر نظم انا ابن من تأتى الوفود لبابه احشاؤهم من جوعهم تتوجع يمضو شباعا ليس فيهم جايع والجوع ان عاد اليه يرجع نثر بونك دخى ابناى ملوك عربدن رجوانمردك ولدى اولديغنه انتقال ايله ولد خامسدن استكشاف حال ايلدكده اولدخى نظم انا ابن من للهام يقطع عامدا لايختشى فى فعله ان يسأل وسلاحه فى يده مشهودة ودماء قتلاها عليها تبزل نثر ديدكده غالبا بونك پدرى دخى جلاد خاص خليفه اولمق كرك ديوب صباحه تأخير وفرداسى ديوان ترتيب اولندقده سوه باشى تقديم وواقعهٔ شبانه يى على وقوعه حجاجه تقرير وبيان ومحبوسلرى على الترتيب احضار ورعمنجه كيملرك اولادلرى اولدقلرين افاده سندنصكره حجاج اولاد مرقومونه ابياتى اعادهلرين امر ايدوب بعد السماع حقيقت حاله واقف اولوب اهل ديوانه بونلرك بابالرى كيملر اولديغنى فهم وادراك ايده بيلديكزمى خطابنده باجمله

حضار مجلس بالذات باباری کیملردر معلوم اولمدی لکن مقتضای
کلاملری طبق تقریر صاحب الشرطه علو منزلت ورفعت مکانتلرینه
دلالت ایدر جوابلرنده حجاج سزلر دخی ابیاتك معنای ذوقیسنه
واصل اولمدیکز بونلر اسافل ناس واولاد سوقیوندن اوروب اولکیسی
حجام وثانیسی فوال یعنی مدمسیجی چارشو اشجیسی وثالثی سقا
ورابعی اتمکجی وخامسی قصاب اولادلری دیو تقریرنده جوانان
فصاحت کو یاندن حقیقت حال استنطاق اولندقده هر بری
باباسنك صنعت وحرفته مقر ومعترف اولملریله صغیر وکبیر
بالجمله حضار دیوان بونورسیده جوانلرك عند تحقق الموت
سیف مسلول جلاددن تخلیص رقاب ایچون حسن استحضار
وبلاغتلرینه وحجاجك دخی سرعت انتقال وذکاوتنه انکشت بردهان
تعجب اولورلر بعده حجاج جمله یه خطاب ایدوب علموا اولادکم الادب
فوالله لولاذلك لضربت اعناقهم دیوب نوجوانانه عطیهٔ فراوان
اعطاسی ایله تخلیهٔ سبیللرندنصکره بوشعری انشاد ایلدیکی مرویدر
نظم کن ابن من شئت واکتسب ادبا یغنیك مضمونه عن النسب
ان الفتی من یقولهـا اناذا لیس الفتی من یقول کان ابی نثر فاعتبروا
یااولی الابصار *صو پره* کتابك بربلوککی معناسنه الف وبا
اضباره سی غایت مشهوردر عربیده کسرهمزه وسکون ضاد ایله
اضبـاره وفارسیده کسر ومد سین ایله سی پاره اطلاق اولنغله
ایکیسی دخی اصل اولمغـه لایقدر *صین* مشهور آفاق اقلیم
وسیعك اسمی چین دن معرب اولدیغی مسطور کتب معتبراتدر
لکن سپاهی زاده محمد چلبی اوضح المسالك الی معرفة البلدان والممالك
نام مؤلفنده اسم موضوعی اولوب ممالك اول اقلیم مرقوم صین بن
یافث بن نوح علیه السلامه نسبت ایله تسمیه اولنمسنی التزام ایلمشدر
قول اولك صحتی محتاج برهان اولمدیغی آشکاردر اقلیم مرقومی
شرقا ایکی بیك میل مقداری بحر اوقیانوس احاطه ایدوب غربا بعضا
داماذی تاغلری وبعضا ممالك هندو جنوبا اوقیانوس ایله هندك سیام

صو پره

صین

اولکه سی

اولكه سى وشمالا ختاى تاتارستاننك عالى تاغلرى ايله محيط اولوب طرف شمالده اوجيوزميل مقدار بولوتور وفوران تاغلرى ميانده ديوار ايله منسد واول محلده موجود ابواب عديده دن غيرى برمحلدن عبور ممكن دكل ايمش ووسط اقليم چينده عرض بلد لب واخر اقليمده مو درجه اولوب طول بلدى قس درجه‌دن سو درجه‌يه منتهى اولور ايمش استطراد اقليم مرقومه شاه اولنلره فغفور اطلاقى مشهور وصينى وچينى امتعهٔ كوناكونه فغفورى تعبيرى سلطانى وشاهى كبى اعلا ديمكى افاده ايچون نسبت اولنمسى دخى معلومدر فغفورينك

طريق عمل فغفورى

طريق عملى جهان نماده محرر اولديغى اوزره صدف ويمورطه قبوغى وتراب مخصوصدن اوزان معلومه‌يى محكم سحق وخمير ايدوب بطن ارضه دفن ايدرلر ايمش ياخود اول دیارده موجود بغايت لطيف وسفيد برنوع حجرى بعد السحق ديار يمزده اولهٔ دخان ترابى سوزدكارى صورت معلومه‌ده اوج حوضدن سوزوب بعده ينه دفن ايدرلر ايمش ماده‌نك وارضك قوت وضعفنه نظرا سكسان ويا يوزسنه ترك ايدرلر ايمش قديمده اعمال اولنان اكثرى مايهٔ اجداد اولوب اسكى معدنك نامى باقى اولمه‌سنه سبب طبيعت دهر اولان حيلهٔ اهل حرفت اولديغى اشكاردر صحيح اسكى معدن اولان نسنه‌يه اوج خاصه تحرير ايلمشلردر اولى درونه وضع اولنان شئ مهوشك فى الحال دردى اسفله رسوب ايله صاف اولمسى ثانيسى استعمال ايله خلل پذير اولميوب درونندن اكل وشرب زيادهٔ عقله سبب اولمسى ثالثى الماسدن غيرى برنسنه تأثير ايلميوب هرنه قدر غليظ اولسه شمسه ويا شمعه طوغرى درونندن باقلدقده بيرونده اولان نقوش ظاهر واشكار اولمسى بونلاردن ماعدا موافق مزاجدر بلاظرف نوش قهوه اولنغله هرنه قدر درونينه وضع اولنان قهوه كرم اولسه اخذ اولندقده احراق دست ايلميوب

بزوننده خشونت جزئی حس اولنمدیغی بهر آن تجربه کرده مزدر

❋ حرف الضاد المعجمة ❋

* ضرزمان * ضرزمان * اکبر یعنی بغایت بیوك قلعه‌یه بکزر معناسنه ضرزمان حریف استعمالی معروفدر فارسیده ایکی جزءدن مرکب کسر دال ایله دزماندن غلط اولوب عربیسی کسر میم ایله مثل القلعه اولور جزء اولی کسر دال وسکون زا ایله دز قلعه معناسنه اولدیغی دزدار تصحیحمزده مرور ایلدی ومان دخی بکزیجی معناسنه ماستن لفظندن اسم فاعل اولمغله معنای ترکیبیسی قلعه‌یه بکزیجی دیمکی افاده ایدر

* ضفدع * ضفدع * قوری بغه دیدکاری حیوان معروفك اسمی کسر ضاد وسکون فا وفتح دال ایله مستعملدر عربیده کسر ضاد ودال وسکون فا ایله ضفدع افصح اولوب عند البعض مستعمل صورت مردود وقلیل اولدیغی دیباجهٔ رساله‌ده بیان اولنمش ایدی فارسیده فتح جیم عجمیه وسکون غین ایله چغز دیرلر

* ضفر * ضفر * یعنی ابراهیم حلبی مرحومك منیة المصلی شرحنده وسائر کتب فقهیه‌نك بحث غسلده ایراد ایلدکاری حدیث ام سلمه‌ده واقع ضفر فتح ضاد وسکون فا ایله شایعدر عربیده اورلمش صاچ معناسنه یا ضمتین ویا ضم اول وسکون ثانی ایله ضفردن غلط اولوب فارسیده مطلقا اکسه صاچی معناسنه مدخا ایله فرخال دیرلر کتب فقهیه‌ده قصهٔ ام سلمه بوصورتده تفصیل کردهٔ فقهای کرامدر که

مطلب حدیث ام سلمه

حضرت رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلمدن ام سلمة انی امرأة اشد ضفر رأسی افانقضه فی غسل الجنابة دیو سؤال ایلمشلر یعنی بن بر عورتم که باشمك اورلمش صاچنی بند ایدرم پس غسل جنابتده انی چوزه‌یم می دیمش صاحب شریعت علیه افضل التحیه افندیمز لا انما یکفیك ان تحثی علی رأسك ثلث حثیات ثم تفیضین علیك الماء فتطهرین بیورمشلر یعنی صاچلرینی چوزمه انجق سکا اوچ دفعه ال طولوسی ماء باشکه دوکمك کفایت ایدر صکره مائی اوزرینه دوکوب طاهر اولورسین بیورمشلر اما زمانه‌مزده نسوانك مبتلا اولدقلری اورلمش صاچلرینك اثناسنه آبك ایصالی فرض اولدیغی مصرحدر

* ضمغ *

ضمغ * آكثر اشجاردن صاقز كبی سیلان وبعده منجمد اولان شیٔ
معروفك اسمی عربیده فتح صاد مهمله وسكون میم ایله صمغدن غلط
اولوب فارسیده كسر زا ورا وسكون نون واخرده جیم عربیه ایله
زرنج دیرلر * ضیافت * قونقلق یعنی مسافر ایچون تدارك اولنان اطعمه

* ضیافت *

معناسنه مستعملدر عربیده كسر همزه ایله اضافتدن غلط
اولوب فارسیده كسر میم وسكون ها ایله مهمانی دیرلر وكسر ضاد ایله
ضیافت قونق اولمق معناسنی افاده ایلدیكی معلوم لكن ذكر سبب
ارادهٔ مسبب قبیلندن مجازا مهمانلغی ذكر وطعامی اراده وكثرت
استعمال ایله حقیقت درجه‌سنده ضیافت طعامه علم اولمشدر
استطراد لسان عربده اتساع اولدیغنه مبنی جمع مهمان ایله اخراج
خوان اولنمانك معانیٔ عدیده‌سی واردر اولا انجق انس والفت

مطلب اسماء انواع ضیافت

وملاقات وصحبت ایچون ترتیب اولنان طعامه فتح میم ایله مأدبة دیرلر
ضم ویا فتح دال لغتدر وثانیا عرس یعنی تزوج جمعیتنده اولان طعامه
فتح واو وكسر ومد لام ایله ولیمه وثالثا طلوع اولادده اولانه ضم خاء
معجمه وسكون را ایله خرس ورابعا وقت ختانده یعنی سنت دكوننده
اولانه كسر همزه وسكون عین ایله اعذار وخامسا بنا یعنی اویاپمقده
وخانه صاتون المقده اولانه فتح واو ورا وكسر ومد كاف ایله وكیره
وسادسا قدوم یعنی طشره‌دن كلندكده كه بلده‌مزده متعارف حجاج
مسلمینك وصوللرنده تهنیه دیو ایلدكاری جمعیته فتح نون وغین وكسر
ومد قاف ویا ایله نقیعه وسابعا برآدمك اولادی اولدقده سكزنجی
كونی اولان جمعیت وطعامه فتح عین وكسر ومد قاف ایله عقیقه وثامنا
حفظنا الله تعالی وایاكم مصائبدن برینه ابتلاده ترتیب اولنان طعامه

مطلب وجوبیة وشروط ذبح عقیقه

ضم واو وكسر ومد ضاد ایله وضیمه دیرلر فائده سنن نبویه علیه
افضل التحیه‌دن اكثر ناسك غافل اولدقلری عقیقه قربانی علی التفصیل
تحریر اولنمسی مناسب محل اولمغله ذكره مبادرت اولندی عقیقه لغتده
مشقوقه ومقطوعه معناسنه در ودخی صبینك حین ولادتنده رأسنده
بولنان صاچدر وعرف شرعده ولادتك یوم سابعنده ذبح اولنان

قرباندر ذبح وشق اولنديغندن ياخود اولكونده رأس صبيده بولنان
صاچ تراش اولنديغندن ذبيحهٔ مذكوره يه عقيقه تسميه قلنديغى
معلوم اوله كه ذبح عقيقه حسن بصرى واهل ظاهر عندلرنده واجبدر
والدينى ترك ايله آثم اولورلر حتى ابن حزم قولى اوزره فرضدر قيدرتلرى
وار ايسه حاكم والدينه جبرايدوب ذبح ايتديرر وامام مالك وشافعى
واحمد بن حنبل وابو ثورى واسحق رحمهم الله تعالى مذهبلرنده سنت
مؤكده در واحمد بن حنبل بيوررلر كه ثمن قربانى فقرايه تصدق ايدرلر
ايسه كفايت ايدر لكن ذبح قربان افضلدر وامام مالك بيوررلر كه
صحابهٔ كرام وتابعين عظام رضى الله تعالى عنهم اجمعين حضراتى
عندلرنده مسنون اولديغنده اختلاف يوقدر ويحيى بن سعيد بيوررلر كه
صحابه وتابعيندن بونجه ناس كوردم اولاد ذكور واناثدن عقيقه يى
ترك ايتمزلر ايدى وابن منذر بيوررلر كه عبدالله بن عباس وعبدالله
ابن عمر وعايشهٔ صديقه وفاطمة الزهراء رضوان الله تعالى عليهم اجمعين
حضراتى بو رأى مذكور اوزره ايديلر اما ائمهٔ حنفيه دن امام محمد
ابن حسن تطوعدر وناس اوائل اسلامده ايدرلر ايدى صكره اضحيه
واجب اولوب عقيقه نسخ اولندى بيورمشلر وامام ابو حنيفه دن
رحمه الله تعالى بدعتدر ديو برقول نقل اولنمشدر لكن علامهٔ عينى
رحمه الله تعالى شرح بخاريده بيوررلر كه قول مذكور حضرت امام همام
حقنده افتراء محضدر حاشا كه بو مقدار ادلهٔ شرعيه وار ايكن
بدعتدر ديه بلكه آنك عندنده مستحباتدن اولوب سنن مؤكده دن
دكلدر زيرا مرويدر كه رسول اكرم صلى الله تعالى عليه وسلم
حضرتلرينه عقيقه دن سؤال اولندقده من احب ان ينسك عن ولده
فليفعل عن الغلام شاتان مكافيتان وعن الجارية شاة بيورمشلر يعنى
هر كيم ولدندن قربان ذبح ايتمك استرايسه ايتسون اركك اوغلانجقدن
برى برينه بكزر ايكى قيوندن وقزدن برقيوندر بو حديث شريفده
والدصاحبنك اراده سنه احاله اولنمغله استحباب فهم اولنمشدر
جمهور علمانك دليللرى اولدر كه حديث صحيحده وارد اولمشدر كه

الغلام مرتهن بعقيقته تذبح عنه يوم السابع ويحلق رأسه ويسمى
يعنى اركك اغلانجق عقيقه سى مقابلنده مرهوندر عقيقه سى يدنجى
كوننده ذبح اولنوب ومعصومك صاچى تراش اولنوب اسمى وضع
اولنور عقيقه سى مقابلنده مرهوندر ديمك ولد رهنه وضع اولنمش
مال كبى اولوب صاحبى انكله انتفاع ايده مز عقيقه سين ذبح ايتمدكجه
ديمكدر بعض محدثين بيورديلركه معصومك امثالنه حاصل اولان نشو
ونما وحسن بها حاصل اولماز عقيقه سى ذبح اولنمدقجه وبعض محدثين
دخى بيورديلركه والدين ولدلرينك دنياده منفعتن واخرتده شفاعتن
بوله مزلر عقيقه سنى ذبح ايتمدكجه ديمكدر وبو معنى امام احمد حنبلدن
منقولدر وامام بخارى رحمه الله تعالى سلمان بن عامر الضبى
رضى الله تعالى عنه دن بو حديث صحيحى تخريج ايتمشدر مع الغلام
عقيقة فاهريقوا عنه دما واميطوا عنه الاذى يعنى اركك اوغلانجق
ايله برابر عقيقه واردر انكيچون دم قربانى اراقه ايدوب رأسنده
اولان صاچنى اول كونده تراش ايدك وبونلرك امثالى نيجه احاديث
صحيحه واردر ائمهٔ كرامدن بعضيلر وجوبه وبعضيلر مسنونيته
وبعضيلر استحبابه حمل بيورديلر سبب اختلافلرى علم اصوله واقف
اولنلرك معلوملريدر خفى اولميه كه عقيقه يه متعلق بعض احاديث
شريفه لرده يالكز اولاد ذكور مذكور اولديغندن بعض فقهـا
حضراتى اناث ايچون عقيقه اولمديغنه ذاهب اولديلر اما جمهور فقها
جمله سنده وارددر بو حكم ايلديلر واصوب اولان دخى بو مذهبدر زيرا
عموم اوزره لفظ ولد ايله نيجه احاديث وارد اولوب ونيجه سنده ذكر
اولاد اناث دخى تصريح بيورلمشدر وبين الجمهور دخى اختلاف
واقع اولوب برطائفه ذكور واناثده عقيقه يالكز برعدد در ديديلر
وبرطائفه اناثده بر وذكورده ايكيدر ديديلر بو قول حق اولمق
اليق واحقدر بو دخى پوشيده دكلدركه لفظ حديث شريف
اولده شاتان وشاة واقع اولمغله بعض فقها عقيقه قيونه مخصوصدر
بيورديلر حتى شافعيه دن امام نبدنجى بنم عندمده غيريسى كفايت

ایمز بیوردی اما جمهور فقها عندلرنده معز وغنم وابل وبقر جنسلرندن عموما جائزدر وسن وسلامت جهتلری ایله اضحیه ده معتبر اولان شروط بونده دخی معتبر وانده افضل اولان بونده دخی افضل وغیرجائز اولان بونده دخی غیرجائزدر وبعض علماء مقصود اراقهٔ دمدر دجاج وعصفور دخی جائزدر دیدیلر لکن قول مزبور بودخی مستور اولمیه که عقیقه نك افضل اوقاتی ولادتك یدنجی کونیدر وولادت نهارده واقع اولدی ایسه اولکون محسوب دکلدر اما لیلده یاخود بعد طلوع الفجر وقبل طلوع الشمس واقع اولدی ایسه نهاری محسوب اولور امام مالك وامام شافعی رحمة الله علیهما بویله نص ایدوب سائر ائمه دن مخالفت نقل اولنمشدر اکر یدنجی کونده مانع تحقق ایدر ایسه اون درنجی کوندر اول دخی اولمز ایسه یکرمی برنجی کوندر ویوم سابعدن اول ایدرایسه عقیقه اولماز ویکرمی برنجی کونی دخی امرار ایدرایسه قضاسی ممکن اولماز انجق امام رافعی رحمه الله تعالی بیورر که اکرچه اوقات مذکوره افضلدر لکن یوم ولادتندن هنکام بلوغنه دکین عقیقه صحیح اولور بعدالبلوغ والدیندن ساقط اولوب احراز فضیلت ایتمش اولورلر اما کندو نفسندن بعدالبلوغ ذبح عقیقه قیلمق کرکدر زیرا رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم افندیمز حضرتلری نفس نفیس عالیلرندن ظهور نبوتدن صکره ذبح عقیقه بیورمشلر اکرچه جد امجدلری عبدالمطلب ولادت پرمیمنتلرینك یدنجی کوننده عقیقه لری اولمق اوزره برشتر ذبح وقریشه اطعام وضیافت ایدکلری بعض کتبده مأثوردر امازمان جاهلیتده اولدیغندن بعدالبعثه قضا بیورمشلر بودخی ستیر اولمیه که عقیقه دن مراد حضرت اسماعیل علیه التحیة والتبجیل ایچون کبش بهشتی فدا قلندیغی کبی کشی اولادینك صحت وسلامتی ودوام عمر وعافیتی ایچون رضاءالله قربانتی فدا قیلمقدر بنابرین کرکدر که حین ذبحده بودعائی اوقیه‌لر اللهم هذه عقیقة فلان بن فلان دمها بدمه ولحمها بلحمه

وعظمها

وعظمها بعظمه وجلدها بجلده وشعرها بشعره اللهم اجعلها فداء
لابنى فلان من النار يعنى يارب بو ذبيحه معلوم الوجه ايكدر فلان بن
فلانك عقيقه سيدر دعاده فلان بن فلان برينه معصومك وپدرينك
اسملرين ذكر ايده يارب بو عقيقه نك قانى معصومك قاننه ولحمى لحمنه
وكمكى كموكنه ودريسى دريسنه وقيللرى قيللرينه بدل وفدا
اولسون يارب بو ذبيحه بى بنم اوغلوم فلان ايچون ناردن فدا
قيلوب جسدينه نارى حرام قيل بودخى اداب عقيقه دندر كه ذبايح
سائره كبى مفاصل واعضاسى كسر اولنميوب هر مفصلى برى برندن
سهولت ايله تفريق اولنوب بوطريق ايله معصومك وجودى
انكسار وخلل وامراض وعللدن مصئون قيلمغه توسل وتفأل اولنه
بعده براباغى بودى ايله برابر قبل الطبخ ابه قدينه اعطا اولنه
وباقيسى طبخ اولنوب فقرا واغنيادن مراد ايتديكنه اطعام ايده والدينى
وعيال واولادلرى دخى اكل ايلملرى جائزدر وقبل الطبخ استدكلرى
محللره تقسيم دخى جائزدر لكن افضلى طبخ واطعام اولوب حلويات ايله
طبخ دخى افضلدر معصومك عمرى لذت وحلاوت ايله كذران
اولمغه سببدر ديمشلر بودخى آداب عقيقه دندر كه يوم عقيقه ده
ولد اكر ذكور دن ايسه صاچنى تماما تراش ايدوب وزنى مقدارى
كومش تصدق ايده لر امام ترمذى رحمه الله تعالى امير المؤمنين
على بن ابى طالب كرم الله تعالى وجهه حضرتلرندن روايت ايدر كه
حضرت امام حسن رضى الله تعالى عنه قدم نهادهٔ كهوارهٔ وجود
اولدقده رسول اكرم صلى الله تعالى عليه وسلم برقيون ايله عقيقه سبن
ايدوب فاطمة الزهرا رضى الله تعالى عنها يه بيورمشلر كه يا فاطمه احلقى
رأسه وتصدقى بزنة شعره فضة يعنى يا فاطمه رأسنى تراش وشعر
رأسى وزننده كومش تصدق ايله صكره امر شريفلرى اوزره وزن
ايلديلر ايكى درهم ياخود ايكى درهمدن برمقدار زياده كلش اول مقدار
كومش تصدق بيورمشلر وحلق رأس احاديث كثيره ده صريحا
وكناية واقع اولمشدر اما كثر علما ذكوره مخصوصدر بيورمشلر

مطلب وقت حلق رأس صبيان

حتى امام ماوردى اناثده مكروه اولديغنه ذاهب اولمشلردر وبعض
علماء اناثده دخى حلق رأس مسنوندر زيرا بعض احاديث شريفه‌نك
عموم اوزره وارد اولدى بيورمشلردر وبعض محدثين بو قولى ترجيح
بيورمشلردر والله تعالى اعلم *ضيعت اللبن فى الصيف* فوت فرصت

ضيعت اللبن فى الصيف

ايدن رجل حقنده ضرب اولنان مثل مشهور تاء خطاب مذكر
مفتوحه ايله مقلوبا مستعملدر غريبدر تاء خطاب مؤنث مكسوره ايله
على ماهو المشهور اصل وضعنه نظرا الصيف ضيعت اللبن دن
غلطدر معلوم اولا كه امثال عربيه اصل صدورى اوزره بلا تغيير
استعمال اولنور مثل مرقومده مذكر ومؤنث وتثنيه وجمع هر كيملره
خطاب اولنور ايسه جمله سنده كسر تا ايله ضيعت لازمدر مورد مثلى

تحقيق مورد مثل

احمد ميدانى مجمع الامثال نام مؤلفنده بو صورتده تفصيل وبيان ايدر كه
كبراى عربدن ثروت ويسار ايله معروف سال ديده وناتوان عمرو بن
عمرو بن عدس نورسيده وحسنا ونادرهٔ دوران دختنوس بنت لقيط بن
زراره نام بر دخترى تزوجنده مطمح انظار نسوان معاملهٔ زوجيت
نمايان اولمديغندن بينلرنده عدم حسن الفته مبنى طلاق ايله ارخاى عنان
ايدر زن مكاره دخى بعد انقضاء العدة همسن وهمدستى برجوان
عصفور سرمايه يه جفت اولوب حسن زندكانيده ايكن طبعى سوده
ميل ايدوب زوج اولى عمروك مواشئ محلوبه سى وفير اولديغنه مبنى
بر رسول ارسالى ايله برمقدار لبن طلبنده عمرو فى الصيف ضيعت اللبن
ديو جواب ويروب مرسل تهى دست عودت وكلام عمروى افاده
ايلدكده دختنوس دخى ايكى النى زوج شابك اومزينه وضع
وهذا خير ومذقة ديو جواب ويرر عمروك تعريض وكنايه سى صيفه
تخصيصنده ايكى وجه نقل اولنمشدر اولى وقت طلاق زمان مرقومه
تصادف ثانيسى مواشينك تحلبى صيفده اولمسيدر لكن صاحب قاموس
فيروزابادى مثل محررك كسر تا ايله استعمال ومورد نى بعد البيان فتح
تانك صحتنى دخى بو صورتده التزام ايدر كه اسود بن هرمز زوجه سى
بى انصاف ومردم آزاردن بيزار اولوب تطليق ايدر وكندو قبيله سندن

بردخترجمله تزوجنده نسوانك مبتلا اولدقلری اطوارنا هموارده اولكی یه رجعت اوقودمه سندن بنه زوجهٔ مقدمه بك جان ایله طالب اولوب ارسال خبرده زن مرقوم بو بیت ایله جواب ویرمش بیت
اتركتنی حتی اذا علقت ابیض کالشطن انشأت تطلب وصلنا فی الصیف ضیعت اللبن مثل مرقومك قدمنه نظرا زن مزبوره بیت محرری تضمینا انشا وانشاد ایلمش ایسه بنه غلطدن سالم اولمیه جغی اشكاردر

❊ حرف الطاء المهملة ❊

* طاش * طاش * معدن لمعروف ومشهورك اسمی چغتاییده مدتا ایله تاش دن غلط اولوب عربیده فتحتین ایله حجر وفارسیده فتح سین وسكون نون وآخرده كاف عجمیه ایله سنك دیرلر استطراد زبان فارسیده مد تا ایله
مطلب لفظ تاش * تاش معنای مقارنت ایله ادات شركتدر مثلا خواجه شریكلرینه خواجه تاش وایكی كمسنه بر زمره دن اولسه حیلتاش وبرآنه دن اولان اولاده قرنتاش وبونلر امثالی * طاغ * صحرا ووادی ضدی اماكن معروفه نك اسمی چغتاییده بنه اولده تا ایله تاغ دن غلط اولوب عربیده فتحتین ایله جبل وفارسیده ضم كاف عربیه واظهار ها ایله كوه دیرلر خفی اولمیه كه اصل لسان تركی اولان زبان چغتاییده واقع تاء مكسوره لری زمانه مز لسانه نقلده داله تبدیل ایلدكلری كبی اكثر تاء ممدوده ومفتوحه لری دخی طایه تبدیل ایله استعمال ایلمشلردر * طاوخانه * سلاطین عظام رحمهم الله الملك العلام حضراتنك بیماران وبیكسانه تدبیر وتداوی ایچون بنا بیوردقلری اماكن معروفه لرك اسمی فارسیده كسر وعد بالباء بیمارخانه اولوب عربیده مد دال ایله دارالشفاء دیرلر مشهور اولدیغی اوزره طاوخانه نك اصلی تابخانه در التزامی توجیه بعیده محتاج اولور زیرا تابخانه ایكی جزءدن مركب اولدیغی اشكاردر اگر تاب بمعنی ضیا ملاحظه اولنور ایسه اكثر ارباب لغتك التزام ایلدكلری جمله اطرافی بلور جاملی هرجانبندن درونه ضیاء آفتاب دخول ایدن خانهٔ عالی معناسنه اولور وفرهنك محمودیده محرر اولدیغی اوزره تاب بمعنی حرارت التزام اولنور ایسه حمام وقابلوجه

امثلی صجاق محللردیمك اولور اکرتیمخانهٔ مرقومدن مستعار یاراوی
ملاحظه اولنوب کاربان سرای یعنی غایت کبیر وکارکبیر خانلرك
بان منزل کاهنه تشبیهًا توجیهی التزام اولنور ایسه درجهٔ بعدی
معلومدر لکن تاب بمعنی قوت ملاحظه سنده توجیه ممکن اولور
اما مجانین حبس ایلدکاری محله دار الشفاء و بیمارخانه اطلاقی تفألا
اولدیغی اشکاردر * طاووس * دم وبالی منقش طیر مشهورك اسمی
واوین ایله تحریر اولنور کتابتده داود کبی واو واحد ایله طاوس دن
خطئا غلط اولوب عربی وفارسی بنه ترکی کبی طاوس مستعملدر
یعنی لفظ مرقوم السنهٔ ثلاثهده مشترکدر خفی دکلدرکه اسمین محررین
امثالنده واوین جمع اولدقده استخفافا بری قید اولنماز لکن ذووکبی
ذویه تشبه والتباس واقع اوله جق الفاظده تحریری لازمدر * طبرزد
سفرجل وزننده معروف نبات شکرینك اسم عربیسی اولوب فارسیده
ایکی جزءدن مرکب فتح تا وبا وسکون را ایله تبرزدن معربدر تبر بالطه
معناسنه معروف وزد زدن مصدرندن صیغهٔ ماضی اولمغله سکر
مرقومك کمال صلابتندن کنایة بالطه انی قیردی دیمکی افاده ایدر
بعد التعریب اخرده دال مهمله ویا نون ایله طبرزد وطبرزن دخی
لغتدر استطراد طبرزد اکرچه نبات شکرینه اسم اولمشدر لکن
طبرزدك مدلولی سکر آخر اولدیغی تفصیل انی البیاندن منفهم اولور
اولا قامشدن اخراج ایچون مخصوص شکر اوجاغنده طبخ ایله منعقد
اولمش عصارهسنه سکر احمر دیرلر وثانیا طنجره دروننده طبخ وتصفیه
اولنوب برظرفه اذابه اولنانه سلیمانی دیرلر وثالثا طبخ ایله صنوبری
قالبه افراغده فانیذ دیرلرکه دیاریمزده کله شکری دیو مشهوردر
وبو طبخده اهتمام ودقت ومبالغه اولنور ایسه قند مکرر دیرلر بنه
بو طبخده طرفینی مساوی مستطیل قالبه افراغ اولنور ایسه قلم شکری
دیرلر ورابعا طبخ وتصفیه دنصکره شیشه یه دوکلور ایسه نبات
قزاز دیرلر اکر بو طبخده آب اضافه اولنوب منعقد اولنجه کفجه ایله
بربرینه زیاده اوره رق اوزون ایلکلر کبی اولان طبخه فانیذ خزائی

* طاووس *

* طبرزد *

تحقیق انواع سکر

وقابنه سنجری دیرلر اصل طبرزد محرر اولان طبخ ثالثده شکرك عشری قدر لبن خالص وطری اضافه سیله منعقد اولان قسمنه دیرلر

* طپوز *

طپوز * آلت حرب معروفه نك اسمی عربیده فتح دال وتشدید وضم باایله دبوس دن غلط اولوب فارسیده فتح سین وسکون را ومد باء عجمیه ایله سرپاس دیرلر

* طرابلس *

* طرابلس * شام ساحلنده ومغرب دیارنده واقع بلدتین معروفه تینك اسملری عربیده فتح همزه وسکون طاایله اطرابلس دن غلط اولدیغی سپاهی زاده محمد چلبی نك اوضح المسالك الی معرفة البلدان والممالك نام مؤلفنده مصرحدر لکن قاموسده تردید ایله تحریر اولنمسندن اولی همزه اولان شام اطرابلسی اولمق منفهمدر اطرابلس شامك طول بلدی سط وعرضی لد درجه در واطرابلس مغربك طولی له وعرضی لب ل درجه ودقیقه در

* طربزون *

* طربزون * بحر سیاهك اناطولی جانبنده واقع بلده مشهوره نك اسمی الفاذکر مرور ایدن سپاهی زاده رساله سنده فتح طا ومد را ایله طرابزون دن غلط اولوب بونك دخی اصلی طرابزنده اولدیغی محرر در بلده مرقومه نك طولی عزك وعرضی مای درجه ودقیقه در

* طرق *

* طرق * انسان وحیوانك مو ینی تنظیم ایچون استعمالی اولنان شیء معروفك اسمی مارالذکر تبدیل تاء مفتوحه یه ملحقا چغتاییده فتح تا ایله ترق دن غلط اولوب عربیده ضم میم وسکون شین ایله مشط وفارسیده مد شین ایله شانه دیرلر

* طسه

طسه * ملالت وغمناك اولمق یعنی طبیعت صقلمق معناسنه مستعملدر فارسیده مد تا ایله تاسه دن غلط اولوب عربیده ضم غین وتشدید صاد ایله غصه دیرلر

* طلاق رجعی *

* طلاق رجعی * عدت مطلقه منقضیه اولمدن رجعته ممکن اولان طلاق معروفك اسمی کسر را ایله مستعملدر عربیده فتح را وسکون جیم ایله طلاق رجعی افصحدر

مطلب انواع طلاق

استطراداً طلاق ایکی صورتدر بری محرر اولان رجعی ودیکری مراجعت ممکن اولمیوب نکاحه محتاج اولاندر که باین تعبیر اولنور ایکیسنك الفاظ وصوری لایحصی اولمغله اراده ایدنلر کتب فقهیه یه مراجعت بیورسونلر

معنای لغوی واصطلاحی * طلاق *

بودخی مستور اولمیه که طلاق لغتده مطلقا رفع قید ه دیرلر اما اصطلاح

اهل شرعده نکاح ایله شرعا ثابت اولان قیدی رفعه اطلاق ایدرلر یعنی نکاحی چوزمك معناسنه مستعملدر واصطلاحده افعال وشرعده تفعیل بابندن برنسنه یی صالیورمه ده اطلاق وزوجه سنی بوشمه ده تطلیق فرقنه واقف اولنلرك فلان زوجه سنی اطلاق ایلمش کلامی غلط اولدیغی معلوملریدر بودخی بوشیده اولمیه که طلاق اوچ نوعدر اولنه احسن دیرلر که درونده وطیء اولمیان طهرمرأده برطلاق واقع اوله ثانیسنه حسن دیرلر که غیرموطوئه یعنی زوجۀ غیرمدخول بهایه برطلاق وموطوئه یعنی مدخول بهایه اوچ دفعه طاهر اولدقچه برطلاق واقع اوله ثالثنه بدعی دیرلر که وقت طهرده بردفعه ویادفعتینده اوچ ویاایکی طلاق واقع اوله ویاخود درونده وطیء واقع اولان طهرده ویاوقت حیض موطوئه ده برطلاق واقع اوله * طلسم * بلاندن ترتیب اولنمش معروف نسنه لرك اسمی کسرطا ولام ایله مستعملدر عربیده اصلی فتح طا وکسرلام وسکون سین ایله طلسم اولوب بعد التعجیم ترکیبده استعمالی کبی زبازد در طلبسان * عمامه نك اشاغی ارسال اولنان اوجی معناسنه تقدیم لام وتأخیر یا ایله مستعملدر فارسیده مدتا وکسرلام ایله تالسانك معربی شال وسائر نسنه لردن چارکبی اکثرایام شتاده اورتولنان ثوب معناسنه اولان فتح طا ولام وسکون یا ایله طیلسان دن غلطدر معنای مطلوب دستاراوجنه عربیده فتحتین ایله عذبه وفارسیده ضم دال وبا وسکون نون وها ایله دنبوقه دیرلر مسئله الشیخ محمود نسفینك متن کنزده وندب لبس السواد وارسال ذنب العمامة بین کتفیه الی وسط الظهر قولنه نظرا عذبه مندوب اولدیغی اشکاراولور * طنبور ساز معروفك اسمی فتح طا ایله مستعملدر فارسیده فتح تا وسکون نون ایله تنبورك معربی ضم اول ایله طنبوردن غلط اولوب بعد التعریب اصلنه اعتبارا فارسیده ینه فتح اول ایله استعمال ایلمشلردر ولسان دریه ده تنبورك مراد فی فتح اول ایله دنبره یی اسم عربیسنه خلط ایله طنبره یی دخی غلط ایلمشلردر * طوتماج * خمیردن طبخ اولنان

* طلسم *

* طلبسان *

مطلب مندوبیة عذبه

* طنبور *

* طوتماج *

شوربا معروفك اسمی فارسیده ضم تاء اول وسکون ثانی ایله تماج دن غلط اولوب عربیده مدلام ایله لاکشه دیرلر حدیث شریف مشهورده دخی واقع اولمشدر خیر الطعام لاکشه وخیر النساء عائشه * طوج * برقاج جزءدن خلط ایله بعضی نسنه لر اعمال اولنان شیء معروفك اسمی فارسیده ضم تا ایله توج دن غلط اولوب عربیده مد ایله صاد دیرلر طریق عملی بقر وقلای وتوتیا معادن ثلاثه علی السویه نارشد یدده ط . ایله لولور اما برنج ربع توتیا وثلاثة ارباعی بقردن اولور اعلاسی بقرك جبلاتنه موقوفدر

* طوج *

طریق عمل برنج

طورطی * مایعاتدن اولان نسنه لرك اسفلنه رسوب ایدن ثقلنك اسمی عربی وفارسی مشترك اولان ضم دال اول وکسر ومد ثانی وسکون را ایله دردی دن غلط در لکن آخرده واقع یا عربیده مشدد وفارسیده مخففدر * طورقنده * ابتدا ظهور ایدن فاکهه ومیوه نك اسمی فارسیده فتح تا وواو ودال وسکون را ونون ایله تروندهدن غلط اولوب عربیده مد با ایله باکوره دیرلر * طورنج میوۀ مشهوره نك اسمی فارسیده ضم تا ورا وسکون نون ایله ترنج دن غلط اولوب عربیده کذلك ضمتین ایله اترج دیرلر * طوره بعضی نسنه لردن تفتیل ایله صبیان واتلاره ملحقلرك ملاعبه ایلدکلری شیء معروفك اسمی عربی وفارسی مشترك اولان کسر دال وتشدید وفتح را ایله دره دن غلطدر * طوشان * حیوان معروفك اسمی چغتاییده مد تا وقاف وضم واو وسکون شین ایله تاوشقاندن غلط اولوب عربیده فتح همزه ونون وسکون را ایله ارنب وفارسیده ایکی جزءدن مرکب خرکوش دیرلر فتح خاء معجمه وسکون را ایله خر معروف وضم کاف فارسیه ایله کوش قولاق معنالرینه اولمغله تشبیها اوزون قولاقلی دیمکی افاده ایدر استطراد تقاویم سنویه نك بالاسنه زایجۀ ترکان دیو اون ایکی خانه لو برشکل رسم اولنوب سائر حیوانات اساميسی ایله بعضا تاوشقان وبعضا خرکوش ترقیم ایدرلر زایجۀ مرقوم حکمای

* طورطی *

* طورقنده *

* طورنج *

* طوره *

* طوشان *

تفصیل زایجۀ ترکان

خطا وختن وچين وتركستان رأيلريدركه ادوار عالمى اون ايكى يه
قسمت ويردور اعتبار وهربر سنه يى برحيوانه نسبت ايله احكام
تحرير ايلمشلردر بر سال موش امنيت وخوش حالى ووسعت ورخا
وبيانه سالده مطر وباران احتمالى ونواحئ شمالده حرب وقتال
وجنك وجدال وقوعى واعتدال وامتداد شتا وكثرت موشان
وحيوان مرقومك خصائلنك كثرتى واوائل سالده وجوده كلان
ولد صاحب هنر وعاقل وزيرك وجمع ماله حريص واواسطنده
متولد بد فعال وطماع وسارق واواخرنده طوغان معاند ولجوج
وبى امانت اولديغنى تجربه ايلمشلردر سال كاو اوائل سالده دردسر
ونزله ودماغى مرضلر ظهورى ومغرب ايله شمال بيننده فتنه
وامطار وبرد ورعد وبرق وزياده كئ شتا وكثرت نعم ايله رخا
مولود اوائل سال دوربين يعنى حديد البصر ودقيق الفكر
ومصلحت كذار اما كندو امورنده مهمل واواسط سال خوب
صورت وبشوش وحلو العشرت واواخر سال غمناك وحزين
وصاحب اندوه وملال اولور ايمش سال پارس ميان خلايقده
بغض وحسد وعداوت وتعصب واكثر حيواناتده هلاكى وبعض
اماكنده زلزله واختلاف وشدت هوادن غرق سفن وآفت زروع
وميوها وشدت امتداد شتا واوائل سالده مولود عاقل وكامل
وعالى همت وبهادر وشجيع وعظيم القدر وصاحب نعمت اواسطنده
خوبرو ونيك خو واواخرنده كاهل وجاهل اولور ايمش سال
تاوشقان جزع وفزع وبيمارى وهلاك زياده اولوب كوهستانده
زلازل وباران بسيار واراجيف ودروغ وفراوانئ محصول وميوه
واعتدال شتا ولطافت بهار اوائل سالده مولود درازفكر وبى وفا
وكذاب وغماز واواسطنده كم آزار وقليل البصر ومحرك واواخرنده
سخت روى ودشمن خوى وبى هرده كوى اولور ايمش سال نهنك
بين الناس فتنه وفساد وتند وعناد وشعير وحنطه ده وفرت
وشتاده شدت سببى ايله اشجاره آفت وايام صيفده باران وفصل

بهارده نزول شلج ایله برودنده کثرت اوائل سالده مولود
خوب روی وبدلسان وبدطبیعت ووقتسز سغیدی لحیه وشاربه
ابتلا ایله زاهد بلند نعمت واواسطنده بی ادب وبی حیا وبدخو
وبدطبع وبی قرار واواخرنده زیاده بی شرم وبی حجاب وبدخواه
وعدو احباب اولور ایمش سال مار انقطاع امطار وخشکی اراضی
وکثرت حشرات وشتاده زیاده کی برد اوائل سالده مولود ملایم
وراستکو ودراز اندیشه وخاموش وبسیاردان ونیك خو
واواسطنده دراز عمر وطمع کار وآغر باشلو ودور اندیش لکن
بدکردار واواخرنده بدکلام وعهد وبی وفا وراست کوی وبدخوی
وعالم ودانا اولور ایمش سال فرس ناسده سفر وتجارته میل وهلاك
مواشی وخیل وایام صیفده لطافت وفصل بهارك اکثر ایامنده برودت
سالك اوائلنده مولود طویل العمر ونافذ الکلم واواسطنده عالی همت
ودانا وصاحب دانش واکثر اوقاتی سفره مصروف وغماز وبدمنش
وآخرنده بدخوی ومتمول ومتلون اولور ایمش سال غنم اکثر ناس
صاحب غنیمت وعامهده سرور ورفاهیت وبعضی اماکنده درازی
شتا وشدت وسالك اوائلنده مولود صاحب حلم وسکونت
ومداوم خلوت وعزلت وجمله یه خیرخواه وذی ثروت واواسطنده
کثیر الاعداء وعالم ودانا وآخرنده ابله وصالح اولور ایمش
سال میمون میان اکابرده مشورت وبین الناس بغض وعداوت
وبارانده کثرت وشتاده شدت وخلایقده کوناکون علت سالك اولنده
مولود مضحك ودوست رو ومکثار وبدخو واواسطنده بدلسان
وحسود ودروغ کوی وعنود واواخرنده اهل دانش لکن بی ادب
وبی وفا اولور ایمش سال ماکیان میوهلرده فراوانی ونرخلرده تفاوت
وشتاده امداد وحاصل زمانده آفت وکار دریاده واقع اولانده
حرکت عساکردن ضجرت وامراض مختلفه ده کثرت سالك
اوائلنده مولود فقیر الحال ومفسد وبدکردار وعلیل المزاج واعداسی
بسیار واواسطنده کذاب ومعاند وکثیر الاعداء ومفسد واواخرنده

لجوج وصاحب غيرت ومهربان دوست وذی شفقت اولور ايمش
سال سك اراضيده خشكی وچارپارده مرك وحبوباتده قلت
وكثرت قطاع طريقدن امن وآسايش ترك وشتاده شدت درازی
وقلت مياه وقحط وغلاده سرافرازی سالك اوائلنده مولودبد طبع
وبد سخن وجنك جوی وفقيه دشمن واواسطنده زيرك وغماز
ومنافق ممتاز واواخرنده شجيع ووفادار وجاهل ومهيب وبی قرار
اولورايمش سال خوك ميان ملوكده مخالفت وعلاده بيماری وعلت
واهل تجارتده آفت واشياده عزت وقلت ودزدانده كثرت وناسده
برمحلدن مكان آخره حركت سالك اوائلنده مولودبدخلق وكندرأی
وخلقی متين وخودپسند وجاهل خودبين واواسطنده بدطبع ومدبر
وسط الحال لكن مدبر واواخرنده مولود عاق الوالدين وجاهل
ولاابالی مشرب كاهل اولورايمش * طوغ * وزرای كرامه مخصوص * طوغ *
الاجه قيلدن اعمال اولنان شیٔ معروفك اسمی فارسيده ضم تاو واو
معروفه ايله توغ دن غلط اولوب محدثاتدن اولمغله عربيده مولدا
توخ ديرلر * طوقلی دده * ابواب قسطنطينية المحميه دن اكری قپو *طوقلی دده
داخلنده اصحاب كرام ذوی الاحترامدن ابی شيبة الخدری
رضی الله تعالی عنه حضرتلرينك تربه داری ايكن انتقال داربقا
ايدوب اول محلده دفين خاك عطرنال اولان ذاتك اسمی دوغلی
دده دن غلطدر زيرا عزيز مشار اليه رحمة الله تعالی عليه سكز يوز
اللی يدی سالی منتصف ربيع اولنده واقع فتح دار الفحول اسلامبول
اثناسنده غزاة موحدينه دوغ يعنی يوغورد ايرانی اسقا وتسكين
حرارت ايله اشتعال حرب وقتاله سبب اولمسی وجه تسميه اولمشدر * طول * طول *
بيوه زن يعنی ارسز عورت معناسنه استعمالی شايعدر فارسيده ضم طا
وسكون لام ايله طل دن غلط اولوب عربيده فتح عين وزا ايله عزبه ديرلر
طوله * التی قپو ايله اوينانان لعب معروفك اسمی اصطلاح لاعبين دن * طوله *
داولی دن غلط اولوب لعب مرقومه عربيده فتح نون وسكون را ايله
نرد وفارسيده ايكی جزءدن مركب فتح شين اول وسكون ثانی ايله

ششدر دیرلر شش التی ودر قپو معنالرینه اولدیغی معروفدر
منشاء غلط لعب مرقوم ایکی صورت ایله اوینانور بری ساده
ودیکری داولی اربابنك معلومی اولوب کثرت استعمالدن علم
منزله سنه وارمشدر سادهسی غالب اولان برعدد ایدر وداولی
بینهماده معهود اولوب داوهرقچ عدد اولنور ایسه مثلا بش عدد
اولنور ایسه کندوده غلبه نمایان اولدقده داو دیمك ایله لعب تمامنده
غالب التی دفعه غلبه ایلمش اولور لکن بین الاعجام داو برعدد اولندیغی
فرهنکلرده مصرحدر زمانمزده مشهوری کشاددر زمانه
مرنجل وفرنکی کشاد وکلبهار وکوس صورتلری دخی اوینانمش ایدی
طوله * طرفینی برشی ایله ارضه بند ایدوب دواب ربط ایلدکلری * طوله *
حبل معروفك اسمی فارسیده فتح طا وکسر ومد واو ایله طویله دن
غلط اولوب عربیده مد همزه وکسر خاء معجمه وتشدید یا ایله آخیه
دیرلر خفی دکلدرکه طویله مرقوم عربی اولوب برفرس اوتلامق ایچون
ربط اولنان اپیه تعبیر اولنور بعد التعجیم متعارف طویله یه تخصیص
وطقوز رأس اسبه اطلاق ایلمشلردر * طوه * یاغ قزدردقلری شیٔ * طوه *
معروفك اسمی فارسیده ایکی جزءدن مرکب مدتا ایله تاوه دن غلط
اولوب محدثا تدن اولمغله فتح عربیسنه ظفریاب اوله مدق مولدده
کسر میم ایله مقلاة دیرلر لسان دریده تبادل حروف مرعی اولدیغنه
مبنی تاوهٔ مرقومك اصلی تابه اولوب تاب بمعنی حرارت اولمغله هاء
اختصاص الحاقی ایله قزدرهجق نسنه دیمك اولور * طهره * برطرفی * طهره *
اوراق وبرطرفی بالته کبی اشجارك خشك وناهموارلرینی قطع ایچون
استعمال اولنان آلت معروفه نك اسمی فارسیده فتح دال ورا وسکون
ها ایله دهره دن غلط اولوب عربیده کسر میم وسکون شین
وفتح ذال ایله مشذب دیرلر * طیه * صبیان مرضعه سی جاریه نك * طیه *
اسم خاصی اوله رق استعمالی شایعدر فارسیده مطلقا خدمت
صبیانه مخصوص جاریه معناسنه مد دال ایله دایه دن غلطدر
استعاره طریقی ایله استعمالی دخی شایع اولدیغی بو بیتدن قتی ظاهر

اولوز بيت دكل خال سيه اول نورسك كرد دهانده دلازار
اولديغيچون دايهٔ قدرت بو برقو يمش تركيده مستعمل دايه معناسنه
عربيده كسر ظا وسكون همزه ايله ظئر وفارسيده مد ميم ايله مازبده ديرلر

❁ حرف الظاء المعجمة ❁

ظلام * ذهاب نور يعنى قراكولق معناسنه ضم اول ايله مستعملدر | * ظلام *
عربيده فتح ظا ايله ظلام دن غلط اولمبوب فارسيده مدتا ايله تاريكى ديرلر
ابو الفضل يوسف ابن النحوى جنابلرينك مشهور قصيدهٔ شريفهٔ
منفرجه لرى بيت ثانيسى وظلام الليل لها سرج حتى يغشاه ابو السرج
ده واقع ظلامى دخى ضم ايله قرائتلرى كرارا مسموعدر بيت مرقومده
مازمهٔ ليل مناسبتى ايله نجومك قناديله تشبيهى روشندر وتشبيه دخى
يدى قسم اولديغى معلومدر اولى مشبه ومشبه به وجودى ايله | تشبيه مطلق
بر نسنه نى برشئ آخره بلاقيد تشبيهدركه تشبيه مطلق ديرلر ثانيسى | تشبيه مشروط
برشرط ايله مشروط اوله تشبيه مشروط ديرلر ثالثى مشبه به ذكرى ايله
مشبه دن كنايه قلنوب ادات تشبيه ذكر اولنميه تشبيه كنايه ديرلر رابعى | تشبيه كنايت
قائل برصفت كندو صفتلرندن و برصفت آخرك صفتلرندن ذكر ايدوب
وصفينى برى برينه تشبيه ايليه تشبيه تسويه ديرلر خامسى ايكى نسنه نى | تشبيه تسويه
ايكى نسنه يه بالعكس تشبيه ايليه تشبيه عكس ديرلر مثلا نظم رق الزجاج | تشبيه عكس
ورقت الخمر فتشابها فتشاكل الامر فكانها خمر ولاقدح وكانها قدح
ولا خمر سادسى قائل برنسنه نى برنسنه يه تشبيه ايده اما شويله كوستره كه
مرادى برغيرى نسنه در تشبيه دكلدر بوكا تشبيه اضمار ديرلر سابعى | تشبيه اضمار
برشئ برشئ آخره تشبيه اولنوب بعده مشبه مشبه به اوزرينه تفضيل
اولنه بوكا تشبيه تفضيل ديرلر استطراد بو مجموعهٔ پريشان | تشبيه تفضيل
ارقام الكلام بحر الكلام مصداقى على قدر الطاقه بحردن قطره | ابتداء ترجمهٔ
برمقدار فوائدى محتوى اولمسى ايله سكاكى مرحومك مفتاح العلوم | متن تلخيص
نام مؤلفى قسم ثالثك ملخصى يدى يوز اوتمش طقوز سال هجريسنده
ارتحال دار بقا ايدن خطيب دمشق شهرتى ايله معروف الشيخ جلال الدين
عبد الرحمن القزوينينك تلخيص نام متنى علم معانينك امتن متونى ومشهور

نفیسه‌سی فن ثالث محتوی اولدیغی صنایع بدیعه علی وتیرة الایجاز
تحریر اولندی پوشیده وستیر اولمیه که علم بدیع بر علمدر که مقتضای
حاله مطابقته و وضوح دلالته رعایتدن صکره کلام تحسینک وجهلری
بو علم ایله معلوم اولور مقتضای حاله مطابقته ورعایت علم معانی‌یه
ووضوح دلالته رعایت علم بیانه موقوف اولدیغی فنون مذکوره‌یه
آشنا اولنلره روشندر تحسین کلامک وجهلری یا معنوی ویا لفظی
اولور معنویدن بری صنعت مطابقتدر بو صنعته طباق وتضاد دخی دیرلر
صورتی ایکی ضدی کلامده جمعدر یعنی ایکی اسم ویا ایکی فعل ویا ایکی
حرف ویا بر اسم ویا بر فعل اوله ودخی طباق ایکی ضرب اولوب برینه طباق
ایجاب دیرلر که مرور ایدنلر کبی دیکرینه طباق سلب دیرلر که بری مثبت
وبری منفی ویا بری امر وبری نهی اولمق اوزره مصدر واحدک ایکی فعلی
جمع اوله تدبیج تسمیه اولنان صنعت دخی طباقدندر لفظ تدبیج عربیده
فتح زا وتشدید وفتح با ایله زین معناسنه اولان دبج المطر الارض قولندن
مأخوذدر صورتی مدحدن وغیریدن بر معناده کنایه ویا توریه ذکر اولنه
اکر کنایه ذکر اولنور ایسه تدبیج الکنایه واکر توریه ذکر اولنور ایسه
تدبیج التوریه دیرلر مار الذکر صنعت طباقه ایکی شی دخی ملحقدر
اولی ایکی معنایی جمعدر اول وجه ایله که معنانک بری معنای دیکرک
مقابلی اولدیغی شبینه نوع تعلق ایله یعنی سببیت ولزوم کبی تعلق ایله
متعلق اوله ثانیسی بری برینه مقابل اولمیان ایکی معنایی جمعدر لکن شول
ایکی لفظ ایله تعبیر اولنه که اول لفظلرک معنای حقیقیلری بری برینه مقابل
اوله ثانی ظاهرا تضادی موهم ایکی لفظ ایله بو معنالر ذکر اولندیغندن
صنعت ایهام تضاد دیرلر مقابله تسمیه اولنان صنعت دخی طباقه
ملحقدر صورتی بری برینه موافق ایکی معنی یاخود ایکیسندن اکثر
معانیء متوافقه کتوریلوب بعده هر برینه مقابل اولان معنالر
علی الترتیب ذکر اولنه سکاکی مرحومک مقابله تعریفنده بر قید دخی
ضم ایله متوافق معنالر بیننده بر امر شرط قلنسه مقابللری اولان معنالر
بیننده دخی امر مذکورک ضدی بر امر شرط قیلنمق لازمدر دیو تصریح

مطابقت طباق وتضاد

طباق ایجاب

طباق وتضاد

طباق سلب

تدبیج

تدبیج الکنایه

تدبیج التوریه

ایهام تضاد

مقابله

مراعات النظیر
تناسب وتوفیق
وایتلاف وتلفیق
تشابه الاطراف
ایهام التناسب

ایلمشدر تحسین کلام معنوینك بری دخی مراعات النظیردر بو صنعته
تناسب وتوفیق وایتلاف وتلفیق دخی دیرلر صورتی برامری مناسبی
اولان امر آخر ایله جمع ایتمکدر تشابه الاطراف تسمیه اولنان صنعت
دخی مراعات النظیر قسمندندر صورتی معناده ابتدای کلامه مناسب
شی ایله ختم کلام اولمقدر ایهام التناسب دخی مراعات النظیره
ملحقدر صورتی بری برینه نامناسب ایکی معنی شول ایکی لفظ ایله جمع
اوله که هر نقدر مقصود دکل ایسه دخی اول لفظلرك بری برینه مناسب

ارصاد

غیری معنالری اوله تحسین معنوینك بری دخی ارصاددر کسر همزه
وسکون را ایله ارصاد لغة طریقده رقیب نصبنه دیرلر بعضیلر کلامی

تسهیم

برد مسهمه تشبیها بو صنعته تسهیم دیمشلردر برد مسهم کندوده خطوط
مستویه اولان برنوع ثیابه دیرلر صورتی بیتده ویا فقره ده قبل العجز
عجزه دلالت ایدر برشی ایراد اولنمه بو دلالت حرف روی معلوم
اولدیغی حالده اولور زیرا ارصادن برنوع واردر که حرف روی
انده معلوم اولمق حسبی ایله عجز دخی معلوم اولماز تحسین معنوینك

مشاکله

بری دخی مشاکله در صورتی برشیئك صحبت غیرده تحقیقا ویا تقدیرا
وقوعنه بناء اول شیئی لفظنك غیری ایله ذکر ایتمکدر تحسین معنوینك

مزاوجه

بری دخی مزاوجه در صورتی شرط وجزاده واقع ایکی معنایی
اوزرلرینه معنای واحد ترتبنده مزووج قلمقدر تحسین معنوینك

عکس وتبدیل

بری دخی عکس وتبدیلدر صورتی کلامده برجزئی تقدیم بعده
عکس ایدوب تقدیم اولنانی تأخیر وتأخیر اولنانی تقدیم ایتمکدر
خفی اولمیه که بو صنعت عکس برقاچ وجه ایله اولور اولی برجمله نك
طرف واحدی ایله اول طرفه مضاف اولان شی بیننده عکسدر
ثانیسی ایکی جمله ده واقع ایکی فعلك متعلقلری بیننده عکسدر ثالثی
ایکی جمله نك ایکی طرفلرنده واقع ایکی لفظ بیننده عکسدر تحسین

رجوع
توریة
ایهام

معنوینك بری دخی رجوع در صورتی برنکته ایچون کلام سابقه
نقض وابطال وعود ایله اولور تحسین معنوینك بری دخی توریه در که
ایهام دخی دیرلر صورتی قریب وبعید ایکی معناسی اولان برلفظ

اطلاق

اطلاق اولنوب قرینهٔ خفیه یه اعتمادا معنای بعیدی مراد اولنه

توریهٔ مجرده

توریه دخی ایکی ضربدر بری مجرده که لفظ مذکور معنای قریبنه ملایم

توریهٔ مرشحه

برشیٔ ایله جمع اولمیه دیکری مرشحه که لفظ مذکور معنای قریبنه

استخدام

ملایم برشیٔ ایله جمع اوله تحسین معنوینک بری دخی استخدامدر
صورتی ایکی معناسی اولان لفظدن اولا برمعنی مراد اولنه بعده لفظ
مذکوره عائد ضمیر ایله معنای آخر مراد اولنه یاخود اول لفظه
ایکی ضمیر عائد اولوب هر برضمیردن برمعناسی مراد اولنه محرر اولان
ایکی صورتده لفظ مذکورک معنالرینک ایکیسیده حقیقت ویا ایکیسیده

لف ونشر

مجاز ویا مختلف اولمق جائزدر تحسین معنوینک بری دخی لف ونشردر
صورتی تفصیلا ویا اجمالا الفاظ متعدده‌یی ذکر بعده الفاظ
مذکوره‌دن هر بریسی ایچون اولان شی ذکر اولنه لکن سامعک قرینهٔ
لفظیه یا معنویه سببی ایله الفاظ مذکوره‌دن هر بریسی ایچون اولان
شیئی محلنه رد وارجاعنه اعتمادا معینا ذکر اولنمیه ستیر دکلدر که
لف اول ذکر اولنان متعدد ونشر صکره ذکر اولنان متعدددر
ولف ونشرک مرتب ومهوشی اکثرناسک معلومی اولمغله تفصیلی

جمع

موجب تهویش اولور تحسین معنوینک بری دخی جمعدر صورتی
ایکی ویا ایکیدن اکثر متعددی برحکمده جمع ایلمک ایله اولور تحسین

تفریق

معنوینک بری دخی تفریقدر صورتی مدحده ویا غیرینده برنوعدن
اولمق اوزره ایکی امر بیننه تباین ایقاع ایتمک ایله اولور تحسین معنوینک

تقسیم

بری دخی تقسیمدر صورتی الفاظ متعدده‌یی ذکر بعده علی التعیین
هر بری ایچون اولان شیئی ماهولهینه اضافت ایله اولور اولو النهایه
خفی دکلدر که قید اضافت ایله لف ونشر خارج قالور تحسین معنوینک

جمع مع التفریق

بری دخی جمع مع التفریق در صورتی ایکی شی برمعنایه ادخال
اولنوب جهت ادخاللری تفریق اولنور تحسین معنوینک بری دخی

جمع مع التقسیم

جمع مع التقسیم در صورتی الفاظ متعدده‌یی حکم واحد تحتنده
جمع ایدوب بعده تقسیم ایلمک ایله اولور ویاعکس ایدوب اولا
متعددی تقسیم بعده حکم واحد تحتنده جمع ایلمک ایله اولور

جمع مع التفريق والتقسيم
تجريد

تحسين معنوينك برى دخى جمع مع التفريق والتقسيم در صورتى
تعاريف محررهٔ مسبوقه دن اربابنك معلومى اولور تحسين معنوينك
برى دخى تجريددر صورتى لاجل المبالغة برصفت صاحبى امردن
اول صفتده امر مذكورك مثلى برامر آخر انتزاع اولونه شويله كه
امر مذكورده صفتك كمالى سببيله كانه اول صفت ايله موصوف اولمسى
برمرتبه يه بالغ اولمش كه كندودن صفت مذكور ايله موصوف
برامر آخر انتزاع اولنمق صحيح اولور پوشيده دكلدر كه تجريدى
قسمدر اولى من تجريديه ايله اولور ثانيسى منتزع منهه داخل باء
تجريديه ايله اولور ثالثى منتزعه داخل باء معيت ايله اولور رابعى
منتزع منهه داخل فى ايله اولور خامسى برحرف توسط ايتمك
وجهى ايله اولور سادسى بطريق الكنايه اولور سابعى انسانك
نفسنه مخاطبه‌سى ايله اولور يعنى نفسندن كلام سوق اولنان صفتده
كندو مثلى برشخص آخر انتزاع ايدوب بعده انكله مخاطبه ايليه

مبالغهٔ مقبوله

تحسين معنوينك برى دخى مبالغهٔ مقبوله‌در مقبوله قيدى مردوده‌دن
احتراز اولديغى آشكاردر مبالغه مطلقا مقبوله ويا عموما مردوده
زعم ايدنلرك قوللرينى رده اشارة خطيب دمشق مرحوم تلخيص
نام مؤلفنده مطلق مبالغه‌نى واقسامنى بوصورتده تفصيل وبيان

مبالغهٔ مطلقه

ايدركه مبالغهٔ مطلقه‌نك صورتى بروصفك شدت وياضعفنده
نهايت وكماله رسيده اولمدى ظننى دفع وازاله ايچون كرك مستحيل
وكرك مستبعد شدت وياضعفنده برحده بلوغى ادعى اولنمقدر مبالغه

تبليغ
اغراق

قسمندن تبليغ اولدر كه مدعى عقلا وعادة ممكن اولان نسنه‌ئى
ادعى ايليه قسم مرقومدن اغراق اولدر كه مدعى عقلا ممكن وعادة
ممكن اولميان نسنه‌ئى ادعى ايليه قسم اخيرك عكسى يعنى عادة ممكن
وعقلا ممتنع اولمق صورتى محال اولديغى انكاره مجال اولماز بناء عليه
قسمين محررين مبالغهٔ مقبوله عد اولنمشلردر وينه قسم مبالغه دن

غلو

غلودر كه عقلا وعادة ممتنع اولانى ادعادر غلونك اوچ نوعى دخى
مقبوله ومحرر اولنلردن ماعداسى مبالغهٔ مردوده اوله جغى ظاهر

اولور غلو مقبولك اولى مبالغه‌نك اوزرينه صحتنه تقريب ايدر برشى
ادخال ايلمكدر ثانيسى تخييلدن برنوع حسنى متضمن اولمقدر بعضا
محرر ايكى صورتك اجتماعى وقوعنده اقوى اوله جغى روشندر
ثالثى برشيئك هزل وخلاعه مخرجنده اخراج اولنمسى ايله اولور
مذهب الكلام — تحسين معنوينك برى دخى مذهب الكلام در صورتى اهل كلام
طريقتى اوزره مطلوب ايچون حجت ايراد ايتمكدر لكن بوطريقه
مقدماتى تسليمدن صكره مطلوبى مستلزم اولمغله اولور تحسين معنوينك
حسن التعليل — برى دخى حسن التعليل درصورتى بر وصف ايچون اعتبار لطيف ايله
كندويه مناسب بر علت غير حقيقيه ادعى اولنور بوصنعت حسن درت
نوعدر زيرا كندو ايچون علت مناسبه ادعا اولنه جق صفت يافى الاصل
ثابته وموجوده در علتك بيانى مراد اولنور وياغير ثابته در اثباتى مراد
اولنور فى الاصل ثابتة اولان صفت ايچون دخى هر نقدر واقعده
علتدن خالى دكل ايسه ده عادة برعلت ظاهر اولمازويا اولور خفى اوليه كه
شك اوزره بناقلنان تعاليل دخى حسن تعليله ملحقدر تحسين معنوينك
تفريع — برى دخى تفريعدر صورتى برامرك ايكى متعلقينك برينه اولا برحكم اثبات
اولنه بعده بنه اول حكم متعلق آخرينه اثبات اولنه تحسين معنوينك
تأكيد المدح بمايشبه الذم — برى دخى تأكيد المدح بمايشبه الذم دركه اوج نوع اولور اولى
برشيدن منفيه اولان صفت ذمدن بنه اول شى ايچون صفت مدح
استثنا اولنه لكن شول وجه ايله كه مستثنى اولان صفت مدحك صفت ذم
منفيه‌ده دخولى فرض وتقدير اولنه ثانيسى برشى ايچون صفت مدح
ثابت اولدقدنصكره ادات استثنا ايله بنه اول شى ايچون بشقه
صفت مدح تعقيب اولنه ثالثى كندوده معناى مدح اولور برمستثنى
ايراد اولنه لكن اول مستثنى برفعلك معمولى اوله كه انده معناى ذم
موجود اوله بوبابده لفظ لكن ايله استدراك دخى استثنا كبيدر تحسين
تأكيد الذم بمايشبه المدح — معنوينك برى دخى تأكيد الذم بمايشبه المدح اولوب بودخى ايكى نوعدر
اكرچه اولك عكسى اولدبغى ظاهر لكن قدندب الى الاذكار وجعل
صيقلا للافكار مصداقى تكرار اولندى اولى برشيدن منفيه صفت

مدحدن بنه اول شی ایچون صفت ذم استثنا اولنه لکن شول وجه ایله که
صفت ذمك صفت مدحده دخولی فرض وتقدیر اولنه ثانیسی
برشی ایچون برصفت ذم اثبات اولنوب بعده ینه اول شی ایچون
ادات استثنا ایله بشقه صفت ذم ایراد وبونك ایله اولکی صفت تعقیب
استتباع اولنه تحسین معنوینك بری دخی استتباعدر صورتی ممدوحی برشی ایله
مدحدر که شیٔ آخر ایله دخی مدحی مستلزم اوله تحسین معنوینك
ادماج بری دخی ادماجدر صورتی مدح ویاغیریدن برمعنی ایچون سوق
اولنان کلامه معنای آخر تضمین ایلمك ایله اولور لکن استتباع یالکز
مدحه مخصوص اولمغله ادماج استتباعدن اعم اولدیغی محتاج بیان
توجیه ومحتمل الضدین دکلدر تحسین معنوینك بری دخی توجیهدر بوصنعته محتمل الضدین
دخی دیرلر صورتی بری برینه مختلف ومتباین ایکی وجه ایله محتمل
اولمق اوزره کلامی ایراد ایله اولور لکن بوصنعتده ایراد اولنان کلام
مجرد بری برینه متغایر ایکی معنایه محتمل اولمق کفایت ایتمز بلکه مدح
وذم کبی اضداددن اولمق لازمدر مرحوم سکاکی قولی اوزره متشابهات
قرءان کریم دخی براعتبار ایله صنعت مرقومه‌دن اولور قول سکاکی یی
حضرت سعدالدین مرحوم اعتبارمذکوردن مراد متشابهات
قرءان عظیمك وجهین مختلفینه احتمالیدر دیو ایضاح بیورمشلردر
هزل تحسین معنوینك بری دخی هزلدر صورتی ابنای زمانه بینلرنده
کثیرالوقوع اولوب کندو ایله جد مراد اولنان معنی اولدیغی
تجاهل العارف معلومدر تحسین معنوینك بری دخی تجاهل العارفدر سکاکی
مرحوم بوصنعتی حضرت قرءان کریمده کرارا ورودینه مبنی
سوق المعلوم سوق المعلوم مساق غیره لنکتة ایله تسمیه ایلمشدر بوتجاهل عارف
یاتوبیخ ایله اولور ویامدحده مبالغه ایله اولور ویاذمده مبالغه ایله
اولور ویاعشق ومحبتده تدله وتدهش ایله اولور لکن تجاهلك انواعی
وفیر اولدیغنه اشارة حضرت سعدالدین بومحلده هذه انموزج
من نکت التجاهل وهی اکثر من ان یضبطها القلم دیو تصریح بیورمشدر
قول بالموجب تحسین معنوینك بری دخی قول بالموجب اولوب ایکی نوعدر اولی

کلام

کلام غیرده واقع برصفت کندو ایچون برحکم اثبات اولنان شیدن
کنایه اولنمش ایکن سن دخی کلامکده صفت مذکوره‌یی اول شیئك
غیری به اثبات ایده سین لکن اول وجه ایله که شیء اول ایچون اثبات
اولنان حکمك اول غیر ایچون ثبوتنه ویا نفینه تعرض اولنمیه
ثانیسی کلام غیرده واقع برلفظی قائلك خلاف مرادی اوزره حمل
ایتمکدر اول وجه ایله که لفظ مذکورك متعلقی ذکر اولنمغله خلاف
اطراد
مراده حمل اولنمغه محتمل اوله تحسین معنوینك بری دخی اطراددر
صورتی ممدوحنك یاغیرینك اسمنی واباواجدادینك اسملرینی
وولادتلرینی سبکده تکلف اولمامق شرطی ایله علی الترتیب ایراد ایتمك
ضرب اللفظی
ایله اولور تحسین کلامك وجوه معنویسی صاحب تلخیص خطیب
دمشق ترتیبی اوزره بو محلده ختام پذیر اولوب بوندن صکره تحسین
جناس
کلامك لفظی انواعنه مبادرت اولندی اولی جناس در صورتی
تلفظده بری برینه متشابه ایکی لفظك ایراد وتکلمی ایله اولور صنعت
جناس تام
مرقوم یاتام ویاناقص اولور جناس تامك صورتی ایکی لفظك
من جهة الحروف انواع واعداد وهیئات وترتیبلرنده جمعا اتفاق
ایتمسیله اولور اکر ذکر اولنان شیلرك جمله سنده متفق اولان ایکی
لفظ انواع کلمه‌ده برنوعدن اولور ایسه ایکیسیده اسم ویا ایکیسیده
متماثل
فعل ویا ایکیسیده حرف اولور ایسه بوصنعته متماثل تسمیه ایدرلر
یاخود ایکی لفظك بری اسم ودیکری فعل ویابری ینه اسم وآخری
مستوفی
حرف ویابری فعل وغیری حرف اولور ایسه بوکا مستوفی تسمیه
اولور جناس تامده برتقسیم دخی واردر اکر ایکی لفظك بری مرکب
جناس ترکیب
وبری مفرد اولور ایسه بوصنعته جناس ترکیب دیرلر صورت محرره‌ده
دخی بری مرکب ودیکری مفرد اولان لفظین رسم خطده متفق
متشابه
اولور ایسه جناس ترکیبدن بونوعنه متشابه دیرلر اکر لفظین
مفروق
محررین رسم خطده متفق اولمازلر ایسه بونوعنه مفروق دیرلر واکر
مرکب اولان لفظ ایکی کلمه‌دن مرکب اولمیوب برکلمه ایله کلمهٔ اخرانك
مرفو
بعضندن مرکب اولور ایسه بونوعنه مرفو دیرلر اکر جناس تامدن

اولان ایکی لفظ یالکز هیئت حروفده مختلف اولورلر ایسه بو تجنیسه
محرف محرف دیرلر خفی اولمیه که هیئتده اختلاف بعضا حرکه ایله دخی
اولور وبعضا حرکه وسکون ایله اولور اکر متجانس اولان
لفظلر اعداد حروفده مختلف اولورلر ایسه یعنی لفظك برنده
بر حرف ویا بردن آکثر حرف زائد اولوب اول زوائد اسقاط اولنسه
جناس ناقص جناس تام حاصل اوله بو صنعته جناس ناقص دیرلر محرر اولان
اختلاف حروف یا اول کلمه ده ویا وسطنده ویا آخرنده اولور
جناس مطرف ونوع اخیرده زائد اولان حرف بر اولور ایسه جناس مطرف و بردن
جناس مذیل اکثر اولور ایسه جناس مذیل دیرلر لکن متجانس لفظین انواع
حروفده مختلف اولور ایسه بر حرفدن زیاده اختلاف ایتمك لازمدر
زیرا حرف واحددن اکثر اولسه بینلرنده تشابه بعید اولوب تجانس
باقی قالماز اکر مختلف اولان حروفك بری برینه قرب مخرجی
جناس مضارع اولور ایسه جناس مضارع دیرلر بو دخی اوچ نوعدر زیرا حرف
اولنده ویا وسطنده ویا آخرنده اولور محرر اولدیغی صورتده محال
ثلاثه ده واقع حروف بینلرنده قرب مخرج اولمیان صنعته جناس
جناس لاحق لاحق دیرلر اکر متجانس لفظین ترتیب حروفده مختلف اولور ایسه
یعنی نوعده وعددده وهیئتده متحد اولوب لکن بعض حروف بر لفظده
تجنیس القلب تقدیم ولفظ آخرده تأخیر اولنمش اوله بو صنعته تجنیس القلب دیرلر
قلب کل اکر فتح وحتف کلمه لری کبی ترتیبلری سراپا عکس اولنمش ایسه قلب کل
دیرلر ودخی اللهم استر عوراتنا وآمن روعاتنا صورتنده وقوعیافته
قلب بعض صنعته قلب بعض دیرلر فتح عین وسکون واو ومد را ایله عورات
مذموم اولمق معناسنه اسم اولان عورتك جمعی اولوب ینه اعراب
مرقوم ایله روعات خوف معناسنه اولان روعه نك جمعی اولمغله
مفهومی موقع دعاده الهی عیبمزی ستر وخوف ایتدیکمز نسنه لردن
امین ایله دیمك اولور اکر متجانس لفظینك بری تجانس قلب
اولمق اوزره اول بیتده وبری دخی آخر بیتده واقع اولسه بو صنعته
مقلوب مجنح مقلوب مجنح دیرلر اکر نه کونه تجانس ایله اولور ایسه اولسون

متجانسین

متجانسين لفظين بري برينى ولى ايدر ايسه يعنى بري بري اردنجه كلورايسه بوصنعته جناس مزدوج ومكرر ومردد ديرلر بوجناس واقسام سائره تجنيس لاحقه ملحق اولدقلرى كتب مفصلات فنده امثله لرينى مطالعه بيورنلرك معلوملريدر سيتيراولمه كه ايكى شى دخى جناسه ملحقدر اولى ايكى لفظى اشتقاقلرى جمع ايده يعنى ايكى كلمه كرك حروف اصولده وكرك اصل معناده اتفاق ايدرلر ثانيسى ايكى لفظى مشابهت جمع ايده يعنى براتفاق ايله كه اشتقاقه مشابه اوله تحسين لفظينك بري دخى رد العجز على الصدردر بوصنعت نثر ونظمده اولديغى معروفدر نثرده صنعت مرقوم درت وجه ايله اولور اولى لفظا ومعنى بري برينه متفق ايكى لفظ مكررك بري اول فقره ده وديكرى آخر فقره ده ايراد اولنه ثانيسى بالكز لفظده متشابه ايكى متجانسك كذلك بري اول وبري آخر ايراد اولنه ثالثى اشتقاقك جمع ايتديكى لفظينك كذلك احدهما اول وآخر آخر ايراد اولنه رابعى شبه اشتقاقك جمع ايتدوكى ايكى لفظك كذلك بري اول فقره ده وبري آخر فقره ده ايراد اولنه وصنعت مرقومك نظمده اولمسى شول وجه ايله دركه ايكى لفظ مكررك ياخود ايكى لفظ متجانسك ويا اشتقاق ويا شبه اشتقاقك جمع ايتديكى ايكى لفظك بري بيتك آخرنده بري دخى مصراع اولك ياصدرنده وياحشونده ويا آخرنده ويا مصراع ثانينك صدرنده واقع اوله بوصورتنده اون التى قسم اولور تحسين لفظينك بري دخى سجعدر صورتى نثرده اولمق اوزره آخر كلامده ايكى فاصله نك وزنده اتفاق ويا اختلافندن قطع النظر حرف واحد اوزره تواطؤ واتفاقى ايله اولور والحاصل نثرده سجع شعرده قافيه كبيدر صنعت مرقومه اوج نوع اولور اولى فاصله لر وزنده مختلف اولور ايسه سجع مطرف ديرلر ثانيسى فاصله لر وزنده مختلف اولمديغى حالده دخى ايكى قرينه نك برنده اولان الفاظك جمله سى ياخود اكثرى قرينهٔ اخراده مقابل اولديغى الفاظه وزن وتقفيه ده مشابه اولور ايسه ترصيع ديرلر ثالثى

جناس مزدوج ومكرر ومردد

رد العجز على الصدر

سجع

سجع مطرف

ترصيع

آکر قرینه‌نك برنده اولان الفاظك جمله‌سنه ویا اکثرینه قرینهٔ اخری
سجع متوازی
الفاظی موافق اولمماز ایسه سجع متوازی دیرلر سجعك نثره عدم
تشطیر
اختصاصی قولی اوزره تشطیر تسمیه اولنان صنعت دخی سجعدن
اولور صورتی بیتك ایکی شطرندن هر برینی بری برینه مخالف مسجوع
موازنه
قیلق ایله اولور تحسین لفظینك بری دخی موازنه در صورتی ایکی
فقره‌نك ویا ایکی مصراعك فاصله‌لری قافیه‌ده اتفاق ویا اختلافندن
قطع النظر وزنده متساوی ایرادی ایله اولور پوشیده دکلدر که سجع
ایله موازنه بیننده عموم وخصوص من وجه واقعدر صورت محرره‌ده
دخی قرینه‌نك برنده اولان الفاظك جمله‌سی یاخود اکثری قرینهٔ اخری
مماثله
الفاظنه وزنده مشابه اولور ایسه بو صنعته مماثله دیرلر صنعت موازنه
ومماثله نثره مخصوص اولمیوب نظمده دخی ایراد اولنورلر خصوصا
مماثله اشعار بلغای فرسده کثیر الوقوعدر تحسین لفظینك بری دخی
قلب
قلبدر صورتی کلام برحیثیت ایله ایراد اولنه که اکر عکس اولنسه یعنی
حرف اخیرندن بدأ اولنسه کلام اولك عینی پیدا اوله بو صنعت دخی
نظم ونثرده جاری اولدیغی محتاج بیان دکلدر تحسین لفظینك بری
تشریع وتوشیح
دخی تشریعدر بو صنعته توشیح وذو القافیتین دخی دیرلر صورتی
وذو القافیتین
بیت ایکی قافیه اوزره بنا اولنور شویله که قافیه‌لردن قنغیسنده وقف
لزوم مالایلزم
اولنسه معنی صحیح اوله تحسین لفظینك بری دخی لزوم مالایلزمدر
وتضمین وتشدید
بو صنعته تضمین وتشدید واعنات دخی دیرلر صورتی بیتلرك قافیه‌لرنده
واعنات
حرف رویدن اول ویا فقره‌لرك فاصله‌لرنده حرف روی موقعنده
اولان حرفدن مقدم سجعده لازم اولمیان برشی کتورمك ایله اولور
یعنی قافیه‌لر ویا فاصله‌لر سجع قیلنسه اول شیئه حاجت قالمه‌دن سجع
حاصل اوله عند الادباء تحسین کلام لفظی تعبیر اولنان صنایع دخی
بو محلده ختام پذیر اولدی لکن محسنات لفظیه‌دن محرر ومذکور
اصل حسن
اولان صنایعك جمله‌سنده اصل حسن ایراد اولنان الفاظ معانی‌یه
تابع اولوب معانی الفاظه تابع اولممقدر یعنی نظم ونثر ترتیبی ایچون
تکلف ایله براز الفاظ مصنوعه جمع اولنوب معانی اول الفاظه اتباع

اولنمیه

خاتمه

اولنمیه بودخی معلوم اوله که علم بدیعك خاتمه سی سرقات شعریه
واکا متصل اولنلری وقول فی الابتداء وتخلص وانتهایی بیان
ایدر سرقت واخذ ایکی نوعدر بری ظاهر ودیکری غیرظاهر
اولور ظاهر اولانی معنانك والفاظك جمله سی معا یاخود معنانك
جمله سی بعض الفاظ ایله ویا یالکز معنی اخذ اولنوب الفاظه تعرض
اولنماز اکرجملهٔ الفاظ اخذ اولنوب نظم وسبکی دخی تغییر
اولنماز ایسه عند البلغا مذموم اولان سرقت محضه اولوب بوصورته
نسخ وانتحال دخی دیرلر اکر لفظك کلیسنی اخذ ایدوب نظمنی
تغییر ایدر ایسه یا بعض لفظنی اخذ ایدر ایسه بوصورتلره اغاره ومسخ
دیرلر بونلارده اوچ وجه موجوددر یعنی قول ثانی اولدن حسن
سبك یا اختصار ویا ایضاح ویا زیاده معنی ایله ابلغ اولور ایسه
بوصورت ممدوحدر اکر ثانی اولده محرر فوائدك ترکی ایله واقع
اولور ایسه مذموم اوله جغی اشکاردر اکر ثانی اولك مثلی اولور
ایسه هرنه قدر مذموم دکل ایسه ده الفضیل للمتقدم معلومدر
نوع سرقه دن اکر یالکز معنی اخذ اولنور ایسه بوصورته المام
وسلخ دیرلر بونلار دخی آنفا مار الذکر اغاره ومسخ کبی بعینه اوچ
وجه ایله اولور اخذ وسرقه دن غیرظاهر اولان دخی بش نوعدر
اولی بیت قائل اول ایله بیت قائل ثانینك معنالری بری برینه متشابه اوله
ثانیسی معنا محل آخره نقل اولنه ثالثی معنای ثانی معنای اولدن اشمل
اوله رابعی قلبدرکه معنای ثانی اولك نقیضی اوله خامسی معنانك
بعضیسی اخذ اولنوب اول معنایی محسن بعض شی دخی اضافه اولنه
ستیره کلدرکه محرر اولان غیرظاهرك اکثری کندوده نوع تصرف
اولمغله مقبولدر سرقاته متصل اولانك اولی اقتباسدر صورتی
نظم ویا نثرده کلامه قرآن کریمدن ویا حدیث شریفدن برشی تضمین
ایلمك ایله اولور بشرط آنکه قال الله تعالی ویا قال رسول الله تعالی
وسائر کلام باری وکلام نبوی اولدیغنی اشعار ایدر تعبیرات ذکر
اولنمیه سرقاته متصل اولانك بری دخی تضمیندر صورتی برشعره

Margin notes: خاتمه — والابتداء — سرقت — ونسخ وانتحال — اغاره ومسخ — المام — وسلخ — اقتباس — تضمین

تضمين — غیرك شعرینی تضمین ایله اولور لکن مأخوذ اولان شعر مشهور
دکل ایسه کندو شعری اولمدیغنه تنبیه لازمدر بوصورت ایله تضمین
سرقه دن ممتاز اولور احسن تضمین شاعر اولك شعری اوزرینه
بر نکته زیاده سی ایله اولور اکر تضمین اولنان شی بیت ویا بیتدن زیاده
استعانه ابداع — اولور ایسه بوصورته استعانه دیرلر واکر مصراع ویا مصراعدن
رفو — دون اولور ایسه ابداع ورفو دیرلر سرقاته متصل اولانك بری دخی
عقد — عقددر صورتی کرك قرءان کریم وکرك حدیث شریف وکرك مثل
ویا مذکورلرك غیری اولسون کلام نثری ادخال نظم ایتمك ایله اولور
لکن اقتباس طریقی اوزره اولمیه شویله که اکر نثر قرءان عظیم ویا حدیث
شریف اولور ایسه بونلرك نظمی عقد اولماز الا تغییر کثیر ایله تغییر
اولنوب قرءان وحدیث اولدیغنه دخی اشارت اولنه اما نثر قرءان
ویا حدیثدن اولماز ایسه ماعدانك نظمی نه وجه ایله اولور ایسه
حل — اولسون عقد اولور سرقاته متصل اولانك بری دخی حلدر صورتی
نظمی نثر ایتمك ایله اولور لکن بوصورت مقبول اولماز الا نثرك سبکی
اعلا واحلا ومختار اولوب نظمك سبکندن قاصر اولمیه سرقاته متصل
تلمیح — اولانك بری دخی تلمیحدر صورتی فحوای کلامده بلاذکر برقصه یه
یا برشعره ویا برمثله اشارت ایله اولور بوصنعتك نظم ونثرده جاری
حسن ابتدا — اولدیغی مشهوردر خاتمهٔ علم بدیعی تحریرمزده مار الذکر حسن ابتدا
اولدرکه اولا ایراد اولنان کلام حسن السبك وعذب وصحیح المعنی
اوله زیرا اولا سمعی قرع ایلمك ایله سامع اول کلامه اقبال ایدوب جمله سنی
اصغا واستماع ایدر احسن ابتدا ماسیأتی مقصوده مناسب اولان
کلامدر یعنی کلامك سوق اولندیغی شیئی اشارتی مشتمل اوله
براعة الاستهلال — بوصنعته براعة الاستهلال دیرلر خاتمه ده محررلرك ثانیسی تخلصدر
تخلص — صورتی شول شی که انکله کلام تشبیب وابتدا اولنمش ایدی مثلا
نسبت یاادب ویا افتخار ویا شکایت ویا بونلرك امثالی انلاردن
مقصوده خروجدر اولشرط ایله که بینلرنده ملایمته رعایت اولنه
تخلصده تأنقك لزومی اول وجه دندرکه افتتاحدن مقصوده انتقال

ایچون سامع مترقب اولور اکر حسن اولوب طرفینی ملایم اولور
ایسه مابعدینی اصغایه مباشرت ایدر بو صنعته تخلص احسن دیرلر — تخلص احسن
وجه محررك عكسنده استماعده نفرت اوله جغی محتاج بیان دکلدر
اکر کلامك تشبیب اولندیغی شیدن ملایمی اولمیان شیء آخره
انتقال اولنور ایسه بو انتقاله اقتضاب دیرلر بو تعبیر انجق جاهلیون
ومخضرمون مذهبیدر استطراد شعرا درت طبقه در اولی — اقتضاب
جاهلیوندر امرئ القیس وزهیر وطرفه کبی ثانیسی مخضرموندر که — مطلب طبقات
وقت جاهلیت ایله اسلامی ادراك ایدنلردر حضرت حسان ولبید — شعرا
رضی الله تعالی عنهما کبی بودخی مستور اولمیه که ضم میم وفتح خا ایله
مخضرمه مجدع یعنی قولاغنك بر طرفی قطع اولنمش ناقه یه دیرلر محرر
اولان مخضرمون بوندن مأخوذدر ثالثی متقدموندر فرزدق
وجریر وذوالرمه کبی بونلارك کلامی ایله استشهاد اولنور رابعی
محدثوندر که اسلامدن صدر اولدن صکره نشئت ایدنلردر بحتری
وابو الطیب کبی بونلارك کلاملری ایله استشهاد اولنماز انجق قوللری
روایتلری منزله سنده در رجعنا الی مانحن فیه من جهة اقتضاب
ومن جهة تخلصه مشابه صنعت فصل الخطابدر که ملایمنسز کلام — فصل الخطاب
آخره انتقال ایله اولور امابعد لفظی مهمایکن من شیء بعد الحمد والثناء
فانه کان کذا وکذا دیمك اولدیغی مشهوردر وماقبلنه تعلیق وارتباط
قصد اولنمدن بغتة کلام آخر ایراد اولندی اراده اولنور ایسه اقتضاب
وعکسی یعنی بغتة کلام ایراد اولنمدی التزام اولنور ایسه امابعد تخلصه
مشابه اولور بو بحثده اختلاف اولمغله تحقیق مراد ایدنلر کتب مفصلاته
مراجعت بیورسونلر تخلصه مشابهك بری دخی قول الکاتبدر — قول الکاتب
بو محلده کاتب شاعره مقابلی اولدیغی ظاهردر حین تحریرده کاتب
بر حدیثدن حدیث آخره انتقال ایتدکده هذا باب وامثالی فصل ایچون
ایراد ایلدیکی قوللی کبی زیرا بونده دخی نوع ارتباط درکاردر اول
جهت ایله که بغتة حدیث آخره انتقال یوقدر خاتمه ده محررك ثالثی
حسن انتهادر صورتی نظم ونثرده انتهای کلام اولدیغنی اشعار وافهام — حسن انتها

ایلمك ایله اولور بونده دخی تأنق لازمدر زیرا سمعی قرع ایدن شیلرك
آخریدر اکر حسن ومختار اولور ایسه سمع آنی تلقی واندن استلذاذ
ایدوب فیما سبقده بر تقصیر دخی واقع اولمش ایسه آنی جبر ایدر عکسی
امر برعکس اوله جغی محتاج تفصیل دکلدر خلاصهٔ تلخیص
بو مجلده ختام پذیر اولدقده بو اطناب وتفصیل موجب ملال اولدی
ملاحظه سی ایله اصل مرامه مراجعت لازم ایکن براعهٔ چابك روك
سائر صنایع واصطلاحات شعریه اردافنه رفتاری عفو بیوریله
استعاره — استعارانك مفصل ومستقل بحث ورساله لری معلوم لکن تعریف
اجمالیسی برلفظدن معنای حقیقی مراد اولمیوب علاقهٔ مشابهت
التفات — ایله معنای مجازی مراد اولمقدر التفات دخی خطابدن غیبته وغیبتدن
قافیه — خطابه وتکلمه انتقال اولدیغی معروفدر قافیه شعر اجزاسنك
قفاسنده یعنی اردنده کلان حرفه دیرلر اشعار عربده اکثری مرعی
قطرب قولیدر که قافیه برحرف اولور عرب عربا اول حرفه روی
دیرلر وعند الخلیل بیتده آخر حرفدن مقدم کلان ساکنه واول ساکنك
ماقبلنده که حرکه یه دك اعتبار اولنور اما شعرای عجم قافیه ئی اوچ درلو
التزام ایدرلر اولی مجرده درکه برحرف وبرحرکه التزام اولنور شکر کبی
روی — حرف روی را وماقبلی حرکهٔ توجیه در ثانیسی مردفه درکه الف
وواو ویا حرفلری ایله اولور جان ونور ودین کبی ثالثی مقیده درکه ردف
یرینه کلان برحرف ساکندر مرد کبی حرف روی اکرچه برحرفدر
لکن تبعیت ایله دردی مقدم ودردی مؤخر سکز حرفه قدر روی
ایله معا ایراد اولنور انداخته ام کبی بونده حرف روی خادر مقدم
ردیف — اولان حروف اربعه نك اسامیسی تأسیس ودخیل وردف وقیددر
حروف مؤخره نك اسامیسی وصل وخروج ومزید ونائره در
ردیف اول حرفدر که روی اوزرینه بنا قیلنوب تکرار اولور وقصاید
مصراع — اول حرفه نسبت ایله تائیه ولامیه دیو اطلاق اولنور مصراع
نصف بیت اولدیغی معروف لکن قافیه موجوده اولمیان مصراعه
خصی وبیت — فتح خاء معجمه ایله خصی دیرلر بیت قافیه لری موافق ویا مختلف ایکی

مصراعك

مصراعك جمعنه ومطلع غزل وقصائدك بيت اولنه ومقطع بيت ومطلع ومقطع
اخيرينه وتاج بيت مخلص شاعر ذكر اولنان بيتك وراسنده كلان وتاج بيت
بيته ديرلر مثنوى مصراعينك قافيه لرى مطابق وابياتك مختلف مثنوى
اوله رق چند بيتدن تركيب اولنان نظمه ديرلر رباعى ايكى بيته وقطعه رباعى وقطعه
ايكى بيتدن طقوز بيته دك اطلاق اولنور مربع برمصراع درنده بر مربع
تكراره ديرلر يعنى اوچ مصراع ذكر اولنوب مصراع واحد تكرار اوله
مخمس ومسدس دخى بوكا قياس ايله معلوم اولور واخرك بيت مخمس ومسدس
وسائر انشاد ايلديكى نظمنى صورت محرره ده ادايه تربيع وتخميس تربيع وتخميس
وتسديس اطلاقى مشهوردر قصيده طقوز بيتدن اريد برقافيه ده اولان وتسديس
ابياته وترجيع بند اوچ بيت وياپش بيت ويايدى بيتدن صكره بربيت قصيده ترجيع
تكرارى ايله اولان نظمه وغزل بش ويايدى وياطقوز بيتى شامل بند غزل
واوصاف كل وملى ومحبوبى حاوى نظمه ومدحيه اوصاف حميده مدحيه
ذكر اولنان شعره وهجو اوصاف قبيحه ذكر اولنان شعره ومرثيه وهجو ومرثيه
نظم ايله مدح ميته وتشبيب اشعار اوائلده تغزل طريقى ايله معشوقك وتشبيب
وعاشقك حالى شعرده ذكر اولنمغه اطلاق اولنور ومكرر شول مكرر
شعره ديرلركه تحسين ايچون برلفظ تكرار اولنه مثالى باران قطره
قطره همى بارم ابروار هر روز خيره خيره ازين چشم سيل بار
وسهل ممتنع اول صورتده اولوركه مثلنى ايراد بغايت سهولت كورينوب سهل ممتنع
بردر او نظيره قبول ايليه نظيره بركمسنه نك شعرى وزن وقافيه نظيره
وزميننده نظمه ونقيضه بشه مذكور كبى بركمسنه نك شعرى وزن نقيضه
وقافيه سنده اكثر الفاظنى بلا تغيير مألى نظم اولك عكسنه دلالت ايدر
شعره تعبير اولنوب موشح دخى شول نظمه ديرلركه هر بيتنك موشح
وياهر مصراعنك اول حرفلرى جمع وتركيب اولندقده ناطق اوله
صنعت مرقومه مطرز الجهتين دخى ديرلر سحبان زمان نادرهٔ دوران مطرز الجهتين
الشيخ السيد احمد جنابلرينك تبريك سال ايچون فقيره عرض بيوردقلرى
قصيدهٔ بديعه لرى لاجل ذكر الخير بو محله قيد اولندى مثالى

الحمد لله مهدى اعظم النعم	الى العباد بمولى الفضل والكرم
له السعادة حاوى النصر من رفعت	دوام دولته بالعز والحكم
محمد شمس دين الله سيدنا	الاوحد الطاهر الاعراق والشيم
وهو الذى النصر مقرون بطلعته	من المهيمن ربى بارئ النسم
لاحت له حسن اخلاق مكملة	الى العلا قصرت عنها يد الهمم
يولى المكارم باعاطا ئلا ويدا	له السعادة عالى القدر والكلم
اعز ابلج وضاح الجبين كحيل	الطرف باسم ثغر ظاهر الشيم
للفضل قد شادار كانا مشيدة	هديا وللدين ركنا غير منهدم
فكم جميل ومعروف بنوعه	نور تبدا فاخفى البدر فى الظلم
اضحت اوامره امست مواهبه	وافت مكارمه بحر العطاء حمى
ضاء الزمان به جلت مفاخره	رب المكارم والاسعاد فى القدم
ليث الانام بسبط الراحتين مديد	كامل وافر الاحسان والكرم
مولى سما فى سماء الجود مرتقيا	وعمدة ثابت فى العرب والعجم
حفيد فضل علا بالعز حاز علا	للناس عز ومجليها من الظلم
مدنى على الناس من الطافه منحا	تحير فيها اولو الافهام والعظم
در الانام وسامى القدر ذو شرف	هو السعادة حقا كاشف الغمم
حاز العلا فهو كنز مجمع سند	واوحد العصر بيت المجد والنعم
فاق الورى فلهذا قد دعوه بها	فى الاسم والوصف والافعال والهمم
يامن اذا كفه فاضت هوامعها	ضاءت داربت على الانواء والديم
دار السيادة قد عمت مكارمه	لانه مصدر ورد لكل ظمى
انت الذى نلته ماناله احد	هدى ورشد بمنثور ومنتظم
فخر الموالى ايا مولى خذ كلما	اعلى من الدر والياقوت فى القيم
نظمتها لك يا مولى العلا فبدا	تطرزا ثابت فى مدحك العلم
دوما له العلا بالمصطفى كرما	يديم دولتكم بالعز والشيم
يهنيك عام المنى والسعد ارخه	نصر من الله فتح العز والنعم
سنه ١٣١٤	٣٤٠ ١٥٦ ٤٨٨ ١٠٨ ١٢١

ادام المولى الله نور الفاضل محمد دولته حفيد وفضله افندى آمين

مستزاد — مستزاد هر مصراعك آخرنده معنيده ملايم زياده سى اولوب قافيه

و ياردیف

و يارديف واقع اوله مثالى مجلسده بوكون باشلمدى بيك آله پياله قان اغله چوژاله ويردى ينه بررنك اوكل آله پياله دوشدى سكا ناله

معما — معما صور عديده ايله اسم استخراج اولنان بيته ديرلر صور وانواعى بغايت زياده اولغله معما امكن قواعدينى ضبطه مخصوص رساله‌لر ترتيب اولنمشدر مثالى باسم نظام قلب قلب قلب قلب قلب وقلب قلب قلب قلب قلب من شناس اى كارچشمت سلب قلب خفى اوليه كه قلب قلبدن مراد لامدر وبونك قلبى دخى مال اولور وقلبك قلبى حرف لام كه مداولى اوتوز عدددر اصطلاح اهل حساب اوزره اوتوزك مالى طقوز يوز اولمغله حرف ظا ظاهر اولور وقلب قلب يعنى مالك وسطى الفدر ومصراع ثانيده قلب من نم اولديغى اشكار در نمك اورطه سنه ظا وضع اولندقده نظام اسمى هويدا اولور

لغز — لغز برنسنه‌نك اوصافى ذكر اولنوب مسماسى مراد اولنان شيئه ديرلر كه لسان تركيده بلمه‌جه تعبير اولنور مثالى لمؤلفه الفقير

نه‌در اول كلهٔ درون آتش — ولدى ايقاده آلت آنى كونش
آتش ايله ميانى فرق اولماز — يك تقرب ده ايتسه ذوق اولماز
كويا برخوان خبره سى — ايچى مملو بانار انك نره سى
هيئت ورسم وشكلى قلعه مثال — كلبدن عسكر ايله مالا مال
سور ايله عسكر ينى بيننده — وار خاجز جدار رسمنده
بر باشى ايكى يوز برى اللى — قلب بر ايكبسنده بس باللى
بر جسيم الوجود شاهيدر — باشنه كيديكى كلاهيدر
كرچه بهرامه وار مناسبتى — چوب اشجاره در ملازمتى
آنى قنرواندهايدر تفهيم — سركذشت جناب ابراهيم
بزوا عجوبه قطونيانك — عينيدر صانمه عكسيدر آنك
فى الاصل بونى ايلدى الغاز — حضرت جامئ هنرپرداز
اى حفيد استه‌ين بونى بولسون — نار انديشه دن ده قورتلسون

مسمط — مسمط بربيتى درت بخش ايدوب اوچ قسمى برقافيه‌ده وقسم رابعى اصل شعرك بناسى اولان قافيه‌ده ترتيب اولنان نظمه ديرلر بوصنعتك

عشرهٔ کامله یه رسیده اولدیغی کورلمشدر یعنی درته مخصوص

ملمع دکلدر اونه دکین وقوعی واردر ملمع برمصراع ویا بربیت برلساندن ودیکری زبان آخردن ترکیب اولنان شعره دیرلر مثالی ترسم ازنفس بدخود کونترسداز خدا یاغیاث المستغیثین نجنا ممانخاف

مقطع ترکی وعربی وسائرالسنه ده جاریدر مقطع کلمه‌لری حروف مقطعه یعنی بری بربنه ربط ایله تحریرممکن اولمیان حرفلردن ترتیب اولنان

موصل نظمه وموصل محرولك عکسی یعنی مصراع واحد من اوله الی آخره احدهما آخره علاقه ایله ترسیم اولنان حرفدن ترتیب اولنان نظمه

وحذف وحذف بی نقط یعنی نقطه‌لری اولمیان حروفدن ترکیب اولنان

منقوط نظم ونثره دیرلر که زمانه مزده ساده تعبیری شایعدر ومنقوط محرولك عکسی اولدیغی مشهور وبوکا دخی مجوهر دیرلر فتح راوسکون قاف

رقطا ایله رقطا شول کلمه‌لردن ترکیب اولنان کلامه دیرلر که برحرفی منقوط

خیفا وبری ساده اوله وفتح خاء معجمه وسکون یا ایله خیفا شول کلامه دیرلر که

تصحیف برکلمه‌سی مجوهر وبرکلمه‌سی ساده اوله وتصحیف نقطه وحرکه‌نك تغییری ایله کلمه‌نی معنای آخره سوقه دیرلر رحمت وزحمت کبی یالکز حرکه وسکون تغییری ایله مدح وذمه وبالعکس تحویل اولوراویسه

منزول استدراك بوصنعته منزول دیرلر واستدراك اول کلام هجوکبی اولوب نتیجه‌سی

کلام جامع مدحه رسیده اولان صنعتدر وکلام جامع شکر وحمد ونصایح ومواعظی حاوی اولان کلامه دیرلر.

❊ حرف العین المهملة ❊

❊ عاریت ❊ عاریت ❊ بلابدل تملیك اولنان منفعت معناسنه مخففا استعمالی شایعدر عربیده مد عین وتشدید یا ایله عاریة دن غلط اولوب فارسیسی تخفیف یا ایله عاریة اولور لفظ مرقومك مشددا اصحبتنی مفتی الثقلین ابوالسعود العمادی علیه رحمة الهادی وصاحب تحریفات الشیخ جمال الدین محمد والشیخ ابومحمد ابن بری المقدسی غلطات رساله‌لرنده تصریح وبیان ایتمشلردر لکن صاحب قاموس فیروز آبادی وصاحب کلیات ابوالبقا الحسینی الکفوی تصریحلرینه نظرا

بعضا

تحقيق اصل عـاريت

بعضا مخففا عاريه دخی استعمال اولنور ايمش فالیتأمل عاريتك اصلنده اختلاف اولنمشدر اصحی واوی اولوب عاره منسوب اولمسیدر زيرا عاريه ويريلن شيئی اظهارده رجل مستعيره شرم وحجاب ارائی اشکاردر استطراد تمليك درت نوعدر اولی عوض

مطلب انواع تمليك

ايله برشيئك عينی تمليك اولورايسه بيع اولور ثانيسی شيئك عينی بلا عوض تمليك اولورايسه هبه اولور ثالثی منفعتی عوض ايله تمليك اولورايسه اجاره اولور رابعی كذلك منفعتی بلا عوض تمليك اولور

* عايشه *

ايسه محرر اولان عاريت اولور * عايشه * اسماء نسادن معروف اولوب يا ايله وبعضا حذف الف ايله عيشه دخی مستعملدر عربيده مدعين وكسر همزه ايله عائشه دن غلطدر * عبث * فائده دن خالی شی

* عبث *

يعنی فائده سز نسنه معناسنه استعمالی بغايت شايع اولوب حتی شاهدی مرحومك ع فائده سز عبث نسنه يه بيهوده دی مصراعی مشهوردر عربيده فتحتين ايله عبث لعب يعنی اويناق معناسنه در که فارسيسی مدبا ايله بازيدن اولور امابدر الدين الكردی جنابلری عبثی هو الفعل الذی فيه غرض لكن ليس بشرعی ايله وحدادی مرحوم كل لعب لا لذة فيه واما الذی فيه لذة فهو لعب ايله تعريف لرندن قطع النظر علمای اعلام كثرهم الله تعالی الی يوم القيام حضراتی تقبيح عبثده مبالغه بيورمشلردر حتی فخر الاسلام بزدوی مرحوم قبحده عبثی كفره مقارن ايدوب اصوللرنده والنهی فی صفة القبح ينقسم انقسام الامر فالقبح لعينه وضعا كالكفر والكذب والعبث بيورمشلردر وعبثده فائده تصور اولنماز ايسه عبث حقيقی اولور وچكلن مشقته نظرا فائدهٔ مفيده تصور اولنماز ايسه عبث عرفی اولور معنای مطلوب فارسيده بيهوده نك

*عبد السلاطين

مدلولی عربيده ما لا يعنی در * عبد السلاطين * برذراع مقداری ساقلی ورقی بادنجانه شبيه وچچكی ثمری لوننده ودانه لری اينجه غلاف درونده يشيله مائل اسهال مفرط ايله قاتل حب معروفك اسمی عربيده حب السلاطين دن غلط اولوب حب الملوك دخی اطلاق اولنور فارسيده ماهودانه ديرلر اسم اصلبسی حب الزلم اولان

حب العزيز وحب اللذيذی دخی تحريف ايله عبد اللذيذ ديدكلری
مشهوردر بو حبه فارسيده ضم نون وسكون قاف ايله نقل خواجه
عبد السلام ديرلر *عبد السلام* بوكرتلنه شبيه برذراع ساقلی انجير ورقنه
مشابه اينجه ورقلی زيتون قدر قرمزی ميوه لی ورايحه سی ميعه
سائله كبی وچچكی سفيد لفاح اقسامندن كيجه لرده درخشان نباتك
انسانه مشابه كوكنك اسمی عربيده فتح يا وسكون با وواو وضم را ايله
يبروح الصنم دن غلط اولمسی مشهور لكن عربيده اصل مرقومك
اسمی يالكز يبروح اولديغی كتب لغات مطالعه ايدنلرك معلوملريدر
فارسيده بيخ مر بوره فتح ميم وسكون را وميم ثانی وضم دال وكسر كاف
فارسيه ايله مردم كياه ديرلر چچكی بيك عدده رسيده اولنجه
تام الشكل اولمديغی صحيح لكن اخراجنده روايت اولنان قصه لر
اكاذيب مشهوره دندر حتی بلا كلفة اخراج ايدنلردن مسموع اولمشدر
واكثر كتبده ذكر واثنی بری برينه صاريلوب اوبله بترلر ايمش قيدلری
مشاهد اولنلرك خلافی منفهم اولور زيرا كوريلنلر ماده ونر بشقه
اولوب اركككك صقالی ودیشینك صاچی كولك ليفلری صورتنده در
مطلب فوائد يبروح وبر وحدن اركككنك هر عضوی انسانك عضوی مقابلنه وكذلك
ديشی سنك هر عضوی رجاله دوا اولوب وبر عضونی آلت ايله قطع
ايله مدن تفريق وبازويه بند ويا كردنه تعليق خصوصا تمامی
عند الملوك والاكابر عزت وحرمته وغرق وحرق وصاعقه
واصابت عين وانواع سموم وجميع آفاتدن امنيته ودفع صرع
وتسكين غضبه بالخاصه سبب اولور ايمش بشرط آنكه اول شهرده
* عجوزه * تعليق اولنه *عجوزه* قاری اولمق يعنی عورت مسنه معناسنه علامت
تأنيث ايله استعمالی شايعدر عربيده فتح عين ايله بلا تأنيث عجوزدن
غلط اولوب فارسيده كسر ومد باء عجميه ايله پيره زن ديرلر خواجه
غلط بيت حافظ حافظ شيرازينك ديوان مشهورنده بيا كه قصر امل غزلنك حاوی
اولديغی ابياتدن بيت مجو درستی عهد از جهان سست نهاد كه اين
عجوزه عروس هزار داماد ست اكثر دواوينده ها ايله كورلمشدر خواجه

حافظ عليه الرحمة افصح شعرا اولمغله غلطه رضاداده اولميه جغی
واسقاط ها ايله وزن ومعنايه خلل تطرق ايلميه جكی روشنادر
استطراد اكثر عجايز بی شوهر اولمريله تربص عدتدن خلاصلری
معلومدر كسرعين وتشديد دال ايله عدت لغتده احصی كبی صايمق
معناسنه اولوب اصطلاح اهل شرعده شول تربص دركه
طائفهٔ نسايه زوال نكاح سببی ايله لازم كلور فتحتين وضم وتشديد
باايله تربص برنسنه يه منتظر اولمق معناسنه در حره يعنی كشی قزينك
عدتی طلاق وفسخده اوچ حيضدر اكر صغيره ويا آيسه اولورايسه
اوچ ماه اولوب موت زوجده درت ماه واون كون اولور جاريه نك
عدتی طلاقده ايكی حيض اولوب كذلك جاريهٔ صغيره وآيسه ده
برشهر ونصف شهراولور بونلرك زوجی وفات ايلدكده ايكی آی
وبش كون عدت لازم اولور وام ولده اعتاقده وسيدی وفاتنده
حره كبی اوچ حيض وياأوچ ماه لازمدر ووضع حملده وقبل الدخول
طلاقده عدت لازم اولمديغی محتاج بيان دكلدر * عربه * ركوب
وياأشيا تحميلی ايچون استعمال اولنان شيئين معروفينك اسمی چغتايده
مدهمزه ورا ايله آرابه دن غلط اولوب عربيده فتحتين ايله عجله وفارسيده
فتح كاف عجميه ايله كردونه ديرلر لكن عربی وفارسيده اول وضعلری
اوكوز آرابه سی اولوب بعده تعميم ايلمشلردر لسان تركيده
فصاحت ادعا ايدنلرك اولی عين عربه تحريرلرندن ترك مدو الف ثانيه ايله
اربه ترقيمی اصلنی مذكر اولور * عرفه كونی * عيدين دن مقدم
اولان ايامه علی العموم اطلاقی شايعدر عربيده ذی الحجة الشريفه نك
طقوزنجی كوننده موقف حاج اولان مكهٔ مشرفه يه اون ايكی ميل
عرفات نام مكانك اسمی فتحتين ايله عرفه دن غلطدر زيرا اهل لغتدن
براحد عرفه وعرفاته يوم مخصوص اوله رق اسم زمان ديمشلردر
اما السنهٔ ناسده مذكور يوم عرفه كلامی يوم الوقوف بعرفه يعنی
عرفه ده وقوف كونی تقديرنده اولور ولفظ عرفه نك منصرف وغير
منصرف اولمسنده علما بحث عظيم ايلمشلردر اصح علميت وتأنيث

مطلب عدت

* عربه *

* عرفه كونی *

وقوعی ایله غیرمنصرف اولمسیدر ومحل معروفك وجه تسمیه سی ایکی
صورتله بیان اولنمشدر اولا ابینا آدم وامنا حوا علیهما السلام بعد
الهبوط دامن جبل معروفده ملاقات ومعارفه لری وثانیا حضرت جبریل
حضرت ابراهیم علیهما السلامه مناسك حجی تعلیمنده اعرفت بیوروب
عرق النسا حضرت ابراهیم دخی عرفت بیورملرندن نام قالمش اوله *عرق النسا
یانك قبا اتنده ظهور واو یلقلرك ایچ طرفندن بله واصل اولان غلیظ
طمرده واقع وجعك اسمی کسر نون ومد سین ایله مستعملدر عربیده فتح
واو ونون وقصر الف ایله وجع النساءدن غلط اولوب فارسیده اولی
مضموم کافین عربیتین وضم جیم فارسیه ایله کچوك دیرلرخنی اولمیه که اعراب
محرره ایله نساء اسفل ساقده اولان طمرك اسمی اولمغله عرقك اکا اضافتی
یوم الاحد وشجر الاراك کبی عامك خاصه اضافتی قبیلندندر
واضافت مرقومه لفظ عرقك سائر عروق خاصه یه اضافتنده دخی
عرقان حوض جاری وجائزدر *عرقان حوض* محروسۀ بروسه ده نادر الامثال
یکی قپلوجه دیمکله شهرتشعار کرمابۀ بی عدیلك درونه دخولده جانب
یمینده کائن خلوتخانه سنده واقع حوضك اسمی مولدۀ اهل رومدن
عرق خانه حوضی دیمه دن غلطدر زیرا کرمابۀ مرقومه نك محل
مزبوردن اسخن مکانی اولمغله درله مك ایچون اول جایه کیررلر
عرنوود عرنوود* روم ایلی دیارلرنده ساکن کثیر الجیل طائفۀ معروفه نك اسمی
عربیده عار علینا ان نعوددن ویا همزه ایله ارناود ارناالوددن
قصۀ پرحصۀ جبله محرف اولدقلری قصۀ پرحصۀ آتی البیاندن معلوم اولور لکن اولك
اصحیتی ملتزمدر ابی احمد عسکری مرحوم زواجرنام مؤلفنده
امام شعبی حضرتلرندن روایة بویله تفصیل وبیان ایدرکه ایام
جاهلیتده اولاد جفنه دن شام وفلسطین ده سلطنت ایدن ملوك بنی
غسانك آخری جبلة بن ایهم امیر المؤمنین عمر الفاروق رضی الله تعالی
عنه حضرتلرینك ایام خلافتلرنده اسلامه راغب اولمغله بش یوز
مقداری خواص ومقربلری ایله مدینۀ منوره یه کلوب علی ید الفاروق
الاکرم شرف اسلام ایله مشرف ومحترم اولمش دخول موسمده

ادای مناسك حج ایچون خلیفة الله ایله معا طواف بیت الله الحرامه احرام بند عزیمت اولوب اثنای مزاحمۀ طوافده قبیلۀ فزاردن بر بدوی جبله نك طرف ازارینه قدم تقدم ایله باصوب نزع ایتمکین جبله غضبه کلوب برلطمۀ عربی ضرب ایدر فزاری دخی پیشکاه عدالت پناهه واروب زاری ایدیجك جبله دن سؤالده ازاریمه باصوب منتزع ایلدی بیت الله حرمتنه ایکی دیده سنی نزع ایتمیوب برسیلی ایله عفو ایلدم جوابنده حضرت خلیفه یا جبله چونکه سن مقر ومعترف اولدك اثبات بینه یه حاجت قالمدی یا ارضای خصم ایله و یا انقیاد کوستر اول دخی سکا بر طبنجه اورسون بیورد قلرنده جبله یا امیر المؤمنین فزاری بدوی اسافل ناسدن بنده لری اکابر واشرافدن بردرلو بکا لطمه زن اولمق عارینه عرض ملوکانه م تحمل ایلمز مجلبری امید وار ایدم که شرف اسلام ایله مشرف اولدیغمده جاهلیتده که عز وشرفدن زیاده معزز ومکرم اولام چونکه خلاف مأمول ظهور ایلدی تنصر ایده رم دیدکده حضرت عمر رضی الله عنه ربه الاکبر اکر بو فعل قبیحی ارتکاب ایدرسن برمقتضای شریعت حضرت محمدیه سر بی دولتك طعمۀ شمشیر عدالت اولور بیورمشلر بو خلالده جبله نك اتباع واعوانی وفزارینك جیل وجیرانی تجمع ایدوب بیت مکرمه ده بر فتنۀ عظیمه وقوعنه قریب اولمش اما جبله یا امیر المؤمنین بکا صباحه دك مهل عنایت بیورك ان شاء الله تعالی یارین محری یا ارضای خصم و یا ارضای نفس ایله حضور عالیلرینه رخسوده اولورم رجاسنه ذلك الیك ایله رخصت بیورلمش اول کیجه جبله فراری فراره تبدیل واتباع واشیاعی ایله جانب قسطنطنیه یه عزیمت ایلمش اول ایامده قسطنطنیه قیصری هرقل ایله ملاقات وجبله نك تنصر وقدومنی استعظام ورغما علی الاسلام ملوکانه اکرام ایلمش بعد زمان حضرت عمر رضی الله تعالی عنه هرقلی اسلامه دعوت و یا مصالحه یه رغبت ایلمسی ایچون ایلچی ارسال بیوروب سفیر مشار الیه طرف قیصردن مصالحه یه محابا عودت

وحضور حضرت فاروقیده شرف وصول ایله اکتساب سعادتده
خلیفة الله احوال روم وهرقلدن سفیری استنطاق بیورد قلرنده
ایلچی اولان ذات بیانه آغاز ایدوب یا امیر المؤمنین چونکه قیصردن
مصالحه یه مجاب اولدم عود وانصرافه استیذان ایتدمده قیصر دیدیکه
ابنای اعمامکزدن بر کریم النسب ذات دیمزه راغب اولوب دیاریمزی
تشریف بیورمشلر ایدی آنکله ملاقات واقع اولدیمی داعیلری
لا دیدم قیصر اول اول ذات ایله ملاقی وبعده عودت ایله دیدی
بناء علی ذلك جبله نك سراینه توجه ایلدم برسرای رفیع البنیان که
قپوسنده بی قیاس بواب وحجاب صف بسته طوررلر برب الکعبه
یا امیر المؤمنین اول حشمت وجمعیتی بالذات قیصرك قپوسنده کورمه‌دم
وقتا که مأذون اولوب ایچرو دخول وبین یدی جبله مثول ایتدم
کوردمکه قواریردن مصنوع برسریر زرین قوایم اوزره انواع زیب
وزینت ملوکانه وفر وحشمت پادشاهانه ایله جالس اولمش بنده‌کزی
کوریجك مبشوش ومسرور اولوب فرحبا اهلا وسهلا دیه رك
اکراما جالس اولدیغی تخت اوزرینه قعوده تکلیف ایلدی
بنده‌لری استعفا ایدوب حضرت رسول اکرم صلی الله تعالی علیه
وسلم مکان مذهبده جلوسدن بزلری نهی بیورمشلردر دیدم جبله
نعم صلی الله تعالی علیه وسلم ولکن نق قلبك من الدنس ولا تبالی
علی ماقعدت دیو کمال احترام وتصلیهٔ رسول علیه السلام ایله جواب
ویروب امر ایلدی بکا برخشب کرسی کتوردیلر قعود ایلدم
بعد الملاطفه موائد ذهب ایله صحان فضه ایچره طعام کوناکون
کتوروب اورتایه وضع اولندی بنده‌کز اکلدن کف ید ایدوب
تکلیف ایلدکده نهی سابقی ایراد ایلدم جبله اولدن ازید تصلیه واکرام
ایله قول اولنی تکرار ایدوب بنده‌لرینه مخصوص زجاج وفغفور ایله
طعام ترتیب اولنوب امر طعام تمام اولدقدنصکره اون نفر خادم انواع
جواهر ایله مرصع اون عدد کرسیٔ زرین کتوروب یمین ویسار جبله یه
وضعلرینه ردیفا انواع سازلر در دست عشرهٔ کامله حسنی جواری

کلوب هر بری بر کرسی یه جلوه نشین اولدیلر وراء ارنده رخساره
تابناکی شمس ضحی دن اضحی بر جاریهٔ غرا باشنده مجوهر تاج واوزرنده
کوکرجین قدر بر معلم قوش وصاغ النده بر التون قدح درونی
مسك وعنبر مفتول ایله مملو وصول النده بر سیم جام درونی ماء ورد ایله
لبریز مقابلهٔ جبله یه کلدکده باشنده اولان مرغه صفیر ایتدی مرغ
درحال کاسهٔ سیمه اینوب پر وبالنی کلاب ایله تر بعده جام زرینه کیروب
ریش وجناحلرینی تماما معنبر ایتدکدنصکره طیران وتاج جبله اوزره
موضوع صلیب مجوهره قونوب بال وپرنده اولان ماء ورد ایله مسك
وعنبر تمام اولنجه ترفرف ایدرك جبله نك اوزرینه رش ونثر ایتدی
جبله شدت سروردن پیراهن حیات مستعاری درسینه صغماز اولوب
خنده کنان یمیننده کرسی نشین جواریه برای خاطر فقیر بالله اضحکننا
دیو عربی العباره خطابنه مبنی انلار دخی کمال فراستلرندن انواع
سازلر ایله الوب لحن عرب اوزره تغنی واولاد جفنه مدحنده
بر قصیدهٔ بدیعه انشاد ایلدیلر نهایت درجه خندان وفرحناك
اولدقدنصکره بنده کزه خطاب ایدوب بیلور میسین بو ابیاتك قائلی
کیمدر سؤالنه لاابله جوابمده جبله کمال احترام وتوقیر تام ایله رسول
اکرم ونبی محترم صلی الله تعالی علیه وسلم افندمز حضرتلرینك شاعر
بلاغت کوبی حسان بن ثابت جنابلریدر دیوب صول جانبنده
اولان جواریه بالله ابکیننا دیو خطاب انلار دخی ینه مدیحهٔ اولاد
جفنه ده اولکیدن افصح وابلغ بر قصیده دخی اوقودیلر اهل مجلس
اول قدر بکا وزاری ایلدیلرکه تعریفی ناقابلدر خصوصا جبله
کوزلرینك یاشی سبیل اولوب لحیه سنی غرقاب ایدوب بو نظم دخی
شاعر مشار الیهك دردیدی بعده احوال حسان رضی عنه ربه المنان دن
سؤال ایلدی داعیلری دخی علی ماهو الواقع برحیاتدر لکن ضعف
هرم وسن شیخوختدن ناشی قلت زاد ایله عمایه مبتلا اولدی جوابمده
عظیم تأسف وبر زمان تفکر دنصکره خزینه دارینه امر ایدوب بشیوز
دینار هرقلیه وبش ثوب قماش رومیه احضار ایتدیلر وکندودوش پوشی

قبائی ملوکانه سنی دخی چقاروب انلاره علاوه وحسان حضرتلرینه
ایصال وسلام ومحبتمزی تبلیغ ایله دیو امانت ایلدی امایا امیرالمؤمنین
جبله نك بو حالنی مشاهده ورسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم
حضرتلرینك نام نامیلری یاد وتذکار اولدقجه تصلیه وتسلیم واحترام
وتکریم ایلدیکنی ملاحظه ایدوب هنوز محبت اسلام قلبنده جای کیردر
سیما میانه ده کذارنده کلام سوء فعلنه نادم وپشیمان اولدیغنه
برهان یتردیو جسارت حاصل ایدوب اسلامه رجعتنه طمعکار اولوب
ویحك یا جبله سن فضیلت اسلامی بیلمش واکلامش ایکن عجیبدرکه
بنی قبولدن امتناع ایدرسن نیچه کسنه لرسنك ایتدیکك کبی ایدوب
یعنی مرتد اولوب وجوه مسلمینه سیف عدوان حواله ایتمشلر ایکن بنه
اسلامه رجعت واسلاملری قبول وجرایم سابقه لری عفو اولنوب حالا
مدینهٔ منوره ده هر بری مسلم براقدم دیدیکمده تبسم کنان یا اخ العرب
شمدن کیرو اسلام بکا بغایت بعیددر مکر بو ایکی شرط ایله که
بری حضرت عمر کریمه سنی بکا تزویج ودیکری کندودن صکره امر
خلافت دخی بکا تقلید اولنمق اوزره سن ضامن ومتعهد اولور ایسنك
اسلامه رجعت ایدرم والا فلا دیدی یا امیرالمؤمنین تزوجه ضامن
اولوب امر خلافته اجترا ایده مدم دیو ختم کلام ایدر حضرت عمر
رضی عنه ربه الاکبر امر خلافته دخی متعهد اولمق لازم ایدی دیو
تأسف بیورمشلر بعده دعوت حضرت حسانه آدم ارسال اولنوب
نه ایچون مدعو اولدیغنه واقف دکل ایکن مجلس شریف جناب
خلیفه یه وصولنده انی لاجد ریح آل جفنه دیمش حضرت فاروق
اکرم دخی نعم جبلة بن ایهمك یانندن کلن آدم حاضر بالمجلس در
بیوردقلرنده جناب حسان رضی عنه ربه المنان هات یا ابن اخی ما بعث به
الی معك دیدکده سفیرسنك نه دن معلومك اولدی نزدمده جنابکزه
واصل اوله جق هدیه اوله که ویر دیو خطاب ایدرسن دیدکده
حسان رضی الله تعالی عنه جبله اولاد ملوك عظام وعصبهٔ رجال
کرامدندر زمان جاهلیتده بن آنی بر قصیده ایله مدح ایتمش ایدم

فراوان

فراوان جائزه احسانندن صكره يمين وعهد ايلمش ايديكه حسانی بيلور هركيمه ملاقی اولور ايسم سكا هديه برشی ارسالی ايله استفسار خاطر ايده‌رم ديو بيننزده عهود ثابت اولمش ايدی بناء عليه البته سنك ايله دخی برهديه كوندرمشدر انكچون طلب ايده‌رم ديدكده سفير هديهٔ جبله يی حضرت حسانه تسليم ايدر ومهدی اليه دخی مسرورا منصرف اولوركيدر اماخليفة الله حضرت عمر رضی الله عنه تقرير سفيردن متأثر اولوب جبله نك اسلامه رجعتی اميدی ايله سفير مومی اليهی امرخلافته ضمان ايله قسطنطينيه يه عود وارجاع بيورررلر بعد طی المراحل سفير قسطنطينيه يه دخول ايلديكی كون خلق جبله نك جنازه سندن فوج فوج منصرف اولدقلرينی كوروب ان الشقاء غلب عليه ديه‌رك اتباع وجيل جبله يی اسلامه دعوت ووطن اصليلرينه رجعته بذل مقدرت ايلدكده متعلقات جبله يكزبان عار علينا ان نعود ويا ارن الود ديمشلر العهدة علی الراوی * عشق * جنون مقدمه‌سی علت مشهوره نك اسمی فتح عين وسكون شين ايله مستعملدر عربيده كسرعين وسكون شين ايله عشق دن غلط اولوب فارسيده ضم ها ايله همال ديرلر لكن عشق اسان تركيده شيوعی مثلو بين الاعجام دخی رصورنده مستعملدركه لسان اصليلری درجه سنه رسيده اولمشدر عشق حقيقی يی كماهو حقه تعريفه عدم الاقتدار اولديغمزدن عشق مجازيدن برنبذ يسانه ابتدار اولندی معلوم اوله كه بركيفيت محرقه‌دن عبارت اولوب قلب عاشقده واقع اولور علامتی معشوقنی كورمك ايچون دائما مضطرب اولوب مشاهدهٔ ديداره ارزو ايدر كوردكده حاصل اولان دهشتدن خفقان واختلاج قلب ورعشه وانعقاد لسان سببيله برنسنه يه اقتداری قالماز مشاهير حكمادن ارسطو العشق عمی الحس عن ادراك عيب المحبوب ايله تعريف ايلمشدر ونكته دلان ظرائف وعوارف وغواصان دريای كوهر معارف ذوات عشقك معشوقده زياده اولمسنی عاشق عينين ومعشوق درت كوز ايله ناظر ومنظور اولملری يعنی عاشقده عين وقاف عينين مشابه سنده

* عشق *

ومعشوقك جهارى دخى معلوم وعاشقك محبتى آشكار اولمسنه سبب
حرف عينك كشاده ومعشوقك بسته عين اولمسنى نكته تحرير
ايلمشلردر عشقك مكانى كوكل اولديغى حيرتى عجمك غزل بى بدلى
مطلعندن منفهم اولنور غزل ميرسد بردلم ازعشق تو اى طرفه صنم
زخم برزخم والم برالم وغم برغم مى نمايد بنظر چشم وخط وزلف كجت
عين درعين ورقم بررقم وخم درخم دم تيغ تو بخون دل من همدم شد
جسم درجسم ونفس درنفس ودم دردم زبختم بهر تواز معدن
بحر ديده لعل درلعل وكهر دركهر ويم دريم اى خوش آن دم كه
بود حيرتى زاربتو روى در روى وشفه درشفه وفم برفم غزل
مرقومك نهايت فصاحت وبلاغتده اولمسنه شاهد دولت شاه
تذكره سنده تذكير ايلمسيدر * عصفور * سرچه ديو مشهور طير * عصفور *
معروفك اسمى فتح عين وسكون صاد ايله مستعملدر عربيده ضم عين
وسكون صاد ايله عصفوردن غلط اولوب فارسيده ضم كاف عربيه * كنجشك *
وسكون نون وشين وكسر جيم وآخرده رتبه كاف عربيه ايله كنجشك
ديرلر * عفى * يعنى استعيذ بالله عفا الله عما سلف آيت كريمه سى كبى * عفى *
الف ايله تحريرى لازم اولان مواضعده على العموم يا ايله تحرير شايعدر
عربيده قاعده كليه كتابت عفى فعلى معلوم اولور ايسه الف ايله تحرير
اولنوب فاعلى دخى ذكر اولنور مذكور آيت كريمه كبى عفى عنه
الباقى تحرير ايدرلر اكر فعل مجهول اولور ايسه عفى عنه ترقيم اولنور
عقاب * طوشنجل ديدكلرى طير معروف كبيرك اسمى تشديد قاف ايله * عقاب *
مستعملدر عربيده تخفيف ايله غراب وزننده عقابدن غلط اولوب
فارسيده مد الف وضم لام وواو معروفه واظهار ها ايله آلوه ديرلر
عقب * اردنجه كيتمك معناسنه فتحتين ايله فلانك عقبنجه تعبيرى بغايت * عقب *
شايعدر عربيده اوكجه سنه باصه رق وبر مقدار وزادن رفتار ايتمك
معنالرينه دلالت ايدن فتح عين وكسر قاف ايله عقبدن غلط اولوب
فارسيده ايكى جزءدن مركب فتح پاى عجميه ورا وسكون يا وواو ايله
پيرو ديرلر صورت تركيبى آشكاردر * عكه * شام جنت مشام * عكه *

اسكله‌لرندن بلدهٔ مشهوره‌نك اسمی عربیده فتح عین وتشدید ومد
كاف ایله عكاء‌دن غلطدر بلدهٔ مرقومه ده حضرت صالح على نبينا
وعليه السلامه نسبت اولنور مسجد شريف موجود اولوب التی یوز
طغيان تاریخنده تكرار نور اسلام ایله منور اولدیغی مرویدر طول
بلدی ٤ ك وعرضی ك درجه ودقیقه‌در
* علا نبا *
* علا نبا * یعنی كزلو
اولوب واولمیان نسنه معناسنه شراو علانبا استعمالی شایعدر عربیده
فتح عین ایله علانیه‌دن غلطا اولوب فارسیده مد همزه ایله آشكار دیرلر
وماضیسی نصر وضرب وكرم وفرح بابلرندن مستعملدر مصدرلری
علنا وعلانیه كاور اخیر لفظا اقرب اولدیغنه مبنی علانیه‌دن غلط
* عمامه *
دیو التزام اولندی * عمامه * اهالی حرمین محترمینك باشلرینه لف
ایلدكلری نسنه صورتنده باشه صاریلان شی معناسنه فتح عین ایله
استعمالی شایعدر عربیده كسر عین ومد میم ایله عمامه‌دن غلط
اولوب فارسیده فتح دال وسكون سین ایله دستار دیرلر عمامه یی
قاوغه اطلاق شاعر شاهدی خوان ونوهوسك ع یشیل دستارینی
* عنبر *
صارمش طورمجی ابدان اوزره مصراعی كبی نابجا اولور * عنبر
دریای عمان وخلیج مغرب وبحر چینده جزر ومد اثناسنده بولنان
شیٔ معروفك اسمی عربیده فتح عین وباو سكون نون ایله عنبردن غلط
اولوب فارسیده اسم دیكرینه ظفریاب اوله مدق بعینه عنبر استعمالی
بغایت شایعدر استطراد منشاء غلط خاطره بویله لایح اولور كه
نبذه من اصطلاح
اهل قراءت
حرف با حروف شفویه‌دن اولوب نوندن صكره ورودی نادر الوقوع
اولدیغندن قطع النظر اصطلاح اهل قراءت اوزره تلفظده نون
اظهار اولنسه عنبر اولمغله استقباح اولنور ویا اخفا اولنسه ادغام
ناقص حكمنده اولمغله استثقال اولنور ویا نون بایه ادغام اولنسه
صفت نون اولان غنه منعدم اولور بناء علیه مخترعان الفاظ نونك
میمه قرب مخرجی اولدیغندن ابقاء للغنة قلب ایلمشلر اوله عنبرك
صورت تكونده اقوال كثیره ایراد اولنمشدر تحریره لایق برقول اصحه
* عنبر بارس *
واصل اوله مدق * عنبر بارس * برنوع چالینك قادن طورلغی

دیو مشهور میوه سنك بلکی چکردکی اوزرنده قشر رقیقنك اسمی
عربیده فتح همزه وباوسکون میم ورا ایله امبر بارس وبنه اعراب
محرر ایله انبر بارس دن غلط اولوب فارسیده اکرچه اسمین محررین
مستعملدر لکن فتح دریسی کسرتین وسکون ثالث وآخرده کاف عربیه
ایله زرشك در * عوج ابن عنق * حضرت آدم زماننده متولد وحضرت *عوج ابن عنق
موسی علیهما السلام زمانني ادراك ایدن نادرهٔ دوران وقصص
ومناقباتی معلوم آدمیان شخص مشهورك اسمی فیروزآبادینك
قاموسده ضمتین ایله عوج بن عوق دن وبروسه وی خسرو زاده
محمد افندینك غلطات رساله سنده فتح عین ثانی ومد نون وسکون
قاف ایله عوج بن عناق دن غلط اولمسنی التزاملری محرر اولدیغی
رسیدهٔ نظردر *عود اغاجی* هند وچین اطرافندن مجلوب ومعروف *عود اغاجی*
اشجار تاللرینك اسمی مخترعات ابنای رومدن عود البخوردن غلطدر
زیرا عود اغاج معناسنه دلالتی مشهور اولمغله عود اغاجی باب همایون
قپوسی کبی غلط مکرر اوله جغی آشکاردر اما ضم عین ایله یالکز عود
شهرتنه بناء حطب پارهٔ مرقومك اسم خاصي اولدیغی کتب لغاتده
محرردر لکن طیب مرقومك اصل اسم عربیسی ضم قاف وسکون طا
ایله قطر وفارسیسی مد دال ایله داربوی در اعلاسی ماوردی اولدیغی تحقیق عود ماوردی
معلوم لکن وجه تسمیه ده قیل وقال ایلمشلردر اصحی رایحه سی کل صوینه
منسوب یعنی ماء ورده مشابه دیمکدر بعضی ارباب لغتك ماء آورده دن
تحریف اولنمشدر کلامندن بوی صحت استشمام اولنماز زیرا ارباب
دقت طیب مرقوم همجنسی عنبر کبی نه صورتده شجر اولدیغی بیاندن
عاجزلر اولوب مندلی وقماری وقاقلی وقرهقی وبری وقطعی
وکوچه چینی جمیع انواعی سیل ایله نزول وبحره اولان بلداندن
قنغیسنده اخذ اولنور ایسه اول محله نسبت ایله مشهور اولوب جمیع
اقسامنك اعلاسنه ماء وردی اطلاقنی تصریح وبیانلرندن غیری
جانب بحارده مجاور رغمز هنکامنده عودی جلب ایدن هند وجاوه
اهالیلرندن کرارا تصحیح کرده مزدر * عود القهر * طرخون جبلینك *عود القهر*

اصلی

اصلی معروف كوكبك اسمی عربیده اعراب مزبور ایله عود القرحدن
غلط اولوب فارسیده اصلی لغت بربری اوله رق فتح كاف عربیه
* عیاذا بالله * وسكون را ایله كركرهن دیرلر * عیاذا بالله * اعتصام والتجا یعنی
الله تعالی یه اعتصام و رجا ایده رم معنالرینه فتح عین ایله استعمالی شایعدر
عربیده كسر عین ایله عیاذا باللهدن غلط اولوب معرفا ومنكرا استعمالی
ملتقی شارحی داماد مرحوم تصریح وبیان ایلمشدر یعنی العیاذ بالله
* عیار * دخی كسر عین ایله صحیح اولور * عیار * وزن ایتمك ومحكه چالمق
یعنی برنسنه نك صحت وفساد ومقدارینی بیلمك معناسنه فتح عین ایله
استعمالی شایعدر عربیده كسر عین ایله عیاردن غلط اولوب
فارسیده بنه كسر اول ایله عیار مستعملدر حتی ضربخانه لرده سیم
وزرك عیارن طوتنه عربیده صاحب العیار اطلاقی كبی فارسیده
عیاركیر تعبیر ایدرلر زمانمزده نوظهور تام رقاص ساعتلره دخی
كسر عین ایله عیار ساعت اطلاق اولنه جغی محتاج بیان دكلدر
* عیال * عیال * اولاد كبارینك غیری نفقه سی كندو اوزرینه لازم كسنه لر
معناسنه فتح عین ایله اولاد وعیال استعمالی بغایت شایعدر عربیده
كسر عین ایله عیالدن غلط اولوب فارسیده اسم مخصوصنه
ظفریاب اوله مدق عربیده عیال الرجل هو الذی سكن معه ویجب
نفقتهم علیه كغلامه وجاریته وامرأته وولده الصغیر ایله تفسیر ایلمشلردر
* عیان * عیان * ظاهر و آشكار معناسنه فتح عین ایله مستعملدر عربیده
كسر عین ایله عیاندن غلط اولوب فارسیده مد همزه ایله آشكاره دیرلر
* عیش * عیش * درلك وصاغلق معناسنه كسر عین ایله مستعملدر عربیده
فتح عین ایله عیشدن غلط اولوب فارسیده كسر زا وسكون نون ایله
زندكانی دیرلر لكن بنه فتح عین ایله عیش استعمالی لسان دریده دخی
بغایت شایعدر عربیده كسر عین ایله اولدقده آخرینه تا لحوقی لابددر
* عین الهر * استعیذ بالله فی عیشة راضیة ده اولدیغی كبی * عین الهر * یمن وحبشه
دیارلرندن ظهور ایدن حجر معروفك اسمی ضم ها وسكون را ایله
مستعملدر عربیده ایكی جزءدن مركب كسر ها وسكون را ایله

عين الهردن غلط اولوب فارسيده فرهنكلر اسم مخصوصني قيد ايلمشلر لكن كتب مفردات طبده اسم دريسي باباغوري اولديغي رسيده نظردر اسم عربينك جزء اولى عين كوز وثانيسي كسرها ايله هركدي معنالرينه اولمغله تشبيها كدي كوزينه بكزرديمك اولور خواص كثيره سي كتب احجارده محرردر

❊ حرف الغين المعجمة ❊

❊ غائب ❊ غائب * يتك يعني ضايع اولمش نسنه معناسنه فلان شي غائب اولدى تعبيرى شايعدر معناى مطلوبه عربيده فتح ميم وسكون فا ايله مفقود وفارسيده ضم كاف فارسيه وسكون ميم ايله كم شده تعبير ايدرلر غائبك عربيده معناى موضوع لهى شول شي دركه اوزرينه دليل اقامه سى واماره نصبي ممكن اولميوب علم مخلوق دخي تعلق ايليه فارسيسي مدنون ايله نابديد اولور معناى حقيقي سنه اطلاعي اولمملرك تفوهي غلطدن سالم اوله جغي اشكاردر استطراد غائبي

مطلب فرق غائب وغيب

الله تعالى بيلور كلامي دخي زبانزددر عالم السر والخفايا اولان الله جل اسمه نك علم سبحانيسي كان ومايكون جميع اشيايه شمولي محتاج بيان دكلدر لكن قائلك مرادى غيب اولمغله بودخي غلط اوله جغي ظاهردر زيرا غائب ماغاب عنك يعني سندن غائب اولان نسنه نك اسمي اولديغي تصريح وبيان ايلمشلر بويله تكلم ايده نك مرادى غيبي الله تعالى بيلور ديمك اوله جغي معلومدر بالاده محرر اولديغي اوزره غيب هومالم يقم عليه دليل ولم ينصب له امارة ولم يتعلق به علم مخلوق ايله تعريف ايلمشلردر حكايه خلفاء بني اميه طرفندن حاكم

حكايت منجم

عراقين اولان مشهور انام وظالم بنام حجاج سقفي علم نجومده ادعاى مهارت ايدن برشخصي امتحان ايچون برمقدار شي تعداد واوجنده اخفا وعددندن سؤال ايدر منجم مرقوم بسط زايجه وحسابدنصكره طبق معدودى اخبار ايله اصابت ايدر بعده حجاج بلاعدينه برمقدار نسنه طوتوب سؤالنده منجم تعيين عدده خطا ايدر سبب خطادن استفسار اولندقده منجم ذوفنون اول اضمار اولنان عدايله غيبدن

خارج اولوب ثانيسى بلاعد اولمغله غيب تحتنه داخل اولور
لا يعلم الغيب الا الله معلومدر ديو جواب ويرمش وعلى قول غيبى
هو الخفى الذى لا يكون محسوسا ولا فى قوة المحسوسات كالمعلومات
ببديهية العقل اوضرورة الكشف ايله تعريف ايلمشلردر وغيب
ايكى نوعدر برقسمى اوزرينه دليل نصب اولنمش واول دليل قاطع ايله
بيلمك ممكن اولمش ذات الله عز وجل واسماء حسنىٔ سبحانيه وصفات
عليهٔ ربانيه واحوال آخرت وبونلر امثالى ضرورات دينيه كه هر
عبد مكلف اوزرينه بيلمسى واجبدر بوصورتده اولان غيب اگرچه
مشاهده ومعاينه اولنماز لكن نظر صحيح ايله بيلنمسى ممكندر قسم آخرى
بيلنمسنه دليل اولميوب معرفتى دخى طوق بشردن خارجدركه
استعيذ بالله وعنده مفاتح الغيب لا يعلمها الا هو ايله منصوصدر
لكن حق سبحانه وتعالى حضرتلرى مراد بيوردقلرى بعضى بنده لرين
مطلع ايدر اما مفاتحه اطلاعه براحد ايچون سبيل اولماز بعضى
عبيدينك غيبه اطلاعى استعيذ بالله فلا يظهر على غيبه احدا الا
من ارتضى من رسول آيت كريمه سندن استنباط اولنمشدر زيرا كلام
معجز سبحانيده فلا يظهر على غيبه احدا قول شريفنده غيبدن مراد
الهى جميع غيب اولمغله معناى شريفى جميع غيبنه براحدى واقف
ومطلع قيلماز بلكه بعضيسنه بعض خواصى مطلع قيلار ايسه ده بنه
باقيسنه انلرى دخى مطلع قيلمازديمك اولديغى صورتده مدلول كلام
سلب عموم اولوب عموم سلب اولمديغى آشكاردر بواظهار كشف
تامدن عبارت اولمغله رسل عظام عليهم السلام حضراتنه مخصوصدر
اما اولياء الله جنابلرى ايچون بعضى اوقاتده لمحات واقعدر وملائكهٔ
كرام دخى غيب سبحانيه يه واقف دگلدرلر اما طائفهٔ جنك اخبارلرى
غيب اولمديغى معلومدر زيرا انلر اجسام لطيفه دن اولملرى ايله
خبر ويردكلرى نسنه بزه نسبت ايله غيب ايسه انلره نسبة اشكاردر
وطائفهٔ مرقومه نك غيبه علملرى مطرد ومستمر اولمديغى استعيذ بالله
ان لو كانوا يعلمون الغيب ما لبثوا فى العذاب المهين آيت كريمه سندن

تعريف نوعين غيب

تحقيق اخبار الجن

مستثنادر لكن بو خطاب مستطاب طائفهٔ جنك نادرا علم غيبه اطلاعلرينه منافى اولماز وغيب الغيب ذات الهيهٔ مطلقهٔ تعالى شانه در وحق سبحانه وتعالى يه غائب اطلاقى جائز دكلدر علماى عظام كثرهم الله تعالى الى يوم القيام حضراتى غيب عن الخلق تعبيرينى تجويز ايتمشلردر وغيب مطلق وقت قيام ساعت امثاليدر كه انلارك بيلنمسى اولماز الا عالم السر والخفايا جل جلاله حضرتلرينك اخبار عاليهلرى ايله اولور اما غيب اضافى بربلده ده نزول مطر كبى در كه بلدهٔ اخراده اولانه غيب اولور بو صورتده اضافى ايله مقيد غيبه وصوله طريق اولماز الا الهام سبحانيه ايله اولور رسول غيبى بالذات ملكدن تلقى بيوروب ولى رسول اكرم نبى محترم صلى الله تعالى عليه وسلم افنديمز حضرتلرينى تصديق واسطه سيله تلقى ايدر

غاية مافى الباب غاية مافى الباب * حاصل كلام نهايت امرده معنالرينى افاده ايچون كسر تا ايله استعمالى شايعدر عربيده ضم تا ايله غاية مافى الباب دن غلطدر زيرا بو تركيبده واقع ما موصوله اولوب ومحذوف صله سى وجد وياحصل در ما مع صلته غايتك مضاف اليهى اولديغنه مبنى غايت مضاف اليه دن اكتساب تعريف ايله مبتدا اولمغه صالح اولوب تقدير كلام غايت ماوجد وياغايت ما حصل فى الباب ديمك اولور

*غدا * غدا * نمو وقوام جسم اولان بدل ما يتحلل اكل وشرب معناسنه دال مهمله ايله استعمالى شايعدر عربيده كسر غين ومد ذال معجمتين ايله غذادن غلط اولوب فارسيده ضم تا وواو معروفه وفتح شين ايله توشه ديرلر خفى اولميه كه فتح غين معجمه ومد دال مهمله ايله غدا قوشلق طعامنك اسمى اولوب جمعى فتح همزه وسكون غين ايله اغديه كلور ذال معجمه ايله غذاء محرر اسم جنس اولوب معناى جمعيتى حاوى ايكن جمعنده بنه دال مهمله ايله اغديه تعارف ايتمشلردر فاليتأمل

*غدايا * غدايا * صباحلر معناسنه عند العرب استعمالى شايعدر عربيده صباح معناسنه دلالت ايدن ضم غين ايله غدوه نك جمعى مستقلا ذكر اولدقده فتحتين ايله غدوات دن غلط اولور زيرا صاحب قاموس فيرزابادى لايقال غدايا

الاّمع عشايا دیو تثنیه ایلمشدر یعنی اخشاملر معناسنه عشایایه مزدوج اولدقده غدایا دینوب مستقلا ذکر ده محرر اولدیغی اوزره غدوات دیمك لازمدر بو یله الفاظه مزدوج تعبیر اولنور فارسیده مدبا وادات جمع ایله بامهادیرلر استطراد عند العرب مستعمل الفاظ مزدوجه نك بری دخی هنا‌ءنی ومرا‌ءنی در یعنی اکل وشربدن صکره فلان بکا صحت وعافیت اولسون دیدی معناسنه ومرا‌ءنی یالکز ذکر اولندقده امرا‌ءنی دیرلر ازدواج اولمدیغی ایچون لکن لغاته اطلاعی کثیر نهایه مؤلفی ابن اثیر بیانی اوزره بو لفظده ایکی قول در کار در فراذهابی فعلت وافعلت کبی مستقل بابلری اولوب مرا‌ءنی وامرا‌ءنی بشقه بشقه لغتلردر امازجاج قولی باب واحددن اولوب ازدواج ایچون همزه حذف اولنمشدر بری دخی آغرایش ایشلدکده فعل به ماساءه وناءه دیوب یالکز واقع اولدقده اصلی اوزره اناءه دیرلر وبری دخی شی مکروهه حین ازدواجده کسر را وسکون جیم ایله رجس وزننده هو رجس نجس دیرلر اخیری فتحتین ایله اولدیغی معلومدر وبری دخی حر یده مکانندن زائل اولمیان شجاعه اهبس الیس دیرلر اهیسك اصلی افعل تفضیل اهوس اولوب اشتقاقی هاس یهوس بابندندر بو مقوله ازدواج وموازنه حدیث شریفده دخی واقع اولمشدر صاحب شریعت علیه افضل التحیه افندیمز حضرتلری ایام عیدده طشره چقان نسوانه ملاقات بیوردقلرنده ارجعن مأزورات غیر مأجورات بیورزلر ایمش مأزوراتك اصلی موزورات در وبنه رسالت پناه حضرتلری حسنین احسنین رضی الله تعالی عنهما حضراتنك حین صباوتلرنده آفات وعاهاتدن محافظه لری ایچون تعویذ یعنی دعا بیوروب اوزرلرینه اوقوردکلرنده اعیذ بکلمات الله التامة من کل شیطان وهامة ومن کل عین لامة بیورزلر ایمش عین ملمة لازم ایکن ازدواج ایچون تبدیل بیورمشلردر بو تعویذ شریفه عن عنه ایله والد ماجد کثیر المحامدم شهباز اوج سعادت عنقای قاف مکرمت مقتدای علمای کزین سرچشمهٔ اصحاب تمکین عارف خواص سبع المثانی مخزن اسرار معانی

مطلب الفاظ مزدوجه

تعویذ شریف لحفظ الصبیان

نکته دان ظرائف وعوارف غوّاص دریای گوهر معارف
حضرت مصطفی عاشر افندی اطال الله بقاءه بالعیش السرمد یدن مجاز
اولمه مز ایله اطفال مسلمینی وقایه قصدی ایله قارئین وسامعینه اجازت
عامه ایله اجازت ویرلمشدر صباح ومسا صبیان اوزرینه اوچر
دفعه قرائت اولنوب تمامنده بردفعه من الرأس الی القدم اوفورمل
* غزاز * غزاز * ابریشمجی وابریشیم ایشلین معناسنه مستعملدر عربی
وفارسی مشترك اولان فتح قاف وتشدید زا ایله قزازدن غلطدر اگرچه
لسان ترکیده تخفیف زا ایله قزاز شایع اولوب نیجه منلالرك اصحی
غبن ایله در ادعالری امور عجیبه دندر مستعمل اولان یالکز ترك
* غزالی * تشدید ایله اصلنه دخی اقرب اولور * غزالی * علوم عقلیه ونقلیه نك
امام جلیل الشانی وطریقت زهد ومجاهده نك مؤسس الارکانی امام
همام ابو حامد محمد بن محمد بن محمد بن احمد الغزالی الطوسی مرحومك
عَلَمی عربید علی ما هو المشهور فتح غین وتشدید زا ایله غزالی دن
غلطدر غزال ایلکچی معناسنه اولدیغی معروف وصورت نسبت
اهل خوارزم وجرجان قاعده لری قصار وعطاره قصاری
وعطاری نسبتلری کبی بونلاره دخی غزالی نسبت اولنمشدر اما امام
سمعانی روایتی اوزره تخفیف ایله غزاله اسم قبیله اولوب اول قبیله یه
نسبتلری ایله مخفف اولدیغنه نظرا غلطدن سالم اولور مولانای
مشار الیه اسبغ الله نعمه علیه درت یوز اللی تاریخنده بلدهٔ طوسده
تشریف ساحهٔ وجود وبشیوز بش سالنده ارتحال نعیم جنان
ایلدکلرینی بو طرزه تاریخ ایله بیان ایلمشلردر بیت نصیب حجة اسلام
ازین سرای سپنج حیات پنجه وچار وممات بانصد وپنج غزالی
حکایهٔ غریبهٔ کتاب احیاء علوم حضرتلرینك اشهر مؤلفی احیاء علوم اولدیغی معلوم وعلمای مغربدن
الشیخ ابو الحسن بن صرزهمك کتاب احیایی انکاری ووافعه سنده
دست سیدنا ابو بکردن تربیه اولندیغی سوطك المندن تسلیمی
* غسله * کوشزددر وسائر مصنفاتلری اکثر کتب طبقاتده محرردر * غسله
طائفهٔ نساء عرب باشلرینی غسل ایلدکلری نسنه نك اسمی فتح غین ایله

مستعملدر عربيده كسر غين وسكون سين ايله غسله دن غلط
اولوب فارسيده اسم مخصوصنه ظفر ياب اوله مدق زيرا فتح غين ايله
بركره غسل ايلمك معناسنى افاده ايلديكى ظاهردر اما قرآن كريمده
وارد غسلين تفسيرنده خير الناس حضرت عبد الله بن عباس
رضى الله تعالى عنهما كل مافى القرآن علمته الا اربعة احرف لا ادرى
ماهى الاواه والحنان والغسلين والرقيم بيورمشلردر لكن سائر
مفسرين كرام حضراتى استعيذ بالله ان ابراهيم لاواه حليم آيت
كريمه سنده وارداواهى كثير التأوه من الذنوب ومتضرع فى الدعا
وموءمن موقن ايله واستعيذ بالله وحنانا من لدنا وزكاة وكان تقيا
آيت كريمه سنده واقع حنانى رحمة بعد رحمة ايله واستعيذ بالله
فليس له اليوم ههنا حميم ولا طعام الا من غسلين آيت كريمه سنده
وارد غسلينى ما يسيل من صديد اهل النار ايله واستعيذ بالله
ان اصحاب الكهف والرقيم كانوا من اياتنا عجبا آيت كريمه سنده
واقع رقيمى اصحاب كهفك قريه لرى ويا كلبلرى ويا اساميلرى
رقيم اولان باقر لوحه در ديو تفسير بيورمشلردر العلم عند الله
عز وجل * غلط * يعنى طا ايله فلان آدم حسابده غلط ايلدى ديرلر
عربيده حسابده سهو وخطايه آخرده تا ايله غلت تعبيرندن بودخى
غلط اوله جغى آشكاردر زيرا علماى اعلام غلط قولده وغلت
حسابده استعمال اولنديغى فرق وتميز ايلمشلردر فارسيده بلا فرق
فتح ها وسكون فا وضم تا وواو مجهوله ايله هفتوت ديرلر * غنا * اريعنى
بسته وشرقى انواعنده اولان نغمه معناسنه كسر غين ايله مستعملدر
عربيده ضم غين ومد نون ايله غنادن غلط اولوب فارسيده فتح نون
ايله نوا ديرلر استطراد غنا كسر غين ومد نون ايله سماع يعنى صوت
وفتح ومد ايله كفايت ونفع وترويج وضد فقر وكسر وقصر ايله بنه
ضد فقر يعنى يسار معنالرينه اولوب غنى دنيا قصر ايله كفايت
وغناء آخرت مد ايله سلامت اولديغى بو بيتده كوزل افاده اولنمشدر
لله در القائل بيت غنى الدنيا كفايتنا قصير غنا الاخرى سلامتنا مديد

تفسير لفظ شريف غسلين وامثاله

* غلط *

* غنا *

مطلب فرق غنا وغنا

فائده ابيات واشعار ايله الحان وآغازه وترنم ونغمات معناسنه
غنانك لعب ولهو وكبيره دن اولديغى كتب فقهيه‌ده مصرحدر
اما رسول اكرم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك من لم يتغن
بالقران حديث شريفنده واقع تغنى يى سائر كتب واخباردن
استغنا ايله ويا ضد فقر ايله توجيه ايلمشلردر مورد حديث شريف
دخى ضد فقره بغايت ملايم اولديغى كتب احاديث شريفه‌يه انتسابى
اولنلرك معلوميدر * غوغا * ايكى آدمك محاوزه وهنكامه سنه
اطلاقى شايعدر عربيده اكرچه لفظ اصحيح اما معنى قنادى بتمامش
چكركه ياوروسنك وسورى سككه مشابه صوقاز برحيوانك
اسميدر فارسيده دخى جمعيت انجمن معناسنه اولمغله بواداره نظرا
غلط اوله جغى اشكاردر لكن فرهنك صاحبى شعورى مرحوم تعجيمنه
عدم تعرض ايله معناى مطلوبه دلالتنى بيان ايلمشدر * غيبت * مستور
الحال بركمسنه‌نك غيابنده مسموعى اولدقده متألم ومتكدر اوله جق
اخلاق واوصاف ذميمهٔ صادقه‌سنى ذكر معناسنه فتح غين ايله استعمالى
شايعدر عربيده كسر غين وسكون يا ايله غيبت دن غلط اولوب
فارسيده ضم با وسكون ها ايله بهتان ديرلر اكرچه لفظ مرقوم عربى
اولوب ذكر وبيان اولنان كلام كاذب اولديغى حالده اطلاقى معروفدر
لكن لسان دريده اتساع اولمديغنه مبنى على العموم تعبير اولنور

❁ حرف الفاء ❁

فاسق * تارك لامر الله تعالى وعاصى وخارج عن طريق الحق
وحريص معاصى معنالرينه دلالتى معروفدر لكن قران كريم
وفرقان عظيمده آيات آتى بالشرف دن ماعدا وارد اولان جميع
فاسق لفظندن مراد سبحانى كاذب اولديغى مفسرينا
كرام عليهم رحمة الله الملك العلام حضراتى تصريح وبيان بيوروب
استعيذ بالله فمن كان مومنا كمن كان فاسقا آيت كريمه سنده
واردى كفر واستعيذ بالله فافرق بيننا وبين القوم الفاسقين آيت
كريمه سنده واقعى معصيته واستعيذ بالله فان لم تفعلوا فانه فسوق بكم

حديث شريف من لم يتغن

* غوغا *

* غيبت *

* فاسق *

آیت کریمه سنده واردی اثم واستعیذ بالله فلا رفث ولافسوق
ولاجدال فی الحج آیت کریمه سنده واقعی سیأت ایله تفسیر بیورمشلردر
وفاسق مطلق کافردر زیرا جمیع طاعات الله تعالی دن خارجدر
وظالم فاسقدن عمدر وفاجر کافر وفاسقه اطلاق اولنور ومجرم انجق
کافره اطلاق اولنور فاسد دخی ظالمدن اعمدر زیرا ظلم غیرك حقنی
نقص معناسنه‌در امافساد بومعنادن ماعدا اختراع بدع ولهو ولعب
معنالرینه دخی دلالت ایدر استطراد قران کریمك جمیع حاوی
اولدیغی فاطر لفظ شریفی خالق معناسنه وفحش کلمهٔ شریفه سندن
جمیع اياتده مراد النهی زنا اولوب انجق استعیذ بالله الشیطان یعدکم الفقر
ویأمرکم بالفحشاء آیت کریمه سنده واقع فحشائی ادای زکوةده بخل
معناسنه اولدیغی وغلیظ الجانب وسیٔ الخلق وخشن الکلام معنالرینه
دلالت ایدن فظ لفظی استعیذ بالله ولوکنت فظا غلیظ القلب
آیت کریمه سندن ماعدا اياتده ضاد معجمه ایله فض وارد اولدیغی
واستعیذ بالله فهو فی عیشة راضیة واستعیذ بالله قال لاعاصم الیوم
من امر الله واستعیذ بالله فلینظر الانسان مم خلق خلق من ماء دافق
بواوج آیت شریفه دن ماعدا فاعل بمعنی مفعول واقع اولمدیغی
یعنی آیات ثلاثه ده راضیة وعاصم ودافق مرضیة ومعصوم
ومدفوق معنالرینه‌در واستعیذ بالله واذا قرأت القرآن جعلنا بینك
وبین الذین لایؤمنون بالاخرة حجابا مستورا واستعیذ بالله فان جهنم
جزاؤکم جزاء موفورا واستعیذ بالله انه کان وعده مأتیا بواوج
آیت کریمه‌دن غیری دخی مفعول بمعنی فاعل اولمدیغی مفسرین
کرام وعلمای اعلام کثرهم الله تعالی الی اخر الایام حضراتی تصریح
وبیان ایله افادهٔ مرام ایلمشلردر * فایده * علمدن ومالدن کسب اولنان
نسنه معناسنه یا ایله استعمالی شایعدر عربیده مدفا وکسر همزه ایله
فائده‌دن غلط اولوب فارسیده ضم سین وسکون واو ایله سود دیرلر
استطراد لفظ فائده اسم فاعل اولدیغی معلوم اگر اصلی مهموز فواد
ملاحظه اولنور ایسه بلا قیل وقال مهموزا فائده اوله جغی آشکاردر

مطلب لفظ شریف فاطر واشباله

مطلب فاعل بمعنی مفعول

مطلب مفعول بمعنی فاعل

* فایده *

تحقیق لفظ ومعنای فائده

واكر ارباب لغتك التزاملری اوزره مال ثابت اولمق معناسنه
فتح فا وسكون يا ايله فيد مصدرندن يائی اوادیغی صورتده فاد
يفيددن اسم فاعلی فهو فائد اولور زيرا فيد كلمه سنده يا حرف علت
متحرك ماقبلی مفتوح الفه قلب ايله فاد اولوب اسم فاعل صيغه سی اخذ
اولنمق مراد اولندقده فاسی وعينی بينلرينه اسم فاعل علامتی ايچون
الف زياده اولندقده اجتماع ساكنين اولوب الف مقلوبه دن
واسم فاعل الفندن دفع اجتماع ساكنين ايچون الف مقلوبه حذف
اولنسه اجحاف كلمه لازم كلور ويا اسم فاعل الفی حذف اولنسه غرض
فوت اوله جغی آشكار اولمغله الف مقلوبه ئی همزهٔ مكسوره يه قلب ايله
فائده اولور اكر كلمه واوی اولوب فوت ملاحظه اولنور ايسه بابنده
جاری قواعد ايله ينه فائده اوله جغی محتاج تفصيل دكلدر بودخی فائدهٔ
زائده ئی حاويدر كه فائده لغتده علم ومالدن استفاده يعنی كسب
ايتديكك نسنه يه وعرفده برشيئك ساترندن احسن حال ايله اولمسنه
واصطلاحده برشی اوزرينه كندودن شی ترتب ايلمسنه اطلاق اولنور
* فتل * فتل * قنديل وموملره وضع ايلدكلری شیٔ معروفك اسمی كسرتين
وسكون لام ايله مستعملدر عربيده فتح فا وكسر ومد تا ايله فتيل دن
غلط اولوب فارسيده كسر بای عجميه وسكون يا وفتح تا ايله پيته دیرلر
* فجأة * فجأة * اكسرزدن يعنی بديهی نسنه ظهور ايتمك معناسنه ضم فا وسكون
جيم وفتح همزه ايله مستعملدر عربيده ضم فا وفتح الف ممدوده وهمزه
ايله فجاءة دن غلط اولوب فارسيده مد نون وكاف عجميه ايله ناكاه
* فجل * ديرلر * فجل * ترب ديدكلری سبزهٔ مأكوله نك اسمی كسرتين وسكون
لام ايله مستعملدر عربيده ضم فا وسكون جيم ويا ضمتين ايله فجل دن
* فدول * غلط اولوب فارسيده ضم تا وسكون را ايله ترب ديرلر * فدول
تكلف ايله اظهار ظرافت وبی وجه عرض تكبر ايدن كسنه معناسنه
مستعملدر عربيده ضم فا وضاد ايله فضول دن غلط اولوب فارسيده
* فراجه * كسر كاف عجميه ايله كران بشت ديرلر * فراجه * رجال ونسانك
اوسته كيدكاری ثوب معروفك اسمی عربيده اولی فا ايله تنور وزننده

فروج وفارسيده ضم دال وتشديد ومدرا ايله دراجه اولمغله دالى فايه
* فراغة * تبديل ايله غلط اولمسى ملايمدر * فراغـة * براقق يعنى ترك ايتمك
معناسنه تاء مصدريه الحاقى ايله اختراع اولنوب بعده تاء طويله ايله
تحريرى دخى شايعدر عربيده فرغك مصدرى فراغا وفروغا كلمك
ايله اولدن غلط اولوب فارسيده فتح همزه وكاف ودال وسكون
* فرز * فا ونونين ايله افكندن ديرلر * فرز * شطرنج اويوننده موجود آلت
معروفه نك اسمى فارسيده فتح فا وسكون را وكسر ومد زا ايله فرزين دن
* فرشته * غلط اولوب معربى كسر فا وسكون را ومد زا ايله فرزان در * فرشته
ملك معناسـنه معروفدر فارسيـده اصلى پرهشته اولديغى يكانهٔ
علامه كان روم كمال پاشازاده مرحوم التزام بيورمشلردر عربيده تركيده
مستعمل اولديغى كبى ملك ديرلر فتح باى فارسيه وسكون را ايله پرقناد
وهشته برنسنه‌يى دوشرميوب صالى ويرمك معناسنه هشتن لفظندن
اسم مفعول اولمغله قنادى آچلمش ديمكى افاده ايدر لسان دريده پانك
فايه تبديلى شايع اولوب بوصورت ايله فرشته اولمشدر زيرا بونك تصاوير
* فرصة * عجمده كشاده پر مشاهددر * فرصة * وقت بولمق معناسنه كسر فا
ايله مستعملدر عربيده ضم اول ايله لفظا ومعنا نهزة كبى فرصة دن
* فرنك * غلط اولوب فارسيده فتح نون وبا وسكون واو ايله نوبت ديرلر * فرنك
ملت نصارادن طائفهٔ معروفه نك اسمى فارسيده فتح همزه وسكون فا
ونون وآخرده كـاف فارسيه ايله افرنك دن غلط اولوب على ماهو
المشهور معربى اعراب مرقوم وآخرده جيم ايله افرنج در لكن قاموسده
* فرهنك * الافرنجة جيل معرب افرنك محرردر * فرهنك * معانئ عديده‌يه دلالت
ايله جمع فرهنكلرده لفظ مفرد اوله‌رق فتح فا وسـكون را ايله ضبط
ايتمشلردر محلنه كوره مركب اولنلر غلطدن سالم اولميه جغى تفصيل
اتى البياندن معلوم اولور خفى اولميه كه فتح فا وسكون را ايله فرشكوه
ورونق وفروغ وطراوت وانتظام حال معنالرينه وفتح ها وسكون
نون وآخرده كاف فارسـيه ايله هنك وقار وادب وآهنك مخفف
قصد وهوش وقوة وطاقت وغار وجـاى كوه ومقدار وسپاه

ونكته داشتن معنالرينه اولملري ايله لغات فارسيه يي جامع كتاب ومادر
كيكاوس ودالدرمه فدانبواوچ معنايه دلالت ايدن لفظ فرهنك ارباب
لغتك ضبطي اوزره فتح فا وسكون را ايله درماعدا دانش وادب
وفضل وعقل وهوش ووقار معنالرينه دال كلمهٔ فرهنك اضافت يعني

مطلب فرق خرد وهوش

فتح فا وكسر را ايله‌در * استطراد * عقل ذوي العقولك معلوميدر كه
خلقي اولوب زياده ونقصان قبول ايلمازمكر لعلة ناقص اوله بوجوهره
فارسيده كسرخاء معجمه وفتح را ايله خرد وتركيده اوص ديرلرضم ها
ايله هوش اطلاق اولنان عقلك وراسنده برحالتدر كه كسب
ايله متزايد اولور تركيده اوكله وعربيده عنافي سنه اغما ديرلر
اوصلونك مقابلي دلو واوكله‌نك معناي مشهوري آيقدر كه مست

* فزا *

وهشيار ديرلر * فزا * آرتريجي معناسنه فرح فزا وجان فزا
وامثاللري تعبيرلر فتح فا ايله مستعملدر فارسيده ارباب لغت فاء مكسوره‌ده
قيد ايلملري ايله فزادن غلط اولوب عربيده ضم ميم وفتح زا وتشديد
تا ايله مزيت ديرلر فزا لفظي افزايدندن صيغهٔ امر ووصف تركيبي
اولديغي صورتده معناي محرره دلالت ايدر اما اسم مصدر اولديغي

* فستق *

نقديرجه افزايش معناسنه اولور * فستق * چام اغاجنك معروف
ميوسنك اسمي كسرفا ايله مستعملدر فارسيده كسرباي عجميه
وسكون سين وفتح تا ايله پسته‌نك معربي قنفذ وجندب وزنلرنده

* فشق *

فستق‌دن غلطدر * فشق * حيوانات مردارلغي تعبيراولنور فارسيده
آت وقاطر ترسي معناسنه ضم خا وسكون شين معجمتين ايله خشكي‌دن غلط

* فشلت *

اولوب عربيده على العموم كسرتين ايله زبل ديرلر * فشلت * عند العرب
زبانزددر فلانك الينه اوردي چولاق ايلدي ديدكده ضم شين ايله
ضربه في يده فشلت ديرلر اصحي فتح شين ايله فشلت لازم‌در قولاغنه

* فطه *

اوروب صاغر ايتمه‌ده ضربت اذنه فصمت دخي محرر كبيدر * فطه
پشتمال نوعندن معروف نسنه‌نك اسمي كسرفا ايله مستعملدر فارسيده
ضم فا وواو معروفه وفتح تا ايله فوته‌نك معربي ينه اعراب مرقوم ايله

* فق *

فوطه‌دن غلطدر * فق * قرش طوتاجق نسنه معناسنه مخصوصا

اسم

اسم اوله رق استعمالی شایع وشاهدی مرحومك ع تله فق ودام
طوزاق تلم آد مصراعی مشهوردر عربیده مطلقا مصید معناسنه
فتح فا وتشدید خاء معجمه ایله فخ دن غلط اولوب فارسیده مرادفی
یعنی معنای عمومده ل مد دال ایله دام اولور مصراع مرقومده تفسیر
بالعکس اولدیغندن قطع النظر تله فتحتین وتخفیف ایله مضبوط
ومعنای خصوص افاده ایدوب مصراع دخی ناموزون اوله جغی
آشکاردر * فلاکت * شدت ومشقت معناسنه باشیمزه نه فلاکتلر کلدی
زبانزددر عربیده فلکدن شدت ومشقت اصابت ایلدی معناسنه
مفلوك دن غلط اولوب فارسیسی کسر سین وسکون زا ایله سزکی
اولور فلاکت دخی مار البیان انانیت کبی مخترعات عوامدندر
فلان * اعلامدن کنایة کسر فا ایله استعمالی شایعدر عربیده
ضم فا ایله فلان دن غلط اولوب علمادن بعضیلر رجالدن واحده
یافل وایکی یه یافلان وجمعه یافلون ونسادن بره یافله وایکی یه
یافلتان وجمعه یافلات خطابی تفریق ایتمشلردر لکن اجلهٔ نحویلردن
سیبویه مرحوم منع ایدوب جمله یه مطردا فلان اطلاقنی ترجیح
وبیان ایتمشلردر وفلان لفظی ذوی العلمدن کنایه اولدیغی حالده
الف ولام داخل اولمان وغیر ذوی العلمدن کنایه اولدیغی حالده
الف ولام داخل اولمق لازمدر وهنا لفظی دخی اجناسدن کنایه
اولدیغی خفی اولمیه * فلقه * یعنی پادشاهان آل عثمان مدی الله دولتهم
الی اخر الزمان حضرتلرینه مخصوص فلکهٔ همایونك اسمی مخترعات ابنای
رومدن ضم فا وسکون لام ایله فلکهٔ همایون دن غلطدر اعراب
محرره ایله عربیده فلك سفینه یعنی کمی وضم ها ایله فارسیده همایون
مبارك وخجسته وخرم وعالی معنالرینه دلالتنه نظرا ترکیب اولنمشدر
فناء دار * اوا وکی واطرافی معناسنه فتح اول ایله استعمالی شایعدر
عربیده اصلی یائی کسر فا ایله فناء داردن غلط اولوب فارسیسی
کسر ومد باء عجمیه ایله پیش خانه اولور ستیر اولمیه که کتب فقهیه ده
مذکور فناء مصر دخی مکسور اولوب خزانة الفقه ده هوان یکون

تحقیق مصراع منظومهٔ شاهدی

* فلاکت *

* فلان *
تحقیق لفظ فلان

محل دخول الف ولام

* فلقه *

* فناء دار *

مطلب فناء مصر

علی قدر الغلوة دیو بیان اولنمشدر غلوة اوچ یوز ذراعدن درت یوزه وارنجه ویا براوق آتمی محلدن کنایه در * فنجان * اکثری قهوه نوش اولنان شیء معروفك اسمی فارسیده عموما طاس وخصوصا شربتجیلرك طاسی و پنك دخی اطلاق اولنان صواولچه کبی معنالرینه کسر باء فارسیه وسکون نون ومد کاف عجمیه ایله پنکان دن مولدا معرب ضم فا ایله فنجان دن غلطدر مارالذکر مقیاس ماء فنجان معروف کبی برظرف اولوب ساعت آب اولمق ایچون اعمال ایدرلرایمش صورتی فنجان مقداری ظرفه تحتندن برسوراخ تنك ایدوب صواوزرینه وضع ایدرلرایمش تدریج ایله طولوب تمام اولدقده برصنعت ایلمشلر کندودن بوشانورایمش قیاسلری شب وروز یعنی یکرمی درت ساعتده اون بك کره تکرار ایدرایمش * فندق رطب ویابسی مأکول شیء مشهورك اسمی کسرتین ایله مستعملدر عربیده ضم فا ودال وسکون نون ایله فندق دن غلط اولوب فارسیده فتح کاف عجمیه وضم لام وواو مجهوله ایله کلوز دیرلر کاوز مرقوم سنور وزننده جلوز دیو تعریب اولنوب تشبیها توفك ایله رمی اولنان حبه یه اطلاق اولنمشدر اکرچه حبهٔ مرقومك قح عربیسی فندق وزننده بندق اولوب تمرایله تمره کبی واحدی بندقه اولور فنر * محافظهٔ شمع ایچون جام ومشمع وکاغد وشکنبه دن اعمال اولنان شیء معروفك اسمی فارسیده انجق جام نوعنه اطلاق اولنان فتح فا ومد نون ایله فناردن غلط اولوب عربیده اکرچه علی العموم مدفا ایله فانوس وضع اولنمشدر لکن مولدا مشمعدن اولنه کسر فا وسکون نون ایله فنار دیرلر خفی اولمیه که فانوس بعد التعجیم جام فنارك غیره تعمیم ایلمشلردر لسان ترکیده دخی بوصورت ایله شایع اولوب اصل وضعی اوزره مراکب سلطانیه قیچلرنده موضوع جام فناردن غیره اطلاقی صحیح اولمازمعروف خیال فناردخی اطرافی جام اولمدیغنه مبنی فرهنکارده محرر فانوس خیال دن غلط اولدیغی اشکاردر * فول باسمندن اکبر بغایت خوشبو زهر معروفك حجاز واجب الاعزاز

* فنجان *

مطلب پلاك

* فندق *

تحقیق بندق الرمی * فنر

تحقیق خیال فنار

* فول *

وجزایر بحر سفیدده کثیر الوجود قمر قسمنك اسمی فارسیده ضم فاو تشدید
لام ایله فل دن غلط اولوب عربیده اسم مخصوصنه ظفر یاب اوله مدق
لکن مولدا اسم فارسیسی مستعملدر * فهرس * اوائل کتبده ابواب * فهرس *
وفصول ترقیم اولنان جزو معروف معناسنه عربیده کسر فا ایله فهرس
صحیح ایکن بعضی نیجه منلارك فتح ایله قرائتلری غلط اولوب فارسیده
کسر فا ورا وسکون ها وسین ایله فهرست دیرلر فیروز آبادی
قاموسده الفهرس بالکسر الکتاب الذی یجمع فیه الکتب معرب
فهرست تصریحندن اصلی دری اولمسی منفهم اولور لکن اصلی
یونانیده مجمع الاشیاء معناسنه فتح فا وراء وضم ها وکسر سین ایله فهرس
اولدیغی دوش لحافظهٔ فقیر اولمشدر * فهیم * ذکی یعنی سریع الفهم * فهیم *
معناسنه القاب رجالدن اولدیغی دخی مشهوردر عربیده فتح فا وکسر
ها ایله فهم دن غلط اولوب فارسیده کسر ومدتا ایله تیز شناس دیرلر

❋ حرف القاف ❋

قابل * ابنای اینا آدم علیه صلوة الله الاتمدن اول قاتل فی وجه الارض * قابل *
شخص مشهورك اسمی بلا یاء مستعملدر عربیده مدقاف وکسر ومدبا
ایله قابیل دن غلط اولوب برادر ومقتولی هابیل دخی یا ایله در
ماجرالری علی ماجری بنی آدم میانده مشهور اولمغله طی اولندی
قار * ایام شتاده سمادن نازل شیء معروفك اسمی اکرچه غلطدن * قار *
سالم لکن وجه تشبیه وتسمیه ظاهر اولمغله بیانه خامه جنبان اولدی
صاحب صحاح جوهرینك بیانه نظرا یوم بارده عند العرب مدقاف
وتشدید را ایله یوم قار اطلاقندن اوله ویا مدقاف ایله قار عربیده
سفاینه سوردکلری زفتك اسمی اولوب لسانمزه نقل وتعجیم
اولنمقده اضداددن اوله رق غایت بیاضه وسیاهه اطلاقندن
اوله بیت چشم این دائم سفید از اشك حسرت همچو قار روی
آن دائم سیاه از خاك محنت همچو قار لسان ترکیده قار تسمیه اولنان
نسنه یه عربیده فتح ثا وسکون لام ایله ثلج وفارسیده فتح باء موحده
وسکون را ایله برف دیرلر * قازق * حطب وحدیددن ارضه رکز * قازق *

اولنان شیء معروفك اسمی عربیده نیزه دمرنی معناسنه موضوع
مد خاء معجمه ایله خارقه تشبیها اطلاق اولنوب بعده تعمیم اولنمشدر
* قاق * فارسیده ضم ومد کاف عربیه ایله کورمیخ دیرلر * قاق * امرود
قوروسنه تخصیص ایلمشلردر چغتاییده عموما قوری نسنه لره
اطلاق اولنوب عربیده مد با ایله یابس وفارسیده ضم خاء معجمه
* قاقوم * وسکون سین وآخرده کاف عربیه ایله خشك دیرلر * قاقوم * جلدندن
کورك اعمال ایلدکلری موش مقداری حیوان معروفك اسمی
فارسیده مد اول وضم قاف ثانیه ایله قاقمدن غلط اولوب عربیده
اسم مخصوصنه ظفر یاب اوله مدق استطراد پیشدادیاندن هوشنك
ابن سیامك بن کیومرث شاه جمله دن اول سمور وقاقم کورکلری
* قالون * ایجاد ایلدیکی رسیده نظردر * قالون * مشاهیر قرایان کرامدن
قاری مدینهٔ منوره الشیخ عیسی حضرتلرینك لقبی سریانیده جید
یعنی ایو معناسنه مد قاف وضم لام وکسر نون ایله قالوندن غلط
اولدیغنی امام جزری نشر کبیر نام مؤلفنده تصریح وبیان بیورمشلردر
مولانای مشار الیه رحمة الله علیه عبد حبشی اولوب اصفهانده
بر رومینك مملوکی ایکن بعد الهجرة ایکیوز تاریخندن مقدم اسیر
وشرف اسلام ایله داسیر اولوب بعد المأتین یکرمی سنه سنده روح
پرفتوحلری طائر اعلای علیین اولمشدر وجه تسمیه مشار الیه همجنلری
حضرت بلال رضی الله عنه کبی احسن صوته نائل اولملری ایله کفره دن
هر کیم صدالرین کوش ایدر ایسه قالون دیه لرندن نام قالمشدر روایت
اولنور که اذن سعادتلرنده صمم اولمغله طبل وسورنا صداسنی کوش
ایده مزایکن باذن الله تعالی مواجه لرنده تلاوت اولنسان قرآن کریمی
* قپان * حرف بحرف استماع بیورر لرایمش * قپان * اشیاء کثیره وزن اولنان
بیوك ترازونك اسمی تخفیف باء عجمیه ایله مستعملدر عربیده فتح قاف
وتشدیدو مد باء موحده ایله قبّاندن غلط اولوب فارسیده فتح سین
وجیم عربیه وسکون نون ایله سنجه دیرلر آستانهٔ امن آشیانه ده نوعی
باقی اولوب بال قبانی تعبیر اولنان خان کبیرده موجود وچکی حطب

* قبريس *

مطلب اول سفر بحر في الاسلام ومحل قبرام حزام

* قدايف *

دیو مشهور ومشهوددر * قبريس * جزایر بحر سفیددن مشهور واعظم کبیرك اسمی عربیده ضم قاف وراو سکون باایله قبرس دن غلط اولوب طول بلدی سر وعرضی له درجه‌در * استطراد * خلیفهٔ ثالث عثمان بن عفان رضی الله عنه حضرتلری طرفندن امارت خطهٔ شام ایله مشار بالبنان حضرت معاویه بن ابی سفیان سفر بحره جانب مشار الیه‌دن استیذان بیوردقلرنده اولاد وعیال وجیوش فراوان ایله توجهلرینه بعد الرخصة تاریخ هجریه‌نك یکرمی یدی سالنده ساحل بحر شام عکایه نزول وایکیوز یکرمی سفینه تدارك وماژهٔ حرب وقتال ومعسکر همایونلری ایله عزیمت واقبال بیوروب اسر واسترقاق واخذ غنایم ایده‌رك اطراف قبرسه وصوللرنده تکوری صلحه طالب اولمغله بهرسنه یدی بیك ایکیوز التون جزیه‌یه قطع واموال فراوان وامتعهٔ کوناکون اخذ لرندن ماعدا سکز بیك رأس اسیر ایله شام جنت مشامه دخوللری مرویدر جزیرهٔ مرقومه بعدبعد سلطان سلیم بن سلطان سلیمان علیهما رحمة الرحمن زماننده یعنی طقوز یوز یتمش سکز سالی ربیع الاخرینك بشنجی سبت کونی فتح وتسخیر اولندیغی مرقوم صحایف تواریخدر معجزات بی غایات حضرت نبویه‌دن یوما من الایام خادمهٔ محترمه‌لری ام حزام بنت ملحان حضور عالیلرنده خدمته قیامده ایکن سعادت ایله اول جیش یغزون البحر قداوجبوا لانفسهم الجنة بیورمشلر ام حزام دخی یارسول الله بن انلاردن میم سؤالنده انت فيهم یعنی سن دخی انلاردن سین بیورملرینك ثمره‌سی مشار الیها ام حزام زوج کراملری ایله سفرمرقومه خرام ایتمشلر بعد الصلح جزیره‌یی تماشایه خروجلرنده راکب اولدیغی دابه‌دن سقوط ایله روح شریفلری محل ارواح شهدایه عروج ایدوب اول محلده دفین خاك عطرناك اولمشلر مزار لامعة الانوارلری وقت کفرهٔ فجره‌ده معتبر اولدیغندن غیری الی الان مستجاب الدعوة عند اولنان اماکندندر رضوان الله تعالی علیهم اجمعین * قدايف * زمانه مزده یصی قطایف دیو معروف مأکولك اسمی عربیده فتح قاف ومدطا ایله قطایف دن

غلط اولوب فارسیده فتح فا وخاء معجمه وتا وسکون را وشین ایله
فرخشته ومتعارف تل قطایفه کسر را وسکون شین ایله رشته
خطایی دیرلر نوع اخیرینه مولدا ضم کاف ایله کنافه اطلاق اولنور
حتی اصلنی دخی صاحب قاموس القطایف المأکول لایعرفها العرب
دیو قید ایلمشدر * قدیفه * معروف حوللو قاشك اسمی عربیده * قدیفه *
فتح قاف وکسر ومد طا ایله قطیفه دن غلط اولوب فارسیده اکرچه
قطیفه کثیر الاستعمالدر لکن فتح دریه ده فتح کاف عربیه ونون وسکون لام
ویا وکسر کاف ثانیه ایله کلکینه دیرلر * قرپوز * مأکول واطیف * قرپوز *
شیء معروفك اسمی فارسیده فتح خاء معجمه وسکون زا ایله خربزدن
غلط اولوب معربی انجق کسر اول ایله خربزدر لکن لسانین مرقومینده
علی العموم موضوع اولمغله قاونه دخی اطلاق اولنور * قرنبط * قرنبط *
لاحنه انواعندن معروف سبزه نك اسمی عربیده ضم قاف وفتح وتشدید
نون ایله قنبیط دن غلط اولوب فارسیده فتح کاف عربیه ولام ایله
کلم رومی اطلاق اولندیغی کتب مفردات طبده محرردر * قرنداش * قرنداش *
بطن واحددن تولد ایدن اولاده وبعد التعمیم جمیع اخوانه دال ایله
اطلاقی شایعدر فارسیده ایکی جزءدن مرکب دال یرینه تا ایله
قرنتاشدن مبدل اولوب عربیده فتح همزه ایله اخ دیرلر بطن وشکم
معنالرینه ترکیده قرن معروف ومد تا ایله تاش فارسیده شریك
یعنی اورتاق معناسنه ومعنای مقارنت ایله ادات شرکت اولمغله
ترکی وفارسی لساننده مرکب اولوب معنای ترکیبیسی قرن اورطاغی
دیمك اولور پاداش وترجمه سی ایق داش وامثاللری بالجمله دال ایله مطلب تبدیل تاء دال
تحریر وقرائت اولنان الفاظ مرکبه لرده واقع داشك اصلی تاش اولوب
حرف تا حرف داله تبدیل اولنمشدر اما اسماء رجالدن بکتاش دخی
جزئیندن مرکب اولوب جزء اولی بك سخت وثانیسی تاش سنك
معنالرینه اولمغله قوت بدندن کنایه اولور * قرنفل * جزایر هند سواحلنده * قرنفل *
نابت شجرك معروف چچکینك اسمی فتحتین ایله مستعملدر عربیده
ضم اول ایله فعلل وزننده قرنفل دن غلط اولوب فارسیده کسر

ومدميم ايله مبخك ديرلر فى نفس الامر قرنفلك مبخه مشابهتى اولوب صغير
اولديغندن كاف تصغير ايله استعمال اولنمشدر زهرمرقومك ثمرينى
بركسنه مشاهده ايامشدر ماده ونر اولور اركك زيتون شكلنده
قليل الوجوددر ديشى قسمى ياسمين صورتنده سياه ومشهور
اولانيدر * قريص * شدت برد معناسنه عند العرب صاد ايله استعمالى * قريص *
شايعدر لغت تازيده فتح قاف وكسر ومد را وآخرده سين ايله
قريس دن غلط اولوب فارسيده فتح شين ايله شجام ديرلر * قريه * كوى * قريه *
معناسنه فتح قاف وتشديد يا ايله استعمالى شايعدر عربيده فتح قاف
وسكون را وتخفيف يا ايله قريه دن غلط اولوب فارسيده كسر دال
وسكون يا واظهار ها ايله ديه ديرلر استطراد قريه نك جمعى ضم قاف مطلب جمع قريه
وقصر الف ايله على خلاف القياس قرى اولديغى مشهوردر زيرا فتح فا
وسكون عين ايله فعله وزننده معتل اولنلرك جمعى كسر فا والف
ممدوده ايله كلور ركوه وظبيه جمعلرى ركا وظبا اولديغى كبى لكن
عند البعض قريه كسر قاف وسكون را ايله اهل يمن لغتى اولديغنه
نظرا ضم ايله جمعلنمه سنده قاعده يه خلل تطرق ايلمز وجه تسميه وجه تسميه
حوضده آب جمع اولدقده قرية الماء فى الحوض تعبيرندن ناس دخى
برمحلده ابنيه اتخاذ ايدوب جمع اولدقلرنده قريه ديمشدر فائده مدلولات الفاظ
قرآن كريم وفرقان عظيمده قريه ديو وارد الفاظ شريفه لرك هر برى شريفهٔ قريه
برمعنايه دال اولمغله على الاجمال مفاد عاليلرى بيان اولندى سورهٔ
شريفهٔ بقره ده استعيذ بالله واذ قلنا ادخلوا هذه القرية دن مراد
بلدهٔ اريحا ويا بيت المقدسدر وبنه سورهٔ محرره ده استعيذ بالله
اوكالذى مر على قرية دن مراد ديرهرقل ويا بنه بيت المقدسدر
وسورهٔ نساده استعيذ بالله ربنا اخرجنا من هذه القرية الظالم اهلها دن
مراد مكهٔ مكرمه ويا مدينهٔ منوره در وسورهٔ اعرافده استعيذ بالله
واسئلهم عن القرية التى كانت حاضرة البحر دن مراد بحر قلزم
جوارنده فتح همزه وسكون ياء تحتانيه ايله ايله تعبير اولنان بلده در
يعنى بحر سويسه قريب مصر ايله ينبع بيننده بر كويدر وسورهٔ يوسفده

استعیذ بالله واسئل القریة التی کنا فیها دن مراد مصردر وسورهٔ نحلده استعیذ بالله وضرب الله مثلا قریة کانت آمنة مطمئنة دن مراد مکهٔ مکرمه در وسورهٔ اسراده استعیذ بالله وان من قریة الا نحن مهلکوها دن مراد جمیع قرا اهالیلریدر وسورهٔ فرقانده استعیذ بالله ولقد اتوا علی القریة التی امطرت مطر السوء دن مراد اعظم قراء قوم لوط که سدوم نام کویدر وسورهٔ یس ده استعیذ بالله وضرب لهم مثلا اصحاب القریة دن مراد انطاکیه در وسورهٔ زخرفده استعیذ بالله رجل من القریتین عظیم دن مراد سبحانی مکهٔ مکرمه وقریهٔ طائفدر

* قز * قز * حیوان آبی معروفك اسمی فارسیده مد قاف ایله قازدن غلط اولوب عربیده فتح با وتشدید طا ایله بط دیرلر بوشبده اولمیه که لسان فارسیده اتساع اولمدیغی ایچون لفظ بطی بعد التعجیم دشی

مطلب تفریق بط واوز

نوعنه وقازی خانه کی قسمنه تخصیص ایلمشلردر بودخی سنیردکلدر که بط کسر همزه وفتح واو وتشدید زا ایله اوز عربیده علی العموم مرغ آبی معناسنه موضوع اولوب متأخرین بطی قازه واوزی اورد که اطلاق ایلمشلردر

* قزان * قزان * معروف کبیر طنجرهنك اسمی فارسیده فتح قاف وسکون زا ومد غین ایله قزغان دن غلط اولوب غین برینه قاف ایله قزقان دخی دیرلر عربیده اسم مخصوصنه ظفرباب اولهمدق

* قسطمونی * قسطمونی * اناطولی صول قولنده سینوبه قریب بلدهٔ مشهورهنك اسمی قسطمبولی دخی مستعملدر سریانیده ایکی جزءدن مرکب قسطه بول دن غلط اولوب ثانیسی اصلنه دخی اقربدر جزء اولی قسطه اسماء رجالدن وبول قصبه معناسنه اولمغله بانی سنه نسبت قاعدهسنه مبنی معنای ترکیبیسی قسطه نام تکورك بناسی بلده دیمك اولور محل مرقومك طول بلدی سر ٤ وعرضی

لطیفه فی وجه تسمیه

ماك درجه ودقیقهدر استطراد جدا مجدم جامع الریاستین العلمیة والقلمیة رئیس الکتاب اسبق الحاج مصطفی افندی علیه رحمة الله الابدی حضرتلری بیك یوزسنه سنده بلدهٔ مزبورهده قدم نهادهٔ مهد وجود اولملری ملابسهسی ایله اکثرا اهالیسی هم صحبتز

اولمغله ادعالری قصدم مونی دن غلط اولمسی در کو یاحبن فحجنده
طلبهٔ علومدن برشخص درون بلده یه دخول وحسنده بی بدل
بردختره راست کلوب نه آررسبن ترك دیو سئوالنده شخص مرقوم
قصدم مونی دیمش قصد معروف مونی لسان رومیده فرجه اطلاق
اولنور ذکر اولنان وجهی برلشدرمك کس عجایزدن عمیق فکره محتاجدر
قسطنطنیه * دارالخلافة العلیة العثمانیة صینت عن البلیة السماویة
والارضیة بلدهٔ طیبه نك اسمی عربیده موصوفی بلده او لدیغنه
نظراً یاء نسبیه ایله بانی سنه نسبت اولنوب ضم قاف وسکون سین ونون
اولی وفتح طاء اولی وکسر و مدثانیه وکسر نون ثانیه وتشدید یا ایله
قسطنطینیه دن غلط اولوب فارسیده بالکر اسم بانیسی اوله رق
اعراب محرر ایله قسطنطین دیرلر سنهٔ هبوطی نك درت بیك اوتوز
بش سالنده ایاصوفیه ایله معاینقو بن مادیان اولا بنا ایلدیکی وبعد
الخراب یدی یوز یکرمی ایکی سنه صکره یعنی درت بیك یدی یوز اللی
یدی سنه سنده ثانیا بوزنطیس یاپوب بوزنطیه تسمیه اولندیغی ویك بوز
یکرمی ایکی سنه صکره یعنی بش بیك سکز یوز یمش طقوز سالنده
قسطنطین رومیة الکبری دن کلوب تجدید وتوسیع سور ایلدیکی وسنهٔ
هجریه علیه افضل التحیه دن سکز یوز اللی یدی سالی منتصف
شهر ربیع اولنده پنجاه ویك روز محاصره وقتالدن صکره فتح وتسخیر
اولندیغی کتب تواریخده مفصلا محرردر فلیراجع الیها قسطنطین
اسم بانیسی اولدیغی معروف وزمانه مزده دخی ضم قاف ایله اسماء
کفره دن مشهوردر بعضی ارباب لغتك فتح قافی التزاملری دیارلرنده
کفره نك انعدامی ایله اسامیلرینه عدم اطلاعلرندن ناشی اولدیغی
محتاج بیان دکلدر اولا نسبتده قسطنطینی اولوب بعده موصوفی
بلده ملاحظه سی ایله تاء تأنیث الحاق اولندقده قسطنطینیه اوله جغی
اشکاردر * قسم * بولمك معناسنه کسر قاف ایله استعمالی شایعدر
عربیده فتح قاف وسکون سین ایله قسم دن غلط اولوب فارسیده
فتح تا وسکون قاف ایله تقسیم کردن دیرلر فلان شی قسمین در دیمکده

فتح ایله اولور ایسه مصدر اولوب ایکی بولك دیمکی وکسر ایله
اولور ایسه اسم اولوب نصیب وجزء دیمکی افاده ایدر فائده کتب
فقهیه ده باب القسم دخی فتح قاف ایله مصدر اولوب قسم القاسم المال
بین الشرکادن مأخوذدر که زوجاته عدل اوزره حقلرین وبروب
مجامعت وسفردن ماعدا جمیع اشیا ومعاملاتده تسویه یه دیرلر زیرا
وطیٔ نشاطه موقوف اولمغله تساوی قبول ایلمز ومسافرنده دخی
رجل جمله سنی ترك ایله سفر ایلمه سندن نسانك سفرده حقلری اولمدیغی
ثابت اولدیغندن زوجك اختیارینه محولدر لکن تساویٔ زوجات بکر
وثیب وجدیده وقدیمه ومسلمه وکتابیه یعنی حرمهٔ نصرانیه
ونکاحلو جاریهٔ مکاتبه ومدبره وام ولد بینلرنده جاریدر اکر بری
مذکوراتدن وآخری جاریه اولور ایسه حره نك قسمی ضعف اولور
یعنی ثلثان منکوحه یه وثلث جاریه یه وطرفینك زیاده لری بنه بوقیاس
ایله در استطراد جزء ونصیب معناسنه کسر قاف وسکون سین ایله
بیان اولنان قسم شطر الشیٔ معناسنه دخی دلالت ایدر وشیٔك قسمی
کندودن اخص اوله رق تحتنده مندرج اولور اسمك اخص اولوب
کلمه تحتنده مندرج اولدیغی کبی وبر شیٔك قسمی اولماز الا شیٔ آخر
تحتنده مندرج شیٔ دیکره مقابل اولور محصر اولان اسم کبی که
مقابلی فعلدر تحتنده مندرج اولدقلری شیٔ آخر کلمه اولوب ایکی سندن
اعم اولور اما فتحتین ایله قسم حلف بالله یعنی یمین اولدیغی وحروف قسم
باء وتاء وواو اولدقلری ولفظ ایم قسم ایچون وضع اولدیغی معروف
لکن ایم الله قسمنده اختلاف اولمشدر مذهب فرا اولان عند البصریین
اصلی یمینك جمعی ایمن اولوب تخفیفلنونی حذف اولنمشدر وعند الکوفیین
وذهاب سیبویه ده قسم ایچون موضع کلمهٔ مستقله اولوب اشتقاقی یعنی
اصلی اولمیوب همزه سی دخی وصل ایچوندر بودخی سنیر اولمیه که
حروف قسمده اصل الصاق ایچون اولان حرف بادر زیرا فعلی اسم الله
محلوف بهه وصل وتلصیق ایدوب برفعل محذوفه دلالت ایدر
بالله دیمه نك معناسی اقسم ویا احلف بالله دیمك اولدیغی مشهوردر

مطلب القسم بین الزوجات

مطلب قسم وقسم

تحقیق حروف قسم

حرف

حرف واو حرف با ایله مخرجده متحد اولوب وباالصاق وواو عطف
ایچون اولملری ایله عطفده معطوفی معطوف علیه ایله الصاق
ایلدیکی مناسبتلردن واو بادن استعاره اولنمشدر وحرف تادخی حرف
واو کبی حروف زیاده دن اولمسی مناسبتیله توسعة لصلة القسم
تاء واودن استعاره اولنمشدر وحرف با اصلی اولدیغی ایچون مضمر
ومظهره وسائر اسماء وصفاته داخل اولدیغندن غیری قسمه دخی
اختصاصی اولمیوب بلکه حقیقت الصاق ایچوندر وحرف واوك
فعلی البته مضمر اولور یعنی بالکز والله دینور احلف والله دیمز
وحرف تا مضمر وسائره داخل اولمیوب اسماء حسنادن دخی انجق
اسم جلاله داخل اولوب تالله دینور وبعضا حرف قسم تخفیفا
حذف اولنوب الله لافعلن تعبیری معروفدر اما اصحی نصب ایله
بصریین مذهبیدر کوفیین مذهبنده خفض ایله قرائت اولنقده
تقدیر جاره محتاج اولور * قصاب * بایع لحم یعنی ات صاتیجی معناسنه * قصاب *
تخفیف صاد ایله مستعملدر عربیده فتح قاف وتشدید ومد صاد ایله
قصابدن غلط اولوب فارسیده لفظ مرقوم اعراب محرر ایله کند و
لسانلری کبی مستعمل اولوب فتح دربده ضم کاف عربیه ایله کوشت
فروش دیرلر * قطرن * بعض اشجاری حرق ایله تحصیل اولنان * قطرن *
شیء معروفك اسمی عربیده فتح قاف وکسر طا ویا فتح طا ایله
قطران دن غلط اولوب فارسیده فتح کاف عربیه وکسر تا ایله کتران
دیرلر ارباب لغت بیان ایلممشلر لکن قطرانك معجمی اولمق منفهمدر
فیروزآبادی قاموسده القطران بالفتح والکسر وکظربان عصارة
الابهل والارز ونحوهما دیو بو عباره ایله بیان ایلمشدر فتح اول وسکون
ثانی وضم ثالث ایله ابهل سرو جبلی قسمندن اردج تعبیر اولنان شجر
وضم اول وسکون ثانی ایله ارز ثمری اولمیان چام اغاجیدر وبونلار کبی
عرعر وشربین وسدر وامثاللری اشجاردن حاصل اولور طریق عملی
برقیو حفر اولنوب مراد اولنان شجردن بعد القطع اوزر ینه بغوب
احراق اولندقده مائیتی قعر بئرده مجتمع اولور واشجار محرره دن

بنفسه سيلان ايدن رطوبتى منعقد اولنجه طبخ ايله دخى حاصل اولور
قسم اخيره عراق وشامده زفت يابس اطلاق ايدرلر * قطع قلم * قلمى
عرضنه كسمك معناسنه مستعملدر عربيده فتح قاف وتشديد طا ايله
قط قلمدن غلط اولوب فارسيده مطلقا كسمك معناسنه ضم
باء موحده ايله بريدن وقلم يونمق معناسنه كسرتا ايله تراشيدن قلم ديرلر
خى دكلدر كه فتح قاف وسكون طا ايله قطع مطلقا كسمك ومحرر
اولان قط برشيئى عرضا كسمك واعراب قط ايله قد برنسنه‌ئى طولا
يارمغه ديرلر ويازو يازيلن انبوبه يه قط اولنمازدن اول قلم اطلاقى صحيح
اولمديغى آشكاردر بودخى عرضنه كسمك معناسنه نقليمدن اولديغى
بيان ايتمشلردرشئ مرقومه قبل القط عربيده فتح يا ايله براعه وفارسيده
كسر كاف عربيه وسكون لام وآخرده ينه كاف محرره ايله كلك
وبعد القط يازو يازمغه صالح اولدقده عربيده فتحتين ايله قلم وفارسيده
مد خاء معجمه ايله خامه ديرلر استطراد ذكر سبب ارادهٔ مسبب قبيلندن
خط يعنى يازويه دخى قلم اطلاق اولنديغى محتاج تفصيل اولميوب ابتدا
كتابت ايدن حضرت آدم وحضرت ادريس عليهما السلام دن
قنغيسى اولديغنده اختلاف اولنمشدر حضرت ابو البشر استعيذ بالله
وعلم آدم الاسماء كلها ايله مشرف اولملرندن جميع السن ولغات وانواع
خطوط وارقام وتحريراته وقوف تاملرى اولديغى متفق عليه‌در حتى
اعلاى علينه ارتحاللرندن اوچ يوز سنه مقدم انواع السن وارقامى
ترابدن لوحه‌لر اوزرينه ترسيم بعده طبخ ايلدكارينى امام سيوطى‌نك
مزهر نام مؤلفنده مفصلا محرر وهرمس الهرامسه يعنى حضرت
ادريس عليه السلام ابتداء كتاب اولديغى دخى مشهوردر حضرت آدم
عليه السلام تراب صحيفه‌لر اوزرينه شئ آخر ايله ترسيم وحضرت ادريس
عليه السلام قلم ايله ترقيم ايتمشدر ديمك ايله بينهمايى توفيق ممكن
اوله‌جغى آشكاردر وابونا آدم عليه صلوات الله الاكرم حضرتلرى
يدى يوز لغت تكلم ايدردقلرندن عند العلماء صور رسميه دخى يدى يوز
قلم اولوب زمان شريفلرنده سريانى مستعمل اولديغى معروفدر

* قطع قلم *

مطلب اسم اصلئ قلم

تحقيق اول كتاب

السنهٔ ناسده اون ایکی قلم دیو مشهور اولنلری ابن خلکان وفیات الاعیان نام مؤلفنده سریانیه وعربیه وحمیریه ویونانیه وعبرانیه وفارسیه ورومیه وقبطیه وبربریه واندلسیه وهندیه وصینیه اولمق اوزره بیان ایلمشدر امازمانه مزده متعارف اثنی عشریه کوفی وتعلیق وثلث ونسخ وغبار یعنی سیاقت وریحانی ومحقق وتوقیع ورقعه ودیوانی ومثلث ومسلسل اولوب بحمده وکرمه سبحانه سایهٔ عنایت وایهٔ دولت عثمانیه صینت فی وقایة الرحمانیه ده آستانهٔ علیه دن غیری اکثر بلدانده خطوط محررهنك معلمان ذوی الادمانی

واساتذهٔ فائق الاقرانی قرنا بعد قرن موجود

اولوب نکت ومزایای خطی تعلیم وطور

کتابت حروف ومرکباتی ترقیمدن

خالی اولمدقلری

معلومدر

سلسلهٔ خطاطین ثلث حضرت علی ابن ابوطالب رضی الله عنه
جنابلرینه بو صورتده منتهی اولور

احول
ابرهیم سجزی
اسحق ابن حماد
حسن بصری
محمد ابن مقله
حسن المرزبانی
محمد ابن اسد
علی ابن هلال
محمد ابن عبد الملك
زینب الشهدة
عمد المتوس
یاقوت المستعصمی
السید حیدر
عبدالله الصیرفی
خیرالدین
حمدالله المعروف بابن الشیخ
داماد ی شکرالله
اوغلو مصطفی دده
اوغلو محمد دده
اوغلو درویش محمد
حسن الاسکداری
خالد ارضرومی
دفتردار السید اسمعیل
درویش علی
صویولجی زاده
اغاقپولی اسمعیل
حافظ عثمان الشهیر
اسمعیل زهدی
یدی قله لی
کاتبزاده مصطفی
اکری قپولی

لكن قلم كوفی نك معلم ومعلمی نادر الوجود اولديغندن غيری ترقيم هجاسی ايكی صورت وترتيب حروفی طور آخر اولمغله لاجل البيان ترسيم اولندی شكل اول

با الف به باء به تاء به ثاء ج جيم
ح حاء خ خاء د دال ذ ذال ر راء
ز زاء ط طاء ظ ظاء ك كاف ل لام
م ميم ن نون ص صاد ض ضاد ع عين
غ غين ف فاء ق قاف س سين ش شين
ه هاء و واو لا لام الف ى ياء

طور ديكر كوفی حروف هجاسی بر ترتيب مشهور

ا ب ت ث ج
ح خ د ذ ر
ز س ش ص ض
ط ظ ع غ ف
ق ك ل م ن
و ه لا ى

محرر اولان اقلامه ملايم اولمغله اقلام قديمه وخطوط كوناكون ونادبده وناشنيده يی ترسيم وبيانه خامهٔ سيه جامه جنبان اولدی

قلم سريانی اقدم اقلام اولوب حضرت آدم صفی الله عليه السلام زماننده جاری ايمش عدد حروفی يكرمی سكز اولوب قطع ووصل اولنور ايمش ترقيم هجاسی ايكی صورت ايله كورلمشدر نكاری

اليف بات ناو نوت كيم
حات خا دالت ذيذ راش
زای سلت شاين صادی ذادی
طات ظا عا غا فا

قوف كاف لامث مينم نون
وو هايى يوت

قلم صولیانی وصلیابی دخی دیرلر حضرت شیث علیه السلام قلمیدر ترتیب حروف هجا وقطع ووصلی سابقی کبی اولوب قوم شیث لغتی اوزره ترقیم اولندیغی صورتده قرائت اولنور ایمش

انی ب بلا تنون ث ثه جحن
ح حم خ خل د دك ذ ذق ررف
ززغ س سبن ش شط صرصطا ض ض
ط تا ظ ذا ع عاو غ غجا ف فی
ق قس ك كی ل لی م ما ن نی
و وه هات لا لا ی یی

قلم قینـاوی قینان بن انوش بن شیث علیـه السلام قلمیدر حروف هجاسی کذلك قطع ووصـل ایله تحریر اولندیغی اوزره قوم مرقوم لغتنده قرائت اولنور ایمش

او ب بی تناو ثخ ج غبم
ح حی خ کا ددا ذظا ررط
ز زا س ساك ش شاد ص صا ض ضا
ط قابین ظ ذابین بین ثا
طا ظا ع عو غ حین بین غین فاف
ق کاف بین قاف ك قاف بین کاف ل لا م م ن نون
و وو ه هیث ی یه

قلم بریاوی وبرقاوی دخی دیرلر اوچ قسم اولوب حضرت ادریس علیه السلام زمانلرنده مستعمل لغت اوزره تکلم اولنور ایمش

قسم اول
قسم ثانی به لاه وه هه نو
قسم ثالث

صى ى صا و تاه

لام عسه شه دال ثاه

كه طا سه صاه لا

ها فا طاه غاه خا اورق

فاه ضه راه كيم

قلم حرزمى حضرت نوح عليه السلام قلمى اولوب زمان دولتلرنده زبانزد لغت اوزره قرائت اولنور ايمش حروف هجاسى

هشا بشا چشا طغشا نشا

حسا وشا حفظ خصد طحسا

بغشا شرسا حعشا سعطا عطسا

لسغا عطشا طسا بغسا قشا

حبسا قبنا حمسا محسا عمسا

طغشا تعشا بعسا

قلم سامى سام ابن نوح عليه السلام قلميدركه لغت سام اوزره تحرير اولنديغى صورتده قرائت اولنور ايمش حروف هجاسى

ا الیف ب با ت تا ث ثا ج جا
ح حا خ خا د دا ذ ذال ر را
ز زای س سین ش شین ص صاد ض ضاد
ط طا ظ ظا ع عین غ غین ف فا
ق قاف ک کاف ل لام م میم ن نون
و واو ه ها ی یا

قلم هندی حام بن نوح علیه السلام قلمی اولوب حالا اقلیم هندستانده بسااردن یمینه تحریر ایله بین الناس جاریدر حروف هجاسی یکرمی بش اولور برین صورت

آکه ا بکه ب جکه ج دکه د وکه و
زکه ز حکه ح طکه ط یکه ی ککه ک
لکه ل مکه م نکه ن سکه س عکه ع
فکه ف صکه ص رکه ر شکه ش تکه ت
ثکه ث خکه خ ذکه ذ ظکه ظ غکه غ

قلم صینی یافث بن نوح صلوات الله علی نبینا وعلیه السلام قلمیدر که حالا دیار چینده متعارف اشکال وتسمیهٔ حروف وجه محرر اوزره ایمش حروف هجاسی

ازا باب جیج داد هی
وو زاز حاح طاط یهی
کاف لام مم نن سس
عع فف صص قف رار
شین تات ثث خ اخ ذاذ
ضاض ظاظ غاغ

قلم براخیمی برهمی دخی دیرلر حضرت ابراهیم علیه السلام قلملری

اولوب

اولوب زمان عزتلرنده مستعمل لغت ایله قرائت اولنور ایمش

حروف هجاسی

ا ال ، ب بن ، ت تط ، ث ثی ، ج کبا

ح حا ، خ خا ، د دزا ، ذ ذنه ، ر رری

ز زی ، س سا ، ش شام ، ص صفر ، ض ضا

ط طتا ، ظ ظو ، ع ای ، غ غاه ، ف فا

ق قو ، ك كا ، ل لب ، م مم ، ن نو

ه هه ، و ووا ، ی یو

قلم اسماعیلی حضرت اسمعیل علیه السلام قلمیدر ارقام ایله اشارتدن عبارت اولمغله رقم هندی ایله تحریر اولنوب نبی مشار الیه صلوات الله علی نبینا وعلیه حضرتلری عهدنده زبانزد لغت اوزره بعینه قلم هندی کبی قرائت اولنور ایمش اشکالی برین صورت

١ اکه ٢ ب ٣ ج ٤ د ٥ هـ ٦ و ٧ ز

٨ ح ٩ ط ١٠ ی ٢٠ ك ٣٠ ل ٤٠ م ٥٠ ن

٦٠ س ٧٠ ع ٨٠ ف ٩٠ ص ١: ق ٢: ر ٣: ش

٤: ت ٥: ث ٦: خ ٧: ذ ٨: ض ٩: ظ ١:: غ عکه

رقم هندی مناسبتی ایله فائدهٔ مانی حاوی اولور ملاحظه سنه مبنی متعارف اولان ارقام سائره دخی ترقیم اولندی

سنبلی	هندی	افرنجی	یهودی	رومی وارمنی
ا	١	I	א	1
ٮ	٢	II	ב	2
ه	٣	III	ג	3
ء	٤	IV	ד	4
ه	٥	V	ה	5
و	٦	VI	ו	6

ز	٧	VII	ז	7
ح	٨	VIII	ח	8
ط	٩	IX	ט	9
ی	١٠	X	י	10

قلم طبیعی كه رموزات كتب كیمیا وسیمیاده واشارات تنزیل اوفاقده رقم حساب محلنده استعمال اولنور

آحاد	عشرات	مأت	الوف
١	١٠	١٠٠	١٠٠٠
٢	٢٠	٢٠٠	٢٠٠٠
٣	٣٠	٣٠٠	٣٠٠٠
٤	٤٠	٤٠٠	٤٠٠٠
٥	٥٠	٥٠٠	٥٠٠٠
٦	٦٠	٦٠٠	٦٠٠٠
٧	٧٠	٧٠٠	٧٠٠٠
٨	٨٠	٨٠٠	٨٠٠٠
٩	٩٠	٩٠٠	٩٠٠٠

اشبو قلم طبیعی مشجر قیدی ایله صفر محلاری حلقه یرینه اشكال اتی البیان صورتنده دخی ترقیم اولنور برین هیئت

وقس علیه البواقی

قلم یونانی حضرت اسحق علیه السلام عهد عالیلرنده جاری اولان رسومدر كه زمانه مزده لاتینی تعبیر ایدرلر رسم خطلری ایكی قسم اولوب احدهما به اسطانپه یعنی باصمه وآخره منسقریطو یعنی خط دست اطلاق اولنور حروف هجای لاتینی اسطانپه

A آ　B ب　C چه　D د　E ا　F اف

ام M ال L ق K ای I اق H چ G

اس S ار R قو Q پ P او O ان N

ژطه Z ابسلو Y انکس X وو V ث T

حروف هجای منسقر بطو یعنی خط دست لاتینی

اف f آ a د d چه c ب b ا e

ام m ال l ق k ای j اق h چ g

اس s ار r قو q ب p او o ان n

ژطه z ابسلو y انکس x وو u ث t

قلم صابی صابیون دیو معروف ملت قدیم قلملریدر که قوم مرقوم لغتی اوزره جاری ایمش حروف هجاسی

ا الیف ب بات ت تاو ث ثو

ج کیم ح حات خ خا د دالت

ذ ذیل ر راش ز زای س سمکت

ش شاپر ص صادی ض ذادی ط طات

ظ ظا ع عا غ غا ف فا

ق قوف ك كاف ل لامت م میم

ن نون و واو ه های ی یوت

قلم یعقوری یعقوب علیه السلام قلمیدر که عهد دولتلرنده جاری مار البیان قلم صابیده محرر لغت ایله تسمیه اولنور ایمش حروف هجاسی

ا ب ت ث ج ح

خ د ذ ر ز س

ش ص ض ط ظ

ع غ آ ف ف ف ك كول

م ن و هـ ه ی لا

قلم عبرانی حضرت موسی علیه السلام قلمیدر که ایکی صورتده اولوب الی الان یهودا طائفه‌سی استعمال ایدرلر ترتیبلری ابجددن قرشت تمامنه‌دك اولمغله مابعدی سواقطدر

االف ب بت ج جیال د دالت ه

و واف ز زدای ح خث ط طث ی یوز

ك ق قف ك ق خف ل لامت م مم م

ن نون ن نون س صماخ ع عین ف پ

ف فف ص صدو ص صدو ق قف ر رز

ش شن ت طاف طائفهٔ مسفوره‌نك استعمال ایلدکلری محرر اولدیغی اوزره یکرمی یدی شکل اولوب قرأتلری دخی ترقیم اولندیغی کبیدر لکن بشی مکرر اولمغله اصل حروفلری نخذ ضظغ‌دن ماعدا یکرمی ایکی قالور اما حروف سواقط دخی بوصورتده ترقیم اولندیغی دوش لحافظهٔ فقیر اولمشدر

ث خ ذ ض ظ غ

یهودیلرك خط دست دیو زمانه‌مزده ترقیم ایلدکلری عبرانیدن قسم ثانیدر حروف هجاسی

ا ب ج د ه و ز

ح ط ی ك ل م

م ن ن س ع ف ف

ص ص ق ر ش ت

قلم عزرمی حضرت هرون علیه السلام قلمیدر حروف هجاسی

ا ب ت ث ج ح خ د

ذ ر ز س ش ص ض ط

ط ع غ ف ق ك ل م
ن و ه ی لا

قلم داودی حبری وصبری دخی دیرلر حضرت داود علیه السلام قلمیدر اکثری عزایم بو خطله تحریر اولنور صورت اولك هجاسی

ا ب ت ث ج ح خ
د ذ ر ز س ش ص
ض ط ظ ع غ ف ق
ك ل لام م ن و ه ی
لا

نوع دیکر کا نری دیو مشهوردر

ا ب ج د ه و
ز ح ط ی ك ل
م ن س ع ف ص
ق ر ش ت ث خ
ذ ض ظ غ

نوع آخر قلفراطومات دیو معروفدر

ا ب ت ث ج ح خ د
ذ ر ز س ش ص ض
ط ظ ع غ ف ق ك
ل م ن و ه لا ی

نوع دیکر از قلم داودی

ا ب ج د ه و

ز ح ط ى ك ل

م ن س ع ف ص

ق ر ش ت ث خ

ذ ض ظ غ لا

قلم هكامى حضرت سليمان عليه السلام قلميدر بودخى عزائم اقلاميدندر حروف هجاسى

ا ب ج د ه و ز

ح ط ى ك ل م ن

س ع ف ص ق ر ش

ت ث خ ذ ض ظ غ

قلم كاهنى ديكركه اكثرى تعويز بو اشكال ايله ترقيم اولنور

ا ب ت ث ج ح

خ د ذ ر ز س

ش ص ض ط ظ ع

غ ف ق ك ل م

ن و ه ى لا

قلم رومى حضرت عيسى عليه السلام قلمى اولوب فى زماننا هذا طائفهٔ رومك تحرير ايلدكلرى صورك دخى باصمه وخط دست ديو اشكالى ايكى صورت ايله ترقيم اولنور حروف هجاى باصمه

A الفا B وتا Γ غم Δ ذالته E ابسلو Z ذتا

H اتا Θ ثتا I ابتا K قپا Λ لوز M مى

N نى Ξ اكسى O اومقرو Π پى P رو Σ سيم

T تا Υ ابسلو Φ فى X خى Ψ پسى Ω اومغه

خط دست قلم رومی هجاسی

ε ابسلو	δ ذالته	γ غم	β وبت	α الفا
κ قبا	ι يت	θ ثت	η ات	ζ ذت
ο اومقرو	ξ اكسی	ν نی	μ می	λ اوز
υ ابسلو	τ ت	σ سيم	ρ رو	π پی
	ω اومغه	ψ پسی	χ خی	φ فی

قلم افرنجی قدیم

حضرت شمعون علیه الصلوة والسلام قلمی اولوب زمانه مزده متروك اولمشدر حروف هجاسی

ه	د	ج	ب	ا
ی	ط	ح	ز	و
س	ن	م	ل	ك
ر	ق	ص	ف	ع
ذ	خ	ث	ت	ش
	غ	ظ		ض

قلم قبطی حضرت جرجیس علیه السلام قلمیدر حروف هجاسی

الفا الفه	بی	نی	نی	كی
ع	حی	خی	دازه	ذازه راه
زی	سه	شه	صاه	ضاه
نبه	ظوه	عا	غا	فی
فه	كپه	لوله	ما	نی
وف	هی	لا	یو	

قلم ارمنیوسی حضرت دانیال علیه السلام قلمی اولوب زمانه مزده ارمنی طائفه سنك ترقیم ایلدكلری اشكالدر حروف هجاسی

بج طا كم بن ايب
ژ طو بت ا ظا
كن چ بين السين خ ليون ان
من ج خط چا بين السين حو
جا وو ش نو هى
وو ث را ج ب
پيون هيون جو ز ديون
ف او يو ك

قلم عربى حضرت سيد المرسلين محمد المصطفى عليه الصلوة والسلام افندمز حضرتلرينك قلم عنبر رقملرى اولوب تعريف وتوصيفدن مستغنيدر لكن فائدهٔ مابى مشتمل اولمق ايچون اشكال حروفنك دال اولديغى رقم سنبنى تحرير اولندى

ا ١ ب ٢ ج ٣ د ٤ ه ٥ و ٦
ز ٧ ح ٨ ط ٩ ى ١٠ يا ١١ يب ١٢
يج ١٣ يد ١٤ يه ١٥ يو ١٦ يز ١٧ يح ١٨
يط ١٩ ك ٢٠ كا ٢١ الى آخره ل ٣٠ لا ٣١
كذلك م ٤٠ ما ٤١ ن ٥٠ نا ٥١ س ٦٠
سا ٦١ ع ٧٠ عا ٧١ ف ٨٠ فا ٨١ ص ٩٠
صا ٩١ ق ١٠٠ قا ١٠١ قب ١٠٢ الى قط ١٠٩ قى ١١٠
قب ١١٢ قك ١٢٠ قكا ١٢١ قل ١٣٠ قلا ١٣١ قم ١٤٠
قما ١٤١ قن ١٥٠ قنا ١٥١ قس ١٦٠ قسا ١٦١ قع ١٧٠
قعا ١٧١ قف ١٨٠ قفا ١٨١ قص ١٩٠ قصا ١٩١ الى قصط ١٩٩
ر ٢٠٠ كذلك الى ش ٣٠٠ ت ٤٠٠ ث ٥٠٠ خ ٦٠٠
ذ ٧٠٠ ض ٨٠٠ ظ ٩٠٠
بونلردنى بوز عدد قياسى ايله ترقيم اولنور غ ١٠٠٠ غا ١٠٠١ غيا ١٠١١

عفا

غقما ١١١١ اون عدد اولان يايه نقطه وضع اولنيوب بالكز اشارت ايدرلر تحر يريمز هنكامى سالى هجريه على مهاجرها اتمى التحيه نك بيك ايكيوز اون سكز سنه سى ماه رجب المرجبك يكرمى اوجنجى كونى اولمغله بو صورنده ترقيم اولنور غو٤ فى ب ع وقس عليه الباقى

قلم بربرى محمدبن حسين قلمى اولوب اندلس وافريقيه ده ساكن جبل عظيم بربر تعبير اولنان قوم لغتلرى اوزره تسميه اولنوب قرائتى كندولره مخصوص اولمغله تاريخ ابن خلدونى اتقانه محتاجدر

حروف هجاسى

ـا ا ٮ ب ٮ ت ٮٮ ث ـلے ج ـلے ح

ـلے خ ک د ک ذ ک ر ک ز سه س

سه ش صه ص صه ض ک ط ک ظ عـ ع

عـ غ ڡـ ف ڡـ ق ک ك لـ ل هـ م

بـ ن هـ و ٥ هـ لا لا ک ى

قلم فارسى حروف عربيه دن سكز حرف يعنى ثاء وحاء وصاد وضاد وطاء وظاء وعين وقاف معدوم اولملرى ايله يكرمى برقالوب چهار حرف فارسيه نك وجودى ايله هجاسى يكرمى بش اولوب قرائتلرى آخرى الف اولان اسماء حروفى عيسى وموسى كبى يايه قلب ايله ماقبلنك فتحه سنى بين الفتح والكسر اماله يه تبديل ايدرلر

بربن سياق

الف	ب بى	پ پى	ت تى	ج جيم
چ چيم	خ خى	د دال	ذ ذال	ر رى
ز زى	ژ ژى	س سين	ش شين	غ غين
ف فاف	ك كاف	گ گاف	ل لام	م ميم
ن نون	و واو	ه هى	لا لا	ى يى

حروف اربعۀ دريه نك تحرير ايله افاده سى ممكن اولميوب سماعه

محتاج اولدیغی معلومدر قالم دیکر فارسی قدیم ایکی حرف دری
یعنی ڤاء وڤاف زیاده اولمغله حروف هجاسی یکرمی پدیدر

ا الف	ب بی	پ پی	ث ثی	ج جیم	چ چیم
خ خی	د دال	ذ ذال	ر ری	ز زی	ژ ژی
س سین	ش شین	غ غین	ف فی	ق قاف	ڤ ڤاف
ك کاف	گ گاف	ل لام	م میم	ن نون	و واو
ه هی	لا لا	ی یی			

مطلب تفصیل هجای فارسی

استطراد میدان نهی ده صاحب قدح معلی اولان ذواته مستور ونهان دکلدرکه جمیع ممالك اسلامیه ده تعلیم وتعلم قرآن عظیم الشان ایچون صبیانه یکرمی طقوز حروف هجای عربی بی عرض وایذان ایدرلر لکن هرقومك مقتضای لسانلری بعضی مخارج سببی ایله زیادهٔ حروف لازم اولور فارسیده یحرر اولان پ وژ وچ وگ حروفلری کبی اعجام نوهوسانه درسخانه لرنده اسامیٔ حروفی بوصورتده تعلیم ایدرلر ایمش

الف	بی	تی	ثی	جیم	حی	خی	دال	ذال	ری
زی	سین	شین	صاد	ضاد	اطغی	اظغی	عین	غین	فی
قاف	کاف	لام	میم	نون	واو	هی	لام الف	یی	

بعده الفده یوق باالتده برنقطه سبقنه کلدکده الف هیچ چه نه دارد بی یك نقطه درزیر دارد تی دونقطه در زبر دارد ثی سه نقطه در زبر دارد جیم یك نقطه در میان دارد اول دیارلرده جانك بوصورتده ج علامتی اولدیغی ایچون حی درمیانه چکك دارد دیو تعلیم ایدرلر ایمش الی آخره ابجد هجاسی سبقنه کلدکده الف بابی زبر اب جیم بادال زبر جد ابجد هی باواو زبر هو واو بازی زبر وزهوزحی بااطغی پیش خط اطغی بایی زبر طی حطی کاف زبر ك لام زبر ل میم بانون زبر من کلمن سین باعین زبر سع فی باصاد زبر

فص سعفص قاف زبر ق ری زبر ر شین باتی زبر شت قرشت
ثی زبر ث خی باذال زبر خذ ثخذ ضاد زبر ض اظ غی باغین زبر
ظغ لام دو زبر لا ضظغلا

قلم جعفری اکثری ارباب کیمیا استعمال ایدر حروف هجاسی

ا ب ت ث ج
ح خ د ذ ر
ز س ش ص ض
ط ظ ع غ ف
ق ك ل م ن
و ه لا ی

قلم اجار علم سیمیا کتابلرنده اوچ صورت ایله تحریر ایدرلر طور اول
هجاسی

ا ب ت ث ج
ح خ د ذ ر
ز س ش ص ض
ط ظ ع غ ف
ق ك ل م ن
و ه لا ی

نوع دیکر قلم اجار حروف هجاسی

ا ب ج د ه و
ز ح ط ی ك ل
م ن س ع ف ص
ق ر ش ت ث خ
ذ ض ظ غ

طور آخر قلم اجار هجاسی

ا ب ج د ه و

ر ح ط ی ك ل

م ن س ع ف ص

ق ر ش ت ث خ

ذ ض ظ غ

قلم شاباق بودخی سیمیا کتابلرنده محرردر حروف هجاسی

ا ب ت ث ج ح

خ د ذ ر ز س

ش ص ض ط ظ ع

غ ف ق ك ل م

ن و ه لا ی

قلم طبرمال بنده محرر فنلر ارقامندندر حروف هجاسی

ا ب ت ث ج ح

خ د ذ ر ز س

ش ص ض ط ظ ع

غ ف ق ك ل م

ن ه و لا ی

قلم طرازمی کذلك فنبن مرقومبن ارقامندن اولوب برای اخفا
حروف عربیه تغییر اولنمشدر برین ترتیب

عا حب س ت جث غج ذح دخ بد ثذ شر

فز تص یش خص زض ٢ط لظ کع هغ مف

لاس ظى ره ذو صن وم طل قك ضف
قلم ملقطير بابلى وكاهنى وصغير ديو صور ثلاثه ده رسم ايدرلر اصحى محرر اولاندر حل عقود وتعويذ وعزايم روحانياتده استعمال اولنور حروف هجاى بابلى

ا ب ج د ه و
ز ح ط ى ك ل
م ن س ع ف ص
ق ر ش ت ث خ
ذ ض ظ غ

قلم ملقطير كاهنى حروف هجاسى

ا ب ج د ه و
ز ح ط ى ك ل
م ن س ع ف ص
ق ر ش ت ث خ
ذ ض ظ غ

قلم ديكر ملقطير صغير حروف هجاسى

ا ب ج د ه و
ز ح ط ى ك ل
م ن س ع ف ص
ق ر ش ت ث خ

ص ذ ض ظ غ

قلم كتاب الراحة لجابر بن حيان رئيس كبار كران رسالة مرقومه ده الغاز ايلديكى قلمك حروف هجاسى

قلم كتاب تصعيد سبالاطبس قلميدر حروف هجاسى

ا ب ت ث ج ح
خ د ذ ر ز س
ش ص ض ط ظ ع
غ ف ق ك ل م
ن و ه لا ى

قلم كتاب تصعيد زرنيخ وكبريت قلميدر حروف هجاسى

ا ب ت ث ج ح
خ د ذ ر ز س
ش ص ض ط ظ ع
غ ف ق ك ل م
ن و ه لا ى

قلم كتاب نواميس كبير افلاطون قلميدر حروف هجاسى

ا ب ت ث ج ح
خ د ذ ر ز س

ش ص ض ط ظ ع
غ ف ق ك ل م
ن ه و لا ی

قلم کتاب سر الاسرار وبصائر الابصار قلمیدر که الشیخ احمد بونی جنابلری اکثر طلسمات بوشکللر ایله رمز واخفا اولندیغنی بیان ایدر

ا ب ت ث ج ح
خ د ذ ر ز س
ش ص ض ط ظ ع
غ ف ق ك ل م
ن ه و لا ی

قلم کتب روحانیات واعمالها حروف هجاسی

ا ب ت ث ج ح
خ د ذ ر ز س
ش ص ض ط ظ ع
غ ف ق ك ل م
ن ه و لا ی

قلم بکلتیل از اقلام سیمیا حروف هجاسی

ا ب ت ث ج ح
خ د ذ ر ز س
ش ص ض ط ظ
ع غ ف ق ك ل
م ن ه و ی

قلم كتاب سيماى كبير حروف هجاسى

ا ب ت ث ج ح
خ د ذ ر ز س
ش ص ض ط ظ ع
غ ف ق ك ل م
ن ه و لا ى

قلم كتاب سيماى صغير حروف هجاسى

ا ب ت ث ج ح
خ د ذ ر ز س
ش ص ض ط ظ ع
غ ف ق ك ل م
ن ه و لا ى

قلم العقول بودخى سيمياو كيميا كتابلرى رموزاتندندر حروف هجاسى

ا ب ت ث ج ح
خ د ذ ر ز س
ش ص ض ط ظ ع
غ ف ق ك ل م
ن ه و لا ى

قلم الاسرار كتب اوفاق ونارنجيات وسيميا وكيميا اقلامندندر

اشكال حروف هجاسى

ا ب ت ث ج ح

خ د ذ ر ز س

ش ص ض ط ظ ع

غ ف ق ك ل م

ن ه و لا ى

نسخه ديكر قلم الاسرار اشكال هجاسى

ا ب ت ث ج ح

خ د ذ ر ز س

ش ص ض ط ظ ع

غ ف ق ك ل م

ن ه و لا ى

نوع آخر قلم الاسرار كه خط هندى ديو مشهوردر ايقغ حسابى ايله مجانسلر ترتيب اولنوب حين تحريرده هر بر كلمه يه بر خط كشيده اوله مطلوب اولان حرفك رقم هندى ده مدلولى رتبهٔ آحاددن ايسه اول خطه واصل اولميه اكر عشراتدن ايسه اول خطه واصل اوله اكر مأتدن ايسه خطى تجاوز ايده اكر الوفدن ايسه بعد التجاوز جانب يمينه ميل ايده صورت مجانست

ايقغ	بكر	جلس	دمث	هنث
١:١:١٠١	٢:٢٠٢	٣:٣٠٣	٤:٤٠٤	٥:٥٠٥

وسخ	زعذ	حفض	طصظ
٦:٦٠٦	٧:٧٠٧	٨:٨٠٨	٩:٩٠٩

آحاد ٩٨٧٦٥٤٣٢١ عشرات ٩٨٧٦٥٤٣٢١

مأت ٩٨٧٦٥٤٣٢١ الوف ٩٨٧٦٥٤٣٢١

مثال ابقغ بكر لفظلری تحریر مراد اولندقده بو صورتده اولور وقس علیهما البواقی

قلم رملی نقطه وبا قرعه ایله آشکار اولان صور رملیه اون التی شکله منحصره اولمغله تسکین طمطم هندیده آخر اشکال طریق ترتیب حروف ابجدده حرف غین ده تمام اولدیغنه مبنی اول الاشکال لحیاندن تکرار ایله حین تحریر تراکیبده فوقنه ویاتحتنه حرف ثانی شکل مرقوم اولدیغی بیان ایچون ایکی اشارت اولنور لکن بین الرمالین متعارف اولان بعضی شکلک مدلولی ایکی حرف وبعضینک مدلولی حرف واحد اولوب بعد الاستخراج تلقیط ایله نطق ایدر مانحن فیه دن اولمغله تفصیلی ترک اولندی خط رملی بو صورتده ترتیب اولنور

ا لحیان ب انکیس ج حمره د بیاض
ه نصرت خارجه و نصرت داخله ز عتبه داخل
ح عتبه خارج ط جودله رایة الفرج دخی دیرلر
ی نقی الخد ك قبض داخل ل قبض خارج
م اجتماع ن عقله س اجتماع ع طریق
ف لحیان ص انکیس ق حمره ر بیاض
ش نصرت خارجه ت نصرت داخله ث
عتبه داخل خ عتبه خارج ذ رایة الفرج ض
نقی الخد ظ قبض داخل غ قبض خارج

قلم بهرامی نامی ایله رمز والغاز ایچون حروف هجاسی اشکال محرره ده بر نوع خط دخی کورلمشدر

ا ب ت ث ج ح خ د

خاص حاص ش س ز ر ذ خ

ك ف غ ع ط ض ط ص

ى لا ه و ن م ل

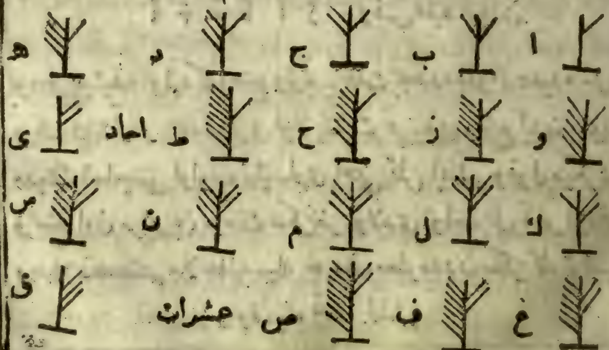
قلم شجری سروك دخی دیرلر ایكی قسمدر مشهوری اولا برخط كشیده اولنوب تحریری مراد اولان لفظك اول حرفی كلمات ثمانیهٔ ابجددن قاچنجی كلمه ده واقع ایسه جانب یمینه اول مقدار اشارت اولنوب حرف مطلوب كلمه نك قاچنجی حرفی ایسه جانب یساره اشارت اولنور ترتیب

٨	٧	٦	٥	٤	٣	٢	١
ضظغ	ثخذ	قرشت	سعفص	كلمن	حطی	هوز	ابجد

بو سیاقده معلومدر تمام ابجد خط شجری ایله الی آخره بو صورتده ترقیم اولنور

نوع دیكر خط شجری حكیم دیسقوریدوس ایجادیدر رتب اعداده بسط ایله بو صورتده ترسیم اولنور

ر ش ت ث خ

ذ ض ظ مات غ الف

خط كصلا ديو بين النـاس متعارف قلم حروف هجاده موجود غير منقوط حرفلرى ازدواج وتحريرى مطـلوب كلمه ده واقع حرف مسقوطك محلنه رفيق تحرير وحروف منقوطه لر على حاله ابقا اولنديغى مشهوردر بوكا قياس ايله حروف هجـادن منقوط وغير منقوط ازدواج ايله كسـنه واقف اولمق ايچون خط ناديده وناشنيده اختراعى ممكندر خط كصـلانك حروف مزدوجه سى بوصورتده نظم اولنمشدر بيت كم صلا درسع له اوخط بود حرف منقوطش بجـاى خود بود مثال اسم قلم مرقوم خط كصلا رقيمى مراد اولدقده خح مكلص ايله بيـان اولنور خطوط مرموزه دن برنوعى دخى حروف ابجدى كلـات سبعهٔ آتى البيان اوزره تركيب وترتيب واعراب ايدوب رقمى مطـلوب اولان حرفك قنغى كلمه ده اولديغنه وحركه وجزمى حرف مطلوب اول كلمه نك قاچنجى حرفى اولديغنه دلالت ايدر بر بين صورت

ابجدِ هوزِج طبكلِ منسِع فصقِرِ شثخِ ذضظعِ

امثالى خط رموز بوصورتده تحرير اولنور

٦ ٣ ٥ ٤ ٢ ٢ وقس عليه البواقى

بو دخى پوشيده اولميه كه وضع وترتيب كلمات ابجده اقوال عديده سرد وبيان ايلمشلردر صحته اقربى اولا كتابت عربيه يى وضع ايدن ملوك مدينك اساميسى اولوب رئيسلرى اسمى كلمن ايمش وقول ديكرده واضع اول مرامر بن مره نك سكز نفر اولادى اولمغله الى آخر الزمان وسيلهٔ ذكر ملاحظه سيله حروف معلومه دن سكز كلمه تركيب واولادينه تسميه ايلمش

قفتان* عنتری اوزرینه لبس اولنان ثوب معروفك اسمی فارسیده * قفتان *
فتح خاء معجمه ایله خفتان دن غلط اولوب عربیده ضم اول وتشدید
ومد را ایله دراعه دیرلر خفتان محرر درع التنه لبس اولنان پنبه لی
جبه رسمنده خفتانك اسمیدر که ترکیده چوقال دیرلر فارسیدن بعد
النقل خفتان معروفه تخصیص ایلمشلردر *قفس* طیور حبس ایتمك * قفس *
ایچون اعمال اولنان شیٔ معروفك اسمی فارسیده لغت اصلی اولیوب
عربیده فتحتین وآخرده صاد ایله قفص دن مجمدر محل نسوانه
وضع اولنان قفص دخی تشبیها اطلاق اولنمشدر کلامهن مثل کلام
الطیور معروفدر* قفه * عموما رأس یعنی جمله باش معناسنه * قفه *
استعمالی شایعدر عربیده بیونك آردی اکسه معناسنه فتح قاف وقصر
الف ایله قفادن غلط اولوب فارسیده کسر فا وفتح رائین مهملتین
ایله فرارو دیرلر ذکر جزء ارادهٔ کل ملاحظه سیله معنا غلطدن سالم
اولور* ققوله *ایکی ذراع قدلو وورقی عریض وخشونتلو وثمری * ققوله *
داللرنده متفرق دیار هندوستانده نابت صغیر وکبیر شیٔ مشهورك
اسمی عربیده علی العموم صغیر وکبیرینه اطلاق اولنان مد قاف
اول وضم ثانی وتشدید لام ایله قاقله دن غلط اولوب فارسیده کبیرینه
مد ها ایله هال وصغیرینه کسر ومد ایله هیل دیرلر اهالیٔ حرمین
محترمینك اسم عربیسنی ترك ایدوب لفظ فارسی ایله قسم کبیرینه
هیل حبشی وقسم صغیرینه هیل هندی تعبیرلری امر عجیبدر *قوقنوز * قوقنوز *
عنقا کبی غریب الخلقه طیر مشهورك اسمی سریانیده ضم قاف اول
ونون وسکون قاف ثانی ایله ققنس دن مجم ضمتین ایله ققنوس دن
غلط اولوب فارسیده قوقونس وقرقنوس دخی دیرلر عربیده اسم
مخصوصنه ظفریاب اوله مدق طیر مرقومی اکثر فرهنکلرده
بو وجهله تعریف ایدرلر که هندوستان جزایرنده بشکونه نام براعده
موجود نقوش وخطوط کوناکون ایله منقش ومخطط دراز
منقار مرغ بزرك اولوب ومنقارنده اوچ یوز آتمش سوراخ وار ایمش
بلند وپست هر برندن بر صدا ظهور ایلمه سندن حکمای متقدمین

موسیقی بی اندن اخذ ایلمشلر وتناسلی اولمیوب بیك سنه معمر
اولدقدنصکره خار وخس جمع ایدوب اوزرینه صعود وجناحینی
ضرب وتحریك ایله آتش ظاهر اولوب کندو دخی محترق
اولدقدن برقاج ایام صکره رماد مزبوردن بچه سی پیدا اولور
انكار وجود ققنس
ایمش اکرچه قدرة الله تعالی عز وجله یه نظرا بعید دکلدر لکن لغات
عربیه وکتب مفردات طبیه ده عدم وجودینه مبنی همجنسی رسمندر
* قلاوز *
کبی خرافیات اعجامدن اولمسی منفهمدر * قلاوز * یول کوستریجی
معناسنه کسر قاف ایله مستعملدر چغتاییده فتح قاف ایله قلاوزدن غلط
اولوب عربیده فتح دال ایله دلیل وفارسیده ایکی جزءدن مرکب
رهبر دیرلر جزء اولی یول معناسنه راه مخففی ره وثانیسی ضم با وسکون
را ایله برینه ضم اول ایله بردن لفظندن اسم فاعل اولمغله معنای
* قلب *
ترکیبیسی یول ایلدیجی دیمك اولور کثرت استعمال ایله دفع ثقلت ایچون
برك ضمه سنی فتحه یه تبدیل ایلمشلردر * قلب * مست جیلر وقیومجیلر
وسائرلرك استعمال ایلدکلری اشیاء متنوعه یه اطلاق اولنان اسم
مشهور عربیده مد قاف وفتح لام ایله قالبدن غلط اولوب فارسیده
فتح تا ونون وسکون بای عجمیه وآخرده کاف عربیه ایله تنپك زرکرلرك
سیم وزر ایدوب ریخته ایلدکلری قالبه دیرلر عربی وفارسی هربرینك
* قلبور *
اسم مخصوصی اولمغله اراده بیوراننلر کتب لغاته نظر ایلیه * قلبور
بعضی نسنه لرك جید وردیسنی تفریق ایچون استعمال اولنان شیء
معروفك اسمی فارسیده کسر غین معجمه وسکون لام ایله غلبیردن غلط
* قلبه *
اولوب عربیده اعراب محرر ایله غربال دیرلر * قلبه * اکثر بستان
باغچیلری اتخاذ ایلدکلری محل معروفك اسمی فارسیده خانهٔ تنك وتاریك
ومختصر ومحقر معناسنه ضم کاف عربیه وسکون لام وفتح با ایله کلبه دن
* قلبه زن *
غلط اولوب عربیده فتح خاء معجمه وسکون باء ایله خبه دیرلر * قلپه زن
زر وسیمدن مغشوش اقچه قطع ایدن کسنه معناسنه فتح بای عجمیه ایله
مستعملدر فارسیده ایکی جزءدن مرکب فتح قاف وزا وسکون لام
ونون ایله قلب زندن غلط اولوب عربیده فتح زا وتشدید ومدیا ایله

زیافه

زباف ديرلر قلب رنك جزء اولى فتح قاف وسكون لام ايله قلب آلوده
غل وغش زر وسيم وامثاللرى نسنه لر معناسنه جزء ثانيسى فتح اول
وسكون ثانى ايله زن فاعل ومباشرينه دلالت ايچون اواخر اسمايه
لاحق زن اولمغله معناى تركيبيسى مغشوش نسنه فاعلى ومباشرى
* قلف * ديمك اولور * قلف * ظرف يعنى قاب معناسنه مستعملدر عربيده
كسر غين معجمه ايله غلاف دن غلط اولوب فارسيده ضم لام ايله او
* قله مسك * ديرلر * قله مسك * لاله لى ياغى دخى تعبير اولنان طيب معروفك اسمى
فارسيده ايكى جزءدن مركب غاليهٔ مشك دن غلط اولوب عربيده
فتح زا ومد با ايله زباد ديرلر تركيب مرقومك جزء اولى مد غين معجمه
وكسر لام ايله غاليه رايحهٔ طيبه وضم ميم وسكون شين معجمه وآخرده
كاف عربيه ايله مشك ناف آهو اولان مسك معنالرينه اولمغله معناى
تحقيق صورت تركيبيسى كوزل قوقولى مسك ديمك اولور فائده زباد مرقوم بلاد حبشه
تحليب رباح واقاصىٔ هندده موجود جثه ده كلبه قريب رمادى رنك وسياه
خطوط ايله مخطوط مسك كدبسى ديو مشهور حيوانى زباده تحريك
ايله اضطراب و يراد كده اويلقلرى بيننده موى دن خالى مملكى
عضوندن ترشح ايدر ايمش حيوان مرقومه عربيده فتح را ايله رباح
وفارسيده ضم كاف عجميه ايله كربهٔ مشك ديرلر اكثر لغويون وبعضى
فقهسا غلط ايدوب الزباد يحلب من الرباح ديو بيان ايلشلردر
* قليه طاشى * منشأ غلط محل محرردن اخذى اولمسى بعيد دكلدر * قليه طاشى
اشنان يعنى چوغان تعبير اولنان نبات مشهورك رطبى احراقده حاصل
اولان آبك اسمى عربيده كسر قاف وسكون لام ايله قلى دن غلط
اولوب فارسيده كسر شين ومد خاء معجمتين ايله شخار ديرلر ماء محرر
بعد السيلان منجمد وشكل حجرده تكوننده تركيده قلى طاشى ديمك
* قار * لازمدر * قار * انواع لعبى برشى مقابلنده اوينامق معناسنه ضم قاف ايله
مستعملدر عربيده كسر قاف ايله قماردن غلط اولوب فارسيده فتح
ميم وسكون نون وآخرده كاف فارسيه ايله منك ديرلر لسان دريده ضم
قاف ايله قارنو يعنى داولى اويونلرينك دردنجى نوعنه ديرلر زمانه مزده

لعب نردك انواعی اولدیغی صورتده بین الاعجام دخی یدی نوع ملاعبه اولنورایمش اولی قار وثانیسی زباد وثالثی سناد ورابعی قار وخامسی کیر دخی دیرلرایمش وخامسی طویل وسادسی هزاران ووده هزار دخی تعبیر اولنورایمش وسابعی منصوبه‌در *قنباب* کنور تعبیراولنان نباتك قبوغندن فتیله اولنان حبل معروفك اسمی عربیده کسر قاف وتشدید وفتح نون ایله قنب :ن غلط اولوب فارسیده فتح کاف عربیه ونون ایله کنب دیرلر اکرچه لفظین مرقومین بری برندن معرب ومعجم اولملری منفهمدر لکن ارباب لغت لسانین محررتین ده بذاتهما لغت اولدقلرینی تصریح وبیان ایلمشلردر *قناره* غنم وامثالنی ذبح وسلخ ایلدکلری محل معروفك اسمی فارسیده فتح کاف عربیه وراومد نون ایله کناره‌دن غلط اولوب عربیده کسر میم ایله مسلخ دیرلر خفی اولمیه که کناره دکان قصابده کوسفند آویزه اولنمق ایچون اتخاذ اولنان قلاب آهنین یعنی دمور چنکالك اسمی اولوب محل مرقومده دخی کثیرالوجود اولمغله نقل اسم اولمشدر *قندوز* کلبدن اصغر وسموردن سیاه دائما صوده تعیش ایدن سك آبینك اسمی فارسیده ضم قاف ودال وسکون نون ایله قندزدن غلط اولوب عربیده ضم قاف ایله قضاعه دیرلر خایه‌سی ادویهٔ نافعه‌دن اولمغله جندبادستر وجندبیدستر وتخفیفا یالکز جند دخی دیرلرمرویدر که موجود اولدیغی البحر والنهر کنارلرنده بری برده ودیکری بحره ایکی قپولو بیوت عدیده پیدا ایدوب برنده چفتی ایله کندوساکن اولوب ماعدایه اولاد ومتعلقاتلرینی اسکان ایدرایمش وصیادی کورد کده درحال خایه‌سنی قوپاروب براغوب کندوسی دریا کنارنده ارقه اوستو نه یاتوب کوسترمکله عیال واولادینی صیددن خلاصه چاره ملاحظه ایدرایمش *قندوسیه* عطهٔ کثیره‌یه بادی کنکره شبیه نباتك کوکوندن دق ایله اعمال اولنان نشوق معروفك اسمی عربیده اصل مرقومه ضم قاف ودال وسکون نون ایله قندس تسمیه سندن نسبت ایله بلاواو قندسیه‌دن غلط اولوب فارسیده بیخ مذکوره ضم کاف عربیه ودال وسکون نون ایله کندس دیرلر بعضی لغاتده قندس کندس دن

* قنباب *
* قناره *
* قندوز *
* قندوسیه *

* قنديل *

معرب اولديغى مصادف لحافظ فقير اولمشدر * قنديل * دفع ظلمت
ايچون ايقاد اولنان شئ مشهورك اسمى فتح قاف ايله مستعمل اولوب
عربى وفارسى مشترك اولان كسر قاف وسكون نون ايله قنديلدن
غلطدر من عادة العلماء انهم لا يكسرون القنديل ويفتحون الخزانه
لطيفه سى اوزره غلط مرقوم عوامه خاص اولميوب بين الخواص
دخى معممدر * قنطار * اشيا وزن وعيار اولنان شئ معروفك اسمى

* قنطار *

فتح قاف ايله مستعملدر عربيده كسر قاف وسكون نون ايله قنطاردن
غلط اولوب فارسيده ضم پاو كسر ومد زاى عجميه تين ايله پوزينه
ديرلر * قنوت * اكرچه غلطدن سالم لكن تفصيلى فوائد جمه يى حاوى

* قنوت *

اولمغيله مبادرت اولندى ضمتين ايله قنوت طاعت وخشوع وصلوة
ودعاء وعبادت وطول قيام وسكوت معنالرينه دلالت ايدوب
هر موضعده محله مناسب وملايمى ايله تفسير اولنور واشتقاقنده
معناى اصل طاعتدر استعيذ بالله والقانتين والقانتات بيورلمشدر
بعده قيام فى الصلوته اطلاق اولنمشدر حديث شريفده وارد
اولديغى كبى قال رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم افضل
الصلوة طول القنوت وقنوت وتره تسميه طول قيامدن مأخوذدر
زيرا دعايه قنوت موجب طول قيام اولور استطراد قرأن كريم
وفرقان عظيمده استعيذ بالله وله من فى السموات والارض
كل له قانتون آيت شريفه سنده واقع قانتون مقرون ايله تفسير
بيوريلوب ماعدا آيتده وارده اولان قنوت كلمهٔ لطيفه سى
طاعت ايله تفسير اولنمشدر وجميع سور قرآنيه ده وارده قرض
الحسن كلام شريفى تطوع ايله وبافواه وبالسنة كلمتين
شريفتينده مقرون اولنلرى زور يعنى كذب ايله وقليلا والاقليل
لفظين شريفينى دون العشرة يعنى اون عدددن نقصان ايله تفسير
بيورلمشدر بعض محققين بيوررلر كه استعيذ بالله وما اوتيتم من العلم
الاقليلا واستعيذ بالله قل متاع الدنيا قليل والاخرة خير لمن اتقى
ايتين شريفتينده قليلا وقليل تسميهٔ سبحانيسى كيت علم ومتاع دنيايى

مطلب تفسير قنوت

تفسير قرض حسن وبافواه وبالسنة تفسير قليلا والاقليل

* قنه * بزم ادراکز احاطه ایده مدیکندندر * قنه * ورق معروفدن دق
وغبار اولنان شیء مشهورك اسمی عربیده کسر حاء مهمله وتشدید
نون ومد الف ایله حنادن غلط اولوب فارسیده کسر ومد هاء وفتح
نون ایله هینه دیرلر خفی اولمیه که کتب مفرداتده بعضیلر شجر وبعضیلر
نبات اولمق اوزره تعریف ایدوب ورقی مرسین ورقنه شبیه لکن آندن
اعرض والین وفاغیه تعبیر اولنان چچکی بیاض وغایت خوشبودیو
توصیف ایلمشلردر لکن حجاز لازم الاعزازده مجاورتمز هنکامنده
مشاهده مز فاغیه وشجرینه نظرا دیارمزده قورد بغری دیو مشهور
* قوال * شجرك عینی اولمق کورینور * قوال * اکثری شوبالرك نفخ ایلدیکی
ساز قدیمك اسمی عربیده فتح قاف وتشدید ومد واو ایله سویلیجی
معناسنه قوالدن غلط اولدیغی مسموعات راقم الحروفدن اولوب
* قوصره * فارسیده مد شین ایله شاهن دیرلر * قوصره * قشدن ویابوریا
حصیرندن اعمال ودروننه تمر وضع اولنان سفطك اسمی عربیده فتح
قاف وصاد وتشدید را ایله قوصره افصح اولوب فارسیده لساننمزده
مستعمل اولدیغی کبی فتح سین وبای عجمیه ایله سپت دیرلر شیوعی اوزره
* قوقیا * قوصره سپتی دخی غلط مکرر اوله جغی اشکاردر * قوقیا * عندالاطبا
مشهور حبدر صاحب فرهنك شعوری مرحوم یا یرینه باء موحده
ایله قوقبا اولدیغنی التزام ایلمشدر اصلنه واصل اوله مدق فاختر
* قولنج * ماشئت * قولنج * وجع ظهره تخصیص وضم لام ایله مستعملدر
عربیده ضم قاف وفتح لام وسکون نون ایله قولنجدن غلط اولوب کسر
لام ایله وفتح قاف وینه کسر لام ایله دخی لغتدر فارسیده ضم کاف
عربیه وواو معروفه وفتح لام وسکون نون ایله کولنج دیرلر لفظا غلط
اولدیغی کبی وجع ظهره اطلاقی دخی نابجادر زیرا وجع معهود
بطنده قولون تعبیر اولنان بشنجی باغرسقلرده حاصل اولدیغی
* قومبره * جزئی علم طبه اشتغالی اولنلرك معلومیدر * قومبره * صبیانك
پاره جمعی وحین محاربه ده اضرار اعدایه استعمال اولنان
شیئین معروفیتك اسمی فارسیده ضم خاء معجمه وسکون میم وفتح با

ورا ايله خمبره و بابنه ضم اول وسكون نون وفتح با ايله خنبره‌دن غلط اولوب محدثاتدن اولمغله عربيده افصح واصحنه ظفر ياب اوله‌مدق * قومرو * آستانه امن آشيانه‌ده كثير الوجود طير معروفك اسمی عربيده ضم قاف وسكون ميم وتشديد يا ايله قری‌دن غلط اولوب فارسيده مد ميم وآخرده كاف عربيه ايله مانوك ديرلر لكن بين الاعجام كندو لسانلری كبی تخفيف يا ايله استعمالی بغايت شايع اولديغی كلمك بو بيتدن ظاهر اولور بيت بسرو خانكی اراشناشود قری بپای اره كند سرو بوستانيرا مذكور كند فتح ويا ضم ايله قراءتنده معنانك تغير واطافتی اربابنك معلوميدر * قونوس * درونه اشربه وامثالی نسنه‌لر وضع اولنان ظرف معروفك اسمی فارسيده فتح قاف ومد واو وضم نون ايله قوانس‌دن غلط اولوب كسر نون دخی لغتدر عربيده فتح حاوتا وسكون نون ايله حنتم ديرلر لفظ مرقوم يشل سرلی سبويه دخی اطلاق اولنور * قهوه * ديار يمنده نابت اجلی اغاجنه شبيه شجرك قشر درونده حاصل ثمر معروفك اسمی اكرچه لفظا غلطدن سالم لكن عربيده فتح قاف وواو وسكون ها ايله قهوه شرابه اطلاق اولنور بو اسم خمره اشتهاء طعامی اقهايعنی ازاله ايلديكی ايچون تسميه اولنمشدر حبهٔ مرقومه يه اهل يمن لغتنده ضم با وتشديد نون ايله بن ديرلر بعد الطبخ ودق قهوه تعبيرينه سبب بو بله حاطره لايح اولور كه اول ظهورنده بعد التجربه اقهای مجرد بونده دخی وجودينه مبنی نقل اسم اولنوب طقوز يوز اون تاريخنده آستانهٔ سعادت آشيانه‌ده ظهور وحقنده وقوع يافته قيل وقال مشهور در اباحه سنه ذاهب اولنلر مزاجنه اقهادن اشتقاقی وحرمتنه قائللر ذهابنه ادارهٔ اقداحه تشبيها نقل اسم اولمسی ملايم اولديغنه مبنی طرفين اسم محرری تلقی بالقبول ايلمشلر اوله بعضی مجموعه‌لرده مشنده كورلمشدر كه اوائل ظهورنده اهالئ اسلامبول هاء هوز وهاء حطی ايله اولديغنده منازعه ومباحثه ايدوب طقوز يوز طقسان بش سالنده مفتی الانام اولان بستان زاده محمد افندی مرحومدن بالمشافهه سؤال

* قومرو *
* قونوس *
* قهوه *
تفصيل حال قهوه

اولنمـد قدہ بدیهة وارتجـالا علی طریق اللغـز بو بیت ایله جواب
بیورمشلر بیت   لها قشرة زال شرلها   ضمیر لدیه کاتب دقیم

❋ حرف الکاف ❋

* کاغد * کاغد * کتابت اولنان انواعی مشهور شیء معروفك اسمی کسر غین ایله
مستعملدر عربیده مد کاف وفتح غین وآخرده ذال ایله کاغذدن غلط
اولوب فارسیده ضم را وسکون خا وفتح نون ایله رخنه دیرلر استطراد
لسان تازیده دال یرینه ذال معجمه ایله کاغذ اطلاقی کبی زبان دریده دخی
اعراب محرر ایله اسمین محررین مستعمل اولدیغندن غیری عربیده
ظاء معجمه ایله کاغظ دخی تعبیر اولندیغی ابو القاسم الامدینك کتاب
الموازنه بین الطائبین نام مؤلفنده ابابکر بن دریددن سؤالنده ثعلبك
ردك لام مطابقتنی نقل ایلدیکی بغداد تحقیقمز ذیلنده مرور ایلمشدر بودخی
صاحب کلیات ستیر اولمیه که ابو البقاء الکفوی کلیات نام مؤلفنده اکر یازوسز اولور
ایسه کاغد وطرس ومکتوب اولانه قرطاس دیرلر دیو التزام ایلمشدر
سائر کتب لغاتده قرطاس ایله کاغدی بری بری ایله تفسیر ایدوب کسر طا
وسکون را ایله طرس بر کره بوزیلوب تکرار تحریر اولنان صحیفه‌در
دیو بیان ایلملرندن طرس اهارلو کاغد اولسی منفهمدر فلیتأمل
* کاغدهندی * کاغد هندی * دوای معروفك اسمی فارسیده مـد کاف عربیه
وتاء مثنات ایله کات هندیدن غلط اولوب محرورینه تبریده وبعضی
جراحتلره استعمـال اولندیغی فرهنکلرده مسطور اماکتب
* کاور * مفردات طبیه ولغات عربیه‌ده اصلنه واصل اوله مدق * کاور
کفر ایله متصف کسنه معناسنه مشهوردر فارسیده آتش پرست
معناسنه ویا هندوستان کفره سندن برقومك اسمی فتح کاف عجمیه
وسکون واو ایله کوردن غلط اولوب عربیده مد کاف وکسر فا ایله
کافر دیرلر اکرچه لسان دریده مد کاف عربیه وفتح فا ایله کافر ظرافت
انجامدن کندو لسانلری کبی استعمالی بغایت شایعدر لکن فتح
فارسیسی کور لفظی اولدیغندن قطع النظر لسان ترکیده استعماله
مطلب لفظ کفر اقرب اولدیغنـه مبنی لفظ مرقوم التزام اولندی استطراد کفر

اکر

اكر باايله تعديه اولنور ايسه ايمانك ضدى اولور واكر بنفسه
تعديه اولنور ايسه شكرك ضدى اولور لكن مطلقا كفر ايمانك
مقابل نقيضى وتقابل تضاد ايله ضدى اولديغى وايمان رسول اكرم
ونبى محترم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه ضرورات دينيه دن
جميع وارد اولنلره اينانمق اولوب وضرورات دينيهٔ اصوليه الى آخره
آمنت بالله اولديغى وضرورات فروعيه اركان خمسهٔ اسلام كبى دينده
ثبوتى ضرورى اولميان نسنه لر اولديغى معلومدر وكفر اوچ نوعدر
اولى كفرى انكاردركه قلبى ايله تصديق ولسانى ايله اقرار ايلمه مكدر
ثانيسى كفر عناددركه اولك عكسى يعنى قلب ولسان ايله حقانيت
اسلامى بيلوب وسويله يوب دين محمدى ايله دين لنمكدر ثالثى كفر
نفاقدركه لعلة لسانيله تصديق ايدوب قلبى ايله انكار ايلمكدر وكافر ايمانى
اوليه نك اسمى اولديغى معلومدر اكر قلبى ايله تصديق ايلميوب اظهار
ايمان ايدر ايسه منافق واكر بعد الايمان ينه كفره دونر ايسه مرتد واكر
شريك بارى تعالى يه قائل اولور ايسه مشرك واكر بعض اديان سابقه
وكتب منسوخه ايله متدين اولور ايسه كتابى واكر قدم عالمه ذاهب
اولوب وقوعبافته حوادثاتى دخى دهره نسبت ايدر ايسه دهرى
وخالق كون ومكانى اثبات ايمز ايسه معطل ديرلر * كپاذه * تعليم ‹ * كپاذه *
ايچون استعمال اولنان كمان نرم معروفك اسمى فارسيده فتح كاف وباء
عربيه تين وذال معجمه ايله كباذه دن غلط اولوب عربيده كسرها
وسكون را وفتح جيم ايله هرجه ديرلر كپاذه معروفه موجوده ‹ تعريف كشكنجير
اولمديغى حالده ديار بمزده دستمال وسائر نسنه لر ايله تعليم وتعلم
متعارفدر امديار عجمده فتح كاف عربيه وسكون شين ايله ويا ينه
فتح كاف مرقومه وشين ايله كشكنجير وكشنجير تعبير ايلدكلرى
نسنه ايله مشق ايدرلر ايمش صورتى شخص طالبك قدندن دراز باشى
دلك وياچتال براغاجى دكز ايدوب برايپ كچورررلر ايمش وحبلك
طرف آخرينه برسنك پاره آويخته ايدوب برالى ايله ياى كبى اغاجى
طتوب دست ديكرى ايله چكر ايمش بوصورتده هم تعلم وهم چكش

* كبار * آرطرمغه مداری اوله‌جغی آشکاردر * کبار * برکسنه اولولق ایله
متصفدر اراده سی ایله فلان ذات کبار ادمدر دیو کسر کاف ایله
استعمالی شایعدر عربیده ضم کاف ایله کباردن غلط اولوب
فارسیده فتح شین وکاف عجمیه وسکون را ایله شکرف دیرلر اکر کسر
کاف ایله فلان ذات کباردندر تعبیر اولنسه صحیح اوله‌جغی معلومدر
زیرا کسر کاف ایله کبار باب خامسدن کسر کاف وفتح با ایله کبر
مصدرندن مشتق اولان کبیرك جمعی اولمغله صیغهٔ جمع واحده اطلاقی
تحقیق لفظ کبر غلط اوله‌جغی آشکاردر استطراد مرقوم لفظ کبر باب خامسدن
قدرده بیوك‌لکه دلالتی کبی باب رابعدن اولورایسه سنده یعنی
یاشده بیوك‌لکه دلالت ایدر لکن بعضیلر تفریق ایدوب باب رابعدن
ضم ایله کبر سنده وباب خامسدن کسرایله قدر ومنزلتده مستعملدر
دیمشلر وضم کاف وسکون با ایله کبر نسبده اقوی اولان
کمسنه یه ومطلقا زیاده لکه دیرلر حدیث شریفده الولاء للکبر
بیورلمشدر مثلا برآدم فوت اولدقده اوغلی واوغلینك اوغلی
ترك ایلسه ولا اوغلی ایچون اولور دیمکدر وضم کاف وتخفیف
ومد با ایله کبار کبیر کبی اولولق ایله متصف اولان کمسنه
معناسنه اولوب وتشدید با ایله کبار مبالغه ایله کبیر اولان کمسنه
معناسنه‌در ومد کاف وکسر با ایله کابر کبیر معناسنه اولمغله
توارثوه کابرا عن کابر کلامی برقاچ وجه ایله توجیه اولنمشدر
کبیرا عن کبیر معناسی معلوم ویا بایعته یدا بید قولنده وقوعی کبی
حال واقع اولمش جمله اولوب اصلی کابر منهم ورث عن کابر
قبله تقدیرنده ایکن جمله‌نك محلنده اولان نصبی جزء اولنده اظهار
واول وجه ایله جملهٔ حالیه ایدوکی اشعار اولنمش اولمغله اولی نصب
اولنمش اوله وبالاستعینبالله طبقا عن طبق قول شریفی بعد طبق
ایله تفسیر اولندیغی کبی مفعول ثانی اولوب ورثوه من کابر بعد کابر
سبب لحوق تا دیمك اوله وبوعباره جمع وافراد وتثنیه وتأنیث ده مختلف اولمدیغی
کبیره وصغیره معلومدر وکناه کبائره تاء تأنیث اضافه سیله کبیره اطلاقی موصوفی

اعتباری

اعتباری ایله‌در تقدیری معصیة کبیرة و بالفعلة الکبیرة دیمك اولور
صغیره دخی بو تقدیرده اولدیغی اشکاردر علمای اعلام کثرهم الله
تعالی الی آخر الایام حضراتندن بعضیلر جمیع معصیته جناب شارعه
مخالفتـه نظراً کبیره اولور کاهه نظر لازم دکلدر دیمشلر و بعضیلر
اتقوا السبع الموبقـات حدیث شریفنه نظراً یدی یه حصر وقصر
ایلمشلر موبق فتح میم وسکون واو وکسر باء موحده ایله هلاك اولق
ومحل هلاك معنالرینه اولوب موبقات دخی ضم میم وکسر با ایله باب
افعالدن مهلك معناسنه اولان موبقك جمعی اولدیغی اشکاردر
وخیر الناس حضرت عبدالله بن عباس رضی الله عنهمادن سؤال
اولندقده کبیره یدی یوز مقـداریدر دیو جواب بیورمشلر تفصیلی

* کبره *

کتب مفصلاتده محرردر * کبره * اکثری جانب مصردن ورود ایدن
معروف ترشینك اسمی کاف فارسیه وآخرده ها ایله مستعملدر
فارسیده فتح کاف عربیه وبا ایله کبردن غلط اولوب معربی بلا تغییر
نه کبردر شیء محرر دیکنلو واللری کثیر و ورقی اینجه زیتونه شبیه بر نباتك
چچکینك غلافیدر کشادندن صکره زهری بیاض و وسطنده شعره
مشابه نسنه‌سی اولور وثمری که خیار کبر دیرلر بلوطدن اطوادر
منفتح اولدقده اوزرنده رطوبت لزجه‌سی موجود قرمزی وصاری

* کیبسا *

دانه‌لر ظهور ایدر اکثری خراب محللرده وجبال وتلالده نابتدر * کیبسا
روزنامه حسابنده درت سنه‌ده ومشهوری اوزره اوتوز اوج سالده
واقع سنهٔ مشهوره‌نك اسمی عربی وفارسی مشترك اولان فتح کاف
وکسر ومد با وفتح سین ایله کبیسه‌دن غلطدر حساب روزنامه‌ده ایام
سنهٔ رومیه وشمسیه‌یی تعدیل ایچون هر درت سنه‌ده بر کون شباطی زیاده
یعنی یکرمی طقوز عد ایدوب صحیح اتدقلری ساله دیرلر واوتوز اوج سنه‌ده
واقعی افسوس تصحیحمز ذیلنده مفصلاً بیان اولنمشدر فلیراجع الیه

* کتخدا *

کتخدا * صاحب خانه طرفندن امور بیتی اداره ایچون تعیین اولنان
شخص معروفك اسمی تحریف ایدوب کخیه دخی مستعملدر فارسیده
ایکی جزءدن مرکب کتخدادن غلط اولوب عربیده فتح عین وکسر

ومدرا ایله عریف دیرلر لفظ محررك جزء اولی فتح كاف عربیه وسكون ذال ایله كد مطلقا محل قرار وجزء ثانیسی ضم خاء معجمه ومد دال ایله خدا صاحب یعنی اسی معنالرینه اولمغله مآل تركیب صاحب خانه دیمك اولور صاحب الداردن كمال استقلال ایله فتق ورتق اموره رخصت وشخص مأمورده دخی غیرت وحمیت دركار ایسه هوهو اوله جغی آشكاردر وكدخدا خاتونه كدبانو تعبیری فرهنكلرده محرردر لكن اصطلاح منجمینده كدخدا علی اعتقادهم دلیل وعمر وكدبانو دلیل جسمدر احدهما آخرسز اولماز روح ایله جسم كبیدرلر وكدبانو یه لسان یونانیده هیلاج دیرلر چشمهٔ زندكانی معناسنه استطراد هیلاج وكدخدا نجم مخصوص اولمیوب عند المنجمین حساب معروف ایله معلوم اولور یعنی حین ولادتده مولودك دقیقه وثانیه سی ایله وقت طلوعنه زایچه بسط اولنوب نمودار ایله سقوط نطفه دخی تحقیق اولندقدنصكره اكر ولادت نهارده ظهور ایلمش ایسه اولا شمسه نظر اولنور اول شكلده نك خانهٔ طالعنده ویا عاشرنده ویا سابعنده ویا الحدی عشرنده ویا تاسعنده موجود ایسه شمسه هیلاج تعبیر اولنور اكر آفتاب محرر اولان خانه لرده مفقود ایسه قمره دقت اولنور ماه منیر بیوت خمسه دن برنده تحكم ایلمش ایسه قمر هیلاج اولور بونك دخی فقداننده بو محللرده وجودی ایله سهم السعاده هیلاج اولور ومحرر اولنلرك بیوت عدیدهٔ مرقومه لرده انعداملرنده درجهٔ طالع زحل ومریخ وسائر نحوسدن عد ایلدكلری نجوم ثوابتدن خلوی دركار ایسه بذاته درجهٔ طالع هیلاج اولور اكر وقت ولادت لیلی ایسه اولا قمره وبعده شمسه وصكره وجه محرر اوزره علی الترتیب دقت اولنور هیلاجی اولمیان مولودك عمری دخی اولمدیغی عند المنجمین مجربات ندر هیلاج واقع اولدیغی برجك درجه ودقیقه وثانیه سنه فنی كوكب مستولی ایسه اول نجمه كدخدا تعبیر ایدرلر ومستولی صاحب بیت ویا صاحب شرف ویا صاحب مثلثه ویا صاحب حد ویا صاحب وجه اولان ستاره یه اطلاق ایدرلر اكر بر كوكب محرر اولان بش حال ایله متصف ومتصل اولور ایسه مستولی

تحقیق هیلاج وكدخدا

اوله جغی ویابرنجم برحال ایله ودیکری ایکی حال ایله اولسه زیاده نك
مسئولی اوله جغی آشکاردر لازم اولان زیادهٔ حالدر صاحب بیت
ویاصاحب شرف اولمق دکلدر مثلا وقت ولادتنده بسط اولان
زایچه ده بیت عاشر ثور برجنك بردرجه سی اولسه وشمس ثورك
بشنجی درجه سنده بولنسه آفتاب هیلاج اوله جغی معلوم وثورك
صاحبی ونهارده صاحب مثلثه سی وصاحب حدی زهره وصاحب
شرفی قمر وصاحب وجهی عطارد اولمغله زهره اوج حال ایله
متصف اولمسندن مسئولی تعبیر ایدرلر * کثره * قناد تعبیر اولنان
شوکك صمغ معروفنك اسمی عربیده فتح کاف وکسر ومد ثاء مثلثه ایله
کثیرادن غلط اولوب فارسیده اسم مخصوصنه ظفریاب اوله مدق
لکن زبان مرقومده فتح تاء اول وسکون ثانی ایله تتره سماق ورقنه
اطلاق اولنمغله عربیده سماق الدباغین وترکیده دباغ تتره سی دیرلر
کتن * بزرزاع قدلی ساق وورقی اینجه لاجورد چیچکلی معروف
نباتك ساقندن دق ایله حاصل اولان شیء مشهورك اسمی عربیده
فتح کاف وتشدید ومد تا ایله کتاندن غلط اولوب معجمی انجق تخفیف
تا ایله کتان در * کراس * میوهٔ لطیفهٔ مشهوره نك اسمی کتب
مفردات طبیه ده التزام ایلدکلرینه نظرا سریانیده فتح قاف ومد را
ویا وکسر صاد ایله قراصیا ویا صاد یرینه سین ایله قراسیادن غلط
اولوب مالایسع الطبیب الجاهل نام کتابده عربیده فتح حا وسکون
با ایله حب الملوك اطلاق اولندیغی محرردر فارسیده مد الف وبا ایله
آلو وبالو دیرلر اول بهارده تنشیط صبیان ایچون انواع شمع عسلدن
ملون نسنه لر ترتیب وهر بری برشیئه تمثیل ایله علی جکم بالو جکم
دیو جمعیت کاهلرده فروخت ایلدکلری نسنه لر آلو جکم بالو جکم دن
غلط اولمسی اشکال معروفه لرك ابتداء ایجادی اوائل دولت علیهٔ
عثمانیه ده اولمغله اول وقت علماسنك علی ملأ الناس تمثال ذی روحی
اطفاله ملعبه یه رضاداده اولمیه جقلری ووقت ظهوری موسم بهاره
موقوف اولدیغی کبی کود کانه دال باصدی قراسیایی ایما اوله جغی

* کثره *

* کتن *

* کراس *

* كراهيت *

تأبيد ايدر * كراهيت * مصدر رضا واراده يعني برنسنه‌يي قبيح كورمك معناسنه تشديد يا ايله استعمالي شايعدر عربيده فتح كاف وتخفيف يا ايله كراهيت‌دن غلط اولوب فارسيده اسم مصدر اوله‌رق كسر غين وسكون را ايله غرش ديرلر * استطراد

تحقيق لفظ كره

فتح كاف وسكون را ايله كره شول مشقتدر كه انسان خارجدن نائل اوله يعني برنسنه‌يي اكراه ايله اشلمك وضم كاف وسكون را ايله اول مشقتدر كه انسان ذاتندن نائل اوله وضم ايله سنك نفسك اكراه ايلديكي نسنه وفتح ايله غيرك اكراه ايلديكي نسنه معنالرينه اولديغني ارباب لغت فرق وتمييز ايلمشلردر لكن ابو عبيده‌نك كسائي مرحومدن روايتي مضموم ومفتوح بينهمانك فرقي اولميوب احدهما آخرده لغت اولمق اوزره‌در ومحرر اولان كراهيت اصلنده ضم ايله كره منسوب اولوب الني احدي اليائين‌دن عوضا كلمشدر بو تقديرجه ايكيسني جمع جائز اولميه جغي آشكاردر ديو كليات ابو البقاده مذكوردر لكن لفظ مرقوم برأسه كره فعلنك مصادرندن ايدوكي كتب لغاتده مصرح اولمغله قول مذكور كلام واهي اولور وكره مخفف اولور ايسه بنفسه بر مفعوله تعدي ايدر اكر مشدد

مطلب كراهت تحريمي وتنزيهي

اولور ايسه ايكي مفعوله تعدي ايدر كتب فقهيه‌يه توغلي اولانلره بودخي ستيز اولميه كه امام حلواني عليه الرحمة كراهة تحريمي حضرت شارعك واجب ايلديكي نسنه‌لري تركده وكراهة تنزيهي مندوب اولان نسنه‌لري تركده اولور بيور مشلردر وامام محمد عليه رحمة الاحد عندلرنده برشي كه اصلنده حرمت اولوب عموم بلوي ايچون ساقط اولمش اوله تنزيهي اولور اكر شرط محرر اولماز ايسه تحريمي اولور وبرشي كه اصلنده اباحت اولوب لكن ظن غالب وجود محرم اولور ايسه تحريمي واكر شرط محرر موجوده اولماز ايسه تنزيهي اولور وامامين همامين ابو حنيفه وابو يوسف حضراتي عليهما الرحمة عندشريفلرنده اكر برنسنه‌نك حقنده منع وارد اولمش ايسه حرامدر واكر برشي حرامه اقرب اولور ايسه كراهة تحريمي ايله مكروه واكر

حلاله

حلاله اقرب اولور ایسه کراهة تنزیهی ایله مکروه اولور وامام محمد
حضرتلرینك عادت حسنه لرندندر هر نه محلده نص شریف بولمشلر ایسه
اول موضعی حل وحرمت ایله قطع بیورمشلردر وهر نه محلده که
نص شریفه واصل اولمشلر لکن موضع حرمتده کورمشلر ایسه یکره
ویاخود لم یؤکل دیو قید بیورمشلردر اکر موضع حلده کورمشلر
ایسه بعضا اکل وبعضا لابأس باکله ایله بیان بیورمشلردر
وحضرت امام محمددن جمیع کراهة تحریمی بوصورتده روایت
اولنمشدر اما دلیل قطعی ایله مثبت اولمیوب دلیل ظاهر ایله
حرمتی ثابت اولنلره اشعارا حرام مکروه دیو اشارت بیورمشلردر
* کرای * کرای * خانان جنکیزیه نك لقب مشهورلری محمد کرای دیو کسر
کاف ایله استعمالی شایعدر فارسیده فتح کاف عجمیه ایله کرای دن
مطلب القاب پادشاهان غلط اولوب عربیده اسم مخصوصی اولمدیغی آشکاردر * استطراد
اسلام پادشاهلرینه سلطان وتاتار پادشاهلرینه محرر اولان کرای کبی
خان دخی اطلاق اولندیغی علیته نقلده مضاف الیهك تقدیمی ایله
تاتارخان تعبیرندن آشکاردر وعجم پادشاهلرینه کسری وایران
زمین پادشاهلرینه کی وتوران زمین یعنی ترکستان پادشاهلرینه
خاقان وچین پادشاهلرینه فغفور وهند پادشاهلرینه رای وحبش
پادشاهلرینه نجاشی ویمن پادشاهلرینه تبع دیرلر لکن زمانمزده
امام اطلاقی الی الان یمن حاکمی اولنلرك جدی امام حسن بیك تاریخنه
قریب مسجد امامی ایکن غلبه ایدوب رفته رفته جمیع اقلیم یمنه مستولی
اولمشدر بنابرین تعبیر اولنور وعجم پادشاهلرینه شاه وافرنج پادشاهلرینه
قرال تسمیه اولندیغی کبی ومصر پادشاهلرینه فرعون وروم
پادشاهلرینه قیصر دیرلر وجه تسمیه بش بیك بشیوز اللی ایکی سال
هبوطی سنده ملك اولان اول القیاصره اغسطس مادری مرد
اولدقدن صکره بطنی شق اولنوب اخراج اولنمغله قیصر تسمیه
* کرپتن * اولندیغی تواریخده محرردر * کرپتن * نعلبندوبعضی اهل حرفك
استعمال ایلدکلری آهنین آلت که قصاج دخی دیرلر عربی

وفارسی مشترك اولان فتح كاف وباو سكون لام ايله كلبتان دن غلطدر

* كرپی * كرپی * خار پشت يعنی ارقه سی دیكنلی حيوان معروفك اسمی فارسيده كسر كاف عربيه وسكون را وضم بای عجميه ايله كربو دن غلط اولوب عربيده ضم قاف وسكون نون ايله قنفد ديرلر فائك ضمی وفتحی جائز اولوب دال مهمله ومعجمه ايله استعمال اولنان اساميدندر

* كرج * كرج احجاری احراق ايله اعمال ايلدكلری شیء معروفك اسمی كاف عربيه ايله مستعملدر فارسيده كسر كاف عجميه ايله كرج دن غلط اولوب عربيده فتح اسم فارسيسی كچك معربی فتح جيم وتشديد صاد ايله جص در

* كردار * كردار * شغل وعمل وكار وعادت اوزره اولان مصالح وامور ذاتيهٔ نفسيه معنالرينه دلالتی جميع فرهنكلرده محرردر لكن اكبر مشاهير علمای روم حضرت كمال پاشا زاده مرحوم دقايق الحقايق نام مؤلفلرنده لفظ مرقومده تصرف خاص بيوروب كسر كاف فارسيه وسكون را ايله كردك معنای حقيقی سی يعنی موضوع لهی مدور معناسنده اولوب مجازا جمع اولمق واطراف يعنی چوره معنالرينه ومد الف ايله آرا وردندن اسم فاعل اولمغله معنای تركيبيسی چوره يه كتوريجی ديمك اولور يعنی الده اوليان نسنه يی يانته كتورر معناسنه توجيهلری اول مؤلفدن مراد شريفلری انجق بحر الغرايب صاحبی حليمی يه

رد اعتراض شعوری دخل وتعريض اولمغله كلمهٔ كرد كردارلفظندن ترخيم اولنمشدر قولنی بيان ايچون التزام بيورمشلردر فرهنك صاحبی شعوریٔ بی شعور كردكار كلمه سنی جمله لغت يازانلر كاف عربيه ايله قيد ايلمشلر در بو معنايه نيجه يرله شور اعتراضنه محرر اولان معنالر معلوم اولدقدن صكره التغات بيورلميه

* كردان * كردان * عنق يعنی بيون معناسنه الف ايله مستعملدر فارسيده فتح كاف عجميه ودال وسكون را ايله كردن دن غلط اولوب عربيده كسر جيم ايله جيد ديرلر

* كردك * كردك * خلوتخانهٔ عروس يعنی كلين ايچون ترتيب وتزيين اولنان محل معروفك اسمی فتح كاف ايله مستعملدر فارسيده كسر كاف عجميه ايله كردك دن غلط اولوب عربيده فتح حاء مهمله وجيم ايله حجله ديرلر

* كرده * * كرده

خبرٔ

خبز مخصوص كه اكثر كباب التنه وضع اولنور معروف بوفقه اتمكك
اسمى كسر كاف عربيه ايله مستعملدر فارسيده كسر كاف عجميه
وسكون راو فتح دال وآخرده ها ايله كرده دن غلط اولوب عربيده
فتح را وكسر ومد غين ايله رغيف ديرلر مولاناى مشار اليه صب الله
نعمه عليه كمال پاشازاده مرحوم بونده دخى تصرف خاص ايله
كرد آنفا مذكور اولديغى اوزره كسر كاف فارسيه ايله مدور
معناسنه موضوع اولمغله آخرنده اولان ها معناى عام اصليدن
معناى خاص علميته نقل ايچون موضوعدر بيوردقلرينى فرهنك
محمودى وبرهان قاطع تأييد ايدر اما صاحب فرهنك شعورى مرحوم
غلط سابقنى تأييدا كرده‌ئى اسم خاص اوله رق كاف عربيه مكسوره ده
قيد ايلمشدر بوكا دخى التفات نامناسب اولديغى محتاج بيان دكلدر
* كرسن * كرسن * اغاجدن اعمال اولنان وعاء معروفكه زمانمزده قوفه ديرلر
اسمى فارسيده فتح كاف عربيه وسكون را ومد سين ايله كرسان دن
غلط اولوب عربيده كسر قاف وسكون حاء مهمله ايله قحف ديرلر
* كركدن * كركدان * جاموسدن اكبر وتويى سياه وقورجق وبوينوزى بر وانفى
اوزرنده واقع شكل كله سنه شبيه خنزير صورتنده رسملرى مشاهد
حيوانك اسمى فارسيده فتح كافين عربيتين ودال وسكون را
ايله كركدن دن غلط اولوب عربيده صاحب قاموس فيروز ابادى
قولى اوزره اعراب مرقوم لكن دال مشدده ايله كركدن افصح اولوب
تشديد نون دخى غلطدر بوينوزندن برمقدارينى احراق دفع موريات
ايچون مجرب اولديغى كتب مفرداتده محرردر سائر خواصنك
بى اصل اولديغى روح تصحيحمز ذيلنده بيان اولنمشدر فيلى بوينوزينه
الديغى وغيرى حكايه‌لرى مشهوردر تفصيلنى لراد مايدنلر امام كمال الدين
* كركوت * دميرينك حيوة الحيوان نام مؤلفنه مراجعت بيورسونلر * كركوت
اقصاى ممالك اناطوليده بلده معروفه‌نك اسمى جبل مدور يعنى
دكرمى تاغ معناسنه فارسيده كسر كاف عجميه وسكون را ايله
كرد كوه دن غلط اولديغنى سپاهى زاده محمد چلبى اوضح المسالك

الی معرفة البلدان والممالك نام مؤلفنده بیان ایلمشدر شهر مرقومك طول بلدی فط له وعرضی لد درجه ودقیقه‌در * کرمان بلاد فارس وسجستان ومکران بینلرنده واقع اراضی مشهوره‌ده کائن بلدهٔ معروفه‌نك اسمی بانی سنه نسبت قاعده‌سنه مبنی فتح کاف عربیه ایله کریمان دن کثرت استعمال ایله تخفیف اولنمشدر بعد التخفیف شایع اولدیغی اوزره کسر کاف ینه غلطدن سالم اولمیه جغی آشکاردر موضع مرقومك بانی سی رستم اجدادندن مشهور نریمانك پدری کریماندر

* کرمان *

* کروان * قافله یعنی توابع ولواحق ایله یوله کدنلرك اسمی فارسیده مدکاف عربیه ایله کاروان‌دن غلط اولوب معربی فتح قاف وسکون یا وضم را ایله قیرواندر لفظ مرقوم حضرت مجاهد رضی الله تعالی عنه‌دن روایت اولنان حدیث شریفده دخی واقع اولمشدر قال رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم یغدو الشیطان بقیروانه الی السوق یعنی شیطان علیه اللعنه هر صباح کندو توابعی ایله بازار یرینه حاضر اولور اهل سوقك بهر کون انواع دسایس ایلیسیه ایله مشتریلرن اغفال ایلملری مقارن یومیه‌لرندن کسب ایلدکری حدیث شریفدن مستباندر

* کروان *

حدیث شریف یغدو الشیطان

* کروبی * ملك مقرب معناسنه تشدید را ایله مستعملدر عربیده فتح کاف وضم وتخفیف را ایله کروبی دن غلط اولوب جمعی دخی ینه تخفیف را ایله کروبوندر فارسیده مطلقا ملك معناسنه ضم سین ورا وواو معروفه ایله سروش دیرلر

* کروبی *

* کرویز * مأکول ومشهور سبزه‌نك اسمی عربیده فتح کاف ورا وسکون فا ایله کرفس‌دن غلط اولوب فارسیده براعراب عربی وکاف عربیه ایله کرسف دیرلر

* کرویز *

* کره‌مید * ترابدن اعمال وطبخ ایلدکلری شیء مشهورك اسمی عربیده کسر قاف وسکون را وکسر ومد میم ایله قرمیددن غلط اولوب فارسیده مد سین وآخرده غین معجمه ایله ساغ دیرلر

* کرمید *

* کزر * کوی کد خداسی معناسنه بلاد اناطولیده استعمالی بغایت شایعدر فارسیده کسر کاف عربیه وزا وسکون یا ایله کزیردن غلط اولوب عربیده اسم

* کزر *

مخصوصنه

مخصوصنه ظفر یاب اوله مدق * کس * ایام سور وسرور واعیاد * کس *
وهنکام حرب وقتالده ضربی معتاد نقارهٔ کبیرهٔ معروفه‌نك اسمی
فارسیده ضم کاف عربیه وواو معروفه ایله کوس دن غلط اولوب
معربی لفظا ومعنا محرر کبیدر * کسبه * سمسمك شیر وغنی * کسبه *
چقدقدن صکره باقی عصاره سی یعنی کپسه‌کی که بعضی حیواناته
یدیررلر عربیده یاغلو نسنه‌لر صقلدقده باقی قلان عموما سفلی
معناسنه ضم کاف وسکون سین ایله کسب وفارسیده خصوصا سمسم
یاغنك دردینه فتح کاف عربیه وسکون زا ایله کزبه اطلاق اولنغله
ایکیسی دخی اصل اولمغه ملایمدر فاختر ایهما شئت * کسری * اکرچه * کسری *
غلطدن سالم لکن فتح عربی اولمیوب معرب اولدیغی بیانه شبدیز قلمه
ارخای عنان اولندی التی بیك یوز یکرمی سال هبوطی سنده
پادشاه اولان ملوك ساسانیاندن نوشروان بن قبادیز بن پیروز
بن یزدجرد بن بهرام کور بن یزدجرد بن بهرام بن شابور
بن بهرام بن نرسی بن هرمز بن شابور بن اردشیر بن بابك
ابن ساسان بن بهمن بن اسفندیارك نام مشهوری کسر کاف
وفتح دخی جائزدر وسکون سین وقصر را ایله کسری فارسیده
واسع الملك وذی شوکت اولان هر پادشاهه اطلاق اولان ضم
خاء معجمه وسکون سین ایله خسروك معربی اولدیغی قاموسده
وسائر کتب معرباتده محرردر لکن بعده التعریب کندو لسانلری کبی
بین الاعجام اعراب محرر ایله استعمالی بغایت شایع اولمشدر استطراد مطلب بیان موصو
ختم الانبیا علیه السلام والتحایا رسولمز حضرتلرینك ولادت
باسعادت همایونلری رئیس اصحاب فیل ابرهة بن الصباح الاشرام
وقعه‌سی که عند العرب تاریخ ضبط اولنمش ایدی اول سال مبارك
فالده وقوعی متفق علیه‌در سال محرر تاریخ هبوطینك التی بیك
یوز التمش اوج سنه‌سیدر که مار البیان شاه کسری نك ابتدای
ملکندن قرق اوج سنه دور ایتمش اولوب شاه مسفور دخی التی
بیك یوز التمش طقوز سنه سنده وفات ایتمکله ولادت لازم التکریم

وموجب السعادتلری شاه عجم کسوی لقب نوشروانك زمان امارتنه تصادفی آشکاراولور لکن اکثرمورخینك حدیث شریف دیو التزام ایلدکلری ولدت فی زمن الملك العادل کلامی لااصل اولدیغی ایکی وجه ایله مبرهندر اولا مفصلات کتب فقهیه‌ده مصرحدرکه عادل لفظی اکثر ملوك اسلامیه بله اطلاق اولنماز شروط امامتك تفصیلی کتب کلامیه‌ده محرردر بوصورتده مذهب آخرده نوشروانه نیجه تعبیراولنور ثانیا موضوعات احادیث جمع اولان کتبك دیباجه لرنده بیان بیوردیلرکه بر کلامك قرآن کریمه ویااحادیث شریفه‌لره ویاقواعد عربیه‌یه مخالفت ومغایرتی درکار ایسه موضوع اولدیغنه شبهه اولماز کلام مرقوم علمای اعلامك اجتهادلرینك خلافی اولمغله موضوع اولدیغی آشکاراولور *کسوف* کون طوتلمه‌نك اسم مشهوریدر عربیده نسنه‌نك بر پاره‌سی معناسنه دلالت ایدن کسرکاف وسکون سین ایله کسفه‌نك جمعی پاره‌لر معناسنه بنده کسرکاف وفتح سین ایله کسفك جمعی یعنی کسفه محررك جمع الجمعی ضمتین ایله زبانزداولان کسوف اولمغله بعضی علمانك ذهابی اوزره اون ایکی اصبع فرض وتقدیراولنان جرم شمس وقمردن برمقداری طوتلدقده اطلاق اولنور بوصورتده جمله‌سی منکسف اولمش آفتابه تعبیری غلط اولوروخسوف دخی قول نمار البیانك قائللری التزام ایلمرنده یالکز قمره اطلاق اولنیوب آفتاب وماه بتون طوتلدیغی وقت تعبیراولنور زیراضمتین ایله خسف برمکان بریاریلوب یره باتمغه موضوع اولمغله بولفظدن مأخوذدر دیرلر لکن اکثرعلمای اعلام کثرهم الله تعالی الی یوم القیام حضراتی قرآن کریم وفرقان عظیمده استعیذ بالله فاذا برق البصر وخسف القمر وارداولدیغنه نظرا مستعمل اولدیغی اوزره کسوفی شمسه وخسوفی قمره تخصیص ایلمشلردر احسنی دخی قول اخیردر

کسوف

استطراد عند الفلاسفة والمحاسبین کسوف زمین دن آفتابه نظر ایدن شخص ایله شمس میاننده جرم قمرك وقوع وخیلولتی در وبوحال شمس وقمرك سیروحرکتلری حسابیله اکثراوقاتده

تحقیق کسوف وخسوف

اولور لكن بعضيسى تحت الارض اولمغله كورنمز هرنه وقت كه
رأس وذنب عقده لرنده دقيقه ودرجهٔ واحده اوزره اجتماع ايدهلر
البته كسوف واقع اولور ديرلر وخسوف على اعتقادهم نورالقمر
مستفاد من الشمس اولمغله ينه حساب مرقوم ايله هرنه وقت
شمس عقدهتين مرقومتين دن برنده وقمر دقيقه ودرجه سى ايله عقدهٔ
ديكرده مقابلنده بولنوب كرهٔ عرض دخى بينهمايه حائل اولمغله
ضوء قمرى محو ايله سندن اولور ديوب كسوفى كويا استعيذ بالله
وجمع الشمس والقمر ايت كريمه سيله اثبات وخسوفى دخى ادلهٔ
سائره اثباتى ايله كسوفه قياس ايدرلر مع هذا اكثر مفسرين كرام
ايت كريمه ده واقع شمس ايله قمر روحك عالم آخرته ذهابندن كنايه در
ديو التزام بيورمشلردر يعنى عالم آخرتده جميع مغيبات وعامهٔ مبهمات
كونش كبى ظاهر وعيان اولور وروح دخى نور معارفى عالم آخرتدن
قبول ايلمسنى قمرك نورى شمسدن قبولنه تشبيه اولنمشدر بو توجيه
وجيه ايله فلاسفه وملاحده نك ظنلرى ساقط اولور زيرا اعتقاد
اهل سنتده كسوف وخسوف فاعل مختار جل جلاله حضرتلرينك
فعلى واثر ارادهٔ قديمهٔ لم يزليه سيدر حتى هجرت صاحب شريعت
عليه افضل التحية افندمز حضرتلرينك اونجى سالنده كسوف واقع
اولديغى آوانده ولد امجدلرى حضرت ابراهيم جنابلرى ارتحال دار بقا
بيورملرى ايله اول وقتك منجمانى موت حضرت مشار اليهى احكام
كسوفه نسبتلرى مسموع همايونلرى اولدقده سعادت ايله ان الشمس حديث شريف
والقمر آيتان من آيات الله لاينكسفان لموت احد ولا لحيوته بيوردقلرى
مشهوردر لكن امام همام كردرى عليه رحمة البارى شمس وقمرك
حركت وسير ووقت معينده كسوف وخسوفلرى تقدير ازلىٔ قادر
رؤف ايله اولديغى التزامده خطا اولمديغى بيان بيورمشلردر ومظهر
فيض لايزالى حضرت امام غزالى تهافت فلاسفه نام مؤلفلرنده دخى
زياده توسيع ورخصت بيورملرى ايله عبارهلرى بعينه نقل اولندى
فان هذه الامور تقوم عليها براهين هندسية وحسابية لاتبقى معها ريبة

فمن يطلع عليها ويحقق ادلتها ويخبر بسببها عن وقت الكسوفين وقدرهما
ومدة بقائهما الى الانجلاء اذا قيل له ان هذا على خلاف الشرع لم يريب فيه
وانما يريب فى الشرع وضرر الشرع ممن ينصره لابطريقه اكثر من
ضرره ممن يطعن فيه بطريقته وهو كما قيل عدو عاقل خير من صديق
جاهل وليس فى الشرع ما يناقض ما قالوه ولو كان لكان تأويله اهون
من مكابرة فافهم جدا * كيسه * درونه دراهيم ودنانير وضع اولنان — * كيسه *
شئ معروفك اسمى فتح كاف ويا كسر واخفاء يا ايله مستعملدر
فارسيده كسر ومد كاف عربيه ايله كيسه دن غلط اولوب
عربيده بنه كسر ومد كاف ايله كيس ديرلر اسم مرقومى تركيه بعد النقل
اشياء وضع اولنان اكثر نسنه لره اطلاقى معلومدر * كعب الاخبار — كعب الاخبار
اخبار عديده وقصص ناشنيده روايت اولنسان اجلهٔ تابعين دن
ابا اسحق كعب بن مانع حضرتلرينك شهرتلرى خاء معجمه ايله اولوب
عربيده فتح حاء مهمله وسكون با ايله كعب الحبردن غلطدر زيرا
صاحب قاموس تحريرينه اوزره فتح ايله ضبط ايدوب وكعب الحبر
ويكسر ولا تقل الاحبار ديمشدر وبعض علما حضرت كعبى ائمهٔ
ثقات البته خبر ايله توصيف ايدرلر لكن اكثر محلده روى عن كعب
الاحبار كوردك بيورمشلردر خاء معجمه ايله شيوعى اخبار كثيره
روايت اولنديغندن نشأت ايلمسى محتاج تفصيل دكلدر حضرت
مشار اليه اسبغ الله نعمه عليه صنعاء يمن جانب غربيسنده بلدهٔ
معروفهٔ حميردن ويا ابو قبيله اولان حمير بن سبائه منسوب قبيلهٔ
كبيرهٔ بنى حميردن آل ذى رعين دن يهودي الملة اولوب يمنه
تشريفلرنده باعث توفيق سبحانى اسلامى قبول بعده زمان عدالت
عنوان حضرت عمر رضى عنه ربه الاكبرده مدينهٔ منوره يه وصول
بعده شام جنت مشامه قفول بيوروب بعد زمان بلدهٔ حمصه تشريف
ونزول بيوروب احبار ناشنيده افاده سنه مشغول ايكن تاريخ
هجريه نك اوتوز اوج سالنده ارتحال دار بقا ايدوب بلدهٔ حمص ده
مترصد فاتحه ودعادرلر استطراد حبر كسر حا وسكون با ايله مداد — تحقيق لفظ حبر

معناسنه

معناسنه اولدیغی کبی عالم معناسنه دخی دلالت ایدر فتح ایله اطلاق اولندیغی کبی وابو اللیث وابن السکیت قوللری بنه فتح وکسر ایله حبر اهل کتاب اولان عالم مسلم وذمی یه اطلاق اولنور واهل معانی حبر شول عالمه دیرلر که کلامی تحبیر وحسن بیان ایله تحسین ایلر دیو تعریف ایدوب احبار اولاد هرون علیه السلامدن یهودا علماسنه خصوصیتنی التزام ایلمشلردر برروایتده حضرت کعب احبار ایله توصیف اولنمسی وجه محرردن مأخوذدر وروایت دیکرده احبار مداد معناسنه حبرك جمعی اولمغله توصیف مرقوم کثیر المداد دیمك کتابی چوق عالم دیمه دن کنایه در دیو بیانلری محرر اولدیغی اوزره قول اصح کعب الحبره مغایر اولور فلیتأمل * کفاف * قوت اوله جق مقداری رزق یعنی قوت لایموت اولوب غیردن طلب ایلمه دن مغنی اولان مأکول ومشروب معناسنه کسر کاف ایله استعمالی شایعدر عربیده فتح کاف ایله کفاف دن غلط اولوب فارسیده ضم ومد را وآخرده یای وحدت ایله روزی دیرلر حتی مظهر فیض جناب فیاض حضرت قاضی عیاض شفای شریفده فصل وامازهده صلی الله تعالی علیه وسلم دیو بیان ایلدیکی احادیثك اولنده محرر اللهم اجعل رزق آل محمد کفافا حدیث شریفده واقع کفاف دخی محرر اولدیغی صورتده فتح کاف ایله در * کل * صوایو کیلوب قالمش محل معروفك اسمی فارسیده ضم کاف عجمیه وواو معروفه ایله کول دن غلط اولوب عربیده فتح نون وسکون ها وآخرده با ایله نهی دیرلر کسر نون ایله اهل نجد لغتیدر * کل * اکثر اراضیده موجود معروف یاغلو چامورك اسمی کاف عربیه ایله مستعملدر فارسیده مطلقا چامور معناسنه کسر کاف فارسیه ایله گل دن غلط اولوب عربیده کسر ومد طا ایله طین رومی دیرلر فارسیده اسم خاصی فتح سین وسکون را ایله سرشوی در طین مرقومك اجودی قریم اطه سنده کفه نواحیسنده ظهورینه مبنی عربیده استعمالی کبی نسبت ایله دیار عزده کفه کلی دیرلر اجزادن معروف کل ارمنی دخی ارمنه نسبت

* کفاف *

* کل *

* کل *

* کلاج * اولنمغله کافی ینه فارسی اولدیغی مستور اولمیه * کلاج * یمورطه آقی ونشاادن طبخ ایلدکاری شئ مشهورك اسمی تشدید لام ایله مستعملدر فارسیده ضم کاف عجمیه وفتح وتخفیف لام ایله کلاجدن غلط اولوب سکون واو ایله کولاج دخی دیرلر عربیده اسم مخصوصندن جاشنی آله مدق

* کلخن * حمام وسائر محللرده آتش یاقدقلری خانه معروفه نك اسمی کاف عربیه ایله مستعملدر فارسیده ایکی جزءدن مرکب ضم کاف عجمیه ایله کلخندن غلط اولوب عربیده فتح همزه وتشدید وضم تا ایله اتون دیرلر ستیر اولمیه که کلخنك اصلی خن کلدر که فتح خاء معجمه وسکون نون ایله خن خانه وضم کاف فارسیه وسکون لام ایله کل اخکر یعنی آتش قوری معناسنه اولمغله معنای ترکیبی آتش قوری محلی دیمك اولور معنای علیتهنقلده مضاف الیهك تقدیمی ایله کلخن اولمشدر

* کلستان * کلستان * کلشن یعنی کالك معناسنه ضم لام ایله مستعمل اولوب کلستان کتابی بغایت زبانزددر فارسیده ایکی جزءدن مرکب سکون لام ایله کلستاندن غلط اولوب عربیده فتح را وسکون واو ایله روضه دیرلر جزء اولی ضم کاف فارسیه وسکون لام ایله کل عموما چچك معناسنه وخصوصا کل مشهور معناسنه وجزء ثانیسی کسر سین ومدتا ایله ستان ادات کثرت اولمغله کلی چوق محل دیمك اولور وترکیب مزجی ایله یعنی ضم کاف وکسر لام وسکون سین ایله کلستان دخی صحیح اولوب موارد استعمالاتده وزن وسجعه تبعیت اولنور

* کله بك * کله بك * اوزرینه ایپلك صاردقلری شئ معروفك اسمی فارسیده فتح کاف عربیه ایله کلابه دن غلط اولوب عربیده فتح واو وکسر ومد شین ایله وشیعه دیرلر

* کلیت * کلیت * دموردن وسائرنسنه لردن اعمال اولنان شئ معروفك اسمی فارسیده کسر همزه وسکون قاف ایله عموما اقلید وخصوصا اغاجدن اولانه فتح کاف عربیه ولام وسکون نون ایله کلند تسمیه اولنوب واخترهدخی کسر کاف عربیه ایله کلید اطلاق اولنمغله یا اصلارندن تحریف ویا اخترك اسمندن نقل اولنمش اوله عربیده اقلیده ضمتین ایله قفل واخترهکسر میم وسکون فا ایله مفتاح اطلاقی

معروفدر

تحقیق قول شعوری

معروفدر صاحب فرهنك شعوری مرحوم اسم حکیم و یا اسم کتاب اولان اقلیدسی ضم همزه ایله ضبط وقیدندن صکره اقلیدوس الحکمه دیو برحکیم و یابر کتاب اسمیدر کسر همزه ایله محرر اقلیددن مأخوذ حکمت کلیدی دیمك اولور بیانی تألیفنك کبرینه نظرا عدم احاطه یه حمل اولنور * کم * فتح کاف عربیه وسکون میم ایله شایع اولدیغی اوزره آز معناسنه استعمالی مجازدر عربیده معنای مرقومه دلالت ایدن فتح قاف ایله قلیل اولدیغی مشهوردر فارسیده کم محررك اصل مدلولی ابتدادن اکسك اولان نسنه اولوب مقابلی یعنی

فرق کم وکاست

ابتدادن زیاده اولانه کسر باء موحده وسکون یا ایله بیش دیرلر حتی ارتق واکسك معناسنه بیش وکم مشهوردر عربیده ابتدادن نقصان اولانه فتح واو وسکون کاف ایله وکس وابتدادن زیاده اولانه فتح کاف وسکون واو ایله کور دیرلر اما صکره دن کیده رك ناقص اولانه عربیده فتح حا وسکون واو ایله حور دیدکلری ادعیهٔ مأثوره دن نعوذ بالله من الحور بعد الکور ده فتی ظاهردر وکیده رك صکره دن ارتغه کسر همزه وسکون زا ایله ازدیاد دیرلر فارسیده صکره دن ارتغه فتح همزه وسکون فا ایله افزون واکسلمك ایله ناقص اولانه مد کاف عربیه ایله کاست دیرلر * کُم * اتلارك اغزینه اوردقلری

* کُم *

اویانك اسمی فارسیده لکامك مخفی مد کاف عجمیه ایله کام دن غلط اولوب لکام مرقومك معربی کسر لام ایله لجام در * کمانکره * تفنك

* کمانکره *

صورتنده اوجونده یای ربط اولنور چله محلی مشقوق ترابدن مصنوع حبه وکندو یه مخصوص قصیر تیر رمی اولنان آلت قدیمه تروکه نك اسمی فارسیده فتح کاف عربیه ومد میم وسکون نون وها وضم کاف فارسیه ایله کمانکهره دن غلط اولوب عربیده فتح قاف واضافت ایله قوس الجلاهق دیرلر * کمخا * نسیج مخصوص ایله طوقنمش قماش

* کمخا *

معروفك اسمی اکرچه غلطدن سالم لکن بعضی متفصلان زمانه نك صحیحی کمخاب دربو ادعای غیر صحیحلرینی تصحیحه خامه رفتار ایلدی حسین بن خلف تبریزی لغات صحیحة المعانیٔ فارسیه یی مشتمل

قاموس العجم اولان برهان قاطع نام مؤلفنده کسر کاف عربیه
وسکون میم ومد خاء معجمه ایله کمخا کمخابك مخففی اولوب ایکسنی
دخی قماش مرقومه اطلاقنی قید و بیان ایلمشدر غلط اولسه مستعمل
اولدیغی صورتده فتح کاف ده اولور امتعهٔ افرنجیه دن اولمغله عربیده
* کور * براعه یه برطرزه لباس اکسا ایده مدك * کور * ایقاد نار ایچون اعمال
اولنان شیٔ مشهورك اسمی چقمایده اشباع کسر ایچون یا ایله
کیور ردن غلط اولوب عربیده فتح فا ایله فحم وفارسیده کسر نون
* کمون * ومد کاف عجمیه ایله نکال دیرلر * کمون * رازیانه وحبة السوداء نبات
وتخملرینه شبیه شیٔ معروفك اسمی عربیده فتح کاف وتشدید وضم
میم ایله کمون دن غلط اولوب فارسیده کسر ومد زا ایله زیره دیرلر
کمون محرر یونانیده مد خاء معجمه ایله خامون دن تعریب اولندیغی
* کنج * کتب مفردات طبیه ده کورلمشدر * کنج * دفینه وخزینه
معناسنه کاف عربیه ایله کنج شایکان وکنج بادآور تعبیری شایعدر
فارسیده فتح کاف عجمیه وسکون نون ایله کنج دن غلط اولوب عربیده
تعریف کنز اعراب محرر ایله کنز دیرلر حدیث شریفده کل مال لایؤدی زکوته
فهو کنز ورودینه مبنی اکثر علما کنزی ظاهر ومدفون زکاتی ادا
اولنمیان مال ایله تفسیر ایدوب خلافی یعنی زکاتی ادا اولنان مدفون
وظاهر ماله کنز اطلاق اولنماز دیو التزام بیورمشلر اما بعضیلر زکاتی
ادا اولنسون اولنمسون ومدفون وظاهر درت بیك درهمی تجاوز
ایدن ماله کنز ومادوننه نفقه تخصیصنی بیان ایلمشلردر استطراد
تفصیل کنج شایکانی کنج شایکان ملوك ساسانیاندن التی بیك بوزسکسان ایکی سال
هبوطیسنده ملك اولوب حلوانده مشهور قصر شیرینی بنا ایدوب
نامنه خسرو شیرین نام کتاب تألیف اولنان خسرو پرویز بن هرمز
ابن مار الترجمه نوشروان لقب کسری نام شاه عجمك خزائن
عالیه سندن برینك اسمی اولدیغی وکنج مرقوم زمان شاهی خسرو
پرویزده عام رعایادن برشخص فلاحت ارض ایدر یکن ظهور
ایلدیکی معروفدر لکن اصلنده اختلاف اولنمغله بیانه مبادرت اولندی

ارباب

ارباب لغت بیانلری اوزره مدشین وسکون یا وفتح کاف فارسیه ایله شایکان زیاده معناسنه اولمغله کنجه اضافت ایله چوق خزینه دیمك اولور امامرحوم کمال پاشازاده حضرتلرینك تحقیقلری اوزره شای عوام ناس معناسنه اولوب کاف ونون ادات نسبتدن اولدقلری دوت تصحیحمز ذیلنده محرردر بناء علیه بولان کسنه یه نسبت اولنمشدر یعنی چفتجی خزینه سی دیمك اولور ومسفور شاه خسروپرویزك خزائن ثمانیه سنك اولی کنج عروس وثانیسی کنج باداورد وشاداورد دخی دیرلر ثالثی کنج دیبۀ خسروی رابعی کنج افراسیاب خامسی کنج سوخته سادسی کنج خضرا سابعی کنج بارکه وکنج کاو دخی دیرلر ثامنی محرر اولان کنج شایکاندر جمله سنك یکان یکان دور ودراز وجه تسمیه سی اولمغله طی اولندی مرویدر که خسروپرویزبش نادرۀ دوران وناشنیده آذان نسنه یه مالك اولمش که سلف وخلفدن بر پادشاهه میسر اولمش اولی مرقوم کنج باداورد درکه خسروشاه ملك قیصر رومه قصد عزیمتنده قیصر خوف ایدوب اجدادندن منتقل مالاعین رأت ولااذن سمعت اشیاء نفیسه ومالانهایه مال ایله برسفینه تحمیل وبرجزیره ده حفظ اولنمق ایچون ارسالنده تجری الریاح بمالا تشتهی السفن مصداقی کشتی مخالف هوا ایله طوغری مملکت خسروه واصل اولوب بوصورت ایله مالك اولمش ثانیسی دست افشاردر یعنی حکمانك ترتیب وایجادی برطوب التونی برصورتده نرم وملایم ایلمشلر که لادن کبی دستنده اوینایوب مراد ایلدیکی شکله قورایمش شئ مرقومه دست خوش دخی دیرلر ثالثی عاج یعنی فیل دیشندن بر پنجه یه مالك ایمش که برداهیه ظهورندن مقدم وبلاد سائره ده برحادثۀ کریهه وقوعنده اول پنجه درهم اولوب پیچ وتاب وعکسی یعنی مفرحات وجودنده منبسط اولوب حرکت ایدرایمش رابعی برپیاله یعنی برکاسه یه مالك ایمش که بردفعه املا اولندقده هرنه قدر نوش واستعمال اولنسه برقطره نقصان اولمازایمش خامسی برباربد یعنی خواننده یه مالك ایمش که اوج یوز التمش نوا

نادرۀ خمسه

يعني مقام واغازه وشعبه وتركيب ايجاد واختراعندن ماعدا حسن
منقبه صداسي انساني دكل وحوش وطيوري بيهوش ايدر ايمش منقبه
دفينه وكنج قصه‌لري كرارا مسموع اولمشدر ري شهرنده زهمن
نام خانه‌نك مالكي فقير الحال كمسنه واقعه سنده دمشق الشامده
برعظيم دفينه كورديكي آنده سياحتي اختيار ايدوب بعد قطع المراحل
شامه واصل اولور الغريب كالاعمى ولو كان بصيرا مصداقي
سركشته وحيران بازار شهري كشت وكذار ايدر ايكن اهل بلده‌دن
بر آدمه راست كلدكده درويش نه ارارسين سؤالنده رؤيامده شامده
بردفينه كوردم آني تفتيش ايده‌رم ديو جواب ويرر محلي معلوم دكميدر
ديدكده لا ايله جواب داد اولدقده شخص شامي دير كه بهي مجنون
درويش بن فرق سنه در واقعه‌مده كرارا مشاهده ايلدم شهر ري‌ده
زهمن نام خانه‌نك فلان وفلان محلنده شوصورتده بوشكلده بردفينه
كورمش ايكن اضغاث احلامه حمل ايله مقيد اولمه‌دم ديدكده درويش
تعبير مناميني فهم ايدوب دران ساعت عودت وخانه‌سنه وصولده
طبق تقرير شامي دفينهٔ عظيمه يه واصل ونائل اولمش العهدة
على الراوي وان وجد پادشاهاندن غيري اكثرناسه خرج وصرفي
* كوپ * بولمه‌سندن اصعب اولديغي قضايای مسلمه‌دندر * كوپ * ترابدن
اعمال اولنان صغير وكبير وقوبسز شيء معروفك اسمي اخفاي واو ايله
مستعملدر عربيده ضم ومد كاف ايله كوبدن غلط اولوب فارسيده
ضم خاء معجمه ايله خم ديرلر فرهنك شعوريده اظهار واو ايله كوپك
محرر اولمسي صحتنه دلالت ايلمديككندن ماعدا سائر فرهنكلرده
* كوپرو * عدم وجودينه مبني كوپ مرقومك مولد اولديغي اشكاردر * كوپرو
اوزرندن مرور وعبور ايچون على الماء بنا اولنان شيء معروفك اسمي
چغتاييده ترك كاف ايله كوپرك‌دن غلط اولوب عربيده كسر جيم
وسكون سين ويا فتح جيم ايله جسر وفارسيده ضم باي عجميه وسكون
* كوچ * لام ايله پل ديرلر * كوچ * برمحلدن آخر مكانه نقل معناسنه كوچمك
وكوچ ايتمك دخي تعبير اولنوب كاف فارسيه ايله شايعدر فارسيده

ضم

ضم کاف عربیه وواو معروفه ایله کوچ دن غلط اولوب عربیده
* کوچك *
فتح راو کسر ومد حاء مهمله ایله رحیل دیرلر * کوچك * کهتر یعنی کچی
معناسنه ضم جیم ایله مستعملدر فارسیده ضم کاف عربیه وفتح جیم
عجمیه وآخرده بنه کاف مرقوم ایله کوچك دن غلط اولوب عربیده
فتح صادو کسر ومد غین ایله صغیر دیرلر اصلی اوزره زبانزد انجق
حاجی بکتاش کوچکی ایله دوه کوچکی اولدیغی معلوم اولوب سائری
مطلب صغیر وکبیر وصغار وضخم
دخی بونلاره قیاس اولنور استطراد صغیر وکوچك معلوم اولدقده
مقابللری اولو یعنی بیوك معناسنه عربیده اعرابی ضدی کبی کبیر
وفارسیده ضم باوسکون زاو آخرده کاف عربیه ایله بزرك اطلاقی
معروفدر لکن هر نسنه نك ریزه سی یعنی اداق معناسنه عربیده ضم
صاد ایله صغار وفارسیده ضم خاء معجمه وسکون را ایله خرد دیرلر که
مشهور اولان خرده بو کلمه دن مشتق اسم فاعلدر بونلرك دخی ضد
ومقابلی یعنی اری معناسنه عربیده فتح ضاد وسکون خاء معجمتین ایله
* کورد *
ضخم وفارسیده فتح کاف عربیه ایله کلان دیرلر * کورد
اقصای بلاد اناطولیده کردستان دیو مشهور اماکنده ساکن
طائفهٔ معروفه نك اسمی عربی وفارسی مشترك اولان
تفصیل اصل ونسل اکراد
ضم کاف وسکون را ایله کرد دن غلطدر استطراد اصل
ونسللرنده اختلاف اولنمشدر صاحب قاموس فیروز آبادی روایتی
اوزره تصحیح کرده مزلفظ سیاذیلنده محرر مزیقیانك اوغلو
کرد نسلندن منشعب اولمشلر یعنی جدلری کرد بن عمر مزیقیا ابن عامر
ابن ماء السمادر روایت اخرده درفش کاویانی ذیلنده تفصیل اولنان
مؤکلان دماغ شاهزاده لرك ازاد کرده لری زن وشوهر طرد
وتبعید اولنانلر بیابانده بری برلرینه زنا ایده رك حاصل اولان اولاده
کرد وجمعنه اکراد دیمشلر وروایت دیکرده حضرت سلیمان
علی نبینا وعلیه السلام حضرتلری ربع مسکونده موجود جمیع ناسك
دخترلرینی نزد دولتلرینه جلب بیوروب قابل خدمت اولنلری ابقا
وماعدایی کاردر یاده اتخاذ بیوردقلری قلاعه اجلا بیوررلرایمش

هیجان شهوات نفسانیه لری وقتنده شیاطین رجال صورتنده کلوب
مجامعت ایتمکله ظهور ایدن اولادلری کالجراد اطرافیه منتشر
وهمجوارلربنه اذایه مباد رتلرنده حضرت سلیمان صلوات الله تعالی
علی نبینا وعلیه جنابلرینه شکایتلرنده اطرد وهم معناسنه اکرد وهم
بیورمه‌لرندن نام قالمش العهدة علیهم طبیعت جبلیه‌لری تفصیله
محتاج دکلدر ع مرا معذور میداری که آدم نیستم کردم
مصراعندن معلوم اولور * کوره‌مز * اکثرشهر یلریمزك معلومی
اولمیان شوبان آشنك اسمی فارسیده ایکی جزءدن مرکب
کوره ماستدن غلطدر اهالئ قراوشوبانان بینلرنده معروف طعام
اولوب بکی صاغلمش سودی یوغورده قارشدوروب اکل ایدرلر
عربیده اسم مخصوصی ایله ذوق لنمه مدك اسم محررك جزء اولی
کوره ضم کاف فارسیه وواو معروفه وفتح را ایله ایام معلومه‌ده بازار
طوران قریه وجزء ثانیسی ماست فتح میم وسکون سین ایله یوغوت
معنالربنه اولمغله مفاد ترکیب جمعیت کونلرنده یوغردن اتخاذ اولنان
طعام دیمك اولور کوره ماست امثالی قبه ترکی دیو استقال اولنان
الفاظك اکثری فح فارسی اولدیغی کتب لغات فرس تتبعمزده
مصادف لحاظهٔ فقیر اولدی بعضیلری بلا تحریف وبعضیلری
دخی لفظ محرر کبی اهالئ بلده مز بینلرنده جاری اولیوب اهالی
قرا لسانلری اولمغله ترك اولندی * کوسله * جلد بقردن برسنه
کرج ایله تربیه اولنوب اکثری ایاغه لبس اولنان نسنه‌لرك تحتنه
وضع ایلدکلری شئ معروفك اسمی فارسیده ایکی جزءدن
مرکب کوساله‌دن غلط اولوب عربیسی فتح همزه وکسر ومد
سین ایله افسیق البقر اولور کوساله‌نك جزء اولی کو ضم کاف
فارسیه وواو مجهوله ایله اوکوز معناسنه کاو مخففی وساله هاء
اختصاص الحاقی ایله بریللق دیمك اولور عن اصل پوست کوساله
اولوب شیوعنه مبنی پوست حذف اولنمشدر ستیر اولمیه که
فرهنکلرده محرر بریللق بوزاغو معناسنه ضم کاف فارسیه وواو

* کوره‌مز *
* کوسله *

مجهوله

مجهوله ایله کوساله کاوساله دن مخففدر کلامـلری نابجـا اولمق منفهمدر زیرا کوساله ده واقع لفظ کو کاو مخففی اولمیوب صغیر یعنی کوجك معناسنه دلالت ایدن ضم کاف فارسیه واماله ایله کواولدیغنه شاهد دوه وفیل وسائر حیواناتك باورولرینه تسمیه سندن بشقه مجازا بی دماغ اولان دلی قانلو یه اطلاقنی دخی مدققین ارباب لغت قید وبیان ایلمشلر * کوسه * لحیه سی قلیل ودر دندانی یکرمی سکز شخصك اسمی اخفای واو ایله مستعملدر فارسیده ضم ومد کاف عربیه ایله کوسه دن غلط اولوب عربیده فتح کاف وسین وسکون واو ایله کوسج دیرلر کوسج اوالمرك تیشلری یکرمی سکز اولدیغی دیش تصحیحی ذیلنده مفصلا بیان اولنمشدر * کوش * بعضی حیواناتك اکل ایلدیکی علفی حوصله سندن اخراج وتکرار چکندیکی شیئك اسمی فارسیده فتح کاف عجمیه وکسر واو وسکون شین ایله کوشت دن غلط اولوب عربیده کسر جیم وتشدید وفتح را ایله جره دیرلر لکن صاحب قاموس فتح جیمه دخی جواز کوستروب ویفتح دیو قید ایلمشدر * کوشتره * نجارلر تخته کارینی هموار ایلدکلری آلت مشهوره نك اسمی فارسیده ضم کاف عربیه وسکون شین وفتح تا ورا ایله کشتره دن غلط اولوب عربیده فصحتنه ظفریاب اولهمدق مولدا فتح میم وطا وسکون صاد ایله مصطرون دیرلر * کوشه * خانه وغیریده موجود بوجاغك اسمی کاف عربیه ایله مستعملدر فارسیده ضم کاف عجمیه ایله کوشه دن غلط اولوب عربیده مدزا و کسر واو ایله زاویه دیرلر کوش ضم کاف فارسیه ایله قولاق معناسنه معروف خانه وغیرك زاویه سنی دخی تشبیه ایدوب آخرینه مشابهت جهتندن اولان مناسبتی اظهـار ایچون ها الحاق اولنمشدر * کوکیر * کفچه شکلنده دلکلو طباخانك کوپوك الملق ایچون استعمال ایلدکاری شیئ معروفك اسمی فارسیده ایکی جزء دن مرکب کفکیردن غلط اولوب عربیده کسر میم وسکون طا وفتح فا وحا ایله مطفحه دیرلر ترکیب مرقومك جزء اولی فتح کاف عربیه ایله کف کوپوك معناسنه وکسر

تحقیق لفظ کو بمعنی صغیر

* کوسه *

* کوش *

* کوشتره *

* کوشه *

ومد كاف فارسيه ايله كير كرفتن لفظندن صيغهٔ امر ووصف
تركيبي اولمغله معناى تركيبيسى كوپك طوتيجى ديمك اولور
* كوپچه * كوليچه * اريمش بعده مدور دوكلمش سيم معناسنه استعمالى
معروفدر فارسيده ضم كاف عربيه وكسر ومد لام وفتح جيم فارسيه ايله
كليچه‌دن غلط اولوب عربيده فتح سين وكسر ومد با ايله سبيكه
* كونك * ديرلر * كونك * صو يوللرينه فرش اولنان ترابدن معمول ومطبوخ
شيء معروفك اسمى كاف عربيه ايله مستعملدر فارسيده ضم كاف عجميه
وسكون نون وكذلك كاف فارسيه ايله كنك دن غلط اولوب عربيده
فتح قاف وتخفيف ومد نون ايله قنات ديرلر جمعى فتحتين ايله قنوات
اولديغى مشهور لكن ضم قاف وكسر نون وتشديد يا ايله قنى وكسر
* كهانت * قاف ومد الف ايله قناء دخى جمعلنور * كهانت * كاهن اولمق
يعنى غيبدن خبر ويرمك حرفتنك اسمى فتح كاف عربيه ايله مستعملدر
عربيده كسر كاف ايله كهانت دن غلط اولوب فارسيده اسم مخصوصى
* كهربار * استخراج ايده مدك * كهربار * انواع نسنه‌لر اعمال اولنان شيء
مشهورك اسمى فارسيده ايكى جزءدن مركب حذف راء ثانيه ايله
كهربادن غلط اولوب لفظا ومعنى بلا تغيير تعريب اولنديغى كتب
مفردات طبدن داود انطاكينك تذكره سنده محرردر فتح كاف عربيه
واظهار ها ايله كه صمان وضم را ايله ربا قاپق معناسنه ربودندن
امر حاضر اولمغله معناى تركيبيسى صمان قاپيجى ديمك اولور تكون
تحقيق ظهور وانجماد كهربار وانجماد وظهورنده اختلافات كثيره دركاردر متقدمين قوللرى
اوزره دريا كنارنده نابت فتح حاء وسكون واو ايله حور تعبير اولنان
شجرك صمغى اولوب دريايه سقوط وتحريك امواج ايله منعقد اولور
ايمش ويا بعضى اجزادن طبخ وعقد ايله كهربا اولور ايمش بو قول
قبول سمعه اقربدر زيرا زمانمزده نو ايجاد عملى قسمى هرنه قدر ردى
ايسه ده مشابهت ظاهر اولوب حيل افرنجيه ايله صورت كسب
ايلمسى غير بعيددر كه قديمده جلب ايلدكلرى جمله آتشى وبغايت
الجق اولوب فى زماننا دردست اولان لطيف وبياض وخطائى

تعبیر اولنسان نوعنك قد بمده عدم وجودی عملی اولمسنی تأیید ایدر
ویادوم تعبیراولنان شجرك صمغی اولوب مغرب وطرابلس دریالری
سواحلنده بولنور ایمش مغرب جزیره لرنده برچشمه اولوب ایدن
در بایه سیلانی ایله منعقد اولور ایمش ومحمدبن ذکریا ومن تابعه
ذهابلری سندروس ایله کهربا شیٔ واحد اولور لکن غیری اولدیغی
آشکاردر جمع رساله دن چندسال مقدم کهربا تجارلرندن برشخص
عاقله ملاقات واصل ظهور کهربادن سؤالمزده نمجه واسوج
حدودلرنده واقع برعظیم کولدن شدت هوا ایله امواج کناره آتوب
اهالیسی جمع ایدرلر وبعضا اطراف آبی حفر ایله موج دریاجه دن
مستوراولنلری اخراج ایدرلر وکناردن اخراج ایلدکلری برزمان
تحت الارض تربیه اولمغله اعلا اولوب اول دیارلرده قره تاشی
وبودیارده خطائی تعبیراولنور وروی آیده بولنانه دکرتاشی
دیرلر که لیمونی وآتشی قسملر یدر کنه وحقیقتنی اول حوالیده کرارا
تفتیش وسؤالمزده اصلنه واصل براحد بولنمدق دیو تقریرایلمش
ایدی جواب تاجرمرقوم تسلیم اولنور ایسه عملی اولدیغندن قطع
النظر قدیم اولنلر جانب مغربدن مجلوب اولمغله جمله سی آتشی وردی
ونو ظهورلری طرف افرنجدن کلمك ایله نوع آخر اولوب بیاض
وصافی ولطیف اولور توجیهی ممکندر شعرای رومك ارجمندی
عزمی زاده حالتی افندی مرحومك رباعیٔ بی بدلی مناسب حال ومحل
اولمغله قید اولندی رباعی اقبالمی سایهٔ همادن بلم ادباریمی
جانب سمادن بلم ربط دل ایدوب مسبب الاسبابه بن جزبهٔ کاهی
کهربادن بلم * کیت وکیت * فتح کافین وتائین وسکون یائین ایله
شویله وشویله معناسنه دلالتی معروف اما صاحب قاموس ویکسر
آخرهما دیو لغت اولدیغنی بیان ایلمشدر لکن مقامات صاحبی ابو محمد
حریری وکلیات مؤلفی ابوالبقاء الکفوی التزاملری اوزره کیت
وکیت افعال واحوالدن کنایه حکایت اولنوب ذیت وذیت اقوال
ومقالدن کنایه حکایت اولندقلری فرق وتمییز اولنمشدر لکن سائر

* کیت وکیت *

ارباب لغتك بلافرق ايرادلرينه سبب مشار اليهمانك تمسك اولدقلرى انجق ثعلب ذهابى اولوب جمهورك سندلرى خليل وسيبويه يه متصل اولمغله امام واحدك قولندن امامين ذهابى اقوى اوله جغى محتاج بيان دكلدر يعنى بونده غلط حريرى وابو البقا قوللرينه بناء قال فلان ذيت وذيت ديه جك محلده قال فلان كيت وكيت ديمه دن اولوب عند الجمهور غلطدن سالم اوله جغى ستبرد كلدر ومحرر اولان لفظ كيت نك فى الاصل ناسى ها اولمغله لام الفعلى حذف اولنوب اندن بدل بنتك تاسى كبى تاء تأنيث كلمشدر يعنى حالت وقف ووصلده تاثابته اولور استطراد اسماء اشارتدن عد اولنان كذا وكذا دخى عدد

تحقيق لفظ ومعناى كذا

ومقدارشيدن كنايه اولديغى مشهور لكن اصلى ذا اولوب حروف جاره دن تشبيه ايچون اولان كافك دخولى ايله كذا اولمغله ذادن معناى اصلى اشارت وكافدن كذالك تشبيه منخلع اولديغى كذا ايله برشئ اشارت وتشبيه اولنميوب انجق عدد مادن كنايه اولنسندن مسلبان اولور ولفظ ذاكاف ايله مجرور اولوب امتزاجلرندن جزء واحد كبى اولمغله حبذ الفظنه مناسبتدن علامت تأنيث لحوقى ايله حبذة هند ديمديكى كبى عندى كذه وكذة جارية دخى ديمز يعنى ذكور واناثه اصللرى اوزره اطلاق اولنورلر حبذا زيد وحبذا هند وعندى كذا او كذا عبد وعندى كذا او كذا جارية كبى ولفظ كذا خاصة مفرد ومعطوف اولوب تركيبى حفظ اولنميه رق عددك غيريدن كنايه اولور ومعطوفه اوله رق مفرد ومركب اولمقلغى حفظ اولنماز ايسه عددن كنايه اولور مسئله برآدم مبهما بو شخصه شوقدر اقچه

مسئله شرعيه اقرار دين

ديمدر ديه جك محلده اداى عربيه ايله له على كذا درهما ديوب درهمى منصوب سويله سه بكرمى اقچه لازم كاور زيرا عند العرب مفرد منصوب مميز اقل عددى بكرمبدر بوكا قياس امام همام ابو حنيفة النعمان حضرتلرى اكر درهمى مجرور سويلرايسه براقچه لازم كلور ديو افتا بيورمشلردر واكر مضموم سويليوب بدرهم دخى ديسه بوز اقچه لازم كلور هر نه قدر حروف جاره دن با داخل ايسه ده

واكر كذا وكذا درهمـا ديسه اون براقچه حكم اولنور زيرا مفرد منصوب ايله مفسر اولان عدد مركب اون بردر وامام مشار اليه رحمه الله عليه بيورمشلركه عطف ايله كذا وكذا ديسه يكرمی بر اقچه لازم كلور زيرا تميز مفرد منصوب ايله عطف اولنان عددك اولی يكرمی بردر مسائل محرره نك تفصيل وصور عديده سنی اراده ايدنلر مفصلات كتب فقهيه يه مراجعت بيورسونلر * كبسو * خصوصا اوموز اوزرينه دوشن وعموما باشده بتن قيل معناسنه فتح كاف ايله مستعملدر فارسيده كسر كاف عجميه وسكون يا وضم سين ايله كيسودن غلط اولوب عربيده اوله فتحتين ايله شعفه وثانيه اكرادنی تجاوز ايدوب اشاغی ايندايسه ضم جيم ايله جمه وقولاغه دك نازل اولانه فتح واو ايله وفره ديرلر * كيف حالك * حالك نيجه در معناسنه فتح لام ايله ومستعملدر حتی بيت مشهور بيت بدر با كر فتد عكس بلالك بماهی كاو كويد كيف حالك قافيه سندن فتی ظاهردر عربيده كيف فتح اوزره مبنی اسم وظرف ايله يعنی علی ای حال ديمكله مأول خبر مقدم ومابعدنده واقع حالك ينه اسم مفرد اولمغله ابتدا اوزره لامك رفعی ايله كيف حالك دن غلط اولوب فارسيسی حال توچيست اولور وجه محرر اوزره كيف فتح اوزره مبنی اسم اولديغی حرف جر دخولی ايله علی كيف تبيع اطلاقندن استدلال اولنمشدر استطراد فتح با ولام ثانی ومد اول ايله بلالك ومرادفی اعراب محرر ايله بلارك يا‌عی لوق دمرنی وخنجر ونيزه وقلج دموری وجوهردار اعلا سيف وياكز جوهر تيغ وبغـايت كسكين قلج معنالرينه در بيت مار البيانی الشيخ نظـامی مرحوم خسروك تيغی وصفنده انشا وانشاد ايدوب مصرع اولی ع بدريا چون كشد تيغ بلالك وع چو بدريا زند برق بلالك كورلمشدر هر قنقی سی ايسه بيان اولنديغی اوزره هرحالده بلالك مفتوح اللام اولمه سندن حالك دخی فتح لام ايله اوله جغی آشكاردر مآل بيت معلوم غايت مبالغهٔ شاعريه دن كويا خسرو روی دريايه سل سيف

* كبسو *

* كيف حالك

تحقيق بيت مشهور الشيخ نظامی

ايلدكنده كرهٔ ارضى حامل كاوه تا نبردن راكب اولديغى سمكه بن
مجروح اولدم سنك حالك نيجه ديو سؤال ايلمش لطيفه ظرفاى
زمانه سى قائل بيت نظاميدن اعراب حالكدن استفسارلرنده غلط
اولديغى بيلوب توجيهه عديم الاقتدار اولديغندن بعى ياران بزم ايله
بهر آن انس والفت ايدن كاوان مسائل نحودن اغماض عين ايلمشلر
ايكن بدى قات برالتنده اولان بقرا عرابه نه كو ايله بقرديمك
* كبله * مغالطه سى ايله دفع مجلس ايلمش * كبله * غله اولچدكلرى شى
مشهورك اسمى عربيده فتح كاف وسكون يا ايله كيلدن غلط اولوب
فارسيده فتح لام وسكون يا وآخرده كاف عربيه ايله لبك ديرلر

* حرف اللام *

* لباده * لباده * خرقه شكلنده پنبه ايله خياطه اولنان ثوب معروفك اسمى كسر
لام ايله مستعملدر عربيده ضم لام وفارسيده فتح مرقوم ايله كپنك
تعبير اولنان يغمورلق معناسنه دال لباده دن غلط اولوب لسان تركى يه
نقلده ثوب مرقومه تخصيص ايلمشلر اوله ويا لسان دريده جامهٔ
قاضى تعبير اولنان فراجه شكلنده ثوبك اسمى لباچه دن غلط اوله
* لبس * لبس * كيلن نسنه معناسنه ضم لام ايله ما احسن لبس الفرس استعمالى
شايعدر عربيده كسر لام وسكون با ايله لبس دن غلط اولوب
فارسيده مد جيم ايله جامه ديرلر اما ضم لام وسكون با ايله لبس كيمك
معناسنه اولمغله فارسيده ضم باى عجميه وواو معروفه ايله پوشيدن
ديرلر خفى اولميه كه لباس تقواى ايمان وحيا وستر عورت وغليظ
* لعل مركب * وخشن وقصير ثوب ايله تفسير ايلمشلردر * لعل مركب * سر سخنلرى
تفريق ايچون استعمال اولنان قرمزى مركبك اسمى فارسيده
ايكى جزءدن مركب مد لام ايله لال مركب دن غلط اولوب
عربيده كسر حا وسكون با ايله حبر احمر ديرلر مد لام ايله لال قرمزى
معناسنه دلالت ايتمكله معناى تركيبيسى دخى ظاهردر اكر احجار
معروفه دن قرمزى طاشه نسبت ايله لعلى مركب اطلاق اولنور
* لعوق * ايسه غلطدن سالم اوله جغى آشكاردر * لعوق * قبوعسل قوامنده

طبخ ویلانمغله اکل اولنان شبثك اسمی ضم لام ایله مستعملدر عربیده
فتح لام ایله لعوق دن غلط اولوب فارسیده مدکاف عربیه وکسر
ومد جیم فارسیه واخرده بنه کاف تازیه ایله کاچیك دیرلر استطراد
لسان عربیده دواوعلاج اولنان نسنه‌لردن فعول وزننده واقع اولنلر
فتح اول ایله قرائت اولنمه‌سی قواعد کلیه دندر محررلعوق وجسم
انسانده یاره والکه‌لری غسل ایچون اولان دوایه غسول وحرف
سین‌ده مذکور سفوف وامثاللری کبی * لغم * زیرزمین‌ده
اولان سوراخ راهك اسمی فارسیده فتح نون وسکون غین معجمه ایله
نغم دن غلط اولوب عربیده فتح نون ایله نقب دیرلر تحت الارض
طریق مرقومی ایجاد ودروننه باروت وضعی ایله اوقات محاربه‌ده
خصمی دفعه مباشر اولنلره وسائر نعم جیلره عربیده فتح نون
وتشدید قاف ایله نقاب وفارسیده ضم کاف عربیه ومد میم ایله کماسه
دیرلر * لله * اتباع وخدامدن اولاد خدمتنه مأمور شخصك اسمی
فارسیده خادم خواجه سرا وبنده کانك امکدار واختیاری معناسنه
مدلامین ایله لالادن غلط اولوب عربیده علی العموم مدخاء معجمه ایله
خادم دیرلر * لوخش الله * تحسین وآفرین مقامنده الله تعالی وحشت
ویرمسون وایراق ایلمسون معنالرینه مستعمل ترکیب مشهور عربیده
لااوحش الله دن مخفف اولوب لسان فارسیده دخی بعینه مستعمل
اولدیغی معلومدر قواعده تطبیق ایله تحقیق وحش فعل ماضی
بالکز قالدی معناسنه وافعاله نقل ایله اوحش اولور اولنه لاء نافیه
الحاقی ایله لااوحش اولوب لفظهٔ جلال فاعلی ومفعولی محذوف
منك اولمغله معنای ترکیبیسی حضرت انیس مضطرین سنی یالکز
قومدسین دیمك اولور تحسین وشاباش معنالری التزامی اولدیغی
آشکاردر * لوفرچکی * درون آبده نابت زهر معروفك اسمی
عربیده کسر نون وسکون با ایله نیلوفردن غلط اولوب فارسیده اعراب
مرقوم ایله نیلوپر دیرلر حکم سبحانیه دن وقت کشاد نیلوفرده قنادلی
صغیر برحیوان مخلوق اولوب رزقی نورمرقوم دروننده موجود ذرات

مطلب علاج ودوا فی وزن فعول

* لغم *

* لله *

* لوخش الله *

* لوفرچکی *

اولمغله روى آبده طيران ايدوب وقت جزرده غرق وهلاكى
فراموش ووسط نيلوفره وصول ايله اكل ايدرايكن بعضا غروب
آفتابه تصادف ايتدكده نيلوفر قپانمغله اول كيجه درون غنچه‌ده محبوس
اولوراعش فاعتبروا يا اولى الابصار سدرمق ايده‌جك لقمهٔ واحده
ايچون مبتلا اولديغى محن ومشاق كثيره دويبهٔ محرره نك حالندن
ابتردر * لوفرصويى * محروسهٔ بروسه وراسنده جبل راهبدن نبع لوفرصويى *
ولمدهٔ مرقومه جوارندن سيلان ايدن نهر كبيرك اسمى مخترعات
اهل رومدن قنطره سنه نسبت ايله نيلوفردن غلط اولديغى قصهٔ
برحصهٔ اتى البياندن منفهم اولور تاج التواريخده بويله كشيدهٔ سمط
تحرير بردركه تكفور يار حصار ملعون بدكردار دخترينى بيله جك
تكفورينك حرامزاده سنه حليله اولمغله زناربند ميان معاهده اولوب
آلاى ترسايى ترتيب وكروه كفرهٔ دوزخ زيب جوار بروسه‌دن كذران
ايكن سلطان ارخان شجاعت عنوان برمقدار مبارزان بهادر
نژادان ايله قضاى ناكهانى كبى دوچار اولملرى ايله جيش ضلالت
انديشى لحظهٔ واحده‌ده پامال سم سمند خراب ايتمكله اول دختر نازنده
خرامى كلكون سوار تسخير ايدوب بجله كاه نشاط افزالرينه
كتورمشلر دخترينك اخترك نام لسان روميده نلوفر اولمغله نيلوفر
تسميه بيوروب همچو شراب نيلوفرى دفع تشنكىء جنابلرينه
كره بندرشتهٔ عقد بيورملرى ايله اول درج پاكدن درهٔ وجود غازى
خداوندكار وسليمان پاشا پيرايه فكن ساحهٔ ظهور اولمشلر بعده
اول عفيفهٔ نظيفه طالب ميرات اولدقده حوالىٔ بروسه دن جريان
ايدن نهر كبيرك اوزينه برجسر استوار بنا ايتمكله پل وآب واول
نهر ايله مجلوب حطب مشار اليهايه نسبت ايله الى الان شهرتلرى جاريدر
نيلوفر مزبوره يدى يوز طقسان طقوز سالنده روبراه دار العدم
اولوب زوج اكرملرى سلطان ارخان تربه لرنده جا نشين در
الشئ بالشئ يذكر بعضى صحيفهٔ تواريخده نوشتهٔ خامهٔ تاريخ
نويساندركه بودولت عليهٔ عثمانيه حماها الله تعالى فى وقاية الرحمانيه‌دن

قصهٔ برحصهٔ
سلطان اول
جيش يغزون
البحر فى دولت
آل عثمان

اول جیش یغزون البحر قد اوجبوا لانفسهم الجنة حدیث شریفنه ماصدق
اولمق امنیه سی ایله سلیمان پاشا ابن سلطان ارخان جنابلری تسخیر ممالك
رومه تشمیر ساعد جهاد ایدوب پدر بزرکوارلرندن بعد الاستیذان اول
جانبه سوق مطیهٔ اهتمام ایدوب جند سپاه نصرت پناه ایله داخل خطه
ایدنجك اولدقلرنده نزهتخانه بلقبس که تماشاکاه نامی ایله مشهور قصر
دل نشین حضرت سلیمان علیه السلام در مرآت عجیبه نمای تماشا یان
اولدقده هربری انکشت کزیدهٔ حیرت اوله رق سفاین ایله بحراجی
عبور وصوب مقصوده وصول میسر اولوب مدت یسیرده نیجه قلاع
کافری اسامی عنایت حضرت واهب الامال ایله ضمیمهٔ دیار الاسلام
ایدوب بولایر نام قصبه یی بعد الفتح مفطور جبلیه واخلاق حسنهٔ
خلقیه لری ثمره سی احداث خیرات ومبراته مباشرت واول قریه ده
بر مسجد عالی بنا وختام اثناسنده مشار الیه رحمة الله علیه سمند آتش
عنانلرین صید وشکار نیتنه کشیدهٔ اطراف واکناف ایدرایکن سم پای
اسبلری شکاف زمینه کذار ایتمکله روح پرفتوحلری جلوه کاه بقا اولوب
محمیهٔ ادرنه جوارنده قصبهٔ مرقومهٔ بولایرده اثردست خیراتلری اولان
مسجد شریف مقابله سنده متواری غیابت الجب عدم اولمشلردر
نظم انس وجن امر یکه رام اولسه سلیمان مانند جمله درنی بخش
اینسه سکاقلزم هفت کیرسه هر لحظه ده کنجینه که مال قارون موزکك
کبکبی در اولسه لباسك زربفت صق بن الدنمه غرور اثمه بقاسی
یوقدر بوفنا ملکینده هرنه که وار آمد ورفت الی الان مزار جامع
الانوارلری اول حوالیده مستجاب الدعوه عد اولنان اماکن متبرکه دندر
انعم الله تعالی علیه واحسن الی والده والیه * لوك بویه * کچی دریسی * لوك بویه *
وسائر نسنه لر صبغ ایلدکاری تراب سرخ وروایت اخرا ده صمغ معروفك
اسمی عربیده فتح لام وتشدید کاف ایله لك دن غلط اولوب فارسیده
مد لام وکاف عربیه ایله لاك دیرلر وقیوجی وبچاقجیلرك الصاق ایچون
استعمال ایلدکاری شئ معروفه دخی عربی وفارسیده بنه وجه محرر
اوزره اطلاق اولنور طریق عملی لك هرنه ایسه برمقدار اشنان طریق عمل لك

اخضری برکون وبر کیجه درون آبده ترکدن صکره الك اضافه اولندقده
صاف وثقلتی تفریق ایدر اول آب نار خفیفده طبخ اولندقده تکرار صاف
ودردی فرق اولمغله صافی سی بویه وثقلی اشیا یاپشدره جق نسنه اولور
* لوله * لوله * سد جریان آب وحین احتیاجده استعمال ایچون اعمال اولنان
شیٔ معروفك اسمی اخفای واوایله مستعملدر فارسیده ابریق وامثالی
نسنه لرده موجود امزك معناسنه ضم لام وواو معروفه ایله لوله دن
غلط اولوب معنای مطلوبه عربیده ضم قاف وتشدید ومد صاد ایله
* له * قصابه وفارسیده مد نون وکسر با ایله نابر ونایره دیرلر * له * ممالك
اسلامیهٔ روم ایلینك جانب شمالنده کائن اراضیٔ مشهوره ده واقع
بلده نك اسمی فتح لام ایله مستعملدر فارسیده کسر لام واظهار ها ایله
له دن غلط اولوب عربیده اسم مخصوصنه ظفریاب اوله مدق
اول اماکنده ساکن اهالیه لهلو تعبیری دخی معروفدر کورهٔ مرقومه نك
جانب جنوبیسنده بوجاق تاتاری وبغدان اراضیسنی طورله نهری
قطع ایدوب طرف غربیسنی بعضا الامان تعبیر اولنان نمچه اراضیسی
وبعضا بحر بالطق وجانب شمالیسی مسقولو اراضیسی وطرف
* لهملك * شرقیسی اورطشره سی ایله محدوددر * لهملك * سیم ونحاس
وامثاللری معادندن مصنوع آوانینك مکسورلرینی قلای ایله
یاپشدرمه نك اسمی عربیده هاء هوز یرینه حاء حطی ایله لحم لمك دن
غلط اولمسی قاموسك لحم کنصر الفضة الصایغ لامها عباره سندن
مستبان اولوب فارسیده فتح کاف عربیه وسکون با ومد دال وادات
* لیلك * صناعت ایله کبداکردن دیرلر * لیلك * طویل المنقار والرجلین طیر
مشهورك اسمی عربی وفارسی مشترك اولان بلامین فتح لامین ایله
لقلق دن غلطدر لکن فیروز آبادی قاموسده مد لام ثانی ایله لقلاق
* لیمون * افصح اولدیغنی بیان ایلمشدر * لیمون * مشهور حامض میوه نك
اسمی کسر ومد لام ایله مستعملدر کتب مفردات طبیه ده فتح لام وسکون
یا ایله لیمون اسان سر یانیده بنه فتح لام ایله لیمودن معرب اولدیغی محرر
اولوب فارسیده کسر لام ایله لیمو دیرلر زیادهٔ نون ایله تعریب وکسر

لام ایله

* لگن *
لام ایله تجمیم اولنمسی منفهمدر * لگن * تطهیر دست وسائرنسنه‌لر
ایچون استعمال اولنان اوانی معروفه‌نك اسمی فارسیده فتح لام وكاف
عربیه ایله لكن دن غلط اولدیغی مشهوردر لكن لكن مرقوم برقاج
معنایه دلالت ایدر انجق ادات الفضلا نام مؤلفده مقید كاری بوكسك
طبقدن مستعار اولمسی ملایم اولوب عربیده وعاء مرقومه فتح طا
تحقیق كلمه طست
وسكون سین مهمله ایله بی طی لغتی اوزره طست دیرلر اما مشهوری
فتح طا وتشدید سین ایله طس در لفظ مرقومده دفع ثقلت
ایچون سینك بری تایه قلب اولنمشدر كلمه‌یی اصلنه ردایدن
جمع وتصغیر اولنمغله طست مذكوره جمعنده طساس وتصغیرنده
طسیس دیرلر تفصیل محرردن صكره علی ماهو المشهور شین
معجمه ایله طشتك دخی غلط اولدیغی محتاج بیان دكلدر

❋ حرف المیم ❋

* مأیوس *
مأیوس * منقطع الرجاء والامل ومحروم یعنی برنسنه امید ایلمك
معناسنه تقدیم همزه ایله مستعملدر عربیده فتح میم وسكون یاو تأخیر
همزه ایله میئوس دن غلط اولوب فارسیده فتح نون وسكون
واو ایله نومید دیرلر خفی اولمیه كه باب رابعدن مصدری یأسا
* مار *
كلمه‌سی اسم مفعولی میئوس اوله‌جغی آشكاردر * مار * صحیح المزاج
یعنی تندرست معناسنه بیمارده واقع بی ادات نفی قیاسی ایله ضداددن
اولەرق مار و بیمار استعمالی كورلمشدر فارسیده احد هما آخرك
مرادفی اولوب عربیده اسم اشهری فتح میم ایله مریض در كه لسان
تركیده صیرو دیرلر متبر اولیه كه فارسیده خسته‌نك اسم خاصی
مدمیم ایله مار اولوب بیمار مرقومك جزء اولی توقع شرده مستعمل
قورقو معناسنه بیم وجزء اخیری كتور یجی معناسنه آوردن دن فعل
امر اولمغله معنای تركیبی‌سی حفظنا الله تعالی وایاكم حالت ضعف
* ماضی *
بدنده قورقو كتوردیمكی افاده ایدر * ماضی * میشه اغاجنه
شبیه بعضی بلادده نابت برنسنه بلوطه وبرنسنه شیء مرقومه حامل
اولان شجرك جوز بوایه مشابه ثمر معروفنك اسمی فارسیده مدمیم

وضم ومدرا ايله مازودن غلط اولوب عربيده فتح عين وسكون فا ايله
* ماخ * عفص ديرلر * ماخ * طوزاواولان نسنه معناسنه ماء مالح وسمك مالح
وامثاللرى ذبانزد در عربيده مطلقا طوزلو معناسنه ضمتين ايله
ملوحت اطلاق اولنوب اتساع لغته مبنى آبه باب خامس دن فتحتين ايله
ملح الماء بملح ملوحة تعبيرلرى كبى باب اول دن ملوحا دخى اطلاق
اولنور اما صاحب قاموس ذهابى اوزره مايه فتح اولين ايله مليح
واملح مخصوص اولوب سمكه فتحات ثلاثه ايله ملحه تعبير اولنوب
فارسيده عموما طوزلو نسنه‌لره ضم شين وواو مجهوله ايله شور ديرلر
خنى اولميه كه مستعمل اولان لفظ مالح طوزلو اولان نباته اطلاق
* مالخوليا * اولنور * مالخوليا * خلط سودانك ازدياد وفسادندن ظهور ايدن
علت مشهوره‌نك اسمى عربيده مالى خوليادن تخفيف ايله بروجه
محرر مستعمل اولوب فارسيده اكرچه لفظ مرقوم كثير الاستعمالدر
لكن فتح دريده مد ميم وضم خاء معجمه وواو معروفه وكسر لام ايله
ماخوليا وضم خاء مرقومه ولام اول وكسر ثانى ايله خلوليا دخى ديرلر
ستير اولميه كه اسم علت محرره انسان سريانيده سودا معناسنه مولى ايله
خلط معناسنه خوليادن مركب اولوب حين تلفظده واوك ثقلتنى
* مايهوش * دفع ايچون حذف والفه قلب ايله ماليخوليا اولور * مايهوش * بين
الحلو والحامض يعنى طتلو ايله اكشى ميانده چاشنى معروفه‌نك اسمى
فارسيده فتح ميم وسكون يا وضم خاء معجمه ايله ميخوش دن غلط اولوب
* مباراة * عربيده ضم ميم وتشديد زا ايله مزديرلر * مباراة * ايكى شريك بربرندن
ايرلمقده وزوجتين مفارقتنده مد ايله استعمالى شايعدر عربيده
ضم ميم وفتح را وهمزه ايله مبارأة دن غلط اولوب فارسيده
* مبداء * عموما ايرلمق معناسنه فتح فا ايله فراخيدن ديرلر * مبداء * اصطلاحات
فقهاى كرامدن ابتدا حيض كورمش قز معناسنه كسر دال ايله
مستعملدر عربيده مراهقه حكمنده ابتدا حائض اولان بنت معناسنه
مطلب مراهق فتح دال ايله مبتدائة دن غلط اولوب اصطلاحات فقهيه‌دن اولمغله
ومراهقه وبلوغ اسم فارسيسنه ظفرياب اولنه مدق استطراد بلوغه قريب اولاده

مراهق اطلاقی معروفدر اکر اوغلان اولور ایسه اون یاشندن اون بش یاشنه دك واکر قز اولور ایسه طقوز یاشندن بنه سن مرقومه دك مراهق ومراهقه تعبیر اولنور وبلوغ صبی ده احتلام واحبال وانزال وصبیه ده احتلام وحیض وحبل ایله وقوعی معلوم لکن مدت بلوغده اختلاف واقع اولوب مفتی به اولان ذکور واناثده ولادتندن اون بش سنه تماسنده بلوغلری حکم اولنور وادنای مدت بلوغ صبی ده اون ایکی وصبیه ده طقوز سنه در اکر مراهق ومراهقه یعنی سن محرره یه رسیده بلوغه قریب اولاد بالنفس بلوغلرینی اقرار ایدرلر ایسه حکما بالغ وبالغه اولورلر * مبطن * قارنی بیوك درونده نسنه کزله یوب محلنده اجرا ایدر معنالرینه مستعملدر عربیده عظیم البطن معناسنه فتح با وکسر ومد طا ایله بطین وفارسیده ضم با ایله بزرك شکم دیرلر اما مستعمل اولدیغی صورتده ضم میم وفتح وتشدید طا ایله مبطن قارنی کوچك اولانه اطلاق اولنور * مبلق * معاجین انواعنی اخذ ایچون استعمال اولنان آلت معروفه نك اسمی عربیده کسر میم وسکون با وفتح لام ایله مبلع دن غلط اولوب فارسیده اسم مخصوصنه ظفر یاب اولهمدق * مترس * وقت محاربه ده تترس ومحافظه وپیش عساکره حیلوله ایچون تراب وسائر نسنه لردن اعمال اولنان شیٔ معروف کسر را وسکون سین ایله مستعملدر عربیده محافظهٔ دار ایچون قپو اردینه وضع اولنان اغاجك اسمی کسر میم وفتح را ایله مترس وفارسیده فتحتین وسکون را ایله مترس اولمغله متعارف مترس بونلاردن مستعاردر فاضل علی ایه باشندت پوشیده کلدرکه ضم تا وسکون را ایله ترس قلقان تعبیر اولنان سپره اطلاق اولنور وفتحتین وتشدید وضم را ایله تترس قلقان طوتمق یعنی تستر بالترس معناسنه موضوع اولوب بعده تعمیم ایلمشلردر وحین محاربه ده تترس مسئله سی کتب فقهیه ده مفصلا محرردر نظیر راجع الیه * متروك * طلبهٔ علوم بینلرنده زبانزد الفاظدندر یعنی علم شریفی براقدم معناسنه متروك اولدم دیرلر عربیده مدتا ایله تارك اولدم دیمه دن غلط اوله جغی

* مبطن *
* مبلق *
* مترس *
* متروك *

آشکار اولوب فارسیده مطلقا ترك ایلدم محلنده کسر ها و سکون شین و فتح
تا ایله هشتم دیرلر زمانه مز عجمیجه مثللری تأویلنه عدیم الاقتدار
اولدقلرندن غلطه الحاق اولندی لکن اصطلاحات قدمادن
اولمغله توجیهی بو یله خاطره لایح اولور که کتب فقهیده ده مذکور
اوقات الصلوة قولی کبی تأدبا و تعظیما ترك لفظی علم شریفه نسبت
اولنه اما صنایع سائره ده نفوهی قابل توجیه اولمیه جغی اشکاردر
منغب * ارباب صنایع خصوصا نجارلرك شیء دلدکاری سوری
دمورك اسمی عربیده کسر میم و سکون ثاء مثلثه ایله مثقبدن غلط
اولوب فارسیده فتح با و را و میم و سکون ها ایله برمه دیرلر * متواتر
اولندن آخرینه متصل اولنجه بر وجه ایله انقطاع و فترت اولمیه رق
کذب اوزرینه تواطؤلری تصور اولنمیان قومك نقل ایلدکاری
خبر معناسنه عربیده کسر تا ایله اصح ایکن بعضی متفضلان زمانه نك
فتح تاء ثانیه ایله متواتر قرائت والتزاملری نابجادر فارسیده مطلقا
خبره فتح بای عجمیه ایله پیام دیرلر خفی اولمیه که خبر حدیثك مرادفی
اولوب اصطلاح اهل حدیث شریفده خبر متواترك تفصیلی آنفا
ذکر اولنور ومتواتر بناسی لازم اولان تفاعل بابندن وتواتر
ماضی سندن اسم مفعول اولدیغی اشکار و بناسی لازم ابوابك اسم
مفعوللری حذف ایصاله محتاج اولدقلرینه مبنی حذفدن سلامت
اولی ومجازده نوع لطافت دخی رونما اولمغله مجاز عقلی اوله رق
رجالك وصفی ایله خبره حکم و علی ماهو المشهور کسر تا ایله استعمال
اولنمشدر وتواتر یا لفظی و یا معنوی اولور لفظی شول خبردر که
محسوساتده کذب اوزرینه توافقلری عادتا ممتنع بر جماعتك خبرینه
دیرلر ومعنوی شول خبردر که رواتی بینلرنده مشترك قضایای
متعدده نقل اولنان خبره دیرلر مثلا مشهور انام حاتم طائی حقنده بعضیلر
اقچه و بعضیلر اسب و بغل و بعضیلر اشیاء سائره وجمل اعطا ایدر
نقللرنده اکرچه قضایا مختلفه اولوب لکن جمله روات اعطاده مشترك
اولورلر ایله حاتمك جود سخاسنه دلالت ایدر استطراد اصطلاح

* منقب *

* متواتر *

اول ترجمهٔ نخبة الفکر

اهل حديث شريفده كتب كثيره جمع وترتيب وتأليف وتحقيق
اولنديغى محتاج بيان دكلدر واصل سر منزل رحمت سبحانى
ابو الفضل احمد بن على العسقلانى حضرتلرى كه ابن حجر ديو
مشتهردر نخبة الفكر فى اصطلاح اهل الاثر نام مختصر جامعلرى
على وجه الايجاز ترجمه وبو پريشان القاب عجالهده موجود اولمسى
فى الدنيا والاخرة سبب سفيدى وجه اولور اميدى ايله دامن ورقيه
رخسوده اولمق ايچون براعة سيه روية اقدام اولندى سبيرا اولميه كه
بو فن جليل وعلم جميل علماسى عندلرنده خبر حديثك مرادفيدر
خبر يا بلا عدد معين طرق عديده يعنى اسانيد كثيره ايله روايت اولنور
ويا ما فوق الاثنينه حصر ايله روايت اولنور ويا انجق ايكى سند ايله
روايت اولنور ويا طريق واحد ايله روايت اولنور قسم اول علم
يقينى مفيد اولمغله اول حديث شريفه متواتر وتواترى هر برى — متواتر
بر دليل قوى يه تمسك ايله وبعضيلر بش سنده وبعضيلر يديه وبعضيلر
عشرۀ كامله يه وبعضيلر اون ايكى يه وبعضيلر قرقه
وبعضيلر يتمش سنده صحيحه حصر ايتمشلر وقسم ثانى يعنى طريق
روايتى ايكى دن زياده يه محصوره اولان حديث شريفه مشهور — مشهور
تعبير كبى ائمۀ فقها مستفيض اطلاق ايدرلر وقسم ثالث يعنى — مستفيض
ايكيدن اقل سند ايله روايت اولنميان حديث شريفه عزيز وقسم — عزيز
رابع يعنى سند صحيحك بر محلنده راوى شخص واحده منحصر اولان
حديث شريفه غريب ديرلر ومتواترك غيرى اقسام ثلاثه يه خبر احاد — غريب خبر احاد
دخى ديرلر تعبير مرقوم لغة شخص واحدك نقل وروايت ايلديكى كلام
اولديغى معلوم لكن اصطلاح اهل حديثده خبر واحد شروط
تواتر موجود اولميان حديث شريفه اطلاق اولنور خبر احاددن
عند الجمهور عمل واجب اولان حديث شريفه مقبول ومخبرينك — مقبول
صدقى ترجيح اولنميان حديث شريفه مردود ديرلر اولك غيرى — مردود
يعنى متواتردن ماعدا رواتنك احوالندن بحث ايله استدلاله متوقف
ولانلر جملهسى مقبولدر وبعض اخبار احاده منقسم مشهور وعزيز

وغريب مختار اوزره قرائن نظريه ايله علم افاده ايدرلر ودخى معلوم
اوله كه غرابت يا اصل سندده اولور ويا اولمازاول يعنى هرنه قدر
روات متعدد ايسه‌ده جمله‌سى صحابهٔ كرامدن برذات عاليه منتهى
فرد مطلق — اولور ايسه اول حديث شريفه فرد مطلق وثانى يعنى صحابهٔ
كرامدن اشاغيده برشخص معينه منتهى اولور ايسه اول حديث
فرد نسبى — شريفه فرد نسبى ديرلر لكن حديث شريف غريبه فرد يه اطلاقى
قليلدر وخبراحاد عدل تام الضبط نقلى غيرمعلل سند متصل ايله
صحيح لذاته — شاذ اولميه‌رق متصل اولور ايسه اول حديث شريفه صحيح
لذاته ديرلر وتفاوت رتبهٔ صحيح عدالت وتام الضبط اولمق سببيله
متفاوت اولدقلرى جهتدن صحيح بخارى سائر كتب احاديث اوزرلرينه
تقديم اولنوب بوندن صكره صحيح مسلم تقديم اولنور بونلاردن صكره
كتب احاديثدن شرطلرينه موافق اولنلر تقديم اولنور اكر ضبط
خفيف اولوب صحيح لذاته‌ده موجود شروط دركار ايسه اول حديث
حسن لذاته — شريفه حسن لذاته ديرلر وبو حديث شريفه كثرت طرق ايله
صحيح اطلاق اولنور اكرمزيد ضبط وكثرت عدد وغيروجوه ترجيحات
محفوظ — راوى مخالف اولوب راجح اولور ايسه اول حديث شريفه محفوظ
شاذ — ومقابلى يعنى راوى مرجوح اولور ايسه اول حديث شريفه شاذ ديرلر
معروف — اكر مخالفت ضعف ايله واقع وراجح اولور ايسه اول حديث شريفه
معروف ومقابلى يعنى مخالفت وضعف ايله مرجوح اولان حديث شريفه
منكر — منكر ديرلر فرد نسبى اولان حديث شريفه راوىٔ آخر موافقت ايدر
متابع — ايسه اول حديث شريفه كسر باء موحده ايله متابع ديرلر اكر متابعه
شاهد — مشابه برحديث شريف بولنور ايسه اول حديث شريفه شاهد ديرلر
حديث شريف مقبول دخى معمول به وغير معمول بهه منقسمدر
اكر معارضه‌دن سالم اولور ايسه يعنى ضدى حديث آخر وارد
محكم — اولمش ايسه اول حديث شريفه محكم ديرلر ومعارضا ايراد اولنان
حديث شريف مقبوله ومردوده اولمه‌دن خالى دكلدر اكر معارض
اولان مردوده اولور ايسه آنك ايچون تأثير اولميه‌جغى معلومدر

اما معارضهٔ مقبوله ایله معارض حدیث آخر مدلولی ایله بینلرینی جمع
ممکن اولور ایسه اول حدیث شریفه مختلف الحدیث دیرلر اکر بینلرینی مختلف الحدیث
جمع ممکن اولمدیغی صورتده متأخرا صادر اولان حدیث شریفه
ناسخ ومقدمنه منسوخ دیرلر وحدیث شریفه مردودده موجب رد ناسخ منسوخ
یا سقط اسناددن اولور ویا طعن راویدن اولور وطعن دخی دیانت
وسوء ضبط راویه راجع اوله جغی آشکاردر وسقط مبادئ سندده
مصنف یعنی راوی اول حدیث شریف طرفنده اولور ایسه اول
حدیث شریفه معلق دیرلر اکر اخر اسنادده تابعی حضراتندن صکره معلق
اولور ایسه اول حدیث شریفه مرسل دیرلر واسنادده ساقط راوی مرسل
ایکی ویا ایکیدن زیاده مع التوالی واقع اولور ایسه اول حدیث شریفه
معضل دیرلر واکر سقط غیر متوالی ایکی واقع اولور ایسه اول حدیث معضل
شریفه منقطع دیرلر وعدم توالی ایله بر ویا ایکی اولان سقط دخی بویله در منقطع
مذکوراتدن صکره معلوم اوله که اسناددن سقط بعضا واضح اولور
وبعضا خفی اولور واضح اولان کتب تواریخه مراجعت ایله راوی
وشیخی بینلرنده عدم تلاقی بیلنوب شیخم دیو حدثنا عن فلان روایتی
کذب اولدیغی ظاهر اولور صورت محررهنك خلافی یعنی
اسنادده سقطی خفی حدیث شریفه ضم میم وتشدید وفتح لام ایله
مدلس دیرلر طعن راوی دخی اون شیء ایله اولور بشی عدالته وبشی مدلس
ضبطه متعلق در عشرهٔ محرره یا کذب ۱ راویدن ویا کذب ایله
تهمتندن ۲ ویا کثرت غلطندن ۳ ویا اتقانه غفلتندن ٤ ویا فسقندن ٥
ویا علی سبیل التوهم ٦ روایتندن یعنی وهمندن ویا ثقات صحیحة الکلماته
مخالفتندن ۷ ویا تعدیل وتخریج معینی بیلنموب جهالتندن ۸ ویا مرتکب
بدعت ۹ اولمسندن ویا سوء حفظندن اولور اوله یعنی کذب راوی ایله
مطعون حدیث شریفه موضوع وثانیه یعنی راویسی کذب ایله متهم موضوع
اولان حدیث شریفه متروك وثالث ورابع وخامس صورتلرنده وارد متروك
احادیث شریفه لره علی رأی منکر وراوینك وهمنه قرائن ویا جمع منکر
طرق ایله اطلاع حاصل اولور ایسه اول حدیث شریفه معلل وروایت معلل

ثقاته مخالفتدن طعن اولنان حديث شريف تغير سياق سببي ايله اولور
مدرج الاسناد ايسه اول حديث شريفه مدرج الاسناد ديرلر واكر كلام صحابهٔ كرام
ياخود مابعدنده رواة كلامي كلام نبوى عليه الصلوة والسلامه
مدرج المتن من غير فصل درج اولور ايسه اول حديث شريفه مدرج المتن وبا اسماء
مقلوب مكرره ده تقديم وتأخير اولور ايسه اول حديث شريفه مقلوب وبا اثناء
مزيد فى متصل الاسانيد اسناده زيادهٔ راوى اولور ايسه مزيد فى متصل الاسانيد ويا ابدال
راوى ايله ولا مرجح اولور ايسه اول حديث شريفه مضطرب
مضطرب ويا صورت خطك بقاسى ايله سياقده حرف واحد تغير اولنور ايسه
مصحف اول حديث شريفه مصحف ويا صورت محرره شكلده اولور ايسه
محرف اول حديث شريفه محرف ديرلر لكن عمدا متن حديث شريف تغير
اولنمق جائزدكلدر رخصتنه جمهورك قوللرى كتب مفصلاتده
محرردر جهالت راويدن طعنك سببي يا راوينك اسم وكنيه ولقب
وصنعت وحرفت ونسبت كبي مشهور اولديغى نعوتي ترك واغرض
مشتهر اولمديغى نسنه ايله ذكر ايلمك ايله اولور ايسه بو حديث شريفه
مبهم مبهم واكر راوى بر اسم ايله تسميه اولنوب واندن دخى رجل واحد
مجهول العين روايت ايدر ايسه اول روايته مجهول العين ديرلر واكر بر اسم ايله
تسميه اولنان راويدن ايكى آدم وياد خى زياده روايت ايدوب مزبور
مجهول الحال شخص واحد دخى توثيق اولنمش ايسه بو روايته مجهول الحال
ومستور ويا مستور ديرلر وراوينك مرتكب بدعت اولمسندن لازم كلان
طعن راوينك حالنه نظر اولنور اكر كفرى مستلزم برشئ
اعتقادى ظاهر ايسه عند الجمهور روايتى مقبوله اولماز اكر ارتكاب
ايلديكى بدعت كفرى مقتضى اولميوب ايراد ايلديكى حديث
شريفدن دخى كند وارتكاب ايلديكى بدعتي تقويه ظاهر اولماز
ايسه اصح اولان اول حديث شريف قبول اولنور سوء حفظدن طارى
طعن اكر راوينك جميع حالاتنده لازم اولور ايسه اول حادث شريفه
شاذ على رأى شاذ ديرلر واكر كبر وعمى امثالى نسنه لردن طارى اولمش ايسه
مختلط روايت ايلديكى حديث شريفه مختلط ديرلر واسناد ايله اطلاق

اولنان اصطلاحات كه اكر اسناد طرف حضرت رسالت پناهی یه — اصطلاحات
منتهی اولور ایسه اول سنده مرفوع دیرلر اول انتهی كرك اسناد — اسناد مرفوع
متصل ایله اولسون كرك اولمسون واكر اسناد صحابهٔ كرامدن برینه
منتهی اولور ایسه اول سنده موقوف وتابعین وتبع تابعینه منتهی — موقوف
سنده مقطوع دیرلر واثرانجق موقوف ومقطوعه اطلاق اولنوب — مقطوع
صحابهٔ كرامدن برذات طرف نبوی علیه السلامه سند ظاهر
الاتصال رفع بیوردقلری حدیث شریفه مسند دیرلر وقلت عدد — مسند
رجال ایله طرف نبوی یه منتهی اولان سنده علو مطلق وائمهٔ كرامدن — علو مطلق
حضرت الشیخ شعبی امثالی صفت عالیه صاحبی برذات عالیه منتهی
سنده علو نسبی دیرلر علوك مقابلی نزول اولدیغی اصح اقوالدندر — علو نسبی
واكر ایكی راوی مشایخدن اخذده وسندده مشارك اولورلر ایسه
اول سنده روایة الاقران دیرلر واكر بونلار هر بری شیخ آخردن — روایة الاقران
روایت ایدر ایسه اول سنده مدبج دیرلر واكر راوی كندودن سن وشیخده — مدبج
دون كمسنه دن روایت ایدر ایسه اول سنده روایة الاكابر عن الاصاغر — روایة الاكابر
دیرلر وشیخ واحدده مشترك ذاتیندن برینك ارتحالی مقدم راوینك — عن الاصاغر
سنده سابق وثانینك سنده لاحق دیرلر واكر راوی متفق الاسم — سابق ولاحق
ایكی ذاتدن روایت ایدوب احدهمانی برنسنه ایله تمییز ایلمز ایسه
اول سنده مهمل دیرلر وسندك اولندن آخرینه دك صیغهٔ واحده — مهمل
یعنی جمله سی حدثنا واخبرنا وانبأنا ویاسمعت فلانا قال سمعت فلانا
ایله متصل اولور ایسه اول سنده مسلسل دیرلر حضرت ابن حجر — مسلسل
رضی الله عنه رب الاكبر نخبة الفكرده مسلسل ذیلنه صیغ اداپی ارداف
بیوروب خاتمه ده دخی طبقات رواتی بیان بیورمشلر مانحن فیه دن
اولمغله ترجمه سی ترك اولنوب ثم الرواة دیو بیان اولنان محلده
موجود اصطلاحات ایله تكمیل اولندی اسماء روات واسماء پدرلری
واسماء اجدادلری متفق واشخاصلری مختلف اولور ایسه اول سنده
متفق ومتفرق دیرلر واكر اسماء محرره خطا متفق ونطقا مختلف اولور — متفق ومتفرق
ایسه اول سنده مؤتلف ومختلف دیرلر اكر انجق اسماء روات — مؤتلف ومختلف

خطا و نطقا متفق واسماء اباء انجق نطقا مختلف اولوب
* متشابه * و یابالعکس اولور ایسه اول سنده متشابه دیرلر کذلك اسماء روات
واسماء اباء متفق اولوب اختلاف نسبتده اولور ایسه ینه متشابه دیرلر
مذکوردن وماقبلندن برقاچ نوع ترکب ایدر مثلا اتفاق واشتباه اسم
راویده ویاپدری اسمنده حرف واحد ویا حرفین ویادخی زیاده ده
اولور و یااختلاف تقدیم وتأخیر اسم واحد ایله اولور ویا اسمین
جمله تقدیم وتأخیر ایله اولور ویا اسم واحدك بعضی حروفنی مشابه
* ثمین * اولدیغی لفظده تقدیم وتأخیر ایله اولور * ثمین * بهاسی عالی وغالی
نسنه معناسنده استعمالی شایعدر عربیده فتح ثا وکسر ومد میم ایله
ثمیندن غلط اولوب فارسیده کسر کاف عجمیه ومد را ایله گرانمایه
* فرق ثمن وقیمت دیرلر استطراد ثمن اصل اصطلاحده سلعه یعنی متاعه دیرلر بعده
رایج اولانه ثمن وکاسده سلعه اطلاق اولنمشدر وقیمت ایله فرقی
اکرقدر ومالیت شیء مبیعده زیاده ونقصان ملاحظه اولنمیوب بایع
ومشتری بینلرنده تراضی اولور ایسه مبلغ مرقومه ثمن واکر مبیع
تقویم مقومین ایله دفع اولنان مبلغه موافق ومعادل اولور ایسه
* مجمر * قیمت دیرلر * مجمر * سیم وامثالی معادندن اعمال ودرونه آتش
وضعی ایله بخور یاقدقلری آلت معروفه نك اسمی ضم میم ایله مستعملدر
عربیده کسر میم اول وسکون جیم وفتح میم ثانی ایله مجمردن غلط
اولوب فارسیده لسان ترکیده استعمالی کبی ضم با ایله بخوردان
دیرلر بخور آتشده رایحهٔ طیبه سی استشمام اولنان نسنه ودان ظرف
معناسنه اولدیغی معروف امالسان تازیده اعراب محرر ایله مجمرك
آخرینه ها الحاقی ایله مجمره دخی دیرلر مستعمل اولدیغی اوزره ضم
میم ایله مجمر عود امثالی مجمر درونده احراق اولنان نسنه لره
* محبت * اطلاق اولنور * محبت * سومك یعنی حب معناسنه مصدری
اوله رق ضم میم ایله مستعملدر عربیده فتح میم ایله محبت دن غلط
اولوب فارسیده ضم ها ایله همال دیرلر ستیر اولمیه که محبت
امر محبوبه اتباع ودوام ذکر محبوب ومحبوبه شوق ومحبوب هرنه

مائل اولورايسه اڪا ميل وهرنه‌دن اجتناب واكراه ايدرايسه
اندن احتراز معنالرينه تفسيراولنمشدر * محرمه * ال سلدكلرى
ياغلق تعبيراولنان شئ معروفك اسمى عربيده كسرميم وسكون
قاف ايله مقرمه‌دن غلط ومستعار اولوب فارسيده فتح دال
وسكون سين ايله دستمال ديرلر دستمال مرقومك صورت تركيبى
ظاهر امامقرمه لسان عربيده الاجه برده‌نك اسم خاصى اولوب
لسان تركى يه نقلده معروف نسنه‌لره تشبيها اطلاق اولنمشدر * محشر
جمع اوله جق محل معناسنه فتح شين ايله محشر كونده تعبيرى شايعدر
عربيده فتح ميم وسكون حا وكسر شين ايله محشر افصح اولوب
فارسيده جمعيت مكانته مد جيم عربيه ايله جاى انجمن وقيامت
كوننه ضم راوسكون سين ايله روزرستخيز ديرلر بيت ترسم كه صرفهٔ
نبرد روز رستخيز نان حلال شيخ زخوان حرام ما خامهٔ سيه‌رو
مصراع ثانيى خواجه حافظك انشادى اوزره تحريره عدم مطاوعتى
عفو بيوريله فائده مدحاء مهمله ايله حاشر رسول اكرم ونبى محترم
صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك اسماء شريفه‌لرندن اولديغى
حديث شريف آتى البياندن مستفاددر قال عليه السلام لى خمسة اسما
انامحمد واحمد والماحى يمحوالله بى الكفر والحاشر احشر الناس
على قدمى والعاقب بيورمشلردر وقدمى كلام شريفى خلقى معناسنه
اولديغى فراموش بيوريلميه * محفه * حيوان اوزرنده طائفهٔ نساء راكب
اولمق ايچون اعمال اولنان شئ معروفك اسمى فتح ميم وسكون حا ايله
مستعملدر عربيده كسرميم وفتح حا ايله محفه‌دن غلط اولوب فارسيده
فتح كاف ومد جيم عربيتين ايله كجاوه ديرلر * مقلادز * حديدى جذب
وطرفينى قطب جنوبى وشمالى يه اقبال وبحر عمان انتهالرنده وهند
نواحيسنده ظهور ايدن حجر معروفك اسمى عربيده على ماهو المشهور
كسرميم وسكون قاف ايله مقناطيس وحذف الف ايله مقنطيس
وعلى قول اعراب محرره وقاف يرينه غين معجمه ايله مغناطيس دن
غلط اولوب فارسيده اسامئ ثلاثه كثير الاستعمالدر لكن فتح دربده

* محرمه *
* محشر *
حديث شريف اسماء نبوى عليه السلام
* محفه *
* مقلادز *

جزئین دن مرکب آهن ربا دیرلر جزء اولی مد الف وفتح ها وسکون نون ایله آهن دمور معناسنه معروف وجزء ثانیسی ضم را ومد با ایله ربا قاپیق معناسنه ربودن لفظندن اسم فاعل اولمغله معنای ترکیبیسی دمور قاپیجی دیمك اولور خفی اولمیه که کاتب چلبی مرحوم بیك یدی یوز یکرمی بر سال میلادیسنده ترتیب اولنمش افرنجی العباره بر رساله یه دست رس اولوب بعد الترجمه فیوضات مقناطیسیه تسمیه ایلدیکی مجالهٔ دیباجه سنده مرقومدر که بعضی کتب قدیمهٔ حکمیهٔ لاتینیه ده محرر اولدیغی اوزره حجر مرقوم ابتدا بلاد اناطولی دن مغنیسا جبالنده ظهور ویا بانیٔ بلدهٔ مرقومه مغنیسا نام شخص ابتدا دست رس اولمسندن مغنیسا لفظی تعریب ویا تحریف ایله مشهور اولمشدر قولی بغایت دوردر مغنیسیا اسم نبطی اولوب اکثری قورشوندن حاصل وسیاهه مائل بر نوع حجره اطلاق اولنور مرحومك منشأ غلطی حدیدی توصیفندن اولمق غیر بعیددر استطراد سنك پارهٔ معروفك حدید وپولادی جذبی وقوی سورمکیله حدیدی حصه دار ایلمسی وتعلیق ویا بر ظرفده وضع ایله درون آبه القاده اول محلك نصف نهار دائره سنده مساوات وموازات یعنی بر کوزی که بر طرفنده ودیعهٔ سبحانی جوهر غیر محسوس کورهٔ ارضك قطب جنوبی سی سمتنه وچشم دیکری قطب شمالیسی سمتنه طوغریلوب ناظر اولمسی خصوصنده اکرچه لایعد توجیهات عقلیهٔ لاطائل ایراد ایتمشلردر حقیقی جناب خدای متعال لم یزل ولایزال حضرتلرینك آیات باهرهٔ نامحصوره والطاف عمیمهٔ مالانهایه لرندن عبادی مسلمینه قبله نما وکشتی بانن قوللرینه رهنما ومخلوقات سائره سنده ایداع بیوردقلری کبی محرر منافع عدیده دن غیری نیچه فوائدی حاویدر بودخی ستیر دکلدر که قبله نمالر محتنده ویا بالذات استعمال اولنان آهن پاره که ابره تعبیر اولنور مقناطیسك شمال وجنوب کوزلری معلوم اولدقدن صکره ابره یه سوزلدکده توجهی برعکس اولور یعنی حجرك شمال کوزینه سوریلن حدید پاره نك اوجی جنوب طرفنه وجنوب کوزینه سوریلن دمورك

ردقول مرحوم كاتب چلبی وتحقیق حجر مقناطیس

اوجی شمال جانبنه توجه ایدر اموغریبه‌دندر که کاتب چلبی مرحوم
اصحاب هنر ودقت‌دن معدود وخصوصا معارف جزئیه‌ده صاحب ید
طولا بروجود ایکن یاوه کویان افرنج طائفه‌سنه تبعیت وکویا
طول وعرض بلدانی مبین رساله مار الیانی ذیلنده شهر من اولان
قسطنطینیه‌نك ابره‌سی نقطهٔ شمالدن بدی درجه جانب شرقه میل
اوزره‌در تحریری نماسنده علی العمیا طباع ابراهیم افندی مرحوم
دخی کمال اهتمام وامتحان ایله نقطهٔ شمالدن اون برېچق درجه‌یه قریب
غربه میل مشاهده اولنمشدر غفلت اولنمیه دیو ترقیم وطبع ایلمشدر
بینهماده آشکار تفاوتدن قطع النظر حجر مقناطیسدن کوز تعبیر اولنان
جوهر ایله مزین هر قطعه سنده چشمك ضعف وقوتنه کوره نقطهٔ
شمالدن جانبین یعنی شرق وغربه درجات متفاوته ایله احدهما آخره
مطابق اولمیه‌رق تفاوتلری مجرب بدر بناء علیه قبله نما وپوسله اعمال
ایدن شخص برقطعه مقناطیس تدارك ایلدکده صغیر وکبیر
اکر اول سنك پاره‌ده کوز موجود ایسه انحرافنی بیلمك ایچون اولا
کندو ابرهٔ جدیدینی معتمد علیه ابرهٔ دیکر ایله عیار ایدوب
حجر جدیدك انحرافنی بیلوب حفظ ایلمکه محتاجدر یعنی آستانهٔ
امن آشیانه ده اعمال اولنان قبله نما وپوسله‌لر بینلرنده واقع تفاوتدن
کشتیبانلر ره راستلرین بیله میوب اکسری غرق وتلف اولدقلری پایهٔ
سریر اعلایه انها اولندقده خزینهٔ عامرهٔ سلطانیه‌دن بیضهٔ بط
مقداری برقطعه حجر مقناطیس اخراج وغلطه‌ده پوسله جیلرك برینه
احسان وحرفت مرقومه اصحابی بالجمله پوسله‌لرین اول تاش ایله
امتحان ایلملرین فرمان بیورمشلر کل شیء یرجع الی اصله مصداقی
بعد زمان جنت مکان سلطان محمود خان عهدنده برتقریب ینه
خزینهٔ همایونه رجعت ایلمش اصحاب سفن وکشتیبانلرك پیدرپی
تقدیم عرضحال ایله استدعای عنایتلرینه مبنی حرفت مرقومه
بینلرنده امانت ایله معروف بر پوسله جیه احسان بیورلوب الی الان
سنك مزبور شخص مرقومك کریمه زاده سی یدنده موجود اولوب

آستانهٔ علیه‌ده اعمال اولنان جمیع پوسله‌لر اول سنك ایله عیار اولنور
وجرم مرقومك قوت جاذبه‌سی صرمساق سورمك ورطوبت دوقنمق
وسائر اسباب ایله زائل اولدقده اوچ کون طری وصجق بکجی قانی
درونه وضع ایله قوة جاذبه سنی اعاده بلکه اولکیدن زیاده قوت
ویرر دیو کتب مفردات طبیه‌ده محرردر لکن واقعه مطابق اولمیوب
قوة معلومه‌سی برودتدن غیری برسبب ایله زائل اولمیوب ایام حاره‌ده
ینه رجعت ایدر لکن وقت برودتده صجق بکجی قانی مثلا وسرکای
کرم دخی اعانهٔ قوت ایلدیکی مجربدر وسنك مزبورك خواص
کثیره سندندر قسم اعلاسی یعنی لاجوردی وصاف اولانندن
برمقداری بیاض حریره لف ایله استصحاب جاه وجلال وقضای
حوایج وبین الناس مقبول اولمغی مورث ودردست اولمسی صوقدن
حاصل کزاز تعبیر اولنان مرضك دفعنه بادی وحین ولادتده نسوان
الندە طوتمق وحاملك صول طرفنه تعلیق ایلمك سهولت ولادته
سبب اولدیغی تجربه اولنمشدر لکن سنك پاره‌سنی حائض عورت مس
ایدرایسه بو خاصه زائل اولور وزحل سنبله‌ده ایکن کل آب ایله غسل
وبعد التصفیه کحل یاپلوب ومریخ میزانده ایکن کذلك حدیددن
سرمه یاپلوب کحل مقناطیسی کندو چشمنه وسرمهٔ حدیدی آخر
چشمنه اکتحال وبرمدت ناظر ومنظور اولدقدنصکره بینهماده فوق
ماینصور محبت درکار اولدیغی تجربه ایلمشلردر * محلبی * پرنج اونی ولبن * محلبی *
وسکر ایله طبخ اولنان طعام معروفك اسمی کتب مفردات طبیه‌ده مرقوم
اولدیغی اوزره عربیده ضم میم وفتح هاء هوز وتشدید وفتح لام ایله
مهلبیه‌دن غلط اولوب فارسیده کسرتین ایله فرنی دیرلر ایمش
وجه تسمیه‌سی مهلب بن مغیره‌نك معده‌سنه منصب سودایی دفع ایچون
حکمادن دورس بابلی ایجاد ایتمکله مهلب مرقومه نسبت اولنمشدر
مخزن * مال حفظ اولنه جق محل معروفك اسمی فتح میم ایله مستعملدر * مخزن *
عربیده کسر میم ایله مخزندن غلط اولوب فارسیده فتح کاف عجمیه
وسکون نون ایله کنجینه دیرلر * مخیتر * مراد ایلدیکی ایشلر واصطفا * مخیتر *

اولنمش

اولنمش یعنی اورندیلنمش معنالرینه دال ولفظ مختارك تصغیری اولەرق
مستعملدر عربیده ضم میم وفتح خاو کسر وتشدید یا ایله مخیردن غلطدر
زیرا حرف زائد اولدیغیچون تاحذف اولنوب الف دخی اصلنده یادن
مقلوب اولمغله حالت تکثیرده بنه یایه تبدیل اولنمشدر و بو اسمده
تانك زائد اولمسنه اشتقاقی خیردن اولمسی دالدر غلط مرقومك شیوعنه
سبب ائمهٔ نحاتدن ابو عمرو اصمعیدر که خطا ایدوب مختارك تصغیری
مخیردر دیو ذاهب اولوب وبعضیلر لفظ مختار ثریا وکمیت وسائر
بونلر امثالی تصغیر اولنمیان اشیادندر دیو قائل اولمشلردر لکن قول
ارجح تحریر یمزاوزره مصغری مخیراولمسیدر استطراد لفظ مختار
فاعل ایله مفعول بینلرنده مترددر زیرا اصلی کسر ویا فتح یا ایله مخیر
اولوب علی کلا التقدیرین یا حرف علت ماقبلی مفتوح اولمغله الفه
قلب اولنور ومختار حرف جر ایله فاعل ومفعولدن تمییز واقع اولور
یعنی فاعلده مختار بکذا ومفعولده مختار من کذا دینور وسید
شریف جرجانی علیه الرحمة السبحانی لفظ مختار باری تعالی عز اسمه یه
اطلاقده ان شاء فعل وان شاء لم یفعل ایله تفسیر بیوروب شرح
مواقفك الهیات بحثنده اثبات قدرت ایچون ذکر بیوردقلری فروعك
قیلنده اسم الله تعالی دن قادری ان شاء فعل وان لم یشأ لم یفعل ایله
تفسیر بیورمشلردر ثانینك موجه واعلا والطف واحلا اولدیغی
اربابنك معلومیدر * مد بصر * منتهاء بصر یعنی کوز کوردیکی محلك
نهایتی معناسنه استعمالی شایعدر عربیده فتح میم وبا وصاد ومد دال ایله
مدای بصردن غلط اولوب فارسیسی فتح همزه وسکون نون ایله
انجام نکه اولور اگرچه یعقوب روایتنده حذف یا ایله مدالبصر
وارد اولمش لکن صاحب قاموسك مدی کفتی الغایة
والبصر منتهاه ولا تقل مد البصر قولنه اتباعا التفات اولنماز
مدرر * باعث نبول معناسنه فلان نسنة مدرردر تعبیری
شایعدر عربیده باعث نبول اولان نسنه یه فتح میم وواو ولام
وسکون یا ایله مبوله اطلاقنه شاهد عرب عربانك شراب مبوله

تحقیق تصغیر
مختار وبیان غلط
اصمعی وقوابن
مغایرین السید
شریف
جرجانی

* مد بصر *

* مدرر *

قوللريدر فارسيسى مدشين ايله شاشه آور اولور فائده كسر همزه
وسكون دال ايله ادرار بول معناسنه اطلاقى معروفدر لكن فتح عربيده
لفظ مرقوم ناقه سود ويرمك معناسنه موضوع اولوب ادرت الناقة
فهومدر ديرلر معلوم اولديكه ادرار سود ويرمك ومدر سود ويريجى
معنالر ينه اولمغله بول ومبوله اطلاقى تأدبا تشبيه واستعاره اولنمشدر
توجيه مرقومه آشنا اولميانلرك وفك ادغام ايله تفوه ايدنلرك غلطدن
سالم اولميه جغى محتاج بيان دكلدر * مرتبط * فلان آدم بو صورتده * مرتبط *
باغلانمش معناسنه مبنى للفاعل كسر با ايله فلان مرتبط بكذا ديو
مستعملدر عربيده تركيب مرقوم مبنى للمفعول اولمغله فتح با ايله مرتبطدن
غلط اولوب فارسيده عموما باغلو معناسنه فتح با وسكون سين ايله بسته
ديرلر * مرثيه * شعر ونثر ايله ميتك اوصاف حميده سنى ذكر وزارى * مرثيه *
ايلمك معناسنه تشديد يا ايله استعمالى شايعدر عربيده فتح ميم وسكون را
وكسر ثا وفتح وتخفيف يا ايله مرثيه دن غلط اولوب فارسيده ضم سين
وواو معروفه وكاف عربيه ايله سوك ديرلر * مرجنكوش * رياحين * مرجنكوش
انواعندن رايحه سى بغايت لطيف بردخى تحريف ايله مرجان كوشك
اطلاق اولنان نبات مشهورك اسمى فارسيده فتح ميم وزا وسكون را
ونون وضم كاف عربيه ايله مرزنكوش دن غلط اولوب معربى فتح ميم
وزا وسكون را ونون وضم جيم ايله مرزجوش در لكن اعراب مرقوم
ايله مردقوش دخى اطلاق اولنوب اصل اسم عربيسى فتح سينين ايله
سمسق در * مردانه * خمير اچيد قلرى معروف اوقلاغونك اسمى * مردانه *
فارسيده فتح واو وسكون را ايله وردانه دن غلط اولوب عربيده كسر
ميم وسكون طاء مهمله وفتح ميم ولام ايله مطمله ديرلر * مرسين * شجر * مرسين *
وثمرى معروف وخوشبو نسنه نك اسمى فارسيده كسر ومد ميم ايله
ميرسين دن غلط اولوب عربيده مد الف ايله آس ديرلر * مركب * * مركب *
ترقيم وتحريره سبب شئ مشهورك اسمى عربيده كسر حاء مهمله ايله
حبر وكسر ميم ايله مداد وفتح خاء معجمه ايله خضاض وكسر نون
وسكون قاف ايله نقس اولوب فارسيده جزئين دن مركب زاكاب

ديرلر

دیرلر مدزا وکاف عربیه ایله زاك قره بویه تعبیر اولنان زاج معناسنه وآب معروف اصلی آب زاك اولمغله علمیته نقلده مضاف الیه تقدیم اولنمشدر ستبرد کلدرکه مداد مرکب تلاحق افکار ایله ایجاد اولنان اشیادن اولوب قدیمده عربی وعجمی تحریرات زاج صوبی ایله اولمغله ثابت تعبیر اولنور بعده جزء آخر اضافه سبله ترکیب اولندقده قدیمیسندن فرق ایچون هر دیارك اصطلاحنه کوره اسماء محرره دن مداد مرکب ویازاکاب مرکب دیه رك کثرت استعمالدن موصوفی ویامضاف الیهی ترك اولنوب شیٔ مرکب مرقومه علم درجه سنه رسیده اولمشدر اصلی معلومی اولمیوب علی العمیا

طریق عمل مداد مرکب

تکلمده غلطنه داخل اوله جغی محتاج بیان دکلدر حبر مرکبك اجودینی اعمال ایچون بوصورتده نظم اولنمشدر بیت

مقدار دوده صمغست مقدار هر دومازو
مقدار هر سه زاکست وآنکاه زور بازو

* مرمات *

مرمات * لازم عمارت نسنه یی اصلاح ایلمك یعنی دوزمك ویاپمق معناسنه مستعملدر عربیده مطلقا اصلاح ایتمك معناسنه فتحتین وتشدید وفتح میم ثانیه ایله مرمه دن غلط اولوب فارسیده مد سین

فرق تعمیر وعمارت

ایله ساختن دیرلر خفی اولمیه که مرمته تعمیر اطلاق اولنمسی دخی استعمالات عربیه یه نظرا غلط اوله جغی آشکاردر زیرا تعمیر انجق عمر یعنی حیاتده مستعمل اولوب عمرك الله تعالی کلامنی بتعمیرك الله تعالی ایله تفسیر ایلمشلردر یعنی باقرارك له بالبقاء معناسنه وعمر الله مافعلت کذا کلامنك اصلی عمرتك الله تعمیرا اولدیغی وعمر الله تعالی منزلك عمارة یعنی باب اولدن کسر عین ایله عمارة

* مروت *

یقلان نسنه یی یاپمق معناسنه اولدیغی فرق وتمییز ایلمشلردر * مروت انسانیت ورجولیت کامله معناسنه تشدید وفتح واو وترك همزه ایله مستعملدر عربیده ضم میم ورا وسکون واو وفتح همزه ایله مروءه دن غلط اولوب فارسیده فتح میم وسکون را ایله مردمی دیرلر القاب مراسلاتدن مروتلو تعبیری دخی ماده مرقومه دن اولدیغی محتاج

تفصيل دكلدر * مروحه * تقليب هوا وتأثير آفتابدن وقايه ايچون * مروحه *
استعمال اولنان آلت معروفه نك اسمى فتح ميم ايله مستعملدر عربيده
كسر ميم وسكون را وفتح واو وحا ايله اسم آلت اولان مروحه دن
غلط اولوب فارسيده جزئين دن مركب بادباز ديرلر مدبا
ايله باد معروف وبنه مد ايله باز تكرار وكير دونمك معنالرينه اولمغله
هوايى تكرار ايديجى وكيرو دوندريجى ديمك اولور مستور مطلب اسماء الالات التي يأخذ باليد
اولميه كه اهل لغت عندلرنده ال ايله آلينوب نقل اولنان مفعل ومفعله
وزنلرنده آلاتك اساميسى كسر ميم ايله قرائت اولنمسى قضيه
ملتزمه وعادت محكمه در لكن منطقة البيطارك مفتوح الميم
ومدهن ومسعط ومنجل مضموم الميم اولملرى شذوذدن اولوب
مدق دخى مضموما شاذه داخل ايسه ده بعضيلر اصلى اوزره
كسره جواز ويرمشلردر اما مرقات ايله مناره مثللو لى من وجه آلت
ومن وجه مكان اولدقلرينه نظرا مفتوح الميم اولملريله محرر اولان
قاعدهٔ كليه يه خلل تطرق ايلمز * مستحكم * محكم ومتين معناسنه فتح * مستحكم *
كاف ايله شايعدر عربيده كلمهٔ لازمه اولمغله ضم ميم وسكون سين وحا
وفتح تا وكسر كاف ايله مستحكم دن غلط اولوب فارسيده ضم همزه
وسكون سين ايله استوار ديرلر * مسقال * برى برندن متفاوت عدد * مسقال *
معلومه قامش پاره لرندن اعمال ونفخ ايله استعمال ايلدكلرى ساز معروفك
اسمى فارسيده ضم ميم ايله موسيقاردن غلط اولمسى مشهوردر
لكن بنه لسان دريده كسر ميم وسكون سين وفتح كاف فارسيه ايله مسكل
وضم ميم وواو مجهوله وكسر ومد سين ايله موسيقال اطلاق اولنمسى
ايله اخير حذف واو ويا ايله اصيل اوله جغى آشكاردر زيرا موسيقار
لفظى شوبان قوالنه وعلى قول جمع آلت غنايه اطلاق اولنور محدثاتدن
اولمغله عربى فصيحنه ظفر ياب اوله مدق مولدين ضم شين ايله شعبيه
ديرلر * مسقره * مضحك مجلس اولمق معناسنه مستعملدر عربيده * مسقره *
فتح ميم وخاء معجمه وسكون سين ايله مسخره دن غلط اولوب فارسيده
فتح تاء اول وراو سكون ثانى وضم با وواو مجهوله ايله تنزبو ديرلر * مسلمان * مسلمان *

منقاد یعنی اوامر سبحانیه یه انقیاد ایدیجی و اصطلاحده مؤمن وموحد
معناسنه مستعملدر عربیده ضم میم وسکون سین وکسر لام ایله
مسلمدن غلط اولوب فارسیده فتح با ومد کاف عجمیه ونون وضم کاف
مرقوم ایله یکانه کودیرلر استطرادا اسلام حضرت الله جل جلاله عین
وعرض وجمیع اشیانک خالق اولدیغنی بلامنازعه تسلیم وبدایه ونهایتی
اولمیه‌رق موجود وصفات کمالیه ایله موصوف اولدقلرینه اعتقاددر
استعیذ بالله ادخلوا فی السلم کافة ایهٔ کریمه سنده واقع سلمی ابو عمرو
کسر سین وسکون لام ایله قرائت واسلام معناسنه تفسیر ایلمشلردر
اما اعراب محرر ایله سلم اطاعت وانقیاد وضد حرب معنالرینه کلورکه
اوائلی مکسور واضدادلرینک اوائلی مفتوح الفاظه ملحقدر خصبک
ضدی جدب وعلمک ضدی جهل وغنانک ضدی فقر وامثاللری
کثیر الوقوعدر سلم مرقوم صلح معناسنه دلالتده سینک فتح وکسری جائز
اولدیغی فراموش بیورلمیه وفتح سین ایله سلامه عیوبدن بری اولمق معناسنه
اولمغله السلام علیکم دیمه‌نک مدلولی اشکار اولور لطیفه فتح سین ایله
سلام بادیه‌ده نابت برشجرک دخی اسمیدر اهل بلده‌نک بری اهالیٔ بادیه‌دن
براعرابیه تصادفنده السلام علیکم دیمش واعرابی دخی الجثجاث
علیک ایله رد ایلمش بونه کونه جواب غیر مسموعدر سؤالنده
بادیه نشین سلام وجثجاث احدهما آخره مشابه ایکی آجی اغاجدر
سن بنم اوزریمه سلامی حواله ایلدک بن دخی مقابله بالمثل ایلدم دیو
جواب ویرمش بو دخی ستیر اولمیه که فقهای کرام حضراتی سلامی
التی محلده تجویز ایلمشلردر اولی تلاوت قرآن کریم وذکر اسم
عظیم ایده‌نه ثانیسی حکومته مشغول قاضی‌یه ثالثی بیع وشرایه مباشر
اهل سوقه رابعی اذانه مشغول اولنه خامسی درس مذاکره ایده‌نه
سادسی حمامده کشاده تن اولنه * مسیلمه * حنیفة بن لجیم نسبت
اولنان قبیلهٔ حنیفیه‌دن نشأت واکاذیب دورادور ایله مشهور
شخص بی شعورک اسمی فتح لام ایله مستعملدر عربیده ضم میم وفتح
سین ومیم ثانی وسکون یا وکسر لام ایله مسیلمه‌دن غلطدر لفظ

مطلب الفاظ مکسور الاوائل واضدادهم مفتوح الاواخر
ولطیفهٔ غریبه

* مسیلمه *

من قوم مسیلمه نك تصغیری اولدیغی المصغر ما ضم اوله وفتح ثانیه
ولحقه یاء ساکنة قاعدهٔ کلیه سندن مستنباندر وجهتین محرربنك
خلافنده دعوای صحت ایدن اکذب من مسیلمه اوله جغی محتاج بیان دکلدر
استطراد ابن یامین تصحیحمز ذیلنده لاجل الاستشهاد کنیهٔ
مبارکارین ایراد ایله قلم هرزه کوی فقیر کسب شرف ایله دل سیر
اولدیغی محمد بن الحنفیة رضی الله تعالی عنه حضرتلرینك کنیهٔ
شریفه لری علی ماهو المشهور ابن حنفیه دیو تزبیر اولنمشیدی
ذات شریف مشارالیه اسبغ الله سجال غفرانه علیه ابوالقاسم محمد
بن علی بن ابی طالب المعروف بابن الحنیفیه حضرتلریدر والدهٔ
محترمه لری قبیلهٔ محرره دن اولملری ایله ابن الحنیفیه دینمکله اشتهار
بولوب کثرت استعمالدن یاء اولی ترك اولنمش اوله مشار الیه
حضرتلری غزوانده شجاعت وبهادرلکی کالعلم وزهد وتقوالری
مسلم عالم ایدی حتی امام مبرد کامل نام مؤلفنده روایت ایدر که والد
ماجد کثیرالمحامدلری حضرت علی کرم الله وجه حضرتلری
بر درع طویله ذیلندن شومقدار قطع اولنسون دیو اشارت علیه لری
صادر اولدقده محمد بن حنیفیه درع مرقومی الینه آلوب بردستی ایله
اشارت بیوریلان محلدن طوتوب دست دیکری ایله قطعی
اراده بیوریلان محلندن فضله سنی چکوب قوپاررلر بودخی
کامل مبردده مسطوردر که حضرت معاویه رضی الله عنه زمان
دولتلرنده قیصر روم خبر کوندروب جنابلرندن اقدم اولان
خلفای کرام زمانلرنده بعضا طرفمزدن دلاورلر ارسال واول
طرفك شجعانی ایله مقابله واظهار هنر ایدرلر ایدی اکر رخصت
علیه لری اولور ایسه بنده کونده رلم دیو ارسال نامه ده کالاول
کوندرلسنه جواب تحریر اولنمش بعد زمان طرف قیصردن بغایت
درازقد برشخص ایله زیاده زور پنجه برآدم ورودنده حضرت
معاویه حضرت عمرو بن العاصی دعوت بیوروب طویل القامه
اولان رومینك کفوئی بولدم قیس بن سعد بن عباده رضی الله تعالی

قصهٔ برحصهٔ محمد بن الحنفیه ابن سیدنا علی رضی الله عنهما

عنه

عنه ایله مسابقه ایچون بارشدیره لم لکن زور آور اولان کمسنه نك
عدلی خاطره کلمدی رأیکزه محتاجدر بیوردقلرنده حضرت عمرو
یا امیرالمؤمنین بحمده سبحانه طرف اسلامده اوبر زور آوره غالب
ایکی ذات موجوددر لکن ایکیسیده توجه ومحبتکزه درکار ذاتلردن
دکلدر بری محمد بن حنیفه ودیکری عبدالله بن زبیر رضی الله تعالی
عنهما حضراتیدر جوابلرنده حضرت معاویه طرف اسلامدن کفاره
برینك غلبه سی لازم هرکم اولور ایسه اولسون بیوروب رومی
پهلوانلری احضاره امر بیورمشلر اولا قیس بن سعد بن عباده
دعوت اولنوب حضور خلیفه ده اثبات وجود ایلدکده ایقلرینه
لبس بیوردقلری سراویلی اخراج وشخص رومینك اوزرینه
اتارلر مسفور دخی آلوب کیدکده بغایت دراز کلمه سندن مغلوب
اوله جغنی بلوب خجل اولمغله دفع ثقلت ایدر بعده مشارالیه محمد بن
الحنیفه دعوت اولندقده ترجمانه خطاب بیوروب مسفوره سویله
استر ایسه جالس اولوب دستنی بکا ویرسون چکوب قالدیره یم
ویا اول بنی جر ایله دیزمی یره کتورسین اکر استر ایسه امر برعکس
اولسون بیوردقلرنده رومی قعودی اختیار ایلمش اولا رومی هر نه قدر
همت وغیرت ایلدی ایسه ادنی تحریکه قادر اوله مامش ثانیا حضرت
محمد بن حنیفه قوت محمدیه ایله یا الله دیوب رومی یی قالدیروب
برطرفه رمی بیورمشلر بعده امر برعکس اولدقده برحمله ده رومی یی
ارضه فرش بیورمشلر بونلاردن ماعدا قصص برحصه لری اوراق
کتب تواریخی تزیین ایلمشدر محمد بن حنیفه رضی الله عنه حضرتلرینك
ولادت باسعادتلری یکرمی ایکی سالنده اولوب ارتحاللری مدینهٔ
منوره ده سکسان برنا یخنده نفعنا الله تعالی بشفاعتهم آمین
* مشترك * مشترك * شرکاء بینلرنده اورتاقلق اولان شیٔ معناسنه بونسنه
فلان ایله فلان بینلرنده مشترکدر دیو فتح را ایله استعمالی شایعدر
عربیده ضم میم وسکون شین وفتح تا وکسر را ایله مشترك دن
غلط اولوب فارسیده فتح همزه وسکون نون ایله انبازشدن

دیرلر خفی اولمیه که حذف ایصالی قبیلندن معدول به مشترك
فیه دیمکله فتح را روشنا اولور لکن مشهورك خلافی اوله جغی یعنی
حذفدن سلامت اولی اولدیغی علم ایله ادنی مشارکتی اولنلرك
معلوملریدر *مشطه* مجلد وپابوشجیلرك یومروق ایله اخذ واستعمال *مشطه*
ایلدکلری آلت معروفه نك اسمی فارسیده ضم میم وسکون شین
وطا برینه تاء مثناة وهاء اختصاص ایله مشته دن غلط اولوب
عربیده اسم فصیحنه ظفریاب اوله مدق مولدین اعراب محرره ایله
مشطا دیرلر ضم میم وسکون شین وآخرده تاء ایله مشت یومرق معناسنه
معروف وآخرینه هاء اختصاص الحاقی ایله یومروغه مخصوص
آلت دیمك اولور *مشق* تعلیم معناسنه یعنی فلان نسنه یی اوکرندکمی *مشق*
محلنده مشق ایلدکمی تعبیری بغایت شایعدر عربیده معانی
اخرندن قطع النظر محله مناسب وملایم کتابتده سرعت
وحروفنی مد معناسنه اولمغله فارسیده مطلقا سرعت وعجله یه کسر
شین ایله شتاب دیرلر منشأ غلط بویله خاطره لایح اولورکه تعلیم
کتابتده استاددن اخذ اولنان نسخه ونیرنك یعنی اورنك آلوب سن
دخی مشق یعنی سرعت کتابت وتمدید حروفده ادمان ایلدکمی
سئوالندن انموذج مرقومك اسمی کثرت استعمالدن مشق اوله
ومخترعان الفاظ تعلم معناسنه تمشق دخی ایجاد ایله بعدبعد ورق
پاره مرقومه یه تشبیها سائر صنایع وحرفده دخی علی العمیا استعمالی
شایع اوله *مشوار* خیولك هنرینی اظهار محلنده شوآنه بر مشوار *مشوار*
ایله کورملم تعبیری مشهوردر عربیده کسر میم وسکون شین ایله مشوار
طواری بیعه عرض ایتمك محلنك اسمی اولوب فارسیسی مدبا ایله بازار
چارپا اولور بودخی مستور دکلدرکه هر نسنه نك بیعه عرضده
احسن حالنی اظهار ایدرلر مشوار ایله دیمك بو معناده اوله اما مشواری
بیلمش یاران کلامی ایلکی بازاره چقدی مثلنك مرادفی اولور *مشوش* *مشوش*
مخلوط یعنی قاریشق معناسنه مشهوردر عربیده شین برینه هاء هوز
ایله مهوش دن غلط اولوب فارسیده کسر ومد شین وفتح را ایله

شبرم

شیرم دیرلر خفی اولمیه که هـاش بهوش هوشـا اختلط یختلط
اختلاطا دیمک اولور ابن مسعود رضی الله تعالی عنه حضرتلرندن
روایت اولنان حدیث شریفده ایاکم وهوشات اللیل وهو شـات
الاسواق وحدیث شـریف آخرده من اصاب مالا من مهـاوش
اذهبه الله فی نهابر ونهابر نون وباء موحده ایله مهالك معناسـنه در
حدیثین شریفین ده وارد فتح ها وسکون واو ایله هوشات اختلاطلر
وفتح میم وکسر واو ایله مهاوش فتنه وفساد محللرندن جمع اولان
قارشق مال اولملری مهوشك مخلوط معناسنه دلالتنه شاهدین عادلین
اولملرندن اشتباه مندفع اولور امالفظ مشوش وتکفیر وامثـاللری
مؤلفات کبار علماده کثیر الورود خصوصا علم معانی کتبنده لف ونشر
مشوش کلامی نامعدوددر بناء علیه صاحب قاموس فیروز آبادینك
ومؤلف درة الغواص ابو محمد حریرینك عبارهلری بعینه نقل اولندی
قاموسـده بینهم شواش اختـلاف والتشویش والمشوش والتشوش
کلها لحن وهم الجوهری والصواب التهویش والمهوش والتهوش
والتشاوش والتهاوش مرقوم ودرة الغواص ده یقولون شوشت الامر
فهو مشوش والصواب ان یقال فیه هوشت الامر فهو مهوش لانه
من الهوش وهو اختلاط الشیٔ مرسومدر فلیتأمل * مشه * حدید * مشه *
وسائر معادندن اعمـال وآتش قیصدیروب وتلقیط یعنی دیوشرمهده
استعمال اولنان آلت معروفهنك اسمی فارسیده مد میم ایله ماشهدن
غلط اولوب عربیده کسر میم وسکون لام ایله ملقاط دیرلر
خفی اولمیه که عربیده ملقـاط اعراب محرر ایله منقاشه وموجینه یه
وبونلر امثالی نسنه دوکشدیجی آلتلره اطلاق اولنور منقاش که قماش
نسج ایدنلر روی اقمشهدن پرزلری اخذ ایچون استعمال ایلدکلری آلت
اولوب تحریف ایله زمانه مزده منغج اطلاق ایلدکلری جمبستره
تصحیحمز ذیلنده بیان اولنمشدر وفارسیده ماشه اول وضعنده فتیلو
توفکلرده چقماق یرینه مستعمل نسنهنك وقیوجی ودمورجیلرك
قصاجنك اسملری اولوب توفك ماشهسـنه تشبیها تعمیم اولنمشدر

* مشین * مشین * دباغت اولنمش قیون دریسنك اسمی فارسیده کسر میم وشین
وسکون یا ئبن ایله مبشین دن غلط اولوب عربیده فتح همزه وکسر
ومد دال ایله ادیم دیرلر مبشین لفظنده مبش خصوص ایله قیون
معناسنه اولوب یاء نسبت ونون تأکید نسبت ایچون کلدکلری بیان
اولنمش ایدی اول سببدن پوست مرقومه تسمیه اولنمشدر پوشیده
فرق کوسفند وغرم — اولمیه که مبش غنمك اسم خاصی اولمغله اهلی ووحشی سنه اطلاق اولنور
تفریقده اهلی سنه ضم کاف فارسیه ایله کوسفند وکوسپد ووحشی سنه
* مصرف * ضم غین معجمه وسکون را ایله غرم دیرلر * مصرف * صرف ایتمکلك معناسنه
فتح را ایله استعمالات صحیحه دن ایکن بعضی متفضلان زمانه دن افصحی
عربیده فتح میم وسکون صاد وکسر را ایله مصرف در ادعای نابجالرینه
التفات بیورلمیه زیرا ضرب بابی مثالاوردن مصدر میمی فتح عین ایله
کلوب واسم زمان ومکان کسر عین ایله اولملری قیاس مطرد اولدیغی
شافیه وسائر کتب صرفده مصرحدر فرهنك محمودیده محرر اولدیغنه
نظرا لفظ عربی اوله رق فارسیده فتح خاء معجمه وسکون را ایله خرج دیرلر
* مصره * ایمش * مصره * جلاهلر مالزمه سندن معروف کوچك قامش پاره نك
اسمی فارسیده مد میم وضم سین وواو مجهوله وآخرده ها ایله
ماسوره دن غلط اولوب عربیده کسر همزه وسکون سین ایله استاج
صورت وزن ماء انهار وآبار — دیرلر استطراد السلطان سلیمان خان سقاه الله تعالی من انهار الجنان
باغچه قریه سنده ادخار آب ایچون ایجاد وبنیاد واول صدقهٔ جاریه دن
اسلامبول وسائر اماکنه جریان ومحال عدیده یه تقسیمده بلا زیادة
ولانقصان تعدیل اولنمق فرمان بیورلدقده ادرنه لی یحیی افندی نام
برذات صاحب دقت علی قدر الامکان کرارا ومرارا تجربه وامتحان
والی الان راه ایبان میانلرنده مستعمل وجاری ماسوره تعبیر اولنان ثقبه
تام الاستداره بردرم قرشونك نفوذ ایلدیکی محلدر زیرا التی پاره لك
سوراخلری متفاوت اوله جغی محتاج برهان دکلدر برماسوره بردرم
رصاص نافذ اولان دلك اولوب نصف ماسوره نصف درمدن
ایکی بغدای نقصان قرشونك کچدیکی دلك اولوب ربع ماسوره که

برچوالدوز تعبیر اولنور ربع درم یعنی بردانکدن نصف بغدای
نقصان بنه نام الاستداره قورشون نفوذ ایدن محلدن جریان ایدن آبه
اطلاق اولنور لکن بشرط آنکه مقیاس اتخاذ اولنان ظرفك ماسوره
داکی محلندن بوقارو برینك بطنی آخرك ظهر بنه مماس التی اربه مقداری
اصبع که ذراع نجاری بارمغیدر بو بارمق ایله ایکی بارمق حالی محل
قالوب حبن قیاسده اول ظرف لب ریز اولملق لازمدر بودخی سنبر
اولمیه که برچوالدور آب برخزینه به یکرمی درت ساعت جاری
اولسه برکون وبرکیجه‌ده بهر قربه سی یکرمی بش قیه‌دن اونوز التی
قربه مائکه طقوز یوز قیه آب حاصل اولوب ثلاثهٔ ارباع دخی ضم
اولندقده وقت مرقوم یعنی یکرمی درت ساعتده برماسوره صودن
اوج بیك التی یوز قیه ماجمع اولور بودخی مستور اولمیه که حفر آبارده
برکیجه یعنی اون ایکی ساعتده بهر طولومی قرق درت قیه اولملق اوزره
قرق طولوم ما اخراج اولنسان قیویه برماسوره آب موجوددر دیو
حکم اولنور زیرا برکیجه‌ده مجتمع آب قرق طولوم اولمغله بیك یدی یوز
التمش قیه ایده جکی آشکاردر نهاریسی دخی ضم اولندقده
اوج بیك بشیوز یکرمی قیه ما مجتمع اولمش اولور * مصطبه * دکان
کبی اوزرنده جلوس ایچون مخصوص ومرتفع بنا اولنمش مکانك
اسمی عربیده کسر میم وسکون صاد ایله مصطبه دن غلط
اولوب فارسیده ضم صاد وتشدید وفتح طا ایله صفه دیرلر
اکرچه لفظ مرقومك عربی اولدیغی آشکاردر لکن اکثر فرهنکلرده
معنای مرقومه دلالتنی ترقیم ایلمشلردر * مصطکی * منوش تعبیر
اولنان ثمر مشهوری حامل شجر معروفدن سیلان ایدن شئ متعارفك
اسمی سریانیده فتح میم وطا وسکون سین ونون وکسر واشباع
مد جیم ایله مسطنجی دن معرب فتح میم وطا وسکون صاد ومد کاف ایله
مصطکا دن غلط اولوب فارسیده فتح را ومد میم ایله رماس دیرلر
صاحب قاموسك المصطکاء بالفتح والضم ویمد فی الفتح فقط کلامی
فراموش بیورلمیه * مصقله * آوانی زر وسیم وامثالاری نسنه‌لره

* مصطبه *
* مصطکی *
* مصقله *

جلا وصيقل ايچون استعمال اولنان آلت معروفه نك اسمى فتح ميم ايله
مستعملدر عربيده كسر ميم وسكون صاد وفتح قاف ايله مصقله دن
غلط اولوب فارسيده فتح باء عجميه وسكون زاء عربيه ومد دال ايله
پرداغ ديرلر * مصل * نهر دجله اوزرنده ماردين ايله دياربكر ميانده
واقع بلدهٔ معروفه نك اسمى قاموسده الموصل كمجلس ضبطنه نظرا
فتح ميم وسكون واو وكسر صاد ايله موصل دن غلطدر وجه
تسميه سنده اختلاف اولنمشدر بعضيلر جزيره ايله عراق بينلرينه
وبعضيلر دجل ايله فرات بينلرينه واصل اولمقلق ايله واصل اولديغندن
موصل تعبير اولنمشدر وبعضيلر بانيسى ملك موصلك اسمى ايله تسميه
اولنمشدر ديو بيان ايلمشلردر بلدهٔ مرقومه نك طولى سو وعرضى
لزلـ درجه ودقيقه در * مصلق * لولهٔ آب معناسنه مستعملدر
عربيده شئ معروفه كسر سين ومد قاف ايله سقايه وفارسيده مد نون
وكسر با ايله ناپژه ديرلر خفى اولميه كه مخترعات الفاظ سلك باشندن
برمسلك ايجاد ايدوب غلط اولدقده فتح ميم ايله مصلق آب تقسيمى
ايچون اعمال اولنان حوضچجه يه وضم ميم ايله شئ مار البيانه اطلاق
ايلمشلر اوله * مطرب * سازنده وكوينده معناسنه كسر ميم ايله
مستعملدر فارسيده ضم ميم وسكون طا وكسر را ايله مطرب دن
غلط اولوب عربيده طرب بابنك مبالغه ايله اسم فاعلى كسر ميم ايله
مطراب كلور * مطره * اكثرى كوسالدن اعمال وابناى سبيلك
استعمال ايلدكلرى شئ معروفك اسمى على ماهو المشهور عربيده
مطلقا كندو ايله طهارت اولنان قاب معناسنه كسر وبا فتح ميم ايله
مطهره دن غلطدر لكن فارسيده كوندن مطهره نك اسم موضوعى
فتح ميم ومد تا ايله متاره دن تحريف اولنمسى دخى اقربدر نحاس
وسائر معادندر اعمال اولنلره اطلاقى تشبيها اولديغى محتاج تفصيل
دكلدر * مظلمه * ظلم ايتمكلك معناسنه فتح لام ايله مستعمل
اولوب اصحى كسر لام ايله محمده وزننده ظلم بابندن مصدر اولديغى
علم وفضل ايله اقرانه مصدر كزيدهٔ علماى روم كمال پاشازاده مرحوم

* مصل *
* مصلق *
* مطرب *
* مطره *
* مظلمه *

التنبيه على غلط الجاهل والنبيه نام رساله لرنده الزام بيورمشلردر والله تعالى اعلم واحكم * معاف * عفو اولنمش معناسنه فلان قريه تكاليفدن معاف ومسلمدر تعبيری شايعدر عربيده معنای مطلوبه فتح ميم وسكون عين وضم فاو تشديد واوايله معفو دلالت ايدوب فارسيسی فتح با وسكون خاء معجمه ايله بخشايش اولور ديو اولميه كه لفظ معاف مختصراتدن اوله كتب معتبرانده اصلنه واصل اوله مدق * معائش حيات يعنی درلك معناسنه موضوع فتح عين وسكون يا ايله عيشك جمعی درلكلر يعنی مطاعم وثياب وبونلرك غيری نسنه‌لر ايله كچنمك معناسنه همزه ايله مستعملدر عربيده اصلنه نظرا فتح ميم وكسر يا ايله معايش دن غلط اولوب فارسيده ضم را وواو مجهوله ايله روزی ها ديرلر پوشيده اولميه كه كمال پاشازاده مرحوم سورهٔ شريفهٔ اعرافده آيهٔ كريمه استعيذ بالله وجعلنا لكم فيها معايش قليلا ما تشكرون تفسيرنده امام قاشانيدن نقل ايله بيوررلر كه معايش يا صريحه ايله در زيرا ياسی اصليه در شمائل وفضائل بونك خلافيدر زيرا انلرك يالری زائده در وكلمتين مرقومه نيندهٔ يانك ترقيمی انجق حسن ايچوندر كلمهٔ معايشده دخی صواب همزهٔ تحرير وقرائتده تركدر يا زائده مثللو صحائف كلمه سنده مرعی اولديغی كبی انتهی ترجمه كلامه لكن معايشك اصلی معيشت اولديغنه نظرا اصلی اوزره استعمالده بلا همزه اولوب تقديری مفعله اولور يای اصليه متحركه اولمغله جمعده همزه يه قلب اولنماز مكايل ومبايع وامثاللری كبی اكر فرع لوزره اعتبار اولنور ايسه همزه ايله استعمال لازم اولور مفعله كلمه سنی فعيله كلمه سنه تشبيه ايدوب مصيبتك جمعی مصائبده يا حالا ساكن اولديغندن همزه يه تبديل اولنديغی كبی لكن وجه اخيرده اكثر نحاة همزه نك لحن وغلط اولمه سنه ذهابلرينه مبنی بالاده قول اصحه اتباع اولندی * معجب * كندويی كوريجی متكبر معناسنه كسر جيم ايله مستعملدر عربيده ضم ميم وسكون عين وفتح جيم ايله معجب دن غلط اولوب فارسيده ضم خا وواو مجهوله ايله خودبين ديرلر * معدن * منبت الجواهر يعنی التون

* معاف *

* معائش *

مطلب تحرير ياء

مطلب همزهٔ معائش وامثاله

* معجب *

* معدن *

وكش وامثاللری نسنه‌لر اخراج اولنان محل معناسنه فتح دال ایله
استعمالی شایعدر عربیده فتح میم وکسر دال وسکون عین ایله معدن‌دن
غلط اولوب فارسیده مدکاف عربیه ایله کان دیرلر خفی اولمیه که فتح
عین وسکون دال ایله عدن بر یرده موطن طوتمغه دیرلر حتی قرآن عظیمده
واقع جنات عدن لفظ شریفنی مفسرین کرام جنات اقامت ایله بیان
بیورمشلردر معده‌نك وجه تسمیه سنی اکثرا رباب لغت ناسك
صیفا وشتاء محل جوهرده اقامتلرندن وبارات جوهرك اول محلده
دورمه سندن تسمیه اولنمشدر دیو التزام ایلمشلردر لکن خاطره
بو یله لایح اولور که معدن هر شیئك مرکزی ومکان اصلیسی معناسنه
دخی دلالتنه نظرا معدن الذهب ومعدن الفضه وبا ترکی ادا ایله
التون معدنی وباکمش معدنی تعبیر لرنده التون وکمشك مرکزلری
ویامکان اصلیلری دیمك اوله جغی محتاج تفصیل دکلدر *معده
قورسق وجان اوی که اذن ظاهری یسی اولان حیواناتك معروف
شکنبه سی منزله سنده اعضاء رئیسهٔ باطنیهٔ انساندن وعاء اکل وشرب
نسنه‌نك اسمی کسر میم وسکون عین ایله علی ماهو المشهور غلط
اولوب عربیده اصحی فتح میم وکسر عین ایله معده‌در دیو ادعاری
صاحب قاموسك المعدة ككلمة وابن السكيت روایتی وبالکسر
قیدینه عدم اطلاعلرندندر فارسیده محل مرقومه فتح تاوکسر ومدها ایله
تهیگاه دیرلر وشارح مراح صاحب الفلاحك معده ده لغات ثلاثه
مرعی اولدیغنی بیان وفتح میم وسکون عینك صحتنی ایتان ایلمسی کتب
لغاته مخالف کوربنور بودخی معلوم اوله که دیباجهٔ مراحده واقع
وفی معیدته کلامنی مافوقنده طفل قرینه سی آشکارایکن اصل معده
معناسنه حمل نابجا اولور زیرا قرینهٔ مرقومه قیامی ایله البته معیدهٔ
مرقومه معده معلومه‌نك مصغریدر جوامع الکلم حکمیاتك
افلاطوندن المعدة رأس كل داء والحمية رأس كل دواء فراموش
اولنمیه *معضل *صعو بتلو یعنی مشکل اولان نسنه معناسنه فتح ضاد
ایله مستعملدر عربیده ضم میم وسکون عین وکسر ضاد ایله

معده

تحقیق لفظ معیده الواقع فی دیباجهٔ مراح

معضل

معضل‌دن

معضل دن غلط اولوب فارسیده ضم دال وسکون شین ایله دشوار
دیرلر *معوذتین* استعیذ بالله قل اعوذ برب الفلق وقل اعوذ — * معوذتین *
برب الناس ایله ابتدا اولنان سوره تین شریفتینك اسملری فتح واو ایله
مستعملدر عربیده اصحی ضم میم وفتح عین وتشدید وکسر واو ایله
معوذتین در زیرا فتح عین وسکون واو ایله عوذ برنسنه یه صغنمق
وپناه ایتمك معناسنه معروفدر تشدید واو ایله عوذ قاضی سندن
اسم فاعلی کسر واو مشدد ایله معوذ صغنیجی وفتح واو ایله علی ماهو
المستعمل اسم مفعول اولوب اوزرینه تعویذ اولنمش نسنه
اوله جغی آشکار در وتثنیه اولندقده محل اعرابه نظرا معوذتین
ومعوذتان تحریر وقراءت اولنورلر حدیث شریفده من قرأ المعوذتین
فکانما قرأ الکتب التی انزلها الله تعالی وارد اولمشدر استطراد
سورتان شریفتان محررتانه معوذتان اسم اولدیغی کبی استعیذ بالله
قل یاایها الکافرون وقل هو الله احد سورهٔ شریفه لرینه دخی کسر
قاف ثانیه ایله مقشقشتین ومقشقشتان تعبیری اولنور فتحتین
وسکون شین وضم قاف ثانیه ایله تقشقش حسته ایو اولمق معناسنه در
وسورتان شریفتانك دخی خواص کثیره لرندن بعضدر تالیلرینی
مرض نفاقدن بری قلورلر *معیوب* عیبلو اولان نسنه معناسنه — * معیوب *
استعمالی شایعدر اهل حجاز لغتنه نظرا فتح میم وکسر ومد عین ایله
معیب دن غلط اولوب فارسیسی عیبدار اولور مستور اولمیه که
عیبك اسم فاعلی عرب عربادن علی خلاف القیاس معیوب مسموع
اولدیغنه نظرا قاموسده بلافرق وهو معیب ومعیوب محرردر
لکن متمسك اولوب انفا غلط دیو تحریر بمزه بادی ابو السعادات — مطـلب فرق
هبة الله بن علی المشهور بابن الشجری نك اما بسنده التزام ایلدیکی — اصطلاح اهل
قولمعنیدر مشار الیه رحمة الله علیه روایت ایدر که اجوف یائی اولان — حجاز وبنو تمیم
اسم مفعولده عرب اختلاف ایدوب بنو تمیم قبیله سی اهالیلری بلا اعلال
اصـلی اوزره محرر اولان معیوب ودیکلمش نسنه معناسنه مخیوط
وکیل ایله اولچلمش نسنه یه مکیول وزیت ایله یاغلنمش نسنه یه مزیوت

وامثاللرينه بويله اطلاق ايدرلر اما اهل حجاز ذهابلری اوزره لفظ
معيوبده يا اوزره ضمه ثقيل اولمغله ماقبلنه نقل ايله اجتماع ساكنين واقع
اولوب دفع اجتماع ساكنينه مبنی حذف واو ايله معيب اولمغله يابناسی
صحيح وسالم اولمغيچون عينك ضمه سی كسره يه تبديل ايله معيب اولوب
امثالی مخيط ومكيل ومزيت دخی بوصورتده اوله جقلری محتاج
* مغره * تفصيل دكلدر * مغره * جبالده موجود ويا ايجاد اولنان غار وكهفك
اسمی عربيده فتح ميم ومد غين ايله مغاره دن غلط اولوب فارسيده
* مغيلان * بنه فتح اول ايله تهال ديرلر * مغيلان * بريه ده نابت ديكنلو شجر مشهورك
اسمی عربيده ضم همزه وميم وتشديد اخير وفتح غين وسكون يا ايله
ام غيلاندن غلط اولوب فارسيده تركيده استعمالی كبی مغيلان
تعبيری كندو لسانلری كبی شايعدر لكن اصلی اسماء عربيه دن اولوب
قاعدهٔ اعجام اوزره تخفيفا همزه سی حذف اولنديغنه نظر اينه غلطدن
سالم اولميه جغی آشكاردر شجر مرقوم حجاز لازم الاعزاز اراضی سنده
كثير الوجود اولوب زهری بياض وقرمزی وصاری اولور اونين
اولين ده اولان نورلر رايحه دن بری اولوب زردرنك چيچكلی بغايت
خوشبو اولمغله اقرب ازمانده آستانهٔ امن آشيانه جلب وعنبر
* مفاخم * چيچكی تسميه اولنمشدر * مفاخم * عظيم القدر يعنی اولو اولان كمسنه
معناسنه مكارمه قياس ايله الفاظ مهمله ومخترعات متفصلان
ابنای رومدندر عربيده معنای مطلوبه فتح فا وسكون خا ايله فخيم
* مفتیٔ ماجن * دلالت ايدوب فارسيده ضم با وسكون را ايله بزركی ديرلر * مفتیٔ ماجن
ايشلديكی ايشی فارميان وقولی ايله عامل اولميان كمسنه معناسنه جيم
فارسيه ايله مستعملدر عربيده مد ميم وكسر جيم ايله لفظ ماجن معنای
محررده دلالته موضوع اولمغله مفتیٔ ماجندن غلط اولوب فارسيسی
* مفلس مندبور * مد يا وسكون دال ايله يادفور اولور * مفلس مندبور * تعريفدن مستغنی
تركيب مشهوردر عربيده الفلس من دبور مثلندن غلط اولمسی
منفهمدر لكن مثل مرقوم دخی مخترعات ابنای رومدن اولديغی
فراموش بيورلميه زيرا بين العرب جاری اولوب الشيخ احمد

ميدانينك

ميدانينك مجمع الامثالده قيد ايلديككى دال مهمله و يا معجمه ايله
أفلس من ابن المذلق مثليدر شخص مرقوم ابناى عبد شمس بن سعد
ابن زيددن برآدم اولوب ابا عن جد افلاس ايله معروفلرايمش حتى
باباسى مذلق حقنده بو بيت انشاد اولنمشدر بيت فانك اذ ترجو تميما
ولفعها كراجى الندى والعرف عند المذاق حتى دكلدركه
فتح دال وضم با ايله دبور باد صبانك مقابلندن هبوب ايدن روزكارك
اسميدر صبا دخى ليل ونهار مساوى اولديغى ايام بهارده مطلع
شمسدن وزان اولان ريحه ديرلر بوصورتده دبور باطنى روزكارى
تعبير اولنان ريح اولمغله روزكاره افلاس اسنادى كلفته محتاج اولهجغى
روشنادر * مقراض * بعضى نسخه لرى قطع ايچون استعمال اولنان
آلت معروفه نك اسمى صاد مهمله ايله مستعملدر عربيده كسر ميم
وسكون قاف وآخرده ضاد معجمه ايله مقراض دن غلط اولوب فارسيده
مد كاف عجميه ايله كاز ديرلر ستيزدكلدركه فتح قاف وسكون را وآخرده
ضاض معجمه ايله قرض قطع يعنى كسمك معناسنه دلالتى كبى فتح قاف
وآخرده صاد مهمله ايله قص دخى معناى مرقومه دلالتنه مبنى آلت
مرقومه كسر ميم وفتح قاف وآخرده بنه صاد مهمله ايله مقص دخى
اطلاق اولنور * مقصد * موضع قصد معناسنه فتح صاد ايله مستعملدر
عربيده فتح ميم وسكون قاف وكسر صاد ايله مقصددن غلط اولوب
فارسيده مد همزه ايله آهنكيدن ديرلر فائده محرر اولان
لفظ مقصد باب ثانيدن اسم مكان اولمغله مضارعده عين الفعلى
مكسور بابدن اولديغنه مبنى بنه كسر عين ايله مفعل وزننده وارد
اولهجغى اشكاردر لكن ميت غسل اولنهجق مكان معناسنه مغسل
بنه باب مرقومدن اولوب كسر عين ايله استعمالى لازم ايكن اهل لغت
فتح ايله دخى صحتنى التزام ايلمشلردر * مكارى * كراجيجى ودوابنى
كرايه ويرنكسنه معناسنه فتح ميم ايله مستعملدر عربيده ضم ميم وكسر
ومدرا ايله مكارى دن غلط اولوب فارسيده كسر كاف عربيه ومدرا
ايله كراس ديرلر استطراد لفظ مكارى محررك جمعى مكاريون كلك

تحقيق ريح صبا

* مقراض *

* مقصد *

* مكارى *

مطلب جمع وتعريف لفظ مكارى

لازم ایکن ضمه‌یا ثقلتنه بناء حذف اولنمغله وقوع اجتماع ساکنین دن یا ساقط اولوب ضم میم ورا ایله مکارون اولور حالت رفعنده هؤلاء المکارون وحالت نصب وجرنده رأیت المکارین وذهبت الی المکارین دیرلر اکر مکاری کلمه سی کند ونفسنه مضاف اولور ایسه یاء مشدده مفتوحه ایله هذا مکاری اولوب جمعنده دخی حال بو یله اولمغله هؤلاء مکاری دینلور تفصیلی کتب نحوده مبین قاضی ورامی کلمه لری کیبدر

مکتوب * مکتوب * حروفك بعضنی بعضنه ضم والحاق ایله کلمات والفاظدن تراکیب عدیده ایله املا اولنان اوراقك اسمی مخترعاتدن اولدیغی تفصیل اتی البیاندن منفهم اولور اوراق محرره به عربیده کسر کاف ومدنا ایله کتاب وفارسیده معنای مطلوبه یعنی درونده اسم مخاطب محرر ورقه یه مدنون ایله نامه دیرلر ستیر اولمیه که کتب باب اولدن اولوب اسم مفعولك عدم ورودنه مبنی توسعهٔ عظیم الرأس یعنی باشی بیوك کسنه معناسنه مکبوس محلنده کسر کاف ایله کیاس وامثالی

تحقیق لفظ وجمع مکتوب استعماللری کبی اصل مصدر اولان کتاب کلمه سنی مفعول تسمیه ایلمشلردر اصل ماده سنه عدم وقوفلری آشکار خود پسندان کتبه اندك افکارلری لفظ مکتوبك جمعی بعد التاء یا ایله مکاتیب اولوب بلا یاء مکاتب اولدیغنی انکارلری کوش زد راقم الحروف دلفکار اولمشدر اولا صحیح ادعا ایلدکلری یا ایله مکاتیب لفظ مفردی فرض اولنان مکتوب کلمه سی کبی کلام عربده عدیم الورود الفاظدندر امابلا یاء مکاتب تعلیم صبیان اولنان محلك اسمی مکتبك جمعی اولدیغی فراموش اولنمیه لکن مکتوب لفظی بعد التعارف شیوعنه مبنی صاحب مقامات حریری مرحوم درة الغواص نام مؤلفنده حمام وسرادق ومقام امثاللرینك جمعلری علی خلاف القیاس شاذاوله رق الف وتا ایله حمامات

مطلب اصطلاحات کتاب والوارد فی القرآن وسرادقات ومقامات اولدقلری کبی مکتوبك جمعی دخی مکتوبات اولمسنی بیان ایلمش در استطراد کتاب عامه اصطلاحنده کلمات منفرده دن تدوین اولنان مجلده واصطلاح فقهاده فرقان عظیم وقرآن کریمه واصطلاح اصولیینده ارکان دین مبینه واصطلاح مصنفین ده

مسائلدن برطائفه یه واصطلاح نحویین ده کتاب سیبویهه اطلاق اولنور مفسرین کرام کثرهم الله تعالی الی یوم القیام حضراتی سورهٔ شریفهٔ مائده ده استعیذ بالله وکتبنا علیهم فیها ان النفس بالنفس والعین بالعین والانف بالانف والاذن بالاذن والسن بالسن والجروح قصاص آیهٔ کریمه سنده وارد کتبنا لفظ شریفنی اوجبنا وفرضنا ایله وسورهٔ شریفهٔ انعامده استعیذ بالله ولا رطب ولا یابس الا فی کتاب مبین آیهٔ عظیمه سنده واقع کتاب کلمهٔ شریفه سنی لوح محفوظ ایله وسورهٔ شریفهٔ توبه ده استعیذ بالله قل لن یصیبنا الا ما کتب الله لنا هو مولانا وعلی الله فلیتوکل المؤمنون آیت کریمه سنده وارد کتب لفظ شریفنی قدر وقضاء سبحانی ایله وسورهٔ حجر مبارکده استعیذ بالله وما اهلکنا من قریة الا ولها کتاب معلوم آیت شریفه سنده وارد لفظ شریف کتابی لا یتقدم ساعة ولا یتأخر اولان اجل ایله تفسیر بیورمشلردر بودخی معلوم اوله که آیت کریمهٔ ثالثه دن مستفاد تنبیه الهی جل اسمه اوزره هرنه که بزره اصابت ایلیه آنی نعمت سبحانی بیلوب ورای پرده یه عدم وقوعمزدن نعمت عد ایله واویلا ایلمسکدر * ملاطیه * نهر فراتک جانب غربی سنده نهر مرقومه نصف فرسخ وسیواسه اوچ مرحله ومرعش وحلبه سکز مرحله محلده کائن علی قول السید بطال غازینک مسقط رأسی بلدهٔ جسیمهٔ مشهوره نک اسمی مراصد الاطلاع علی اسماء الامکنة والبقاع نام مؤلفده محرر اولدیغنه نظراً فتح میم ولام وسکون طا وتخفیف یا ایله ملطیه دن غلطدر بلدهٔ مرقومه نک طولی عب وعرضی لح درجه ودقیقه در غریبه ملطیه محکمه سی سجلاتنده مشاهدلری اولان ثقات صحیحة الکلماتدن منقولدر که بلدهٔ مرقومه نک شرق جانبنده کنار نهر فراتده واقع کاخته نام قصبه قاضیسنک بیك اون طقوز تاریخنده ارسال ایلدیکی ورقه سی سجل محفوظه ده بوصورتده مقید ایمش بعد الالقاب بنم سلطانم ملطیه ناحیه سنده کاخته نام قصبه ده سیل عظیم واقع اولوب برجسیم میت ظهور ایلدی برتیشنی محکمه یه کتوردیلر یاریسی فاتمش باقیسی بربل دوداغی قدر کتورن یکیتلر

* ملاطیه *

غریبه فی قصة کاخته ناحیة الملطیه

سؤال ایله دك بلنده بر قلجی وار بو قلج ایله میتك بوینی اولجدم اوزونلغی
اوتوز یدی قلج بوینی اولدی دیدی محکمه ده آله قیوب تکرار کشفه آدم
کوندردك واروب کشف اولندقده باشنك قفاتیشلری بریسی دوکلمش
ویدننك بعضی یرلرینك اتی چورمش قوللاری دخی کودەسنده موجود
یره کلان ارقه سی چوریمش اما هیچ برعضوی اریمش همان
باشی اریمش کوزلرینك دلکلری برتبسی قدر ومردار ایلکی اوله جق
موضعی وبورنی دلکندن بر کوچك اوغلان کچر وهر برایاغی
طبانینك التی قپو تخته سی قدروبارمقلری چوریمش وهر بر بالدیری
التی قلج بویندن اوزون ایمش بعده باشنی کتوروب طرفکزه
ارسال وسلطان سیدی غازی قربنده دفن ایلمك ایچون آدم
کونده رلدی کودەسنك نقلی قابل دکلدر مناره دن اوزوندر
هله باشی کلەسی مقرردر حق سبحانه وتعالی خیرلر میسر ایلیه امین
غالبا کاتب چلبی مرحومك جهان نماده ملطیه شهرنده بطال
غازینك مسقط رأسیدر دیرلر بر یوارد راول زماندن برو باقی زیارتکاه
ایدی بیك اللی التی تاریخنده ملك احمد پاشا اول مقامده بر کار کیر بنا
ایله قبهٔ لطیفه ایلدی تحریری مارالبیان میتك رأسی دفن اولندیغی
محل اولمسی بعید دکلدر * ملح اندرانی * حاجی بکتاش طوزی نامیله ملح اندرانی
مشهور شیء معروفك اسمی عربیده صاحب قاموس فیروز آبادینك
ملح اندرانی غلط والصواب درانی ای شدید البیاض قولندن ضم
دال ومدرا ایله ملح درانی دن غلط اولوب فارسیده اسم مخصوصی
ایله شور دهان اوله مدق لسان دری ایله تفسیر ایدن کتب مفردات
طبیه ده اسمنی نمك سنك بلوری ایله بیان ایتمشلردر * ملحم * سمین * ملحم *
یعنی ارغك مقابلی سمز معناسنه مستعملدر عربیده لفظ مرقومك
عدم وقوعنه مبنی معنای مطلوبه فتح شین وکسر ومدحا ایله شحیم
اطلاق اولنوب فارسیده فتح فا وسکون را وکسر با واظهار ها ایله
فربه دیرلر ستبر دکلدر که سمزلك لحمدن اولمیوب یاغدن اولدیغی
بیان ایچون عربیده ملحم ولحیم مستعمل اولمیوب سمین وشحیم

* مله * ايله افاده ايدرلر * مله * ديواره كرج ويا بالچق صـيوه يوب هموار
ايلدكلرى آلت معروفه‌نك اسمى فارسيده مد ميم وفتح لام ايله ماله‌دن
* مناره * غلط اولوب معربى اعراب مرقومه ايله مالج در * مناره * ليالى
مباركه‌لرده ايقاد قناديل واوقات صلوتده اعلان وندا ايچون اذان
محمدى قرائت اولنان محل معروفك اسمى كسر ميم ايله مستعملدر
عربيده فتح ميم ومد نون ايله مناره‌دن غلط اولوب فارسيده لفظ
مرقوم اعراب محرره ايله كندو اسانلرى كبى شيوعندن غيرى اعراب
محرر وحذف را وها ايله مناه ومنار دخى ديرلر خفى دكلدركه
مناره‌نك اصلى موضع نور يعنى اوزرنده چراغ ايقاد ايلدكلرى
يوكسك نسنه معناسنه اسم مكان اولان مفعله وزننده منورة اولمغله
واو حرف علت متحرك ماقبلى حرف صحيح ساكن نون واوك
حركه‌سى ماقبلنه نقل اولندقده واو متحرك فى الاصل ماقبلى مفتوح
اسم موضوع الان قاعدهٔ مشهوره‌سنه مبنى الفه قلب ايله مناره اولور لكن صلوته
بيان اذان ندايه مخصوص مكانه كسر ميم وسكون همزه وفتح ذال ونون ايله
مئذنه ديرلر كلمهٔ مرقومه كسر ميم ايله مفعلة وزننده اسم آلت اولوب
آلت اذان معناسنه‌در ياخود اسم مكان اولوب مكان اذان معناسنه
اولور وهمزه‌سى ساكنه وما قبلى مكسور اولمغله يايه قلب ايلمك
دخى جائزدر فارسيده محل اذانه بلافرق محرر اولان اسامىٔ ثلاثى
* منبر * اطلاق اولنور * منبر * جوامع ومصلالرده خطبه قرائتى ايچون
اتخاذ اولنان مكان مرتفعك اسمى فتح ميم ايله مستعملدر عربيده كسر
ميم وسكون نون وفتح با ايله منبردن غلط اولوب فارسيده فتح همزه
تعريف اسم الت وسكون فا ايله افراز ديرلر بيان اولنديغنه نظراً كسر اول ايله منبر اسم
بقول صاحب آلت ملاحظه اولنميه زيرا صاحب كليات ابو البقاء الحسينى الكفوى
كليات بوعباره ايله منع ايلمشدر الالة هى مايعالج بها الفاعل والمفعول
كالمفتاح ونحوه وليس المنبر بلفظ الالة وانما هو موضع العلو
والارتفاع والصحيح ان هذا ونحوه من الاسماء الموضوعة على هذه
* منجلق * الصيغة ليست على القياس * منجلق * قديمده محاصره قلاعده

اعدایه رمی احجار ایچون استعمال اولنان آلت منزوکه نك اسمی فارسیده
فتح میم وسکون نون اول وجیم عربیه وکسر ومد نون ثانیه وآخرده کاف
عربیه ایله منجنیك كلمه سنك معربی انجق فتح جیم ایله منجنیق دن
غلطدر مسطور اولمیه که فتح لسان عربیده حرف جیم ایله حرف قاف
ویاخود حرف جیم ایله حرف صاد کلمهٔ واحده ده جمع اولماز بو قاعدهٔ
مطلب تعریب — کلیه یه بناءً لفظ محرر منجنیق وصحیح وامثاللری کلمات لسان آخردن
* مندیل * — منقول ومعرب اولملری استدلال اولنور * مندیل * درت کوشه لی
دایندو بزدن اعمال وباشه اورتوب وال سلمده استعمال ایلدکاری شیٔ
معروفك اسمی عربیده کسر میم وسکون نون ایله مندیل اولدیغی صحاح
جوهری وترجمه سی کتاب وان قولی ده تصریح وبیان اولنوب فارسیده
ایکی جزءدن مرکب فتح دال وسکون سین ایله دستمال دیرلر صورت
ترکیبی اشکاردر لکن فیروز ابادی قاموسده والسید محمد بن حسن
راموزده فتح اولك دخی اصحیتنی التزام ایلمشلر تکسیر سواددن مراد
مجلدین محرربن امثاللری کتب لغاتده کسر اوله انحصارلرینه تصادف
* منطر * — اولندقده زادفی الشطرنج بغلة دیوب اغماض عین ایلمکدر * منطر
نصف بیضه صورتنده ارضدن ظهور وطومالان نامیله مشهور شیٔ
معروفك اسمی چغتاییده فتح میم وسکون نون ومدتا ایله منتاردن غلط
اولوب عربیده فتح کاف وسکون میم ایله کماه وفارسیده فتح سین ومد میم
* منطی * — وضم را وواو معروفه ایله سماروغ دیرلر * منطی * درونی قیمه ایله
مملو خمیردن طبخ ایلدکاری طعام معروفك اسمی فارسیده فتح میم
وسکون نون وضم تا ایله منتودن غلط اولوب محدثاتدن اولدیغنه مبنی
* منقل * — عربیده لذتی ایله ذوق یاب اوله مدق * منقل * دمور ونحاس وپرنج
وامثاللری معادندن اعمال وآتش نقلی ایچون استعمال اولنان آلت
معروفك اسمی فتح میم ایله مستعملدر مخترعات ابنای رومدن اسم آلت
قصدیدی ایله اولی مکسور منقل دن غلط اولمسی منفهمدر اصل
عربیده آتش ایقاد اولنان محله مد کاف ایله کانون وفارسیده منقله اولی
* من قنع شبع * — مفتوح کاوین عربیتین وسکون لام ایله کلك دیرلر * من قنع شبع

برکشی

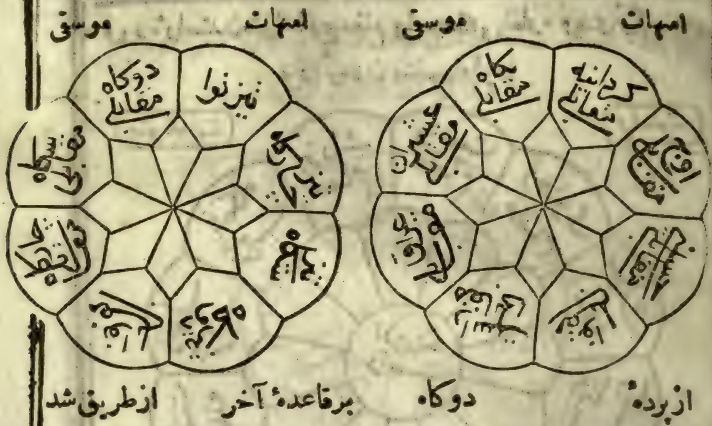
برکشی کرك ارکك وکرك دیشی قسمنه راضی اولور ایسه طوبمغه قریب
اولور معناسنه اولده نونك وثانیده بانك فتحه لری ایله مستعملدر
عربیده فعلین مرقومین باب رابعدن ماضی اولملری ایله کسر عینین ایله
من قنع شبع دن غلط اولورلر منشأ خطاء فعلین محررینك لام الفعللری
حروف حلقدن عین وقوعنه مبنی عین الفعللری مفتوح اولمسی شایع
اولمش اوله لکن ارباب لغت قنع وشبع فعللری ماضی ده عین الفعلی
مکسور باب رابعدن اولدقلرینی تصریح وبیان ایلمشلردر *منکر ونکر * منکر ونکر *
قبرده میتك احوالندن سؤاله مأمور ملکین مشهورینك اسملری کسر
کافین ایله مستعملدر عربیده ملك اولك نام شریفلری ضم میم وسکون
نون وفتح کاف ایله منکردن غلط اولدیغنی ارباب لغت التزام ایلمشلردر
منکشه *معروف ومشهور خوشبو چچکك اسمی فارسیده فتح باء موحده * منکشه *
ونون وشین وسکون فا ایله بنفشه دن غلط اولوب معربی اعراب
محرر ایله بنفشج در زهر مرقومه لسان یونانیده خوشبو معناسنه فتح
همزه وباو سکون میم ورا ایله امبردیرلر *منلا *دانشمند وصاحب * منلا *
علم واولو معنالرینه مستعملدر بروسه وی خسروزاده محمد افندی
مرحوم قولی اوزره اصلی السید معناسنه دلالت ایدن عربیده مولی
اولوب مخترعات اعجامدن حذف واو وتشدید ومد لام ایله ملادن
غلطدر وبعضیلرك التزامی عربیده من لانظیر له دن مخففدر فاحمل
علی ایهما شئت *موتاف *قلدن شی بوکجی وایشلیجی وبو مقوله اشیا * موتاف *
بیع ایدیجی معناسنه مستعملدر فارسیده ایکی جزءدن مرکب موتاب دن
غلط اولوب عربیده مولدا کسر ومد خاو شین ایله خبشی دیرلر خفی
دکلدر که ضم میم ایله موقیل معناسنه مو یدن مخفف اولوب تاب
قورمق وبوکمك معنالرینه تابیدندن اسم فاعل اولمغله معنای ترکیبیسی
قیل قوریجی وبوکجی دیمك اولور لسان فارسیده مرعی تبادل حروفه
مبنی صاحب لغت نعمة الله مرحومك التزامنه نظرا موتاف دخی
غلطدن سالم اوله جغی اشکاردر *موسقی *علوم ریاضیه دن کتب * موسقی *
ادوارده تحریر وتفصیل اولندیغی اوزره مقام وآغازه وشعبه وترکیب

نه صورتده اجرا اولندقده استلذاذ ونه صورتده اداولندقده متنفر اولدیغی
بیان ایدن علم معروفك اسمی فی الاصل آلت قدیمهٔ معروفهٔ موسیقاره
نسبت ایله موسیقاری تسمیه اولنوب کثرت استعمالدن اولا الف وراء
حذفی ایله موسیقی وثانیا حذف یاء اولی ایله موسیقی دینمشدر استطراد
ارباب خبرت واذعان واصحاب فطنت وعرفانه پوشیده دکلدرکه موسیقار
لفظی بعضی ارباب لغتك بیاننه نظرا شوبان قوالنه وبعضك قولی
اوزره عموما آلات غنایه اطلاق اولنور بنابرین آنفا ذکری مرور
ایلدیکی اوزره علم مرقوم اجرا اولندیغی آلته نسبت وحذف بعض
ایله علم مشهوره موسیقی تعبیر اولنمشدر لکن حضرت منلا جامی
قدس الله سره نك فن مرقومده تألیف بیوردقلری فارسی العباره
رساله لرنده لغت یونانیده الحان معناسنه موضوع بذاته یائین ایله
موسیقی صحیح اولدیغنی بیان بیورمشلردر بوصورتده ترك یاء اولی
ایله استعمالی غلطدن سالم اولمیجغی اشکاردر وعلم مرقومك علوم
ریاضیه دن عد اولنمه سنده چند وجه سرد اولنمشدر اولا علم
حکمت وعلم هیئت وعلم نجوم وعلم طب ایله مناسبتی حکمای اسلاف
وخواجه نصیر طوسی ومعلم ثانی حکیم فارابی وعبد المؤمن صوفی
وخواجه صفی الدین وامثاللری علوم محرره نك متقن وموجدی
اولملری ایله مناسبت استاذیتدر وبالحق علم طبه مناسبتی عند الاطباء
الحاذقین والحکماء الکاملین نبض انسانك اصول مرعیهٔ مقامات ایله
حرکتندرو علم حکمت وهیئت ونجوم ایله مشارکتی اون ایکی مقامك اون
ایکی برجه وهفت اغازه نك سبعهٔ سیاریه وچارشعبه نك عناصر اربعه یه
ویکرمی درت الحانك ساعات لیل ونهاره موافقتلریدر بودخی ستیر
اولمیه که علم موسیقیده نقرات بیننده ازمنهٔ متخلله نغماتك تألیفنه وتنافر
واستلذاذینه نظر بحثنه علم تألیف ونقرات مابیننده ازمنه متخلله یه
نظر بحثنه علم ایقاع دیرلر وعلم ادوارك ظهور ومنشاتی وفن
موسیقینك صدور ومبدئی نه زماندن اولدیغی معلوم ومخترع اصل
اصولی کیملر اولدیغی مفهوم اولمق مناسب بمحل ومنتج ماحصل
اولمغله نای نواساز طرفه آغاز خامه دن ضرب اصول ارقامه قیام نیاز

مطلب اول
ظهور موسیقار
علم

اولندی تحقیقنده الحدیث ذوشجون مصداقی اختلافات کثیره الروایات منشعبة الاطراف اولمغله سمت اصحه ذاهب وقول ارجحه راغب اولمق مناسبدر بعض کتب تواریخ احوال سلف ومحرران اقاویل خلفده مذکوردر که حضرت ابو البشر ثانی جناب نوح نجی الله علی نبینا وعلیه السلامك فرزندارجمندی لامك نام خردمند بنام موسیقار نامی ایله برساز اختراع وایجادی ایله نیجه آغازه ومقام ونغمات ابداع وانشاد ایلمش اما اجماع حکما واتفاق عالمان غنایه نظرا علم ادوار حضرت داود علی نبینا وعلیه السلامدن منتشر وشایع اولوب اختراع کردهلری عود معهود نقل ووفاتلرندن صکره نیجه مدت بیت المقدس ده موجود وحجرهٔ لامع الانوارلرنده آویختهٔ دیوار اعتبار اولوب بعده زمان فتنه نشان بخت نصر ظلم عنوانده جای مرقومدن مفقود ونابود اولمش بعد زمان ایام عهد مسرت فرجام اسکندر ذو القرنین ده حکمای مترصدین وفضلای کاملین ایجاد رصد مباشرتنه شدنطاق همت ایلدکاری وقت حکمت نسبتده قوة ریاضت ایله علم موسیقیه عالم وفن مزبوره حاکم اولوب عود کشنده ومفقودی هیئت اولیسنده وجود پزیر وشکل مخصوصهسنده صورت گیر ایلمشلر معلم اول ارسطالیس حکمت انیسك تلمیذی و بقراط وسقراط خردمناط وجالینوس حکمت مأنوس مجلس خاص حکمت اختصاص اسکندر صاحب هنرده آلت غنا معناسنده موسیقار نواخت ایلدکاری وافلاطون ذوفنونك دخی ساز نواخت ایلدیکی رسیدهٔ حد اثباتدر الشیخ زین الدین محمد بن عبد المجید اللاذقینك فتحیه نام مؤلفنده حضرت سلیمان علی نبینا وعلیه السلام تلامذهسندن حکیم فیثاغورسك علی التوالی اوچ شب عالم منامده فلان بحر کنارنه خرام ایله طبع سداد وذهن نقاددن برعلم مقبول منصهٔ ظهورده جلوهیاب حصول اولهجقدر تبشیری ایله مسرورا تیقظ وعلی السحر محل مأموره وصول بولور اوچ کون اول محل خالیده برشبهه عدم تصادفندن دلخسته ودمیسته ومبهوت ایکن اول حوالیده موجود حدادبنك

تناسب ایله ذق آهن ایلدکاری آهنك ونغماتی تحفظ وقوت متخیله
وحدت متفکره ایله برتخته پارەیه برقاچ تار ابریشم صدا آثار ربط ایدوب
برسازچهٔ شوق افزا ونغمه سرا پیدا ایدر بعده اصول وفروعن
ترتیب ومقام واغازەسین ترکیب ایلدیکی مسطوردر روایات عدیدهٔ
سائره دخی محرر ومنقولدر العلم عند الله تعالی علم موسیقی ده ترتیب
وتألیف اولنان رسائل وادوار بیشمار اولدیغی شهرت شعاردر وقدمای
معمارسان علم مرقوم ترقیم ایلدکاری کتب ادوارده راست سرپردهٔ
موسیقی اولوب متأخرین دقت قرین رأیلری کثرت مواليدنه نظرا
سرپردهٔ موسیقی دوکاه در ودخی عند اصحاب اهل الفن امهات عد
اولنان بش پرده یکاهدن تیز نوایه رسیده اولنجه تعداد
ودائرەبن ده ترقیم اولندیغی اوزره مقابلارده نوا
ایکی دفعه مرور ایلمکله امهات موسیقی اون الی
عدده بالغ اولوب مکررلك ترکی ایله طبق
تحریر کتب ادوار اون بش
امهات اشکار اولور
بو بن صورت

وسرپردهٔ موسیقی دوکاهدن متولد بدی مقام ودرت اغازه وبرشعبه واون سکز ترکیب داغریب بودائرهٔ محررهدن معلوم اولور

سرپردهٔ موسیقی واصفهان

ویوده‌ٔ راستدن متولد اوج مقام وایکی اغازه ویدی ترکیب دخی
بودائره‌دن منفهم اولور

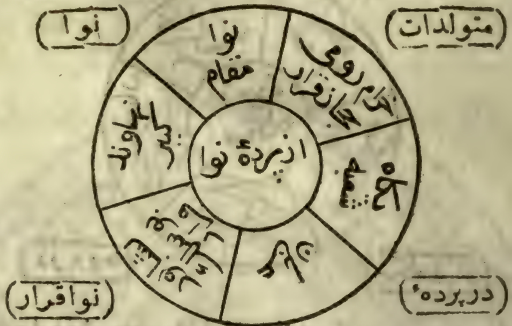

وپرده‌ٔ عراقدن دخی متولد برمقام وسکز ترکیب اجرا اولندیغی
بودائره‌ده مبیندر

ونوا

ونوا پرده سنندن مقام نوادن ماعدا برقاج اغازه اجرا اولندیغی
بودائره دن معلوم اولور

وپردهٔ عشیراندن التی ترکیب تولیداولنغله بودائره‌ده بیان اولنمشدر

وپردهٔ سکاهدن بك شعبه وبك اغازه وسه تركيب توليد اولنديغى
بودائره دن منفهم اولور

دائرهٔ كبيرهٔ مقامات ونغمات وتراكيب مشروحه

كتب ادوارده شرح وبيان اولنان التمش سكز عدد مقامات ونغمات وتراكيب بودائرهٔ كبيره ده على العموم براسلوب عجيب بيان اولنمشدر

ارباب فن مرقومك تعريف ايله افاده سی ناقابل اولديغنه مبنی تعليم
استاذ كامله حواله ايله تعريفلرك ترك ايدكلری برشعبه واونوز بش
نغمه بو دائره ده بيان اولنمشدر

دائرهٔ مقامات غير مشروحه

تعريفات مقامات

بودخی رسيدهٔ كوش اوله‌كه خوشنوايان مقام شناسان راست
وحسينی وعراق وحجاز ونوا وبوسلك وعشاق كبی مقامات
مشهوره لرك تعريف وبياننده ذهن بسته اولوب سائر قليل السماع
اغازه وزرا كبی بوصورتده افاده يه اغازه ايدرلر دوكاه ابتدا بركوله
نيمی ايله دوكاه وسكاه وچاركاه وحسينی كوستروب تيز چاركاه
ونوا ونوادن ينه چاركاه وسكاه وز بركوله ايله قراری دوكاه پرده سنده
اجرا ايلمكله اولور اصفهان ابتدا حجاز ونوا پرده لرندن حسينی

وعجم كوستروب بعده حسيني ونوا ونيم حجازدنصكره ينه نوا وچارگاه
وپردهٔ دوكاهده قرار ايله اولور بوسلك عشيران ابتدا حسيني دن
اغازه بعده نوا وچاركاه وبوسلك نيمك ودوكاه اجراسنده
دوكاهدن راستي وعراقي كوستروب پردهٔ عشيرانده قرار ايله در
مستعار ابتدا سكاه ونيم حجاز ونوا ونوادن ينه نيم حجاز ايله سكاهه
اينوب بعده اوج پرده سندن ينه نيم حجاز وسكاه ونيم كوردی
اجراسندن صكره سكاهده قرار ايله اولور مخير كوردی ابتدا
تيز چاركاه بعده تمام پرده لر ايله حسيني وحسيني دن نيم حجاز ونيم نوا
ونيم حسيني وحسيني دن ينه نوا وچاركاه ونيم كوردی ايله دوكاهده
قرار ايله در نشابور ابتدا تيز دوكاه بعده كردانيه وعجم وحسيني
ونوادن صكره نيم حجاز ايله بوسلكده قراردر راحتفزا ابتدا حسيني
وعجم وكردانيه كوستروب بعده نيم عجم ايله دوكاهه اينوب
بعده چاركاهدن راسته دك كوستروب پردهٔ عراقده قرار ايله
اولور بزرك ابتدا حسيني دن دوكاهه نيم بوسلك ايله اينوب
دوكاهدن عشيرانه دك كوستردكدنصكره دوكاهي آشكار وراست
پرده سنده قرار ايله اولور حوزی نوادن ابتدا ايله چاركاه وسكاه دن
دوكاهه وارمق سزين راست كوستروب پردهٔ دوكاهده قراردر
نكريز نوادن ابتدا ونيم حجاز ايله سكاه ودوكاه كوستروب پردهٔ راستده
قرار ايله اولور اوج مخالف اوج پرده سندن نيم حجاز ايله دوكاهه
اينوب قرارنده ينه اوج كوسترمك ايله در شهناز بوسلك تيز مخير ابتدا
ايدوب نيم شهناز ايله اوج وحسيني ونوا وچاركاه كوستروب بعده نيم
بوسلك ايله دوكاهه اينوب قرار ايتمكدر حزام سكاه باشله يوب چاركاه
ونوادن نيم حصار ايله اوج كوستردكدنصكره اوجدن ينه نيم حصار
ايله اينوب سكاه قرار ايله اولور اوج بوسلك ابتدا اوج بعده حسيني
ونوا ونيم حجازدن دونوب نوا وحسيني وحسيني دن ينه نوا وچاركاه
ونيم بوسلكي بيان ودكاهده قراري عيان ايلمك ايله اولور راحت
الارواح نيم حجازدن بدأ ايله نوا وحسيني واوج پرده لرين كوستروب ينه

اوجدن

سر سر س
سق سا

اوجدن دوكاهه اسلوب اصفهانى ايله اينوب راستى آشكار وقرارى
پردهٔ عراقده اعتبار ايلمك ايله اولور زيركوله مقام تنك اولمغله كوزلجه
نغمه ايله دوكاه كوستروب راسته قريب نيم دوكاه ايله قراردن عبارتدر
زيرافكند كوچك ابتدا كردانيه واوج وحسينى ونيم صبا كوستروب
بعده سكاه كوستره وپردهٔ دوكاهده قرارى صبا اسلوبى اوزره ايلمكله
اولور مقام مرقومى تعريف ديكر ايله دخى بيان ايلمشلردر پنجكاه
ابتدا نوا پردهسندن نيم حجاز ايله بوسلك ودوكاه كوستروب پردهٔ راستده
قرار ايله اولور وتقسيم بيننده نيم حجاز برينه چاركاه وبوسلك برينه
بعضا سكاه كوستروب ينه راستده قرار ايتمك قاعدهٔ موسيقى شناساندر
مخير بوسلك تيز چاركاه بدأ وحسينى يه دك اينوب حسينى دن مخير
پردهسين كوستروب بعده ينه حسينى ونوا وچاركاه ونيم بوسلك
كوستوره دوكاهده قرار ايلمك ايله اولور نغمهٔ مذكورك اجراسى
زياده عسير اولمغله مغنى يه اكثر بحت الصوت ايراث ايدوب سامعينه
وسيلهٔ ضحك اولديغى كورلمشدر سازكار ابتدا راست ودوكاه وسكاه
كوستروب بعده سكاه ايله نيم بوسلك بيننده كى نيمى كوستروب
ومذكور نيمدن نوا وحسينى كوستروب وحسينى دن دونوب نوا ونيم
مذكورى كوستروب بعده سكاه ودوكاه وراست وعراق وعشيران
وعشيراندن ينه عراق وراست ودوكاه وسكاه كوستروب سكاهدن
دوكاهه اينمكسزين راست قرار ايتمكله اولور عجم عشيران ابتدا
حسينى كوستروب نيم عجمدن صحيح پرده لر ايله دوكاهه اينوب
دوكاهدن نوا پردهسين ونوادن دخى دوكاه وراست كوستوره
وعجم نيمنك قياسى ايله عشيران قرار ايلمكله اولور زاولى راست مقابلى
اولان كردانيهدن ابتدا وكردانيه ايله اوج بيننده كى نيم ايله
حسينى ونوايى بيان ايدوب نوادن دخى نكريز اسلوبى اوزره پردهٔ
راستده قرار ايله اولور ونوادن راسته دونر ايكن حجاز برينه چاركاهده
اولور ماهور عشيران بعينه ماهور لكن دوكاهه واردقده بوسلك
مناسبتى ايله راست وعراقى بيان ايدوب عشيرانده قرار ايله اولور كردانيه

ابتدا كردانيه بعده اوج وحسينى صكره ينه اوج ايله كردانيه كوستورب وكردانيه دن تمام پرده لر ايله راستنه اينوب راستدن دخى كردانيه ومحير كوستوروب ومحيردن پرده پرده اينوب دوكاه قرار ايلمكله اولور ماهور كردانيه دن ابتدا واوج ايله كردانيه بيننده كى نيم ايله حسينى ونوا وچاركاه كوستورب بعده چاركاهدن بوسليك نيمى ايله راستنه اينوب وراستدن ينه چاركاه وسكاه ودوكاهى بيان وپردهٔ راستده قرار ايله اولور نوا عشيران نوادن بدأ ايله حسينى دن راستنه اينوب بعده سكاه ودوكاه وراست ايله عراق كوستورب عشيرانده قرار ايله اولور محير تيز چاركاهدن بدأ ايله حسينى يه دك اينوب وحسينى دن محير پردسين يعنى تيز دوكاهى كوستورب بعده ينه حسينى يه اينوب وحسينى دن صبا اسلوبى ايله دوكاهده اينوب قرار ايله اولور همايون ابتدا نوادن نيم حجاز ايله راستنه اينوب راست ايله عراق بيننده كى نيمى وراستى كوستورب دوكاه پرده سنده قرار ايله اولور تركيب مذكور نغمة الملوك عنوانى ايله معنون اولسه سزاواردر ركب سكاه دن بدأ ونيم بوسليك ايله راستنه اينوب بعده دوكاه وكردى نيمين وينه دوكاه كوستورب راستده قرار ايله اولور سنبله ابتدا تيز دوكاه وتيز نيم كردى ومحير وكردانيه كوستورب اوج سز نيم عجم ايله حسينى يه اينوب وحسينى دن بر اسلوب صبا اينوب دوكاه قرار ايله اولور باباطاهر ابتدا اوج وكردانيه ومحير كوستورب تيز چاركاهدن تمام پردلر ايله نوايه اينوب نوادن كردانيه كوستورب ودونوب پرده پرده اينوب دوكاهده قرار ايتمكله اولور بسته نكار چاركاه ابتدا وصبا نيمى ايله چاركاهدن راستنه اينوب وپردهٔ عراقده قرار ونوا برنه صبانيمى واوج برنه عجم نيمين كوسترمكله اولور سكاه مايه ابتدا سكاهدن پرده پرده حسينى يه دك كوستره وحسينى دن دنوب كذلك سكاهده اينوب وكردى نيمى ايله ينه سكاه ونيم نيم تعبير اولناندركه سكاه ايله نيم بوسليك بيننده كى پردنى كوستورب ينه سكاه ودوكاهى اشكار وسكاهده قرار ايله اولور خرام رومى نيم حجازدن

ابتدا ونوا وحسینی ونیم عجم ایله کردانیه وتیز دوکاه پردهلرین
کوستورب ودونوب تیز دوکاهدن ینه بوسیاق اوزره اینوب نیم پردهٔ
حجازده قرار ایله اولور سلطانی عراق بعینه عراق مقامی کبی
اجرا اولنور لکن قرار کاهی دوکاه پردهسنده اولور کواشت ابتدا
حسینی اداسین واوادیسین برمقدار ادادن صکره راست پردهسنده قرار
ایله اولور زرکش خاوران بودخی ابتدا حسینی ایدوب واینوب
قراری عراق پردهسنده ایلمکله اولور نیشابورک ابتدا نوا بعده نیم
حجاز ایله بوسلک بمک دخی کوستورب دوکاه قرار ایله اولور عرضبار
ابتدا کردانیه صکره عجم کوستورب وحسینی بی جزئی پس ایدرهک
کوستوره بعده حسینی دن نوا وچارکاهی کوستوره بعده ینه
کردانیهدن طریق مذکور اوزره دوکاهه اینوب قرار ایلمکله اولور
صورت شد ترکیب مذکور اربابنک معلومیدر که عشیران پردهسی
دوکاه اعتبار اولنوب ونوا پردهسی دخی کردانیه اعتباری ایله اجرا
اولنور مخالف عراق ابتدا نوا بعده نیم حجازدن کردی ونیم دوکاهی
وراستی کوستوره بعده عراق پردهسنده قرار ایله اولور روی عراق
نیم بوسلک چارکاه ونوا وحسینی کوستورب وینه حسینی دن بو وجه
اوزره دونوب دوکاه وراستی کوستره وپردهٔ عراقده قرار ایده سلمک
دوکاه ونوایی ایکی دفعه بیان ایدوب وراست پردهسنده قرار ایله
اولور طریق دیکر از شد حسینی دوکاه اعتبار اولنوب وتیز دوکاه
دخی نوا اعتبارندن صکره کذلک دودفعه حسینی وتیز دوکاه
کوستورب وپردهٔ نوادهٔ قرار ایله اولور یکاه اجراسی بعینه تمام نوا کبی
اولوب لکن دوکاهه کلدکده راست ایله عراق وعشیرانی کوستورب
ویکاهده قرار ایده شعبهٔ مذکورهنک نوادن فرقی نوا پردهسنه
مقابل اولان پردهده قرار ایتمکین مناسبت وقربیت ومشابهت
ایله دائرهٔ نوادهٔ داخل متولد ایتدن اعتبار اولنمشدر بستهٔ اصفهان
عینی مقام اصفهان سیر واجراسندن صکره قراری پردهٔ عراقده
ایلمکله اولور رهاوی راست ودوکاه وسکاه ونوا ایله دوکاه کوستورب

بعده راست ایله یکاه کوستوره وپردهٔ راستده چارپوب قرار ایلمك ایله
اولور نوروز سکاهدن ابتدا اوچارکاه ونوا ایله نیم حصاری کوستورب
بعده نوا ایله چارکاه کوستورب چارکاهدن حصار نیمین وبعده
ینه نوا ایله چارکاه وسکاه کوستورب پردهٔ دوکاهده قرار ایله اولور
نهاوند کبیر اولاحجاز پرده سندن باشلیوب نوا ایله حسینی ونیم عجم
ایله کردانیه کوستورب دونوب ینه عجم ایله حسینی ونوا وچارکاه
ونیم کردی ایله راست پرده‌لرین بیان بعده نوا پرده سنده
قرار ایلمکله اولور نهاوند رومی راست بدأ ایدوب نواوچارکاه ونیم
کردی ایله دوکاه کوستورب راست پرده سنده قرار ایله اولور
نهاوند صغیر بونك دخی مادهٔ اصلیه سی راست اولدیغی معلوم امتزاج
نغمساتی بودر که راست باشله یوب دوکاه ایله نیم کردی وچارکاه
کوستورب بعده صبا نیمی ایله ینه چارکاه کوردی ایله دوکاه وراستی
اشکار وقراری دوکاه پرده سنده ایلمکله اولور عربان ابتدا نوا
کوستورب نیم حصار ایله اینوب اوج وکردانیه کوستورب کردانیه‌دن
دخی ینه اوج وحصار نیمك کوستورب نوا پرده سنده قرار ایلمکله اولور
نغم کردی ابتدا حسینی کوستورب بعده نوا وچارکاه وکوردی نیمی
ایله دوکاه وراستی دخی کوستورب پردهٔ دوکاهده قرار ایله اولور سکاه
اوج باشله یوب تمام پرده‌لر ایله اینوب چارکاه کوستورب پردهٔ سکاهده
قرار ایله اولور اوج اوج پرده سندن ابتدا وکردانیه‌دن پرده پرده اینوب
راست ودوکاه کوستوره‌رك پردهٔ عراقده قرار ایله اولور بیاتی ابتدا
دوکاه کوستورب سکاه وچارکاه ایله نوا دخی کوستورب بعده نیم عجمدن
حسینی ونوا وچارکاه وسکاه کوستورب پردهٔ دوکاهده قرار ایله اولور
صبا دوکاهدن ابتدا وسکاه وچارکاه ایله نیم صبائی وحسینی پرده‌لرین
کوستورب وحسینی‌دن دونوب نواسز صبا نیمی ایله چارکاه وسکاهی
بیان ودوکاهده قرار اتمکله اولور عجم ابتدا دوکاه کوستورب
وکردانیه‌دن نوا وحسینی ونیم عجمدن اینوب حسینی ونوا وچارکاه ایله
سکاهی آشکار ودوکاهده قرار ایلمکله اولور شهناز تیز دوکاهدن

ابتدا ونیم شهنازایله نوایه اینوب نوادن دخی حجازایله سگاه کوستورب بعده دوکاهده قرار ایله اولور حصار حسینی کوستورب وحصار نیمی ایله نوا اسن چارکاه ایله سگاهی بیان ودوکاهده قرار ایلمکله اولور حسینی عشیران حسینی باشله یوب نوا ایله چارکاه وسگاه ایله دوکاه کوستورب بعده راست ایله عراقی کوستورب عشیران قرار ایله اولور نهفت نیم حجازدن نوا وحسینی ونیم عجمدن اصفهان امتزاجی ایله دوکاهه اینوب ودوکاهدن راست ایله عراقه اینوب عشیران قرار ایلمکله اولور

وجه عرضبار کردانیه دن

ابتدا ایله اوج دن حسینی سز نیم حصاره اینوب ونوا ایله چارکاهی کوستورب پردهٔ سگاهده قرار وبنه کردانیه قویوب عرضبار طریقی اوزره اینوب سگاه ایلمکله اولور بودخی ستر اولنیه که کتب ادوارده هفت اغازه‌ئی سبعهٔ سیاره‌یه نسبته حصر وقصر ایلمشلردر لکن تتبع واستقراء اولنوب جمیع مقامات سیاراتدن بر ستاره‌یه منسوب اولدیغی تفصیل اتی البیاندن منفهم اولوب ساعات موافقه‌دن ترنم واغازه اولنان ساعتك صاحبی نجم معلوم اولوب اول وقته موافق مقام اجراسنده تأثیرینی ارباب فطانت تجربه ایلمشلر

جدول ساعات موافقه

ساعات موافقه	خمیس / یوم احد	اثنین / خمیس	جمعه / اثنین	ثلاثا / جمعه	سبت / ثلاثا	اربعا / سبت	احد / اربعا
١	سر	ے	ر	ه	خ	ل	ى
٢	ه	خ	ل	ى	سر	ے	ر
٣	ى	سر	ے	ر	ه	خ	ل
٤	ر	ه	خ	ل	ى	سر	ے
٥	ل	ى	سر	ے	ر	ه	خ
٦	ے	ر	ه	خ	ل	ى	سر
٧	خ	ل	ى	سر	ے	ر	ه
٨	سر	ے	ر	ه	خ	ل	ى
٩	ه	خ	ل	ى	سر	ے	ر
١٠	ى	سر	ے	ر	ه	ح	ل
١١	ر	ه	خ	ل	ى	سر	ے
١٢	ل	ى	سر	ے	ر	ه	خ

جدول مرقوم ساعات موافقه‌یه بسط اولنمغله ایام طویله‌ده اون ایکیدن مقدمی لیلهٔ ماضیه دن عکسی یعنی لیالیٔ طویله ده اون ایکیدن مؤخری یوم مستقبلدن عد اولنه جغی آشکاردر وعند المنجمین سبعهٔ سیاره‌دن هر بر ستاره‌نك حرف اخیری اشارت اولنمق قاعده‌سنه مبنی برای اختصار جدول مرقوم اشارات ایله ترتیب اولنمشدر بو ین صورت زحل ل مشتری ی مریخ خ شمس س زهره ه عطاردر د قمر ر جدول محرره‌ده ساعت واحد مقابلنده بلك ستاره مافوقنه اسم یومین اشارت اولنمشدر سرخی ساعات نهاری یه وسیاهی ساعات لیلی یه دلالت ایدر مثلا یوم احدك ساعات اولی شمسه ولیلهٔ خمیسك ساعت اولی بنه مهر مرقومه منسوب ویوم اربعانك ساعت اولی عطارده منسوب اولدیغی کبی لیلهٔ احدك ساعت اولی بنه نجم مرقومه منسوبدر دیمکی افاده ایدر وقس علیهم البواقی مقامات

منسوبات سبعهٔ سیاره من المقامات

واغازه‌لر وتراکیب موسیقیدن منسوبات زحل اغازهٔ کواشت وترکیب ماهور واوج‌در منسوبات مشتری اغازهٔ نوروز ومقام حسینی وترکیب عجم ومخیر وسنبله‌در منسوبات مریخ اغازهٔ سلمك ومقام نوا وبیاتی واصفهان وشعبهٔ بکاه وترکیب نهاوند کبیر وعربان‌در منسوبات شمس اغازهٔ شهناز ومقام عشاق وشعبهٔ دوکاه وترکیب کردی ونهاوند صغیر وعرضبار وطاهردر منسوبات زهره اغازهٔ حصار ومقام عشیران وترکیب نهفت وبوسلك وصبا ونیشابوردر منسوبات عطارد اغازهٔ سکاه مایه ومقام عراق وشعبهٔ سکاه وترکیب راحة الارواح وبستهٔ اصفهان وروی عراق ومخالف عراق وبستهٔ نکار وراحت افزا وزیرکش حاوران وحزام ومستعاردر منسوبات قمر اغازهٔ کردانیه ومقام راست وترکیب پنجکاه وساز کار ونکریزدر مقامات وتراکیب ونغمات موسیقینك باعث تأثیری اولمق

اوقات تأثیر مقامات

اوزره تقسیم دیکرده بو صورتده طور آخر دخی بیان اولنمشدر وقت سحرده اغازه‌ده راست وسازده رهاوی وقت صبحده اغازه‌ده حسینی وسازده بنه رهاوی وقت ظهرده اغازه‌ده نهاوند

وسازده راست وقت عصرده اغازه‌ده بوسلك وسازده بنه بوسلك
وقت غروبده اغازه‌ده عشاق وسازده بنه عشاق نصف الليل ده
اغازه ده راست وسازده زيرافكند ثلث اخيرليل ده اغازه‌ده
زيرافكند وسازده راست اجرا اولنسه مؤثر اولور ايمش واهل غنا
وصاحب آهنك ونوايه مراعاتى الزم اموردندركه مجالس كبارده
صدرنشين اولان دولتمندلك حليه ونوع وجنسنه مناسب وموافق
سراغاز ايله انشراح طبعنه مدار اولور اسمر اللونه عراق وتوابعى
وكندم كونه اصفهان وتوابعى واصفر اللونه راست وتوابعى
وابيض اللونه كوچك وتوابعى ونوع عربه حسينى وتوابعى وجنس
عجمه عراق وتوابعى وطائفهٔ تركه عشاق وتوابعى وقسم افرنج
وروم‌ه بوسلك وتوابعى مؤثر اولديغنى ارباب دقت تجربه ايلمشلردر
بودخى قضاياى مسلمه دندركه آوازهٔ روح افزا ونغمات غم‌فرسايى
سامع اولمق اكثر طبايعه نافع وامراض باطنه‌يه واوجاع بدنيه‌يى فى الجمله
دافعدر بنابرين قديم الايامده امصار ومداينده واقع بيمارخانه‌لرك
وظيفه‌خوار سازنده وخواننده‌لرى اولوب دار الشفالرك خزائن
وكيلارى بلكه در وديوارى انواع سازلر ايله مالامال ايمشكه بيمار
ودخسته‌لرك مرضنه مطابق آوازه وترنم ايله علاج اوله مرور اعوام
وفساد ايام ايله نيجه كسنه‌لر تمارضه باشله‌يوب اهل هواكار وبارندن
اواره اولملرى ايچون بالكليه ممنوع اولمش وعلل وامراضه موافق
مقام واغازه وتركيب بونلردر راست دافع فلج وعراق دافع
حرارت مزاج وسرسام وخفقان ايمش واصفهان ايراث فطانت
واحداث ذكاوت ايله وجودى بارد ويابس امراضدن حافظ
ايمش وزيرافكند دافع لقوه وفالج ووجع ظهر ومفاصل وقولنج
ورهاوى دافع خفقان وصداع ولقوه وفلج وامراض بلغميه
ودمويه وبزرك دافع مغص وقولنج وامراض حاره اولديغندن
غيرى تصفيهٔ ذهن واستقامت فكره دخلى اولوب وسوسه
وخوف وبيمى دافع ايمش وزنكوله امراض قلبيه‌يه نافع وسرسام

مقامات موافقهٔ الامراض

وسددی مفتح ودافع وتفریح قلب وانتعاش روحی جامع وعطش
وحرارت کبده مانع ایمش وحاز عسر بول وحاصره یه نفعی
عمیم وتحریك باهه دخلی عظیم ایمش وبوسلك دافع قولنج
ووجع ورك وصداع بارد ورمد ایمش وعشاق ریاح حاره ویابسه یه
ونقرسیه مفید وجلب نوم وراحته دخلی مزید ایمش وحسینی دافع
التهاب قلب وکبد وحرارت عطش ومعده وحمای غب وحمای ربو
ایمش ونوا دافع وجع النسا وورك وافکار فاسده وفرح قلب وسرور
خاطره کثیر الفائده ایمش *موميا* معدنی وعملی نوعینی مشهور شیئك
اسمی لغت یونانیده حافظ الاجساد معناسنه ضم میم وسکون واو
ومیم ثانی وفتح ومد یاء اولی وکسر ومد یاء ثانیه ایله مومیایی دن مرخم
اولوب عربیده معدنی نوعنه فتحتین ایله عرق الجبال تسمیه اولندیغی
کتب مفردات طبیه ده محرردر استطراد مومیا لفظنك اصلی
فارسیدر ادعا ایدن صاحب فرهنكلرك قولی ابن مؤلف روایتیدرکه
مومیایی ظهور ایدن غارك قربنده مد همزه وکسر ومد یاء تحتانی ایله
آیین وعلی قول کسر ومد باء موحده ایله آبین نام بر قریه موجود
اولوب اولمحله نسبت ایله موم آیین ویا آبین ایمش وعند البعض باء
موحده ایله موم آبین وصف ترکیبی اولوب صولی موم دیمك اولور
علی کلا الوجهین مرور ایام وتغییر السنهٔ عوام ایله مومیا دینمشدر
مومیایینك شمعه مشابهتی ظاهر واضافت ایله موم آیین وآیین نام
قریه مومی دیمك آشکاردر اما باء موحده ایله صولی موم دیمك کویا
مومیایی معدنندن اخذ اولندقده مرطوب اولدیغندن صویه نسبت
اولنمش فائده مومیایی معدنینك اجودی بغایت سیاه اولوب بقدرة
الله المنان شمس برج میزانده ایکن بلاد فارسده شیراز قربنده غار
معروفك سقفندن تقاطر ایده بیدر وکیلان ولورستان جبالنك
بعضی سنده دخی بولنور ایمش قسم ردیسی دریای مغرب سواحلنده
ظهور ایده بیدر مومیای آدمی علی ماهو المشهور بغایت اصفر اللون قزل
صاچلی بر طفل نورسیده یی اوتوز سنه یه بالغ اولنجه ادویهٔ مناسبه ایله

* موميا *

تحقیق لفظ
مومیایی ونوع
آدمیه

تربيه ايدوب بعده يك حجردن برظرف درونـنه مقدار معلوم مومياى معدنى وسمم باغى وعسل وقار يعنى زفت ومرصافى ايله شاب مرقومى وضع وظرف مزبورك اغزينى محكم سدوبند ايدوب يوز بكرمى سنه ترك ايدرلر ايمش بعد تمام المده مرادلرى اوزره خالص مومياىٔ آدمى اولور ايمش انوجدوصح آدمى ديو مشهور قسمى شرعا اكل وشرب حرام اولوب بعضى كتب طبيه ده وجودنى التزام ايلدكلرى ازمنهٔ سابقه ده امواتى تعفن وپريشانيدن حفظ ووقايه ايچون جسدلرينه مرصافى وعسل ومومياى معدنى وقار امثالى نسنه لر طلاسى ايله دفن ايدرلر ايمش سواحل بحر مغربده امواج بحر محيط قبورى كشف ايله قطعه قطعه ويا تماما اجساد امواتى ساحله آتار ايمش وديار مصريه ده مقـابر قديمه دن اخراج ايدرلر ايمش قائل وجودى اولان حكمادخى خارجا استعمالنده نفع مقرردر . لكن شربى مورث عمى وفساد بدندر ديو بيان ايلمشلردر منقبه حرافيات العجـامدن بودخى مرويدركه بلاد فارس حاكمى فريدون شاه بالانتباه يومامن الايام قصد صيد وشكار ايچون بيابانى كشت وگذارنده برآهويه تصادف ومعسكرندن برتيرانداز نشانه اغازه ايلدكده آهودوشيبوب حركت مذبوحه ايله فرار وسوادىٔ شامدن بالنفس تفتيشه اقدام ومحلنده دخى قرار ايده ميوب خدامندن چندنفره امر ايدركه آهويه رديف اولوب احوالنى تحرى ايده لر غزال مرقومك زخمى مهلك اولمغله لنك لنك ايله برغاره طوغريلور كيدر موكلان دخى دربچهٔ غاره واروب حال بيچاره يه نكران اولورلر كويـا غارك درونى آب ايله مملو ايمش غزال اول ابدن برمقدار نوش وعضو مجروحنى غسل ايلدكده درحال افاقت كلوب اولكى دن تندرست اولمش بوحالى مشاهده ايلدنده آهويى صيد وبند وبرمقدار آب مرقومدن اخذ ايله عود وانصراف وفرداسى ماجرايى عـلى ماجرى فريدونه عرض وآهويى تقديملرنده شـاه دل آگاه درآن سـاعت حكماسنى جمع وبعد المشورة لاجل التجربه برخروسك پاينى شكست بعده اول مادن

منقد اول ظهور مومياى

اسقاو محل مکسوره طلا اولندقده کالاول صحیح اولدیغی فریدونك
مشاهدی اولدقده اول ماء الحیوتی حفظ ایچون اوزرینه ناظرلر
تعیین ایدوب کویا الی الان قسم اعلاسی دیو مشهوری اول
* مهمان * عیندن جاری آبدن منجمد اولور ایمش * مهمان * الفاظ فارسیه دن
قونق یعنی مسافر معناسنه دلالتی معروف لکن ارباب لغت مفرد
ویا مرکب اولدیغی بیانده اهمال ایتمشلردر اماسر دفتر علمای روم
حضرت کمال پاشازاده مرحوم بیورورلر که مهمان لفظنك جزء اولی
کسر میم واظهار ها ایله مه بزرك یعنی اولو ومد میم ایله مان بکزیجی
معنا منه ماستن کله سندن اسم فاعل اولمغله قونق مستحق تعظیم
وقوندیغی محلده رعایت اولنوب اولوا اولندیغندن مهمان تسمیه اولنمشدر
لسان فارسیده قونوغك اسم خاصی کسر میم ویاء مجهوله ایله میز
فرق میز اولوب عربیده فتح ضاد وسکون یا ایله ضیف دیرلر خفی اولمیه که
ومهمان مهمان ایله میزك فرقی ثانی وضع خاص ایله موضوع اولوب اول
* مهموز * وضع عام ترکیبی ایله در * مهموز * راکب اولدقلری حیواناتی تحریك
ایچون جزمه نك اوکچه سنه محکم ایتدکاری آهن پاره معروفه نك اسمی
عربی وفارسی مشترك اولان کسر میم وسکون ها ایله مهمازدن غلطدر
لکن صاحب فرهنك شعوری مرحوم لفظ مرقومی تحریری ذیلنده
مهموز دخی دیرلر ایمش امابذاته بولغتده بولوب ترکیده استعمالی کبی
* مهنك * اولینك فتحنه ظفریاب اولهمدق * مهنك * زر وسیمك عیارن عیان
ایلمکیچون سوردکاری معروف سیاه حجرك اسمی فارسیده فتح
اولین وآخرده کاف عربیه ایله محك دن غلط اولوب کتب مفردات
اطباده محرر اولدیغنه نظرا عربیده حجر المحك وحجر العراقی دیرلر
ایمش خفی دکلدر که محك الت حك اولدیغی تقدیرجه مکسور الاول
اولمق لازم اولور لکن لسان فارسیه نقل وتعجیم ده تغییر ایله مفتوح
الاول اولمسنده بأس اولمز اما عربیده حجر المحك تعبیرنده اسم آلت
وزننده کسر اول ایله اولهجغی روشنادر فائده حجر مرقومك
اجودی انطاکیه حوالیسنده ظهور ایدر امتحانی متواترا یلامغله

زعفران طعمی ظاهر اولور انطاکیه دن مرور بعزده حجر مرقومدن
برمقدار جلب اولنمشیدی صید ماهی ایچون قالب اعمالنه بوندن
اعلاسنك اولماز آستانهٔ امن آشیانه اطرافنده صاری یار نام قریه
مادوننده کلیوز نام محلده حجر محررك نوعی موجوددر * میان * عموما
اورطه معناسنه فتح اول ایله مستعملدر فارسیده کسر میم ایله میان دن
غلط اولوب عربیده فتحتین ایله وسط دیرلر استطراد مخترعات
ابنای اسلامبولی و ینکیچریان تعبیراتندن یازیجیٔ میان ویولداش
قنق اورطه دنسین ادارینی کی ویاندرلر آستانهٔ دولت آشیانه ده
طائفهٔ بکتاشیانه مخصوص یکی اوطه‌لر واسکی اوطه‌لر نامیله
بنام قشلاق هم بونلرده برعدد دن ابتدا ایله هر برصفه بر رکاشانهٔ
علیا بنا اولنوب بهر اوطه یه محل اجتماع اورطه صفه نامیله بر مکان وسیع
طرح اولنمغله اولا ینکیچری اولمق مراد ایدنلره اول جای مزبوره ده
یغمورلق برقماق قاعده سی مرعی واول اورطه یه یازیجی تعیین اولنان
شخص دخی لیالیٔ معلومه ده موجود اولوب یغمورلق نهاده ایدنلری
دفتره قید ایلدیکنه مبنی تعبیرین مرقومینك اصلاری یازیجیٔ میان
صفهٔ قشلاق فلانی وینکیچریٔ اورطه صفهٔ قشلاق فلانی دیمك
اوله جقلری ظاهردر * میت * اولمش کیمسنه معناسنه فتح میم
وتشدید وکسر یا ایله مستعملدر عربیده روایت اصح فرا قرلی فتح
میم وتخفیف یا ایله میت اولوب فارسیده ضم میم وسکون را وفتح دال
واظهار ها ایله مرده دیرلر مستور اولمیه که تخفیف یا ایله میت اولمش
ذی روحه اطلاقی کبی ترکیده مستعمل اولدیغی اوزره تشدید یا ایله
میت مایت کبی اسم فاعل اوله رق اوله جکه یعنی حیاتده اولوب
موت شاننده اولنه تعبیر اولندیغی قاموسده فیروز ابادینك المیت
مخففة الذی مات والمیت والمایت الذی لم یمت بعد کلامندن مستبان
اولمسندن مبین بو بیت بلاغت نشانده علی وجه الایضاح ابیان اولنمشدر
بیت ومن یك ذا روح فذلك میت وما المیت الامن الی القبر یحمل
ومیت لفظنك تذکیر وتأنیثی مساوی اولمسنه سورهٔ شریفهٔ فرقانده

خلاصهٔ فرائض وحقوق مرتبه لتركة الميت

استعيذ بالله لنحيي به بلدة ميتا برهان وافيدر استطراد كتب فرائضده تحرير وبيان اولنديغي اوزره اولاميتك تركه‌سنه تعلق ايدن مرتب حقوق شرعيه درتدر اولی تجهيز وتكفيندر لكن اسراف وتقتيردن وقايه ايله حد اعتدالده اولوب زياده ونقصان اولنمق لازم اولديغنه مبنی عددا مرتبهٔ اعتدال ذكورده اوج ثوب واناثده بش ثوبدر قيمة حد اعتدال ذكور واناث ميتك حال حياتنده استعمال ايلديكی اثوابك وسطی قيمتنه مساوی اولمغله اولور لكن كفن مذكور مسنون اولان صورتيدر تكيم رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم بيورمشلردر حسنوا اكفان موتاكم لانهم يتفاخرون بحسن اكفانهم اكر ميتك ديونی تركه‌سندن ازيد اولسه كفن كفايت ايله تكفين لازمدر يعنی ذكورده ثوبين واناثده اثواب ثلاثه وبهاء كفنه كفايت ايدر مالی اولميان امواتك حياتنده نفقه‌سی كيمك اوزرينه واجب ايسه تكفينی دخی اول كمسنه‌يه لازم اولور واكر ميتك بو مقوله كمسنه‌سی مفقود وياخود اول كمسنه‌نك دست وفقير ايسه اول وقت طرف بيت المالدن تكفين اولنور وذی زوج اولان نسوانك تكفينی كرك غنيه وكرك فقيره مفتی به اولان امام همام ابو يوسف عليه الرحمة قولی اوزره زوجی اوزرينه‌در ثانيسی قضاء ديوندر بو دخی خفی اولميه كه ديون ميت اوج حالدن خالی اولماز يعنی يا اقرار ايله مثبت ويا اخذی بينه ايله مثبت ويا دين مرض يعنی مجرد مرض موتنده اقراری ايله مثبت اولوب دين صحت دين مرضه تقديم اولنور الا دين مرضك ثبوتی عيانا معلوم اوله بو صورتده دين صحت قبيلندن عد اولنور ثالثی تنفيذ وصايا بالثلث در يعنی ميتك زمان وفاتنده ترك ايلديكی مالك ثلثی در اكر وصايا ثلث تركه‌دن ازيد اولور ايسه ورثه مجيز لر اولمديغی تقديرجه زياده‌يی منعه شرعا قادر لردر رابعی قسمت تركه بين الورثه اولوب ورثه مرتبه دخی عشرهٔ كامله‌در اولی اصحاب فرائض ثانی عصبهٔ نسبيه ثالث مولای عتاق يعنی عصبهٔ سببيه رابع ذكری سبق ايدن عصبه سببيه‌نك نسبيهٔ ذكوری خامس زوج وزوجه‌نك غيری رد ذوی الفروض

ورثهٔ عشرهٔ مرتبه

النسبيه على قدر حقوقهم سادس درت صنف اولان ذوى الارحام
سابع مولى الموالاتدرخنى اولميه كه موالات وولاء كلاهما باب مفاعله دن
مصدر اولور وبو عقد يعنى مولى الموالات اول صورتده منعقد اولور كه
برشخص مجهول النسب شخص آخره خطاب ايدوب انت مولاى
ترثنى اذامت وتعقل عنى اذاجنيت ديه ورجل مخاطب دخى قبلت
ديدكده ائمۀ حنفيه عليهم الرحمة عندلرنده عقد مرقوم جائز واستوار
اولمسندن قائل قول مرقومه مخاطبى وارث وعاقل اولوب اكر قائل
برجنايت ايدر ايسه مخاطب عاقل اولور يعنى اول جنايتك ديتنى ادا
ايدر وشخصين مجهول النسبين احدهما آخره معاقده وايجاب وقبول
ايتسه لر برى برلرينه مولاى موالات اولملرى ايله يك ديكره وارث وعاقل
اولور وطرفين دن بعد العقد رجوع مولاسى عاقل
اولمغى ترك ايلمدكجه اولماز يعنى مولى عاقل اولدى ايسه رجوعه قادر
اولماز ثامن مقرله بالنسب على الغير اولوب برقاچ قيد معتبردر برى
مقرك كندى اوزرينه مقرله ايچون نسب اقرار ايتمه سى نسب مقرلهك
غير اوزرينه تحميلنى متضمن اوله مثلا قرنداشمدر ديو اقرارى اول
شخصك نسبنك اب مقر اوزرينه تحميلنى متضمن اوله آخرى اقرار
تحرى مقرك باباسى تصديق ايلمسى ايله اولور خلافى اولماز ديكرى
مقر اقرارى اوزره مصرا وفات ايتمكدر اكر رجوع ايدر ايسه اقرار
مرقوم لغو اولور تاسع موصى له بمازاد على الثلث در عاشر بيت المالدر
معلوم اوله كه بيت المال اموال فى ٔ يعنى خراج وغنيمتدن جمع اولنان
ماله اطلاق اولنوب مصارفى كتب فقهيه ده مفصلا محرردر وجميع
ناس اخوان اولمق ملاحظه سيله ميراث اعتبار اولنمسى وجه دكلدر
تحقيقنى اراده ايدنلر كتب فرائضدن شرح شريفه مراجعت ايلسونلر
موانع ارث درتدر لاجل الحفظ نظم اولندى بيت مانع ارث جمله سى
اولدى چهار رق وقتل واختلاف دين ودار اولى رق كه انواع
املاكدن عبوديت طريقى ايله اولان ملك كه لسان تركيده قول لق
ايله تعبير اولنور كرك رق وافر اولسون قن كبى وكرك رق ناقص

موانع ارث

اولسون مكاتب ومدبر وام ولدكبي ثانی اول قتلدر كه موجب قصاص ویا موجب كفارت اوله تفصیلی كتب فقهیه میندر ثالث اختلاف دین كه مسلم كافره وبالعكس وارث اولمازلر اما طوائف كفره بینلرنده الكفر ملة واحدة قول شریفی مصداقی اختلاف دین معتبر اولمیوب حتی یهودی نصرانیه وامثاللری دخی وارث اولورلر رابع اختلاف دارین در بو اختلاف یا حقیقة ویا حكما اولور حقیقة اولانی دار الحربده ساكن كافر حربی دار الاسلامده كائن كافر ذمیه وارث اوله مز وبالعكس وحكما اولانی دار اسلامده كافر مستأمن ایله كافر ذمی كبی وبالعكس ودارین مختلفتیندن ایكی نفر كافر حربی دار اسلامده استیمان ایله جمع اولسه لر احدهما آخره وارث اولمازلر بودخی ستیر اولمیه كه اختلاف دارین ملكلری وعسكرلری اختلافی ایله اولور یعنی بینلرنده عصمت منقطع اولوب هر دارك اهلی دار آخر اهلینك قتلنی استحلال ایلیه لر اكر دارینك ملك وعسكری سی بینلرنده تعاون وتناصر اولوب عصمت منقطع دكل ایسه دار واحد حكمنده اولمغله اهللری بینلرنده وراثت منقطع اولماز قرآن كریمده وفرقان عظیمده بیان بیوریلان التی فروض مقدره نصف وربع وثمن وثلثان وسدس وثلثدر نصف وربع وثمن فن فرائضده نوع اول ثلثان وثلث وسدسه نوع ثانی تسمیه اولنور كه مخرج مسئله معلوم اولمغیچون واصحاب فرائض عده حسبیله ١٢ كافی اولوب رجالدن اوللری اب وجد صحیح واخ لام وزوج ونسادن اولنلری زوجه وبنت وبنت الابن واخوات ثلاثه یعنی اخت لابوین واخت لاب واخت لام وام وجدهٔ صحیحه در بودخی پوشیده اولمیه كه جد صحیح میت ایله كند ومابیننده ام كیرمیه نه دیرلر اب الاب وان علی در وجدهٔ صحیحه میت ایله كند ومابیننده جد فاسد كیرمیه نه دیرلر ام الام وان علت وام الاب وان علت در احوال اب اوجدر اولی فرض مطلق ثانیسی فرض مع التعصیب ثالثی تعصیب محض در فرض مطلق سدسدر ابن ویا ابن الابن ایله وان سفل فرض مع التعصیب سدسدر

اصحاب فرائض

واحوال اب

ومابافيدر بنت ويابنت الابن ايله وان سفلت يعنى اب فرض مقـدريني اخذدنصكره اصحاب فروض آخرموجوده ايسه على قدر سهامهم حصه لريني بعدالاخذ مابا قى يى بنه اب عصوبت ايله آلور عند عدم اصحاب الفروض جملهٔ باقيى ثانيا بالعصوبه اخذى معلومدر تعصب محض ميتك ذكـر واثى اولادى وولدابنى وان سفل فالمديغى حالده اب عصوبت محضه ايله جميع تركه يى اخذ ايدر احوال جـد صحيح درتدر عند عدم الاب بابامقامنه اقامت ايله احوال ثلاثهٔ محرره وعند وجود الاب جدك حال سقوطى لكن درت مسئله ده جد ايله ابك فرقى اولمغله بعناية الله تعالى محللرى وروده بيـان اولنور احوال اخ لام اوجدر يعنى اولادام كه انه بر قرنداشلردر اكر برايسه سدس واكرايكى ويادخى زياده ايسه لر ثلث حصه لرى اولوب ذكـور واناث قسمت واستحقاقده برابردرلر واخ لام اولنلرى درت نفر كسنه اسقاط ايدر برى ولدصلبى وبرى ولدابن وان سفل وبرى اب وبرى جد صحيحدر بالاتفاق احوال زوج ايكيدر اولى نصف عنـد عدم الولد وولد الابن وان سفل ذكرا اولسون انثى اولسون ثانى سى ربع وجود ولد وولدابن ايله وان سفل احوال زوجه كذلك ايكيدر ربع عند عدم الولد وولد الابن وان سفل وثمن مع الولد وولدالابن وان سفل معلومدر كه حصتين مرقومتين زوجهٔ واحده يه ويرلديكى كبى هر قاچ اولور ايسه بينلرنده تقسيم اولنور يعنى ميت درت زوجـه ترك ايلسه تركهٔ موجوده نك ربع ويا ثمنى بينلرنده على السويه تقسيم اولنور بو سببدن لسان تركيده اورطق اطلاق اولنان زوجاته عربيده ضاره ديرلر احوال بنات صلبيـه اوجدر اكر واحد اولور ايسه فرض ايله نصف ويرلور واكرايكى ويادخى زياده اولورلر ايسه بنه فرض ايله جمله سنه ثلثان اصابت ايدوب على السويه تقسيم اولنور واكر ميتك برابنى ايله بنتى براولسون وا كثراولسون جمع اولورلر ايسه عصوبت مشتركه اولوب للذكر مثل حظ الانثيين تقسيم اولنور احوال بنـات الابن التى در اوجى بعينه مارالبيان احوال بنات صلبيه كبيدر بشرط آنكه وبنت

احوال جـد صحيح واخ لام

احوال زوج وزوجه وبنات صلبيه وبنات الابن

صلبيه موجود اولميه يعنى اكر برايسه نصف آلور واكر زياده ايسه
ثلثان آلورلر واكر براين ابن ابولنسه انى تعصيب ايدوب حصهٔ عصبيه يى
للذكر مثل حظ الانثيين تقسيم ايدرلر احوال ثلاثهٔ اخرك اولى ميتك
بربنت صلبيه سى قالسه بنت ابنى كرك واحد وكرك زياده فرض ايله
سدس آلور سببى بنت ابن اول حالده بنت صلبيه حكمنده اولور
وانفا ذكرى مرور ايلديكى اوزره بنات صلبيه بردن ازيد اولورلر ايسه
فرض ايله ثلثان آلورلر لكن بو صورتده مجموعنه ثلثين اصابت ايدر
امابينلرنده على السويه قسمت اولنماز زيرا بنت صلبيه قوت قرابت
سبيله نصف كامل الوب نصف ثلثانه رسيده اولمغه برسدس ضم
اولنمق لازم اولمغله بنت ابن اول سدسى آلور ونصف وثلثانك
مخرجى التى اولديغى آشكاردركه نصفى اوج وثلثانى درت عدد
ايدر اوج عددى درده ابلاغ ضم واحد ايله اولوركه واحد ستهنك
سدسيدر بو صورتده اهل فن فرائض تكملة للثلثين سدس اعطا اولنور
ديو تعبير ايدرلر ثانيسى ميتك ايكى نفر صلبيه بنتى قالسه بنات ابن ساقط
اولورلر زيرا فروض بناتك اكثرى ثلثا ندر بو تقديرده ايكى نفر
صلبيه ثلثانى احراز ايدجك بنات ابنه فرض ايله حصه قالميه جغى
معلومدر ثالثى ميتك براين صلبى سى ايله بنات ابن برمنهن ساقط
اولورلر مسئلهٔ تشبيب لفظ تشبيك اصطلاح شعريه ده عاشق
ومعشوقك حاللرينى اوائل اشعارده تغزل طريقى ايله بيان اولديغى
ظلام تصحيحمز ذيلنده ذكر اولنمش ايدى بوفن جليل
اصحابى عرفنده مسئلهٔ انى البيانك وجه تسميه سى
تشبيب شعريه حسن ابتدا صورتنده
اولمغله ماسيأنى بى استحصاله سبب
اولمسنه تشبيها تسميه
اولنمشدر

صورتی

فریق اول	فریق ثانی	فریق ثالث
ابن بنت علیا	ابن	ابن
ابن بنت وسطا	ابن بنت علیا	ابن
ابن بنت سفلا	ابن بنت وسطا	ابن بنت علیا
ابن	ابن بنت سفلا	ابن بنت وسطا
	ابن	ابن بنت سفلا
		ابن

فریق اولده علیا بنت ابن ووسطا بنت ابن ابن وسفلا بنت ابن ابن ابن اولوب فریق ثانیده علیا بنت ابن ابن وفریق ثالثده علیا بنت ابن ابن ابن اوله جقلری اشکار اولوب سائرلری دخی بونلردن معلوم اولور وعلیای فریق اول حذاسنده بنت اولمیوب وسطای فریق اول ایله علیای فریق ثانی ایکیسی مساوی وسفلای فریق اول ووسطای فریق ثانی وعلیای فریق ثالث اوچی مساوی وسفلای فریق ثانی ووسطای فریق ثالث ایکیسی مساوی وسفلای فریق ثالث حذاسنده ینه بنت اولمدیغی ظاهردر بونلرك طریقهٔ قسمتلری علیای فریق اول بنتك محاذیه سی اولمغله صلبیه حکمنده اولوب فرض ایله نصف آلور ووسطای فریق اول ایله علیای فریق ثانی مساوی اولمه لری ایله فرض ایله سدس آلوب شرکت اوزره تقسیم ایدرلر زیرا علیای فریق اول بنت صلبیه حکمنده اولوب نصف الیجاق مزبورتان بنت ابن اولمه لریله تکملة للثلثین سدس آلورلر مزبورات بنات ثلاثه دن صکره بناتك ثلثانندن زائد فرضی اولمدیغنه مبنی سائر بناته بطریق الفرض حصه قالماز بنات ثلاثه مقدم ثلثانی احرازلری آشکاردر واکر فریق اول سفلاسی حذاسنده بر ولد بولنور ایسه مافوقنده موجود اوچ بنات یعنی علیا ووسطای فریق اول وعلیای فریق ثانیدر ذکر اولندیغی اوزره فرض ایله ثلثانی احرازلرندن صکره باقی که ثلثدر ولد مزبور ایله فریق اولدن سفلا وفریق ثانیدن وسطا وفریق ثالثدن

عليا للذكر مثل حظ الانثيين اخماسا تقسيم ايدرلر وغلام مزبور
محاذاتندن اشاغيده واقع بنات ثلاثه يي اسقاط ايدر اكر ولد مرقوم
فريق ثانيدن سفلا حذاسنده بولنور ايسه كالاول فرض ايله بنات
ثلاث فوقانيه يعني فريق اولدن عليا ووسطا وفريق ثانيدن عليا
ثلثاني احراز ايدوب بعده باقي يدي حصه قيلنوب غلامه ايكي وبش
نفر بناته كه فريق اولده سفلا وفريق ثانيده وسطا وسفلا وفريق
ثالثده عليا ووسطادر برر حصه اصابتندن صكره غلامك مادوني
بر بنت ساقط اولور واكر ولد معهود فريق ثالثدن سفلا حذاسنده
بولنور ايسه فرض سابق البيان اخراجندن صكره باقي سكز حصه دن
ايكي حصه غلامه وصاحبة الفروض بنات ثلاثه فوقانيه دن غيري
التي نفر بناته برر حصه ويريلور وولد مرقومك تعصيب ايلديكي بنات
جمله سي محاذيسنده اولديغي ظاهردر احوال اخت لابوين بشدر

احوال اخت لابوين

اخت لابوين واحد اولور ايسه فرض ايله نصف آلور اكر ايكي
ويادخي زياده اولورلر ايسه ثلثان آلورلر واخ لابوين اخت لابويني
تعصيب ايدوب بينلرنده عصوبت مشتركه اولور وبنت ويابنت ابن ايله
وان سفلت عصوبت محض اولور وحال خامس آتي البيان درت نفرك
وجودي ايله سقوطدر اولي ابن ثانيسي ابن الابن وان سفل ثالثي
ابدر بالاتفاق رابعي جد صحيحدر عند امام الاعظم احوال اخوات
لاب يديدر اولي نصف للواحد ثانيسي ثلثان اثنين ودخي زياده ايچوندر

احوال اخوات لاب وام وجده صحيحه

عند عدم اخت لابوين ثالثي سدس واحده ايچوندر اخت لابوين ايله
رابعي اختين لابوين ايله سقوطدر خامسي اخ لاب ايله عصوبت
مشتركه در سادسي بنت ويابنت الابن ايله وان سفلت عصوبت محضه در
سابعي جائي البيان التي نفرك وجودي ايله سقوطدر اول ابن ثاني
ابن الابن وان سفل ثالث اب بالاتفاق رابع جد صحيح عند امامنا
الاعظم خامس اخ لابوين سادس اخت لابوين در عصوبت
محضه لكي ايله احوال ام اوچدر اولي سدسدر ولد ويا ولد الابن ايله
ولد الابن ذكر اولسون انثي اولسون واخوه واخواتدن اثنين

ويادخي

وبادخی زیاده ایله بونلردخی ذکور واناث ولابوین وبالاب وبالام کرك متحد وکرك مختلف اولسونلر ثانیسی ثلث کل در مذکور اولنلرك عدمی وقتنده ثالثی ثلث مابقی در اب واحد زوجین ایله اما جد احد زوجین ایله بولندقده ثلث کل در لکن بومسئله ده حضرت امام ابو یوسف رحمه الله اب ایله جدی فرق بیورمشلردر احوال جدهٔ صحیحه ایکیدر اولی سدس در بر اولور ایسه فرض ایله مجموع سدسی آلور اکر ایکی ویا دخی زیاده اولورلر ایسه ینه بر سدس اولوب درجهٔ قربیتده مساوات ومحاذاتده ایسه لر بینلرنده علی السویه تقسیم اولنور میته قریب جده بعید اولانی هر بری نه وجهله اولور ایسه اولسون یعنی اسقاط ایدر کرك ابویه وکرك امیه واول قریب اولان کرك وارثه اولسون کرك محجوبه اولسون ثانی وجود ام ایله سقوطدر ابویات دخی اب وجد صحیح ایله ساقط اولدقلری کبی لکن ام الاب جد صحیح ایله ساقط اولماز واکر میتك ایکی جده سی قالوب بری ذوی القرابتین اولسه یعنی هم ابویه وامیه مثلا ام الام اولان جده ام اب الاب اولسه وجدهٔ دیکر برقرابت صاحبی اولسه مثلا ام ام الاب کبی حضرت امام ابو یوسف علیه الرحمه ابدانه نظر بیورملریله اجتهادلری اوزره فرض مقدرلری تنصیف ایله ایکی جده یه مساویة تقسیم اولنور اما حضرت امام محمد علیه الرحمة جهات قرابته نظر بیورملریله فرض معلوم تثلیث اولنوب ذوالقرابتینه ثلثان وقرابت واحده صاحبه سنه ثلث ویریلور برطرف واحد وطرف آخر زیاده اولمسی مسئلهٔ مارالبیانه قیاس ایله معلوم اولور العصبات عصبه نك معنای لغویسی مانحن فیه دن دکلدر اهل فن اصطلاحنده اصحاب فرائض سهملرینی اخذ دنصکره باقیسی واصحاب فرائضك عدمنده کلیسنی اخذ ایدن وارثه اطلاق اولنور شویله دکلدر که مطلقا عصبه ایکی قسمدر بری نسبیه ودیکری سببیه وعصبهٔ نسبیه دخی اوچ قسم اولور عصبه بنفسه وعصبه بغیره وعصبه مع غیره کبی اما عصبه بنفسه اولدر که کندوسی ذکر اوله ومیته انتسابده دخی ینهمایه انثی

احوال عصبات

داخل اولمیه بونلار درت صنفدر اولی جزء المیت که فرعیدر ابن وابن الابن کبی وان سفل ثانیسی اصل المیت در اب وجد صحیح کبی وان علا ثالثی جزء اب المیت که بابا فرعیدر اخ لابوین واخ لاب وسلسلهٔ ابنائهما رابعی جزء جد المیت که جد فرعیدر عم لابوین وعم لاب وبونلرك سلسلهٔ ابناسی لکن بو اصناف رابعه بینلرنده ترتیبه مراعات لازمدر یعنی صنف واحده‌دن نفوس عدیده موجوده اولسه رتبهٔ اقربده اولان تقدیم اولنور مثلا میتك ابن صلبیسی ابن ابنی اوزرینه وابی جدی اوزرینه مقدم اولدقلری کبی وقس علی هذا واکر رتبهٔ مساوی اولورلرایسه قوت قرابتی اولان غیره تقدیم اولنور مثلا اخ لابوین اخ لاب اوزرینه تقدیم اولندیغی کبی وقس علیه البواقی بودخی پوشیده اولمیه که عصبهٔ نسبیه‌نك اوج قسمی بینلرنده تقدما وتأخرا ترتیب اعتباری بوقدر انجق باعث ترتیب باقرب درجه وباقوت قرابتدر مثلا میتك بر بنت صلبیه‌سی ولابوین براختی ولابوین برعمی اوغلو قالسه فرض تمامندن صکره باقی بی عصبه مع غیره قیلندن اخت اخذ ایدر وابن عمی وارث اوله مازمع هذا عصبه بنفسه اولدیغی بیان اولندی یعنی باعث ترجیح رتبهٔ قربدر وعصبه بغیره اناثدن درت شخصه مخصوصدر اولی بنت ثانیسی بنت ابن ثالثی اخت لاب وام رابعی اخت لاب اشبو اناث اربعه دن هر بری حال انفرادلرنده صاحبهٔ الفرض اولوب اخلك وجودی ایله عصبه اولورلر وعصبه مع غیره دخی اناثدن اخ لابوین ایله اخت لابه مخصوصدر ومذکورتان بنت صلبیه وبا بنت ابنه مقارنت ایله عصبه مع غیره اولورلر کما قال النبی علیه السلام اجعلوا الاخوات مع البنات عصبة صدق رسول الله اخر عصبات عصبهٔ سببیه‌در یعنی عبید وجواریدن اولوب بعد العتق فوت اولان میتك عصبات نسبیه جهتلری ایله برکسنه‌سی موجود دکل ایسه عصوبت سببیه ایله معتق ویا معتقه‌سی وارث اولور عصبات مولی العتاقه معتق ومعتقه‌سی ناموجود میتك حضرت صاحب شریعت علیه افضل التحیه رسولمزك لیس للنسآ من الولاء الا ما اعتق اواعتق من اعتقن حدیث شریفنه مبنی طائفهٔ

عصبه بغیره ومع غیره واخر عصبات ومولی العتاقه

نسأولاء وارث اوله ميوب معتق ومعتقه نك ذكوردن عصبهٔ نسبيه لری
تفصيل وبيان اولنديغى اوزره تقدم وتأخرايله بطريق الولاء وارث
اولورلر اكر بركمسنه وفات ايدوب معتقنك اب وابنى ترك ايلسه
حضرت امام همام ابوحنيفة النعمان وجناب امام محمد عليهما الرحمه
عندلرنده اب محروم اولوب ولانك كلى سى ابنه ويريلور اما امام
ابويوسف رحمه الله دن ايكى قول مرويدر قول اول امامينه موافقت
قول ثانى وفات معتق صورتنده سدس مال ابه ومابقى ابنه ويريلور
اختلاف ائمه نك جوابلرى مفصل اولمغله اراده ايدنلر كتب مفصلاته
مراجعت بيورسونلر معلوم اوله كه بومسئلهٔ لطيفه مباحث عصباتك
تتمه سيدر كتب شرعيه ده تصريح وبيان اولنديغى اوزره
بركمسنه ذورحم محرمينه مالك اولسه مثلا اباء واجدادى وسلسلهٔ
اولادى واخوه واخواتى كبى فقهاى كرام حضراتنك ذكروبيانلرى
اوزره محرراولان محارم نسبيه كرك ملك اختيارى ايله وكرك ملك
اضطرارى ايله مالك اولنسون اول مملوك فى الحال ازاد اولور اكر
مملوك نسبا قريب اولوب محرم اولمسه ويامحرم اولوب نسبا قريب
اولمسه بوصورتلرده ازاد اولماز واول مملوك وفات ايتدكده مالكنه
ولاثابتدر لكن ثمنه قياسا اكراول مملوكك جميعنى اشترا ايتمش ايسه
مملوكك كلى سى ازاد اولوب كل ماله بطريق الولاء مالك اولور
اكر بعضنى اشترا ايتمش ايسه مثلا نصفنى بوصورتده نصفى
ازاد اولوب فوتنده نصف ماله ولاء وارث اولور واشترانك
غيرى صورآخرايله مالك اولمده دخى حكم بويله در باب الحجب
اصطلاح اهل فنده شخص معينى ميراثدن وياكلا ويابعضا منعه ديرلر
ايكى قسم اولور برى حجب نقصان وديكرى حجب حرماندر صورت
اول ايله محجوب اولنلر بش نفردر اولى ام كه سهمى ثلث ايكن
ولد وياولد ابن ايله وياخوه واخوادن ايكى كمسنه ايله سدسه محجوبه
اولور ثانيسى لاب اخت دركه سهمى نصف ايكن براخت لابوين
ايله تكملة للثلثين سدسه محجوبه اولور ثالثى بنت ابن دركه سهمى
نصف ايكن بنت صلبى ايله سدسه محجوبه اولور رابع وخامسى

باب الحجب وحجب الحرمان

زوجین در که اصل سهملری نصف وربع ایکن فروع وبافرع ابن ایله زوج ربعه وزوجه ثمنه محجوب اولورلر تفصیلی مرور ایلدی وحجب حرمان ایله محجوب اولمیان ورثه التی کسنه در اب وام وبنت وابن وزوج وزوجه وحجب حرمان دخی ایکی اصله مبنی در اولی هرکسنه که میته انتسابی برشخص وساطتی ایله اوله شخص واسطه نك وجودنده منتسب محجوب اولور مثلا وجود ابن ایله ابن الابن محجوب اولدیغی کبی لکن بوقاعده دن اولادام مستثنادرلر زیرا ام جمیع ترکه یه مستحقه دکلدر بنا برین ام اولادینه واسطه ایکن وجودی ایله اولاد محجوب اولمازلر بلکه امه وارث اولورلر ودلیل وبیانی کتب مفصلات فن ده تحقیق اولنمشدر فلیراجع الیه اصل ثانی الاقرب فالاقرب اعتباری ایله میته رتبهٔ اقرب اولان ابعدی حجب ایدر اول اقرب باواسطه ابعد اوله وبااولمیه مساویدر تحقیقی عصبات بحثنده مرور ایلدی وحجب عصباتده جاری اولدیغی کبی اصحاب فرائضده دخی سبب ارث متحد اولدیغی محلرده اولور مثلا جدهٔ ابویه ام ایله محجوبه اولور مع هذا ام واسطهٔ انتساب اولمدیغی آشکاردر اکرجدهٔ ام الام اولورایسه حجبنده ایکی اصل جمع اولمش اولور بودخی معلوم اوله که موانع اربعه دن بری یعنی قتل ورق واختلاف دین ودار ایله ممنوع وارث ورثهٔ آخردن دیکرینی حجب نقصان وحجب حرمان ایله حجب ایدهمز لکن اجلهٔ صحابهٔ کرامدن حضرت عبدالله بن مسعود رضی عنه ربه الودود منع مذکوراکرچه حجب حرمان ایله حجب ایتمز لکن حجب نقصان ایله حجب ایدر بیورمشلردر بودخی ستیر اولمیه که موانع اربعه ایله ممنوع اولمیوب یا حجب حرمان ایله ویاحجب نقصان ایله محجوب اولدقده حاجب طرفندن ایکی احتمال ومحجوب طرفندن دخی ایکی احتمال اولوب احدهما آخره ضرب اولندقده درت صورت حاصل اوله جغی بدیداردر هر برینك مستقل ومفصل مثاللری مشاهیر علامه کان رومدن کمال پاشازاده مرحومك فرائض شرحنده بیان اولنمشدر تفصیلنی مراد ایدنلر شرح مرقومه مراجعت بیورسونلر قال رسول الله صلی الله تعالی علیه

وسلم

وسلم تعلموا الفرائض وعلموها الناس فانها نصف العلم حديث شريفى
ايله ممدوح علم جليلك تفصيل وبيان اولنان مسائلى ذيلنده مخارج
كسر وفروض ومسائل عوليه وتصحيح مسائل سائره ذكرى ارباب فن
مشار اليهك دأبلريدر لكن برعجاله پريشان ارقامده بومقدار ايله
اكتفا اولنوب بنه مانحن فيه دن عد ايله بيك يوز اوتوز جمادى الاخره سى
تاريخنده شيخ الاسلام ومفتى الانام قره عبد الله افندى مرحومك
تركى العباره بهجة الفتاوى نام مجموعه سى كتاب الوصايا سنده قلم ناسخدن
غلط واقع اولان مسئله تصحيح اولندى مسئله زيد فوتندنصكره قرنداشمك
اوغلونك اوغلو عمرو يه براوغول حصه سى كبى حصه ويراسون
ديو وصيت ايتدكدن صكره مصرا فوت اولوب زوجه سى هندى
واوغللرى بكر وبشر ايله قزلرى زينب وخديجه يى ترك ايلسه تركه
زيد مزبورلر ايله عمروك بينلرنده نه وجهله قسمت اولنور الجواب
التمش درت سهمدن سكز سهم هنده واون دردر سهم عمرو وبكر وبشره
ويديشر سهم زينب وخديجه يه ويريلور تقسيمى كنز شرحى عنايه دن
نقلنه وتصحيح مسئله يه نظرا غلط اولديغى اشكاردر نقل ان اوصى
رجل بمثل نصيب ابنه او ابنته صحت الوصية لان مثل الشئ غيره فيقدر
نصيب الابن ثم يزاد عليه مثله ثم يعطى للموصى له فى باب الوصية
من الثلث من كتاب الوصايا فى العناية تصحيح مسئله سى

تصحيح فتواى بهجة الفتوى

ثمن ۱ باقى ۷

اصل مسئله	زوجه	ابن	ابن	بنت	بنت	موصى له	حصص
۸	۶	۱٤	۱٤	۷	۷	۱٤	۶
۶ مضروب							۱٤
٤۸							۱٤
۱٤							۰۷
٦۲ حصهٔ موصى له بمثل نصيب الابن							۰۷
							۱٤
							٦۲

قاعدهٔ تصحیح مسئله‌ده اکثر مخرج کسر سکز اولمغله ثمنی زوجه‌یه ویرلدکده باقی یدی قالمغله تساوی حصص ایچون ابنا ایکیشر عد اولندقده رؤس التی وباقی یدی اولوب بینلرنده مباینت آشکار اولور بناء علیه اصل مسئله عدد رؤسه ضرب اولندقده فرق سکز سهم حاصل اولوب التی سهمی زوجه‌یه واون دردر سهم اولاده ویدیشر سهم بناته تحققندن صکره حصهٔ ابن اولان اون درت دخی ضم ایله مسئله التمش ایکیدن اوله جغی بدیهیدر اما صاحب البهجة علی افندی مرحوم قولی اوزره موصی لهی اولا اولاد مقامنه اقامه وبعده تقسیمده زیادهٔ حصه زوجه ایله حساب غلط اولور صورت تصحیح علی رأی صاحب البهجة مسئله

ثمن ۱ باقی ۷

اصل مسئله	زوجه	ابن	ابن	بنت	بنت	موصی له بمثل نصب الابن
٨	٨	١٤	١٤	٧	٧	١٤
٨						مجموع حصص
٦٤						٦٤

میرزا * خان زاده کان جنکیزیه‌یه مخصوص لقب مشهور فارسیده کسر ومد میم ایله میرزاده‌دن مرخم اولدیغی فرهنك شعوریده مقیددر * میل * بر ثلث فرسخ وبحرا رجال ونسا فرق اولنه‌جق محلك اسمی سر یابیده کسر میم وسکون لام ورا وفتح یا ایله ملیر ویا اعراب اولین ومدیا ایله ملیاردن معرب ومعجم اولمسی غیر بعیددر لکن ارباب لغتدن براحد تعریب وتعجیمنه تعرض ایلمیوب ترکیده استعمالی کبی کسر ومد میم ایله میل قید وبیان ایلمشلردر والله تعالی اعلم بحقیقة الحال فائده میلك مقدار مساحهٔ شرعیه‌سی آسیا تصحیحمز ذیلنده ذکر اولنمشدر علم جغرافیا اربابی قوللرینه نظرا اولار روماتلر ارضنك مسافه‌سنی خطوه ایله که هر خطوه ذراع خیاط مقداریدر اول ذراع ایله مساحه ایدوب بیك خطوه محله برمیل تسمیه‌سی ایله برسنك نشان رکز ایدوب بلدانك احدهما آخره بعد مسافه‌سنی اول

* میرزا *

* میل *

اول وضع میل

اشارتلر ایله تعیین ایلمشلر بعد زمان میل اسمنی حجر علامته نقل ایلمشلر
معلوم محاسباندر که بهر دائره اوچ یوز التمش درجه یه و بهر درجه التمش
دقیقه یه قسمت اولنمشدر کرهٔ ارضده بر درجه مسافه سی قاچ میل اولور
تعین ایچون قدمادن بطلمیوس تدمر صحراسنده قیاس ومساحه ایدوب
بر درجه محلی التمش التی میل وثلثان میل بولمشلر صورت قیاس محرر
بو صورتده مرویدر که مزبور تدمر صحراسنده بر محله علامت وضع ایدوب
ایکی طائفه خط مستقیم ایله بری نقطهٔ شماله ودیکری نقطه جنوبه
کتمشلر کیجه قطب الشمالی اول علامت نصب ایلدکلری محلده
الدقلری ارتفاعدن بر درجه تفاوت ایلدیکی محلره دخی بر نشان
ایلمشلر بعده محل اولدن علامتین مرقومتین ماینلرینی مساحه ایلدکلرنده
طرف واحدی بر مقدار زیاده بولنمغله اقلك اکثرده وجودینه مبنی
احتیاطا اقلی اخذ واوچ یوز التمشه ضرب ایله مساحهٔ جمیع دوره
وقطر ونصف قطره ومجموع کرهٔ ارضه علم حاصل ایلمشلر مسئلهٔ
محرره خلفای عباسیه دن مرحوم مأمون خلیفه مجلسلرنده مذکور
اولدقده مشار الیه جنابلرینه مورث شبهه اولوب لاجل الامتحان علمای
عصرندن ابو عبدالله محمد بن موسی بن شاکر وبرادی احمد وحسن
ابناء موسی وامثاللری ذوات ایله بر طائفهٔ ثقات صحیحة الکلمانی سنجار
صحراسنده وجه محرر اوزره قیاس ومساحه یه مأمور ایلدیکی
قاضی ابن خلکانك وفیات الاعیان نام مؤلفنده مذکوردر لکن محمد
بن موسی علیه الرحمة قیاسنده دخی کالاول بر درجه التمش التی میل
وثلثان میل حساب اولنمسی اولی مؤید اولمغله الی الان معمول به
میل صورت محرره اوزره در بودخی پوشیده اولمیه که طائفهٔ یونان
مسافه لرینی یوز یکرمی بش خطوه اعتبار ایلدکلری استادیوم تعبیری ایله
قیاس ایدرلر که سکز استادیوم بر رومانی میل اولور واهل فارس
فرسنك ایله قیاس ایدرلر که بهر فرسنك اوتوز استادیوم اولور ومصر
سکانی قدیمده اسکی تعبیری ایله استعمال ایدرلر ایمش مقدارنده اختلاف
اولنمشدر بعضك قولی التمش وبعضك فرق وبعضك یکرمی

اختلاف اسامیٔ میل

استاد بومدر وجرمانيا يعني نمجه ودانيا ونور وجيا واسوج وانكلتره واسقوتيا وله وچه وايتاليا خلقى بروجه محرر ملير لفظنى استعمال ايدرلر واسپانيا وفرانسا خلقى لوقه لفظنى استعمال ايدرلر لكن اسپانيالو فرانسالو كبى ليوس دخى ديرلر وروس ومسقولو طائفه‌لرى كندو مسافه‌لرنده دورست نام مقياسى استعمال ايدرلر بو اجمالدن جميع طوائفك مقياس مساحه‌لرى يكسان اولمديغى عياندر تفصيلنى اراده ايدنلر علم جغرافيا تعلم ايتسونلر

* ميمونيه * ميمونيه * برنج اونى ونشا وسمن وسكردن اعمال وملعقه ايله ترتيب وبعده استعمال اولنان حلواى مشهورك اسمى خلفاى عباسيه‌دن مأمون خليفه عليه الرحمه ايچون ترتيب وايجادينه مبنى موجدينه نسبت ايله مأمونيه‌دن غلط اولديغى بعضى كتبده دوش لحاظهٔ فقير اولمشدر

* ميوه * ميوه * اكله صالح وغير صالح يمش معناسنه فتح ميم ايله مستعملدر فارسيده كسر ميم وسكون يا ايله ميوه‌دن غلط اولوب عربيده مدقا ايله فاكهه ديرلر

* ميه * ميه * نعومة ولطافتى ايچون خبزه برمقدار اضافه ايلدكارى شئ مشهورك اسمى فارسيده مد ميم ايله مايه‌دن غلط اولوب عربيده فتح خاء معجمه ايله خمير ديرلر طريق عملى بغداى اونى آب ايله بعد التعجين مقدار كفايه شيروغن ويازيت ويالبن ويايوغورت اضافه‌سيله بركيجه رك اولندقده اكشيوب مايه اولور

❀ حرف النون ❀

* نار * نار * حلو وحامضى مشهور ميوه لطيفه‌نك اسمى فارسيده فتح همزه ومد نون ايله انار دن مخفف اولوب عربيده ضم را وتشديد ومد ميم ايله رمان ديرلر منار البيان ظلام فصيح مجمر ذيلى خلاصهٔ تلخيص تكميلندن صكره ايراد اولنان صنايع واصطلاحات شعريه‌دن لغزه مثال ايراد ايلديكمز نار بنده جه سنده بيت فى الاصل بونى ايلدى الغاز حضرت جامئ هنر پرداز تحرير اولنمش ايدى حضرت منلاجامى قدس الله سره السامينك مشهور نار لغزى بويله مرويدركه مشار اليه رحمة الله عليه بو مامن الايام پيش تحته‌سى مافوقنده اولان كاسهٔ

فغفوره ضرب دست بیوردقلری آنده کر بستهٔ خدمتلرندن کل شاعر نام خادم بناملری کاسهٔ مر قومی آلوب براز مدتدن صکره دانهٔ انار ایله لبریز حضور عالیلرینه تقدیمنده سبب انتقالنی سؤال ایدرلر مزبور جوابه آغاز ایدوب دیرکه استاد اکرمزك جمیع احوالی لاطائل اولمیوب هر بری برنکتهٔ لطیفه یه مبنیدر چونکه افندیمز کاسه یه ضرب دست بیوردیلر طن طن صداسی ظهور ایلدی طانك تصحیفی ظن اولور فارسیسی کماندر کمان دخی قرائت اولنورکه عربیسی قوسدر قلب اولندقده سوق اولور بونك دخی دریسی بازار در بو دخی تصحیف اولندقده نارار اوله جغی آشکار اولمغله افندیمزك مراملری از بازار نارار اولدیغنی تیقن ایلدم دیوختم کلام ایلمش بو لغزك صورت دیکر ایله دخی نتیجه پذیر اولمسی ممکنده استطراد صاحب قدح معلا اولو النهایه ستیرد کلدر لغز یعنی بیلمجه و یکلتمج جمیع لسانده دوران ایدوب لسان عربیه ده لغز مرادفی اغلوطه وادعیه واحجیه والقیه استعمالی کبی زبان فارسیه ده پردك وپرد وپرده وبردك وچستان وچیتسان وجربك وکردك اطلاق اولنور السن سائره ده دخی علی اغلاتهم صور وتراکیب واسامیسی درکار ونظمه مخصوص ومحصور اولمیوب هر فنده الغاز ایلدکلری آشکاردر حتی علم حسابك

اغلوطه عن علم الحسابیه

سهل الاستخراج الغازی بین الناس بولنمه دن خالی دکلدر لکن بو اغلوطه نادیده وناشنیده اولمغله قیده ابتدار اولندی مثلا بری زر وبری سیم وبری مس اوج خاتمی اوج نفر آدم بینلرنده اخفا ایلدکده التون یوزك کیمده وکومش یوزك کیمده وباقر یوزك کیمده اولدیغی بیلنور اولا لاعلی التعیین اول اوج کسنه نك برینه هوادن برعدد وثانیسنه ایکی عدد وثالثنه اوج عدد وبریلوب میدانه اون سکز قطعه شی ایله مختلف الالوان اوج یوزك وضع اولنه فرضا اون سکز پارمایله اوج خاتم قونه شخص مزبورلردخی بینلرنده یوزکلری تقسیم واخفا ایدهلر بعده افاده اولنه که التون یوزك هر کیمده ایسه بنم وبردیکم

عددمقداری بینلرنده موجود اون سکز پاره‌دن اول مقدار آلسون وصاحب سیم بندن الدیغی عددك ایکی مثلنی آلسون وصاحب مس درت مثلنی آلسون باقی هرقاچ پاره قالورایسه بکا ویرك دیه هرقاچ پاره قالمش ایسه بو کلماتك حروفنه قیاس اولنه لفظ اولده حرف اول درجه‌ء کلیه وحرف ثانی ذهبك ذالنه وحرف ثالث برعدد صاحبنه وحرف رابع فضه‌نك فاسنه وحرف خامس ایکی عدد اخذایدنه اشارت اولوب شخص ثالثك باقریوزك اخفاسی ظاهر اولمغله ایما اولنمشدر وقس علیه البواقی کلمات سته بونلاردر اذافب بذب فا جذا فج هذج فا وذب فج زذج فب صورت دیگر برای استخراج

باقی اعداد	زید	عمرو	بکر
١	زر	سیم	مس
٢	سیم	زر	مس
٣	زر	مس	سیم
٥	سیم	مس	زر
٦	مس	زر	سیم
٧	مس	سیم	زر

اوغلوطه فی صنعت الجناس

وصنعت جناسده ایراد اولنان بعضی کلام بلیغ ومغلق دخی لغزه ملحق اولمغله باب مدینة العلم سیدنا علی کرم الله تعالی وجهه حضرتلرینك شام جنت مشام والیسی جناب معاویه حضرتلرینه ارسال بیوردقلری کلمات درر بار لاجل التبرك قیده ابتدار اولندی اول آونده نقطه وضعی متعارف اولمغله بویله تحریر بیورلمش عرك عرك فصار فصار دلك دلك فاحس فاحس وعلك وعلك بهدا بهدا حضرت معاویه‌دخی بویله جواب تحریر بیورمشلر علی ودری علی ودری بو کلمات زرنار جوهردار دخی اولسه هرکس قرائتنه عدیم الاقتدار اولمغله علی وجه الاجمال شرح وبیانه ابتدار اولندی غرك سنی مغرور ایلدی عزك عزت وشرفك فصار امر بویله اولدی ایسه ارلدی قصار ذلك تحقق اول عزت وشرفك

نهايتي ذلك منك ذل وهوانك اولور فاحش سن خوف ايله فاحش فعلك فعل فاحش كدن فعلك على لعل معناسنه اولمغله مأمول ومرجودر كه سن تهدا بهذا بو نصح وپند ايله ويا خوف وخشيت ايله هدايت بولهسين ديمك اولور الفاظ مذكورهيي قاضي احمد بن محمد بن ابراهيم ابي بكر ابن خلكان وفيات الاعيان نام مؤلفنده سلاطين آل بويهدن عضد الدوله ابن ركن الدوله ابن بويه ديلمي يه نسبت ايلمسي غلطه محمول اولمغله ما نحن فيهدن خارج اولماز زيرا ترجمهٔ مشار اليهده بويله محرردر كه طرف دولتلرندن دمشق حكومتي احسان اولنان ابو منصور فتكين مار البيان عضد الدوليه بو سياقده عرضحال ايلمش كه بحمد الله تعالى سايهٔ دولتلرنده بلاد شامي مصر صاحبي حكومتندن تخليص ايدوب دستي اول مملكتدن كوتاه ايلدم اكر اموال وخزائن امداد واعانت بيوريلور ايسه بوندن صكره مصري ده تصرفلرندن اخراج ايدهيم جوابنه عضد الدوله بالاده محرر كلماتي تحرير ايلمش اولا جواب تسليمي بو صورتده ايراد اولنور كه كلمات محرره اولا درج دهان افصح جهان سيدنا علي دن فشان اولوب بعده مناسب محل وموافق مقام اولمغله عضد الدولة ابو منصور فتكينه تحرير ايليه زيرا علماى اعلام اعلى الله تعالى قدرهم الى اخر الايام حضراتندن اكثرك مذاقي الفاظ محررهيي حضرت علي كرم الله تعالى وجهه جنابلرينه نسبتدر از آن جمله علامهٔ تفتازاني مطولنده فن بديع جناس بحثك آخرنده كلمات مذكورهيي تجنيس خطه مثال ايراد بيوردقلرنده كمسنهيه نسبت بيورميوب انجق كقولهم عنواني ايله تصدير بيورمشلردر لكن فاضل يكانه حسن چلبي مرحوم مطول حاشيهلرنده وتاش كوپري زاده مرحوم موضوعات علوم نام مؤلفلرنده كلام سيدنا علي رضي الله عنه اولديغني التزام ايلمشلردر مقدما سرد وبيان اولنديغي اوزره قاضي ابن خلكانك قولنه واقوال جمهوره دخي مغاير رشيد الدين وطواط حدايق السحر في دقايق الشعر نام مؤلفنده كلمات محررهيي حضرت

امیرالمؤمنینه نسبت ایدرلر لکن صحیحی عبدالله بن طاهردن صدور
* نارجیل *
ایلمشدر دیو بیان ایدر والله اعلم بحقیقته *نارجیل* کبیر هندوستان
جوزی غلافی صورتنده کویا ایکی قاون ملاصق اولمش اول
خلقتده شیء معروفك اسمی جیم فارسیه ایله مستعملدر عربیده
قشرولبنه کسر ومد جیم وجوز کبیر هندودن تفریق ایچون
نارجیل بحری وفارسیده انجق لبنه بنه صورت محرره وجیم عربیه ایله
اسم مرقوم اطلاق اولنور ایکیسی دخی اصل اولمغه ملایمدر فاحمل
علی ایهما شئت لکن یالکز نارجیل جوز کبیر معروفك اسم خاصی
اولدیغنه مبنی بو حال بحری توصیفنه محتاجدر وشیء محررك
منبتی نامعلوم اولوب بحر محیطده روی دریادن اخذ ایدرلر ایمش
* ناردنك *
ناردنك *ماء عنبدن ثلثانندن اکثری زائل وغلیظ اولنجه طبخ
اولنسان معروف اوزم صوینك اسمی ارباب لغتك التزاملرینه نظرا
فارسیده مدنون ودال ایله ناردان دن غلط اولوب عربیده کتب
مفرداتده محرر اولدیغی اوزره می پختهنك معربی اوله رق کسر ومد
میم ایله میبختج اطلاق اولنور ایمش لکن فرهنکارده محرر ناردان ناردنك
متعارف اولمیوب الما وامرود واریك وزردالو چورکلرندن اکله
صالح اولمیانلری بر ظرفه وضع وترك ایله کشیدوب بعده نوش اولنان
شیء مسکرك اسم مخصوصیدر ناردنك معروفه فارسیده محرر
* نارکله *
اولدیغی اوزره می پخته تعبیر ایدرلر *نارکله* تنباکو استعمال اولنان
آلت مشهورهنك اسمی مخترعاتدن آتش باشلو معناسنه تشدید لام ایله
نارکلهء یا آتش کلهلو معناسنه ضم کاف ایله نارکلهدن غلط اولمسی
ملایمدر محدثاتدن اولمغله لسانین مطلوبینده افصحنه ظفریاب
اوله مدق مولدا عربیده کسر نین ایله قدر وفارسیده لسان
جغتاییدن نقل وکسر جیم فارسیه ایله چلیم لفظی کندو لسانلری کبی
استعمال اولندیغنه قلندر نام شاعرك جناس ترکیبده انشاد ایلدیکی
بیت لطیفی شاهددر بیت درون زآب وجکر دودوفرق سر آتش
چه لیم بود که وابستهٔ چلیم شدیم لیم مرقوم کاه معناسنه اولدیغی

* نارن * فراموش اولنمیه * نارن * اینجه معناسنه نارن فایق تعبیری بغایت
شایعدر فارسیده اینجه ولطیف ونارك معنالرینه دال مد نون وکسر
را وسکون یا ایله نارین دن غلط اولوب عربیده فتح دال ایله دقیق
* نام کور * دیرلر * نام کور * حقوق نان ونمك بلمیان شخصنه اطلاقی معروفدر
فارسیده ایکی جزءدن مرکب میم یرینه نون ایله نان کوردن غلط اولوب
عربیسی بنسه جزئین دن مرکب کافر النعم اولور ترکیب عربینك
معناسی نائل اولدیغی نعم کونا کونی منکر ویاساتر دیمك اولدیغی ظاهر
فارسینك اصلی کورنان اولوب علمیه نقلده مضاف الیه تقدیم
اولنمشدر ضم کاف عربیه وسکون واو ایله کور کرەدن نابینا اولنه
اطلاق اولنور ونان دخی مد نون ایله اسم جنس اتمك در نانه نعمت
* نانه * تعبیرندن التزاما اول مقوله اشخاصه اصطلاح ایلمشلردر * نانه
مشهور وخوشبو نباتك اسمی عربیده فتح نون اول وسکون عین ایله
نعناع دن غلط اولوب فارسیسی ضم بای عجمیه ایله پودنهٔ بستانی
* نبذه * اولور * نبذه * جزئی نسنه معناسنه تاء مقفل ایله مستعملدر عربیده
فتح نون وسکون با ایله نبذ دن غلط اولوب فارسیده فتح همزه ودال
وسکون نون ایله اندك دیرلر حتی عرب جزئی نازل اولان بارانه
* نجاق * اصاب الارض نبذ من المطر دیرلر * نجاق * اکثری دهقانلرك
استعمال ایلدکاری آلت معروفه نك اسمی فارسیده فتح اولین وآخرده
کاف عربیه ایله نجك دن غلط اولوب عربیده مدفا ایله فاس دیرلر
* نجل * نجل * فتح نون وسکون جیم ایله اکرچه اولاده اطلاقی صحیح
لکن عربیده اضداددن اولمغله ولده تعبیری کبی والده دخی اطلاق
اولنور علی ذهاب بعض ارباب اللغه والده انحصاری غلطدن سالم
اولمیه جغی هویدا اولوب فارسیده ولده پسر ووالده پدر
وجه تذکیر تسمیه لری مشهوردر فائده حضرت عیسی صلوات الله علی نبینا
وتأنیث لفظ وعلیه جنابلرینه نازل کتاب سبحانینك اسمی کسر همزه وسکون نون
انجیل وکسر ومد جیم ایله انجیل اولدیغی معروفدر لکن تذکیر وتأنیثده
مساوی اولمسنك وجهی مؤنث اولدقده مراد صحیفه ومذکر

* نحود * اولمقده مراد کنایدر * نحود * حبوبات قسمندن شیء مشهورك
اسمی فارسیده ضم نون وخاء معجمه ایله نخوددن غلط اولوب عربیده
کسر حاء مهمله وتشدید وفتح میم ایله حمص دیرلر لکن روایت مبردده
اسماء نشئه میمك دخی کسری ملتزمدر اما کلام عربده قصیر معناسنه حلز
فی وزن فعول ونواحی شامده بر موضعك اسمی جلق دن ماعدا بو صیغه‌ده بر اسم
* نخوة * وارد اولممشدر * نخوة * کبر وعظمت وحشمت و بزرکی ومحتشم
معنالرینه کسر اول ایله مستعملدر عربیده فتح نون وسکون خاء معجمه ایله
نخوة دن غلط اولوب فارسیده فتح شین وکاف عجمیه وسکون را ایله
* نشادر * شکرف دیرلر * نشادر * اکثری قلایجیلر ترصیص اوانیده استعمال
ایلدکلری شیء معروفك اسمی فارسیده ضم نون ومد شین وکسر
دال ایله نوشادر دن غلط اولوب معربی دال یرینه ذال معجمه ایله
تحقیق تکون نوشاذر اولدیغی کتب مفردات طبیه‌ده رسیده نظر در شیء محرری
نوشادر فرهنکلر عملی ومعدنی به حصر ومعدنیسی نك وجودینی سمرقند
ناحیه‌سنده کائن برجبلده غاردن خروجنه قصر ایلمشلر در
اما کتب مفرداتده بیان اولندیغی اوزره معدنی ومائی وصناعی اولور
اولا معدنیسی حبشه مثللو بلاد حاره‌ده کهرچله کبی پاره پاره بولنور
ایمش دیاریمزده کثیر الوجود بو قسمیدر ثانیا مائی سی صاحب تذکره
داود انطاکی قولنجه جبال اصفهانده وسائر اصحاب تذاکر اطبا
قوللرنجه جبال خراسانده عیون حار مالحه موجوده که ادنی تحریك
ایله کوپره اول ابی قینادقده اوزرنده آق پارچه‌لر منعقد اولور ایمش
ثالثا عملیسی ترك احراق ایلدکلری کلخنلرك اوجاغنده مجتمع قرومدن
* نشاسطه * تصعید ایله حاصل اولور ایمش * نشاسطه * دقیق انواعندن شی
معمولك اسمی فارسیده کسر نون مد شین وسکون سین وفتح تا ایله
نشاسته‌دن غلط اولوب معربی اعراب مرقدم وآخرده جیم ایله
نشاستج در لکن شطر اخرنی حذف ایله نشا استعمالی شایعدر
طریق عملی اولا بوغدایی ماء عذبده متعفن اولنجه نقع ایدوب بعده
* نشتر * اوغوب قشرینی آیروب صکره سوزوب تجفیف ایدرلر * نشتر

قصادلرك استعمال ايلديكى آلت معروفه نك اسمى فارسيده ايكى
جزءدن مركب كسر نون وياى معروفه وسكون شين وفتح تا ايله
نيشتردن غلط اولوب عربيده كسر ميم وسكون شين وفتح را ايله
مشرط ديرلر نيشترك جزء اولى نيش زهرلو جانورلر ديكى معناسنه
وترادات تفضيلدر يعنى بو آهن پاره اول ديكنلردن زياده مؤثردر
ديمكى افاده ايدر * نشوونما * بوييوب وزياده اولمق ويا عطف بيان
قصدى ايله اولك اخرى واو واخرك اولى مضموم اولەرق مستعملدر
عربيده نشاء ونمادن غلطدر زيرا فتحتين ايله نشاء ظهور ايتمكه واول
پيدا اولان نسنه يه وفتح نون ومد ميم ايله نما مال زياده اولمغه اطلاق
اولنمغله نشاء عطف ايله معناسى مجاز اولور * نصر * بعضى شى
استعمالندن وجود انسانده قوريوب منحت اولان لحمك اسمى على
ماهو المشهور ناسوردن غلطدر لكن حالت محررەيه عربيده ضمتين
ايله عسو وفارسيده ضم خاء معجمه وكسر راوسكون شين اولى وياء وفتح
شين ثانيه ايله خشكريشه ديرلر مستور اولميه كه عربيده ناسور
وياسين يرينه صاد ايله ناصور جميع كتب اطباده مقعدك كارنده يارەلردن
حاصل سوراخ ديكردر ديو ذكر اولنوب بين الاعجام علت مرقومەيه
كسر ومد را ايله ريش روان اطلاقنى ميرك محمد تاشكندى شهرى
وكلى نام رسالەسنده التزام ايدر * نصر الدين * اسماء رجالدن
خصوصا بلاد اناطوليدن آق شهرده مدفون قصص عديده ومناقبات
ناشنيده عزو اولنان خواجه نك اسمى ضم نون وفتح را ايله شايعدر
صحيحى فتح نون وسكون صاد وضم را ايله اولور احوال واوصافنى
تفصيل لاطائل اولمغله طى اولندى * نصرانى * طائفهٔ مشهورەنك
نسبتلريدر اكثر ناسك عدم وقوفنه مبنى تحريره مبادرت اولندى فتح
نون وسكون صاد ايله نصران شام شريفده بر قريەنك اسميدر كه
ناصره ونصوره دخى ديرلر اول نسللرى نصرانه نسبت ايله
رجال ونسادن واحده نصرانى ونصرانيه اطلاق اولنوب ندمانك
وندمانتك جمعلرى ندامى اولديغى كبى محرر اولان نصرانى

* نشوونما *
* نصر *
* نصرالدين
* نصرانى *

دخی نصرانتك ونصرانتك جعيدر الكن صاحب قاموس فيروز
آبادی قول مزبوری سرد وباندن صكره والنصرانية ايضا دينهم
ويقال نصرانی وانصار ذكر ايدر وعلامهٔ زمخشری اساس البلاغه
نام مؤلفنده رجل نصرانی وامرأة نصرانية ونصران ونصرانته
وقوم نصاری ديو ترقيم بيورمشلردر فليتأمل * نطر * حماملرك
طشره سنده خدمت ايدوب اثواب نامی محافظ ايدن شخصك اسمی
علی ماهو المشهور فارسيده بستبان واكين بكجيسی معناسنه آخری
با ايله ناطوری نك معربی مد نون ايله ناطردن غلطدر اسم مرقومی
لسان تركيه بعد النقل حمامده اثواب بكجيسنه تخصيص بعيد اولماز
ولسان دريده ناطور كنجه اهل وناهلنه تملق وتبصبص وتواضع
والتيامی مبذول كسنه حقنده اصطلاحدر * نعم * فتحتين ايله حرف
تصديق اولديغی معروف لكن بعضيلرك معنای نعم ايله معنای
بلی يی عدم فرقلری تفصيله وسيله اولدی فارسيده ادات تصديق
مد همزه وكسر را ويای معروفه ايله آری لسان تركيده اوت معناسنه
دلالتی مشهوردر ستير اولميه كه نعم ماقبلنده اولان جملهيی مصدقه
اولور مثبت اولسون منفی اولسون لكن تقديری حرف استفهامسز
اولور مثلا ازيد قائم جوابنده نعم واقع اولسه نعم زيد قائم تقديرنده
اولوب وازيد ليس بقائم جوابنده نعم واقع اولسه نعم ليس زيد قائما
تقديرنده اولور اما بلی واقع اولماز الا نفيی موجبه جمله دن صكره
واقع اولوب تقديرنده حرف استفهام ايله ادات نفی ساقط اولور مثلا
الیس زيد قائما جوابنده بلی واقع اولسه بلی زيد قائم ديمك اولور
اكر بلی نفيينی حاوی جمله نك مابعدنده واقع اولور ايسه الف
استفهامه مصاحب نفی اولك اسقاطی ايله نفی ثانی اثبات اولنوب
بيان اولنديغی اوزره نعم ده بالكز حرف استفهامك سقوطنه مبنی
تغاير معنالری بو صورتدن قتی اشكاردر مثلا الیس زيد لايملك دينارا
جوابنده نعم واقع اولسه تقديری نعم ليس زيد لايملك دينارا اولوب
نفی نفيه تصادفندن اثبات اولمغله ديناری تملكه موجب اولور اما

الیس

اليس زيد لا يملك دينارا جوابنده بلى واقع اولسه تقديرى بلى زيد لا يملك
ارای ثلاثه
معنای نعم و فرقه
من بلى
دينارا اولمغله دينارك عدم تملكنه موجب اولور بودخى مستور اولميه كه
نحات حضراتنك نعم ده اوج رأيلرى واردر اولى نعم معناى تصديق
اوزرينه باقيه در لكن مابعدينى تصديقدر ثانيسى متكلم اعتقادنده تقدير
ايلديكى غير مذكورك جوابيدر ثالثى معناى تصديق كندودن مسلوب
مابعدينى مذكر حرف تذكيردر بوصورتده لكن معتزله سنده حرف
استدراك اولمه دن بعيد اولماز ونعم دائما تصديقده وبلى بعضا تكذيبده
استعماللرى دخى فراموش اولنميه مثلا بركمسنه بنم سنك نزدكده امانتم
وارددر يدكده نعم جوابى ايله تصديق وبلى جوابى ايله تكذيب اولور
* نفر * نفر * فتحتين ايله رجالدن برقاج كمسنه اولديغى معروف لكن علماى كرام
عربيده اوجدن اونه وارنجه اطلاق اولنديغنى التزام بيورمشلر بناء عليه
اون نفر ديمك غلط اولوب فارسيسى فتح كاف عربيه وادات جمع
ايله كسان اولور اماصاحب قاموس فيروز ابادينك النفر الناس
كلهم ومادون العشرة من الرجال قولندن جميع ناسه وثلاثه ومادونه
* نفر * اطلاقه جواز منفهمدر * نفر * سورنا كبى بوقارو باشنه دل وضعيله
نفخ ايلدكلرى آلات لهو معرفك اسمى فارسيده فتح نون وكسر فا وسكون
يا ايله نفير يدن غلط اولوب عربيده فتح شين وتشديد وضم با ايله شبور
* نفر عام * ديرلر * نفير عام * محاربه وصواش ايچون كافۀ سپاه ولشكرى جمع
ايلمه نك اسم مشهورى فارسيده عموما سپاه ولشكرك سفر همايونه
عزيمتلرى ايچون اصدار اولنان اوامر شاهى معناسنه فتح نون ايله
نفير نامه دن غلط اولمسى ملايمدر زيرا عربيده فتح نون وكسر فا ايله
نفير اركوب طشره چقان جماعتدن ايلرو چقان كمسنه لره ديرلر وعام
خاص مقابلى اولديغى معلوم بوصورتده توجيه بعيده محتاج اوله جغى
* نقريس * اشكاردر * نقريس * طول عمره دليل دبو شهرۀ كاذبه سى شايع علت
تعريف نقرس
ووجع النسا
وريح طباد
مشهوره نك اسمى عربيده كسر نون وراو سكون قاف ايله نقرس دن
غلط اولوب لسان تركيده مستعمل اولديغى صورتده نقريس طبيب
حاذق معناسنه در فارسيده بحمده وكرمه سبحانه اسمنه دخى مبتلا

اوله‌رق خفی اولیه که حفظنا الله تعالی وایاکم علت محرره‌نك سببی ریح
اولمغله واقع اولدیغی محلك اسمی ایله تسمیه اولنور یعنی محرر اولان
نقرس رجل انسانك مفاصلنده ریح وقوعنده اطلاق اولنور اکر ریح
پابك قبه اتندن ظهور واو یلقلرك ایچ طرفندن بله واصل اولان
غلیظ طمرده واقع اولور ایسه وجع النسا واکر مفاصل انسانده واقع
اولور ایسه وجع مفاصل ومحرر اولان محللرك برنده قراری اولمیوب
احدهمادن آخره نقل ایدر ایسه ریح طیار دیرلر * نقل * متعارف *نقل*
اولان شمع عسلدن واکثر فرهنکلرك بیانی اوزره رسم معروفدن ماعدا
کاغددن وموسم بهارده انواع شکوفه‌دن اعمال ایلدکلری
اشبانك اسمی فارسیده فتح نون وسکون خاء معجمه ایله نخل دن غلط
اولوب مخترعاتدن اولمغله اسم عربیسی ایله مجالس مزی تزیین
ایده‌مدك * نقیب اشراف * شرفاء کرامك حمایتلرینی عهده‌سنه نقیب اشراف*
آلان رئیسلری ذوات عظام معناسنه بلا الف واللام مستعملدر
عربیده علی ماهو المشهور الف ولام ایله نقیب الاشراف دن غلط
اولمسنی حضرت علامهٔ زمخشری‌نك اساس البلاغه‌ده وهو نقیب القوم
اداسی تأییدایدر لکن فیروزابادینك قاموسده والنقیب شاهد القوم
وضمینهم وعریفهم وقد نقب علیهم نقابة بالکسر ایرادندن علی ایله
صله لمسی منقبهم اولمغله بورأیه کوره نقیب علی الاشراف دیمك
صحیح اولور لفظ نقیبك فیروزابادی مذاقی اوزره تفسیری شاهد
قوم که پادشاه قوم وضامن وکفیل وعریف یعنی کدخدا معنالرینه
وصاحب صحاح جوهری تفسیری اوزره رئیس قوم وکفیللری
معنالرینه دلالت ایدر واشراف علوشان صاحبی کسنه‌لر دیمك اولور
طرف حضرت نبویه علیه افضل السلام والتحیه جنابلرینه انتسابی
اولنلرك علوشانلری بدیدار اولدیغنه مبنی اطلاق اولنمشدر * نکات *نکات*
کنایهٔ مسئلهٔ دقیقه معناسنی افاده ایدن نکته‌نك جمعی اوله‌رق ضم
نون ایله مستعمل اولوب عربیده کسر نون ایله نکات دن غلطدر
لکن نکته‌نك معنای ماوضع لهی وزنا ومعنی نقطه کبیدر یعنی بربره

بر

برنسنه ایله نقطه وضع ایدوب نشان ایتمك اولوب فارسیده دخی معنای اصلیسنده بعینه مستعملدر علماء اعلام حضراتی نکته یی هی طائفة من الکلام منقحة مشتملة علی لطیفة مؤثرة فی النفس نوعا من التأثیر قبضا اوکان بسطا ایله تعریف بیورمشلر بناء علیه نکته

تعریف نکته علی رای العلماء

ارضده ثابت اولدیغی کبی کلام نکات آمیز دخی نفسده مؤثر اولمسی وجه شبه اولمشدر * نکس * دون وخسیس یعنی الحاق وسفله اولان

* نکس *

کمسنه معناسنه مستعملدر فارسیده ادات نفی ایله کسدن مرکب ناکس دن غلط اولوب عربیده فتح را وسکون ذال ایله رذل دیرلر فتح کاف عربیه وسکون سین ایله کس آدم معناسنه اولمغله ناکس ادم دکل معناسنه اوله جغی آشکاردر اما لسان ترکیده متعارف مالنی مصارف شرعیه یه صرف ایلماز معناسنه بخیل دلالت ایلدیکی بخیل تصحیحنز ذیلنده بیان اولنمشدر استطراد نکس وبخیل وطمعکار وضد ونقیضی جوان مرد وسخی اولوب طرفینده اشعب بن جبیر وطفیل بن دلال وبنی حمید قصه لری وحاتم طائی وکعب بن مامه وآل برامکه منقبه لری کوش زد هر جواد وحقلددر بیت

* جهانده مرد ممسك مالك اولسه کنج قارونه *

* فنادن کوز یومنجه مالینی اللر کیدوسین بر بر *

بو طائفه نك اطناب احواللری مورث ملال اولمغله لاجل الانتباه ابوعبد الله محمد المشهور بالامام الواقدی ارقده الله تعالی فی غرف الجنان نك قصهٔ پرحصه سی فوائد جه یی حاوی اولمغله تفصیله خامه سیه جامه جنبان اولدی ابن جوزی بشر حافی قدس الله سره مناقبنی حاوی جمع ایلدیکی صحایفده مروج الذهب نام کتابدن بو صورتده

قصهٔ پرحصهٔ امام واقدی

نقل و تحریر ایدرکه حضرت امام واقدی بیورمشلرکه فقیر وبر ذات هاشمی وبر شخص دیکر مثلا الشیخ عبد الله وجه رفیق شفیق ویار صدیق اولوب اتفاق واتحادیمز واحد هما آخره انما ومحبت ووداد یمز بردرجه یه رسیده ایدیکه کویا اوچیمز نفس واحد مثابه سنده ایدك برسال مرحمت مدارده رمضان پرفیضان حلولی ایله بر درجه مضایقهٔ شدید

ال ویردیکه دست درجیب اولدقده تحت تملکمده برنقرهٔ ناسره
قالمش شهر مبارك ماه رحمت واحسان اولمغله حبل متین اولان صبر
وتوکله تشبث وخزانهٔ غیبیهٔ صمدانیدن برعطیهٔ بهیه صدور وظهورینه
اعتمادا زمانڭ اصحاب مکنت ویساردن براحده دخی افادهٔ مرامه
خرام ایلممش ایدم لکن مصراع محنت زده را عید بود محنت دیگر
مصداقی هنگام عید سعید قریب وبدید اولمغله زوجهٔ شفیقهم کلامه
آغاز ایدوب هله نه حال ایسه بزلر شداید ومحنته صبر وتحمل ایدهلم اما
اولادڭ عجزایچون جگرم چاك چاك اوله یور یارن عید شریف کلدکده
جوار یمزده اولنلرڭ اطفالی سبز وسرخ زراندرزر البسهٔ کوناکون
ایله مزین اولدقده بزم جگر پارهلر پاره پاره کهنه وپلاس ایله انلاره
نه صوزنده نگاه حسرت آلود برله نظر اینسهلر کرکدر باری صبیانڭ
کسوهٔ سفید وکبودلرینه کفایت ایده جك مبلغ تدارکنه بذل وسعی
اولنسه اولمازمی دیدکده دل ستم ورمه بودخی داغ دیگر اولوب
کمال حزن وملال ایله طشره خروجمده موصل ورقه ایله برمقدار
خرجلق ارسال بیوریله دیو صدیقم حضرت هاشمی به برتذکره اطاره
ایلدم درآن ساعت ممهورا برکیسهٔ سرخ درونده بیك درم مسکوك
ارسال بیورمشلر اخذ وقبض ایلدیکم آنده صدیق آخرم الشیخ
عبدالله دن برورقه ظهور ایدوب انلار دخی فقیردن مصارف عیده
کفایت ایده جك مبلغ طلب ایلمشلر غیرت اخوت وصداقت مانع
اولوب بعد التأمل اشارافك مهراتیمهدن کلان کیسه‌یی آدمی سنه
تسلیم وتفهیم سلام ایله ارجاع وایصال ایلدم لکن خاتونمه جوابدن
عجزیمه مبنی براز مدت کوره مدم بعد زمان حرمه دخولمده کمال شرم
وحجاب ایله ماجرایی علی ماجری صاحبهٔ البیتهٔ نقلمده توبیخ وآزار
مأمول ایکن شرط محبت واخوته مراعات ایلمش سکز دیو طور
شترکربه مرزی تحسین وسایاشندن بغایت ممنونا ومسرورا سوقه
خروجمده صدیق هاشمی یه تصادف اولندقده کیسهٔ معهود
دردست تبسم بیورهرق بهی برادر بوکیسه جنابکزه ارسال

اولنمش ایدی راحت سویله نه صورت اولدیکه کیسه‌نه بزه
واصل اولدی بیوردقلرنده فقیر دخی سرکذشتی علی وقوعه
حکایت ایلدم بیوردیلرکه جنابکزدن تذکره ورودنده نزدیمزده
مصارف عید ایچون مدخر بوندن ماعدا نسنه موجود دکل ایدی
الجود من الموجود مصداقی جمله‌سنی جنابکزه ارسال ایله تهی دست
قالدیق مصارف روزمره ایچون برمقدار اقچه طلبی ایله صدیق
آخریمز الشیخ عبد اللهه آدم ارسالندن برازمدت صکره اشبو کیسه
ظهور ایلدی بیوروب الشیخ عبد الله دخی بعد الدعوت اوچمز جمع
اولدقده اولا یوزدرم مسکوک زوجه‌م ایچون اخراج بیوروب
باقیدن اوچر یوز درهم مصارفمزه قدرکفایه کفایت ایدر دیه‌رك
تقسیم وتسویه بیوردیلر دیو امام واقدی حکایت بیورمشلردر بو خبر
موجب العبر خلیفهٔ زمانه‌لری حضرت مأمونك کوش پرانتباهنه
رسیده اولدقده قبل حلول العید الاکرم خلیفهٔ مکرم امام واقدی بی
حضورلرینه دعوت وبینلرنده کذارنده ماجرادن بعد الاستفسار
والتحقیق زوجهٔ امام واقدی‌یه بیك عدد واشخاص ثلاثهٔ محرره
جنابلرینه ایکیشر بیك عدد سکهٔ حسنهٔ دیناریه انعام واحسان
بیورمشلر الشیٔ بالشیٔ یذکر بو دخی کتب معتبرانده رسیدهٔ حافظهٔ
فقیر اولمشدرکه مشار الیه رحمة الله علیه امام واقدی مضایقهٔ
مالیه وابتلای دیون وفقره سببیله حضرت خلیفهٔ مأمون نصفت
نمون رکابنه تقدیم عرضحالده بالای عریضه‌یه بوصورتده جواب
تحریر بیورمشلر جنابکزده خصال حمیده واخلاق پسندیده‌دن
سخاوحیا مادرزاد وخداداد اولمغله سخاکزدست تملك واقتدارکزده
اولانی اعطا وایثار اقتضا ایدوب حیاکزدخی تمام دینی افاده‌یه مانع
اوله‌جغی بی‌ریبدر بناء علی هذا افاده ایلدیککز مقدار دینك ایکی
قاتنی ارسال ایلدك اکر مبلغ مرقوم مرتبهٔ دینکزی ایفا ایلمزایسه
نفسکزی لوم ایلدك واکر مراد اورزره ایسه مفطور اولدیغکز طورده
بسط ید ایدیکز زیرا جناب حق وواهب مطلق حضرتلرینك خزانهٔ

رفع رقعهٔ امام
واقدی وتحریر
جواب مأمون
خلیفه

غيبيهٔ ممتنعة الفنـاسى مفتوحه اولوب صله و نوالى ارباب جود
وكرم واصحاب خير و همم جانبنه سائرلردن اريد واصل اولديغى
امر مقرردر خاطر فقيرانه‌مدركه جدّ بكز والد ماجدم جنت مكان
هارون الرشيد عليه رحمة الرحمان زمان عدالت عنوانده قاضى ايكن
بر دفعه بو حديث شريف مسرت فشانى سرد و بيان ايلمش ايديكز كه
جناب رسول اكرم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى اصحاب كرامدن
زبير رضى الله عنهم سعادت ايله بيورمشلركه اى زبير معلومك
اولسونكه مفاتيح رزق ازاء عرشده اولوب الله عظيم الشان جل اسمه
عبادينه رزقلرينى انفاق وصرفلرينه كوره انزال ايدر يعنى بركسنه
نفقه سنى تقليل ايدوب بخل وامساك اوزره خرج وصرف ايدر ايسه جناب
حق ده انك رزقنى تقليل ايدر وبركسنه ده اسرافدن عارى وجه معقول
اوزره نفقه سنى تكثير ايدر ايسه بلا شبهه حضرت واهب مطلق عز
اسمه ده انك رزقنى تكثير ايدر والسلام ديو ختم كلام بيورمشلر فائده
مشار اليه صب الله سجال غفرانه عليه امام واقدى شيخ مشايخ الكرام
الشيخ بشر حافى عليه رحمة الله الملك العلامدن روايت بيوررلركه
حفظنا الله تعالى واياكم محموم اولان كسنه ايچون اوچ عدد زيتون ورقى
اخذ اولنوب يوم السبتده طهارت كامله ايله برينك وسطنه حر جهنم
وثانيسنه عطش جهنم وثالثنه مقر جهنم تحرير اولنوب بعده جمله سنى
بربره ربط ومحمومك صول بازوسنه بند اولنسه باذن الله تعالى حمادن
خلاص اولور ايمش * نلبند * اكثر حيواناتك اياقلرينه نعل باغله يجى
شخص معروفك اسمى فارسيده ايكى جزءدن مركب نعل بنددن غلط
اولوب عربيده فتح با وسكون يا ايله بيطار ديرلر نعل بندك جزء اولى
آنفا ذكر اولنه جق نعلدن مستعار اولوب جزء ثانيسى باغلمق
معناسنه بستن مصدرندن صيغهٔ امر ووصف تركيبى بند اولمغله
نعل باغله يجى ديمكى افاده ايدر * نلن * خشبدن اعمال واياغه لبس ايله
استعمال اولنان شى معروفك اسمى على ماهو المشهور عربيده نعلك
تثنيه سى نعلين دن غلط اولوب فارسيده فتح تا ولام وسكون خاء

فائدهٔ جليله لدفع الحمى

* نلبند *

* نلن *

عجمه

مجيه ايله تخطئه ديرلر خفى اولميه كه فتح نون وسكون عين ايله نعل عوبانك جلد جمل وغنم وسائر حيواندن پاپوش كبى لكن شراك يعنى بلديكمز نعلك ناصيه سنه شبيه شى ايله ربط واستعمال ايلدكلرى نسنه نك اسم موضوعيدر امادوابه تسمير اولنسان آهن پاره نعله اطلاقى صحيح اولور زيرا انعلت الدابة ونعلتها كلامى عربدن مسموع اولديغى كتب معتبرانده محرردر بودخى ستير اولميه كه كمال صلابت جلد قدميندن كناية اطرى فانك ناعله كان عليك نعلين مثلى بين العرب جارى اولديغنه نظرا نعلين تعبيرى ايكى نعلى برى برى اوزرينه لبسه اطلاقنه مبنى برچفت نعله نعلين ديمك دخى غلطدن سالم اولميه جغى آشكار اولور * نمض * طمر حركت ايتمك معناسنه بعد النون ميم ايله مستعملدر عربيده فتح نون وسكون باء موحده ايله نبض دن غلط اولوب فارسيسى ايكى جزءدن مركب جنبيدن ريك اولور معناى تركيبيسى آشكاردر استطراد نبض لغتده مطلقا عروقك حركتنه واصطلاح اطباده اوعيهٔ روح حيوانى قلبدن منشعب ونابض شريان طمرلرينك اخراج فضلات وتبريد نسيم ايله انبساط وانقباضندن مؤلفه حركت وضعيه سنه اطلاق اولنور وهر برنبضه يعنى ريك مرقوملرك حركتى برقلده مقدر كه ايكى حركت وايكى سكوندن عباتدر وهر برنبض انبساط يعنى مركزندن ميل وانقباض يعنى محيطدن مركزينه ميلدن مركب اولمغله احدهما اخره مغاير ايكى حركت متضادين بينلرنده برسكوندن لابد اولور خفى اولميه كه شريان تعبير اولنان متحرك طمرلر بلكه مخصوص اولميوب وجود انسانك جميع محللنى محيطدر اكثر اطبانك بلكدن تشخيصلرى محال سائره دن ازيد سرد ستده جلده قريب وظاهر اولديغنه مبنيدر حتى جنت مكان وفردوس آشيان سلطان مصطفى خان زمان ارم نشانلرنده طب ونجومده كمال حذاقت ومهارت ادعا ايدن خودپسند ويكانه طورمصرى احمد افندينك ديرسكك ايج طرفندن تشخيص نبض ايلديكى مشاهدهمز اولمش ايدى بودخى ستير اولميه كه اجناس حال نبض اوندر جنس اول طولا وعرضا

* نمض *

معناى لغوى واصطلاحى نبض وتعريف حركت ومحالّه

مطلب اجناس عشرهٔ نبض

وعمقا مقدار انبساطدن مأخوذ اولوب بسائطی طقوز قسمدر اولی نبض طویل اولمغله جزاسی طولده یعنی اوزونلقده حس اولنوب سببی کثرت حرارتدر ثانیسی نبض قصیر اولمغله اولك عکس ونقیضیدر یعنی اجزاسی اولدن اوزونلقده ناقص حس اولنوب بونك دخی سببی یاضعف قوت ویاقلت حرارت ویااطراف طمرلرده کائن یاغ واندر ثالثی نبض معتدلدرکه مذکورین طویل وقصیر بینلرنده متوسط اولمغله حالتی اربابنك معلومی اولوب حرارت وبرودتك اعتدالنه دلالت ایدر رابعی نبض عریضدرکه انامل اصابعك جملهٔ عرضنی طوتار پوشیده دکلدرکه نبض درت بارمغك اوچلری ایله قبض اولنور زمانه مزحکیملری کبی طریقانه بربارمق اوجیله قبضده بودقتلر معلوم اولمیه جغی محتاج تفصیل دکلدر نبض عریضك سببی یاطمرلرك بوش اولمسیله طبیعت عالیه نك اسفله میلندن ویاآلاتك شدة ملایمتندن رطوبت منصب اولمدن اولوب بهمه حال وجودده رطوبتك زیاده اولمسنه دلالت ایدر خامسی نبض ضیق اولمغله عریضك مقابلی اولوب قلت رطوبته دلالت ایدر سادسی نبض معتدلدر بین العریض والضیق اولمغله طوبت ویبوستده اعتدال حال بدنه دلالت ایدر سابعی نبض شاهق یعنی یوکسك اولمغله اجزاسی یوقاروده حس اولنوب زیادهٔ حرارته دلالت ایدر ثامنی نبض منخفض یعنی آلچاق اولمغله شاهقك ضد ومقابلی اولوب قلت حرارته دلالت ایدر تاسعی نبض معتدلدرکه شاهق ومنخفض بینلرنده اولمغله مذکورینك سبب ودلالتلرینك اعتدالنه دالدر جنس ثانی اصابعه قاقق حرکتی کیفیتندن مأخوذ اولوب بودخی اوچ قسمدر اولی نبض قوی اولوب بارمق اوجلرینه برصورتده اوررکه دریدن صکره لمك درونه وارر سببی اکل وشرب وسرور وفرح معتدل ایله قوت حیوانیه نك کمال قوتندن اولمغله مدلولی دخی زیادهٔ قوت محرره در ثانیسی نبض ضعیفدرکه اولك مخالفی اولمغله قوت حیوانیه نك ضعفنه دلالت ایدر ثالثی معتدل اولمغله بینهمایه توسط ایله قوت حیوانیه نك

متوسط

متوسط اولمسنه دلالت ایدر جنس ثالث زمان حرکت نبضدن
مأخوذ اولمغله بودخی اوج قسمدر اولی نبض سریع که آز مدتده
حرکتنی تمام ایدوب قلبك هواء بارده شدت احتیاجنه دلالت ایدر
ثانیسی نبض بطیء که اولك ضد ونقیضی اولوب یعنی حرکتنی
مدت طویله ده اتمام ایدوب قلبك هوایه قلت احتیاجنه وضعف
قوته دلالت ایدر ثالثی نبض معتدلدر که ایکیسی بینلرنده اولوب
حرکت معتدله ایله حرکتنی مدت متساویه ده اتمام ایدوب احتیاج هواء
باردك دخی متوسط الحال اولمسنه دلالت ایدر جنس رابع قوام آلت
نبضدن مأخوذ اولمغله بودخی اوج قسمدر اولی نبض صلبدر که
بارمق اوجلریله صقلدقده منغمز اولمیه یعنی صقلمیه سببی عروقده
موجود رطوبتی بر مجمد کثیف ایتمه‌دن صلابت کلوب بدن انسانك
یبوستنه دلالت ایدر ثانیسی نبض لیندر که اولك مخالفی اولوب
رطوبته دلالتی آشکار لکن اغذیه واشربه مثللو مرطب طبیعیدن
حصولی کبی استسقاء لحمیدن دخی حاصل اولور ثالثی نبض
معتدلدر که صلب ولین بینلرنده اولمغله بدنك یبوست ورطوبتده
حال اعتدالنه دلالت ایدر جنس خامس زمان سکون نبضدن مأخوذ
اولمغله بودخی اوج قسمدر اولی نبض متواتردر که ایکی ضربك
مابینلرنده محسوس زمان بغایت قصه اولمغله ضعف قوت حیوانیه‌یه
دلالت ایدر ثانیسی نبض متفاوتدر که ایکی قرعك مابینلرنده محسوس
زمان سکون جبلی اوزون اولوب شدت قوت حیوانیه‌یه دلالت ایدر
ثالثی معتدل اولمغله محتاج تفصیل اولماز جنس سادس نبضك مقدار
تجویفندن مأخوذ اولمغله بودخی اوج قسمدر علی قول الحکما
شرایین تعبیر اولنان طمرلرقان ایله روحی محتوی اولمغله قسم اولی نبض
ممتلی درکه مقدار طبیعیدن زیاده رطوبت حس اولنه بو صورت
روحك کثرت ووفرتنه دلالت ایدر ثانیسی نبض خالی یعنی
اولك ضدی اولمغله تجویف نبضدن حس اولنوب قلت ماسبقه
وثالثی نبض معتدل اولمغله وسط حاله دلالتلری آشکاردر جنس سابع

نبضك كيفيت جرمندن مأخوذ اولوب بودخی اوج قسمدر اولی
نبض حاردركه دم وروحك تجوينى ايله زياده كى حرارته دلالت
ايدوب ثانيسى نبض بارد برودته وثالثى نبض معتدل اعتداله دلالت
ايده جكلرى محتاج تفصيل دكلدر جنس ثامن نبضك وزن حركتندن
مأخوذ اولوب ايكى قسمدر اولى نبض جيد الوزندر كه صاحب
نبضك واقع اولديغى سن وساله قياس ايله زمان حركت وسكونى
مساوى اوله بوصورتده انبساط وانقباض جهتندن بدنك ونبضك
اعتداله دلالت ايدر ثانيسى نبض ردى الوزندر كه اولك عكسى
اولوب بودخی اوج صورتده در اولى نبض مجاوز الوزندر يعنى
نبض صاحبنك كله جك سنى نبضى اوله مثلا صبا اونده شباب نبضى
وزننده اولمق كبى وعلى ذلك ثانيسى نبض مباين الوزندر مثلا صبيانك
نبضى اختيار ادملر نبضى وزننده اولمق كبى ثالثى نبض خارج
الوزندر كه وزن حركتى انسان نبضنه بكزميوب همان دردر جنس
تاسع نبضك كندوده موجود استوا واختلافندن مأخوذ اولوب بودخی
قسمين اولمغله اولى نبض مستويدركه نبض كندو اجزاسنده مساوى
اولور بوصورت نبضك بربارمق التنده بركره وياخود برقاچ بارمقلر تحتنده
برقاچ كره اورمسى حركتندن محسوسه اولوب حسن حال بدنه دلالت
ايدر ثانيسى نبض مختلف اولك عكسى اولوب تعريفدن مستغنيدر
جنس عاشر نبضك انتظام وغير انتظامندن مأخوذ اولوب بودخی
قسمين اولمغله اولى نبض مختلف منتظم وثانيسى نبض مختلف
غير منتظم ديو قيد وتعريف اولنمشدر لكن عند التحقيق جنس تاسع
تحتنده داخل اولمغله تعريف وتفصيلى طى اولندى بودخی نهان
اولميه كه كتب طبيه ده اجناس نبضى بروجه محرر تفصيل وبيانلرينه
ارداقا مركبات نبضى دخی بوصورتده ترقيم وعيان ايدرلر اولى نبض
عظيم كه نبض طويل ونبض عريض ونبض شاهقدن مجتمع لكن
هر برندن زائد اولوب اسباب ومدلوللرى مذكوراتك حاوى
اولديغى نسبته لر ايله اولور ثانيسى نبض صغيركه مذكورك ضد

اجناس مركبات
نبض عظيم
وصغير ومعتدل
وغليظ ورقيق

ونقيضى

ونقبضى يعنى نبض قصير ونبض ضيق ونبض منخفض دن مجتمع لكن ناقص اولوب بونك دخى اسباب ومدلولاتى بالادن منفهم اولور ثالثى نبض معتدل كه محرر امور ثلاثه بينلرنده متوسط اولور رابعى نبض غليظ كه نبض عريض ونبض شاهقدن مركب لكن انلردن زائد اولور خامسى نبض رقيق كه غليظك مقابلى اولوب مذكورين دن ناقص اولور سادسى نبض معتدل كه نبض غليظ ونبض رقيق ماينلرنده متوسط اولور آنفا ايما اولنديغى انواع ستهٔ محررهٔ مركبه بالاده تفصيل اولنان بسائطلرى دال اولديغى

نبض غزالى وموجى ودودى ونملى

قسمنه لره دلالت ايده جكلرى محتاج اطناب دكلدر سابعى نبض غزالى كه هنوز رفتاره قيام ايلمش آهو بچه كبى اولا بارمغه بركره اورر ثانيا اويله سرعت ايله قرع ايدر كه سكون ورجوعى حس اولنميه استراحته شدت احتياجه دلالت ايدر ثامنى نبض موجى كه بري برينى ولى ايدن امواج بحر كبى عظم وصغر اجزاء عروقده امتلا ايله شهوقا وعروضا اختلاف حس اولنه رطوبته واستسقاى لحميه وذات الريه وفالج وسكته يه دلالت ايدر تاسعى نبض دودى كه نبض موجى دن ضعيف جه كثيرالارجل قورد جغز كبى حركت ايده بر مقدار سقوط قوته دلالت ايدر عاشرى نبض نملى كه وجود انسانده قرنجه تمق تعبير اولنان حالتده كمال صغر وتواتر ايله حركت ايده زياده سقوط قوته وقربيت موته دلالت ايدر حادى عشرى

نبض منشارى وذنب الفار وذوالفترة ودافع ومسلى ومائل ومرتعش

نبض منشارى كه دستره تيشلرى كبى اشاغو ويوقارو لكن صلب حركت ايده ورم حار عظيمه وذات الجنبه دلالت ايدر ثانى عشرى نبض ذنب الفار كه دم موش كبى احد طرفينى اينجه وآخرى قالن حركت ايده يعنى درت بارمق ايله نبض قبض اولندقده اختلاف اجزاسندن يا اصبع اولى زياده وثانيسى اندن نقصان وثالثى دخى نقصان ورابعى جمله دن نقصان قرع ايليه ويامذكورك عكسى يعنى اول نقصاندن بدأ ايله تزايد اوزره قرع ايليه بونبض قوت بدنك كتدكجه ضعيف اولمسنه دلالت ايدر ثالث عشرى نبض ذوالفترة كه

حركت متوقع يعنى منتظر ايكن ساكن اوله برنسنه دن يوريلوب عاجز اولمغله قوتك ضعف واسترخاسنه دلالت ايدر رابع عشرى نبض واقع فى الوسط كه مذكورك ضدى يعنى سكونى كوزه دبلور ايكن متحرك اولسه حرارت شديده يه دلالت ايدر خامس عشرى نبض مسلى كه ذنب الفار كبى اصبع اولدن بدأ وزياده ايله ايكنجى بارمغه وارر واندن اصبع رابعه نقصان ايله وارر يعنى اورطه سى قالن ايكى باشى اينجه اولور سادس عشرى نبض مائلكه مذكورك عكسى يعنى طرفينى قالن واورطه سى اينجه اولور بونلار ذنب الفاره مشابه اولملرى ايله جميع احوالده آنك كبيدرلر سابع عشرى نبض مرتعش كه رعشه كبى حركات غير طبعيه حس اولنوب دائماً تردد ثامن عشرى نبض ملتوى كه خيط ملتوى يعنى بوكلمش ايب كبى قوريلور نبض متنج دخى بوقسمدندر انواع اخيره لرك جمله سى سوء حال بدنه دلالت ايدر فيلسوف شرف الدين چغمينك قانونجه نام رساله سنده تحرير وبيانى اوزره على الاتقان انواع نبض انسانينك كافه احوالى بومحلده ختام پذير اولدى لكن موجز نام مؤلفده مذكوراتدن فضله ايكى صورت فرع نبض دخى بيان اولنمشدر اولى ذنب منقضيه كه ذنب الفار اقسامندن اولوب حركتنك برى آخره موافق اولميوب يعنى حد واحدده طور ميوب كتدكجه اينجه لرك حركتنى حس ده عجز درجه لرينه واره ذنب الفارك خطرى دركار ايكن محرر اتدن اشكل اوله جغى اشكاردر ثانيسى نبض مطرقيكه ضربنه اصبع واحد كفايت ايليوب عرض نبض ايكى بارمق ايله تمام اولور بو صورت بالاده محرر نبض عريض انواعندن اولمق غير بعيدر * ننى * زنان اطفال كهواره سين تحريكده اينجه اغازه ايله ايلدكلرى نغماتك اسمى فارسيده مداول وضم ومدنون نى ايله نانودن غلط اولوب عربيده فتحتا وسكون هاء كسر ومد ميم ايله تهميم ديرلر * نوازل * مقدم دماغدن نازل اولوب زكام تعبير اولنسان علت مشهوره نك اسمى عربيده فتحتين ايله نزلات دن غلط اولوب فارسيده ضم خاء معجمه ومد شين ايله خشام ديرلر

نبض ملتوى وذنب الفار المنقضيه ومطرقى على قول صاحب الموجز

* ننى *

* نوازل *

خفی اولمیه‌که فتح نون ولام وسکون زا ایله نزله که انفدن نزولی ایله
زکام دیرلر جمعی بروجه محرر نزلات کلور حفظنا الله تعالی وایاکم مشهور
اولان نوازل ناس اوزرینه نازل شداید دهر بوقلمون‌دن برشدیده
معناسنه نازله‌نك جمعیدر فائده سوء معده‌دن مقدم دماغه صعود
ایدن بخاردن حاصل رطوبت که نزله تعبیر اولنور اکر طرف انفدن
نازل اولورایسه زکام دیرلر واکرچشم واذنه نازل اولورایسه وجع عین
وکوش اوله جغی کورب ایشتمیه محتاج دکلدر واکرحلقومه نازل
اولورایسه خناق واکر صدرور یه‌یه نازل اولورایسه سعال دیرلر *نوبت
برآدم غیرك مقامنه قائم اولمق یعنی احدهما آخرك محلنه کلمك معناسنه
ضم نون واخفای واو ایله مستعملدر عربیده فتح نون وسکون واو ایله
نوبت‌دن غلط اولوب فارسیده لفظ مرقوم اعراب محرر ایله اوج
معنایه دلالت ایدر اولی نقاره که زمان اسکندرده بهر روز اوج دفعه
وعهد سلطان سنجرده یومیه بش دفعه چالینور ایمش بونقاره‌دن
مراد طبل وکوسدر ثانیسی بیوك چادر ثالثی پاس یعنی بکلمکدر
نوبهار* ایلك یاز دیو مشهور فصل معروفك اسمی یکی چچك وقتی
معناسنه مستعملدر اکرچه لسان فارسیده فتح با ایله بهار انواع شکوفه
وازهاره دلالتی اشکاردر لکن مقابلی کوز فصلنه کهنه بهار اطلاقندن
نو بهارده بهار یاپراق معناسنه اولدیغی بدیداردر عربیده وقت
مرقومه فتح را وکسر ومد با ایله ربیع ومقابلنه اعراب محرر ایله حریف
دیرلر پوشیده دکلدر که بهار یاپراغك اسم موضوعی اولوب چچکه
وفصل مرقومه یالکز بهار اطلاقنده مجاز اولور یاپراق معناسنه برك
استعمالی مجاز اولدیغی کبی زیرا برك لوازمات ومهمانه اطلاق اولنور که
لسان ترکیده یراق تعبیر ایدرلر حتی بین الاعجام مالزمهٔ سفریه‌یه برك راه
دیرلر لمؤلف الفقیر قطعه برکون سحاب فیض خدا رشحه بار اولور
محنت کشیده نخل امل نوبهار اولور وقت ربیع حکمت یزدانه قیل نظر
یعنی بوحال تسلیت غمکسار اولور *نوروز* بهر سنه ایکی کونه تعبیر
اولنور که اولی تقاویم سنویه‌ده نوروز سلطانی دیو محرر اولدیغی اوزره

تحقیق اصل زکام ووجع العین واذن وخناق وسعال

* نوبت *

* نوبهار *

تحقیق معنای بهار

* نوروز *

فروردين ماه جلالينك ابتداسى وفى زماننا شهور روميه‌دن شهر مارتك طقوزنجى كونيدر كه بين الاعجام نوروز كوچك ونوروز عامه تعبير ايدرلر ثانيسى تقاويم تحريرى اوزره يينه ماه فروردينك اون طقوزنجى كونيكه نوروز خوارزمشاه تعبير اولنور قديمده ماه مرقومك التنجى كوننه اعتبار اولنور ايمش اول كونه بين الاعجام نوروز بزرك ونوروز خاصه ديرلر ايمش ويوم جديد معناسنه موضوع لفظ نوروزى تعريب ايدوب عربيده ضم نون وسكون يا ايله نيروز ديمشلردر نوروز سلطانى تعبير اولنسان نوروز عامه نير اعظم شمس برج حملك نقطه سنه كه صفر درجه سنك اول دقيقه سنك اول ثانيه سنك يعنى كمال دقت ايله تا اول عاشره سنه تحويله ديرلر يوم مرقومه نوروز تسميه سنده ايكى وجه مرويدر اولى جناب حضرت خالق بيچون دل برهانه ماكان ومايكون عالمى وابينا وسيدنا ادمى اول كونده خلق وايجاد بيورمشلر وسيارات سبع يوم مرقومده جمله‌سى كندو بيتلرنده بولنوب اول كونده دوران وحركته مأمور اولمشلر حاوند ميرك خلاصة الاخبار مترجمى روضة الصفا مؤلفى محمد كمالى قولنه نظرا شكل فلك اول آنده بوصورتده ايمش

زايجهٔ طالع نفخ روح ابينا ادم صلعم

عقرب / قوس	زحل جدى	دلو / حوت مشترى
زهره ميزان	طالع وقت نفخ روح ادم عليه السلام بقول او	حمل مريخ
عطارد سنبله / اسد شمس	سرطان قمر	ثور / جوزا

وجه تسمیهٔ نوروز اول حرف الجیمده تفصیل و بیان اولنان جمشید شاه کشت و کذار ایدەرك بلدهٔ آذربایجانه کلدکده اول موضعی استحسان ایتمکله جانب شرقه متوجه بر مرتفع وعالی محله مرصع ومزین تخت وضعنه امر ایدر وکندو دخی البسهٔ شاهانه ومجوهر ومشعشع تاج ایله تخته جلوس وطلوع شمسده تخت وتاج وسائرك ضیا وشعاعی اطرافی غرقهٔ نور ایتمکله هر کورن تیمن واسعاد ایدوب این روز نوست دیملری ایله کثرت استعمالدن نوروز اولمشدر نوروز ثانی که نوروز خاصه در بونك دخی وجه تسمیه سی بنه شاه مرقوم بو کونده سریر سلطنته جالس اولوب بالجمله ارکان دولتی وعموما بنده کان سلطنتنی جمع ایدوب قواعد حسنه وقوانین مستحسنه یه کمال رعایتلرینی شپارشه اردافا جمله یه خطاب ایدوب دنیوی واخروی نصایحدن صکره اشبو کونی ضبط و هر سنه عید ایلمکز مطلوبمدر دیدکده جملەسی تلقی بالقبول ایدوب یوم مرقومه نوروز بزرك وخاصه تسمیه ایلمشلردر استطراد نوروز شمسك نقطهٔ حمله تحویلندن عبارت اولوب ایام واوقاتنه سنهٔ شمسیه اطلاقی وسنهٔ رومیه ایله تفاوتی لزومندن هر درت سنهده بر کون کبیسه اعتباری بوندن اقدم بالمناسبة کلم الناس علی قدر عقولهم مفادی علی العمیا بیان اولنمش ایدی لکن نوروز مارتك طقوزنجی کونی اولمسه سنك کنه وحقیقتنه عوام ناس دکل خواصدن عدا اولوب علم نجومده مهارت ادعی ایدن ذواتك دخی عدم علملرینه مبنی کمال دقت وتحقیق اوزره بیانه مبادرت اولندی کتب شرعیه وسائر مجلدات حسابیهده سنهٔ شمسیه بروج اثنی عشریه یعنی قطعه حمل وثور ایله جوزاده اولور فصل بهار سرطان واسد وسنبلهدر یازه مدار اولدی کوز موسمی میزان ایله هم عقرب وقوس جدی ودلو ایله وهم حوتده شتا ایتدی قرار مقصد اقتجه اولوب ایامی اوج یوز التمش بش کون وربع کوندر یوم کیجه سنه دخی شامل اولمغله ربع مرقومدن مراد الی ساعت اولهجغی محتاج تفصیل دکلدر اما سنهٔ عربیه یعنی قمریهنك شهوری اون ایکی

تحقیق وتدقیق
سنهٔ شمسیه
وقمریه

وايامی اوج يوز اللی درت كون وثلث كون وثلث عشر كون اولديغی مصرحدر وضبط ابتداسی وفی الجمله تفه يلی تاريخ تحريريمز ذيلنده مرور ايلدی عند اهل الشرع رؤيت اهله يه موقوف اولمغله ايام شهوری بعضا اوتوز وبعضا يكرمی طقوز اولديغی معروفدر لكن متوالية درت ماهدن زياده اوتوز وينه متوالية اوج ماهدن زياده يكرمی طقوز اولمديغی اهل حساب عندلرنده مثبت ومبرهن اماهلالی سترايدر سحاب واقع اولور ايسه وان غم عليكم كملوا الثلاثين قول شريفی ايله عمل اولنه جغی معلومدر وزد حسابيونده سير قمر درجه بدرجه مضبوط اولمغله فقهای كرامك مختارلری مارالبيان ايام وجزء ايامه مطابق وموافق اولور اما اهل حسابك سنهٔ شمسيهٔ حقيقيه ديو زيج الوغ بك ابن كركاندن استخراج ايله استعمال ايلدكلری سنهٔ شمسيه شسه ه مط نه ا در زيرا زيج مرقومده سنهٔ شمسيه ٣٦٥ م يد لح ر له ديو محرردر اولا رابعهٔ ايام اولان اوتوز ايكی يكرمی درده ضرب اولندقده يدی يوز التمش سكز حاصل اولوب بعده التمشه تقسيم اولندقده اون ايكی صحيح ثالثه وقرق سكز كسر رابعه باقی قالور رابعه جزء لا يتجزی اولديغنه مبنی بهر سنه ده اون ايكی رابعه فرضی ايله التمشه رسيده وثالثه يه مرفوع اولمغله اون اوج ثالثه تكميل اولور كذلك ثالثهٔ ايام يدی عدد دخی يكرمی درده ضربدن حاصل يوز التمش سكز اوزرينه رابعه دن حاصل اون اوج ضمی ايله يوز سكسان برعدده بالغ اولدقده ينه التمشه تقسيم ايله اوج ثانيهٔ صحيحه وبالاده محرر بر كسر ثالثه هويدا اولور كذلك ثانيهٔ ايام اوتوز اوج يكرمی درده ضربدن حاصل يدی يوز طقسان ايكی يه ثالثه نك مرفوعی اوج ضم ايله يدی يوز طقسان بش اولوب عمل مرقوم ايله ينه التمشه تقسيمده اون اوج دقايق وينه بالاده مذكور اون بش كسر ثانيه ظاهر اولور كذلك اون درت دقايق ايام دخی يكرمی درده بعد الضرب اوج يوز اوتوز التی حاصل ضربه اون اوج مرفوع ثانيه ضم اولندقده اوج يوز قرق طقوز دقايق حاصل اولمغله بو دخی

صاحب کشاف جنابلرینك دخی مختاری اولدیغی فراموش اولنمیه
لفظ وراده ظرفیت درکار اولمغله قول جمهور اوزره حرف من اثبات
واسقاط اولنمسنده فرق یوقدر یعنی من ورائه ووراءه کلامی صلیت
من خلف الامام وخلفه ومن قبل الیوم وقبله کبیدر لکن علمادن
بعضیلر سورهٔ شریفهٔ حجراتده استعیذ بالله ان الذین ینادونك من وراء
الحجرات آیت کریمه سنده منك اثبات واسقاطنی فرق بیورمشلردر
صورت اسقاطده منادی له ایله منادی اولان کسنه لرك ایکیسی بردن
مثلا وراء حجره ده مجتمع اولمق جائز اولور عکسی یعنی منك اثباتنده
اجتماعلری جائز اولماز زیرا وراء دخول من ایله ابتدا غایت ایچون
اولمغله مبداء ومنتهی نك اختلافنی موجب اولور تفصیل واتقاننی
اراده بیورنلر کتب تفاسیر شریفه یه مراجعت بیورسونلر وقرآن کریم
وفرقان عظیمده جمیع وارد اولان لفظ وراء امام معناسنی افاده بیوروب
سورتین شریفتین مؤمنون ومعارجده استعیذ بالله فمن ابتغی وراء
ذلك فاؤلئك هم العادون آیتین کریمتینده واقع اولانلری مفسرین کرام
سوی ذلك ایله تفسیر بیورمشلردر * ورورایتمك * الفاظ مکرره دن
کثیر السؤال یعنی برشی تکرار بتکرار صورمق معناسنه مستعملدر
فارسیده کسر واوین وسکون یائین ایله ویروردن غلط اولوب عربیده
فتح وتشدید همزه ایله سأل دیرلر *وسط * اورطه معناسنه دلالتی
معروف لکن لسان عربیده اتساع درکار اولمغله هر برشیئك تمام
اورطه سنه فتحتین ایله وسط واورطه طرفلرینه فتح واو وسکون سین
ایله وسط اطلاقنه بین العلماء الساکن متحرك والمتحرك ساکن کلامی
زبانزددر فارسیده علی العموم کسر میم ایله میان دیرلر خفی اولمیه که
فتحتین ایله وسط فی الاصل مساحه ایله اطراف وجوانبی تسویه اولنمش
مدور ومطوللك اورطه سی یعنی مرکز دائره ولسان میزانك اسملری
اولوب بعده تعمیم وخصال حمیده یه دخی استعاره اولنمشدر افراط
وتفریطك اورطه سی اولدیغی ایچون استطراد محرر اولان لفظ وسط
کبی اختلاف هیئت یعنی وسطی ساکن ومتحرك اولمغله معناسی تغیر

ورورایتمك

* وسط *

مطلب اختلاف
معانی باختلاف
الهیئة

اولنان كلمه لرك برى دخى حسب در اكر فتحتين ايله اولور ايسه شئ محسوب يعنى معدود ومماثله وانسانك آبا واجدادينك صفات حسنه سيله تفاخر اتمسنه اطلاق اولنوب اسكان سين ايله كفايت ايديجى وحساب كبى صايمق معنالرينه دلالت ايدر وبرى دخى غبن در فتحتين ايله رأى ده قصور اتمكه وسكون با ايله بازار اهلى اولمغله بركمسنه يى بيع ده آلداتمغه دلالت ايدر وبرى دخى ميل در فتحتين ايله خلقتده اكرى اولمغه وسكون وسط ايله برنسنه يه توجه اتمك محسوس وغير محسوس اولسون يعنى بنا مثلا اولرك خرابه وقلبك شئ لطيفه ميللرى كبى وبرى دخى قبض در فتحتين ايله شئ مقبوضك اسمى اولوب مالدن قبض اولنان نسنه يه وسكون عين ايله قبض يقبض دن قبض مصدر اولوب اخذ يعنى آلمق وبسط مقابلى برنسنه يى دوشرمك معنالرينه دلالت ايدر وبرى دخى خلف در كه تفصيلى حرف التاده تتابعت النوائب تصحيحمز ذيلنده مرور ايلدى * وشق * بعد الدباغه جلدندن فروه اعمال اولنان حيوان معروفك اسمى فارسيده فتح واو ومدشين ايله وشاق دن غلط اولوب عربيده وشق اطلاقنى صاحب تذكره داود انطاكى التزام ايدوب عربستانده عدم وجودينه مبنى امور عجيبه دن اوله رق بو صورتده تعريف ايدر حيوان برى وقيل بحرى يبيض فى البر وهو غزير الوبر فوق الكلب يعنى حيوان بحرى اولوب قرهده يمورطلر وتويلرى كثير كلبدن بيوكدر ديو بيان ايلمش * وطن * مسقط رأس اولان محله قصر ايله استعمالى شايعدر عربيده اكرچه معناى مرقومه دلالت ايدر لكن فتحتين ايله استعمالى كبى فتح واو وسكون طا ايله وطن دخى مستعمل اولوب موضوع له لرى بركمسنه نك ساكن اولديغى محل اولمغله مسقط رأس ومتأهل اولديغى بلده اراده سنده اصلى قيدينه محتاج ولور فارسيده منزل اقامتد مدجيم ايله جاى قرار ديرلر استطراد وطن الاقامه اول بلده وقريه يه ديرلر كه مسافر ايچون اهل وعيال اولميوب اون بش كون يا دخى زياده اقامته نيت ايليه ووطن سكنى اول مكاندر كه مسافر اون بش كوندن اقل اقامته نيت ايلسه ابى داود

* وشق *

غربيه صاحب تذكره داود انطاكى

* وطن *

تحقيق وطن الاقامة والسكنا

ونسائی حضراتنك استخراج بیوردقلری حدیث شریفده نهی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم عن نقرة الغراب وافتراش السبع وان یوطن الرجل المکان فی المسجد کما یوطن البعیر کلام شریفنی حضرت ابن اثیر یألف مکانا مخصوصا یصلی فیه کالبعیر لایؤدی من عطن الاالی مبرکه ایله وبا ان یبرك علی رکبته قبل یدیه اذا اراد السجود کما یبرك البعیر ایله شرح وایضاح بیورمشلردر وعند جهینة الخبر الیقین برشیئك کنه وحقیقتنه عارف اولمده ضرب اولنان مثل مشهوردر صاحب قاموس فیروزآبادی وصاحب صحاح جوهری التزاملری اوزره اصمعی اصمعی وابن اعرابی روایتلری که هاء هوز یرینه فا ایله وعند جفینة الخبر الیقین اولور زیرا صاحب قاموس ولا تقل جهینه دیو تنبیه ایلمشدر لکن لغتین محررتبنده ادات تبعیض ایله قدیقال دیو وجه اول دخی ایراد اولنمشدر اما الشیخ احمد میدانی مجمع الامثال نام مؤلفنده هشام بن الکلبی دن روایت ایله وجه اولی تقدیم وترجیح وقول اصمعی واعرابیی دخی نقلنه اردافا جیم یرینه حاء مهمله ایله حفینه دخی مذکور اولدیغنی بیان ایلمشدر فاختر ماشئت قول ارباب لغت یعنی اصمعی وابن اعرابیده جفینه وروایت اخیر یعنی عند البعض حفینه اسم خمارکه شخص مرقوم جفینه ویاحفینه باده فروش یعنی میخانه جی اولوب وقتا من الاوقات اول جای خراب آبادنك وتنها ایکن ایکی دل آورسرمست ملاطفه ایدر ایکن مخاصمه یه مؤدی اولوب خنجر دردست اولدقلرنده بربیچاره اصلاح ذات البین ایچون قیامنده اره‌له یجی برطباغی معلوم طرفینك حوالهٔ اسلحه‌لرندن مجروح ومقتول اولدقده ورثه‌سی شخص مرقومی دعوای قصاص ودیت ایچون حضوردحاکمه ایصالنده ایکیسی بردن وعند جفینة الخبر الیقین دیمه‌لرندن مثل قالمش ویاهشام بن الکلبی روایتی اوزره مورد مثل بنی کلاب قبیله‌سندن حصین بن عمرو نام مالدار برمرد بنام بنی جهینه قبیله‌سندن اخنس نام برمغلسه رفیق اولوب بادیه‌رو اولورلر برمنزل خالی‌یه نزوللرنده اثواب واسلحه ومال طمعی ایله اخنس جهینی حصین

وعند جهینة الخبر الیقین

تحقیق مثل عند جفینه

كلابي قتل ايدر بعدزمان قبيلهٔ بني جهينه يه كلدكده حصينك زوجه سی
صخرة بنت عمروی هر كوردیكی ركبدن سؤال زوجه سی ايله ماتم
وغری ووا ويلاده كوروب قاتل كند و اولديغنی ايما واشارت ايچون
انشا وانشاد ايلديكی اون بيت مقداری قصيده سنده موجود اخنسك
اشبو بيتندن مثل قالمش بيت تسايل عن حصين كل ركب
وعند جهينة الخبر اليقين * وقص * كتب فقهيه ده موجود صدقه ده
عفو اولان عددلرك اسمی سكون قاف ايله مستعملدر عربيده فتحتين
ايله وقص دن غلط اولوب اصطلاحات اهل شرعدن اولمغله فارسيده
اسم مخصوصی سائرلری تحرير صورتنده عدايله مثلا عدد محرر
دوه نك بش عددينه برغنم صدقه لازم اولوب يشی تجاوز ايدوب
اونه وارنجه اولان عدد كه صدقه لازم كلماز وقص تعبير اولنور اقل
صدقهٔ سوايم بش عدد اولمغله شاة واون اولدقده شاتان واون بش ده
ثلث شياه ويكرمی ده اربع شياه ويكرمی بشدن اوتوز بشه وارنجه
مخاض صدقه اولنور تفصيلنی اراده ايدنلر كتب فقه شريفه مراجعت
بيورسونلر * وقعه نويس * دولت عليهٔ ابدی القرار خدماتندن
وقوعيا فته حوادثاتی تحرير وتدوينه مأمورلره اطلاقی شايعدر حضرت
زمخشرينك اساس البلاغه نام مؤلفنده استعمالات عربك انحصارينه
نظرا عربيده فتح واو ومد قاف وكسر همزه ايله وقايع نويسدن غلط
اولوب فارسيسی شهنامه نويس اولور تركيب مرقومده جزئين عربی
وفارسيدن مركب اولمغله مخترعات ابنای رومدن اولمسی خفی دكلدر
حتی بعض تاريخلرنده اسم فارسينك جزء اولنه اداة نسبت تركيه الحاقی
ايله شهنامه جی تعبيری منشور آتيده مسطور اولديغی شوهرخالهٔ
راقم الحروف كتخدای صدرعالی اسبق رسمی احمد افندی
مرحومك خليفة الرؤسا نام رساله سندميك يكرمی اوچ سالنده رياست
ايله بكام اولان حكمی افندی ترجمه سنده محرردر صورت برات
چون محرر مناشير ديوان قدرت وابداع سرلوحهٔ شاهنامهٔ سلطنت
واقبال روز افزونمی رقوم معجز رسوم انی جاعلك للناس اماما

* وقص *

وقعه نويس

صورت منشور وقايع نويس

ايله

ایله رشك كلستان فردوس برین ومصور تصاویر ایوان فطرت
واختراع دیباجۀ جدیدۀ خلافت واجلال ابد مقرونی صور قدسی
پیكر حسنت مستقر اومقاما ایله غیرت نكارستان چین وبطون صحایف
اوراق روزكاری مآثر عظیمة المفاخر فتوحات ممالك واقطار ربع
مسكون ایله مزین ومتون مصاحف اطباق لیل ونهاری مناقب جلیلة
المراتب غزوات ومعارك اعدای ضلالات مقرون ایله معنون ایلدی
فلاجرم قاعدۀ اجداد امجاد عظام وقانون اسلاف اشراف كرام
انار الله تعالی براهینهم وثقل یوم الحشر موازینهم موجبنجه ایام سلطنت
معدلت انجامده میسر اولان وقایع سنین وشهورك ثبت وتدوینی
وزمان دولت سعادت اقترانمده سنوح بولان حوادث حدود وثغورك
ضبط وتبیینی بابنده سعی موفور وجهد نا محصور ایدن فصحای
نباغت شعار وبلغای حصافت دثار علی الاستمرار عنایت علیۀ
شاهانه م ایله كامكار وعاطفت جلیۀ ملوكانه م ایله بهره دار وانظار
رأفت خسروانم ایله قرین اعزاز وآثار مكرمت پادشاهانه م ایله ممتاز
اولملری عادات حمیدۀ شهریاری وقاعدۀ پسندیدۀ تاجداری در
بناء علی ذلك سابقا سدۀ سعادتمده شهنامه كوی اولان لقمان كار
دفترداری اولوب یرینه شهنامه جی اولان تعلیق زاده كاتب محمد دخی
آخر دیاره كیتمكله یرینه دیوان عالیشانم كاتبلرندن علی الدوام دیوان
همایونم خدمتنده مواظب وحاظر وتحریر وقایع یومیه وضبط قضایای
دیوانیه یه قادر كمسنه نصب اولنمق لازم ومهم اولدیغی اجلدن حالا
دیوان همایونم كاتبلرندن اولان اشبو رافع توقیع رفیع فرخنده فال
وناقل یرلیغ بلیغ خجسته مثال افتخار ارباب التحریر والقلم مختار
اصحاب التقریر والرقم المختص بمزید عنایت الملك الاكرم كاتب حسن
حكمی دام مجده نظم ونثر واملا وانشاده نادر الاقران وحسن خط
والطف اداده مشار بالبنان اولمغله سابقا شهنامه جی اولان لقمان
رعایت اولندیغی اوزره شهنامه جیلك خدمتنه تعیین اولنمسی پایه
سریر اعلایه عرض اولندقده سابقا اولان شهنامه جی رعایتیله

وبرلسون دبو خط همايون سعادتمقرونمله فرمان عالیشانم صادر اولمغين بونشان همايون مكرمت نمونى ويردم ويوردمكه بعداليوم سدهٔ سنيهٔ سعادتمابعده شاهنامه جى اولوب مرور دهور ايله حدود وثغورده وممالك نزديك ودورده متجدد اولان فتوحات وغزوات ومعارك ومحاربات وسائر قضاياى ديوانيه ووقايع يوميه بى سابقا شهنامه جى اولان تعليقى زاده كبى نظم ونثر خوب واداوانشاء مرغوب ايله ترتيب وتدوين وتذهيب وتهذيب ايدوب ركاب همايونمه ايصال ايليه وتأليف وتصنيف ايلديكى وقايعى بازوب ركاب همايونمه ويردكده سابقا اولان شهنامه جى نه وجهله رعايت اولنمش ايسه مشار اليه دخى اولوجهله رعايت اولنه وشهنامه خدمتنده اولان كاتبلر ووصور ومذهبلر شاهنامهٔ همايونمه متعلق اموردده مشار اليهه مراجعت ومتابعت ايدوب مخالفته جواز كوسترميه لر تحريرا فى اواخر جماذى الاخر لسنه عشرة والف استطراد باب رابعدن وقع يقع مصدرى وقوعا واسم فاعلى واقع اولمغله جمع مكسرى وقايع اولوب معناى موضوعى صوجمع اولان چقور محللر ومشهور اولان لفظ وقعه نك دخى معناى ماوضع لهى حرب وقتالده صدمة بعد صدمة در وبو معنادن اسم فتح واو ايله وقيعه اولمغله جمعى وقايع دخى كاور عقيدنك جمعى عقايد اولديغى كبى بعضى كره وقوعدن كندو ايله وجود برابر اولان نسنه مراد اولنديغنه نظر اسم فاعلك جمعى معناى مطلوبه على ما التزمه الزمخشرى وقايع دلالت ايدر ووقايع العربدن مراد ايام حرب وقتاللرى اولديغى دخى فراموش اولنميه * ولاء * عتقدن حاصله قرابهٔ حكميه يعنى معتق ومعتقه يه وارث اولمق معناسنه فتح واو ايله مستعملدر عربيده كسر واو ايله ولاء دن غلط اولوب اصطلاحات اهل شرعدن اولمغله فارسيده اسم مخصوصنه ظفرياب اوله مدق فائده علماى اعلام كثرهم الله تعالى الى يوم القيام حضراتى ولايتك مدلولنده اختلاف بيورمشلردر بعضيلر ولاية فتح واو ايله نصرت ومنصب وكسر اول ايله سلطان وملكه وبعضيلر كسر ايله اموردده وفتح ايله دينده ديوا ولك

تحقيق اسم فاعل وقع

* ولاء *

تحقيق مدلول لفظ ولايت

عكسنه وبعضلر فتح وكسرده ایکی لغت اولوب موضوع لهلری مخصوص اولمسنه ذاهب اولمشلردر مثلا فلان ذات فلان طائفه یه ویابلده یه والیدر دیمك اولحده متمکن الولایه در معناسنه اولور کسر واو ایله ویافلان ذات عالی حق تعالینك ولیسیدر دیمك ظاهر و بین الولایه معناسنه اولور فتح واو ایله ولی فعیل وزننده مبالغه افاده ایدوب بمعنی فاعل وبمعنی مفعول اوله جغی آشکاردر لکن بمعنی فاعل اولور ایسه معنای طاعات مستوجب البرکاتی معصیت موجبة الضجرة تخلل ایتمه دن بری برینه یتشدرر دیمك اولور بمعنی مفعول اولور ایسه معناسی حضرت حق وفیاض مطلق حفظ وحراست سبحانیسنی متولی ایدوب علی التوالی انواع معاصیدن وقایه بیوروب توفیقات الهیه سنی اتمام ایله طاعاته قیام ایدر دیمك اولور وولایة خاصه ولایة عامه دن اقوی اولدیغی دخی منسی اولمیه * وهم خوف یعنی قورقو معناسنه شایع اولوب فلان شیدن وهم ایلمه تعبیری بغایت مستعملدر عربیده خطرات قلب معناسنه موضوع اولمغله قلبنه خطور ایدن نسنه لره تابع اولمه دیمه دن غلط اولمسی غیر بعید اولوب فارسیده مطلقا خوف معناسنه باء موحده ایله باك دیرلر ووهم بنسه عربیده کندوده تردد اولنان شیئك طرف مرجوحنه دیرلر بو صورت حیواناتده من غیر سبب علم ایچون موضوع جنس معرفتنده واقع اولمدن عبارتدر وظن وهمك ضدو نقیضی یعنی شیئك طرف راجحی اولدیغی معلومدر اکر قلب انسان برشیئه حکم ایلدکده ایجاب وسلبده مطابق اولماز ایسه جهل اولور وایجاب وسلبده مطابق لکن حکمی بردلیلی موجب اولماز ایسه تقلید اولور واکر عقلی ویاحسی ویا ایکیسندن مرکب دلیل موجب ایله حکم ایدر ایسه علم اولور واکر قلب ایله حکم مزبوری جازم اولمیوب طرفینی مساوی اولور ایسه شك اولور واکر احد طرفینی راجح وآخری مرجوح اولور ایسه آنفا تفصیل اولندیغی اوزره طرف راجحی ظن وطرف مرجوحی وهم اولور بودخی ستیر اولمیه که سائر نسنه لر ایله

* وهم *

مطلب

ظن

جهل

تقلید

علم

شك

حسابده غلط وغلت فرق اولندیغی کبی وهمده دخی فرق درکاردر
یعنی حسابده وهمت فی الحساب دیرلر کسر ها ایله اوهم وهما یعنی
غلت فیه وسهوت دیمك اولور واشیاء سائرده وهمت فی الشیء دیرلر
فتح ها ایله اهم وهما یعنی ذهب وهمی الیه وانا ارید غیره دیمك اولور

❊ حرف الهاء ❊

هادم اللذات

هادم اللذات * موتدن کنایه اولهرق دال مهمله ایله هادم استعمالی
شایعدر عربیده مد ها وکسر ذال معجمه ایله هاذم اللذات دن غلط
اولدیغی انی الذکر حدیث شریفدن معلوم اولوب فارسیده موته
صراحة فتح میم وسکون را وآخرده کاف عربیه ایله مرك دیرلر

تحقیق لفظ هادم بالمهملة والمعجمة

استطراد مهمله ایله هادم هدم ایدیجی یعنی یقیجی ومعجمه ایله هاذم قطع
ایدیجی یعنی کسیجی معنالرینه معلوم لکن حلول اجل موعود ایله
انقطاع لذائذ دنیویه توجیهی احلا اولدیغندن قطع النظر حدیث
شریف حضرت ابی هریرهدن روایت ایله سنن امام نسائیده قال
رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم اکثروا ذکر هادم اللذات
واردا اولوب سنن حضرتان ترمذی وابن ماجهده اکثروا ذکر هاذم
اللذات الموت واقع اولمغله لفظ موت هاذم دن بدلیت اوزره مجرور
اولدیغی اشکاردر حضرت امام سیوطی شرح سنن جناب ترمذیده
هاذم ذال معجمه ایله قاطع معناسنه اولدیغی تصریح وبیانلری کبی
کبریت احمر حضرت الشیخ الاکبر قدس الله سره کتاب مسامرهده
ذال معجمهیی اختیار وترجیح بیوردقلری مجلدین مرقومتینی مطالعه
بیورنلرك معلوملریدر والله تعالی اعلم بحقیقة الحال * هجر * قطیعه

* هجر *

یعنی ضد وصل که ترك ایتمك معناسنه فتح ها ایله مستعملدر عربیده
فتح ها وسکون جیم ایله هجردن غلط اولوب فارسیده ضم جیم ایله
جدایی دیرلر فائده هجرة کسر وضم ها ایله بر ارضدن چقوب ارض

تحقیق معنای هجرت وهجرتان

آخره وصوله دیرلر وهجرتان اولاصدر اسلامده اذای قریشدن
اکثر مسلمینك دیار حبشهیه فرارلرینه وثانیا صاحب شریعت علیه
افضل التحیه افندیمز حضرتلرینك مدینهٔ منورهیی تشریفلری ومعیت

همايونلرنده وماقبل ومابعد قدوم ميمنت لزوملرنده توجه بيوران اصحاب كرام رضوان الله تعالى عليهم اجمعين حضراتنك هجرتلرينه ديرلر متعارف حساب سال هجرة ثانيه‌دن ضبط اولنديغى محتاج تفصيل دكلدر اشبو هجرة پرميمنت نبويه ايله هجرة فرائض اسلاميه‌دن اولوب بعد فتح مكه كلام درربار حضرت پيامبرى لاهجرة بعد الفتح امر اطاعتقرونى ايله نسخ اولنديغى فراموش اولنميه * هجو * شعر ايله شتم وبركسنه‌نك اخلاق ذميمه‌سنى بيان ايلمك معناسنه كسر ها ايله مستعملدر عربيده فتح ها وسكون جيم ايله هجودن غلط اولوب فارسيده مطلقا ذم وقدح معناسنه فتح نون ايله نكوه ونظم ايله هجو ايلمك محلنده هجاكردن ديرلر استطراد اخلاق ذميمه ذكروتعدادينه هجو تعبيرى كبى هجا دخى اطلاق اولنور وشجاعتندن شدة حربده محلندن دور اولميان شخص مدح اولنان نظم ونثره حماسه وبساله وكرم وحسب ونسب توصيف اولنان نسنديه مدح وفخر وتعريض ديرلر اكربوصورت ميت حقنده كشيدهٔ سلك انتظام اولمش ايسه رث وتأبين واخلاق حميده واطوار پسنديده مذكور اولورايسه ادب واوصاف نسادن حسن وجمال وغرام وغنج ودلال ذكر اولنورايسه غزل ونسيب ديرلر * هجين * اكثرجا زلازم الاعزازده بولنور رجل معرفه‌نك اسمى عربيده كسر ها ايله هجاندن غلط اولوب فارسيده ضم شين ايله شتر باد ديرلر * هرات * اعتدال هوا ايله مشهور اقليم خراسانده بالنسبه جبل جوديه قريب بلدهٔ كبيرهٔ معروفه‌نك اسمى عربيده فتح ها ايله هراةدن غلط اولمسى قاضى ابن خلكانك وفيات الاعيان نام مؤلفنده ابو الحسن على هروينك ترجمه سنده ضبطندن قطع النظر سپاهى زاده محمد چلبى اوضح المسالك نام رساله سنده دخى ضبط وبيان ايلمشدر وفارسيده دخى فتح ها ايله هرات مستعمل اولمسى حسين بن خلف تبريزينك برهان قاطع نام فرهنكنده التزام ايدر بلدهٔ مرقومه‌نك طولى ٩٤ وعرضى ٣٤ له درجه ودقيقه‌در استطراد على هروى مرحومك كنيه‌لرى ابو الحسن اولمغله على ماهو المشهور ابو على

* هجو *
حماسه وبساله
مدح وفخر
تعريض
رث
ادب
غزل ونسيب
* هجين *
* هرات *
مطلب فرق على هروى وابو على وتفصيل حال على هروى

وخصوصا فارسیده حذف همزه ایله بوعلی استعماللری بغایت شایعدر
اگر بوعلی دن مراد الشیخ الرئیس ابوعلی سینا اولوب علم ومعارف قصد
اولنور ایسه بجاد اگر کشت وگذار وسیاحت مراد ایسه غلط دیگره
مؤدی اوله جغی آشکاردر مثلا قطعه صوبی یرداقده دیمشلر کبی
کاغدده یزدن اول بوجهان سیر ین ایدن اهل وقوف عالم بری قیوب
بحر هواسنده یلن بوعلی ایسه دخی عقلنه ادراکنه یوف وصورت
نسبتی دخی هرانی لازم ایکن هروی اولمسی دویت تصحیحمز ذیلنده
محررصنور نسبتلر تفصیلندن معلوم اولور مشار الیه رحمة الله تعالی
علیه الشیخ ابوالحسن علی بن ابی بکر بن علی الهروی السایح اندازهٔ
پای سیاحت ایله صحیفهٔ عالمی مساحت ایدوب بحرا وبرا وسهلا
وجبلا واریلوب کورلمه سی ممکن اماکندن بر محلی ترک ایلیوب کویا
وجه ارضی تماما دوران ایلمش وسیر وسیاحتنده داخل اولدیغی
مسجد وتکیه وخانقاه وزیارتگاه لرك در ودیوارین آثار خطندن
حصه دار ایتمك دأبی ایمش قاضی ابن خلکان روایت ایدرکه بلاد
کثیره یی مشاهده میسر اولدی خط ابوالحسندن خالی بر بلده یه
مصادفه اولنمدی ومشار الیه حقنده کثرت سیاحت ایله مثل ضرب
اولندیغی انی البیان ایکی بیت عربیدن ظاهر اولور مجد الملك لقبی ایله
مشهور جعفر بن شمس الخلافه انشاد ایلمشدر نظم اوراق کدیته
فی بیت کل فتی علی اتفاق معان واختلاف روی قد طبق الارض
من سهل الی جبل کانه خط ذاك السایح الهروی ابوالحسن مشار الیه
رحمة الله تعالی علیه اولدرجه گشت وگذار ایله معارف وفضلدن
بهره دار اولوب علم سیاده عدیم المثال اولدیغنه مبنی حلب صاحبی
ملك صلاح الدین اوغلو ملك ظاهر استصحاب ومخصوص الشیخ
ابوالحسن ایچون حلبده بر مدرسهٔ عالی بنا ایدوب طالبینه انواع
علوم نشرینه مداویم ایکن التیوز اون بر سنه سی شهر رمضاننك
عشر اواسطنده ارتحال ومدرسه مرقومه درونده مرصد فاتحهٔ
نسا ورجال اولمش علیه الرحمة غرائبات دهر بوقلمون واظهار قدرت

خدای

خدای بیچون دن نمونه بونی دخی قاضی ابن خلکان حالت تحریره کشیده ایلمشدر که برای زیارت الشیخ ابو الحسنک قبری اولان قبه یه دخولده باشی اوجندن آویخته نهال اشجاردن برحلقهٔ تام الاستداره مشاهدم اولدقده حقیقتندن سؤال ایلدم تربه داران خدای نابت بو یله برحلقه در مرحوم حضرتلری وقت سیاحتنده تصادف ایلدکده مذکر قدرت مالانهایهٔ سبحانی اولور امیدی ایله قطع و برزمان استصحاب و بعد الوفات بالای سرارینه تعلیق وصیت اولنمش ایدی بنا برین آویزه اولندی جوابلرنده کمال اهتمام ایله نظر اولندقده هنروران بنی نوع انساندن براحد مثلنی ایجاددن عاجز بلکه بهزاد معرفت داد دخی برکار خیال ایله اول تدو برده بردائره چورمکه قدرتیاب دکلدر دیو بیان ایلمش والله تعالی قادر علی کل شی فائده سفر وحضر مالزمهٔ بنی نوع بشر اولمغله بعد انقضاء الوطر وطن اصلیسنه بلا خطر عود وانصرافه وسیلهٔ موجب العبر قیدینه خامهٔ نی شکر ریزندهٔ سکر اولدی سمعت من مشایخنا الکرام رحمهم الله الملك العلام من اراد السفر فلیأخذ اربعة احجار فی یده وقت خروجه من داره ویقول علی الحجر الاول یا اله العز ویرمیه الی الایمن ویقول علی الثانی یا عظیم الخطر ویرمیه الی الایسر ویقول علی الثالث یا سریع الظفر ویرمیه بین یدیه ویقول علی الرابع ایاك نعبد وایاك نستعین ویرمیه الی وراء ظهره یحصل فیه خیر وبرکة ویرجع الی وطنه آمنا وسالما بعنایة الله تعالی جربنا هذه الفائدة الشریفة مرارا وشاهدنا عظیم تأثیره بحمده سبحانه اما عند المنجمین لخروج السفر اوقات معینة کما بین فی هذا النظم نظم عن الشیخ ابی اسحق من یبتغی السفر یری ای برج حل فی حکمه القمر فبالحمل ان سافرت نلت مقاصدا وبالثور لکن بالشقاء مع الضجر وان یك بالجوزاء طال غیابه وخاب ونالیه به السعد والظفر وبالبث یأتی بالسلامة سرعة وبالسنبلة لاخیر فیه ولاضرر وان یك بالمیزان فالامن والمنی ونالیه سلب المال والروح فالحذر وقصد ملوك والقضاة ومثلهم وبالقوس یلقی ما یریده السفر وبالجدی لم یرجع الی اهله وان

فائدهٔ جلیله لخروج السفر

انى كان بالمال الذميم على خطر وبالدلو يأتى سرعة بسلامة وان فر
عبد لا يرد له الخبر وبالحوت كالجوزا وفى البحر ربما يرجى ولكن تركه
دافع المطر * هرك * اوزم صالقملرينى وقايه ايچون كوتك تا الترى
التنه وضع اولنان اغاج پاره لرينك اسمى فارسيده فتح خاء معجمه ورا
وآخرده كاف عربيه ايله خركدن غلط اولوب عربيده كسر ميم
وسكون شين وفتح حاء مهمله ايله مشحط ديرلر خفى اوليه كه خرك مرقوم
اول وضعنده محل مرتفعه وصول ايچون اعمال اولنان سپاى معروفك
اسمى اولوب لسان تركيه نقلده شئ محرره تخصيص ايلمشلر اوله
هركاله * ايلتى اوزلاقده كشت وكذار ايدن آت سوريسنك اسمى
فارسيده ايكى جزءدن مركب خركله دن غلط اولمسى منفهمدر جزء اولى
خر حمار وجزء ثانيسى فتح كاف فارسيه ايله كله سورى معنالرينه
دلالتلرى معلوم باشى بوش صحرار واسبانك خرخواولمرينه مبنى
سوريسنه خركله اطلاقى غير بعيددر لكن اوتلاغه چقاريلان
آت سوريسنه عربيده ضم ميم وفتح وتشديد شين ايله مجشره وفارسيده
فتح فا ولام وسكون سين ايله فسله ديرلر * هزارن * هندستان
جزيره لرنده نابت برماق غلظنده بغايت يومشاق ورق وثمرسز شجرك
ارضنه منبسط عروق معروفه سنك اسمى عربيده فتح خاء معجمه وسكون
يا وضم زا ايله خيزران دن غلط اولوب مجى الجق ضمى فتحه يه تبديل
ايله خيزران در * هست * فارسيده فتح ها وسكون سين ايله نيست
مقابلى اولوب عربيده اول حرف فى ايله ضميردن مركب فيه ومقابلى
نافيه اولان لا ولسان تركيده وار ومقابلى يوق لفظلرى ايله اداولنديغى
معلوم لكن هست مرقوم مقابلى ايله مركب اولدقلرى آشكار اولمغله
خامهٔ عباسى عمامه بيانه مبادرت ايلدى كلهٔ مرقومه نك اولنده واقع
هاء مفتوحه اصليه وار معناسنه دلالت ايدوب آخرينه فتح همزه
وسكون سين وتا ايله ادات رابطه اولان است الحاقى ايله هااست اولوب
الف وهمزه ايله تلفظنده نوع ثقلت اولمغله حذف اولنوب هست
قالمشدر ومقابلى نيستك دخى اصلى كسر نون وياء مجهوله ايله حرف

* هرك *

* هركاله *

* هزارن *

* هست *

تحقيق اصل هست ونيست

نى اولان نى ايله است مار الباندن مركب نى است اولمغله بعد الحذف
نيست اولمشدر وهست محرراست مرقوم محلنده استعمالى بين الاعجام
* هصل *
شايعدر * هصل * اكثرى خيولى كوكلندكلرى نورسيده اريه چننك
اسمى عربيده فتح قاف وكسر ومد صاد ايله قصيل دن غلط اولوب
* هلال *
فارسيده فتح خاء معجمه وكسر واو وسكون يا ايله خويد ديرلر * هلال
بعضى نسنه لردن اعمال واسنان مابينلرينى تطهير ايچون استعمال
اولنان شئ معروفك اسمى عربيده كسر خاء معجمه ومد لام ايله
خلال دن غلط اولوب فارسيده فتح دال وفا وسكون نون ايله دندان
فرزديرلر ابرودان يعنى قاشلرى تشبيه ايلدكلرى كسر هاء هوز ومد لام
* هليلج *
ايله هلال غره شهرده مرئى يكى آى اولديغى ستيردكلدر * هليلج
ادويه هنديه دن شئ مشهورك حذف همزه ايله استعمالنه شاهد
عند الاطبا هليلجات خمسه تعبيرى بغايت شايعدر فارسيده فتح ها
وكسر ومد لام اول وفتح ثانى واخفاء ها ايله هليله نك معربى فتح همزه
وبعضا كسرى وسكون هاء وكسر ومد لام اول وفتح ثانى ايله اهليلج دن
بيان اهليلجات خمسه
غلطدر وهليلجات خمسه دن مراد صارى اهليلج وقره اهليلج
وكابلى واملج وبليلج اولدقلرى علم طبده ادنى مرتبه سى اولنلرك
معلوملريدر * هما * سايه سى مباركلك ايله مشهور وقديدى مشهود
لكن قليل الوجود طيرك اسمى فارسيده ضم ها وآخرده يا ايله هماى دن
مرخم اولوب عربيده ضم با وفتح لام وآخرده حاء مهمله ايله بلح ديرلر
خفى دكلدركه لسان دريده مرعى قاعده يه قياسا ايق معناسنه پاى
نسبت همايون
حذف ايله پا اولديغى كبى اخرى حذف اولنمشدر وهمايون لفظى
مبارك وخجسته وخرم وعالى يعنى قوتلو معنالرينه دلالتى معلوم لكن
اكثر ارباب لغت صورت نسبتنى بياننده اهمال ايلمشلردر دوت تصحيحمز
ذيلنده تفصيل بيان اولنديغى اوزره لفظ هماى محركك آخرينه
* هناب *
هندوده وقوعى كبى واو نسبت الحاق ومابعدينه تأكيد نسبت ايچون
نون دخى كلمك ايله همايون اولمشدر * هناب * ميوه معروفه
مشهوره نك اسمى عربيده ضم عين وتشديد ومد نون ايله عناب دن غلط

اولوب فارسیده کسر شین وسکون یا ونون وآخرده کاف عجمیه ایله
* هندك * شیلانك دیرلر * هندك * اکثری اسوار ومدن اطرافنده حفر
اولنان محلك اسمی فارسیده فتح کاف عربیه ودال وسکون نون
ایله کندهنك معربی جعفر وزننده خاء معجمه ایله خندق دن
* هنوز * غلطدر * هنوز * فتح ها وضم نون وواو معروفه ایله الفاظ
فارسیه دن اکنون یعنی شمدی وبوآن ودخی معنالرینه
دلالتی معروف لکن اکثر فرهنکلرده ضم نون وواو معروفه ایله نوز
مختصر ویامخفف هنوزدر قبیلندن هنوز اصل اولق منفهم اولمسی
وسیلهٔ قید اولدی عربیده فتح همزه وسکون لام ومدالف ایله الان
مطلب حرف الهاء الداخل فی اوائل الکلمات
اولور خفی اولمیه که مادهٔ محررده اصل لفظ نوز اولوب لسان
فارسیده مرعی اول کلماته زیاده اولنان هاء ایله ادات حال وادات
مضارع اولان کسر میم وسکون یا ایله می وبکرودیمك معناسنه مدمیم
ونون ایله ما ونا وشبیه ونظیر معناسنه مانند وامثاللری اولملرینه
هاء زیادهسی ایله همی وهمانا وهمانند اولدقلری کبی نوز مرقوم
* هوا * دخی هنوز اولمشدر * هوا * وزان اولان یل معناسنه هبوب ریاح
لطیفهیه متوجه اماکنه بومحلك هواسی کوزل وبوکون هواپویراز
تعبیرلری کوش زددر عربیده فتح ها ومدالف ایله هوا بین الارض
والسما خالی اولان محله خصوصا وجمیع اجوف وخالی نسنهلره عموما
دلالت ایدوب فارسیده مد با ایله باد دیرلر اما معنای مطلوبه
یعنی یل معناسنه عربیده کسر را ایله ریح وفارسیده ضم را ایله
* هوان * روزکار اطلاق اولنور * هوان * درونده بعضی نسنهلر دق وحل
اولنان شیٔ معروفك اسمی عربیده مدها وضم ویاخود فتح واو ایله
هاون دن غلط اولوب فارسیده اکرچه لفظ مرقوم بین الاعجام
* هونك * لسانلری کبی شایعدر لکن فرس دریده مد با ایله بانه دیرلر * هونك *
اکثری اوزم صالقمن ربط ایله آویخته ایلدکلری شیٔ معروفك اسمی
فارسیده مد الف وفتح واو ایله آونك دن غلط اولوب عربیده اسم
* هیبه * مخصوصنه ظفریاب اولهمدق * هیبه * ابنای سبیل درونده اشیا وضعی

ایله

ایله تخبیرا بالمذکاری ظرف معروفك اسمی علی ماهو المشهور حکیه دن
غلطدر لکن تتبع کتب لغات اولندقده لفظ مرقوم دوش حافظهٔ فقیر
اولمغله عربیده فتح حاء مهمله وسکون قاف ایله حقبه دن غلط
اولمسی ملایعدر فارسیده شیء مرقومه ضم خاء معجمه وسکون را ایله
خرجین اطلاقی شایعدر *هیزم وهیمه* اولده کسر ها وسکون یا — * هیزم و هیمه *
وضم زا وثانیده ینه کسر ها وسکون یا وفتح میم ایله اکثر فرهنکلرده
علی العمیا احدهما آخره مرادف اودون معناسنه تفسیرلری وسیلهٔ
تفصیل اولدی ارباب دقتدن بعضی ذواتك التزاملرینه نظرا فارسیده
هیزم اطلاق اولنان اودونك عمومی اولور یعنی احراقه صالح وغیر
صالح واشجار میوه دار وسائرلرینك اسم موضوعی اولوب
عربیده فتح حاء مهمله وطا ایله حطب دیرلر اما هیمه انجق یاقمق ایچون
آماده اولان اودونه دیرلر که عربیده فتح واو وضم قاف ایله وقود تعبیری
اولنور مدعامز بو بیتدن دخی فتی ظاهر در بیت نار نمرود
نمرود اولیجق ابراهیمه ایلدی ماحصل ذمتن ابراهیمه

❋ حرف اللام الف ❋

لااکله قط *بوندن صکره یعنی کله جك زمانده بن اکا هیچ برنسنه سویلمم — * لا اکله قط *
دیمك قصدی ایله استعمالی شایعدر عربیده کلمهٔ قط زمان ماضیده
مستعمل اولمغله ماکلمته قط دیمك لازم اولور یعنی بن اکا عمرمدن
کچن زمانده برنسنه سویلمدم معناسنه اکر مستقبل اراده اولنور ایسه
لااکلمه ابدا تکلمی لازم اولوب فارسیسی ماضی ومستقبلده هیچ نمی
کویم اولور استطراد تشدید طا ایله قط ماضی یه مخصوص دهر — تحقیق کلمهٔ قط
معناسنه در یعنی زمان ماضیدن و باکذارندهٔ عمومدن نفی ایله وعند
البعض نفی ماضیه موضوع ظروف مبنیه دندر وبعضا قط کلمه سی
نفیك غیری دائما معناسنه استعمال اولنور کنت اراه قط کبی وقط
لفظ اعتباری ایله مفرد ومعنا اعتباری ایله جمله اولدیغی وجواب
شرط محذوف کبی تذیین ایچون اوزرینه فاء داخل اولدیغی
سنبر اولیه اکر کلمهٔ قط یکفی معناسنه اسم اولور ایسه نون وقایه

مطلب نون وقايه

زياده اولنور نون وقايه نك افعاله دخولى فعل اوزرينه مبنى اولديغى
فتحهٔ سالم اولوب آخر فعلى جردن صيانت ايچون اولديغى معروفدر
نون مرقوم اسماءدن دخى انجق محرد قطنى وقدنى وعنى ومنى
ولدنى يه داخل اولديغى فراموش اولنمه عند الكسائى اصلى قطط
اولوب طاء اول ادغام ايچون تسكين وادغام اولنوب طاء اخير
متحرك ومعرب قلنمشدر وبعضيلر اصلى ضمتين ايله قط اولوب
ضمهٔ ضمه يه اتباع ايله مشدد اولمشدر ديمشلردر وبعضيلر اصلى فتح
قاف وضم طا ايله قط اولوب تخفيف ايله ادات قلدقده اصلى
اوزرينه مبنى قلنمغله آخرى مضموم ومشدد اولمشدر ديمشلردر
توجيهات مذكوره دهر معناسنه اولديغى صورتده در اكر قط
حسب معناسنه دلالت ايدر ايسه فتح قاف وسكون طا ايله اولور
ما كلمه الامرة واحدة فقط ديرلر بو معنايه دلالت ايله مضاف اولسه
قطك هذا الشئ ديرلر حسبك معناسنه وفتح قاف وسكون طا ايله
قطنى وينه فتح قاف وكسر طا ايله قطى دخى ديرلر * لاچن * اسماء
رجالدن وياكوله معناسنه بلا ياء مستعملدر فارسيده كسر ومد جيم
عجميه ايله لاچين دن غلط اولوب عربيده كوله معناسنه عبد
استعمالى معروفدر * لاخفاء فيه * بوشيده اثر وعلامت كيزلو
دكلدر معناسنه قصر ايله استعمالى شايعدر عربيده لاء نافيه وفتح
خاء ومد الف ايله لاخفاء فيه دن غلط اولوب فارسيسى نهان نباشد
دراين كار اولور * لاله * انواعى كثير شكوفهٔ معروفه نك اسمى اكرچه
غلطدن سالم لكن تركيب خفى ايله مركب اولمه سى تفصيله وسيله
اولدى فارسيده مد لام ايله لال قرمزى رنك معناسنه اولمغله علميته
نقلده اخرينه هاء اختصاص الحاقى ايله لاله اولديغنه اسم عربيسى
فتح شين ايله شقايق النعمان شاهددر خفى اولميه كه اسمين محررين اولا
زمانه مزده كلنجك چچكى ديو مشهور زهرك اسمى اولوب فارسيسى
لاله يه وعربيسى شقايقه تشبيها نقل اولنمشدر نعمانى تسميه سنك
وجهى ارباب طبيعتدن نعمان نام برشخص كلنجك چچكى نابت

* لاچن *

لاخفاء فيه

* لاله *

وجه تسميهٔ شقايق نعمانى

مشكلم نجا لندن خلاص اوله روايت اولنور كه ظلم ايله مشهور حجاج
بن يوسف الثقفى عراقه والى ايكن كبارتابعين كرامدن ابو عمرو عامر
بن شراحيل المعروف بالامام الشعبى حضرتلرى مجلس حجاجه اول
دخوللرنده اسم شريفلرندن بعد الاستفسار قرآن عظيم الشانه عمليكز نيجه
سؤالنه بلده مزاها لبسى بندن تعلم واخذايدرلرو علم فرائضه اطلاعكز
سؤالنه فن من بورك صاحبيم وعلم فقهه انهماككز سؤالنه جمله نك
منتهاسيم وعلم انسابه اشتغالكز سؤالنه ناسك مشكلاتنى حل تقرير
دلپذيريمه وابسته در واشعار عربيه شعوريكز سؤالنه جريدهٔ حافظه م
دواوين عربدر ديو جواب داد اولان ذات عاليقدر بركون ينه حجاج
مرقوم مجلسنده ادارهٔ كوس كلام ايدر ايكن بيت المالدن سنده
حصه كز نه مقداردر ديمك ارادهسى ايله حجاج اعرابده غلط ايدوب
كم عطاءك فى السنة ديمش امام شعبى حضرتلرى دخى جوابنده غلطا
الفين بيورمشلر حجاج دخى علم ايله موصوف اولمغله لحن وخطا
سويله ديكنه انتقال وكلامنى تصحيح وتكرار ايله كم عطاؤك فى السنه
سؤالنه حضرت امام دخى جواب صحيح ايله الفان بيورد قلرنده حجاج
جواب مقدمده نه ايچون لحن وغلط بيورديكز سؤالنده آداب مجالس
كبار اولو الاعتباردن معدوددركه صواب وخطاهرنه سويلرايسه
تبعيت اولنور بناء عليه جنابكز ابتدا اعراب تركيبده خطاكو وثانيا
صواب بيورمكزه تبعيت اولندى بيورمشلر فافهم جدا خاتمه بو حقير
بى سنر وسامانه بروجه ايله دستمايهٔ اقتدار نا پيدار اولمغله بو كونه بسط
وسادهٔ اعتذار ايدركه اكثرابناى زمانه مرغيب بين ومعارف دشمن
اولدقلرينه بنى قطعه وعيب ذى الطرف المعمور معمور وعيب
ذى الشرف المذكور مذكور كفوفة الظفر تخفى فى حقارتها ومثلها
فى سواد العين مشهور مصداقى بربناى جديد واستوار اساس
بوقدركه ويرانشدهٔ دست اطالهٔ طعنه زنى نادان اولمه وبركاشن
تازه رسيده هنر ترتيب اولنمشدركه من صنف فقد استهدف سهمنه
هدف اولمغله خزان زدهٔ حرف اندازان وخارزار سرزنش خودبينان

اولیه باخصوص بو زمانده چین اقلام غول خام دست وسوادخوان کینه بوکونه ملاحظه ایله تسلیت بخش دل بی کینه اولورکه بونجه زمان بازار گرما گرم شباینده تاراج کرده تاتار هوا اولمشیکن نقود اندك مایهٔ عمر عزیز القدردن جیب سن وسالده بقیه ناسره نقرهٔ ایامی سرمایهٔ اقتدار ایلیوب بیت تدبیر خود امروز کن ای خواجه که فردا هرچند که فریاد کنی سود ندارد ملاحظه سی ایله خواهنده داد وستد بازار فنا اولیوب خریدار جواهر گرانبهای سوق بقا اوله رق جوهری طبع چیره دست چالاك فنی چوق زمان چارسوی جواهر فروشان معارفی و بازار اقمشهٔ گوناگون عوارفی جست وجوده اولوب یاوری توفیق باری ایله غلط مصلحی نام سال سلامت انجامنده ١٢١٧ دلال چابکپای ارزونك دست یافتهٔ رخصت اولدیغی انواع جواهر گرانقدری تعبیهٔ صندوقهٔ خیال ودست رس اولدیغی سلك اللئال معرفت وکمال ایله بودرج بلاغت درجی مالامال ایتمکه مبادرت ایله بیت تحریرینه آچدقجه خم سینه دوانی دوندی قلم مغربی گنج گشایه وصد سپاس جناب خالق انامیه که غواص اندیشه وخیال نیجه ایام بیهوده اجتنام دریای بی پایان نسیانده مستور صدفچهٔ کتمان اولان اشبو لؤلؤ دستهٔ عدیم المثلی چیده دست اهتمام وزینت بخش حقهٔ اتمام ایدوب نهادهٔ پیشتختهٔ ختام ایدنجه دشمن ارباب دل اولان چرخ لئام ناترحام بیقدر رخصنده وقفهٔ آرام اولمسی محض عنایت حضرت پروردگاریدن عداولنور ایکن ینه حوادث نوظهور رملواندن ترتیب اولنان دراری سبحهٔ درکبی سلك واحدده منتظم وهموار اوله میوب وقت انبساطنده منسلك سطور اولمق اوزره اضداد بینه همعنان اوله مدقلری مطالعهٔ عجاله بیورلمه محتاج دلیل وبرهان اولمز واشبو یادگار کلك دست فقیر اولان لآلئ پریشان انتظام مانندهٔ سبحهٔ اذکار شایستهٔ تقلیب انامل اولو الابصار اولمسی انجق حضرت سلطان عظیم الشان وقدردان علوم ومعارفده اجداد کراملری دکل کافهٔ ملوك اسلامه باهر الرجحان مدی الله ظلال رأفته علی جمیع الانام الی آخر الزمانك

نظر

قطر كيميا اثر التفات ملوكانه لرينه وصول ع هر عيب كه سلطان
بپسندد هنراست مصداقى عفو قصور ايله قبول بيورلمه زيرا بو غنچهٔ
نوظهور هنزدوش لحاظهٔ شهنشاه مكارم كوستر ايله شكفته اولميه كوشه
دستار اعتبار ارباب معارفده جايكير و بر سر اولمز و بو تار زر تار عربى
و پود بهبود فارسيدن منسوخ اقمشهٔ زربفت نو ايجاد و نمغازده آفرين
سلطان كرم معتاد اولمدقجه دست دلال روزكارده مزاده رتبهٔ نيل
ورائيهٔ رواج بولمز و بو كنجينه ده مدخر كهر رغبت كامل العيار حضرت
شهريار ايله وزن و امتحان اولمدقجه ميان خردده پسنديده وميزان
قبولده سنجيدهٔ اعتبار اولميه جغى هر نه قدر قضاياى مسلمه دن ايسه
دخى ينه ابناى زمان دهر كينه جوى ستيزه كاردن ازيد زمرهٔ هنر
سنج معارف اشنايه خصم ابد اولدقلرندن بيت دائم دلم ازدست تفهميده
غمينست دخلى كه مراهست درين شهر همين است مأ لنجه هزار سطور
بلاغت شعارده بر نقطهٔ خطا واقع اولسه باعث درارى كزلك زبان
اولورلر بيت دخل كج اين نكته شناسان زمانه كرزلف بود لايق
رخسار سخن نيست مضمونى تسليم كردهٔ ارباب نها اولديغندن بشقه
ينه بعضى خود پسند و غلط انديش برمقال سنجيدهٔ بى نقطى حروف
جوهردار مركبه دن قياس وانكشت ترى ايله خال نابجاى چهرهٔ قبيح
المنظرى كبى وضع نقط ايله روى دلجوى بى موى معانى بى مانندهٔ
رخساره زشت پرموى خط اورى ايليوب زعمنجه تصحيح و صاحب
اثره نجه قصور بولور قطعه بريده بادزبانى كه در فضاى سخن
اروميانى افكار منهدم كردد زانقلاب و تصاريف لهجهٔ بداو وجود
حسن عبارات منعدم كردد مألى تحريف و تغيير ايله نسخهٔ بى مأل
ايده جكارى بديهيدر لكن بو تحفهٔ سنيه و يادكار كرانقدر بهيه دن
مقصود من يضع الخير لايضيع عنده قول شريفى فحواسى تحصيل
سرمايهٔ سعادت دارين و مأمول نكاه شفاعت رسول الثقلين اولمغين
مثنوى مطلبم اولدر كه خداى جليل جائزه مى ايليه اجر جزيل
شاه رسل ايده شفاعت بكا همتنه مظهر ايده اوليا بو خسه نه حاصل كه

برازمستمند باهكه يانفرين ايده لر ياپسند همان حضرت جناب
واهب الامال بو دررمنتخبات منثوره يه چكلن تعب ومشقتك تلافيسنه
بوسيله كار بركشته روزكار حقيدزار بيقدارى سزاوار ايليه امين
بحرمة سيد المرسلين وسند الابرار الموصوف بالنبي الامين
قد وقع الفراغ من جمع هذه الارقام لسنه تسع عشرة
ومأتين والف في غرة محرم الحرام من هجرة
سيدنا ونبينا محمد عليه السلام
وعلى اله واشباعه
البررة الكرام

تقريض

جدم عاشر افندیمزکه دلی | شعله نسخهٔ دررکیبدر
نجل پاکی حفید افندیکم | بوده متن درر غرر کبیدر
یعنی مخدوم ذی معارفکیم | فضل الله کنز پر کهر کیبدر
عقلی مشعل فروز راه صواب | رأیی مصباح شعله‌ور کیبدر
ذاتی مجموعهٔ حفیددمیدر | قلبی گنجینهٔ هنرکیبدر
یکدی اقرانی معارف ایله | جمله دن شمدی پیشتر کیبدر
پیرو اولمق زکاده اولذاته | عقله هیچ شبهه سز ضرر کیبدر
ینجه لشمک هنرده الحاصل | خارج از قوت بشر کیبدر
خامه‌سی کان قند دانش اولوب | مصر معنیده نی شکر کیبدر
غلطات جهانی جمع ایتدی | نامه پر لطف سر بسر کیبدر
نه غلطلر که وار صحیحندن | اکثری خلق بیخبر کیبدر
بواثر فرق نیك ایله بدده | الده میزان خیر وشر کیبدر
حرف محرف اولدی یابه دك ترتیب | یعنی لازملی براثرکیبدر
الفی کویا همای اوج هنر | اوجنحه باسی بال و پر کیبدر
ثالری تاك باغ معنیدر | ثالر انکور دانه‌ور کیبدر
جیمله حاسیدر جمال وحسن | خالری خال معتبر کیبدر
دالر دال وصل دلبردر | ذاللر ذوق بی کدرکیبدر
رایی گل بونده رادن اول باز | قیمتی آخر نجه زرکیبدر
سینی دندانن ایلدی سرقز | شینی اوج دانه‌لی ثمر کیبدر
صادلر میزبان اهل خلوص | ضادلر خوان ماحضر کیبدر
طالری طبل جنك مطلبدر | ظالری رایت ظفر کیبدر
عینی نیسان عینیدر غینی | غیم پر رحمت مطر کیبدر
فالر افلاك فضل ودانشدر | قاف اوافلاك ایچون قمر کیبدر
کافی ایتدکده چوپنی پردوش | لام اتك دوشروب قمر کیبدر
میمی کوزکران شخص کمال | کاسهٔ نونی صمان سپر کیبدر
واوی شامل وصال محبوبه | هالر عشاقه راهبر کیبدر

لام الف کردی شکل مقراصه — زلف جانانه بر نظر کیدر
یساری یای تیر معنی در — بو مزاده کارکر کیدر
نصبی اوسنونسه فتحه دن ارتورو — کسره نکده مرادی جر کیدر
انده تأدیب طفل معنایه — نقطه لر سر بسر بو بو کیدر
شده سی شانه زلف دلداره — جزم اوراق ایچره حلقه لر کیدر
مشتری نوله هزار اولسه — باغ عرفانه ورد تر کیدر
بو بیان مفید ایله حقا — صان معانیء مختصر کیدر
کل نبیلا براق بو تطویلی — وقت دعوات پر اثر کیدر
برقرار اولسون عمر واقبالی — بو فلك دوره دوراید رکیدر
صدر دولتدن اولمسون منفك — صدره حقا که زیب وفر کیدر

نسخهٔ ذاتی آنده حفظ اولسون
حفظ حق ظرف مستقر کیدر

طبع هذا الكتاب
فی دار الطباعة
سنه ۱۲۲۱
فی غرة
ج

